ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

МАСЛІЙ НАТАЛЯ ДМИТРІВНА

УДК: 334-044.247 : 330.47

ДИСЕРТАЦІЯ
ІНТЕГРАЦІЙНІ ФОРМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ: ТЕОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ, ПРАКТИКА

08.00.04 — економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Подається на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Н. Д. Маслій

Науковий консультант Князєва Олена Альбертівна
доктор економічних наук, професор

Одеса — 2019

АНОТАЦІЯ

Маслій Н. Д. Інтеграційні форми розвитку підприємств сфери зв'язку та інформатизації: теоретичні та методологічні аспекти. — Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)». — Державний університет телекомунікацій, Київ, 2019.

У дисертаційній роботі обґрунтовано теоретико-методологічні підходи та розроблено практичні рекомендації з використання інтеграційних форм розвитку підприємствами сфери зв'язку та інформатизації. Розроблено структурно-логічну схему процесу дослідження термінології щодо інтеграції підприємств, концептуальні положення якої базуються на дослідженні генезису теорії інтеграції у процесі економічного розвитку та спрямовані на теоретико-методологічне обґрунтування створення та використання інтеграційних форм розвитку підприємств в умовах інноваційних змін національної економіки, яка дозволила сформувати власне визначення поняття «інтеграційна форма підприємства», змістовним наповненням якого є теоретико-правові та організаційні засади та прикладні механізми співпраці підприємств задля досягнення ефекту синергії.

Наведено науково-методичний підхід до систематизації ієрархічних рівнів нормативно-правового середовища регулювання інтеграційних процесів через інтегрування та уніфікацію міжнародних та національних нормативно-правових документів, що дозволяє уникнути неузгодженості процесів інтеграції в економіко-правовому полі та доведено необхідність формування відповідного правового забезпечення процесів кластерізації через визначення статусу основних елементів кластера та врегулювання базових принципів державно-приватного партнерства при кластерній формі діяльності з урахуванням регіональних особливостей задля формування системи ефективних партнерських зв'язків.

На підставі розвинення теоретичних основ процесу інтеграції підприємств розроблено науковий базис багаторівневої систематизації мотивів інтеграції на різних рівнях національної економіки: макрорівень (транскордонне співробітництво), мезорівень (регіональні інтеграції), мікрорівень (горизонтальна

та вертикальна інтеграція суб'єктів господарювання), в межах чого наведено базові елементи концепції розвитку бізнес-взаємодії підприємств з партнерами на різних рівнях інтеграції, а також сформовано прикладний механізм співпраці та відповідної трансформації організаційних структур, архітектури мережі, логістики, ринкових взаємовідносин тощо.

Розроблено науковий підхід та прикладні інструменти визначення та розрахунку потенціалу сумісності підприємств інтегрованої структури та обґрунтовано методику вибору бізнес-партнера, що заснована на аналізі соціокультурних, науково-технологічних, організаційних, фінансово-економічних, територіальних та юридичних аспектів діяльності потенційного бізнес-партнера; сформовано матрицю вибору оптимальної форми інтеграції на основі співставлення ресурсної бази та цілей діяльності підприємств, що інтегруються.

Побудовано біфуркаційну модель розвитку підприємств сфери зв'язку та інформатизації України під впливом кризових явищ з метою визначення кризових періодів й проблем та пропонування шляхів їхнього вирішення у наступному періоді флуктуації, що базується на твердженні: чим вище рівень організованості розвитку інтегрованого підприємства, тим більш чутливе воно до зовнішніх факторів, тим вище його активність впливу на зовнішнє оточення системи, тому при незначній величині зміни управляючого параметру система здатна гасити внутрішні флуктуації чи зовнішні впливи, тобто відновлювати втрачену рівновагу.

Розроблено концептуальні основи та складові механізму інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації, що складається із науково-методичного, ресурсного та результуючого блоків та містить науковий базис формування потенціалу партнерської взаємодії (інтеграції інтересів) фінансового, клієнтського, бізнес-процесного та інтелектуального спрямування, а також науково-прикладні підходи щодо діагностики фінансово-економічної доцільності інтеграції підприємств на базі використання структурно-функціонального підходу задля досягання синергетичного ефекту.

Запропоновано концептуальну модель процесу захисту інформаційних ресурсів та нематеріальних активів в інтегрованих системах, що заснована на послідовному взаємоузгодженні дій елементів процесу, що надасть змогу мінімізувати ризики та підвищити ступінь економічної безпеки діяльності

підприємства в інформаційному просторі.

Удосконалено концепцію максимізації цінностей під час створення ланцюжка вартості інтегрованої групи підприємств, яка відрізняється від концепції доданої вартості тим, що дозволяє зменшити ступінь невизначеності середовища через здійснення оцінки потенційної ефективної інтеграції підприємств ще на стадії прийняття рішення про її проведення, що у підсумку сприяє скороченню ризиків та невизначеності.

Аргументовано систему урахування впливу геополітичного фактору на розвиток інтеграційних процесів, який доповнено критеріями зміни конкурентних позицій інтегрованої групи у сфері виробництва та соціально-економічного середовища, що дозволяє підвищити процеси інтеграції із урахуванням ролі геополітичного положення та природних ресурсів у процесі інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації.

Визнано прикладний підхід до конвергенції послуг в інтегрованій структурі, який, на відміну від існуючих, базується не лише на інтеграції технологічних рішень, а враховує бізнес-процеси, цільову фокус-групу, архітектуру мережі, ринкові взаємовідносини та інші соціально-економічні чинники.

Визначено фінансові інструменти інтеграційних процесів, зокрема методологічні засади процесу обліку та формування фінансової звітності інтегрованих підприємств, які відрізняються від існуючих формуванням відповідних форм бухгалтерського обліку, введення нових показників щодо фінансових результатів та ефективності прийняття управлінських рішень, а також використанням процесного підходу до моніторингу ефективності та функціональності діяльності інтегрованої структури підприємства сфери зв'язку та інформатизації, що дозволяє здійснювати тактичні маневри та стратегічні зміни задля запобігання фінансових невдача інтегрованої структури.

Побудовано імітаційну модель державно-приватного партнерства та бізнес-взаємодії, яка містить елементи ERP-системи, що дозволяє підвищувати швидкість інтеграційних процесів та інформаційного забезпечення функціонування інтегрованих підприємств.

Системно-синергетичний підхід щодо оцінки ефективності інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації доопрацьовано через призму

формування найбільш ефективної в даному випадку моделі інтеграції підприємств, які надають соціально-значущі послуги, а саме моделі державно-приватного партнерства.

Представлено науково-прикладній підхід до побудови багатофакторної моделі розвитку сфери зв'язку та інформатизації України, яка базується на використанні статистичного методу множинної регресії та дозволяє визначати її циклічність, яку можливо уникнути за допомогою розвитку інтеграційних зв'язків, що, в свою чергу, сприятиме впровадженню найбільш ефективних та прогресивних технологій та економічних, соціальних і екологічних імперативів в Україні.

Узагальнені наукові та прикладні підходи щодо моделювання маркетингової стратегії розвитку інтегрованих підприємств сфери зв'язку та інформатизації, на відміну від існуючих, містять конструктивну модель формування маркетингової стратегії розвитку інтегрованих підприємств, в якій враховуються та узгоджуються стратегії інтегрованих підприємств, регіону й економіки країни.

Теоретико-прикладні підходи щодо оптимізації оргструктури управління доопрацьовані шляхом запровадження матричної моделі організаційної структури інтегрованих підприємств сфери зв'язку та інформатизації та містить комбінацію лінійної та програмно-цільовий структур, що завдяки поєднанню дозволяє досягти високого рівня адаптації до змін у середовищі, надає можливість одночасного впровадження різних типів стратегічної ініціативи, забезпечує гнучкість та оперативність маневрування ресурсами тощо.

Аргументовано систему показників ефективності інтеграції підприємств, яку доповнено показниками зменшення трансакційних витрат, скорочення витрат на капітал та зростання загальної ринкової вартості підприємства, що у підсумку призводить до появи синергетичного ефекту.

Ключові слова: інтеграція, інтеграційні форми, інтегрована система, підприємства сфери зв'язку та інформатизації, механізм інтеграції, біфуркаційна модель розвитку, потенційні партнери, захист інформаційних ресурсів та нематеріальних активів, державно-приватне партнерство, бізнес-взаємодія, технології ERP, ланцюжок вартості, системно-синергетичний підхід.

ABSTRACT

Maslii N. D. Integration forms of development of enterprises in the sphere of communication and informatization: theoretical and methodological aspects. — Qualification scientific work on the rights of manuscript.

The thesis for receiving a scientific degree of the Doctor of Economics on specialty 08.00.04 — Economics and company management (by economic activities). — The State University of Telecommunications, The Ministry of Education and Science of Ukraine, Kyiv, 2019.

In the dissertation work theoretical and methodological approaches are substantiated and practical recommendations on the use of integration forms of development by enterprises of the sphere of communication and informatization are developed. The structural and logical scheme of the process of studying terminology for the integration of enterprises, the conceptual provisions of which are based on the study of the genesis of the theory of integration in the process of economic development, are devoted to the theoretical and methodological substantiation of the creation and use of integration forms of enterprise development in the conditions of innovative changes in the national economy, which made it possible to form their own Definition of the concept «integration form of the enterprise», meaningful filling of the company thore is theoretical-legal and organizational basis and applied mechanisms of cooperation of enterprises to achieve the synergy effect.

The scientific and methodical approach of systematization of the hierarchical levels of the normative legal environment for the regulation of integration processes through the integration and unification of international and national legal documents is presented, which avoids the inconsistency of integration processes in the economic and legal field and proves the necessity of forming the appropriate legal support for the processes of clusterization through the definition of status the main elements of the cluster and the settlement of the basic principles of the state stvenno-chastnoho partnership with klasternoy uniform activities with uchetom rehyonalnыh Features for Formation system эffektyvnыh AFFILIATES relations.

Based on the development of the theoretical foundations of the process of enterprise integration, a scientific basis for the multilevel classification of integration

motives at different levels of the national economy has been developed: macro level (transboundary cooperation), meso level (regional integration), micro level (horizontal and vertical integration of economic entities), within which the basic elements of the concept are given. development of business interaction of enterprises with partners at different levels of integration, and also formed application ehanyzm cooperation and sootvetstvuyuschey Transformation orhanyzatsyonnыh structures, network architecture, logistics, rыnochnыh vzaymootnoshenyy and the like.

The scientific approach and applied tools for determining and calculating the compatibility potential of enterprises of the integrated structure have been developed and the method of selecting a business partner based on the analysis of sociocultural, scientific and technological, organizational, financial, economic, territorial and legal aspects of the potential business partner is substantiated; the matrix of the choice of the optimal form of integration is formed on the basis of the comparison of the resource base and the goals of the activities of the integrated enterprises.

A bifurcation model for the development of enterprises of the sphere of communication and informatization of Ukraine under the influence of crisis phenomena has been constructed with the purpose of determining crisis periods and problems and proposes ways of their solution in the next period of fluctuation, based on the statement: the higher the level of organization of the development of the integrated enterprise, the more sensitive it to external factors , the higher its activity of influence on the external environment of the system, therefore, with insignificant value of change of control parameter, the system is able to ha It is internal internal fluctuations or external influences, that is, to restore lost equilibrium.

Conceptual bases and components of the mechanism of integration of enterprises of the sphere of communication and informatization consisting of scientific and methodical, resource and result blocks are developed. It contains the scientific basis for forming the potential of partner interaction (integration of interests) of financial, client, business process and intellectual direction, as well as scientific- Applied approaches to the diagnosis of financial and economic feasibility of enterprise integration based on the use of structural and functional approach to achieve a synergistic effect.

The conceptual model of the process of protection of information resources and

intangible assets in integrated systems is proposed, based on the successive coordination of the actions of the elements of the process, will minimize the risks and increase the level of economic security of the enterprise activity in the information space.

The concept of maximizing values in the creation of the value chain of an integrated group of enterprises is improved, which reduces the degree of uncertainty of the environment through the assessment of the potential for effective integration of enterprises at the stage of decision-making on its implementation, which ultimately contributes to reducing risks and uncertainty .

The system of accounting for the influence of the geopolitical factor on the development of integration processes, which is supplemented by the criteria for changing the competitive positions of the integrated group in the sphere of production and socio-economic environment, has been substantiated, enhances integration processes taking into account the role of geopolitical position and natural resources in the process of integration of enterprises in the sphere of communication and informatization.

It is recognized that an applied approach to the convergence of services in an integrated structure, which, unlike the existing ones, is based not only on the integration of technological solutions, but takes into account business processes, target focus group, network architecture, market relations and other socio-economic factors.

Identified financial instruments of integration processes, in particular, the methodological foundations of the accounting process and the formation of financial statements of integrated enterprises, which differ from the existing ones in the formation of relevant accounting forms, the introduction of new indicators regarding financial results and the effectiveness of management decision-making, as well as using a process approach to monitoring performance and the functionality of the integrated structure of the enterprise scope communication and informatization, which allows tactical maneuvers and strategic changes to prevent financial failure of the integrated structure.

An imitation model of public-private partnership and business interaction has been built, which contains elements of an ERP system that allows for increasing the speed of integration processes and information support for the functioning of integrated enterprises.

The system-synergetic approach to assessing the effectiveness of integration of enterprises in the sphere of communication and informatization has been improved

through the prism of forming the most effective in this case model of integration of enterprises providing socially important services, namely the model of public-private partnership.

A scientific and applied approach to building a multifactor model for the development of communications and informatization in Ukraine is presented, which is based on using the statistical method of multiple regression and allows determining its cyclical nature, which can be avoided by developing integration links, which, in turn, will facilitate the implementation of the most effective and progressive technologies and economic, social and environmental imperatives in Ukraine.

Generalized scientific and applied approaches of modeling the marketing strategy of integrated enterprises in the sphere of communication and informatization, unlike existing ones, containing a constructive model for the formation of a marketing strategy for the development of integrated enterprises, which take into account and coordinate strategies of integrated enterprises, the region and the country's economy.

Theoretical and applied approaches to optimizing the management organizational structure are refined by introducing a matrix model of the organizational structure of integrated enterprises in the sphere of communication and informatization and contain a combination of linear and program-target structures. Thanks to the combination, it allows to achieve a high level of adaptation to changes in the environment; initiative, provides the flexibility and efficiency of resource maneuvering, and the like.

The system of indicators of efficiency of integration of enterprises, which are supplemented with indicators of reduction in transaction costs, reduction of capital costs and increase in the total market value of the enterprise, resulted in a synergistic effect.

Keywords: integration, integration forms, integrated system, enterprises in the sphere of communication and information, integration mechanism, bifurcation model of development, potential partners, protection of information resources and intangible assets, public-private partnership, business interaction, ERP technologies, value chain, systemically - synergetic approach.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Монографії

1. Маслій Н. Д. Інтеграційні форми розвитку підприємств: теоретичні аспекти та практичні підходи. 2-ге вид., перероб. и доп. Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2018. 306 с. (*Рецензія директора Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій, д.е.н., проф. Шапошнікова К. С., Причорноморські економічні студії, 2018. № 35. С. 148*). (17,79 д.а.)

2. Маслій Н. Д., Демянчук М. А. Організаційно-методичні основи інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації. *Бізнес-моделі розвитку національної економіки та підприємницьких структур: сучасні реалії та перспективи* : монографія з міжнародною участю / за ред. Л. М. Савчук, Л. М. Бандоріна. Дніпро, 2018. С. 303–320. *Особистий внесок (0,46 д.а.): досліджено управління інтегрованими підприємствами при застосуванні нових форм зайнятості та праці: аутсорсинг, аутстафінг при впровадженні нових, нестандартних форм зайнятості.* (0,91 д.а.)

3. Маслій Н. Д. Активізація трудової діяльності управлінського персоналу в контексті забезпечення зростання економічної ефективності діяльності підприємства. *Актуальні проблеми економіки та менеджменту: теорія, інновації та сучасна практика* : монографія, книга п'ята (Розділ 6) / за ред. д.е.н., проф. Кузнєцова Е. А. Херсон, 2017. С. 106–144. (2,44 д.а.)

4. Natalia Maslii. Analysis of the structure of the population of Ukraine in 2015-2016 and intensification of the internal and external migration. *Mechanisms of interaction between competitiveness and innovation in modern international economic relations: collective monograph* / edited by M. Bezpartochnyi, in 4 Vol. / ISMA University. Riga, 2017. Vol. 2. P. 121–134. (0,88 д.а.)

5. Маслій Н. Д., Задорожнюк Н. О. Впровадження інновацій в галузь поштового зв'язку України на основі міжнародного досвіду. *Sustainable Development: Social and Economic Changes. Monograph.* Opole, 2016. P. 78–85.

Особистий внесок (0,25 д.а.)*: проаналізовано діяльність національного оператора поштового зв'язку України та запропонована схема впровадження інновацій в розвиток підприємств поштового зв'язку України на прикладі міжнародного досвіду.* (0,50 д.а.)

6. Маслій Н. Д., Журавльова Т. О. Вплив геополітичного фактору на стратегію розвитку Одеського регіону. *Пріоритетні напрями регіональної політики в економічній сфері (Розвиток галузей та регіонального виробництва, бюджетне регулювання та фінансування): колект. монографія.* У 2 т. Т. 1. / під заг.ред. Т. О. Журальової. Павлоград, 2014. С. 85–94. *Особистий внесок* (0,32 д.а.)*: досліджено вплив геополітичного фактору на розвиток окремих галузей Одеського регіону та запропоновано використання інтелектуального потенціалу, залучення інвестиційних ресурсів та формування соціально-орієнтованої ринкової економіки* (0,64 д.а.)

7. Маслій Н. Д. Політика розвитку бізнес-взаємодії підприємств галузі зв'язку з партнерами ринку інформаційного бізнесу України в умовах е-економіки. *Інформаційне забезпечення систем прийняття рішень в економіці, техніці та організаційних сферах : колективна монографія* / під заг. ред. Л. М. Савчук. Донецьк, 2013. С. 110–119. (0,63 д.а.)

8. Маслій Н. Д. Особливості обліку та формування фінансової звітності підприємствами різних організаційно-правових форм власності. *Сучасні тенденції в оцінці ефективності управління, плануванні та обліку діяльності суб'єктів господарювання: міжнародна колективна монографія*/ під заг. ред. К. Ф. Ковальчука. Донецьк, 2013. С. 179–186. (0,50 д.а.)

9. Махновська Н. Д. Проблеми та перспективи формування кластерної моделі економічного розвитку регіонів України. *Стійкий розвиток регіонів України на базі кластеризації (теоретико-методологічний аспект* : колективна монографія / під заг. ред. К. Ф. Ковальчука. Дніпропетровськ, 2012. С. 62–76. (0,94 д.а.)

Статті у наукових фахових виданнях України

10. Демянчук М. А., Маслій Н. Д. Механизм стимулирования развития рынка ИКТ. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво.* Запоріжжя, 2018. Вип. № 4 (103). С. 42–55. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: ICI / Index Copernicus International (Польща).*** *Особистий внесок* (0,54 д.а.)*: запропонований механізм стимулювання розвитку ринку ІКТ, який сприятиме посиленню позиції країни на світовому ринку, сприятиме підвищенню якості життя громадян і ефективності державного управління та інше.* (1,08 д.а.)

11. Maslii N., Zakharchenko N., Butenko V., Savastieieva O. Modern technologies of detection and prevention of corruption in emerging information society. *Problems and Perspectives in Management (openaccess).* Sumi, 2018. №16 (1). P. 58–67. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Scopus (Нідерланди), РІНЦ (Росія).*** *Особистий внесок* (0,17 д.а.)*: запропоновано модель впровадження сучасних технологій задля запобігання корупції на підприємствах України.* (0,97 д.а.)

12. Маслий Н. Д., Вакутина М. А. Нейромаркетинг финансовых услуг. *Економічний форум.* Луцьк, 2018. Вип. 2. С. 297–304. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Ulrich's Periodicals Directory (США), РІНЦ (Росія), Index Copernicus (Польща).*** *Особистий внесок* (0,28 д.а.)*: значення категорії «нейромаркетинг», його методи та технології застосування.* (0,56 д.а.)

13. Маслій Н. Д., Осіпова М. С., Захарченко Н. В. Перспективи фінансування ЕС розробки та впровадження технологічних інновацій. *Інноваційна економіка.* Тернопіль, 2017. № 11–12'2017 (72) / С. 18–23. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: РІНЦ (Росія), Index Copernicus (Польща).*** *Особистий внесок* (0,21 д.а.)*: визначено шляхи фінансування проектів в різних сферах економіки України за допомогою Європейских програм.* (0,62 д.а.).

14. Маслій Н. Д. Технологія взаємозв'язку білінгової системи банку з

клієнтами-партнерами. *Львівська політехніка, Серія: менеджмент та підприємництво в Україні : етапи становлення і проблеми розвитку.* Львів, 2017. № 875. С. 56–63. (0,64 д.а.)

15. Маслій Н. Д., Лисенко К. А. Напрями формування та розвитку банківського сектора України. *Бізнес-навігатор.* Херсон, 2017. Випуск 4–2 (43). С. 103–108. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Index Copernicus (Польща).*** *Особистий внесок* (0,29 д.а.)*: проведено аналіз передумов інтеграції в банківський сектор України.* (0,58 д.а.).

16. Maslii N., Zakharchenko N., Kostolonova L. Sequence of formation of the portfolio of high-tech projects. *Technology audit and production reserves.* Poltava, 2017. № 2/ 4 (34). P. 29–35. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Ulrich's Periodicals Directory (США), Index Copernicus (Польща), РІНЦ (Росія), ResearchBib (США), WorldCat (США), EBSCO (США), Directory Indexing of International Research Journals, Directory of Research Joiunals Indexing (Індія), Open Academic Journals Index (США).*** *Особистий внесок* (0,28 д.а.)*: досліджено застосування інноваційних технологій в розвитку підприємства.* (0,84 д.а.)

17. Дем'янчук М. А., Маслій Н. Д. Дослідження зв'язку між макроекономічними показниками розвитку країни та податковими надходженнями. *Економічний форум.* Луцьк, 2017. № 1. С. 19–25. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Ulrich's Periodicals Directory (США), РІНЦ (Росія), Index Copernicus (Польща).*** *Особистий внесок* (0,24 д.а.)*: розроблена модель парної регресії залежності податкових надходжень від макроекономічних показників* (0,48 д.а.)

18. Маслій Н. Д. Передумови максимізації цінностей під час створення ланцюжка вартості інтегрованої групи підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету*. Хмельницький, 2016. № 6. С. 92–96. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: РІНЦ (Росія), Index Copernicus (Польща), Google Scholar (США), Polish Scholarly Bibliography (Польща).*** (0,47 д.а.)

19. Маслий Н. Д., Мальченко А. В. Исследование современного состояния банковского сектора. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії.* Запоріжжя, 2016. Вип. 6. С. 122–126. *Особистий внесок* (0,24 д.а.)*: проведено аналіз активів та зобов'язань окремих банків України.* (0,47 д.а.)

20. Маслій Н. Д. Конвергенція послуг поштового зв'язку України. *Збірник наукових праць учених та аспірантів. — Економічний вісник університету.* Переяслав-Хмельницький, 2015. Вип. 26/2. С. 159–163. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Ulrich's Periodicals Directory (США), Google Scholar (США), Index Copernicus (Польща), Open Academic Journals Index (США), Central and Eastern European Online Library (Німеччина), РІНЦ (Росія), Directory Indexing of International Research Journals***. (0,38 д.а.)

21. Князєва О. А., Маслій Н. Д. Мотиви та цілі інтеграційних процесів на різних економічних рівнях. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. *Серія «Економічні науки»*. Херсон, 2015. Вип. 10, Ч. 2. С. 48–53. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Index Copernicus (Польща), Google Scholar (США).*** *Особистий внесок* (0,28 д.а.)*: розроблена інтеграційна модель розвитку національної економіки*. (0,56 д.а.)

22. Маслій Н. Д. Теоретичні основи та понятійний апарат інтеграційних процесів. *Прометей: рег. зб. наук. праць з економіки.* Донецьк, 2014. Вип. 3 (45). С. 52–56. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Index Copernicus (Польща), РІНЦ (Росія).*** (0,47 д.а.)

23. Маслій Н. Д. Розвиток акредитивної форми розрахунків в умовах глобалізації світової економіки. *Економіка і управління*. Київ, 2013. № 4. С. 49–53. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Index Copernicus (Польща).*** (0,38 д.а.)

24. Маслій Н. Д., Зборщик Д. П. Аналіз характеру і впливу ринкових факторів на стан конкурентоздатного середовища сільськогосподарських підприємств. *Економіка харчової промисловості.* Одеса, 2013. 2 (18). С. 31–34.

Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Scilit (Швейцарія), Index Copernicus (Польща), WorldCat (США), FSTA (Велика Британія), Google Scholar (США), CrossRef (США, Велика Британія). *Особистий внесок* (0,16 д.а.)*: Досліджено та виокремлено фактори впливу на стан конкурентного середовища підприємств* (0,32 д.а.).

25. Маслій Н. Д., Агеєва І. М., Зборщик Д. П. Шляхи підвищення рівня інноваційного розвитку виробництва на підприємствах харчової промисловості з урахуванням регіональної стратегії. *Економіка харчової промисловості*. Одеса, 2013. № 4 (20). С. 46–51. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Scilit (Швейцарія), Index Copernicus (Польща), WorldCat (США), FSTA (Велика Британія), Google Scholar (США), CrossRef (США, Велика Британія)***. *Особистий внесок* (0,14 д.а.)*: розроблено алгоритм комплексного прийняття рішення щодо фінансування інноваційних проектів із наданням державою гарантій потенційним інвесторам* (0,42 д.а.).

26. Маслій Н. Д. Методологічні основи створення кластерів в галузі зв'язку. *Інноваційна економіка.* Тернопіль, 2013. № 4 (42). С. 67–70. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: РІНЦ (Росія), Index Copernicus (Польща).*** (0,35 д.а.)

27. Маслій Н. Д., Задорожнюк Н. О. Маркетингова стратегія розвитку національних кластерів. *Сталий розвиток економіки*. Хмельницький, 2013. № 1 (18). С. 62–66 ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Index Copernicus (Польща).*** *Особистий внесок* (0,17 д.а.)*: конструктивна модель формування маркетингової стратегії розвитку національних кластерів* (0,33 д.а.)

28. Махновська Н. Д., Журавльова Т. О., Жаданова Ю. О., Петрашевська А. Д. Стратегічний альянс як передумова створення національних кластерів. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну.* Київ, 2012. № 6 (68). С. 196–202. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Crossref (США, Велика Британія) DOI prefix : 10.30857, Ulrich's Periodicals Directory (США),***

EBSCOhost Electronic Jornals Service (США), WorldCat (США), РІНЦ (Росія), Index Copernicus (Польща), Polish Scholarly Bibliography (Польща), Open Academic Journals Index (США), InfoBase Index (Індія), International Scientific Indexing (США), Directory Indexing of International Research Journals. *Особистий внесок* (0,11 д.а.)*: організаційно-економічні основи створення та застосування стратегічних альянсів та кластерів в Україні*. (0,43 д.а.)

29. Махновська Н. Д., Спільна Н. П. Методологічний підхід до оцінки економічної ефективності захисту інформації. *Экономика Крыма : научно-практический журнал*. Симферополь, 2012 г. № 3 (40). С. 121–125. *Особистий внесок* (0,19 д.а.)*: алгоритм аналізу ефективності захисту інформації* (0,37 д.а.)

30. Махновська Н. Д. Концептуальні основи управління партнерських відносин в інтегрованих корпоративних структурах. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : проблеми теорії, методології, організації.* Київ, 2012. № 1. С. 122–127. (0,31 д.а.)

31. Маслій Н. Д. Біфуркаційна модель розвитку сфери зв'язку та інформатизації під впливом кризових явищ. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України.* Львів, 2018. № 6 (134). С. 132–138. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: ICI / Index Copernicus International (Польща).*** (0,78 д.а.)

32. Дем'янчук М. А., Маслій Н. Д., Станкова В. В. Кіберстрахування як інструмент мінімізації інформаційних ризиків підприємств в умовах глобального економічного розвитку та інформатизації суспільства. *Економіка: реалії часу*. Одеса, 2018. № 5(39). С. 41–51. DOI: 10.5281/zenodo.2570060 ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: ICI / Index Copernicus International (Польща), OAJI / Open Academic Journals Index (США), РІНЦ (Росія), Google Scholar (США), EBSCOhost (США), Ulrich's Periodicals Directory (США), International Scientific Indexing (OAE), Journal Factor, Eurasian Scientific Journal Index (Казахстан), SOI / Scientific Object Identifier***. *Особистий внесок* (0,50 д.а.)*: охрактеризовано види кіберризиків та*

основних нормативно-законодавчих актів, що регулюють питання кібербезпеки в Україні. (1,41 д.а.)

33. Маслій Н. Д., Ніценко В. С. Науково-методичний підхід щодо формування партнерських відносин при інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації. *Український журнал прикладної економіки.* Тернопіль, 2018. Т. 3. № 3. С. 264–277. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Index Copernicus, WorldCat, Google Scholar, Windows Live Academic, ResearchBible, Open Academic Journals Index, CiteFactor, InfoBase.*** *Особистий внесок* (0,75 д.а.)*: сформовано процес формування потенціалу партнерської взаємодії (інтеграції інтересів), розроблено крітерії вибору бізнес-партнера*. (1,02 д.а.)

34. Маслій Н. Д., Ніценко В. С. Системно-синергетичний підхід щодо оцінки ефективності інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації *Український журнал прикладної економіки.* Тернопіль, 2018. Т. 3. № 4. С. 85–96. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Index Copernicus, WorldCat, Google Scholar, Windows Live Academic, ResearchBible, Open Academic Journals Index, CiteFactor, InfoBase.*** *Особистий внесок* (0,25 д.а.)*: розроблено методику розрахунків показників ефективності інтеграції підприємств*. (0,39 д.а.)

35. Маслій Н. Д. Механізм інтеграції підприємств та послуг сфери зв'язку та інформатизації. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*., Суми, 2018. Вип. 12 (78). С. 91–98. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: ICI / Index Copernicus International (Польща), РІНЦ (Росія).*** (0,73 д.а.)

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав

36. Maslii N., Zakharchenko N., Kostolonova L. Peculiarities of the international outsourcing services: Ukrainian perspectives. *Baltic Journal of Economic Studies.* Riga, 2017. Vol. 3 (2017) No. 2. P. 86–92 / ***Index Copernicus (Польща), Directory of Open Access Journals (Швеція), ESCI by Web of Science***

(США). *Особистий внесок* (0,27 д.а.)*: визначені критерії оцінки ефективності передачі бізнес-функцій підприємств на аутсорсинг.* (0,79 д.а.)

37. Maslii N., Zhuravlova T., Zakharchenko N. Justification of innovation development and changes of organizational forms of enterprises in crisis conditions. *European journal of economics and management.* Vienna, 2017. Vol. 3 Issue 3. P. 32–39. *Особистий внесок* (0,21 д.а.)*: оцінка відповідності основних інтеграційних об'єднань інвестиційному ринку та механізм розвитку підприємств в умовах кризи.* (0,61 д.а.)

38. Маслій Н. Д., Захарченко Н. В., Мамуненко М. С. Вплив електронного документообігу на ефективність діяльності підприємства. *Молодий вчений.* Херсон, 2017. № 5. С. 582–587. **Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних:** ***РІНЦ (Росія), Google Scholar (США), Directory Indexing of International Research Journals, Research Bible (США), Index Copernicus (Польща).*** *Особистий внесок* (0,30 д.а.)*: розроблено алгоритм впровадження електронного документообігу на підприємстві.* (0,59 д.а.)

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

Матеріали наукових конференцій

39. Маслій Н. Д., Дідик А. О. Особливості організації управління вертикально інтегрованих підприємств сфери зв'язку та інформатизації. *Розвиток інноваційно-інтегрованих структур у вимірі формування інноваційно-орієнтованої моделі економіки*: збірник тез доповідей міжн. наук.-практ. інтернет-конф., м. Кропивницький, 21–22 берез. 2018 р. м. Кропивницький: Ексклюзив-Систем ‖, 2018. С. 22–23. *Особистий внесок* (0,10 д.а.)*: запропоновано рекомендації щодо підвищення ефективності управління вертикально інтегрованих підприємств сфери зв'язку та інформатизації.* (0,16 д.а.)

40. Маслій Н. Д., Лисенко К. А. Методичні засади підвищення ефективності діяльності управлінського персоналу в інтегрованих

горизонтальних системах. *Розвиток інноваційно-інтегрованих структур у вимірі формування інноваційно-орієнтованої моделі економіки*: збірник тез доповідей міжн. наук.-практ. інтернет-конф., м. Кропивницький, 21–22 берез. 2018 р. м. Кропивницький: Ексклюзив-Систем ‖, 2018. С. 126–128. *Особистий внесок* (0,10 д.а.)*: розроблені основні напрямки оцінки ефективності функціонування горизонтально-інтегрованих систем.* (0,16 д.а.)

41. Маслій Н. Д., Дащенко С. В. Аналіз міжнародних програм сприяння розвитку високотехнологічних підприємств. *Розвиток інноваційно-інтегрованих структур у вимірі формування інноваційно-орієнтованої моделі економіки*: збірник тез доповідей міжн. наук.-практ. інтернет-конф., м. Кропивницький, 21–22 берез. 2018 р. м. Кропивницький: Ексклюзив-Систем ‖, 2018. С. 166–168. *Особистий внесок* (0,16 д.а.)*: аналіз європейського досвіду впровадження міжнародних програм сприяння розвитку підприємств.* (0,22 д.а.)

42. Захарченко Н. В., Маслій Н. Д., Осипова М. С. Податок на виведений капітал як перспективний засіб стимулювання інвестиційної діяльності підприємств. *Фінансування, інвестування та кредитування в Україні: проблеми та перспективи розвитку в кризовій економіці :* Збірн. наук. праць за матеріалами міжн. наук.-практ. інтернет-конф., присвяч. 15-річчю каф. фінансів та банківської справи Дніпровського держ. аграрно-екон. ун-ту, м. Дніпро, 20 трав. 2018 р. Дніпро : ДДАЕУ, 2018. С. 81–83. *Особистий внесок* (0,08 д.а.)*: порівняльний аналіз діючого ППП та ПВК в Україні* (0,23 д.а.)

43. Маслій Н. Д., Кіосак Н. В. Дослідження взаємодії держави та бізнесу щодо розвитку людського потенціалу. *Перспективні напрямки розвитку економіки, обліку, управління та права: теорія і практика:* зб. тез доповідей міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 20 жовтня 2018 р.: у 5 ч. м. Полтава: ЦФЕНД, 2018 С. 53–53. *Особистий внесок* (0,10 д.а.)*: ефективність інтеграції держави та бізнесу.* (0,14 д.а.)

44. Маслий Н. Д. Механизм фискального выравнивания межбюджетных отношений в Украине. *Право, економіка та управління: генезис, сучасний стан*

та перспективи розвитку: матер. міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 20-річчю економіко-правового ф-ту ОНУ імені І. І. Мечникова, м. Одеса, 14–15 верес. 2018 р. Одеса, 2018. С. 276–280. (0,17 д.а.)

45. Дем'янчук М. А., Маслій Н. Д., Мітєва М. В. Дослідження розвитку, використання та регулювання віртуальних активів в умовах дигітального середовища. *Сучасні напрями розвитку економіки в контексті євроінтеграційних процесів:* матеріали доповідей міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 2 листопада 2018 р. Запоріжжя, 2018. С. 75–80. *Особистий внесок* (0,12 д.а.)*: рекомендації щодо оподаткування віртуальних активів* (0,25 д.а.)

46. Дем'янчук М. А., Маслій Н. Д. Нормативно-правове регулювання питань кібербезпеки в Україні. *Модернізація економіки у контексті інноваційного розвитку: напрями та пріоритети*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Дніпро, 17 листопада 2018 р. Дніпро, 2018. С. 15–19. *Особистий внесок* (0,14 д.а.)*: аналіз нормативно-правових актів, що регулюють питання кібербезпеки в Україні* (0,29 д.а.)

47. Дем'янчук М. А., Маслій Н. Д. Кіберризики: види, особливості та можливі збитки. *Сучасні тенденції розвитку менеджменту та фінансово-економічної безпеки:* міжнар. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 26 листопада 2018 р., м. Черкаси, 2018. С. 110–114. *Особистий внесок* (0,17 д.а.)*: напрямки усунення кіберризиків: технологічні рішення безпеки, просвітницька робота в сфері протидії та профілактики кіберзлочинів, а також кіберстрахування.* (0,35 д.а.)

48. Маслій Н. Д., Дащенко С. В. Теоретичні аспекти впровадження інноваційно-інвестиційного менеджменту-маркетингу на підприємстві. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку економіки в умовах глобальної нестабільності:* матер. V міжн. наук. конф., м. Кременчук, 6–7 груд. 2017 р. Кременчук, 2017. С. 188–189. *Особистий внесок* (0,08 д.а.)*: система принципів процесу забезпечення прибутковості підприємства.* (0,12 д.а.)

49. Маслій Н. Д., Мельник А. С. Дослідження взаємозв'язку електронних

фінансових послуг та електронного бізнесу в Україні. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матер. V міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 20–21 лист. 2017 р. Одесса, 2017. С. 184–186. *Особистий внесок* (0,1 д.а.)*: класифікація е-послуг* (0,14 д.а.)

50. Маслій Н. Д., Мельник А. С. Вплив інформаційних технологій на формування електронної економіки в різних сферах. *Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: виклики постіндустріальної економіки:* матер. IV міжн. наук.-практ. конф., м. Львів, 18–19 трав. 2017 р. Львів, 2017. С. 283–285. *Особистий внесок* (0,1 д.а.)*: аналіз сфери зв'язку та інформатизації.* (0,13 д.а.)

51. Маслій Н. Д., Дідик А. О. Інструменти стимулювання персоналу в процесі підвищення ефективності діяльності підприємств та банків. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та перспективи :* зб. матер. IV міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 16–17 трав. 2017 р. Одесса, 2017. С. 142–144. *Особистий внесок* (0,1 д.а.)*: основні форми мотивації персоналу підприємств.* (0,16 д.а.)

52. Маслій Н. Д., Фі Т. Х. Трансформація валютної політики України в умовах економічної інтеграції. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матер. III міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 23–24 груд. 2016 р. Одеса, 2016. С. 135–139. *Особистий внесок* (0,07)*: аналіз передумов економічної інтеграції.* (0,13 д.а.)

53. Маслій Н. Д., Афієнко А. Ю. Вплив внутрішньої міграції на показники економічного розвитку України. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матер. III міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 23–24 груд. 2016 р. Одеса, 2016. С. 166–168. *Особистий внесок* (0,10 д.а.)*: взаємозалежність міграційних процесів та розвитку виробничої діяльності національних підприємств* (0,15 д.а.)

54. Маслій Н. Д., Костолонова Л. В., Варченко А. Є. Вплив

інформаційних технологій на розвиток економіки Південного регіону. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матер. III міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 23–24 груд. 2016 р. Одесса, 2016. *С. 139–141. Особистий внесок* (0,08 д.а.)*: аналіз обсягу наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами організацій (підприємств), у Південному регіоні*. (0,13 д.а.)

55. Дем'янчук М. А., Маслій Н. Д. Дослідження впливу сукупності потенціалів на сталий розвиток телекомунікаційного підприємства. *Стратегічно-інноваційний розвиток суб'єктів економічної системи в умовах глобалізації :* зб. тез міжн. наук.-практ. інтернет-конф., м. Кременчук, 16–18 лист. 2016 р. Кременчук, 2016. С. 209–212. *Особистий внесок* (0,05 д.а.)*: моделювання потенціалу сталого розвитку телекомунікаційного підприємства крізь сукупність його потенціалів*. (0,11 д.а.)

56. Маслій Н. Д. Індикатори впливу на фінансову безпеку України в умовах глобальних інтеграційних процесів. *Формування нової парадигми управління фінансами та бізнесом в умовах посилення євроінтеграційних процесів в Україні :* зб. тез наук. доповідей I міжн. наук.-прак. конф., м. Львів, 27 жовт. 2016 р. Львів, 2016. С. 356–359. (0,16 д.а.)

57. Маслій Н. Д. Стартапи як напрямок розвитку сучасної економіки. *Механізми, стратегії, моделі та технології управління економічними системами за умов інтеграційних процесів : теорія, методологія, практика :* матер. III міжн. наук.-практ. конф., м. Хмельницький – Кам'янець-Подільський, 6–8 жовт. 2016 р. Хмельницький, 2016. С. 151–153. (0,27 д.а.)

58. Natalia Maslii. Approach to forecasting of financial results of an enterprise under conditions of uncertainty. *International Scientific Conference Economy without borders: Integration, Innovation, Cross-border cooperation.* August 26th, 2016, Kaunas, Lithuania, p. 78–82. (0,32 д.а.)

59. Маслій Н. Д., Дем'янчук М. А., Гуцул О. Г. Концептуальна модель дослідження впливу сукупності потенціалів підприємства зв'язку на його сталий розвиток. *Управління інноваційним розвитком на макро-, мезо- та*

мікрорівнях: матер. ІІ Міжн. наук.-практ. Інтернет-конф., м. Одесса, 7 черв. 2016 р. Одеса, 2016. С. 65–67. *Особистий внесок* (0,08 д.а.)*: класифікація потенціалів підвищення ефективності діяльності підприємств сфери зв'язку та інформатизації.* (0,24 д.а.)

60. Маслій Н. Д., Руснак І. С. Управління ресурсною базою банків в умовах інтеграції. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та перспективи :* зб. матер. ІІ Міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 27–28 трав. 2016 р. Одеса, 2016. С. 187–190. *Особистий внесок* (0,15 д.а.)*: визначення шляхів фінансування підприємств банками в умовах посилення інтеграційних процесів*. (0,23 д.а.)

61. Маслій Н. Д., Перевознюк Є. Р. Особливості обліку фінансових інвестицій. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матер. ІІ Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 27–28 трав. 2016 р. Одеса, 2016. С. 121–123. *Особистий внесок* (0,10 д.а.)*: напрямки додаткового фінансування розвитку підприємств.* (0,15 д.а.)

62. Маслій Н. Д., Буюклі В. В. Оптимізація управління трансакційними витратами підприємства. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та перспективи:* зб. матер. ІІ Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 27–28 трав. 2016 р. Одеса, 2016. С. 118–121. *Особистий внесок* (0,10 д.а.)*: аналіз трансакційних витрат підприємства та розробка шляхів їхньої мінімізації* (0,17 д.а.)

63. Маслій Н. Д., Афієнко А. Ю. Вплив інтеграційних форм діяльності суб'єктів господарювання на розвиток економіки. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та перспективи :* зб. матер. ІІ Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 27–28 трав. 2016 р. Одеса, 2016. С. 104–107. *Особистий внесок* (0,16 д.а.)*: класифікація інтеграційних форм розвитку підприємств та їхня характеристика.* (0,26 д.а.)

64. Маслий Н. Д., Сургай Е. В. Анализ факторов, влияющих на конкурентоспособность товаров мирового рынка. *Фінансові аспекти розвитку*

держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи : зб. матер. ІІ Міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 27–28 трав. 2016 р. Одесса, 2016. С. 33–37. *Особистий внесок* (0,16 д.а.)*: міжнародний досвід просування товарів та послуг та напрямки підвищення їхньої конкурентоспроможності.* (0,26 д.а.)

65. Маслій Н. Д. Біфуркаційний характер розвитку фінансової системи. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матер. І Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 25–26 груд. 2015 р. Одесса, 2015. С. 491–495. (0,31 д.а.)

66. Маслий Н. Д. Стратегические цели развития отрасли почтовой связи. *Проблемы развития современной экономики и права:* материалы VI Межд. науч.-практ. конф., г. Каменск-Шахтинский, 17 нояб. 2015 г. В 2-х томах. Т. 1. Каменск-Шахтинский, 2015. С. 62–64. (0,26 д.а.)

67. Маслий Н. Д., Задорожнюк Н. А. Развитие национальной экономики на основе внедрения инноваций (на примере Украины*). Актуальные проблемы взаимодействия экономики, государства и общества :* сбор. матер. І Межд. науч.-практ. конф., г. Дербент, 30 мая 2015 г. Вип. І. Дербент, 2015. С. 153–155. *Особистий внесок* (0,14 д.а.)*: впровадження інновації на національних підприємствах.* (0,28 д.а.)

68. Маслій Н. Д., Дем'янчук М. А. Інтеграція підприємств як фактор сталого розвитку в умовах глобалізації. *Глобалізаційні та євроінтеграційні процеси в розвитку національних економік:* матер. ІІ Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Львів, 29 квіт. 2015 р. Тернопіль, 2015. С. 23–26. *Особистий внесок* (0,09 д.а.)*: дослідження переваг та недоліків інтеграції підприємств.* (0,18 д.а.)

69. Маслій Н. Д., Кіскаркіна Ю. В. Аналіз функціональної спрямованості сучасних інтеграційних форм розвитку національних підприємств. *Актуальні проблеми економіки : теорія і практика :* зб. матер. 71-ї студ. наук. конф., м. Одеса, 23–24 квіт. 2015 р. Одесса, 2015. С. 68–72. *Особистий внесок* (0,17 д.а.)*: оцінка сучасних інтеграційних форм розвитку підприємств.* (0,27 д.а.)

70. Маслій Н. Д., Країло М. І. Директ-маркетинг в Україні: тенденції, проблеми та перспективи. *Актуальні проблеми економіки : теорія і практика :* зб. матер.71-ї студ. наук. конф., м. Одеса, 23–24 квіт. 2015 р. Одесса, 2015. С. 72–76. *Особистий внесок* (0,16 д.а.)*: маркетингові стратегії розвитку підприємств та механізм впровадження директ-маркетингу.* (0,26 д.а.)

71. Маслій Н. Д., Кіскаркіна Ю. В. Основні передумови створення інтеграційних форм розвитку підприємств в Україні. *Механізми та технології управління економічними системами за умов інтеграційних процесів :* зб. тез наук. робіт учасників Міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 17–18 квіт. 2015 р. Одеса, 2015. С. 45–50. *Особистий внесок* (0,25 д.а.)*: технології створення інтеграційних форм розвитку підприємств.* (0,32 д.а.)

72. Маслій Н. Д. Вплив елементів контролінгу на ефективність управління підприємством. *Механізми, стратегії, моделі та технології управління економічними системами за умов інтеграційних процесів: теорія, методологія, практика :* матер. Міжн. наук.-практ. конф., м. Хмельницький, 2–4 жовт. 2014 р. Хмельницький, 2014. С. 169–171. *Особистий внесок: механізм впровадження контролінгу на сучасних підприємствах*. (0,24 д.а.)

73. Маслій Н. Д., Бурова Н. І. Обґрунтування необхідності застосування акредитиву у сфері зовнішньоекономічної діяльності України. *Инновации регионального развития: менеджмент, маркетинг, внешнеэкономическая деятельность:* матер.II Науч.-практ. конф. молодых исследователей, г. Одесса, 26 апр. 2013 г. Одесса, 2013. С. 26–28. *Особистий внесок* (0,10 д.а.)*: запропоновано модель використання розрахунків акредитивом при співпраці підприємств.* (0,15 д.а.)

74. Маслій Н. Д., Алєргуш І. О. Кластерна політика транскордонного співробітництва. *Инновации регионального развития: менеджмент, маркетинг, внешнеэкономическая деятельность :* матер.II Науч.-практ. конф. молодых исследователей, г. Одесса, 26 апр. 2013 г. Одесса, 2013. С. 28–30. *Особистий внесок* (0,10 д.а.)*: визначені напрямки та сфери кластеризації економіки.* (0,13 д.а.)

Патенти, авторські свідоцтва

75. Маслій Н. Д. Методичний інструментарій визначення показників ефективності при інтеграції підприємств: св-во. авт. права на твір 68721 Україна. № 69304; заявл. 22.09.2016; реєстр. 22.11.2016. 22 с. (0,83 д.а.)

ЗМІСТ

ВСТУП……. 31

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНТЕГРАЦІЇ В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ…… 43

1.1. Умови розвитку та інтеграції підприємств: сучасні тренди та маркери…….. 43

1.2. Генезис теорії інтеграції у процесі економічного розвитку.. 57

1.3. Теоретичні, методологічні та прикладні форми інтеграції підприємств: світовий та національний досвід……. 67

1.4. Вплив геополітичного фактору на розвиток інтеграційних процесів……... 72

Висновки до розділу 1…….. 81

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ФОРМ СПІВПРАЦІ У СФЕРІ ЗВ’ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ……. 85

2.1. Вплив ринкових факторів та економіко-правового середовища на розвиток підприємств сфери зв’язку та інформатизації в Україні…….. 85

2.2. Діагностика, моніторинг та моделювання розвитку ринку послуг сфери зв’язку та інформатизації…… 91

2.3. Сегментний аналіз діяльності підприємств сфери зв’язку та інформатизації…….. 113

2.4. Біфуркаційна модель розвитку сфери зв’язку та інформатизації під впливом кризових явищ…… 135

Висновки до розділу 2…….. 150

РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИХ ОСНОВ ІНТЕГРАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ…… 153

3.1. Теоретичні основи процесу інтеграції підприємств……. 153

3.2. Методологічні основи формування інтеграційних форм розвитку підприємств як управлінська інновація…….. 158

3.3. Механізм інтеграції підприємств та послуг сфери зв'язку та інформатизації на різних рівнях національної економіки 166

3.4. Наукові засади визначення потенційних партнерів для інтеграції……. 208

Висновки до розділу 3…….. 227

РОЗДІЛ 4. НАУКОВО-ПРИКЛАДНІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ІНТЕГРОВАНОЇ СИСТЕМИ 231

4.1. Методичні засади оптимізації оргструктури управління інтегрованих систем……. 231

4.2. Оптимізація фінансових інструментів взаємодії між інтегрованими підприємствами…… 250

4.3. Моделювання маркетингової стратегії розвитку інтегрованих підприємств сфери зв'язку та інформатизації 261

4.4. Кластеризація та конвергенція як механізм інтеграції підприємств…… 269

4.5. Модель процесу захисту інформаційних ресурсів та нематеріальних активів в інтегрованих системах…… 283

Висновки до розділу 4…….. 296

РОЗДІЛ 5. МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ІНТЕГРОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ……... 301

5.1. Стратегічні напрями розвитку державно-приватного партнерства та бізнес-взаємодії…… 301
5.2. Запровадження концепції взаємодії між інтегрованими підприємствами на основі технології ERP систем та всеосяжних інтеграційних бізнес-процесів…… 311
5.3. Максимізація цінностей при створенні ланцюжка вартості інтегрованої групи підприємств…….. 332
5.4. Науково-прикладні підходи щодо діагностики фінансово-економічної ефективності інтеграції підприємств…… 338
5.5. Системно-синергетичний підхід щодо оцінки ефективності інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації….. 361
Висновки до розділу 5…….. 382
ВИСНОВКИ……... 387
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……. 392
ДОДАТКИ…….. 433

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

АТ — акціонерне товариство

БД — база даних

ВВП — валовий внутрішній продукт

ВІБП — всеосяжний інтеграційний бізнес-процес

ВПС — Всесвітній поштовий союз

ГІК — глобальний індекс кібербезпеки

ДП — державне підприємство

ЕКІ — економічна інформація

ЕС — Європейський Союз

ЗІ — захист інформації

ІКТ — інфокомунікаційні технології

ІО — інтегрований об’єкт

ІПП — інтеграційний процес підприємства

ІС — інформаційні системи

ІФ — інтеграційна форма

КОПФГ — класифікатор організаційно-правових форм господарювання

КФВ — класифікатор форм власності

МОКЗ — Міжнародна організація космічного зв’язку

НКРЗІ — Національна комісія регулювання у сфері зв’язку та інформатизації

ОЧЕС — Організація чорноморського економічного співробітництва

ПСЗІ — підприємства сфери зв’язку та інформатизації

РСЗ — регіональна співдружність в галузі електрозв’язку

СКМ — систем капітал менеджмент

СОА — сервісно-орієнтована архітектура

СОП — сервісно-орієнтований підхід

СП — спільні підприємства

ТМЗК — телекомунікаційні мережі

УДЦР — Український державний центр радіочастот

ФПГ — фінансово-промислова група

ВСТУП

Актуальність теми. Інтеграційні процеси, що відбуваються у світі, поступово імплементуються в діяльність національних підприємств. Для України, яка знаходиться у складному соціально-економічному становищі, розвиток нових інтеграційних форм у підприємницькій діяльності стає передумовою стабілізації економічної ситуації. Важливу роль у подальшому сталому розвитку економіки та соціуму відіграє сфера зв'язку та інформатизації. Саме вона, створюючи інноваційну та технологічну складову соціально-економічного розвитку держави, є одним із пріоритетних і важливих напрямків економіки України в період глобалізації та переходу до цифрової економіки і суспільства, інтеграції України у глобальний інформаційний простір.

Втім розвиток інтеграційних процесів у сфері зв'язку та інформатизації протікає повільно з низки чинників, серед яких не останнє місце займає недоопрацьованість теоретичного базису та прикладного методичного інструментарію розвитку підприємств на засадах інтеграції. Тому виникає науково-прикладна проблема теоретичного обґрунтування, методологічного забезпечення та практичної реалізації інтеграційних форм розвитку підприємств сфери зв'язку та інформатизації, що й обумовлює спрямованість дисертаційної роботи.

Теоретичним аспектам та практичним підходам до інтеграційних форм розвитку підприємств присвячена велика кількість наукових робіт: Азоєва Г., Амоші О., Андрушківа Б., Ансоффа І., Бажала Ю., Білоруса О., Вальтера Ж., Варналія З., Воронкової А., Гаєця В., Гальперіна С., Градова А., Гуцала І., Дайкера Д., Долішнього М., Друкера П., Дудара Є., Зечмістера Е., Зінов'євої І., Кадієвського В., Карачини Н., Кизима М., Кирич Н., Князя С., Крейдич І., Крикавського Є., Крупки М., Кузьміна О., Лук'янової В., Мельник О., Мних О., Мокія А., Панухник О., Петровича Й., Пилипенка А., Піннінгса Й., Погайдак О., Пономаренка В., Портера М., Римара М., Стадник В., Томпсона А., Устенка С., Фатхундінова Р., Хомина П., Череп А., Чумаченка М.,

Чухна А., Чухрай Н., Шкільняка М., Щербакова О., Юданова А. та ін. Окремі аспекти розвитку підприємств сфери зв'язку досліджували: Апарова О. В., Боняр С. М., Ващенко О. П., Верескун М. В., Виноградова О. В., Войнаренко М. П., Гудзь О. Є., Гусєва О. Ю., Зеліско І. М., Карпенко О. О., Князєва О. А., Ковшова І. О., Колосок В. М., Лазоренко Л. В., Охрименко І. В., Стецюк П. А., Сьомкіна Т. В., Яцкевич І.В. та інші. Саме сфера зв'язку та інформатизації є одним із пріоритетних і важливих напрямків економіки України в період глобалізації та переходу до цифрової економіки і суспільства. Існуючі наукові доробки розкривають низку питань щодо техніко-економічних аспектів розвитку цієї сфери та окремих підприємств, але не вирішують проблеми формування науково-методологічних підходів та прикладних механізмів щодо інтеграційних форм розвитку підприємств сфери зв'язку та інформатизації як таких, що здатні призвести до сталого збалансованого розвитку.

Складність та багатогранність питань, пов'язаних із необхідністю побудови наукових основ та прикладних механізмів інтеграційних процесів, обумовлюють актуальність тематики дослідження, структуру та зміст дисертації.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, ПВНЗ «Західнодонбаський інститут економіки та управління» Національної металургійної академій України, а саме: «Дослідження пріоритетних напрямів регіональної політики в економічній сфері» (№ ДР 0110U007602, 2010-2015), в межах якої визначено вплив геополітичного фактора на стратегію розвитку Одеського регіону; «Стратегічні орієнтири модернізації економіки України та її регіонів» (№ ДР 0114U001554, 2014-2018), деавторомобґрунтовано підходи до підвищення ефективності трудової діяльності управлінського персоналу в контексті забезпечення зростання економічної ефективності діяльності підприємств; «Дослідження фінансово-економічних напрямів забезпечення

сталого розвитку держави, регіонів, суб'єктів господарювання» (№ ДР 0115U003910, 2015-2020), в межах якої розроблені науково-прикладні підходи до діагностики фінансово- економічної доцільності інтеграції суб'єктів господарювання; «Методологія регіонального економічного розвитку» (№ ДР 0102U000369, 2002-2015), де автором виявлено проблеми та визначено перспективи формування кластерної моделі економічного розвитку регіонів України; «Методологія управління підприємствами різних організаційно-правових форм та форм власності» (№ ДР 0107U001146, 2006-2015), в межах якої визначено політику розвитку бізнес-взаємодії підприємств з потенційними партнерами; «Моделювання економічної поведінки та стратегії розвитку суб'єктів господарювання» (№ ДР 0116U008360, 2017-2018) та ініційованої теми «Методологія соціально- економічного, інформаційного та науково-технічного розвитку регіонів, галузей виробництва, підприємств та їх об'єднань» (№ ДР 0116U006782, 2016- 2022), в межах яких обґрунтовано організаційно-економічні основи інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є обґрунтування

теоретичних, методологічних та прикладних засад побудови інтеграційних форм розвитку підприємств сфери зв'язку та інформатизації в умовах цифровізації економіки.

Досягнення поставленої мети обумовило вирішення наступних завдань:

– дослідити генезис теорії інтеграції у процесі економічного розвитку, розвинути теоретичні та методологічні основи процесу інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації;

– з позиції основних принципів державно-приватного партнерства систематизувати ієрархічні рівні нормативного регулювання діяльності інтегрованих підприємств сфери зв'язку та інформатизації;

– виявити вплив геополітичного фактора на розвиток інтеграційних процесів та доопрацювати основні критерії оцінки цього впливу із урахуванням реалій сьогодення;

– провести аналіз характеру і впливу ринкових чинників та економіко-правового середовища на розвиток підприємств сфери зв’язку та інформатизації в Україні, на підставі чого систематизувати ієрархічні рівні регулювання інтеграційних процесів на макро-, мезо- та мікрорівнях;

– доопрацювати теоретичні та прикладні засади моделювання розвитку економічних систем та побудувати багатофакторну модель розвитку сфери зв’язку та інформатизації України із урахуванням процесів циклічності;

– здійснити діагностику, моніторинг та сегментний аналіз розвитку ринку зв’язку та інформатизації, на підставі чого побудувати біфуркаційну модель розвитку сфери зв’язку та інформатизації під впливом кризових явищ;

– обґрунтувати науковий підхід та прикладні інструменти визначення потенційних партнерів та розробити методику розрахунку потенціалу їхньої сумісності;

– узагальнити концептуальні основи й складові механізму інтеграції підприємств та послуг сфери зв’язку та інформатизації;

– розробити модель процесу захисту інформаційних ресурсів та нематеріальних активів в інтегрованих системах;

– вдосконалити процес обліку та формування звітності підприємств через формування відповідних фінансових інструментів, зокрема акредитивної форми розрахунків та моніторингу ефективності діяльності інтегрованої структури;

– розвинути методичні засади та здійснити моделювання маркетингової стратегії розвитку інтегрованих підприємств сфери зв’язку та інформатизації,

– сформувати теоретичні та прикладні підходи до оптимізації оргструктури управління інтегрованих систем та запропонувати оптимальну для заданих умов структуру;

– удосконалити концепцію максимізації цінностей при створенні ланцюжка вартості інтегрованої групи підприємств;

– з позиції теорії ефективності та системно-синергетичного підходу сформувати науково-прикладні засади діагностики фінансово-економічної ефективності інтеграції підприємств і запропонувати відповідну систему

оцінки;

– запропонувати науково-прикладний підхід до конвергенції послуг в інтегрованих структурах та удосконалити методичні засади процесів кластеризації як механізму інтеграції підприємств;

– доопрацювати підхід до імітаційного моделювання процесів державно-приватного партнерства та бізнес-взаємодії, навести базові основи концепції взаємодії між інтегрованими підприємствами на основі технології ERP-систем.

Об'єктом дослідження є процес інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації в умовах розвитку цифрового середовища.

Предмет дослідження складають теоретичні засади, методологічні підходи та практичні аспекти формування та реалізації інтеграційних форм розвитку підприємств у сфері зв'язку та інформатизації.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертаційної роботи становлять теоретичні напрацювання зарубіжних і вітчизняних учених з теорії й практики інтеграційних форм розвитку підприємств.

Достовірність і логічна обґрунтованість основних результатів, висновків та пропозицій, отриманих у ході проведеного дослідження, підтверджується використанням методів дослідження, а саме: абстрактно-логічного та синтезу (при уточненні категоріального інструментарію); співставлення, узагальнення, історичного аналізу та деталізації (при визначенні сучасних трендів та маркерів умов розвитку підприємств і при розкритті сутності процесу кластеризації); методи систематизації, групування й формалізації (при розкритті генезису теорії інтеграції у процесі економічного розвитку та поглибленні теоретичних основ процесу інтеграції підприємств); методи структурно-логічного і якісного системного аналізу і синтезу (при розробці теоретичних та методологічних основ та прикладних форм інтеграції підприємств); метод наукових абстракцій (при проведенні аналізу трендів розвитку підприємств сфери зв'язку та інформатизації); логіко-когнітивний (при розробці методологічних основ формування інтеграційних форм розвитку підприємств); методи структурно-функціонального та економіко-математичного моделювання і кореляційно-

регресійного аналізу (в ході моделювання процесу інтеграції та побудуванні біфуркаційної моделі); розрахунково-конструктивний (при розробці механізму інтеграції підприємств); методи багатокритеріальної оптимізації (при формування науково-прикладних підходів до діагностики фінансово-економічної доцільності інтеграції підприємств); методи проектування та формуванні (для розробки механізму впровадження акредитивної форми розрахунків та визначення передумов максимізації цінностей під час створення ланцюжка вартості інтегрованої групи підприємств); методи аналізу ієрархій (при моделюванні маркетингової стратегії розвитку інтегрованих підприємств); методи програмно-цільового управління (при розробці політики розвитку бізнес- взаємодії підприємств); методи інтегральної оцінки (при розробці методики оцінки економічної ефективності захисту інформації в інтегрованих системах).

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти України, офіційні публікації Державної служби статистики України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, міжнародних організацій, дані статистичної, фінансової та нефінансової звітності українських телекомунікаційних підприємств, наукові праці українських і зарубіжних учених з проблем інтеграційних форм розвитку підприємств сфери зв'язку та інформатизації, а також результати власних досліджень.

Основний науковий результат полягає в обґрунтуванні теоретичних, методологічних і методичних положень та практичних підходів, які в сукупності вирішують важливу наукову проблему побудови інтеграційних форм розвитку підприємств сфери зв'язку та інформатизації в умовах трансформації економіки. Найбільш важливими науковими положеннями, які містять елементи наукової новизни, є наступні::

вперше:

обґрунтовано мотиви та цілі інтеграції підприємств зв'язку та інформатизації на трьох рівнях: макрорівень (транскордонне співробітництво),

мезорівень (регіональні інтеграції), мікрорівень (горизонтальна та вертикальна інтеграція суб'єктів господарювання), що сприятиме формуванню якісно нових форм інтеграції підприємств, їх впорядкованого функціонування на всіх рівнях відтворювального циклу і всіх рівнях ієрархії;

розроблено науково-методичний підхід до систематизації нормативного регулювання діяльності інтегрованих підприємств сфери зв'язку та інформатизації із використанням базових принципів державно-приватного партнерства, що містить міжнародний та національний ієрархічні рівні та дозволить упорядкувати процеси управління інтегрованими структурами;

розроблено науково-методичні засади розрахунку потенціалу сумісності підприємств інтегрованої структури та обґрунтовано методику вибору бізнес-партнера, що заснована на аналізі соціокультурних, науково-технологічних, організаційних, фінансово-економічних, територіальних та юридичних аспектів діяльності потенційного бізнес-партнера; сформовано матрицю вибору оптимальної форми інтеграції на основі співставлення ресурсної бази та цілей діяльності підприємств, що у підсумку дозволяє сформувати найоптимальнішу комбінацію партнерських відносин;

побудовано біфуркаційну модель розвитку підприємств сфери зв'язку та інформатизації України під впливом кризових явищ, що дозволяє визначити кризові періоди й проблеми розвитку із подальшим узагальненням шляхів їх вирішення у наступному періоді флуктуації;

розроблено концептуальні основи та складові механізму інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації, який містить науково-прикладні підходи до діагностики фінансово-економічної доцільності інтеграції підприємств, що сприятиме як оптимізації просторово-часових аспектів інтеграції, так і досягненню синергетичного ефекту від інтеграції;

запропоновано концептуальну модель процесу захисту інформаційних ресурсів та нематеріальних активів в інтегрованих системах, що заснована на послідовному взаємоузгодженні дій елементів процесу і має за мету мінімізацію ризиків та підвищення ступеня економічної безпеки в умовах

перманентного зростання ризиків у кіберпросторі;

удосконалено:

концепцію максимізації цінностей під час створення ланцюжка вартості інтегрованої групи підприємств, яка відрізняється від концепції доданої вартості тим, що дозволяє зменшити ступінь невизначеності середовища ще на стадії прийняття рішення про її проведення, що у підсумку сприяє скороченню ризиків та невизначеності;

системно-синергетичний підхід до оцінки ефективності інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації, який доопрацьовано через призму формування найбільш ефективної в даному випадку моделі інтеграції підприємств, які надають соціально-значущі послуги, а саме моделі державно-приватного партнерства, а також доповнено показниками ефективності інтеграції підприємств (зменшення трансакційних витрат, скорочення витрат на капітал та зростання загальної ринкової вартості підприємства), що дозволяє досягти синергетичного ефекту;

науково-прикладні підходи до врахування впливу геополітичного фактора на розвиток інтеграційних процесів, який доповнено критеріями зміни конкурентних позицій інтегрованої групи у сфері виробництва та соціально-економічного середовища із урахуванням ролі геополітичного положення та природних ресурсів, що дозволяє визначати доцільність інтеграції в умовах геополітичної нестабільності та ризиків;

науково-прикладні засади конвергенції послуг в інтегрованій структурі, які, на відміну від існуючих, базуються на інтеграції не лише технологічних рішень, а й бізнес-процесів, маркетингових рішень та інших соціально-економічних чинників, що дозволяє оптимізувати техніко-економічні процеси задля мінімізації витрат та максимізації фінансових результатів;

науковий підхід до імітаційного моделювання державно-приватного партнерства та бізнес-взаємодії з елементами ERP-системи, застосування якого дозволить сформувати ефективну, адаптивну і безпечну IT-інфраструктуру при інтеграції підприємств;

набули подальшого розвитку:

наукові погляди на інтеграцію підприємств, які, використовуючи в якості наукового підґрунтя існуючі теорії інтеграції, дозволили сформулювати нове смислове наповнення поняття «інтеграція підприємств» із урахуванням сучасних змін, що відбуваються в процесі побудови цифрової економіки та суспільства;

науково-прикладний підхід до побудови багатофакторної моделі розвитку сфери зв'язку та інформатизації України, що базується на використанні статистичного методу множинної регресії та дозволяє визначати її циклічність, що, в свою чергу, сприятиме реалізації прогресивних імперативів розвитку країни;

методичні засади процесу обліку та формування фінансової звітності інтегрованих підприємств, які відрізняються від існуючих формуванням спеціальних форм обліку та уведенням нових показників фінансових результатів інтегрованої групи підприємств, а також використанням процесного підходу до моніторингу ефективності, що у підсумку сприятиме оптимізації облікових процесів інтегрованої групи підприємств;

наукові та прикладні підходи до моделювання маркетингової стратегії розвитку інтегрованих підприємств сфери зв'язку та інформатизації, які, на відміну від існуючих, містять конструктивну модель формування маркетингової стратегії, в якій враховуються та узгоджуються стратегії інтегрованих підприємств, регіону й економіки країни, що дозволяє сформувати концептуальні погляди на маркетингову загальну стратегію для підприємств, що входять в інтегровану групу;

теоретико-прикладні підходи до оптимізації управління інтегрованими структурами через комбінацію лінійної та програмно-цільової структур, що завдяки поєднанню дозволяє досягти високого рівня адаптації до змін і забезпечує гнучкість та оперативність маневрування ресурсами.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні положення та висновки дисертаційної роботи можуть використовуватися органами державної влади під час формування проектів

нормативно-правових документів, пов’язаних з регулюванням діяльності ринку послуг зв’язку та інформатизації, а також підприємствами в процесі формування проектів створення інтеграційних форм розвитку. Результати наукових досліджень у вигляді розроблених методологічних і прикладних результатів щодо формування інтеграційних форм розвитку підприємств, а також системно-синергетичний підхід до оцінки ефективності інтеграції підприємств сфери зв’язку та інформатизації прийнято в роботу Департаментом економічної політики та стратегічного планування Одеської обласної державної адміністрації (довідка про впровадження від 13.12.2018 р.) та Південним офісом Державної аудиторської служби України (довідка про впровадження від 18.01.2019 р.). Підприємство ТОВ «Телекомунікаційні технології» прийняло до впровадження у свою діяльність основні методичні засади та прикладні рекомендації щодо формування маркетингової стратегії та фінансової звітності, імітаційну модель державно-приватного партнерства та бізнес-взаємодії із елементами ERP-системи (акт про впровадження від 13.12.2018 р.). ТОВ «СПЕЦЄВРОТЕХНІКА» (акт впровадження від 26.11.2018 р.) взяло до уваги теоретико-прикладні підходи до оптимізації управління інтегрованими структурами та концепцію максимізації цінностей під час створення ланцюжка вартості інтегрованої групи підприємств. Спільнепольсько-німецькепідприємство«Euro-Trucks.PL»(актпровпровадження 2018 р.) прийняло до практичного використання механізм побудови бізнес-процесів бізнесу, які об’єднують і використовують спільні інформаційні системи. Теоретичні погляди та термінологічний апарат щодо інтеграції підприємств, багаторівневу систематизацію мотивів інтеграції та регулювання діяльності інтегрованих підприємств, методологію визначення та розрахунку потенціалу сумісності та концептуальну модель процесу захисту інформаційних ресурсів та нематеріальних активів в інтегрованих системах рекомендовано до упровадження у навчальному процесі Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (довідка про впровадження від 09.01.2019 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є результатом

самостійного дослідження. Наукові положення, результати, висновки і пропозиції, що викладені в дисертації і виносяться на захист, отримані здобувачем особисто. Із наукових праць, опублікованих у співавторстві, використано лише ті ідеї та положення, які є результатом власних досліджень.

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні положення та практичні результати дисертаційної роботи доповідались та обговорювались на міжнародних наукових, науково-практичних та науково-технічних конференціях, зокрема: “Інновації регіонального розвитку: менеджмент, маркетинг, зовнішньоекономічна діяльність” (2013 р., м. Одеса); “Механізми, стратегії, моделі та технології управління економічними системами за умов інтеграційних процесів: теорія, методологія, практика” (2014 р., м. Хмельницький); “Механізми та технології управління економічними системами за умов інтеграційних процесів” (2015 р., м. Одеса); “Актуальні проблеми економіки: теорія і практика” (2015 р., м. Одеса); “Глобалізаційні та євроінтеграційні процеси в розвитку національних економік” (2015 р., м. Львів); “Актуальні проблеми взаємодії економіки, держави і суспільства” (2015 р., м. Дербент); “Проблеми розвитку сучасної економіки і права” (2015 р., м. Каменськ-Шахтинський); “Управління інноваційним розвитком на макро-, мезо- та мікрорівнях” (2016 р., м. Одесса); “Економіка без кордонів: інтеграція, інновації, транскордонне співробітництво” (2016, м. Каунас); “Механізми, стратегії, моделі та технології управління економічними системами за умов інтеграційних процесів: теорія, методологія, практика” (2016 р., м. Хмельницький); “Формування нової парадигми управління фінансами та бізнесом в умовах посилення євроінтеграційних процесів в Україні” (2016 р., м. Львів); “Стратегічно-інноваційний розвиток суб’єктів економічної системи в умовах глобалізації” (2016 р., м. Кременчук); “Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: виклики постіндустріальної економіки” (2017 р., м. Львів); “Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб’єктів господарювання: сучасний стан та перспективи” (2015, 2016, 2017 р., м. Одеса); “Актуальні проблеми та перспективи розвитку економіки в умовах глобальної нестабільності”(2017 р., м. Кременчук);“Сучасні

тенденції розвитку менеджменту та фінансово-економічної безпеки" (2018 р., м. Черкаси); "Модернізація економіки у контексті інноваційного розвитку: напрями та пріоритети" (2018 р., м. Дніпро); "Сучасні напрями розвитку економіки в контексті євроінтеграційних процесів" (2018 р., м. Запоріжжя); "Право, економіка та управління: генезис, сучасний стан та перспективи розвитку" (2018 р., м. Одеса); "Перспективні напрямки розвитку економіки, обліку, управління та права: теорія і практика" (2018 р., м. Черкаси); "Фінансування, інвестування та кредитування в Україні: проблеми та перспективи розвитку в кризовій економіці" (2018 р., м. Дніпро); "Розвиток інноваційно-інтегрованих структур у вимірі формування інноваційно-орієнтованої моделі економіки" (2018 р., м. Кропивницький).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 75 наукових праць, у тому числі: 9 монографій (1 – одноосібна, 8 колективних монографій у співавторстві, з яких одна є іноземним виданням); 29 наукових статей (з них: 26 – у фахових наукових виданнях з економічних наук, визнаних МОН України (22 входять до наукометричних баз даних), з них 1 – Scopus, 2 наукові статі – у наукових періодичних виданнях інших держав, з них 1 – Web of science; 39 тез доповідей конференцій, 24 з яких є міжнародними; 1 авторське свідоцтво. Загальний обсяг публікацій 50,91 друк. арк., у тому числі особисто автору належить 40,42 друк. арк.

Структура й обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Обсяг основної частини дисертації становить 392 сторінки, текст містить 66 рисунків (з них 15 займають 15 повних сторінок), 40 таблиць (з них 17 займають 17 повних сторінок), список використаних джерел із 379 найменувань на 40 сторінках і 11 додатків на 277 сторінках.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНТЕГРАЦІЇ В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.1. Умови розвитку та інтеграції підприємств: сучасні тренди та маркери

У світовій економіці, яка на сьогодні характеризується переходом до цифрового формату, у більшості секторів та країн спостерігається збільшення економічного розвитку, але в деяких країнах темпи росту не відповідають загальним тенденціям. В країнах з розвиненою економікою негативно позначилися деякі фактори, наприклад, з'явилися нові нормативи викидів для автомобілів у Німеччині, стихійні лиха в Японії. Паралельно з цими змінами продовжується криза на фінансовому ринку, проблеми в торговельній позиції та напрямках розвитку Китаю.

Оголошена 1 грудня 2018 року домовленість про припинення на 90 днів підвищень тарифів у торговельній суперечці між США й Китаєм є позитивним кроком, але можливість поновлення напруженості навесні затьмарює світові економічні перспективи [347]. Дані Міжнародного валютного фонду [347] вказують на знижену динаміку в четвертому кварталі. За винятком США, зростання промислового виробництва в країнах сповільнилося, особливо в секторі інвестиційних товарів. Ріст світової торгівлі сповільнився до рівнів, істотно нижче середніх за 2017 рік.

Як свідчать дані, динаміка може бути менше, ніж теперішні показники, оскільки загальні рівні могли проявитися вище як наслідок прискорення імпортних закупівель при підвищенні тарифів, збільшення технологічного експорту у зв'язку із запуском у виробництво необхідних сучасних видів продукції. Такій інтерпретації відповідає те, що індекси менеджерів по закупівлях, зокрема, в категорії нових замовлень, указують на менш оптимістичні очікування щодо майбутньої активності.

Ціни на нафту із серпня 2018 року характеризуються нестабільністю

внаслідок факторів, що впливають на пропозицію, у тому числі політики США відносно експорту іранської нафти й, останнім часом, побоювань зниження світового попиту. На початок січня 2019 року ціни на нафту становлять приблизно 55 доларів США за барель, і, таким чином, ринки очікують, що ціни будуть залишатися близькими до цього рівня в наступні 4–5 років. Ціни на метали й сільськогосподарські біржові товари незначно знизилися із серпня, частково через знижений попит Китаю. Інфляція споживчих цін в останні місяці 2018 року втримується під контролем у країнах з розвиненою економікою, але трохи підвищилася в США, оскільки темпи економічного росту випереджають тренд. У країнах з ринком, що формується, інфляційний тиск зменшується через зниження цін на нафту. Для деяких країн це зменшення частково компенсується переносом зниження обмінних курсів на внутрішні ціни [347].

Фінансові умови в країнах з розвиненою економікою посилилися з осені 2018 року. Ціни на акції, які були надмірно високими в деяких країнах, знизилися внаслідок менш оптимістичної оцінки перспектив прибутку на фоні наростаючої напруженості в торгівлі й очікувань уповільнення світового росту. Наприкінці 2018 року додатково на фінансовий сектор також вплинуло закриття державних установ США. Федеральна резервна система США в грудні 2018 року підвищила цільовий діапазон ставки по федеральних фондах до 2,25–2,50 %, але при цьому проінформувала про більш поступове підвищення ставки в 2019 і 2020 роках [347].

Європейський центральний банк у грудні 2018 року припинив чисті покупки активів. Разом з тим підтвердив, що грошово-кредитна політика буде залишатися досить м’якою, у тому числі що директивні ставки не будуть підвищуватися як мінімум до літа 2019 року, а реінвестування всіх цінних паперів з наступаючим строком буде тривати ще значний час після першого підвищення ставок. Неприйняття ризику в сполученні з погіршенням уявлень передумов про перспективи росту й змінами очікувань щодо політики сприяють зниженню прибутковості державних цінних паперів, зокрема,

казначейських цінних паперів США, федеральних облігацій Німеччини й першокласних цінних паперів Об'єднаного Королівства. Серед країн зони євро спред по державних цінних паперах Італії значно знизився у порівнянні з показниками жовтня 2018 року завдяки врегулюванню суперечки по бюджетних питаннях з Європейською комісією, але, станом на 7 січня 2019 року, залишається на підвищеному рівні в 270 базисних пунктах. Спред інших країн зони євро в цей період залишається в основному незмінним. Крім державних цінних паперів, кредитний спред облігацій компаній США збільшився внаслідок менш оптимістичної оцінки перспектив і стурбованості щодо енергетичного сектора через зниження цін на нафту [347].

Фінансові умови в країнах з ринком, що формується, частково підвищилися з осені 2018 року, з істотними розходженнями залежно від характерних факторів різних країн. Індекси акцій країн з ринком, що формується, знизилися в цей період в умовах напруженості, що підсилюється, у торгівлі й меншої ризикованості [347]. Стурбованість щодо інфляційних наслідків попереднього підвищення цін на нафту й у деяких випадках скорочення розривів обсягу виробництва або переносу зниження курсів валют на ціни спонукала центральні банки в багатьох країнах з ринком, що формується (Індонезії, Мексиці, Росії, Таїланді, Філіппінах, Чилі, Південній Африці), підвищити директивні ставки з осені 2018 року.

Центральні банки Китаю й Індії, навпаки, зберігали директивні ставки на колишньому рівні й вжили заходів для зм'якшення умов внутрішнього фінансування (шляхом відповідно зниження нормативів обов'язкових резервів для банків і надання ліквідності небанківським фінансовим компаніям). На початок січня 2019 року, за деякими істотними виключеннями (наприклад, Мексики, Пакистану), довгострокова прибутковість державних цінних паперів країн з ринком, що формується, у національній валюті в цілому нижче, ніж у серпні – вересні 2018 року [347]. Кредитний спред державних цінних паперів в іноземній валюті частково підвищився для більшості країн і істотно збільшився для деяких країн із граничною економікою.

Оскільки інвестори в цілому скорочують свої позиції по відношенню до ризикованих активів, у країнах з ринком, що формується, відбувався чистий відтік капіталу в третьому кварталі 2018 року.

На початок січня 2019 року курс долара США залишається в цілому незмінним у реальному ефективному вираженні щодо вересня 2018 року, курс євро знизився приблизно на 2 % в умовах уповільнення економічного росту й стурбованості щодо економіки Італії, а фунт стерлінгів знецінився приблизно на 2 % внаслідок посилення пов'язаної з «брекситом» невизначеності. З іншого боку, японська єна зміцнилася приблизно на 3 % через підвищення несхильності до ризику. Курси валют ряду країн з ринком, що формується, у тому числі турецької ліри, аргентинського песо, бразильського реала, ранда ПАР, індійської рупії й індонезійської рупії, відновилися щодо найнижчих рівнів за 2018 рік, що відзначалися в серпні – вересні 2018 року [347].

Таким чином, світове зростання в 2018 році, за оцінкою МВФ, склало 3,7 %, що відповідає оцінці осені 2017 року, але ознаки уповільнення зростання в другій половині 2018 року привели до зниження в декількох країнах (табл. 1.1) [347].

Слабка економічна кон'юнктура другої половини 2018 року збережеться в майбутніх кварталах, із прогнозованим зниженням світового росту до 3,5 % в 2019 році й потім невеликим підвищенням до 3,6 % в 2020 році [347]. Ця динаміка росту відбиває стійке зниження темпів з рівнів вище тренда в країнах з розвиненою економікою (у сполученні з тимчасовим зниженням темпів росту в країнах з ринком, що формується, і країнах, що розвиваються, в 2019 році внаслідок скорочення доходів в Аргентині й Туреччині, а також впливу заходів в області торгівлі на економіку Китаю й інших країн Азії.

За прогнозом, зростання світової економіки складе 3,5 % в 2019 році й 3,6 % в 2020 році, що на 0,2 % і 0,1 % нижче, ніж прогнозувалося в жовтні 2018 року. Через негативні наслідки підвищення тарифів, уведеного в США й Китаї раніше в 2018 році, прогноз світового зростання на 2019 і 2020 роки вже переглядався у бік зниження [347].

Таблиця 1.1

Останні тенденції розвитку світової економіки

Показники	2017	2018
Світовий обсяг виробництва	3,8	3,7
Країни з розвиненою економікою	2,4	2,3
США	2,2	2,9
Зона евро	2,4	1,8
Німеччина	2,5	1,5
Франція	2,3	1,5
Італія	1,6	1
Іспанія	3	2,5
Японія	1,9	0,9
Сполучене Королівство	1,8	1,4
Канада	3	2,1
Інші країни з розвиненою економікою	2,8	2,8
Країни з ринком, що формується, і країни, що розвиваються	4,7	4,6
Співдружність Незалежних Держав	2,1	2,4
Росія	1,5	1,7
Крім Росії	3,6	3,9
Країни з ринком, що формується, і країни Азії, що розвиваються	6,5	6,5
Китай	6,9	6,6
Індія	6,7	7,3
АСЕАН	5,3	5,2
Країни з ринком, що формується, і країни Європи, що розвиваються	6	3,8
Латинська Америка і Карибський басейн	1,3	1,1
Бразилія, Мексика	1,1	1,3
Близький Схід, Північна Африка, Афганістан і Пакистан	2,1	2,1
Саудівська Аравія	2,2	2,4
Країни Африки на південь від Сахари	-0,9	2,3
Нігерія	2,9	2,9
Південна Африка	0,8	1,9
Для довідки:		
Країни, що розвиваються, з низькими доходами	4,7	4,6
Темпи світового зростання в розрахунку за ринковими курсами	3,2	3,1
Обсяг світової торгівлі (товари і послуги)	5,3	4
Країни з розвиненою економікою	4,3	3,2
Країни з ринком, що формується, і країни, що розвиваються	7,1	5,4
Ціни на біржові товари (в доларах США)		
Нафта	23,3	29,9
Непаливні товари (середнє значення на основі ваги в світовому імпорті біржевих товарів), споживчі ціни	6,4	1,9
Країни з розвиненою економікою	1,7	2
Країни з ринком, що формується, і країни, що розвиваються	4,3	4,9
Ставка ЛІБОР (у відсотках)		
За депозитами в доларах США (6 місяців)	1,5	2,5
За депозитами в євро (3 місяці)	-0,3	-0,3
За депозитами в японських єнах (6 місяців)	0	0

Джерело: сформовано автором на основі даних [347].

Подальший перегляд прогнозів у бік зниження з жовтня 2018 року частково відбиває наслідки більш низьких темпів у другій половині 2018 року, у тому числі в Німеччині після введення нових нормативів викидів шкідливих речовин для автомобілів і в Італії, оскільки існує стурбованість у зв'язку із суверенними й фінансовими ризиками, які стримують внутрішній попит, а також погіршення настроїв на фінансових ринках і зниження темпів росту в Туреччині, яке буде більш значним, ніж очікувалося раніше [347].

Переважають ризики зниження темпів світового росту. Одним з основних джерел ризику для перспектив економіки залишається наростання напруженості в торгівлі. Різні фактори, крім посилення напруженості в торгівлі, можуть викликати подальше погіршення відносин до ризику, що матиме негативні наслідки для темпів зростання світової економіки, особливо через високі рівні державного й приватного боргу. У числі цих потенційних факторів є вихід Об'єднаного Королівства з Європейського Союзу без досягнення домовленості й більше уповільнення росту в Китаї [347].

Головним загальним пріоритетом політики є співробітництво країн для швидкого усунення розбіжностей в області торгівлі й викликаної ними невизначеності щодо політики замість подальшого зростання бар'єрів, що перешкоджають торгівлі, і дестабілізації світової економіки. На фоні високої ваги боргу й жорсткості фінансових умов всім країнам надто важливо вживати заходів щодо підвищення потенційного зростання виробництва, надання йому більш повного характеру й зміцнення бюджетних і фінансових буферних резервів.

Сучасні умови розвитку багатьох підприємств характеризуються наявністю конкуренції, динамічністю ринкової кон'юнктури, суттєвими міжнародними змінами, виникненням нових сфер економіки.

Звертаємо увагу на те, що Україна знаходиться в затяжній кризі, яка ускладнена військовим конфліктом на Сході України, визнанням тимчасово окупованими територіями окремих районів Донецької та Луганської областей та невизнаним відділенням Автономної Республіки Крим. Також в результаті

вищезазначених факторів і негативних очікувань населення країни українська гривня за 3 роки значно девальвувала, індекс інфляції споживчих цін за 2014–2016 роки перевищив 100% і склав 101,2%. Стабілізація ситуації в Україні значною мірою буде залежати від дій уряду, спрямованих на вирішення військового конфлікту, реформування фінансової, адміністративної, фіскальної та правової системи країни. Вплив цих питань на ділове середовище в Україні, а також їхнє остаточне врегулювання неможливо передбачити з достатньою вірогідністю. Водночас усі ці питання можуть мати негативний вплив на стабільність економічного середовища та операційну діяльність підприємств. Висловлюючи свою думку, ми не брали до уваги це питання.

На сьогоднішній час економіка підійшла до такого стану сучасного розвитку, при якому практично неможливо передбачити її подальше розвинення. У зв’язку з впливом зовнішніх світових факторів стає неможливим спрогнозувати ті чи інші події. Основні показники розвитку економіки країни наведено у табл. 1.2 та 1.3.

Таблиця 1.2

Динаміка ВВП України за 2010–2017 роки

Роки	Розмір ВВП, млн грн	Відношення до показника минулого року		Розмір ВВП на душу населення, грн	Відношення до показника минулого року	
		абсолютне, млн грн	відносне, %		абсолютне, млн грн	відносне, %
2010	1 079 346	132 304	113,97	24 798	4234	120,59
2011	1 299 991	220 645	120,44	29 980	5182	120,90
2012	1 404 669	104 678	108,05	32 480	2500	108,34
2013	1 465 198	60 529	104,31	33 965	1485	104,57
2014	1 586 915	121 717	108,31	36 904	2939	108,65
2015	1 988 544	401 629	125,31	46 413	9509	125,77
2016	2 385 367	396 823	119,96	55 899	9486	120,44
2017	2 982 920	597 553	125,05	70 374	14 475	125,90

Джерело: сформовано авторами на основі даних [67].

Практично будь-які рішення держави, організації або підприємства приймають в умовах невизначеності. Підприємства можуть лише частково передбачити наслідки рішень.

Таблиця 1.3

Основні показники соціально-економічного розвитку України за 2014–2018 роки

Показники	Фактично за рік					Темпи зростання (зниження), %			
	2018	2017	2016	2015	2014	2018 / 2017	2017 / 2016	2016 / 2015	2015 / 2014
Середньомісячна заробітна плата одного працівника									
номінальна, грн	8865	7104	5070	4195	3476	124,8	137,1	123,6	119,1
реальна, %	х	х	х	х	х	112,5	119,1	109,0	78,9
Заборгованість із виплати заробітної плати — усього, млн грн	2645,1	2368,4	2004,0	1880,8	2436,8	х	132,2	95,2	х
Кількість зареєстрованих безробітних на кінець періоду (за даними державної служби зайнятості), тис. осіб	341,7	354,4	390,8	490,8	512,2	х	х	х	х
Індекс споживчих цін	х	х	х	х	х	110,9	114,4	113,9	148,7
Індекс цін виробників промислової продукції	х	х	х	х	х	117,4	126,4	120,5	136,0
Обсяг реалізованої промислової продукції, млн грн	2261639,7	1926868,0	1565332,5	1351374,7	1066769,4	х	х	х	х
Індекс промислової продукції	х	х	х	х	х	101,1	100,4	102,8	87,0
Обсяг сільськогосподарської продукції, млн грн	843295,0	690895,0	631105,0	544193	370800	х	х	х	х
Індекс сільськогосподарської продукції	х	х	х	х		107,8	97,8	106,3	95,2
Обсяг виконаних будівельних робіт, млн грн	136270,2	101074,6	70942,4	55917,5	50228,7	х	х	х	х
Індекс будівельної продукції	х	х	х	х	х	104,4	126,3	117,4	87,7
Експорт товарів, млн дол. США	43247,6	39486,1	32734,4	34523,3	50113,6	109,9	120,2	94,1	69,6
Імпорт товарів, млн дол. США	52113,3	44697,6	35058,7	34273,8	49820,4	116,7	127,4	101,8	69,1
Сальдо (+, –), млн дол. США	– 8865,7	– 5211,5	–2324,3	249,5	293,2	х	х	х	х
Оборот роздрібної торгівлі, млн грн	928556,4	816553,5	1159271,9	-	903534,5	106,1	106,5	х	80,2
Вантажооборот, млн ткм	331661,4	343057,1	323473,9	315341,8	335151,7	96,6	105,9	102,6	94,2
Пасажирооборот, млн пас. Км	103792,4	99277,7	102239,4	97280,7	106147,8	104,4	107,6	105,3	91,2

Примітка. Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Джерело: складено автором на основі даних [67].

На сьогоднішній день існує значна кількість різних понять невизначеності [2, 16, 210, 319], наведених в табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Визначення поняття «невизначеності» в різних економічних джерелах

Джерело	Поняття «невизначеності»
Економічна теорія	Неповнота, або неточність інформації в умовах господарської діяльності
Економічний філософський словник	Недостатня точність і якість у висловленні думки, яка в зв'язку з цим має декілька інтерпретацій
Сучасний економічний словник	Недостатня кількість інформації про умови, в яких буде виконуватись економічна діяльність
Х. О. Віссем	Неоднозначність результату або вирішення господарських ситуацій
П. Е. Самуельсон	Невизначеність породжує невідповідність між тим, чого чекають люди, і тим, що дійсно відбувається
П. Л. Бернстайн	Прийняття нераціональних рішень
А. Маршал	Непередбачувані коливання майбутнього прибутку
І. Кант	Невизначеність зникає, якщо людина досягає абсолютного знання
Ф. Х. Найт	Розрізняють два види невизначеності: вимірювану (ризик) і невимірювану
Б. А. Райсберг і Ч. Войфел	Недостатня кількість даних про умови, в яких буде відбуватися економічна діяльність, низький ступінь передбачуваності прогнозу цих умов
Н. Вінер	Зменшення ентропії управлінських рішень
В. Л. Тамбовцев і Г. Б. Клейнер	Невизначеність — це відкриті задачі, в яких керівник, приймаючи рішення, не знає всієї сукупності дійсних факторів і повинен сформувати різні гіпотези перед проведенням оцінки
М. П. Лапуста і А. Г. Поршньов	Невизначеність в підприємницькій діяльності виникає в результаті зміни попиту
С. Ю. Ляпина	Невизначеність — це узагальнююче вираження всіх складових послуг виробництва і реалізації продукту, динаміку яких в стратегічному майбутньому визначити достатньо складно
В. А. Лось	Висуває гіпотезу про існування невизначеності в прогнозуванні і пов'язує збільшення рівня невизначеності в залежності від часового горизонту прогнозування

Джерело: складено автором на основі даних [2, 16, 210, 319].

Більшість понять об'єднує така характеристика, як неповнота і неточність інформації, яка призводить до неможливості підрахунку кінцевого результату. В умовах невизначеності для максимізації прибутку доцільно використовувати різні критерії та правила: критерій максимін Вальда, критерій максимакс оптимізму, правило мінімакс Севіджа, критерій оптимізму-песимізму Гурвіца, критерій математичного сподівання Байєса, критерій Бернулі, критерій Лапласа. Якщо результати розрахунку критеріїв свідчать про те, що необхідно

прийняти одне і те саме рішення, то це підтверджує його оптимальність. У випадку визначення різних альтернатив необхідно віддати перевагу тому критерію, у якого більше математичне сподівання.

Невизначеність може бути як конструктивна, так і деструктивна [2]. Для того, щоб впливати на погано обумовлені процеси або об’єкти, необхідно вміти вимірювати рівень їхньої невизначеності. Частину факторів, наприклад, таких як середовище, і ціль, визначити неможливо, але їхні характеристики можуть бути приблизно порівняні на основі суб’єктивної інформації. В економіці вони пов’язані з такими властивостями, як нечіткість, неоднозначність та інші. Такий контент представлений нечіткими множинами і дозволяє ввести міру їхньої невизначеності.

Яким чином рівень невизначеності виступає в якості інформаційного ресурсу, розглянемо за допомогою найважливішої характеристики нечіткого поняття, якою служить його функція приналежності. Далі будемо вважати, що зниження рівня приналежності свідчить про поглиблення невизначеності, а підвищення — навпаки. Але так як дані функції використовуються в процесі нечіткого виведення, необхідно розглянути технологію застосування динаміки рівня невизначеності в засобах формування або коригування бюджетних планів підприємства.

Зміна знаку або приросту функції приналежності, що виникає в результаті нечіткого виведення, повинна аналізуватися і в разі підвищення рівня його невизначеності — відповідним чином коригуватися. Мета коригування полягає у перешкоджанні підвищення рівня невизначеності результатів нечіткого виводу і, якщо не в повному нівелюванні даного рівня, то принаймні в його скороченні. Саме в цьому полягає використання рівня невизначеності в якості інформаційного ресурсу.

Сьогодні можна провести розрахунки декількома методами. Для такого типу невизначеності можна використати такий метод, як нечітка множина, основна ідея якого полягає в порівнянні аналізованої нечіткої множини A з деякою базою. У якості останнього виступає чітка множина A^*, рівень

нечіткості якої дорівнює нулю. Якщо знайти відстань між множинами А і A^*, то результат можна інтерпретувати як рівень невизначеності нечіткої множини А. Чим більше відстань оцінюваної множини до найближчого до нього чіткого, тим вище його рівень невизначеності. Для того щоб результат був, вимірювання в діапазоні від 0 до 1. Нижче запропонована наступна формула:

$$\rho(A, A^*) = \frac{2}{n} d(A, A^*), \quad (1.1)$$

де $\rho(A, A^*)$ — рівень невизначеності нечіткої множини А в порівнянні з чіткою множиною A^*; n — кількість порівнюваних елементів у множинах; (A, A^*) — лінійна відстань Хеммінга між множинами А і A^*, вимірювана за формулою:

$$d(A, A^*) = \sum_{i=1}^{n} |\mu_A(x_i) - \mu_A(x_i)|, \quad (1.2)$$

де $\mu_A(x_i), \mu_A(x_i)$ — функції приналежності множин А і А*.

З метою удосконалення механізму розрахунку невизначеності можна розробити інтегральній критерій відбору множини альтернатив.

Прогнозні величини ефективності на підприємстві доцільно встановлювати експертним методом, якщо відсутня повна і об'єктивна статистична інформація в галузі. Важливим способом підвищення ефективності в умовах невизначеності є формування перетину (інтеграції) по декільком областям або галузям. Оскільки на перетині кількість альтернатив збільшується, то в результаті мінімізуються невизначеність та ризики. Ризик повинен бути «осмисленим» — ризикувати з метою отримання прибутку. Тобто в умовах сприятливих для діяльності, а не з метою виживання підприємства. Перетин призводить, з одного боку, до збільшення ризику, а з другого — до отримання прибутку і розвитку. Перетин – це процес інтеграції, в якому перебувають на сьогодні бізнес, інвестиції, інновації, наука і державні інститути. Причини відповідних процесів і умов, в яких працюють підприємства, зумовлені міграцією населення, спорідненням наук та розвитком інформаційних технологій [210].

Одним із дуже помітних феноменів сучасності, які дедалі частіше

привертають до себе увагу дослідників, є посилення процесів глобалізації та інтеграції. Логіко-семантичні та інтеграційні можливості самих термінів «глобалізація та інтеграція», «глобалізація» не обмежують сферу їхнього використання суто економічною площиною життя суспільства. Сучасний етап розвитку людської цивілізації характеризується нарощенням інтеграційних тенденцій у світовому господарстві, поглибленням інтернаціоналізації виробництва та обміну, уніфікацією національних, економічних і соціальних стандартів, ускладненням багаторівневих взаємозв'язків між суб'єктами глобальної економічної системи та виникненням нових суперечностей між ними.

Процес економічної інтеграції України супроводжується значною кількістю проблем: нестабільною демократичною системою, недосконалим та непрозорим правовим полем, слаборозвиненими ринковими інститутами та відсутністю чіткого механізму інтеграції на мікро-, мезо- та макрорівнях. Світові кризові явища призупинили процеси інтеграції в Україні за всіма векторами, оскільки наша економіка значно відстає від європейської, а національні підприємства не є конкурентоспроможними.

Аналіз останніх публікацій показує підвищений інтерес з боку науковців в осмисленні специфіки теоретичних основ та концепцій інтеграції, проблеми створення ефективної економічної системи країни в умовах глобалізації, необхідність трансформації зовнішньоекономічної моделі розвитку та переходу до інноваційної. Незважаючи на інтерес вчених-економістів до вивчення проблем глобалізації та пов'язаних з нею процесів, недостатньо дослідженими залишаються питання щодо досягнення сталого розвитку підприємств шляхом їхньої інтеграції на різних рівнях економіки.

Вирішення глобальних проблем неможливе без узгодження дій та стратегій розвитку всіх рівнів, починаючи від світової економіки, закінчуючи національними економіками та галузями економіки конкретних підприємств. Забезпечення інтеграційного розвитку підприємств в цих умовах в системі національної економіки можливе лише за рахунок їхньої ефективної трансформації. Першочерговими завданнями є визначення мотивів, які

спонукають підприємства до інтеграції з метою досягнення ними сталого розвитку.

Головною умовою сталого розвитку є досягнення ринкової рівноваги, тобто такої симетричності процесів, що збалансовує деструкцію і відновлення, розпад і з'єднання, розподіл та інтеграцію. Сталий розвиток підприємств відбиває сутність особливого стану господарської системи в складному ринковому середовищі і характеризує гарантію цілеспрямованості її руху в сьогоденні та прогнозованому майбутньому, синтезуючи в собі сукупність властивостей самої системи і найважливіших складових її комерційної та господарської діяльності. Стабільний розвиток підприємства характеризує процес його зростання, постійність і безперервність його змін в направленості вдосконалення з метою переходу підприємства в іншу інтеграційну форму діяльності. Інтеграція на різних рівнях економіки стає однією з найважливіших тенденцій розвитку сучасного світу.

У рамках комплексного дослідження інтеграційних процесів та досягнення сталого розвитку підприємствами в умовах глобалізації на різних економічних рівнях [14, 107, 345, 354] автором виявлено основні мотиви, які спонукають їх до цього (рис. 1.1).

Детальні дослідження рівнів інтеграції показали, що на макрорівні (транскордонне співробітництво) інтеграція економічної діяльності впливає на поліпшення більшості показників соціально-економічного розвитку держави, тим самим підтримуючи збільшення інвестицій в економіку. Досліджуючи процеси регіональної інтеграції (мезорівень — регіоналізація економіки), варто відзначити, що вона здійснюється в різних формах: шляхом виділення адміністративних регіонів всередині країни (регіоналізація зверху); організації самокерованої громади або поява нового регіону всередині існуючої адміністративної схематизації, відмінного від оточуючих (регіоналізація знизу); формування транскордонних регіонів і блоків країн або асоціацій регіонів (контрактно-горизонтальна регіоналізація). На мікрорівні (з точки зору підприємств — горизонтальна та вертикальна інтеграція суб'єктів господарювання)

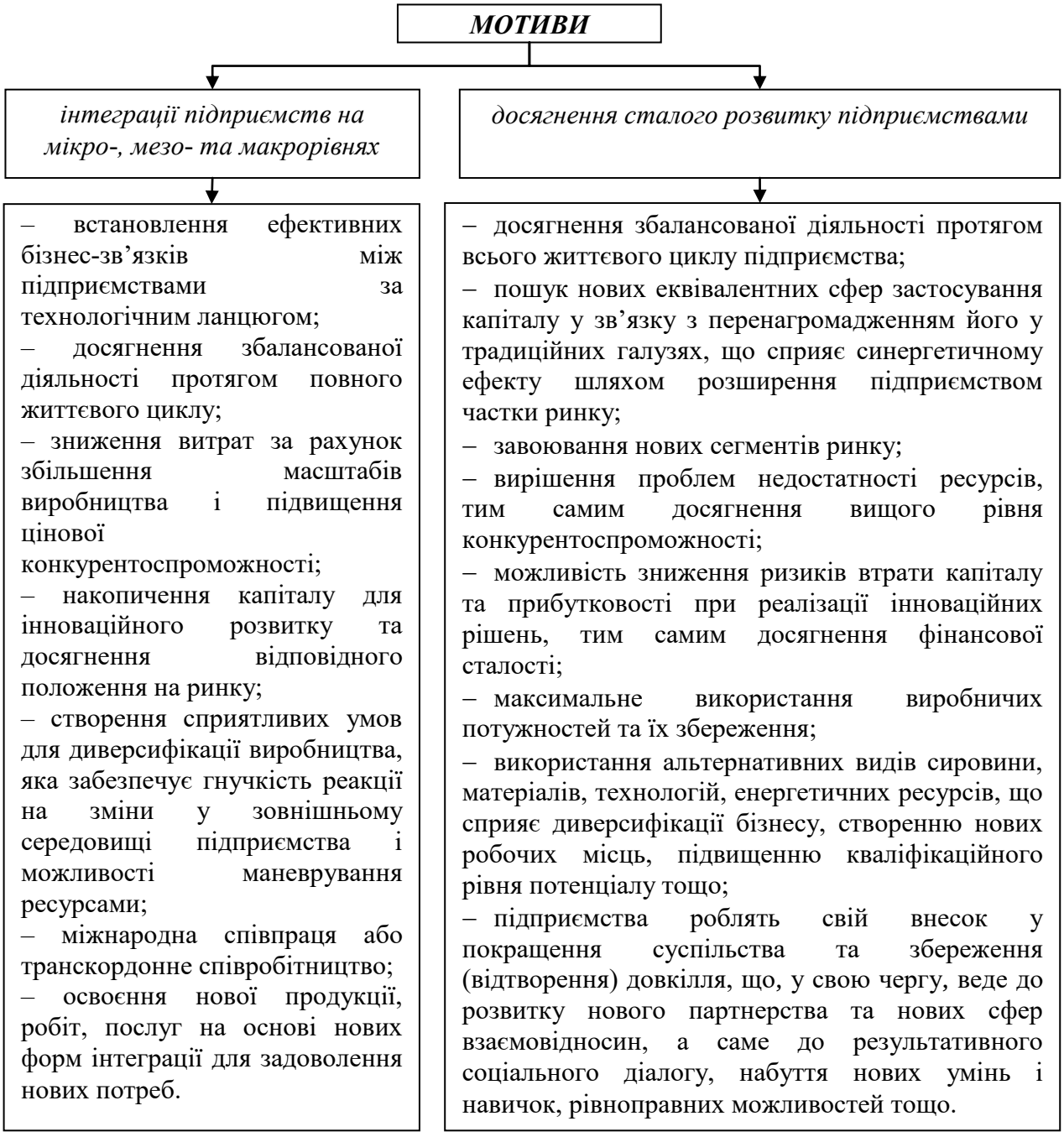

Рис. 1.1. Мотиви інтеграції та досягнення сталого розвитку підприємств на мікро-, мезо- та макро рівнях в умовах глобалізації

Джерело: розроблено автором.

інтеграцію необхідно розглядати як процес взаємодії внутрішніх елементів, так і як процес співпраці самого підприємства з зовнішнім середовищем та іншими бізнес-партнерами для отримання конкурентних переваг. Інтеграція підприємств національної економіки сприятиме досягненню ними сталого

розвитку, модернізації їхньої діяльності за рахунок спільного раціонального використання ресурсів з метою підвищення основних економічних показників і конкурентоспроможності підприємств, а також отримання ефекту синергії.

Таким чином, глобалізація є однією з головних передумов інтеграційних процесів та досягнення сталого розвитку підприємств на різних рівнях економіки, яка сприяє планомірному впровадженню найбільш ефективних й новітніх прогресивних технологій та економічних, соціальних і екологічних імперативів у країнах, що розвиваються, у тому числі й в Україні.

Отже, в умовах інтеграційних процесів відбувається перетин інтересів держав, підприємств та інших суб'єктів господарювання, що призводить до стану невизначеності та виникнення ризиків. Для прогнозування прибутку підприємства та подальшого його ефективного розвитку необхідно застосовувати не лише загальні методи розрахунку ризику, а й вміти мінімізувати невизначеність, оскільки ні при яких обставинах вона повністю не зникає. Як показало дослідження, невизначеність може бути як конструктивна, так і деструктивна. Про це свідчать проведені розрахунки за різними критеріями та методами. В умовах невизначеності ризикувати необхідно обдумано, тобто збільшувати прибуток, коли підприємство працює ефективно, та зменшувати втрати, коли підприємство збиткове або не має достатньої кількості будь-яких ресурсів.

1.2. Генезис теорії інтеграції у процесі економічного розвитку

Останнім часом процеси інноваційного технологічного розвитку в поєднанні з інформатизацією суспільства, стимулюють конкурентну боротьбу між національними підприємствами. Підвищення якості товарів та послуг, оптимізація економіко-правової бази, державне стимулювання сприятимуть виходу підприємств на світовий ринок та переходу країни до нової моделі економічного розвитку.

Однією з передумов такого розвитку є розширення інтеграційних процесів. За таких умов актуалізується потреба вивчення базових економічних категорій, таких як «інтеграція», «інтеграційні процеси», «інтеграція товарів та послуг», та поглибленого дослідження процесів виникнення й ефективності діяльності «інтеграційних форм розвитку підприємств».

Отже, поглиблене вивчення інтеграційних форм розвитку підприємств необхідно почати з поняття «інтеграція», для якої в літературі існує значна кількість теорій, концепцій і тлумачень. Необхідність вирішення завдань щодо вибору інтеграційної форми розвитку підприємства обумовлює дослідження категорії «інтеграційний процес». Інтеграційні процеси, як відомо, є об'єктивним явищем, але підприємства повинні навчитися використовувати їх в інтересах підвищення конкурентоспроможності, загального й стійкого розвитку. Результатом інтеграційних процесів є злиття взаємодіючих систем та утворення певної інтеграційної форми. Дослідження, що проводяться в цій сфері, направлені на визначення властивостей та механізмів взаємодії в існуючих інтеграційних формах. Актуальним постає питання уточнення поняття «інтеграційна форма розвитку підприємства», в умовах динамічних змін економіки країни та виявлення нових інтеграційних форм. Необхідно дати визначення поняттям «інтеграція товарів та послуг», оскільки інтеграційні процеси іноді призводять лише до інтеграції властивостей підприємств.

Багато вчених займаються дослідженням інтеграції в цілому, і окремих її елементів, взаємозв'язків і проявів. Значний внесок в розробку теоретичних основ інтеграції зробили: Д. Мітрані, Є. Хаас, Л. Лінберг, А. Етціоні, К. Дойч та інші [74, 100, 361], роботи яких складають методологічну основу дослідження. В працях вітчизняних економістів Л. Беррі, В. Єльмеєва, А. Зворикіна, Я. Кронрода, Г. Самборського, Г. Шишкова та інших наведено характеристику інтеграції з точки зору розвитку процесів концентрації та диференціації виробництва.

Більш детального дослідження інтеграції на рівні суб'єктів господарювання вимагає формування масштабних міжгалузевих об'єднань,

поява нових форм їхньої реалізації. Комплексна наукова характеристика узагальнення і його взаємозв'язок з процесами функціональних і різнорівневих форм організації виробництва, дослідження його закономірності, фактори розвитку представлені в працях Л. Абалкіна, Г. Горланова, А. Мокроносова, І. Ніколаєвої, В. Овчиннікова, І. Шарапова, А. Шишкина, В. Яковлева та інших. В пряцих так вчених, як І. Кіршин, І. Ніколаєва, Н. Шишкіна, А. Улезько та інших, інтеграція суб'єктів господарювання визначається в порівнянні з функціональними формами організації економічної діяльності, а у наукових працях А. Мокроносова, І. Шарапова, В. Курченкова та інших визначається як економічний феномен якісного і кількісного порядку. Підходи щодо дослідження інтеграції підприємств: інформаційно-фінансовий розглянутий у вітчизняній економічній літературі (Н. Спільна, В. Осипов, Н. Зарічна); маркетинговий (О. Іванова, Н. Задорожнюк); оснований на розвитку підприємства (Ю. Іванов, А. Пилипенко та інші). Значний внесок у дослідження інтеграційних форм розвитку підприємств зробили: А. Балян, І. Бакушевич, І. Брижань, З. Варналія, М. Войнаренко, П. Геєць, В. Дубницький, В. Забродський, С. Соколенко, І. Ткачук, В. Чевганова та інші. Можливість оцінки сучасних тенденцій створення інтеграційних форм розвитку підприємств в національній економіці надає накопичений теоретичний матеріал. В той же час в літературі недостатньо розкрито зміст категорій «інтеграція», інтеграційний процес», «інтеграційна форма підприємства» та «інтеграційний товар або послуга», що вимагає розробки науково-методичного апарату для подальшого дослідження, аналізу та оцінки ефективності інтеграції національних підприємств у світовий простір.

Відомо, що поняття «інтеграція» введено в словник в 20-х рр. минулого сторіччя німецькими вченими Р. Шмедом, Х. Кельзеном і Д. Шиндлером. На їхню думку термін «інтеграція» (integrace — лат.) означає якусь цілісність, структуру, вдосконалення, першочергово введений у природничих науках. Вони вважають, що інтеграція — це об'єднання людей, особливо держав, в якусь соціально-політичну спільність [100]. В процесі дослідження наукової

літератури [74, 100, 295] виявлено декілька підходів щодо визначення поняття інтеграції економічних та політичних явищ. Так, А. Марк, Г. Бругманс, П. Дюкло вважають метою інтеграції створення співпраці людей в одному політичному полі, на противагу об'єднань держав. Їхні результати досліджень сприяли передумовам розвитку функціонального підходу, тобто розвитку галузевих об'єднань. Інший підхід запропоновано К. Дейлом, який у своїх працях робить спробу проаналізувати характер взаємозв'язків між міжнародною інтеграцією та соціальною комунікацією. Результатом досліджень стала можливість проведення вимірювань в комунікаційних потоках, оцінюючи ступінь інтегрованості: чим вище рівень згоди, тим швидше проходить інтеграція сегментів. Динаміку інтеграції, її причини та наслідки в своїх працях описали Е. Хаас та Л. Ліндберг, які обґрунтували свій підхід на основі концепції Д. Митрані. Сильною стороною їхніх поглядів є прагнення до керованої інтеграції на регіональному рівні. Найбільш істотною відмінністю від класичного функціоналізму є те, що на перший план висувається політика, прагнення до політичної співпраці через економічну співпрацю. Таким чином, звільнившись від низки недоробок, оновлена теорія вносить чіткість в інтеграційний процес. Також Е. Хаас виявив «ефект мультиплікатора»: якщо держава інвестує фінанси в інфраструктуру, то це призводить в подальшому до розвитку галузей економіки. Розуміння терміну «інтеграція» довгий час перебувало в залежності від специфіки середовища, в якому відбувалося його визначення. В економіці термін «інтеграція» став застосовуватися в 1950–1960-ті роки в процесі налагодження широкого співробітництва між країнами [21]. З тих пір цей термін в економічній літературі вживається перш за все для характеристики процесу поступового взаємопроникнення і взаємної адаптації національних економік, для формування єдиного економічного організму. Слід зазначити, що в рамках теорії трансакційних витрат виник зовсім інший підхід до визначення категорії інтеграції. Теоретичне дослідження особливостей здійснення транзакцій і практика поведінки суб'єктів взаємодії в ринковій економіці зажадала інтерпретації терміну. Інтеграція, з точки зору Р. Коуза,

визначається як механізм заміни ринкових обмінних операцій (транзакцій) організаційною побудовою виробництва [120]. Поняття «інтеграція» розглядається відразу в двох аспектах: в аспекті динаміки — як процес, що веде до стану пов'язаності окремих частин або елементів системи; в аспекті статики — як стан пов'язаності, яке є результатом цього процесу.

В аспекті динаміки інтеграція визначає спосіб з'єднання частин в єдине ціле, задіяні при цьому механізми; статична складова обумовлює особливості побудови цілісних інтегрованих структур і характер взаємодії частин у складі цілого. Відповідно, механізм інтеграції розпадається на два елементи: власне механізм інтеграції (як процесу) і механізм функціонування інтеграційних систем. Початок інтеграційного процесу слід співвідносити з положеннями про істотне обмеження конкуренції. Орієнтуючись на дослідження теорій інтеграції, сам інтеграційний процес можна охарактеризувати як реалізацію заходів для досягнення інтегрованості, створення сприятливих умов або формування ж самої цілісності враховуючи праці [278] та визначив наступні ознаки: мінливість, керованість, безперервність, передбачуваність та інші.

Отже, пошук ефективних інтеграційних форм розвитку підприємств необхідно базувати на понятті «інтеграційний процес».Слід враховувати твердження Й. Шумпетера щодо представлення досконалої конкуренції як найменш ефективної моделі, яка вимагає розвитку форм координації та взаємодії учасників інтеграційних процесів, при подальшому дослідженні. Початок інтеграційного процесу слід співвідносити з положеннями про обмеження конкуренції та визначити головним критерієм об'єднання властивостей (економічних, технічних, соціальних, виробничо-господарських) раніше не інтегрованих підприємств. Аналіз наукових праць, в яких розглянуто різноманітні теорії і підходи щодо інтеграції суб'єктів господарювання, а саме [89, 147, 224, 231, 361]: Н. Ігнатова розглядає методологічний підхід; О. Челнокова і І. Кіршін — системно-еволюційний підхід; Р. Гильфердинг та Ж. Тироль — теорію фінансово-промислового капіталу; Я. Кронрод й Г. Шишкова — виробничо-технологічний підхід; О. Білоус — рівневий підхід;

А. Мовсесян і Д. Гелбрейт — інформаційно-фінансовий підхід та теорію економічної влади; Г. Антонов та В. Смоляго — маркетинговий підхід; Г. Клейнер й Р. Качалов — інституціональний підхід, показав, що зазначені вчені досліджують різні сторони складної і внутрішньо неоднорідної категорії, часто визначаючи її через окремі сторони, складові, аспекти, функції.

На нашу думку, сутність процесів інтеграції підприємств розкривається за допомогою дослідження методологічних підходів та виокремлення особливих характеристик категорій, які взаємодіють, доповнюють одна одну та в цілому дозволяють отримати всебічно якісне уявлення досліджуваного явища.

Наприклад, сутність системно-еволюційного підходу — це системи розвитку, структурності та ефекту синергії. Тобто підприємство є системою взаємодіючих елементів з інтеграційними властивостями. Системно-еволюційний підхід необхідно поєднати з рівневим підходом, який акцентує увагу на проблемі розмежовування інтеграції на мікро-, мезо-, макрорівні та їхньої взаємодії, оскільки на аналізі й оцінці стану та перспектив розвитку попиту, пропозиції, цін, конкуренції на ринку, де функціонують підприємства і передбачається створення інтеграційної структури заснований навіть маркетинговий підхід.

З огляду на все вищезазначене, нами сформовано найбільш цілісне та науково обґрунтоване визначення основних термінів при дослідженні інтеграційних процесів підприємств, які охоплюють існуючі наукові підходи, але не роблять наголос на окремому їхньому аспекті (рис. 1.2). Зазначені терміни у структурно-логічній послідовності наведені з урахуванням еволюції теорій і підходів до поняття «інтеграція». Орієнтація на еволюцію дозволяє обійти політичну інтеграцію на міжнародному рівні та виокремити інтеграційні процеси в економіці, направлені на створення нових інтеграційних форм розвитку підприємств.

Наведене на рис. 1.2 поняття інтеграції на макрорівні розкривається як категорія, яка відображає взаємозв’язок, співпрацю, взаємопроникнення між цілісними системами (підприємствами, установами тощо) та певними

властивостями цих систем, тобто інтеграція елементів системи у вигляді ресурсів (матеріальних, технологічних, інформаційних, фінансових та інших). Одним з напрямків дослідження інтеграції є її економічна складова, яка формується внаслідок взаємодії елементів інфраструктури ринку на мікро-, мезо- і макрорівнях, що дає змогу врахувати наявні ресурси та раціонально використовувати їх для підвищення ефективності та конкурентоспроможності підприємств.

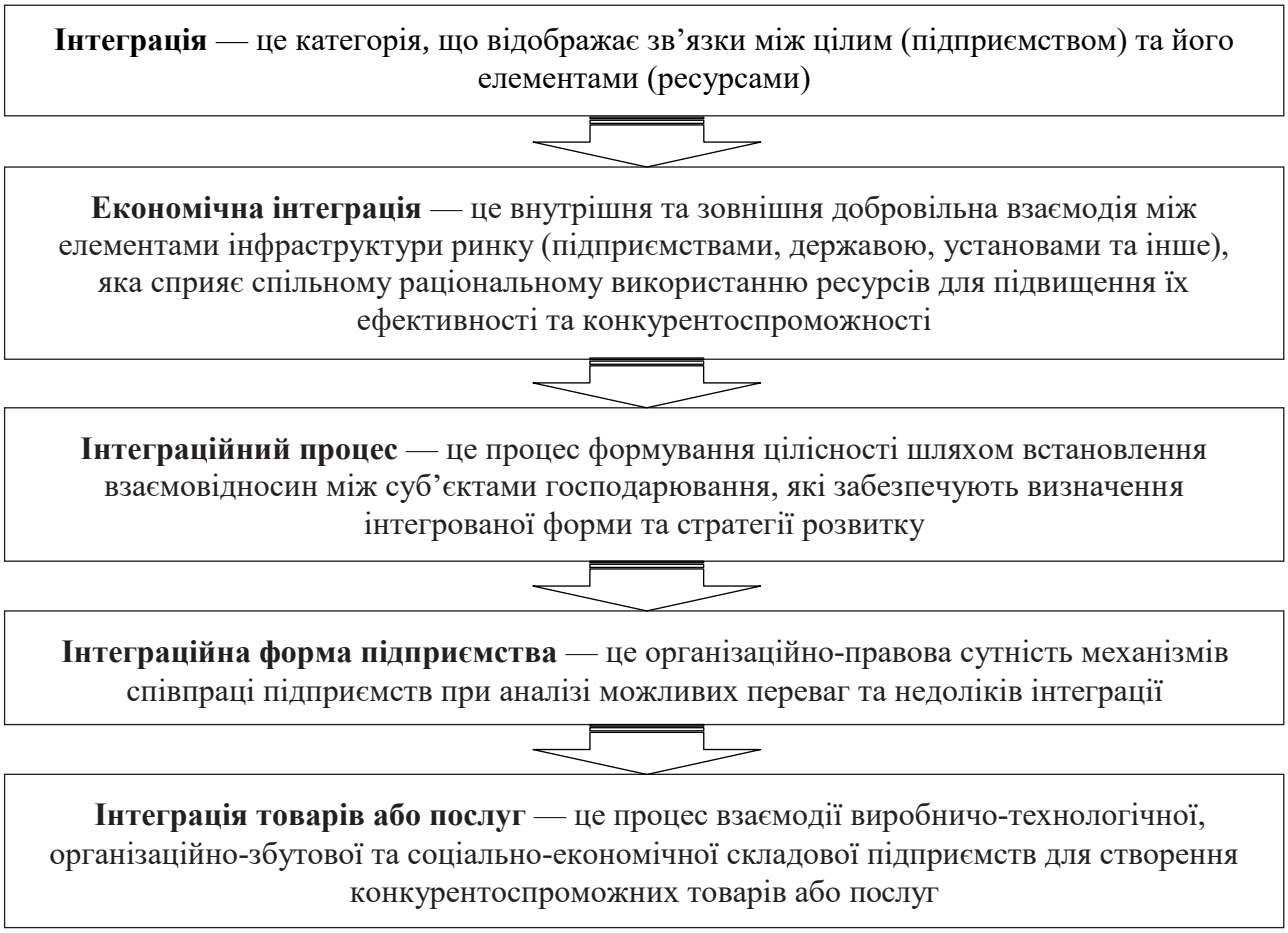

Рис. 1.2. Структурно-логічна схема процесу дослідження термінології щодо інтеграції підприємств

Джерело: розроблено автором.

Важливим аспектом інтеграції є удосконалення процесу інтеграції внаслідок аналізу та удосконалення його складових: інституціональної (формування взаємовідносин на правовій основі), економічної (формування цілісності через узгодження єдиних тарифів, об'єднання ресурсів), організаційної (створення інтеграційної форми та визначення стратегії розвитку). Для здійснення ефективної

інтеграції необхідна побудова інтеграційної форми.

Так, на думку автора, поняття «інтеграційна форма підприємства» є частиною дослідження інтеграційного процесу, тому розкривається через розробку організаційних механізмів співпраці підприємств та нормативно-правового обґрунтування передумов створення інтеграційних об’єднань.

Однією з вимог вибору або створення інтеграційних форм підприємств є детальний аналіз переваг та недоліків інтеграції підприємств у різних галузях національної економіки. Обґрунтовуючи поняття інтеграції товарів або послуг, методологічною базою слугують складові підприємства: соціально-економічна (створення економічних, функціональних товарів та послуг, максимально пристосованих до потреб ринку споживачів); виробничо-технологічна (зниження собівартості, використання інноваційних технологій для підвищення якості) та організаційно-збутова (вивчення ринків з метою кращого задоволення потреб споживачів, пошук нових сегментів ринку та товарів або послуг). Запропонована структурно-логічна схема процесу дослідження термінології щодо інтеграції підприємств дає змогу комплексно виокремити основні поняття дослідження інтеграційних процесів на підприємствах при трансформації національної економіки.

Таким чином, інтеграція є складним, багатостороннім, важко досліджуваним процесом і знаходиться на початковому етапі його дослідження. Існуючі теорії найширше розглядаються на світовому рівні та дають нам лише загальне уявлення про інтеграцію, однак не всі існуючі теорії можна використати при аналізі інтеграційних процесів, особливо на рівні підприємств. Тому запропоновано структурно-логічну схему процесу дослідження термінології щодо інтеграції підприємств, концептуальні положення якої спрямовані на теоретико-методологічне обґрунтування рекомендацій зі створення і використання інтеграційних форм розвитку підприємств в умовах інноваційних змін національної економіки.

1.3. Теоретичні, методологічні та прикладні форми інтеграції підприємств: світовий та національний досвід

Необхідність забезпечення динамічного розвитку підприємств України в умовах невизначеності впливу зовнішнього середовища обумовлює потребу пошуку балансу між зовнішніми факторами та внутрішнім середовищем, вимагає розроблення та реалізації сучасних концепцій, технологій та ефективних управлінських рішень у площині перебудови та розвитку діяльності підприємств для забезпечення підвищення результативності їхнього функціонування та економічного зростання. Одним із напрямів підвищення ефективності діяльності в умовах конкурентного середовища та поширення глобалізації є посилення інтеграційної взаємодії та формування інтегрованих структур різних типів.

На сьогодні теоретичні основи інтеграції не є новими в економічній науці, однак трансформаційні процеси розвитку економіки зумовили необхідність подальшого вивчення та удосконалення існуючих наукових знань і розробки нових організаційних форм інтеграції та умов забезпечення збалансованої взаємодії учасників інтеграційних процесів.

Нові умови розвитку світового господарства спонукають до інтенсифікації економічних процесів всередині держави і визначають об’єктивну необхідність адаптації організаційно-економічного механізму підприємств до нових умов господарювання зазначеної обмеженості ресурсного потенціалу кожного окремого підприємства. Глобальні зміни у підприємницькому середовищі, що відбулися в останні роки, спонукають підприємства вести політику виживання у складних умовах світової конкуренції за рахунок активізації внутрішнього потенціалу і здійснення ефективної організаційно-економічної взаємодії між учасниками виробничого процесу. Тому економічна ефективність діяльності підприємств в сучасних умовах стає все більше залежною від їхньої здатності оптимізувати відносини з великою кількістю бізнес-партнерів та управляти власними бізнес-процесами. Такі якісні зміни призводять до виникнення інтеграційних зв’язків між

підприємствами і, як результат, призводять до швидшого становлення на їхній основі нових господарських структур — інтегрованих підприємств.

Проблемні питання щодо утворення та функціонування інтегрованих структур різних типів відображені у працях таких українських вчених: О. Білоруса, П. Буряка, З. Варналія, М. Долішнього, В. Забродського, М. Козоріз, М. Кизима, М. Туган-Барановського, С. Якубовича, Л. Яніва та ін. Серед іноземних авторів, котрі працюють над дослідженням цієї теми, варто виділити низку російських науковців: Ю. Вінслав, В. Дементьєв, А. Мелентьєв, В. Цветков, В. Рязанцев. На даний момент ці питання досі розглядаються вченими.

Інтеграційна структура — це форма взаємодії між підприємствами, установами, науково-дослідними організаціями та фінансовими структурами, спрямована на поєднання можливостей високотехнологічного виробництва і концентрованого фінансового капіталу з метою забезпечення стабільності умов функціонування підприємств, створення необхідного інвестиційного потенціалу для інноваційного розвитку [275].

Класифікацію основних інтеграційних форм розвитку підприємств представлено на рис. 1.3.

Рис. 1.3. Класифікація інтеграційних форм розвитку підприємств

Джерело: сформовано автором.

Сучасні тенденції в розвитку світової та вітчизняної економіки, фактори зовнішнього і внутрішнього середовища організацій сприяють розвитку інтеграційних процесів, появи нових форм об'єднання господарюючих суб'єктів. У науковій літературі [8, 125] за способом та цілями об'єднань виділяють такі види інтегрованих господарських структур: фінансово-промислова група (ФПГ), картель, синдикат, пул, консорціум, трест, асоціація, стратегічний альянс, концерн, конгломерат, фінансово-промислові групи, холдинг, комбінат, кластер, корпорація, технопарки.

Доцільність створення інтеграційних об'єднань інвестиційного спрямування відображена в табл. А.1. Отже, охарактеризувавши основні форми інтеграційних об'єднань можна зробити висновок, що: до складу включаються декілька безпосередньо не пов'язаних між собою за галузевим та технологічним принципами підприємств та фінансово-кредитних установ; не відбувається централізація науково-технічної, виробничої, фінансової, зовнішньоекономічної та іншої діяльності; відбувається зниження підприємницького ризику за рахунок концентрації значних фінансових ресурсів і значної диверсифікації виробництва продукції, що випускається; поєднання різних видів діяльності дозволяє здійснювати координацію фінансових потоків, оптимальний їхній перерозподіл та забезпечує ефективне використання фінансових ресурсів; функціонування здійснюється відповідно до загальної розробленої стратегії; існує відсутність внутрішньої конкуренції за клієнтів чи за квоту у виробництві; ведеться формування єдиної бази клієнтів, які є клієнтами практично для всіх учасників.

Терміни «інтеграція» і «інтеграційна структура» визначають необхідність функціонування інтеграційних структур в умовах інноваційної структурної розбудови економіки.

Із розвитком інтеграційних процесів з'являються різні за формами і типами інтеграційні структури, що потребує виділення порівняльних ознак (табл. 1.5).

Систематизація інтеграційних механізмів взаємодії між інвестиційними посередниками дозволила стверджувати, що питання визначення

Таблиця 1.5

Характеристика організаційних форм інтеграційних структур за порівняльними ознаками

Порівняльні ознаки	**Організаційна форма інтеграційної структури**				
	Асоціація	**Корпорація**	**Консорціум**	**Концерн**	**ФПГ**
Ступінь юридичної самостійності	Збереження юридичної самостійності	Збереження юридичної самостійності	Збереження юридичної самостійності	Втрата юридичної самостійності	Збереження юридичної самостійності
Ступінь виробничо-господарської самостійності	Необмежений	Частково обмежений	Частково обмежений	Дуже обмежений	Частково обмежений
Ступінь фінансової самостійності	Необмежений	Частково обмежений	Частково обмежений	Дуже обмежений	Частково обмежений
Спосіб формування	Договірний	Договірний	Статутний	Статутний	За рішенням Уряду неформальний договірний
Форма створення	Договірна	Договірна	Договірна	Злиття і поглинання	Злиття і поглинання, а також договірна
Інтегровані форми капіталу	Промисловий	Промисловий	Промисловий	Промисловий, фінансовий	Промисловий, фінансовий і торговий
Форма управління	Координація	Регулювання	Регулювання	Регулювання	Регулювання і координація
Тип організаційної побудови	Горизонталь-ний	Вертикальний	Горизонталь-ний	Вертикальний	Вертикальний
Ступінь інтеграції	Локальний	Частковий	Локальний	Повний	Частковий
Стратегічні цілі	Загальна та індивідуальні	Загальна та індивідуальні	Загальна	Загальна	Загальна

Джерело: власна розробка автора.

організаційних форм спільного інвестування все ще залишається дискусійним. На основі критичного узагальнення переваг та недоліків ФПГ, консорціуму, асоціації, союзу, стратегічного альянсу, картелю, синдикату та тресту виявлено невідповідність цих організаційних форм створення інтеграційних об’єднань умовам ефективної діяльності на інвестиційному ринку.

Основними елементами світової економіки стали транснаціональні компанії, які ведуть жорстку боротьбу за ринки збуту своєї продукції. В Європі

та США утворились корпорації-гіганти, які керують такими видами бізнесу, як авіація, космос, озброєння та інформаційні технології. Серед них «Boeing» (США), «BAESystems» (Велика Британія), EADS (Нідерланди), «Thales» (Франція), «Finmeccanica» (Італія) та інші підприємства, обсяги продажів яких на ринку високих технологій обчислюються десятками мільярдів доларів США [46, 85, 229]. Така інтеграція сьогодні дозволяє консолідувати ресурси підприємств-учасників корпорації і забезпечує розробку загальної мети та стратегії, проведення спільник дослідних робіт, випуск конкурентоспроможної продукції, просування її на світовий ринок [47].

Пріоритет західних інтеграційних підприємств полягає в процесах консолідації, які завжди здійснювалися згідно із законами ринку: злиття, поглинання й альянси, які створюються з метою економії на масштабах, наближеності до ринків збуту товарів та послуг. Сьогодні спостерігається посилення тенденції переміщення виробничих процесів дешевої електроенергії, наближення до ринків збуту кінцевої продукції, а також географічного розділення цих видів діяльності.

У світі можна побачити інтеграцію підприємств в таких галузях: туризм (NUI — Німеччина, Mytravel — Велика Британія, Kuoni — Швейцарія), промисловість («Северсталь» — Росія, Royal Dutch Petroleum Company Ltd — Велика Британія, Royal Dutch Shell — Нідерланди), зв'язку (China Mobile — Китай, América Móvil — Мексика) та інші.

Іноземні інвестори розглядають вертикально інтегровану структуру як надійного партнера, проекти якого можна впевнено фінансувати, оскільки, на їхню думку, вертикально інтегровані структури володіють високою ліквідністю продукціїї, значними основними фондами й конкурентоспроможністю виробництва, що, в свою чергу, здатно забезпечити цим інвестиціям відповідну віддачу. Такий розвиток дозволить побудувати таку корпоративну структуру, що буде здатна успішно конкурувати на зовнішніх ринках.

При горизонтальній консолідації інтегровані структури спочатку формуються в межах одного сегмента індустрії, а потім проникають і в суміжні

галузі.

До переваг горизонтальної інтеграції можна віднести [8, 182, 213]:

1. Забезпечення економії на масштабі.

2. Зростання частки ринку, відповідно, можливостей впливу на постачальників і споживачів.

3. Можливість здійснювати масштабні проекти.

Звичайно, інтеграція «вшир» і «вглиб» має і свої недоліки, головним з яких є зниження тиску конкуренції на окремі підприємства холдингу, внаслідок чого якість їхньої продукції може стати нижчою, ніж у конкурентів. Джерелом вертикальної інтеграції в машинобудуванні повинна бути компанія, що займається складанням кінцевих виробів, оскільки саме вона, володіючи знанням споживчих переваг, зможе забезпечити належну координацію по всьому виробничому ланцюжку. Чітке планування складу та структури холдингу є дуже важливим.

До актуальних питань інтеграції підприємств України у світовий економічний простір відносять [90, 181]:

1) формування зовнішньої політики держав, яку можна визначити як протекціонізм економіки, що глобалізується;

2) створення великих транснаціональних корпорацій, які мають дочірні підприємства і беруть участь в міжнародному поділі праці в межах системи технологічно взаємопов’язаних підприємств у різних країнах світу;

3) наявність міжнародного виробничого механізму з єдиним технологічним і комерційним планом;

4) співпраця із зарубіжними підприємствами з метою розробки та придбання специфічних технологій, які вимагають великих витрат на їхнє створення.

Сьогодні як у світовій економіці у цілому, так і на вітчизняному ринку, головну роль відіграють не окремі суб’єкти господарювання, а інтегровані підприємства. Інтеграційні процеси протікають за схемами, що передбачають вертикальну або горизонтальну інтеграцію.

Економічні процеси, що характеризують розвиток будь-якої країни, базуються на вивченні та використанні світового досвіду формування інтеграційних форм розвитку підприємств.

Відповідно до сфери зв'язку та інформатизації приклади інтеграції підприємств наведені в табл. 1.6.

Таблиця 1.6

Зарубіжний досвід інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації

Країна	Назва інтегрованого підприємства	Інтеграційна форма підприємства
Китай	China Mobile Communications Corporation	Корпорація
Мексика	América Móvil	Холдинг
Нідерланди	Veon	Холдинг
Німеччина	T-Mobile	Холдинг
Японія	Nippon Telegraph & Telephone (NTT)	Корпорація
США	Verizon Communications AT & T Inc	Конгломерат

Джерело: сформовано автором на основі даних [332, 334, 336, 357, 359, 371, 375, 376].

Виходячи з даних табл. 1.4, видно, що у світі використовують як вертикальні, так і горизонтальні інтеграційні форми підприємств сфери зв'язку та інформатизації, при цьому у таких умовах розвитку зазначені підприємства постійно підвищують ефективність своєї діяльності. Як свідчить світовий досвід, ефективним шляхом до успіху в становленні конкурентоспроможних інтегрованих підприємств є концентрація капіталу та виробничих потужностей на основі розвитку інтеграційної взаємодії. Інтеграція впливає на життєстійкість підприємств, підвищення фінансової стабільності, зниження рівня невизначеності у постачанні ресурсів та збуті продукції, зміцнення позицій об'єднаних підприємств на ринку послуг, диверсифікацію, зниження ризиків тощо.

Таким чином, на думку автора, інтегровані підприємства здійснюють на світову й національну економіку як позитивний, так і негативний вплив. До основних характеристик позитивного впливу можна віднести: можливість збільшення виробництва товарів і надання послуг для населення та промисловості; створення нових робочих місць; ефективне використання

ресурсів; забезпечення динамічного розвитку підприємств різних галузей економіки; підвищення інвестиційної активності; сприяння прискореному економічному розвитку територій країни; можливість фінансування масштабних проектів тощо. Переваги, які інтегровані підприємства отримують в економіці, з часом можуть стати перешкодами економічного розвитку окремих галузей, регіонів або країни в цілому. Збереження конкурентних позицій об'єднання забезпечується шляхом постійного розвитку, збільшення масштабів діяльності та обсягів підконтрольного капіталу. Інтереси окремих інтегрованих підприємств та державні інтереси починають набувати чітких розбіжностей, коли діяльність мережевих структур створює негативні наслідки для економіки країни.

1.4. Вплив геополітичного фактору на розвиток інтеграційних процесів

Перетворення на політичній карті світу, формування політичних та економічних угруповань призводять до трансформації геополітичних інтересів у світі. У цьому плані Україна стає важливим об'єктом геополітичних процесів. Вплив геополітичного фактору на її соціально-економічний розвиток є неоднозначним. Щоб забезпечити національні інтереси держави, безпеку життєдіяльності населення важливо адекватно реагувати на геополітичну ситуацію з метою створення сприятливих умов господарювання з урахуванням фактору глобалізації, інтеграції та підвищення конкурентоспроможності економіки. У зв'язку з цим особливої актуальності набувають дослідження стратегії розвитку інтеграційних процесів з позицій впливу геополітичного фактору для реалізації загальнодержавних і регіональних пріоритетів. Такі дослідження мають базуватися, з одного боку, на відстеженні глобальних геополітичних процесів, з другого — на вивченні особливостей економічного розвитку регіонів в умовах ринку, можливостей їхньої інтеграції у світогосподарські структури.

Дослідження впливу геополітичного фактору на стратегію розвитку інтеграційного процесу підприємств повинні здійснюватися у контексті геополітичної стратегії держави. Її основою є напрями орієнтації країни у світовому просторі, принципи співробітництва з іншими державами та міждержавними угрупованнями, способи досягнення стратегічних цілей тощо [65, 73, 81]. Великий вплив на формування геополітичної стратегії країни мають географічні чинники — геополітичне положення країни, її ресурсний потенціал, структура виробництва, що визначають стратегічний потенціал держави. Узгодження напрямів стратегії розвитку інтеграційних процесів підприємств із пріоритетами та завданнями геополітичної стратегії країни сприяє її утвердженню у міжнародному економічному просторі, ефективному використанню природно-ресурсного, економічного, інтелектуального, науково-інноваційного потенціалу регіонів, посиленню їхніх конкурентних переваг, інвестиційної привабливості, соціально-економічному піднесенню.

Формування геополітичної стратегії інтеграційних процесів підприємств (ІПП) потребує максимального врахування фундаментальних конкурентних переваг, що значною мірою зумовлюються суспільно-географічними чинниками, їхнє нове позиціонування в сучасних умовах, врахування новітніх тенденцій розвитку держави. Важливими принципами ІПП із суспільно-географічних позицій є [7, 180, 190] раціональне використання її геополітичного положення, природно-ресурсного потенціалу, спеціалізації економіки і територіальної структури виробництва і розселення населення, забезпечення збалансованого розвитку, соціальної спрямованості господарства. Роль геополітичного положення та природних ресурсів, особливо стратегічних, зростає, водночас істотно посилюється значення працересурсного, інтелектуального потенціалу, торгівлі, інвестиційних процесів. Для досягнення економічних цілей нині застосовуються такі методи, як торговельні обмеження, проникнення іноземного капіталу у стратегічні сектори економіки — енергетичний, продовольчий, сферу високих технологій і телекомунікацій, транспорт. Геополітична стратегія стала передусім геоекономічною і

спрямована на зміцнення конкурентних позицій регіонів та держави в цілому у світовому співтоваристві.

Вплив геополітичного фактору на ІПП проявляється у зміні його конкурентних позицій у сфері виробництва, соціального розвитку завдяки прийняттю державою певних геополітичних рішень та здійснення заходів стратегічного управління (рис. 1.4). Це стосується передусім ресурсокористування, промисловості, сільського господарства, науки і техніки, транспорту й комунікацій, інвестування, зовнішньоекономічної діяльності. Найбільшого впливу зазнають провідні галузі.

Рис. 1.4. Схема впливу геополітичної стратегії на ІПП

Джерело: власна розробка автора.

На даний час на Україні зазвичай виділяється дев’ять економічних районів зі своєю спеціалізацією: столичний, північно-східний, донецький,

придніпровський, центральний, подільський, карпатський, північно-західний, причорноморський. В причорноморський економічний район входить Одеська область, яка може бути взята для дослідження потенціалу, необхідного для інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації. Особливу увагу звернено на ті чинники розвитку та галузі господарської діяльності, які можуть бути стратегічним ресурсом зростання, сприяти забезпеченню національної безпеки України. Це, передусім, енергоносії, агропродовольча продукція, виробництва з використанням високих технологій, транспортна мережа регіону, телекомунікаційні системи, інвестиції, зовнішня торгівля. Такий підхід дає змогу виявити стратегічні можливості розвитку Одеського регіону, переваги та недоліки його господарської діяльності в умовах глобалізації.

Промисловість Одеського регіону відіграє значну роль у структурі реального сектора економіки. Протягом 2018 року розвиток підприємств промисловості області відбувався в рамках реалізації комплексу заходів Програми соціально-економічного розвитку Одеської області на 2018 рік.

Основними галузями, які формують структуру промислового виробництва області, є харчова промисловість (частка у загальному обсязі реалізованої продукції — 42,8%), постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (25,0%), хімічна промисловість (1,1%), машинобудування (9,3%) [283].

Одним з найважливіших секторів економіки регіону є сільське господарство. Земельний фонд області становить 3,33 млн га, у тому числі 2,6 млн га (77,8%) — сільськогосподарські угіддя, з них рілля становить 2,1 млн га (62,2%), перелоги — 27,5 тис. га (0,8%), сінокоси — 50,7 тис. га (1,5%), пасовища — 353,3 тис. га (10,6%), багаторічні насадження — 90,4 тис. га (2,9%) [283].

Основними напрямками виробничої сільськогосподарської спеціалізації області є рослинництво — 23,2% (вирощування зернових і технічних культур, овочів, винограду) і тваринництво — 19,8% (розведення великої рогатої худоби, свиней, овець, птиці, виробництво м'яса, молока, яєць, вовни) [81].

Усіма видами транспорту представлений транспортно-дорожній комплекс в регіоні і включає в себе найкрупніші морські торговельні порти, судноплавні компанії, розвинене залізничне та автодорожнє господарство, широку мережу автотранспортних, експедиторських підприємств, аеропортові та аеродромні комплекси, авіакомпанії.

П’ять міжнародних транспортних коридорів проходять через територію Одеської області: сьомий та дев’ятий критські, транспортний коридор TRACECA (Європа — Кавказ — Азія), коридори «Балтійське море — Чорне море» та «Чорноморське транспортне кільце» — транспортний коридор навколо Чорного моря Організації Чорноморського Економічного Співробітництва (ОЧЕС).

Морегосподарський комплекс області представлений морськими торговельними портами: Одеський, Іллічівський, Ізмаїльський, «Южний», Білгород-Дністровський, Ренійський, Усть-Дунайський; а також приватним Іллічівським морським рибним портом.

Такі судноплавні компанії, як ПрАТ «Українське Дунайське пароплавство», ТОВ «Судноплавна компанія «Укрферрі» представляють морський та річковий транспорт.

Для здійснення вантажних операцій із переробки сухих та наливних вантажів, перевезення пасажирів та виконання допоміжних функцій — бункеровка, відстій транспортних, спеціалізованих і службово-допоміжних суден порти мають відповідну інфраструктуру.

У 2017 році 60 % від загальної потужності портів держави становить потужність портів Одеської області. Найбільші порти Одеської області — Одеський, Іллічівський, «Южний».

Дунайські порти (Ізмаїльський, Ренійський та Усть-Дунайський) разом мають більше 60 причалів довжиною близько 14 км та можуть приймати судна з осадкою до 6 метрів. Перспективи дунайських портів пов’язані з доведенням до проектних глибин суднового ходу р. Дунай — Чорне море.

Глибоководний судновий хід — один із найважливіших та пріоритетних

проектів для розвитку держави. Забезпечення реалізації проекту повного розвитку ГСХ р. Дунай — Чорне море збільшить прохідну осадку суден з 5,5 до 7,2 м.

Залізничний транспортний комплекс включає Одеське відділення «Укрзалізниці» та Одеське підприємство залізничного транспорту. Залізниця обслуговує більше 7,0 тис. клієнтів, у т. ч. хімічні, верстатобудівні, суднoремонтні та енергетичні підприємства, порти, переправу, підприємства легкої, швейної, харчової промисловості, підприємства з виробництва будматеріалів та інше.

На території Одеської області знаходяться: Міжнародний аеропорт «Одеса», аеропорт «Ізмаїл» (законсервовано на 3 роки у 2010 році), аеродром «Лиманське», а також спортивні аеродроми.

На Одеському ринку авіаційних перевезень працюють закордонні авіалінії («Flydubai» — Об'єднані Арабські Емірати, «Сибір», «Трансаеро», «Пулково», «Аерофлот» — Росія, «Lufthansa» — Німеччина, «LOTPolishAirlines» — Польща, «TurkishAirlines» — (Туреччина) та українська авіакомпанія із часткою іноземного капіталу («Міжнародні авіалінії України»).

На території Одеської області працюють 522 постійних автобусних маршрута загального користування, з них 324 внутрішньорайонні автобусні маршрути, на яких працюють 417 автобусів; 445 внутрішньообласних автобусних маршрутів: 101 приміський та 323 міжміських автобусних маршрутів, на яких 1072 автобуси.

Зовнішньоторговельний оборот області з іншими країнами світу по товарах та послугах склав 7399,8 млн дол. США. У 2017 році обсяги експорту товарів та послуг досягли 2794,3 млн дол., імпорту — 4605,5 млн дол. США. Сальдо зовнішньої торгівлі негативне — 1811,2 млн дол. США. При цьому частка товарів в експорті становила 58,3 %, послуг — 41,7 %, в імпорті — 94,4 % та 5,6 % відповідно. Зовнішня торгівля товарами. У 2017 році обсяги експорту та імпорту товарів становили 1628,4 млн дол. США та 4347,7 млн дол. відповідно і зменшились у порівнянні з 2016 роком на 8,7 % та на 9,3 %. Частка

підприємств регіону в загальному обсязі експорту товарів країни складає 2,6 %, імпорту — 4,5 %. Від'ємне сальдо зовнішньої торгівлі товарами становило 2719,3 млн дол. США. На формування негативного сальдо вплинули окремі товарні групи: палива мінеральні; нафта та продукти її перегонки, їстівні плоди та горіхи, текстильні матеріали та текстильні вироби, взуття, машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання, засоби наземного транспорту, крім залізничного, полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них, риба і ракоподібні, недорогоцінні метали та вироби з них, іграшки.

До країн СНД було експортовано 18,9 % усіх товарів, до країн ЄС — 20,5 % (у 2016 році — відповідно 22,2 % та 17,7 %) [201].

Найбільші обсяги експортних поставок здійснювалися до Російської Федерації — 9,4 % від загального обсягу експорту, Туреччини — 8,1 %, Віргінських Островів (Брит.) — 6,7 %, США — 5,5 %, Саудівської Аравії — 4,1 %, Білорусі — 3,8 %, Польщі — 3,5 %, Франції — 3,3 %. Основу товарної структури експорту області складали продукти неорганічної хімії — 331,3 млн дол., зернові культури — 257,6 млн дол., добрива — 217,8 млн дол., насіння і плоди олійних рослин — 128,8 млн дол., жири і олії тваринного або рослинного походження — 109,5 млн дол. США. У 2017 році з країн СНД імпортовано 26,5 % усіх товарів, з країн ЄС — 18,1 % (у 2016 році — відповідно 15,8 % та 18,4 %).

У 2017 році Одеська область займає друге місце серед областей та міст країни за обсягом наданих послуг, поступаючись лише м. Києву, і п'яте — за обсягом отриманих послуг. Підприємства регіону здійснювали операції на ринку послуг із партнерами 182 країн світу. Обсяг експорту послуг становить 1165,9 млн дол. США і зменшився на 4,0 % проти 2017 року, імпорту — 257,8 млн дол. і збільшився на 0,9 %. Сальдо — позитивне в розмірі 908,1 млн дол. США.

Структура експорту-імпорту послуг протягом тривалого часу залишається незмінною. Провідне місце традиційно припадає на транспортні послуги, обсяг яких зменшився в експорті на 5,6 % у порівнянні з 2016 роком, в

імпорті — на 0,9 % та займав 86,7 % від загального обсягу експорту послуг та 48,3 % імпорту [283, 352]. У 2017 році спостерігалось зростання обсягів експорту послуг з будівництва у 5,3 рази; з переробки матеріальних ресурсів — у 1,7 рази; у сфері телекомунікації, комп'ютерних та інформаційних послуг — на 40,2 %; з ремонту та технічного обслуговування — на 17,3 %; ділових послуг — на 17,1 %. Одночасно скоротилися обсяги експорту державних та урядових послуг на 84,3 %, роялті та інших послуг, пов'язаних з використанням інтелектуальної власності — на 78,8 %, послуг зі страхування — на 57,8 %, послуг приватним особам, культурних та рекреаційних послуг — на 33,5 %; послуг, пов'язаних з подорожами — на 24,7 %.

Протягом 2017 року підприємствами та організаціями за рахунок усіх джерел фінансування освоєно 10 415,4 млн грн капітальних інвестицій. Основним джерелом капітальних інвестицій стали кредити банків та інші позики, власні кошти підприємств та організацій [273, 285]. Пріоритетними напрямками інвестування є такі види діяльності, як промисловість (45,7 % загального обсягу інвестування); транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність (18,0 %) та будівництво (16,8 %). За 2017 рік до державного та місцевих бюджетів області надійшло 24 511,8 млн грн Порівняно з минулим роком надходження збільшились на 147,7 млн грн, або на 0,6%.

Область зберігає позиції донора та щорічно близько 55 % фінансового ресурсу передає держбюджету: за 2017 рік зібрано 24,5 млрд грн, до державного бюджету передано 13,6 млрд грн (55,5 %). На території Одеської області діє 24 банківські установи, у т. ч. 9 банків — юридичних осіб і 15 філій, а також 1397 безбалансових відділень. Активи банківських установ області станом на 01.01.2017 дорівнювали 64,3 млрд грн та порівняно з початком 2018 року збільшилися на 19,0 %.

Таким чином, проведений аналіз показав, що головними галузями спеціалізації Одеського економічного регіону з позицій формування геоекономічного потенціалу держави є машинобудування, виробництво продовольчої продукції, сфера зв'язку та інформатизації.

Промисловий комплекс зорієнтований, з одного боку, на задоволення масового споживчого попиту на продукти харчування, товари широкого вжитку. З другого — на використання висококваліфікованих кадрів та високих технологій, що є однією з характерних рис цього регіону. Основою спеціалізації сільського господарства є виробництво високоліквідної рентабельної продукції, що має зональний характер розміщення — зерна, картоплі, овочів. Високорозвинене тваринництво, зокрема, птахівництво, молочно-м'ясне скотарство, зумовлене великим попитом на продукцію тваринництва.

Підвищення ефективності промислового й сільськогосподарського виробництва пов'язане з переведенням їх на інвестиційно-інноваційну основу. Сільське господарство має всі можливості для забезпечення населення основними продуктами харчування, зміцнення експортного потенціалу агропромислового комплексу. Для цього важливо розвивати виробництво продукції з високим ступенем переробки, біопродуктів, що користуються великим попитом на європейському ринку, тарно-пакувальну промисловість, складське господарство, логістичні центри.

В економіці Одеського регіону збільшується роль галузей третинного та четвертинного секторів — фінансової діяльності, торгівлі, різноманітних обслуговуючих видів діяльності, зв'язку. Це свідчить про набуття економікою регіону сервісно-інформаційних ознак. Він є пріоритетним у сфері фінансової діяльності, посилюється інвестиційна привабливість ринку фінансово-банківських послуг, розвиток конкурентного середовища, залучення іноземного капіталу у банківський сектор економіки.

Транспорт і зв'язок є перспективними видами економічної діяльності. Геополітичні переваги розміщення Одеського регіону на міжнародних комунікаційних шляхах не задіяні достатньою мірою. У сфері транспорту і зв'язку необхідно проводити єдину політику щодо їхньої інформатизації, посилити телекомунікаційну зв'язаність території регіону. Важливо, щоб телекомунікаційні мережі були доступними для населення.

У структурі економіки Одеського регіону стрімко розвивається оптова та

роздрібна торгівля, розпочалися процеси концентрації капіталу в цій сфері, покращується асортимент товарів, з'явилися можливості для впровадження інновацій. Однак розвиток великих оптових підприємств поки що відстає від перетворень, що відбуваються у роздрібній торгівлі.

Основними напрямами вдосконалення територіальної організації життєдіяльності населення є інвестиційно-інноваційний розвиток його регіонального ядра — реалізація полярної моделі зростання, винесення екологічно небезпечних підприємств за межі міста, комплексний розвиток транспортно-логістичної системи.

Підвищення конкурентних позицій Одеського регіону, зважаючи на вплив геополітичного чинника, тісно пов'язане з необхідністю переходу на інноваційний шлях розвитку, раціонального використання інтелектуального потенціалу, широкого залучення інвестиційних ресурсів, формуванням соціально орієнтованої ринкової економіки. Важливо також істотно підвищити ефективність традиційних галузей господарства — енергетики, АПК, легкої промисловості, посилити інтегрованість внутрішнього ринку, його експортну орієнтацію як регіону з високотехнологічною економікою. Реалізація цих напрямів сприятиме соціально-економічному розвитку регіону, забезпеченню і водночас посиленню геоекономічної ролі України у міжнародному співтоваристві.

Висновки до розділу 1

У першому розділі «Теоретико-методологічні засади інтеграції в процесі розвитку сучасних підприємств» визначено сучасні тренди та маркери умов розвитку підприємств; розкрито генезис теорії інтеграції у процесі економічного розвитку; означено та узагальнено у розрізі світового та національного досвіду теоретичні, методологічні та прикладні форми інтеграції підприємств; виявлено вплив геополітичного фактору на розвиток

інтеграційних процесів.

1. У рамках комплексного дослідження інтеграційних процесів в умовах глобалізації на різних економічних рівнях автором виявлено основні мотиви інтеграції та досягнення сталого розвитку підприємств. При детальному дослідженні рівнів інтеграції виявлено, що на макрорівні (транскордонне співробітництво) інтеграція економічної діяльності впливає на поліпшення більшості показників соціально-економічного розвитку держави, тим самим підтримуючи збільшення інвестицій в економіку; щодо процесів регіональної інтеграції (мезорівень – регіоналізація економіки), автор відзначає, що вона здійснюється в різних формах; визначено, що на мікрорівні (з точки зору підприємств — горизонтальна та вертикальна інтеграція суб'єктів господарювання) інтеграцію необхідно розглядати як процес взаємодії внутрішніх елементів, так і процес співпраці самого підприємства з зовнішнім середовищем та іншими бізнес-партнерами з метою отримання конкурентних переваг.

2. Сутність процесів інтеграції підприємств розкривається за допомогою дослідження методологічних підходів та виокремлення особливих характеристик категорій, які взаємодіють, доповнюють одна одну та в цілому дозволяють отримати всебічно якісне уявлення досліджуваного явища. Тому запропоновано структурно-логічну схему процесу дослідження термінології щодо інтеграції підприємств, концептуальні положення якої спрямовані на теоретико-методологічне обґрунтування рекомендацій зі створення і використання інтеграційних форм розвитку підприємств в умовах інноваційних змін національної економіки, яка дозволила сформувати власне визначення поняття «інтеграційна форма підприємства», що представляє собою організаційно-правову сутність механізмів співпраці підприємств при аналізі можливих переваг та недоліків інтеграції.

3. На основі дослідження основних форм інтеграції підприємств з метою визначення позитивного і негативного впливу визначено, що: до складу включаються декілька безпосередньо непов'язаних між собою за галузевим та

технологічним принципами підприємств та фінансово-кредитних установ; не відбувається централізація науково-технічної, виробничої, фінансової, зовнішньоекономічної та іншої діяльності; відбувається зниження підприємницького ризику за рахунок концентрації значних фінансових ресурсів і значної диверсифікації виробництва продукції, що випускається; поєднання різних видів діяльності дозволяє здійснювати координацію фінансових потоків, оптимальний їхній перерозподіл та забезпечує ефективне використання фінансових ресурсів; функціонування здійснюється відповідно до загальної розробленої стратегії; існує відсутність внутрішньої конкуренції за клієнтів чи за квоту у виробництві; ведеться формування єдиної бази клієнтів, які є клієнтами практично для всіх учасників.

4. Обґрунтовано, що до основних характеристик позитивного впливу можна віднести: сприяння найбільш швидкому економічному розвитку територій країни; ефективне використання ресурсів; створення нових робочих місць; перспективу розширення виробництва товарів і надання послуг для населення та промисловості; забезпечення значного розвитку підприємств різних галузей економіки; підвищення інвестиційної активності; можливість фінансування масштабних проектів тощо. Переваги, які інтегровані підприємства отримують в економіці, з часом можуть стати перешкодами економічного розвитку окремих галузей, регіонів або країни в цілому. Збереження конкурентних позицій об’єднання забезпечується шляхом постійного розвитку, збільшення масштабів діяльності та обсягів підконтрольного капіталу. Інтереси окремих інтегрованих підприємств та державні інтереси починають набувати чітких розбіжностей, коли діяльність мережевих структур створює негативні наслідки для економіки країни.

5. Дослідження показали, що необхідним є врахування ролі геополітичного положення та природних ресурсів. З метою досягнення економічних цілей розвитку держави, регіонів та суб’єктів господарювання визначено провідні галузі інтеграції підприємств на прикладі Одеського економічного регіону: машинобудування, сільське господарство, виробництво

продовольчої продукції, сфера зв’язку та інформатизації. Встановлено, що геополітичні переваги розміщення Одеського регіону на міжнародних комунікаційних шляхах не задіяні достатньою мірою, тому у сфері транспорту і зв’язку необхідно проводити єдину політику щодо їхньої інформатизації, посилити телекомунікаційну зв’язаність території регіону з метою доступності телекомунікаційних мереж та послуг для населення.

Отже, проведене дослідження теоретико-методологічних засад інтеграції в процесі розвитку сучасних підприємств формує концептуальний базис подальшого аналізу інтеграційних форм співпраці у сфері зв’язку та інформатизації.

Основні наукові результати, викладені в даному розділі, опубліковані в роботах [162, 173, 200, 204].

РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ФОРМ СПІВПРАЦІ У СФЕРІ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

2.1. Вплив ринкових факторів та економіко-правового середовища на розвиток підприємств сфери зв'язку та інформатизації в Україні

Особливістю сучасних викликів для становлення інформаційного суспільства в Україні є невизначеність процесів державного регулювання розвитком інформаційної інфраструктури електронного урядування та інших сучасних технологій інформаційного суспільства. В Угоді про асоціацію України та Європейського Союзу зазначається, що співробітництво в нормативно-правовій сфері враховуватиме необхідність забезпечення відповідних зобов'язань щодо надання публічних послуг, зокрема, заходи щодо інформування і захисту споживачів, обміну інформацією. Відповідно до цього документа українська влада має сформувати план дій щодо розробки та імплементації положень Угоди в суспільне життя України. Зокрема, щодо сфери електронного урядування, це пов'язано з розробкою низки нормативно-правових актів, а також визначення алгоритму взаємодії та взаємовпливу, розділення сфер впливу і відповідальності, тобто створення державної регуляторної політики.

Сучасна практика державного управління інформатизацією в Україні ігнорує значну складність і багатофакторний характер цієї сфери, різнотиповість та ієрархічність її ключових гравців, багаторівневість систем управління, що обумовлює нечіткість пріоритетів управління, відсутність єдності цілепокладання та стратегій, некоординованих дій, неефективності проектів, які не узгоджені між собою [5, 15, 69, 71, 122, 158, 270, 296]. Підтвердженням цього є розподіл повноважень державних органів, відповідальних за розвиток окремих складових електронного урядування, а

саме: Міністерства юстиції України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Державного агентства з питань електронного урядування України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України (Держспецзв'язок), Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (НКРЗІ), Державної архівної служби, Державного комітету телебачення та радіомовлення України. Розв'язання проблеми координації потребує комплексних структурних та функціональних змін у системі державного управління розвитком інформаційної інфраструктури суспільства, включно з її найвищим — політичним рівнем.

Політичними координаційними центрами впливу на розвиток інформаційного суспільства, інформатизації та електронного урядування згідно з Конституцією України та законодавством є Верховна Рада, Президент та Уряд України. Оскільки діяльність у сфері зв'язку та інформатизації в Україні регулюють законодавчі документи, необхідно їх систематизувати та згрупувати (табл. 2.1) з метою подальшого аналізу.

Згідно з представленими ієрархічними рівнями нормативного регулювання підприємств сфери зв'язку та інформатизації й об'єднань підприємств, перший рівень очолюють міжнародні документи, а саме: Меморандуми про взаєморозуміння/співробітництво з іноземними суб'єктами, Директиви Європейського парламенту та Ради, Конвенції, Міжнародні договори та інші міжнародні документи. У додатку А (табл. А.2) представлено ці документи та охарактеризовано питання, що регулюються цими документами.

Слід також зазначити, що присутнє регулювання сфери зв'язку та інформатизації зі сторони великого бізнесу, яке представлене діяльністю міжнародних організацій (табл. А.3). Основною метою їхньої діяльності є [208, 341, 346, 363, 373]:

- сприяння розвитку політичного, економічного і культурного співробітництва між державами, зміцненню дружніх відносин між ними;
- інтереси кінцевих користувачів, учасників ринків, а також українського та болгарського суспільства щодо ефективного регулювання галузі зв'язку та

Таблиця 2.1

Ієрархічні рівні нормативного регулювання діяльності підприємств сфери зв'язку та інформатизації й об'єднань підприємств

Рівні		Нормативне регулювання сфери зв'язку та інформатизації	Нормативне регулювання об'єднань підприємств
Міжнародний	Перший — міжнародні документи	Меморандуми про взаєморозуміння/співробітництво з іноземними суб'єктами, Директиви Європейського парламенту та Ради, Конвенції, Міжнародні договори та інші міжнародні документи	
Національний	Другий — Закони України	щодо регулювання діяльності підприємств у сфері телекомунікацій, надання послуг поштового зв'язку, користування радіочастотним ресурсом та інформатизації	щодо регулювання діяльності об'єднань підприємств
	Третій — Укази Президента України	у сфері телекомунікацій, надання послуг поштового зв'язку, користування радіочастотним ресурсом та інформатизації	у частині регулювання діяльності об'єднань підприємств
	Четвертий — Постанови та розпорядження уряду України	сфері телекомунікацій, надання послуг поштового зв'язку, користування радіочастотним ресурсом та інформатизації	щодо регулювання діяльності об'єднань підприємств
	П'ятий — Накази центральних органів виконавчої влади	у сфері телекомунікацій, надання послуг поштового зв'язку, користування радіочастотним ресурсом та інформатизації	щодо регулювання діяльності об'єднань підприємств
	Шостий — Рішення органів державного регулювання	Рішення НКРЗІ у сфері телекомунікацій, надання послуг поштового зв'язку, користування радіочастотним ресурсом та інформатизації	–

Джерело: власна розробка автора.

поштових послуг, беручи до уваги переваги від розвитку послуг зв'язку за умови справедливої конкуренції, високої якості та великого обсягу послуг, що надаються споживачам;

- спільні бажання поглиблення партнерства та підтримки у регулюванні галузі зв'язку згідно з актами Міжнародного союзу електрозв'язку, інших міжнародних та регіональних організацій, членами яких є Україна;
- розвитком співробітництва у сфері регулювання галузі зв'язку через підтримку та реалізацію спільних заходів, обміну інформацією та досвідом між

національними регуляторними органами України.

Сфера діяльності електронних комунікацій дуже змінює наше життя та є сильною рушійною силою нашого життя і його перетворення та силою зростання економіки держави. Розвиток електронних комунікацій відіграє провідну роль в розвитку інновацій, стимулюванні ділової активності, сприяючи підвищенню рівня добробуту людей.

Другим рівнем, згідно з представленими ієрархічними рівнями нормативного регулювання сфери зв'язку та інформатизації, є Закони України щодо регулювання діяльності у сфері телекомунікацій, надання послуг поштового зв'язку, користування радіочастотним ресурсом та інформатизації. У табл. А.4 представлено ці документи та охарактеризовано питання, що регулюються цими документами.

Третім рівнем нормативного регулювання сфери зв'язку та інформатизації є Укази Президента України щодо регулювання діяльності у сфері телекомунікацій, надання послуг поштового зв'язку, користування радіочастотним ресурсом та інформатизації. У табл. А.5 представлено ці документи та охарактеризовано питання, що регулюються цими документами.

Четвертий-шостий рівень згідно з представленими ієрархічними рівнями нормативного регулювання сфери зв'язку та інформатизації і об'єднань підприємств представлено таким чином: Постанови та розпорядження уряду України (додаток А, табл. А.6–А.10); Накази центральних органів виконавчої влади України (додаток А, табл. А.11); Рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (додаток А, табл. А.12).

У березні 2010 року Європейська комісія схвалила Стратегію розвитку «Європа 2020: Стратегія розумного, стійкого і всеосяжного зростання». Однією з ініціатив цієї Стратегії є «Цифровий порядок денний для Європи», що передбачає отримання соціальних благ шляхом створення Спільного Цифрового розвитку Європейського Союзу, заснованого на високошвидкісному Інтернеті та широкому застосуванні комп'ютерних технологій, зростання економіки, що ґрунтується на знаннях та інноваціях.

Стратегія сталого розвитку «Україна–2020» [262] визначає вектор розвитку як сталий розвиток держави, проведення структурних реформ, створення держави з сильною економікою та з передовими інноваціями, створення сприятливих умов для ведення господарської діяльності та як наслідок підвищення стандартів життя.

Здійснення зазначеними Стратегіями реформ передбачає реформу телекомунікаційної інфраструктури. Якісні (кількісні) зміни в інфраструктурі сфери телекомунікацій характеризують зміни рівнів проникнення фіксованого телефонного, рухомого (мобільного) зв'язку та широкосмугового доступу до Інтернету, цифрових технологій.

З метою реалізації законодавчої реформи в галузі запропоновано законопроекти: про електронні комунікації, про основні засади забезпечення кібербезпеки, про доступ до об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики з метою розвитку телекомунікаційних мереж.

В результаті аналізу вітчизняного нормативного законодавства у сфері зв'язку та інформатизації виявлено, що на сучасному етапі розвитку окремі його положення потребують удосконалення. Причинами цього є те, що нормативно-правове забезпечення діяльності НКРЗІ для повного виконання покладених на неї завдань і функцій у сфері зв'язку та інформатизації, реалізації їхніх результатів і наданих прав є недостатнім, в окремих випадках — неврегульованим. Абоненти позбавлені можливості отримувати послуги із збереженням персонального номера в телекомунікаційних мережах різних операторів, у тому числі за кордоном. Всупереч вимогам статті 8 [260] НКРЗІ не встановила порядку здійснення державного нагляду за ринком послуг поштового зв'язку. Фактично державний нагляд у цій сфері не здійснюється. У результаті діяльність операторів поштового зв'язку, у тому числі національного оператора, яким є ПАТ «Укрпошта», залишається поза увагою НКРЗІ. У сфері інформатизації повноваження НКРЗІ також законодавчо не визначені. Однак Положенням на НКРЗІ покладено ряд завдань у цій сфері, у тому числі повноваження із здійснення державного нагляду. Фактично НКРЗІ

державний нагляд у сфері інформатизації не здійснювала. Також не забезпечувала ведення Національного реєстру з електронних інформаційних ресурсів органів державної влади. Спроби НКРЗІ виконувати інші завдання у сфері інформатизації результатів не дали. Окремі нормативно-правові акти у сфері зв'язку, якими керується НКРЗІ, не актуалізовані і містять невідповідності.

Слід зазначити, що в законодавстві недостатньо розвинуто нормативно-законодавчі акти щодо утворення, регулювання діяльності та ліквідації інтегрованих підприємств різних сфер економічної діяльності, в тому числі сфери зв'язку та інформатизації. Це пояснюється тим, що в Україні діяльність інтегрованих підприємств регулюється тільки наступними Законами України: Господарський кодекс України (ст. ст. 55–72, 79–127, 167–172); Цивільний кодекс України (ст. ст. 80–166); Закон України «Про господарські товариства» (регулює діяльність всіх видів господарських товариств, крім акціонерних товариств (АТ)); Закон України «Про акціонерні товариства»; Закон України «Про кооперацію» (у частині, що стосується виробничих кооперативів); Закон України «Про інститути спільного інвестування» (у частині, що стосується корпоративних фондів — АТ); Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців і громадських формувань»; Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» (у частині, що стосується акцій); Закон України «Про депозитарну систему України» (у частині, що стосується акцій); Закон України «Про управління об'єктами державної власності» (у частині, що стосується корпоративних прав держави); Закон України «Про холдингові компанії в Україні» (регулює діяльність акціонерних товариств — холдингових компаній).

Таким чином, автором систематизовано та згруповано законодавчі документи сфери зв'язку та інформатизації, щоб уникнути проблеми, які викликані необґрунтованістю та неузгодженістю окремих положень законодавства у сфері зв'язку та інформатизації. Обґрунтовано, що законодавчу базу сфери зв'язку та інформатизації доцільно розглядати з позиції шести рівнів для ефективної діяльності та інтеграції підприємств досліджуваної сфери.

2.2. Діагностика, моніторинг та моделювання розвитку ринку послуг сфери зв'язку та інформатизації

Сфера зв'язку та інформатизації України не є однорідним господарством, а включає у себе сукупність мереж, суб'єктів господарювання і підгалузей, які відрізняються між собою призначенням і виконуваними функціями, організаційно-правовими формами, формами власності та низкою інших ознак.

У структурі сфери зв'язку та інформатизації країни слід перш за все виділити дві головні складові: електрозв'язок, включаючи радіомовлення і телебачення, і поштовий зв'язок.

Електрозв'язок, що виступає як найбільш потужна компонента телекомунікаційного сектора країни, об'єднує в себе комплекс мереж (технологічних систем), які використовуються для передачі різноманітних видів інформації. Розвиток засобів зв'язку та зростання їхньої доступності для населення створюють значний соціальний ефект, який проявляється в поліпшенні умов життя людей, збільшенні його комфортності, зростанні інформованості та комунікабельності суспільства. У табл. 2.2 наведено дані щодо розвитку сфери зв'язку та інформатизації ряду країн світу.

Таблиця 2.2

Розвиток сфери зв'язку та інформатизації ряду країн світу у 2017 році

Країна	Індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (IDI)	ВНД на душу населення, дол. США	Кількість стаціонарних телефонних апаратів на 100 чоловік	Кількість абонентів мобільного зв'язку на 100 чоловік	Кількість користувачів Інтернету на 100 чоловік
Росія	7,07	9720	22,77	163,26	76,41
Україна	**5,62**	**2310**	**19,76**	**132,64**	**52,48**
Білорусь	7,55	5600	49,01	124,17	71,11
Казахстан	6,79	8710	23,22	149,99	76,80
Азербайджан	6,20	4760	17,52	106,28	78,20
Велика Британія	8.65	42 390	53,20	122,32	94,78
Канада	7,77	43 660	41,38	84,06	89,84
Німеччина	8,39	43 660	53,74	114,53	89,65
США	8,18	56 180	37,09	127,16	76,18
Швейцарія	8,74	81 240	48,43	135,62	89,41
Японія	8,43	38 000	50,57	129,75	92,00

Джерело: сформовано автором на основі даних [67].

Дослідження оцінки ефективності використання телекомунікаційних засобів, проведених в різних галузях національного господарства, свідчать про значний виграш, отриманий споживачами послуг: а саме використання зв'язку на транспорті в 1,5–2 рази збільшує його пропускну спроможність, у сільському господарстві оснащення засобами зв'язку збільшує ефективність використання машин на 25 %, зменшує витрати робочого часу на 20–40 %, в будівництві продуктивність праці зростає не менше ніж на 15%.

Для визначення конкурентоспроможності різних країн з ринковою економікою до числа важливих показників відносяться: частка вкладень до телекомунікацій в загальній сумі капітальних вкладень, телефонна щільність на 100 мешканців, кількість факсів на 1000 мешканців, час вихідних телексних повідомлень в хвилинах на одного мешканця, ступінь задоволення потреб в телекомунікаціях тощо. Крім того, значення телекомунікаційної галузі виявляється в постійному збільшенні її частки у валовому внутрішньому продукті країни. Доходи від надання телекомунікаційних послуг кожен рік зростають високими темпами.

ПАТ «Укртелеком» є однією з найбільших компаній України, що надає повний спектр телекомунікаційних послуг в усіх регіонах країни та особливо сильні позиції має на ринку послуг доступу до мережі Інтернет та фіксованої телефонії, є лідером ринку швидкісного фіксованого доступу до мережі Інтернет та займає провідні позиції на ринку фіксованої телефонії [67]. ПАТ «Укртелеком» створило найпотужнішу в Україні національну магістральну мережу передавання даних, побудовану на базі сучасної технології DWDM, яка дозволяє надавати споживачам сучасні телекомунікаційні послуги майже в усіх населених пунктах України. ПАТ «Укртелеком» — учасник (акціонер) низки спільних підприємств та акціонерних товариств, що функціонують на телекомунікаційному ринку. Корпоративні права ПАТ «Укртелеком» [70, 75, 268]:

– ТОВ «ТриМоб» (єдиний в Україні оператор, що надає послуги рухомого (мобільного) зв'язку стандарту UMTS/WCDMA; частка у статутному фонді — 100%);

– дочірнє підприємство ТОВ «Укртел Глобал ГмбХ» (частка у статутному фонді — 100%);

– ПрАТ «Елсаком Україна» (мобільний супутниковий зв'язок у системі «Глобалстар»; «Укртелекому» належить 34% акцій);

– ТОВ «Агрофірма «Україна» (виробництво сільськогосподарської продукції, торгівля; частка в статутному фонді — 0,0748%);

– ПАТ «Страхова компанія «Мир» (послуги страхування; частка в статутному фонді — 0,03%);

– ТОВ ДОП «Лісова казка» (оздоровлення дітей; частка в статутному фонді — 59,52%);

– ВАТ «Свемон-інвест» (частка у статутному фонді — 1,12%);

– ТОВ «Телесистеми України» (фіксований абонентський радіодоступ; частка у статутному фонді — 2,47%).

На ринку поштових послуг України, як і в переважній більшості інших країн, діяльність проводить один національний оператор, на якого покладаються функції надання універсальних послуг поштового зв'язку — ПАТ «Укрпошта».

Роль поштового зв'язку в національній економіці визначається його приналежністю як до виробничої, так і до соціальної інфраструктури. В умовах інформаційного суспільства поштовий зв'язок поєднує у собі традиції та сучасні тенденції і забезпечує виконання суспільних вимог соціальної сфери (надання універсальних послуг поштового зв'язку по всій території країни установленого рівня якості) та самофінансування свого розвитку.

Аналіз стану та тенденцій розвитку поштового зв'язку з урахуванням загальноекономічних показників розвитку країни наведено у табл. 2.3. Дані таблиці свідчать, що загальні доходи сфери зв'язку та інформатизації країни мають тенденцію до постійного збільшення. Частка доходів від надання послуг поштового зв'язку в загальних доходах сфери зв'язку та інформатизації за останні роки демонструє сталі показники на рівні 6% [4]. При цьому вихідний обмін у натуральному вираженні скорочується. У таблиці 2.3 можна побачити, що з 2008 р. обсяги переданих поштових відправлень скоротилися майже

Таблиця 2.3

Деякі показники розвитку поштового зв'язку та економіки країни

Показники	Роки							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Обсяг реалізованих послуг у сфері поштового зв'язку, млн грн	2940,9	3091,8	3274,2	3370,3	3215,8	3426	3997,7	4045,8
Кількість суб'єктів господарювання поштової та кур'єрської діяльності, од.	539	490	517	666	885	1180	955	879
Кількість зайнятих працівників у суб'єктів господарювання поштової та кур'єрської діяльності, тис. ос.	109,2	105,8	102,8	99,9	91,5	81,1	80,3	78,0
Індекси тарифів на послуги пошти та зв'язку для підприємств, установ, організацій, %	108,6	101,6	108,4	100,0	100,0	113,3	105,9	166,6
Капітальні інвестиції поштової та кур'єрської діяльності, млн грн	124,5	151,1	385,5	211,5	130,0	104,2	200,4	383,9
Динаміка середньомісячної заробітної плати поштової та кур'єрської діяльності, грн	1521	1693	1845	1917	1934	2180	2818	3851

Джерело: складено автором на основі даних [67].

вполовину. Це свідчить про те, що зростання доходів від надання послуг поштового зв'язку забезпечується за рахунок зростання тарифів на послуги при скороченні попиту на цей вид послуг. Структура доходів свідчить, що більше половини доходів оператори поштового зв'язку отримують завдяки не поштовим послугам (фінансові послуги, торгівля, інша комерційна діяльність) [5].

Також можна відмітити скорочення частки національного оператора поштового зв'язку в загальних доходах пошти. Так, з 2008 р. ця частка скоротилася з 91,6 % до 87,9 % за рахунок активного розвитку конкуренції (вихід та успішне просування на ринку операторів «Нова пошта», «Інтайм» та інших). Якщо ж розглядати частку доходів поштового зв'язку у ВВП країни, можна помітити її перманентне скорочення, що разом із зменшенням вихідного

обсягу за одночасного зростання споживання новітніх видів послуг, зокрема, послуг доступу до мережі Інтернет, можна дійти висновку про погіршення загальних тенденцій розвитку поштового зв'язку на фону загального кризового становища країни. Ці кризові явища відбиваються серед іншого на зростанні індексу споживчих цін (на останній рік — на 43,3 %) та скороченні реальної заробітної плати на 20,2 %, що у підсумку призводить до погіршення платоспроможного попиту.

ПАТ «Укрпошта» входить до сфери управління Міністерства інфраструктури України, є правонаступником УДППЗ «Укрпошта» та є національним оператором поштового зв'язку України згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 січня 2002 року [252].

ПАТ «Укрпошта» на сьогодні — це [267]:

– понад 12,8 тис. об'єктів поштового зв'язку: поштамти, поштові відділення, пересувні, сезонні відділення поштового зв'язку та точки присутності по всій Україні;

– понад 73 тис. працівників, серед яких листоноші — понад 31,2 тис., оператори — 11,4 тис. та сортувальники — 2,2 тис.;

– в 2017 році товариством Укрпошта доставлено внутрішніх та міжнародних відправлень у кількості 186,5 млн од. письмової кореспонденції, 21,1 млн посилок, 2,9 млн відправлень з оголошеною цінністю, виплачено 10,3 млн переказів та 68,2 млн пенсій та грошових допомог;

– безпосередня доставка пошти здійснюється до 14,0 млн абонентських поштових скриньок;

– за 2017 рік розповсюджено за передплатою та вроздріб 3,5 тис. найменувань періодичних видань України та близько 2,0 тис. найменувань періодичних видань зарубіжних країн, що складає 436,2 млн примірників;

– перевезено близько 23 тис. тонн періодики, загальний пробіг автотранспорту при цьому становить понад 63 млн км;

– забезпечено видання мільйонними тиражами стандартних поштових марок, близько 53 сюжетів художніх поштових марок і блоків, 105 сюжетів

конвертів та карток.

Загалом ПАТ «Укрпошта» пропонує споживачам близько 50 видів послуг.

Перспективні плани ПАТ «Укрпошта» та ПАТ «Укртелеком» спрямовані на забезпечення провідних позицій у сфері надання послуг зв'язку в Україні. Оскільки перспективними напрямками розвитку економіки України є туризм, машинобудування, сільське господарство та інфраструктура, необхідно врахувати можливість кластеризації підприємств сфери зв'язку та інформатизації [158, 163]. Успішний розвиток кластерів в галузі зв'язку можливий лише завдяки державно-приватному партнерству, при цьому пропонується суттєво модернізувати підходи науковців за рахунок підтримки державою як детермінантів кластера, так і самого координаційного центру даної системи. Підвищення конкурентоспроможності та прибутковості «Укртелекому» та «Укрпошти», впровадження світових стандартів якості послуг зумовлює інтерес до створення такої ефективної інтегрованої корпоративної структури, як державно-приватний кластер підприємств зв'язку.

Взаємовигідне співробітництво ПАТ «Укртелеком» та ПАТ «Укрпошта» з іншими організаціями має дати позитивні та ефективні зрушення в діяльності сфери зв'язку та інформатизації на території України. Створення бізнес-взаємодії у підприємствах інтеграційної форми повинно входити до пріоритетних стратегічних цілей досліджуваної сфери.

Таким чином, для вирішення стратегічних завдань в умовах сучасних інтеграційних процесів доцільно створювати в Україні ефективні інтеграційні форми розвитку підприємств у сфері зв'язку та інформатизації з метою збільшення їхньої конкурентоспроможності, забезпечення ресурсозбереження, збільшення прибутку, а також підвищення продуктивності праці та соціальної справедливості.

Кластеризація як одна з ефективних форм інтеграції, запропонована автором, передбачає структурно-функціональне моделювання процесу інтеграції національних підприємств у сфері зв'язку та інформатизації. Запропонований кластерний підхід щодо формування стратегії розвитку сфери

зв’язку та інформатизації, в свою чергу, передбачає визначення основних елементів кластера, запровадження державно-приватного партнерства, застосування науково-методичного підходу оцінки впливу впровадження кластерної форми діяльності з урахуванням регіональних особливостей та формування системи ефективних партнерських зв’язків.

Одним із дуже помітних феноменів сучасності, які дедалі частіше привертають до себе увагу дослідників, є глобалізація. Логіко-семантичні можливості самого терміну «глобалізація» не обмежують сферу його використання суто економічною площиною життя суспільства. Сучасний етап розвитку людської цивілізації характеризується нарощенням інтеграційних тенденцій у світовому господарстві, поглибленням інтернаціоналізації виробництва та обміну, уніфікацією національних, економічних і соціальних стандартів, ускладненням багаторівневих взаємозв’язків між суб’єктами глобальної економічної системи та виникненням нових суперечностей між ними.

Прогрес національної економіки, об’єктивно пов’язаний із циклічністю відтворювальних процесів, консолідується навколо сфери зв’язку та інформатизації, які сьогодні треба розглядати обов’язково в контексті розгортання глобальних світових репродукційних механізмів, міжнародного руху капіталів. Адже саме сфера зв’язку та інформатизації не тільки обумовлює конкурентоспроможність підприємств у ринковому середовищі, а й відіграє ключову роль в економічному та соціальному прогресі всього суспільства. Розвиток ринку електронних комунікацій забезпечується, перш за все, впровадженням нових технологій, створенням на їхній основі нових послуг та сервісів. В силу низки обставин Україна опинилася в списку світових технологічних аутсайдерів [59, 60].

Аналіз сучасної економічної думки та практики господарювання розвинених держав свідчить, що проблемам визначення впливу сфери телекомунікацій і, зокрема, сектора надання інфокомунікаційних послуг, на розвиток національної економіки присвячені праці окремих вчених. Зокрема, питанням взаємозв’язку розвитку сфери телекомунікацій і національної

економіки присвячені праці А. Джипа та Л. Е. Варакіна [27, 28, 349]. Проблемам впливу різних підгалузей сфери телекомунікацій на економіку країни та регіонів і зниження рівня бідності населення деяких країн присвячено праці таких зарубіжних вчених, як Р. Ентнер і Д. Левін (Roger Entner & David Lewin) [339], Р. Кац (Raul Katz) [351], Д. Соутер (David Souter), Н. Скотт (Nigel Scott), Х. Гарфорт (Christopher Garforth), Р. Джайн (Rekha Jain), О. Маскаренас (Ophelia Mascarenhas), К. МакКемі (Kevin McKemey) [366].

На сьогодні існує значний обсяг наукових розробок вітчизняних і зарубіжних авторів з проблем організації та розвитку ринку ІКТ. Так, в монографії В. К. Стеклова, Б. Я. Костика та Л. Н. Беркмана [284] розглянуті принципи побудови сучасних систем управління в телекомунікаціях, представлені реалізовані сучасні системи управління і економічна ефективність від її впровадження.

У наукових працях П. П. Воробієнко і В. М. Гранатурова [43, 55] виявлено проблеми використання закономірностей впливу ІКТ на економічний розвиток країни і розроблений методолого-методичний інструментарій аналізу конкурентоспроможності телекомунікаційних послуг. Е. Іскан і Р. Кац в [348, 351] розглядають вплив інформаційних і комунікаційних технологій, а також широкосмугового зв’язку на економіку і економічне зростання країни. Д. Сютер і його співавтори провели дослідження сільських громад в Індії, Мозамбіку і Танзанії [366] з метою виявлення економічного впливу телекомунікацій на сільське господарство і скорочення бідності. Р. Хікс [343] у своїй роботі розглядає розвиток інформаційних і телекомунікаційних технологій по «ланцюжку створення вартості ІКТ для розвитку» на основі показників уразливості і доступності ІКТ. Р. Ентнера в [340] розглядає вплив американської бездротової телекомунікаційної галузі на економіку США.

Автори [215] аналізують складові забезпечення ефективного регулювання сучасного ринку послуг. Дослідженню процесу інформаційних активів підприємств у сфері телекомунікацій присвячені праці А. С. Редькіна і В. В. Коваля [193], ринкові механізми і структури економіки

інфокомунікаційних послуг розглядають Л. А. Стрий, Л. А. Захарченко і А. К. Голубєв у своїй роботі [289], а Н. А. Хрущ і О. С. Коран у своїй роботі [306] показали важливість маркетингових стратегій у сфері телекомунікацій.

У працях О. А. Князєвої [105–107] обґрунтовано необхідність переорієнтації телекомунікаційних підприємств на новий стійкий тип розвитку, а також наведені фактори, які зумовлюють необхідність переходу телекомунікаційного підприємства до нових форм маркетингових комунікаційних каналів, і наведені основні види ефекту, які можуть бути отримані.

Підвищений інтерес з боку науковців в осмисленні специфіки теоретичних основ та концепцій інтеграції, проблеми створення ефективної економічної системи країни в умовах глобалізації, необхідність трансформації зовнішньоекономічної моделі розвитку та переходу до інноваційної, теоретичні основи впливу глобалізації на розвиток національних економік розглядались у наукових працях вітчизняних науковців — В. Амбросова, О. Білоруса, М. Безпарточного, І. Бураковського, В. Гейця, О. Князєва, В. Маштабей, В. Мельника, Г. Немирі, В. Новицького, Ю. Павленка, О. Павлюка, О. Плотнікова, Р. Робертсона, А. Татаркіна, Г. Томпсона, Л. Туроу та інших. Незважаючи на інтерес вчених-економістів до вивчення проблем глобалізації, розвитку національної економіки та пов’язаних з нею процесів, недостатньо дослідженими залишаються питання щодо моделювання розвитку ринку послуг сфери зв’язку та інформатизації з урахуванням інтеграційних тенденцій.

Розвиток сфери зв’язку та інформатизації має значний вплив на стабільний економічний розвиток будь-якої країни [167, 173–174]. Основною тенденцією розвитку сфери телекомунікацій України в останнє десятиліття є стрімкий розвиток сегментів мобільного та інтернет-зв’язку, що відзначається зростанням кількості їхніх користувачів і частки доходів у загальній сумі доходів сфери телекомунікацій, доступністю цих послуг за ціновою ознакою. Традиційні послуги зв’язку характеризуються зниженням прибутковості, що відображено на уповільненні темпів розвитку сфери телекомунікацій. Великий попит на складні й різноманітні послуги, високі вимоги користувачів до

різноманіття, функціональності та якості послуг, а також запобігання зниженню темпів розвитку сфери зв’язку та інформатизації України обумовлюють важливість досліджуваної проблематики.

Роль сфери зв’язку та інформатизації у процесі створення та функціонування інформаційної мережі і, як наслідок, у процесі інформатизації суспільства, є дуже важливою, оскільки вони пронизують інформаційний процес від об’єкта спостереження і формування початкової інформації (сприйняття) через її обробку (квантування, кодування, модуляцію), передавання та обробку в приймачах інформації, які потім подають її до одержувача в обробленому вигляді [55–59, 187–188].

Сфера зв’язку та інформатизації надає можливість будь-де у світі одержувати доступ до інформації і знань майже миттєво, а послуги, які надаються, відіграють життєво важливу роль у житті людей та бізнес-процесах.

Уряди провідних держав проводять політику розвитку національної сфери зв’язку та інформатизації й стимулювання цього ринку для забезпечення розширення спектру послуг та зниження цін на ці послуги, стимулювання конкуренції та приватних інвестицій, тим самим забезпечуючи розгортання інфраструктури широкосмугового зв’язку та сприяючи сталому економічному розвитку як конкретних підприємств телекомунікацій, так і країни в цілому. Вже багато держав підтримують позицію по зосередженню уваги на розбудові загальнонаціональної широкосмугової інфраструктури та підключенні домогосподарств до цього процесу, що сприятиме стимулюванню попиту та забезпеченню загального доступу шляхом надання on-line послуг та пропонування таких послуг, як електронний бізнес, електронна освіта, електронна охорона здоров’я, електронний уряд тощо. Безперервний моніторинг та вимірювання процесів розвитку сфери зв’язку та інформатизації необхідний для визначення прогресу і прогалин з метою забезпечення рівного доступу та використання інформаційно-комунікаційних технологій підприємствами різних сфер економічної діяльності.

Проаналізуємо частку реалізованих послуг сфери зв’язку та

інформатизації у ВВП України за останні роки (табл. 2.4), однак для відображення більш чіткої ситуації врахуємо індекс споживчих цін на товари та послуги з метою зменшення впливу інфляційних процесів на статистичні дані.

Частка сфери зв'язку та інформатизації в загальній сумі ВВП щорічно підвищується на незначний рівень до 2015 року (табл. 2.4), після чого починається спад. Так, у 2012 році питома вага сфери становить 6,324 %, а вже у 2015 році зросла до 9,990 %, однак, за даними 2017 року, даний показник становить лише 7,167 %. Така динаміка пояснюється стрімким розвитком сфери зв'язку та інформатизації, побудовою інформаційного суспільства та впровадженням у процеси виробництва різних сфер економічної діяльності інформаційно-комунікаційних технологій, однак фінансова криза 2014–2015 років спричинила спад обсягу реалізації послуг у сфері зв'язку та інформатизації.

Аналізуючи ж фінансову сторону сфери зв'язку та інформатизації, видно, що доходи мають нестабільні темпи приросту (табл. 2.5), однак загалом за аналізований період доходи збільшились на 65,64 %. Найбільш неприбутковим протягом аналізованого періоду залишається телеграфний зв'язок, однак повністю відмовитись від даного виду зв'язку є неможливим, оскільки телеграф є стратегічною державною функцією (телеграми, які мають офіційну юридичну силу, надсилають чимало державних та консульських органів у вигляді офіційних повідомлень, документів, повісток тощо). Незважаючи на те, що в багатьох країнах телеграф вже припинив роботу (наприклад, в Нідерландах — у 2004 році, в Індії — у 2013, в Бельгії — у 2017), є розвинені країни, у яких він ще діє (Канада, Німеччина, Швеція, Японія). При цьому в умовах ведення військових дій значно зростає стратегічне значення дротового зв'язку. В Україні послугами телеграфного зв'язку користуються переважно державні та фінансові установи, силові структури, іноземні посольства.

Значна позитивна динаміка спостерігається у статті доходу від надання інтернет-послуг: за аналізований період збільшились у 4 рази та у 2007 році складають 4,09 %, а у 2017 — 16,38 %. Доходи від поштової діяльності у 2007 році складають лише 3,75 %, а у 2017 році — 6,13 %. Така динаміка

Таблиця 2.4

Частка реалізованих послуг сфери зв’язку та інформатизації у ВВП України за 2012–2017 роки

Показники	Роки						Темпи приросту				
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2013/ 2012	2014/ 2013	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016
ВВП (у фактичних цінах), млн грн	1404669,0	1465198,0	1586915,0	1988544,0	2385367,0	2982920,0	4,31	8,31	25,31	19,96	25,05
Обсяг реалізованих послуг у сфері зв’язку та інформатизації, млн грн	90074,4	94278,2	105689,6	141479,6	175050,9	203142,9	4,67	12,10	33,86	23,73	16,05
Питома вага сфери зв’язку та інформатизації у ВВП, %	6,413	6,435	6,660	7,115	7,339	6,810	0,022	0,225	0,455	0,224	-0,529
Індекси споживчих цін на товари та послуги (рік до попереднього року)	100,6	99,7	112,1	148,7	113,9	114,4	-0,9	12,4	36,6	-34,8	0,5
Індекси споживчих цін на товари та послуги сфери зв’язку та інформатизації (рік до попереднього року)	102,0	101,2	100,9	105,9	103,9	108,7	-0,8	-0,3	5	-2	4,8
ВВП (з урахуванням індексу споживчих цін на товари та послуги), млн грн	1396291,3	1469606,8	1415624,4	1337285,8	2094264,3	2607447,6	5,25	-3,67	-5,53	56,61	24,50
Обсяг реалізованих послуг у сфері зв’язку та інформатизації (з урахуванням індексу споживчих цін на товари та послуги), млн грн	88308,2	93160,3	104746,9	133597,4	168480,2	186884,0	5,49	12,44	27,54	26,11	10,92
Питома вага сфери зв’язку та інформатизації у ВВП, %	6,324	6,339	7,399	9,990	8,045	7,167	0,015	1,06	2,591	-1,945	-0,878

Джерело: сформовано автором на основі даних [67].

Таблиця 2.5

Динаміка доходів сфери зв’язку та інформатизації України за 2012–2017 роки

Показники	Роки										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Доходи від надання послуг у сфері телекомунікацій та поштового зв’язку, млн грн	39869,8	46106,1	46284,5	47432,7	50280,7	52271,1	52492,3	52434,0	55895,8	61911,2	66040,3
у тому числі											
поштова та кур’єрська діяльність	1828,3	2534,7	3033,8	3376,1	3587,4	3775,3	3837,6	3664,2	4147,9	4944,3	5520,9
з неї											
поштова діяльність	1496,5	2104,4	2637,7	2940,9	3091,8	3274,2	3370,3	3215,8	3426,0	3997,7	4045,8
спеціальний і фельдзв’язок	94,2	120,0	112,2	128,3	131,3	143,5	129,0	141,0	118,0	121,4	129,0
кур’єрська діяльність	237,6	310,3	283,9	306,9	364,3	357,6	338,3	307,4	603,9	825,2	1346,1
телеграфний зв’язок	56,8	52,3	56,8	46,2	38,2	38,2	29,3	23,1	16,5	12,1	8,1
фіксований телефонний зв’язок	9721,3	9463,4	8812,5	8206,1	7975,6	8339,2	8318,9	8057,8	7845,0	6518,4	6046,7
з нього											
міський	3607,2	3693,2	3893,5	3958,6	4179,3	4963,4	5617,9	5411,2	5336,4	4321,7	3871,5
сільський	250,3	259,3	270,5	275,3	315,0	356,5	412,7	439,7	462,8	456,4	429,6
міжміський та міжнародний	5863,8	5510,9	4648,5	3972,2	3481,3	3019,3	2288,3	2206,9	2045,8	1740,3	1745,6
рухомий (мобільний) зв’язок	25061,2	29629,5	28456,4	28837,9	31027,9	31553,8	31405,8	31566,3	33205,6	34077,1	35216,6
супутниковий зв’язок	69,9	102,5	1,6	1,0	0,3	0,2	1,8	1,5	57,0	80,1	88,7
трансляція, ретрансляція теле- та радіопрограм, технічне обслуговування й експлуатація обладнання в мережах мовлення, радіозв’язок	1102,1	1432,4	1799,6	1918,7	2092,9	2287,4	2297,8	2158,7	2430,8	2768,7	3045,0
з них кабельне телебачення	740,7	1001,7	1284,0	1357,7	1466,0	1549,6	1560,3	1448,7	1545,0	1629,8	1834,2
проводове мовлення	109,6	145,7	193,2	201,6	184,8	231,9	218,8	202,1	186,2	177,5	159,1
інтернет-послуги	1632,5	2415,7	3362,7	4238,5	4749,3	5401,6	5697,2	6190,4	7144,3	9101,8	10817,9
з них з наданням фіксованого (проводового) широкосмугового доступу	1375,7	2072,1	2865,8	3799,9	4260,0	4673,1	4908,5	5348,9	6130,5	6054,6	6824,1
інші види послуг	344,9	329,9	567,9	606,6	624,3	643,5	685,1	569,9	862,5	4231,2	5137,3

Джерело: сформовано автором на основі даних [67].

пояснюється розвитком комерційних підприємств у поштовій діяльності. Основну частину доходів сфери формує рухомий (мобільний) зв'язок: у 2007 році — 62,86 % від загальної кількості доходів, а у 2017 році на 9,53 % менше — 53,33 %.

Обсяг реалізованих послуг у сфері зв'язку та інформатизації щорічно зростає, проте темп приросту щорічно зменшується (табл. 2.6). Ще у 2012 році підприємства сфери зв'язку та інформатизації (20,20 %) формували 82,48 % обсягу реалізованої продукції (з них 13 великих підприємств формували 44,21 % обсягу реалізованої продукції), а фізичні особи-підприємці (79,80 %) — 17,52 %, що підтверджувало принцип Парето. Але за аналізований період ситуація кардинально змінилась: на 11,3 % зменшилася загальна кількість підприємств (вдвічі зменшилася кількість великих підприємств) та у 2,6 рази збільшилася кількість фізичних осіб-підприємців, при цьому також змінилась і структура обсягу реалізованої продукції, а саме: 67,9 % обсягу формують підприємства (з нього 20,97 % — великі), а 32,10 — фізичні особи-підприємці.

Структура зайнятих працівників також зазнала значних змін: у 2012 році на підприємствах було зайнято 78,28 % від загальної кількості зайнятих у сфері зв'язку та інформатизації, з яких 29,92 % працювало на великих підприємствах, а у 2017 році на підприємствах зайнято 51,98 %, з яких 12,49 % працює на великих підприємствах; фізичних осіб-підприємців у 2012 році налічувалось 21,72 % від загальної кількості зайнятих у сфері зв'язку та інформатизації, а у 2017 році їхня кількість сягає вже 48,02 %. Також за аналізований період майже у три рази збільшилася середньомісячна заробітна плата у розрахунку на одного штатного працівника та складає 12 018,0 грн й серед всіх видів економічної діяльності посідає 3-тє місце (1-ше місце: авіаційний транспорт — 31 088 грн.; 2-ге місце: фінансова та страхова діяльність — 12 865 грн.).

Отже, основними тенденціями розвитку сфери зв'язку та інформатизації є [83]:

– розгортання телекомунікаційних мереж рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління (4G) із застосуванням радіотехнології «Міжнародний рухомий (мобільний) зв'язок IMT» в смугах радіочастот 1800 МГц та 2600 МГц;

– підвищення попиту споживачів на мультимедійні конвергентні телекомунікаційні послуги, послуги міжмашинної взаємодії (machine-

Таблиця 2.6

Основні структурні показники розвитку сфери зв’язку та інформатизації України за 2012–2017 роки

Показники	Роки						Структура					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1. Кількість суб’єктів господарювання (од.),	66568	86377	114355	116136	129704	150696	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
у тому числі												
підприємства:	13448	14885	13319	13617	11932	13409	20,20	17,23	11,65	11,73	9,20	8,90
- великі підприємства	13	12	6	6	6	6	0,02	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00
- середні підприємства	411	406	374	338	331	325	0,62	0,47	0,33	0,29	0,26	0,22
- малі підприємства	13024	14467	12939	13273	11595	13078	19,56	16,75	11,31	11,43	8,94	8,68
фізичні особи-підприємці	53120	71492	101036	102519	117772	137287	79,80	82,77	88,35	88,27	90,80	91,10
2. Обсяг реалізованої продукції (млн грн),	90074,4	94278,2	105689,6	141479,6	175050,9	203142,9	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
у тому числі												
підприємства:	74292,9	78467,7	85966,6	99049,0	119756,1	137940,7	82,48	83,23	81,34	70,01	68,41	67,90
- великі підприємства	39821,0	37507,5	37051,6	42293,9	42513,4	42601,0	44,21	39,78	35,06	29,89	24,29	20,97
- середні підприємства	21990,7	23854,2	29314,6	35855,7	44190,0	54198,3	24,41	25,30	27,74	25,34	25,24	26,68
- малі підприємства	12481,2	17106,0	19600,4	20899,4	33052,7	41141,4	13,86	18,14	18,55	14,77	18,88	20,25
фізичні особи-підприємці	10719,5	13867,8	21586,0	40889,3	57643,7	65202,2	11,90	14,71	20,42	28,90	32,93	32,10
3. Кількість зайнятих працівників (тис. осіб),	280,4	298	306,3	275,1	282,8	302,6	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
у тому числі												
підприємства:	219,5	218,1	192,7	166,4	157,1	157,3	78,28	73,19	62,91	60,49	55,55	51,98
- великі підприємства	83,9	76,8	61,4	46,4	39,2	37,8	29,92	25,77	20,05	16,87	13,86	12,49
- середні підприємства	54,3	61,6	62,4	54,6	53,7	53,7	19,37	20,67	20,37	19,85	18,99	17,75
- малі підприємства	81,3	79,7	68,9	65,4	64,2	65,8	28,99	26,74	22,49	23,77	22,70	21,74
фізичні особи-підприємці	60,9	79,9	113,6	108,7	125,7	145,3	21,72	26,81	37,09	39,51	44,45	48,02
4. Середньомісячна заробітна плата у розрахунку на одного штатного працівника, грн	4360,0	4659,0	5176,0	7111,0	9530,0	12018,0						

Джерело: сформовано автором на основі даних [67].

tomachine, M2M), послуги Інтернету речей (Internet of Things, IoT) та збільшення кількості власників багатофункціонального термінального кінцевого обладнання з безпроводовим доступом до Інтернету;

– застосування обмежувальних заходів (санкцій) доступу до інформаційних ресурсів країни-агресора, що є першим прикладом в історії України застосування законодавчих механізмів для закриття доступу до веб-ресурсів, що здійснювались на виконання рішення Ради національної безпеки і оборони України;

– продовження введення в експлуатацію телекомунікаційних мереж оперативно-диспетчерських служб центрів екстреної медичної допомоги і медицини катастроф та їхнє з'єднання з телекомунікаційними мережами загального користування (далі — ТМЗК) на рівні обласних центрів, що забезпечує централізацію приймання і обробки викликів за єдиним телефонним номером 103;

– забезпечення підготовки до використання телекомунікаційних мереж України в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану;

– створення умов для здійснення діяльності віртуальних операторів; посилення конкуренції між постачальниками послуг фіксованого доступу до Інтернету у зв'язку із запровадженням вимоги щодо обов'язкового зазначення в договорах з абонентами мінімальних швидкостей передавання та приймання даних;

– створення умов для розвитку благодійної діяльності в Україні із використанням засобів телекомунікацій шляхом запровадження процесу відправлення абонентами благодійних телекомунікаційних повідомлень.

Основними ж проблемами розвитку телекомунікаційних мереж є [83]:

– організаційні та технологічні проблеми функціонування телекомунікаційних мереж на тимчасово окупованих територіях і на території проведення антитерористичної операції; низька ефективність управління ТМЗК;

– відсутність Національного центру оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій України;

– нерівномірність забезпечення споживачів телекомунікаційними послугами, особливо у сільській, гірській місцевості і депресивних регіонах, у тому числі загальнодоступними телекомунікаційними послугами та послугами широкосмугового доступу до Інтернету;

– відсутність системності та координації дій в питаннях проектування, будівництва, реконструкції, модернізації, введення в експлуатацію телекомунікаційних мереж оперативно-диспетчерських служб центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф з ТМЗК;

– необхідність проведення постійного комплексу заходів із протидії та блокування діяльності незаконно створених на тимчасово окупованих територіях суб'єктів господарювання, що не зареєстровані згідно із законодавством України та які не мають права здійснювати діяльність у сфері телекомунікацій з використанням радіочастотного та номерного ресурсів ТМЗК;

– порушення майнових прав операторів та провайдерів телекомунікацій України на тимчасово окупованих територіях, втручання у роботу ТМЗК, захоплення об'єктів і ліній зв'язку та перешкоджання здійсненню підприємницької діяльності, що, як наслідок, призвело до ліквідації взаємоз'єднання з операторами телекомунікацій, які здійснюють діяльність на непідконтрольних українській владі територіях;

– необхідність підвищення безпеки мереж рухомого (мобільного) зв'язку для посилення протидії масовому надходженню технологічних SMS-повідомлень klass 0, які не закінчуються з'єднаннями або надсиланнями повідомлень, та забезпечення захисту інформації про споживачів шляхом фільтрації цих повідомлень на національному та на міжоператорському рівнях;

– збільшення випадків викрадення та пошкодження кабелів та

пристроїв телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій, зокрема, операторів фіксованого зв'язку, що потребує конвергентних рішень щодо спільного використання фрагментів мереж фіксованого і рухомого (мобільного) зв'язку. Пошкодження телекомунікаційних мереж, у тому числі викрадення мідних кабелів, набувають ознак масовості;

– затримка впровадження на телекомунікаційних мережах рухомого (мобільного) зв'язку України послуги із перенесення абонентських номерів, що пов'язано з тим, що третій рік поспіль тривають судові процеси між компаніями, котрі брали участь у тендері на побудову централізованої бази даних перенесених номерів, а отже, будівництво такої бази відбудеться після визначення переможця тендеру.

Отже, на основі проведених досліджень можна стверджувати, що вирішення глобальних проблем неможливе без узгодження дій та стратегій розвитку всіх рівнів, починаючи від світової економіки, переходячи до національних економік та економіки галузей до конкретних підприємств. Забезпечення розвитку сфери зв'язку та інформатизації можливо шляхом ефективної трансформації підприємств цієї галузі на основі інтеграційних процесів з метою відновлення правила: «20 % зусиль дають 80 % результату, інші 80 % зусиль — лише 20 % результату», тобто правильно вибравши мінімум найважливіших дій, можна швидко отримати значну частину від запланованого повного результату. При цьому доцільним є інтеграція фізичних осіб-підприємців та малих підприємств у більш великі підприємства шляхом об'єднання цих суб'єктів господарювання з метою встановлення ефективних бізнес-зв'язків, досягнення збалансованої діяльності, зниження витрат і підвищення конкурентоспроможності, накопичення капіталу тощо, що, в свою чергу, призведе до зростання доходів сфери зв'язку та інформатизації. Тому проведемо кореляційний аналіз основних показників, що впливають на обсяг доходів від надання послуг у сфері телекомунікацій та поштового зв'язку (табл. 2.7).

Дані таблиці свідчать, що між всіма обраними показниками існує кореляційна залежність. Так, наприклад, висока позитивна кореляція спостерігається між доходами від надання послуг телекомунікацій та поштового зв'язку та обсягами реалізованих послуг, кількістю суб'єктів господарювання у сфері та середньомісячною заробітною платою у розрахунку на одного штатного працівника. Найбільш низька кореляційна залежність виявляється у кількості зайнятих працівників.

Скориставшись статистичним методом множинної регресії автором побудовано багатофакторну модель залежності доходів від надання послуг у сфері телекомунікацій та поштового зв'язку ($Д_{СЗІ}$) від обраних показників, яка виражена 4-мірною площиною та має вигляд:

Таблиця 2.7

Кореляційна залежність основних показників, що впливають на обсяг доходів від надання послуг у сфері телекомунікацій та поштового зв'язку

Показники	Доходи від надання послуг у сфері телекомунікацій та поштового зв'язку, млн грн	Обсяг реалізованих послуг у сфері телекомунікацій та поштового зв'язку, млн грн	Кількість суб'єктів господарювання, од.	Кількість зайнятих працівників (тис. осіб)	Середньомісячна заробітна плата у розрахунку на одного штатного працівника, грн
Доходи від надання послуг у сфері телекомунікацій та поштового зв'язку, млн грн	1,000	0,9831	0,8529	0,0808	0,9936
Обсяг реалізованих послуг, млн грн	0,9831	1,000	0,91088	0,0335	0,99478
Кількість суб'єктів господарювання, од.	0,8529	0,91088	1,000	0,2927	0,8984
Кількість зайнятих працівників (тис. осіб)	0,0808	0,0335	0,2927	1,000	0,0973
Середньомісячна заробітна плата у розрахунку на одного штатного працівника, грн	0,9936	0,99478	0,8984	0,0973	1,000

Джерело: розраховано автором.

$$Д_{СЗІ} = 0{,}4232 \cdot Q_{СЗІ} - 0{,}1787 \cdot СГ + 174{,}9011 \cdot Ш - 2{,}9826 \cdot \overline{ЗП_{міс.}} - 10066{,}2437, \quad (2.1)$$

де $Q_{СЗІ}$ — обсяг реалізованих послуг;

$СГ$ — кількість суб'єктів господарювання;

$Ш$ — кількість зайнятих працівників;

$\overline{ЗП_{міс.}}$ — середньомісячна заробітна плата у розрахунку на одного штатного працівника.

З рівняння видно, що нахил площини у напрямі кількості суб'єктів господарювання (-0,1787) та середньомісячної заробітної плати у розрахунку на одного штатного працівника (-2,9826) представляє негативну чутливість доходів від надання послуг у сфері телекомунікацій та поштового зв'язку, а нахил площини у напрямі обсягу реалізованих послуг (+0,4232) та кількості зайнятих працівників (+174,9011) представляє позитивну чутливість доходів від надання послуг у сфері телекомунікацій та поштового зв'язку. При цьому достовірність отриманої моделі складає 99,98 %, а стандартна похибка — 182,5237. Для більш наочного зображення отриманої моделі представимо фактичні та розрахункові значення доходів від надання послуг у сфері телекомунікацій та поштового зв'язку на рис. 2.1 у вигляді графіків, для того щоб показати відмінність, тобто помилку моделі.

Факт трансформаційного впливу сфери зв'язку та інформатизації на розвиток економіки країни (рис. 2.2) підтверджується теорією малих економічних циклів, спираючись на наукове підґрунтя якої й використовуючи статистичну інформацію, можна стверджувати, що за останнє двадцятиріччя сфера перебувала на змінній хвилі розвитку: зростання замінювалось падінням та навпаки.

Рубіж 2008–2009 років характеризується насиченістю послугами зв'язку, а з 2009 року спостерігається період спаду. Наступною хвилею зростання національної сфери зв'язку та інформатизації є період 2012–2015 років, що характеризується випереджально-прискореним зростанням. Незважаючи на постійний приріст доходів сфери, починаючи з 2016 року

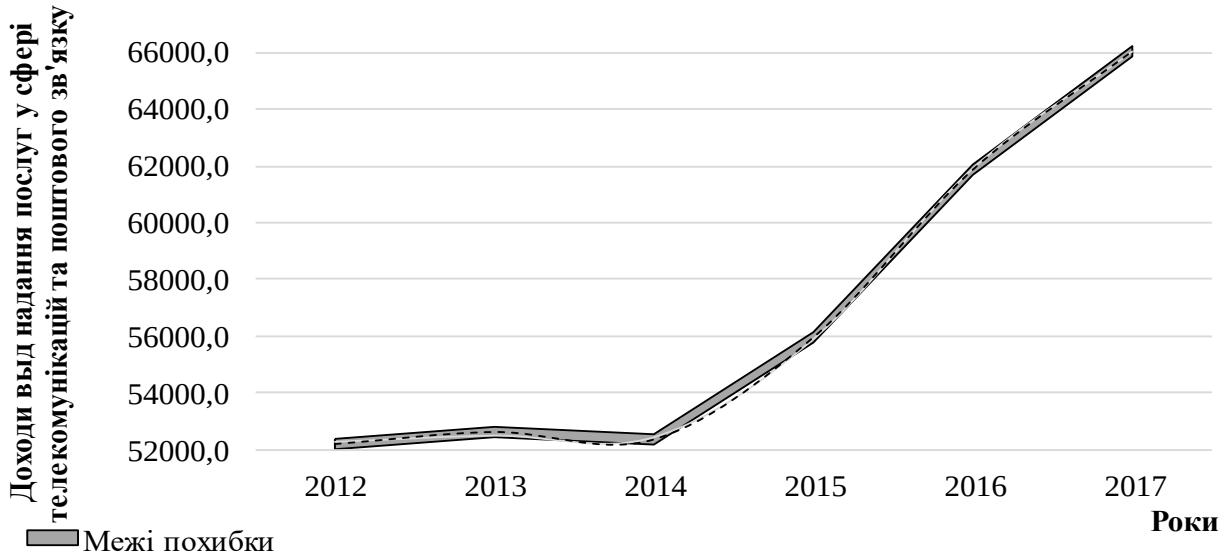

Рис. 2.1. Фактичні та розрахункові значення доходів від надання послуг у сфері телекомунікацій та поштового зв’язку

Джерело: побудовано автором.

Рис. 2.2. Темпи приросту доходів від надання послуг у сфері телекомунікацій та поштового зв’язку

* прогнозні значення

Джерело: побудовано автором.

знов спостерігається період спаду темпів приросту доходів. Якщо така тенденція збережеться, то можна прогнозувати невеликий підйом з подальшим зниженням темпів розвитку сфери зв'язку та інформатизації. Однак такої ситуації можливо уникнути за допомогою розвитку інтеграційних зв'язків не тільки між підприємствами сфери зв'язку та інформатизації, а й підприємствами інших видів економічної діяльності, оскільки застосування різних інтеграційних форм дозволить: скоротити витрати, зменшити фінансові й виробничі ризики, досягнути підвищення ефективності діяльності без великих ризикованих інвестицій, покращити адаптацію підприємств до умов зовнішнього середовища, зосередитися на розробці нових продуктів та послуг, поліпшити якість продукції й послуг. Що, в свою чергу, призведе до збільшення доходів сфери зв'язку та інформатизації на 8–10 % лише за рахунок зменшення приросту кількості суб'єктів господарювання на ринку на 1 %, збільшення їхніх обсягів реалізації послуг на 5–6 % за рахунок зменшення витрат на їхнє надання, а також підвищення середньомісячної заробітної плати.

Автором побудовано багатофакторну модель розвитку сфери зв'язку та інформатизації України за допомогою статистичного методу множинної регресії, розвиток якої характеризується циклічністю: хвиля росту замінюється падінням та навпаки. Однак такої ситуації можливо уникнути за допомогою розвитку інтеграційних зв'язків не тільки між підприємствами сфери зв'язку та інформатизації, а й підприємствами інших видів економічної діяльності. А отже, інтеграція підприємств сфери зв'язку та інформатизації сприятиме досягненню ними сталого розвитку, модернізації їхньої діяльності за рахунок спільного раціонального використання ресурсів з метою підвищення основних економічних показників і конкурентоспроможності, а також отримання ефекту синергії, що, в свою чергу, сприятиме планомірному впровадженню найбільш ефективних й новітніх прогресивних технологій та економічних, соціальних і екологічних імперативів в Україні.

Національний регулятор послідовний в своїх рішеннях щодо

ефективного розвитку сфери звязку та інформатизації. Але для досягнення максимального ефекту від імплементації європейських практик у регуляторній діяльності та впровадженні норм і стандартів, що застосовуються в країнах ЄС, сучасний ринок потребує сучасного законодавства, що відповідає всім викликам часу, формує взаємовідносини між бізнесом та державою на засадах дійсно європейської демократії, що можливо за умови консолідованої позиції як з боку ринку, так й з боку державних інституцій.

2.3. Сегментний аналіз діяльності підприємств сфери зв'язку та інформатизації

На даний час значно зростає роль аналітичної інформації в управлінні підприємствами і наявності адекватної інформаційно-методичної бази та є необхідною умовою якісного проведення аналізу. Особливої уваги потребує сегментний аналіз діяльності підприємств сфери зв'язку та інформатизації, оскільки рівень проникнення послуг цих підприємств в усіх сферах економічної діяльності є значним.

Основними джерелами інформації для аналізу є аналітичні та статистичні дані Державної служби статистики України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, а також фінансова звітність підприємств.

Для дослідження обрано п'ять підприємств сфери зв'язку та інформатизації: ПрАТ «Київстар», ПрАТ «ВФ Україна», Державне підприємство «Український державний центр радіочастот», ПАТ «Укрпошта» та ПАТ «Укртелеком».

Основним показником, що характеризує підприємство, є його дохід. Так, у табл. 2.8 представлено частку ринку пілприємств, що надають послуги зв'язку та інформатизації, за останні 10 років.

Таблиця 2.8

Частка підприємств сфери зв’язку та інформатизації за критерієм дохідності за 2008–2017 роки

Підприємства	Роки									
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ПрАТ «Київстар»	27,57	25,04	24,12	23,42	25,12	24,94	24,77	26,70	25,44	25,86
ПАТ «Укртелеком»	17,11	17,58	16,88	15,99	15,78	12,28	12,38	11,44	10,22	9,26
ПрАТ «ВФ Україна»	22,20	21,77	21,58	21,36	21,73	18,96	19,19	18,05	18,05	17,79
ПАТ «Укрпошта»	6,26	7,35	7,68	7,34	7,48	7,56	7,05	6,98	7,24	8,30

Джерело: сформовано автором на основі даних [267, 268, 234, 235].

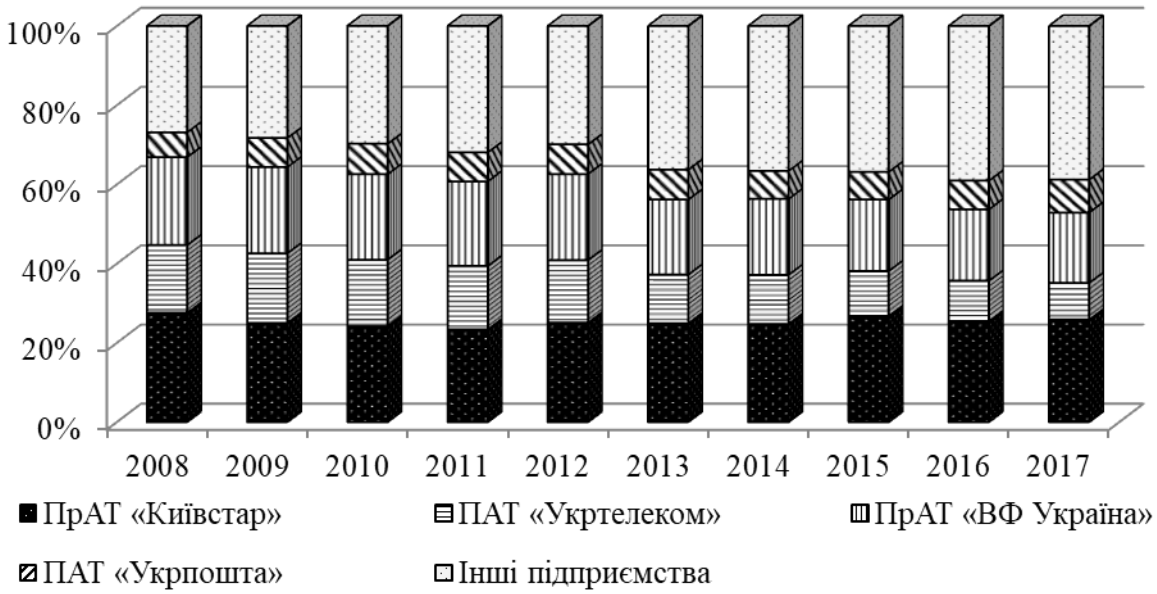

Рис. 2.3. Частка доходів основних підприємств сфери зв’язку та інформатизації в загальному обсязі доходів сфери

Джерело: сформовано автором на основі данизх [267, 268, 234, 235].

Компанія ПрАТ «Київстар» свою історію в Україні почала у 1994 році, а 9 грудня 1997-го в мережі пролунав перший дзвінок [235].

Найбільшим оператором телекомунікацій України, який надає послуги зв’язку та передачі даних на основі широкого спектра мобільних і фіксованих технологій, у тому числі 4G, є ПрАТ «Київстар» [235]. Абонентами компанії є понад 26 млн клієнтів мобільного зв’язку і 810 тис. клієнтів фіксованого

широкосмугового Інтернету.

ПрАТ «Київстар» входить до складу VEON, однієї з найбільших у світі інтегрованих телекомунікаційних компаній, з головним офісом у Нідерландах. Компанія працює на ринках країн СНД, Європи, Азії, Африки, а її акції знаходяться у вільному обігу на біржі NASDAQ (Нью-Йорк) та Euronext (Амстердам) [235].

ПрАТ «Київстар» досяг значних успіхів завдяки інвестиціям в розвиток мобільної мережі, яка охоплює всі великі та малі міста України, а також понад 28 тис. сільських населених пунктів, усі основні національні й регіональні траси, більшість морських та річкових узбереж. Компанія надає роумінгові послуги в 195 країнах на п’яти континентах [235].

За 20 років роботи в Україні ПрАТ «Київстар» забезпечив понад 50 мільярдів гривень надходжень до держбюджету у вигляді податків та обов’язкових платежів і майже 35 мільярдів гривень інвестицій у розвиток телекомунікаційної інфраструктури України [235].

Як національний телекомунікаційний оператор, ПрАТ «Київстар» активно сприяє модернізації сфери зв’язку та інформатизації Україні та впроваджує інноваційні послуги. Так, 1998 року компанія першою запропонувала абонентам послугу SMS, а 2000-го — першою почала надавати доступ до мережі Інтернет за технологією WAP. Також ПрАТ «Київстар» першим впровадив «пакетні» тарифні плани без плати за хвилини та скасував помегабайтну тарифікацію Інтернету [235].

Компанія першою серед телекомунікаційних операторів України повністю модернізувала комутаційну мережу для підготовки до запровадження технологій швидкісної мобільної передачі даних. У мережі ПрАТ «Київстар» встановлено новітнє обладнання, що підтримує стандарти зв’язку 3G, 4G та LTE [235].

Щороку ПрАТ «Київстар» реалізує суспільно значущі та благодійні програми, а також є одним з найбільших платників податків, кращим роботодавцем України та компанією з найвищою репутацією на

телекомунікаційному ринку [235].

Як національна компанія, що була створена українцями для українців, ПрАТ «Київстар» приділяє значну увагу соціальній відповідальності бізнесу і реалізує проекти, що спрямовані на розвиток України [235]:

– «Зроби свій внесок» — загальнонаціональна соціально-освітня ініціатива компанії «ПрАТ «Київстар»» у рамках глобальної програми «Make Your Mark», яка реалізується міжнародною групою VEON. Проект орієнтований на підтримку талановитих школярів, студентів-програмістів, стартаперів і молодих підприємців. Ініціатива передбачає підтримку українських школярів, які показують найкращі результати у точних дисциплінах — природничих науках, технологіях, включаючи інформаційні, інженерії, робототехніці та математиці;

– Radar TECh — це технологічний кластер, що є частиною інноваційно-креативного центру ВДНГ. Головна мета Radar TECh — створення екосистеми, що передусім сприятиме реалізації ідей, зростанню та розвитку секторів української економіки;

– Kyivstar Business Hub — цей проект має на меті розвиток духу підприємництва та технологічних навичок у молоді. З-поміж іншого, ініціатива «Зроби свій внесок» орієнтована на стимулювання створення та розвитку молодими людьми соціально-значущих програмних продуктів, які побудовані на мобільних технологіях;

– ініціативи, спрямовані на формування культури користування мобільним зв’язком та безпечне користування Інтернетом дітьми;

– активна участь у волонтерських програмах;

– системна допомога підшефним закладам для дітей-інвалідів та геріатричним центрам.

Динаміку базових показників ПрАТ «Київстар» за останні п’ять років представлено у табл. 2.9. З даних таблиці можна побачити, що поточні зобов’язання підприємства останніми роками знижуються при швидкому наростанні оборотного та власного капіталу. Так, у 2017 році в порівнянні з

Таблиця 2.9

Динаміка базових показників розвитку підприємства ПрАТ «Київстар» за 2013-2017 роки

Найменування показників (тис. грн)	Роки					Темпи приросту, %			
	2013	2014	2015	2016	2017	2014/ 2013	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016
Поточні зобов'язання	2269812	4615710	6059661	4934139	4315927	103,35	31,28	-18,57	-12,53
Необоротні активи	8822613	9738461	13099981	12292965	12819734	10,38	34,52	-6,16	4,29
Оборотні активи	2097211	3453372	3778292	5315192	8928856	64,66	9,41	40,68	67,99
Власний капітал	8698337	8057591	10629808	12469171	17125031	-7,37	31,92	17,30	37,34
Чистий фінансовий результат	3843039	2168375	2572679	3387067	6168938	-43,58	18,65	31,66	82,13
Чистий рух коштів від операційної діяльності	4908114	4615618	4933633	7754406	7312335	-5,96	6,89	57,17	-5,70
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	1529703	-1494956	-6286352	-3129586	-2711453	-197,73	320,50	-50,22	-13,36
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-4099865	-1939967	1154845	-2967318	2572278	-52,68	-159,53	-356,95	-186,69
Чистий грошовий потік	721455	1180695	-197874	16557502	2028604	63,65	-116,76	-8467,70	-87,75
Середньорічний залишок грошових коштів	1005883	1235883	1743887	2491032	4334085	22,87	41,10	42,84	73,99
Розрахункові показники						*абсолютні відхилення*			
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,92	0,75	0,62	1,08	2,07	-0,18	-0,12	0,45	0,99
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	-0,06	-0,49	-0,65	0,03	0,48	-0,43	-0,17	0,69	0,45
Коефіцієнт маневреності	-0,01	-0,21	-0,23	0,01	0,25	-0,19	-0,02	0,25	0,24
Рентабельність власного капіталу	0,44	0,27	0,24	0,27	0,36	-0,17	-0,03	0,03	0,09

Джерело: сформовано автором на основі даних [235].

2016 роком поточні зобов'язання зменшились на 12,53 %, необоротні активи зросли на 4,29 %, оборотні активи збільшились на 67,99 %, а власний капітал — на 37,34 %. При цьому чистий фінансовий результат постійно збільшується та у 2017 році становить 6 168 938 грн, що на 82,13 % більше, ніж у 2016 році. Однак чистий рух коштів від операційної діяльності дещо зменшився (на 5,70 %) у 2017 році в порівнянні з 2016 роком. Чистий рух грошових коштів від інвестиційної діяльності зменшився на 13,36 %, а від фінансової діяльності зменшився майже на 186,69 %. Чистий грошовий потік зменшився на 87,75 %, при цьому середньорічний залишок грошових коштів збільшився на 73,99 % у 2017 році в порівнянні з 2016 роком. Показник поточної ліквідності у 2013 дорівнює 0,92, а вже у 2017 році — 2,07. Це демонструє, що ПрАТ «Київстар» у 2013 році має 0,92 грн оборотних коштів на кожну гривню поточних зобов'язань, а у 2017 році — 2,07 грн. Тобто даний показник за аналізований період збільшився у 2,25 рази порівняно з 2013 роком та свідчить про ефективну роботу компанії протягом останніх п'яти років. Так, можна зробити висновок, що у 2013 році підприємство мало проблемний стан платоспроможності, адже оборотних активів недостатньо для того, щоб відповісти за поточними зобов'язаннями, оскільки це веде до зниження довіри до компанії з боку кредиторів, постачальників, інвесторів і партнерів. Крім цього, проблеми з платоспроможністю ведуть до збільшення вартості позикових коштів і, як результат, до прямих фінансових втрат. Тобто компанія не могла вчасно відповідати за своїми поточними зобов'язаннями. Однак у 2017 році значення даного показника знаходиться в межах бажаного (2,0–3,0) та свідчить про достатність оборотних коштів на кожну гривню поточних зобов'язань й спроможність відповідати за своїми поточними зобов'язаннями.

Коефіцієнт забезпеченості власними коштами протягом аналізованого періоду збільшився у декілька разів. Та у 2017 році становить 0,48, тобто у ПрАТ «Київстар» 48 % власних коштів, що на 45 % більше, ніж у порівнянні з 2016 роком.

Коефіцієнт маневреності протягом 2013–2015 років має від'ємне

значення показника та свідчить, що власний капітал і кошти, залучені на довгостроковій основі, спрямовані на фінансування необоротних засобів, тому для фінансування оборотних активів необхідно звертатися до позичкових джерел фінансування, що вело до зниження фінансової стійкості ПрАТ «Київстар». Тільки у 2017 році становить 0,25, що є вищим за нормативним значенням. Це свідчить про те, що власних фінансових ресурсів достатньо для фінансування необоротних активів і частини оборотних і ¼ частина власного капіталу може бути використана для фінансування оборотних активів, а ¾ частини спрямовані на фінансування необоротних активів.

Рентабельність власного капіталу вказує, наскільки ефективно використовується власний капітал, тобто скільки прибутку було згенеровано на кожну гривню залучених власних коштів. Цей індикатор є найбільш важливим для власників (акціонерів, учасників), адже дозволяє визначити зростання їхнього добробуту за аналізований період. Так, протягом 2015–2017 років показник має тенденцію до збільшення та у 2017 році дорівнює 0,36. Тобто підприємство на кожну гривню залучених коштів заробило 36 копійок.

Отже, загальна фінансова ситуація діяльності ПрАТ «Київстар» є стабільною.

ПрАТ «ВФ Україна» (Vodafone Україна) — провідний український мобільний оператор, який надає широкий спектр послуг, включаючи передачу даних за технологією 3G, мобільний голосовий зв’язок, обмін повідомленнями, фіксований Інтернет і мобільне телебачення. В Україні мережа Vodafone обслуговує 20,9 млн абонентів.

Vodafone — одна з найбільших світових телекомунікаційних компаній, що надає широкий спектр послуг, включаючи мобільний голосовий зв’язок, передачу даних, обмін повідомленнями, фіксований Інтернет і кабельне телебачення. Оператор працює в 26 країнах, має партнерські угоди з операторами 49 країн та надає послуги фіксованого широкосмугового

доступу в Інтернет на 17 ринках. У 2015 році Vodafone приходить в Україну, а протягом 2016–2017 років під брендом Vodafone в Україні запущено цілий спектр технологічно нових сервісів, включаючи послуги, реалізовані на основі 3G технологій: Vodafone TV, Vodafone Books, Vodafone Pay. Станом на 31 березня 2017 року Vodafone надає послуги 515,7 млн абонентів мобільного зв'язку і 17,9 млн користувачів фіксованого Інтернету. До 2015 року підприємство працювало під назвою ПрАТ «МТС Україна».

Динаміку базових показників ПрАТ «ВФ Україна» за останні п'ять років представлено у табл. 2.10. З даних таблиці можна побачити, що поточні зобов'язання підприємства останніми роками то знижуються, то зростають при зменшенні оборотних активів та збільшенні власного капіталу. Так, у 2017 році в порівнянні з 2016 роком поточні зобов'язання збільшились на 10,85 %, необоротні активи збільшились на 16,43 %, оборотні активи зменшились на 6,91 %, а власний капітал зріс на 8,39 %. При цьому чистий фінансовий результат має нестійку динаміку та у 2017 році становить 2 248 000 грн, що на 76,18 % більше, ніж у 2016 році. Чистий рух коштів від операційної діяльності збільшився (на 98,32 %) у 2017 році в порівнянні з 2016 роком. Чистий рух грошових коштів від інвестиційної діяльності збільшився на 50,02 %, а від фінансової діяльності збільшився на 588,76 %. Чистий грошовий потік збільшився на 0,63 %, при цьому середньорічний залишок грошових коштів зменшився на 48,35 % у 2017 році в порівнянні з 2016 роком.

Показник поточної ліквідності у 2013 дорівнює 1,44, а вже у 2017 році — 0,64. Це демонструє, що ПрАТ «ВФ Україна» у 2013 році має 1,44 грн оборотних коштів на кожну гривню поточних зобов'язань, а у 2017 році тільки 0,64 грн. Тобто даний показник за аналізований період зменшився порівняно з 2013 роком та свідчить про неефективну роботу компанії протягом останніх п'яти років. Так, можна зробити висновок, що підприємство маєо проблемний стан платоспроможності, адже оборотних активів недостатньо для того, щоб відповісти за поточними зобов'язаннями, оскільки це веде до зниження довіри до компанії з боку кредиторів,

Таблиця 2.10

Динаміка базових показників розвитку підприємства ПрАТ «ВФ Україна» за 2013–2017 роки

Найменування показників (тис. грн)	Роки					Темпи приросту, %			
	2013	2014	2015	2016	2017	2014/ 2013	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016
Поточні зобов’язання	2054802	4959386	5501962	4689031	5197995	141,36	10,94	-14,78	10,85
Необоротні активи	6288609	5907926	11412865	12184000	14186000	-6,05	93,18	6,76	16,43
Оборотні активи	2955731	6097289	3506880	3547000	3302000	106,29	-42,48	1,14	-6,91
Власний капітал	7476376	6976862	9399381	10139000	10990000	-6,68	34,72	7,87	8,39
Чистий фінансовий результат	2708271	2578371	2422663	1276000	2248000	-4,80	-6,04	-47,33	76,18
Чистий рух коштів від операційної діяльності	4570606	3637086	2853628	2490599	4939422	-20,42	-21,54	-12,72	98,32
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-2901815	-86130	-6150347	-3159831	-4740502	-97,03	7040,77	-48,62	50,02
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-2227900	-780780	0	-148330	-1021632	-64,95	-100,00	-	588,76
Чистий грошовий потік	-559109	2770176	-3296719	-817562	-822712	-595,46	-219,01	-75,20	0,63
Середньорічний залишок грошових коштів	399456,5	2201681	3214341	3471319	1793006	451,17	45,99	7,99	-48,35
Розрахункові показники						*абсолютні відхилення*			
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,44	1,23	0,64	0,76	0,64	-0,21	-0,59	0,12	-0,12
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	0,40	0,18	-0,57	-0,58	-0,97	-0,23	-0,75	0,00	-0,39
Коефіцієнт маневреності	0,16	0,15	-0,21	-0,20	-0,29	-0,01	-0,37	0,01	-0,09
Рентабельність власного капіталу	0,36	0,37	0,26	0,13	0,20	0,01	-0,11	-0,13	0,08

Джерело: сформовано автором на основі даних [234].

постачальників, інвесторів і партнерів. Крім цього, проблеми з платоспроможністю ведуть до збільшення вартості позикових коштів і, як результат, до прямих фінансових втрат. Тобто компанія не може вчасно відповідати за своїми поточними зобов'язаннями.

Коефіцієнт забезпеченості власними коштами протягом аналізованого періоду має негативну тенденцію та свідчить про недостатність власних коштів. Коефіцієнт маневреності протягом 2015–2017 років має від'ємне значення показника. Так, у 2017 році значення даного показника становить 0,29 % та свідчить, що власний капітал і кошти, залучені на довгостроковій основі, спрямовані на фінансування необоротних засобів, тому для фінансування оборотних активів необхідно звертатися до позичкових джерел фінансування, що веде до зниження фінансової стійкості ПрАТ «ВФ Україна».

Рентабельність власного капіталу щорічно зменшується та вказує на неефективність використання власного капіталу. Так, у 2017 році даний показник дорівнює 0,20. Тобто підприємство на кожну гривню залучених коштів заробило 20 копійок.

Отже, загальна фінансова ситуація діяльності ПрАТ «ВФ Україна» є вкрай нестабільною та потребує втручання кваліфікованих спеціалістів.

ПАТ «Укртелеком» — найбільший оператор фіксованого зв'язку в Україні, лідер серед провайдерів Інтернету, оператор надає повний спектр телекомунікаційних послуг у всіх регіонах країни. Протягом останніх десяти років відбулись такі зміни у діяльності компанії, як продаж послуг мобільного зв'язку третього покоління (абоненти компанії отримують всі базові послуги, але значно вищої якості, а також принципово нові послуги, зокрема, відеодзвінок, мультимедійні ролики, голосова та відеопошта, високошвидкісний доступ до мережі Інтернет та багато інших послуг); відбулися зміни у складі власників компанії (ТОВ «ЕСУ», яке належить австрійському інвестиційному фонду EPIC, придбало 92,79 % акцій ПАТ «Укртелеком», ставши мажоритарним акціонером компанії); заснувало ТОВ «ТриМоб», якому передано всю діяльність з надання послуг рухомого

(мобільного) зв'язку; стало частиною Групи СКМ у результаті завершення операції купівлі 100 % акцій компанії UA TELECOMINVEST LIMITED (Кіпр), якій належать корпоративні права ТОВ «ЕСУ» (Група СКМ стала мажоритарним акціонером компанії) [268].

Цінностями компанії ПАТ «Укртелеком» є клієнтоорієнтованість (ставлення в центр уваги потреби клієнтів, партнерів, колег), результативність (орієнтованість на досягнення високих результатів); активність (рух вперед та надихаємо інших); щирість (чесність, порядність, відповідальність); ентузіазм (розвиток і допомога в цьому іншим) [268].

Динаміку базових показників ПАТ «Укртелеком» за останні п'ять років представлено у табл. 2.11. З даних таблиці можна побачити, що поточні зобов'язання підприємства останніми роками знизились при наростанні оборотного та власного капіталу. Так, у 2017 році в порівнянні з 2016 роком поточні зобов'язання зменшились на 41,79 %, необоротні активи знизились на 1,05 %, оборотні активи збільшились на 20,94 %, а власний капітал — на 3,36 %. При цьому чистий фінансовий результат збільшується та у 2017 році становить 864 407 тис. грн, що на 43,82 % більше, ніж у 2016 році. Однак чистий рух коштів від операційної діяльності дещо зменшився (на 26,16 %) у 2017 році в порівнянні з 2016 роком. Чистий рух грошових коштів від інвестиційної діяльності зменшився на 143,59 %, а від фінансової діяльності — на 347,46 %. Чистий грошовий потік зменшився на 116,48 %, при цьому середньорічний залишок грошових коштів у 2017 році становить 136 901,5 грн.

Показник поточної ліквідності у 2013 дорівнює 0,44, а вже у 2017 році — 0,82. Це демонструє, що ПАТ «Укртелеком» у 2013 році має 0,44 грн оборотних коштів на кожну гривню поточних зобов'язань, а у 2017 році — 0,82 грн. Даний показник за аналізований період збільшився та свідчить про ефективну роботу компанії протягом останніх п'яти років, однак його значення все ще нижче нормативного. Все це свідчить про проблемний стан платоспроможності підприємства, адже оборотних активів недостатньо для того, щоб відповісти за поточними зобов'язаннями, оскільки це веде до

Таблиця 2.11

Динаміка базових показників розвитку підприємства ПАТ «Укртелеком» за 2013–2017 роки

Найменування показників (тис. грн)	Роки					Темпи приросту, %			
	2013	2014	2015	2016	2017	2014/ 2013	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016
Поточні зобов’язання	3510178	3059127	2295528	4689031	2729547	-12,85	-24,96	104,27	-41,79
Необоротні активи	6737618	5158637	9312347	9744054	9641926	-23,44	80,52	4,64	-1,05
Оборотні активи	1539434	1527928	1632136	1859780	2249266	-0,75	6,82	13,95	20,94
Власний капітал	5225803	3882050	8374473	9328407	9641564	-25,71	115,72	11,39	3,36
Чистий фінансовий результат	138860	382372	600170	601027	864407	175,37	56,96	0,14	43,82
Чистий рух коштів від операційної діяльності	1422609	1612943	2266081	2490599	1839028	13,38	40,49	9,91	-26,16
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	540311	-793245	1269506	-3159831	1377240	-246,81	-260,04	-348,90	-143,59
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	570184	-1363112	925309	-148330	367053	-339,07	-167,88	-116,03	-347,46
Чистий грошовий потік	312114	-543414	4460896	-817562	134735	-274,11	-920,90	-118,33	-116,48
Середньорічний залишок грошових коштів	405752	152937	106653,5	3471319	136901,5	-62,31	-30,26	3154,76	-96,06
Розрахункові показники						*абсолютні відхилення*			
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,44	0,50	0,71	0,40	0,82	0,06	0,21	-0,31	0,43
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	-0,98	-0,84	-0,57	-0,22	0,00	0,15	0,26	0,35	0,22
Коефіцієнт маневреності	-0,29	-0,33	-0,11	-0,04	0,00	-0,04	0,22	0,07	0,04
Рентабельність власного капіталу	0,03	0,10	0,07	0,06	0,09	0,07	-0,03	-0,01	0,03

Джерело: сформовано автором на основі даних [268].

зниження довіри до компанії з боку кредиторів, постачальників, інвесторів і партнерів. Крім цього, проблеми з платоспроможністю ведуть до збільшення вартості позикових коштів і, як результат, до прямих фінансових втрат. Тобто компанія не в змозі вчасно відповідати за своїми поточними зобов'язаннями.

Коефіцієнт маневреності протягом аналізованого періоду має від'ємне значення показника та свідчить, що власний капітал і кошти, залучені на довгостроковій основі, спрямовані на фінансування необоротних засобів, тому для фінансування оборотних активів необхідно звертатися до позичкових джерел фінансування, що вело до зниження фінансової стійкості ПАТ «Укртелеком». І тільки у 2017 році становить 0,0. Рентабельність власного капіталу вказує, наскільки ефективно використовується власний капітал, тобто скільки прибутку було згенеровано на кожну гривню залучених власних коштів. Цей індикатор є найбільш важливим для власників (акціонерів, учасників), адже дозволяє визначити зростання їхнього добробуту за аналізований період. Так, протягом аналізованого періоду показник має нестабільну тенденцію та у 2017 році дорівнює 0,09. Тобто підприємство на кожну гривню залучених коштів заробило 9 копійок.

Отже, загальна фінансова ситуація діяльності ПАТ «Укртелеком» є вкрай нестабільною та потребує втручання кваліфікованих спеціалістів.

ПАТ «Укрпошта» входить до сфери управління Міністерства інфраструктури України та є національним оператором поштового зв'язку України. У ПАТ «Укрпошта» понад 12,8 тис. об'єктів поштового зв'язку: поштамти, поштові відділення, пересувні, сезонні відділення поштового зв'язку та точки присутності по всій Україні; понад 73 тис. працівників; безпосередня доставка пошти здійснюється до 14,0 млн абонентських поштових скриньок; за 2017 рік розповсюджено за передплатою та вроздріб 3,5 тис. найменувань періодичних видань України та близько 2,0 тис. найменувань періодичних видань зарубіжних країн, що складає 436,2 млн примірників; перевезено близько 23 тис. тонн періодики, загальний пробіг автотранспорту при цьому становить понад 63 млн км; забезпечено видання

мільйонними тиражами стандартних поштових марок, близько 53 сюжетів художніх поштових марок і блоків, 105 сюжетів конвертів та карток [267].

У ПАТ «Укрпошта» функціонує платіжна організація внутрішньодержавної небанківської платіжної системи «Поштовий переказ», в рамках якої здійснюється приймання платежів, пересилання поштових переказів в межах України та за її межі. Для пересилання транскордонних переказів Укрпошта використовує Міжнародну фінансову систему Всесвітнього поштового союзу (Швейцарія) та систему Єврожиро (Данія). Забезпечують виконання цієї роботи філіали підприємства (обласні, міські та спеціалізовані дирекції). Загалом Укрпошта пропонує споживачам близько 50 видів послуг.

Динаміку базових показників ПАТ «Укрпошта» за останні п’ять років представлено у табл. 2.12. З даних таблиці можна побачити, що поточні зобов’язання підприємства останніми роками збільшуються протягом 2015–2017 років та у 2017 році збільшились на 78,03 % у порівнянні з 2016 роком при швидкому наростанні оборотних активів на 68,80 % аналогічно. При цьому власний капітал у 2017 році зменшився на 7,05 %.

Чистий фінансовий результат при цьому зменшився у декілька разів, та у 2017 році компанія понесла збитків на суму 202 817 грн. Чистий рух коштів від операційної діяльності збільшився при цьому на 169,73 % у 2017 році в порівнянні з 2016 роком. Чистий рух грошових коштів від інвестиційної діяльності зменшився на 245,59 %, а від фінансової діяльності — на 66,46 %. Загалом чистий грошовий потік зменшився на 66,80 %, при цьому середньорічний залишок грошових коштів збільшився на 107,23 % у 2017 році в порівнянні з 2016 роком.

Показник поточної ліквідності не має стійкої динаміки та у 2013 році дорівнює 0,95, а у 2017 році — 0,87. Це демонструє, що ПАТ «Укрпошта» у 2013 році має 0,95 грн оборотних коштів на кожну гривню поточних зобов’язань, а у 2017 році — 0,87 грн. Тобто даний показник за аналізований період зменшився та свідчить про неефективну роботу компанії

Таблиця 2.12

Динаміка базових показників розвитку підприємства ПАТ «Укрпошта» за 2013–2017 роки

Найменування показників (тис. грн)	Роки					Темпи приросту, %			
	2013	2014	2015	2016	2017	2014/ 2013	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016
Поточні зобов'язання	3401509	2662337	1815604	2761400	4916156	-21,73	-31,80	52,09	78,03
Необоротні активи	2384447	2389977	2425457	3361415	3544018	0,23	1,48	38,59	5,43
Оборотні активи	3235524	2612417	1861277	2537216	4282827	-19,26	-28,75	36,32	68,80
Власний капітал	2201250	2186314	2247188	2876448	2673631	-0,68	2,78	28,00	-7,05
Чистий фінансовий результат	27244	-4150	40826	158105	-202817	-115,23	-1083,76	287,27	-228,28
Чистий рух коштів від операційної діяльності	1089322	792951	789487	623044	1680541	-27,21	-0,44	-21,08	169,73
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	285737	103552	-108153	-171645	249898	-63,76	-204,44	58,71	-245,59
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-	63081	-18875	22809	7651	-	-129,92	-220,84	-66,46
Чистий грошовий потік	803585	-833422	-916515	428590	142291	-203,71	9,97	-146,76	-66,80
Середньорічний залишок грошових коштів	2435695	2429217	1567978	1337149	2771031	-0,27	-35,45	-14,72	107,23
Розрахункові показники						*абсолютні відхилення*			
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,95	0,98	1,03	0,92	0,87	0,03	0,04	-0,11	-0,05
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	-0,06	-0,08	-0,10	-0,19	-0,20	-0,02	-0,02	-0,10	-0,01
Коефіцієнт маневреності	-0,08	-0,09	-0,08	-0,17	-0,33	-0,01	0,01	-0,09	-0,16
Рентабельність власного капіталу	0,01	0,00	0,02	0,05	-0,08	-0,01	0,02	0,04	-0,13

Джерело: сформовано автором на основі даних [267].

протягом останніх п’яти років. Оскільки згідно з розрахованими показниками підприємство має проблемний стан платоспроможності, адже оборотних активів недостатньо для того, щоб відповісти за поточними зобов’язаннями, оскільки це веде до зниження довіри до компанії з боку кредиторів, постачальників, інвесторів і партнерів. Крім цього, проблеми з платоспроможністю ведуть до збільшення вартості позикових коштів і, як результат, до прямих фінансових втрат. Тобто компанія не може вчасно відповідати за своїми поточними зобов’язаннями.

Коефіцієнт забезпеченості власними коштами протягом аналізованого періоду має від’ємне значення та говорить про те, що весь власний капітал і довгострокові джерела спрямовані на фінансування необоротних активів і в компанії немає довгострокових коштів для формування власного оборотного капіталу. Коефіцієнт маневреності протягом аналізованого періоду також має від’ємне значення показника та свідчить, що власний капітал і кошти, залучені на довгостроковій основі, спрямовані на фінансування необоротних засобів, тому для фінансування оборотних активів необхідно звертатися до позичкових джерел фінансування, що веде до зниження фінансової стійкості ПАТ «Укрпошта».

Рентабельність власного капіталу вказує, наскільки ефективно використовується власний капітал, тобто скільки прибутку було згенеровано на кожну гривню залучених власних коштів. Цей індикатор є найбільш важливим для власників (акціонерів, учасників), адже дозволяє визначити зростання їхнього добробуту за аналізований період. Однак у 2017 році він дорівнює -0,08, оскільки підприємство понесло збитки.

Отже, загальна фінансова ситуація діяльності ПАТ «Укрпошта» є нестабільною та потребує втручання кваліфікованих спеціалістів.

Державне підприємство «Український державний центр радіочастот» (УДЦР) відповідно до ст. 16 Закону України «Про радіочастотний ресурс України» здійснює такі види діяльності [68]:

– присвоєння радіочастот, призначення позивних сигналів радіоелектронним засобам, видача дозволів на експлуатацію;

– ведення реєстру присвоєнь радіочастот;

– проведення радіочастотного моніторингу використання радіочастотного ресурсу України відповідно до Закону;

– здійснення заходів щодо забезпечення електромагнітної сумісності радіоелектронних засобів, випромінювальних пристроїв;

– здійснення заходів щодо виявлення та усунення дії джерел радіозавад;

– підготовку висновків для прийняття Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, відповідних рішень щодо видачі ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України;

– підготовку висновків на безпосереднє замовлення для Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення щодо можливості та умов користування радіочастотним ресурсом України для телерадіомовлення;

– інші види діяльності, пов'язані з користуванням радіочастотним ресурсом України і передбачені статутом УДЦР.

УДЦР за дорученням голови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, бере участь у здійсненні державного нагляду за дотриманням законодавства про радіочастотний ресурс України [68].

За дорученням Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, УДЦР здійснює міжнародний захист, координацію радіочастот, бере участь у роботі Міжнародного союзу електрозв'язку.

Динаміку базових показників ДП «УДЦР» за останні п'ять років представлено у табл. 2.13. З даних таблиці можна побачити, що поточні зобов'язання підприємства останніми роками збільшились на 32,47 % у 2017 році у порівнянні з 2016 роком. При цьому необоротні активи зросли на 20,48 %, оборотні активи зменшились на 17,69 %, а власний капітал збільшився на 1,17 %. Чистий фінансовий результат при цьому постійно зменшується та у 2017 році

Таблиця 2.13

Динаміка базових показників розвитку підприємства ДП «Український державний центр радіочастот» за 2013–2017 роки

Найменування показників (тис. грн)	Роки					Темпи приросту, %			
	2013	2014	2015	2016	2017	2014/ 2013	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016
Поточні зобов'язання	19309	11670	9693	16986	22501	-39,56	-16,94	75,24	32,47
Необоротні активи	367663	349663	354403	431421	519779	-4,90	1,36	21,73	20,48
Оборотні активи	492281	429354	467768	409559	337090	-12,78	8,95	-12,44	-17,69
Власний капітал	840606	767307	809639	821211	830829	-8,72	5,52	1,43	1,17
Чистий фінансовий результат	154131	128311	49630	46723	41948	-16,75	-61,32	-5,86	-10,22
Чистий рух коштів від операційної діяльності	61746	50512	228252	249264	218654	-18,19	351,88	9,21	-12,28
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-29522	-5949	-52759	-171148	-152044	-79,85	786,85	224,40	-11,16
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-380	-380672	-35879	-59785	-57218	100076,84	-90,57	66,63	-4,29
Чистий грошовий потік	31844	-336109	139614	18331	9392	-1155,49	-141,54	-86,87	-48,76
Середньорічний залишок грошових коштів	333066,5	183459	88349	167511,5	181467,5	-44,92	-51,84	89,60	8,33
Розрахункові показники, %						*абсолютні відхилення*			
Коефіцієнт поточної ліквідності	25,49	36,79	48,26	24,11	14,98	11,30	11,47	-24,15	-9,13
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	0,96	0,97	0,97	0,95	0,92	0,01	0,00	-0,02	-0,03
Коефіцієнт маневреності	0,56	0,54	0,56	0,47	0,37	-0,02	0,02	-0,09	-0,10
Рентабельність власного капіталу	0,18	0,17	0,06	0,06	0,05	-0,02	-0,11	0,00	-0,01

Джерело: сформовано автором на основі даних [68].

становить 41 948 грн, що на 10,22 % менше, ніж у 2016 році. Чистий грошовий потік при цьому у 2017 році в порівнянні з 2016 роком зменшився на 48,76 % за рахунок зменшення чистого руху коштів від операційної діяльності на 12,28 %, чистого руху грошових коштів від інвестиційної діяльності — на 11,16 % та від фінансової діяльності на 4,29 %. При цьому середньорічний залишок грошових коштів збільшився на 8,33 % у 2017 році в порівнянні з 2016 роком.

Показник поточної ліквідності має нестабільну тенденцію: у 2013 році дорівнює 25,49, а у 2017 році — 14,98. Це демонструє, що ДП «УДЦР» протягом аналізованого періоду має неефективну структуру активів та залучено зайві оборотні активи. Це призвело до зниження показників ефективності використання активів. Крім цього, залучення зайвих додаткових дорогих фінансових ресурсів призвело до збільшення фінансових витрат. Коефіцієнт забезпеченості власними коштами протягом аналізованого періоду становить більше 0,90 та говорить про фінансову стійкість компанії і здатність проводити активну діяльність навіть в умовах відсутності доступу до позикових коштів і зовнішніх джерел фінансування компанії. Коефіцієнт маневреності протягом аналізованого періоду становить більше нормативного значення та у 2017 році дорівнює 0,37. Це свідчить про те, що власних фінансових ресурсів достатньо для фінансування необоротних активів і частини оборотних. Рентабельність власного капіталу протягом аналізованого періоду років має тенденцію до зменшення та у 2017 році дорівнює 0,05. Тобто підприємство на кожну гривню залучених коштів заробило лише 5 копійок.

Отже, загальна фінансова ситуація діяльності ДП «УДЦР» є нестабільною та потребує втручання кваліфікованих спеціалістів.

Для більш наочного відображення фінансової ситуації на обраних для дослідження підприємствах побудуємо взаємозалежність чистого фінансового результату та чистого руху грошових коштів від операційної діяльності за 2013–2017 роки, які представлені на рис. 2.4–2.8.

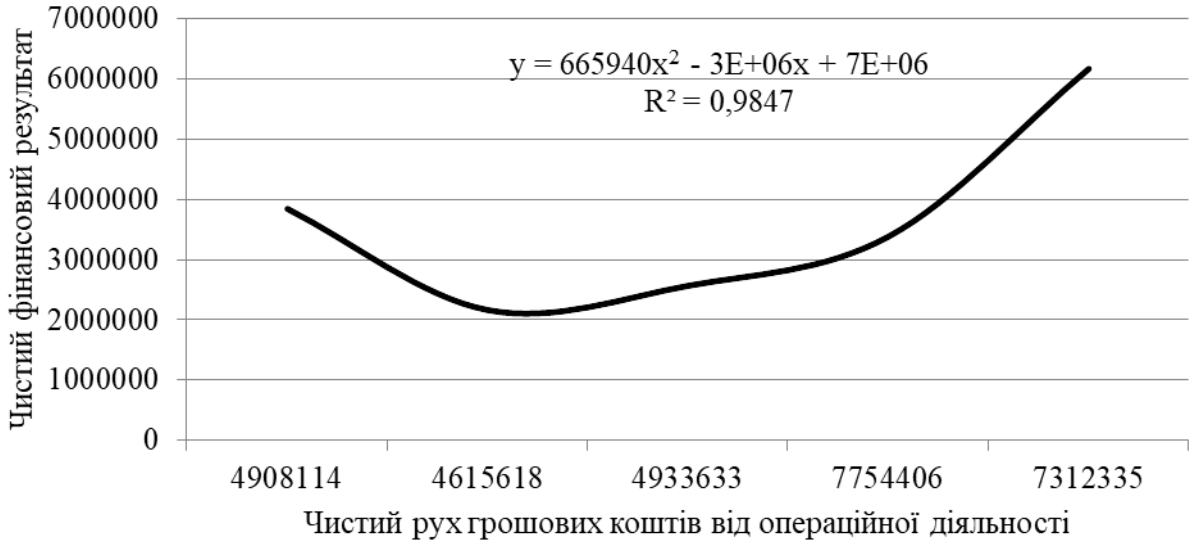

Рис. 2.4. Взаємозалежність чистого фінансового результату та чистого руху грошових коштів від операційної діяльності ПрАТ «Київстар» за 2013–2017 роки

Джерело: сформовано автором.

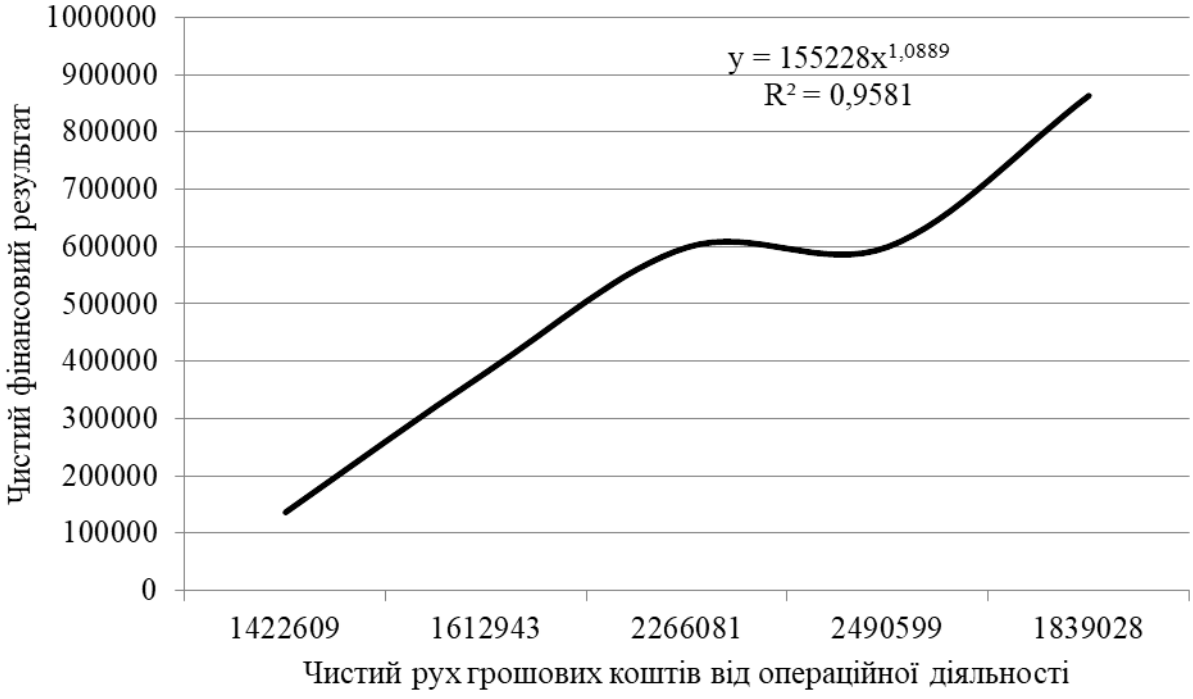

Рис. 2.5. Взаємозалежність чистого фінансового результату та чистого руху грошових коштів від операційної діяльності ПАТ «Укртелеком» за 2013–2017 роки

Джерело: сформовано автором.

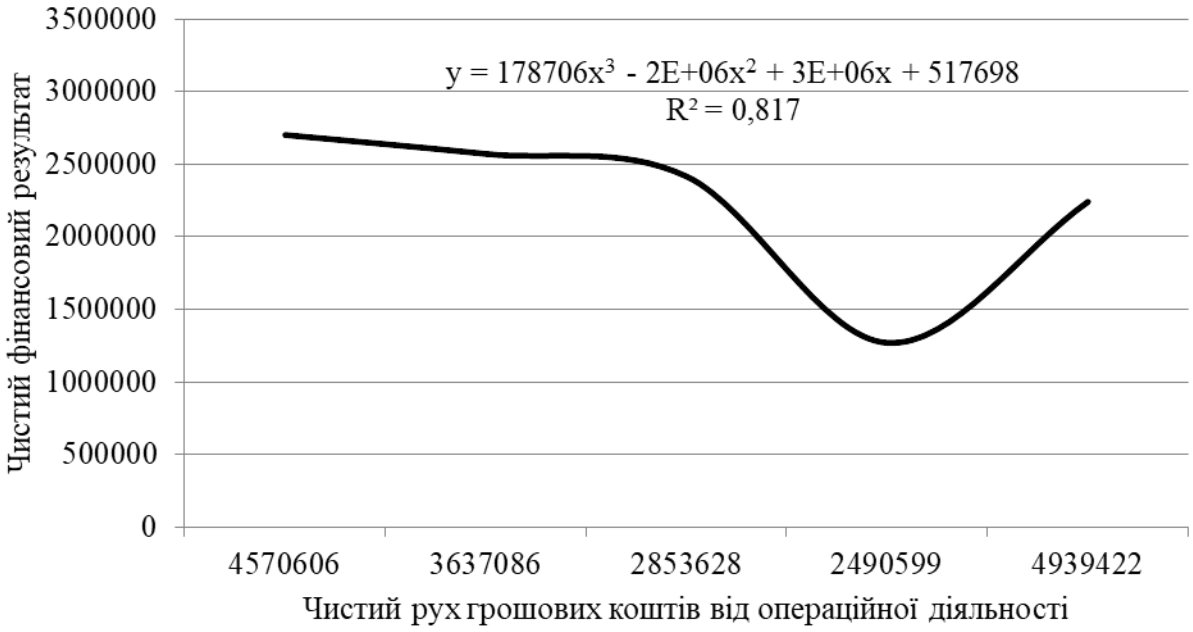

Рис. 2.6. Взаємозалежність чистого фінансового результату та чистого руху грошових коштів від операційної діяльності ПрАТ «ВФ Україна» за 2013–2017 роки

Джерело: сформовано автором.

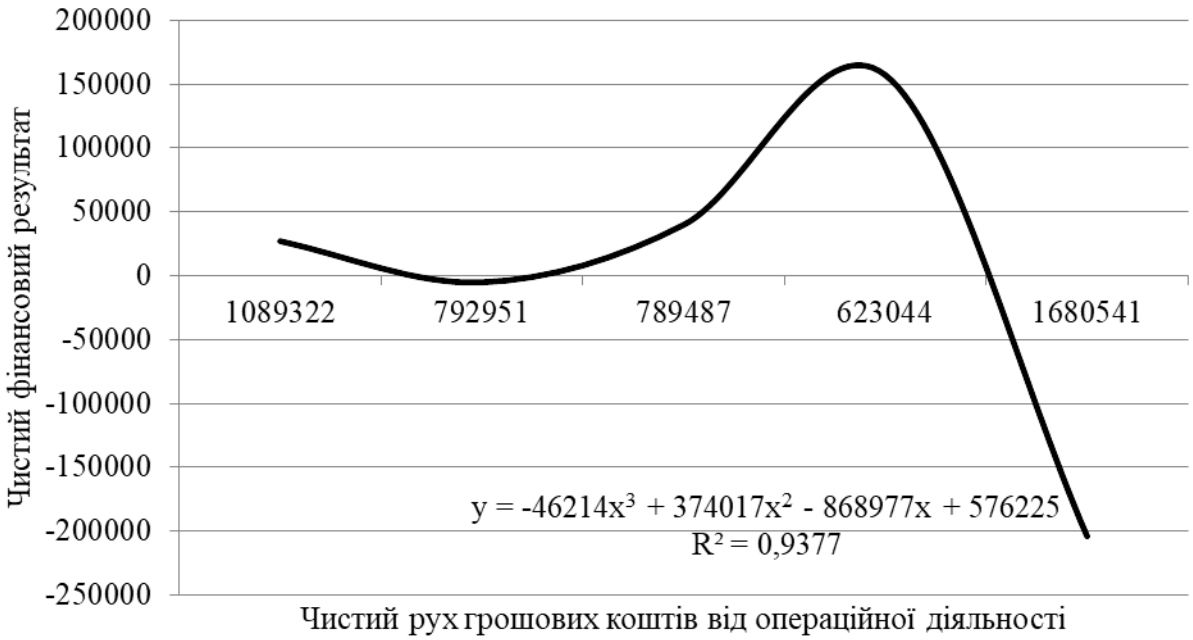

Рис. 2.7. Взаємозалежність чистого фінансового результату та чистого руху грошових коштів від операційної діяльності ПАТ «Укрпошта» за 2013–2017 роки

Джерело: сформовано автором.

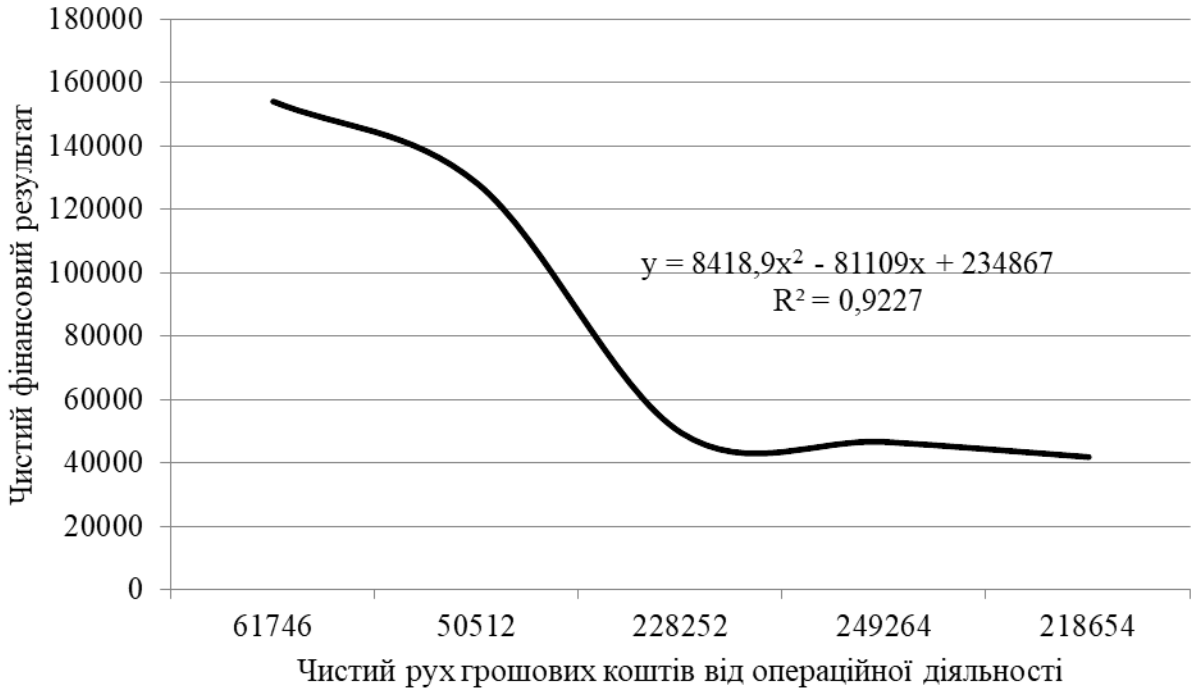

Рис. 2.8. Взаємозалежність чистого фінансового результату та чистого руху грошових коштів від операційної діяльності ДП «Український державний центр радіочастот» за 2013–2017 роки

Джерело: сформовано автором.

З представлених рисунків можна побачити, що представлені показники:

– ПрАТ «Київстар» знаходяться у поліноміальній залежності другого рівня ($y = 665940x2 - 3E + 06x + 7E + 06$) при рівні достовірності апроксимації 98,47 %;

– ПАТ «Укртелеком» знаходяться в експоненціальній залежності ($y = 155228x^{1,0889}$) при рівні достовірності апроксимації 95,81 %;

– ПрАТ «ВФ Україна» знаходяться у поліноміальній залежності третього рівня $(y = 178706x3 - 2E + 06x2 + 3E + 06x + 517698)$ при рівні достовірності апроксимації 81,70 %;

– ПАТ «Укрпошта» знаходяться у поліноміальній залежності третього рівня $(y = -46214x3 + 374017x2 - 868977x + 576225)$ при рівні достовірності апроксимації 93,77 %;

– ДП «Український державний центр радіочастот» знаходяться у

поліноміальній залежності другого рівня $(y = 8418{,}9x^2 - 81109x + 234867)$ при рівні достовірності апроксимації 92,27 %.

Отже, на всіх досліджуваних підприємствах обсяг чистого фінансового результату знаходиться у залежності від чистого руху грошових коштів, зокрема, операційної діяльності з достатнім рівнем достовірності апроксимації, тобто взаємозалежності можна вважати достовірними та можливими до застосування в подальшому аналізі та прогнозуванні.

2.4. Біфуркаційна модель розвитку сфери зв'язку та інформатизації під впливом кризових явищ

Постійні зміни в економіці у сучасних умовах зумовили появу нових якостей і закономірностей економічного простору, формування нових реалій та підходів. Однією з таких закономірностей є збільшення ролі невизначеності у розумінні специфіки сучасних процесів розвитку. Враховуючи те, що нерівноважні процеси та нелінійні за своєю природою взаємодії набувають все більшого значення в економіці, наявність каналів позитивного зворотного зв'язку, обумовлює необхідність впровадження нових підходів, які б враховували такі специфічні властивості складної системи, як: самоорганізацію (саморефлексію), гетерархію, емерджентність, відкритість, багаторівневість, релятивізм, циклічний характер розвитку. Одним із таких нових підходів, який відповідає сучасним вимогам та обґрунтовує сучасні структурні зміни у системі, є синергетика.

Економічна синергетика базується на результатах досліджень процесів самоорганізації фізико-хімічних, біологічних систем І. Пригожина, Г. Ніколіса. Також основи синергетики: статистичний і динамічний опис складних рухів закладені основоположниками, відповідно, Л. Больцманом і А. Пуанкаре; О. Ляпунов визначив теорію стійкості руху, яка була покладена в основу теорії

самоорганізації; А. Комогоров визначив, зокрема, поняття метричної ентропії, яке відіграє істотну роль в теорії динамічних систем; Л. Мандельштам, А. Андронов, Н. Крилов, Л. Ландау, Я.Зельдович і багато інших вчених є також засновниками економічної синергетики. В останні роки в роботах вчених С. Капіци, С. Курдюмова, О. Князєва, А. Колесникова, Г. Малинецького, Ю. Данилова та інших з'явилося практичне доповнення теоретичних положень синергетики до динамічних систем подібним інтегрованим підприємствам за рівнем складності.

З огляду на зростання кількості фінансово-економічних криз останніх двох десятиріч, реакцію на посилення нестабільності та взаємозалежності, досить обґрунтованим є твердження, що сучасні інтегровані підприємства знаходяться у точці біфуркації.

Виходячи з актуальності обраної проблеми, метою даного дослідження є розгляд розвитку інтегрованого підприємства з позиції системно-синергетичного підходу.

Системно-синергетичний підхід полягає у тому, що підприємство як складна динамічна система складається з підсистем — ресурси, зв'язок, маркетинг та інших елементів, які взаємодіють між собою та впливають на фінансовий результат. Авторське бачення системно-синергетичного підходу інтеграції передбачає взаємозв'язок підсистем підприємств з метою підвищення рентабельності внаслідок зростання продуктивності та зменшення витрат. Таким чином, завдяки ефекту масштабу підприємства можуть досягати своїх цілей лише при інтеграції. В ході свого функціонування підприємства характеризуються нелінійними змінами, динаміка коливань дає змогу охарактеризувати причини розбалансування розвитку підприємств.

Досвід застосування методів нелінійної динаміки для аналізу економічних процесів показав, що розвиток інтегрованого підприємства має нелінійний характер і супроводжується різкими трансформаціями, в процесі яких незмінно виникає хаотизація.

Синергетика визнає багато шляхів еволюції, які відображаються у принципі нелінійності, тобто багатоваріантності, неповторності [308]. Процеси

коливання, які є постійними та з часом посилюються, створюють ситуацію найвищого напруження, що може завершитися або руйнуванням підприємства, або ж переходом його на більш високий рівень організації.

Інтегроване підприємство — це система, в якій регулярно відбуваються флуктуації (коливання, випадкові відхилення), які через нерівноважність зовнішнього середовища посилюють амплітуду їхніх коливань, активізують неузгодженість руху їхніх елементів, наближуючи підприємства до точок біфуркації (розгалуження).

У свою чергу, дисипативні структури характеризуються незворотними процесами розвитку, що відповідають рівнянню еволюції [308]:

$$\frac{\partial xi}{\partial y} = F_i(x_1, x_2, x_3 \dots \dots x_n, r, t), \qquad (2.2)$$

де $\frac{\partial xi}{\partial y}$ — зміна станів розвитку процесу у часовому просторі t;

F_i — функція зв'язку параметрів системи x_i (будь-якої складності);

x_i — параметри системи;

r — координати вимірності простору;

t — зміна часу.

Процеси самоорганізації можливі тільки в інтегрованих підприємствах з високим рівнем складності й більшою кількістю елементів, зв'язки між якими мають не жорсткий, а імовірнісний характер. Виникнення порядку у такому підприємстві з кількісного погляду виражається у зменшенні її ентропії, але останнє відбувається за рахунок збільшення хаосу в навколишньому середовищі.

Точку траєкторії, із якої починається розгалуження шляхів розвитку, в синергетиці визначають як біфуркацію. Здебільшого визначення точок біфуркації отримують за рахунок зміни параметрів зовнішнього середовища, в якому існує інтегроване підприємство (рис. 2.9).

Отже, при імітуванні способів зміни зовнішніх параметрів, можна отримати множину біфуркації. На рівні математичного опису біфуркації означають розгалуження рішень нелінійного диференціального рівняння. Точка

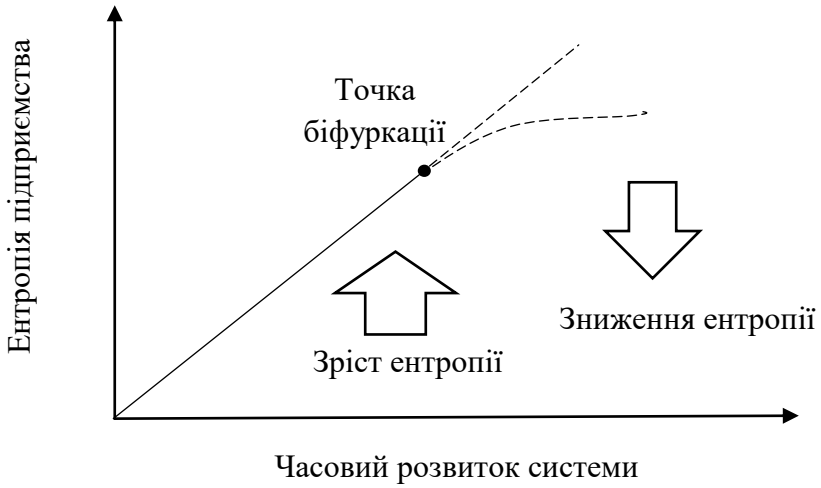

Рис. 2.9. Модель визначення точки біфуркації

Джерело: сформовано автором на основі даних [305, 308].

біфуркації представляє собою переломний, критичний момент у розвитку інтегрованого підприємства, в якому вона здійснює вибір шляху, точка, в якій відбувається катастрофа — стрибки в розвитку.

Чим вище рівень організованості розвитку інтегрованого підприємства, тим більш чутливе воно до зовнішніх факторів, тим вище його активність впливу на зовнішнє оточення системи. Таким чином, при незначній величині зміни управляючого параметру система здатна гасити внутрішні флуктуації чи зовнішні впливи, тобто відновлювати втрачену рівновагу. При переході через критичні значення управляючого параметру система втрачає рівновагу і стає нестійкою, так як флуктуації та зовнішні впливи не гасяться. Цей стан є катастрофічним для системи фінансування інтегрованої форми розвитку, тому система відхиляється від стабільного режиму функціонування і переходить до біфукарційного розгалуження.

Точки біфуркації визначаються як «м’які», якщо перехід відбувається плавно і безперервно; «катастрофічні», якщо він відбувається різко і є результатом аттракторної напруги; і «вибухові», якщо він викликається факторами несподіваними і діючими з розривом безперервності, коли система вихоплюється з одного режиму і втручається в інший [233]. При підвищенні розмірності і складності системи збільшується кількість станів, при яких

можливий стрибок (катастрофа), та кількість можливих напрямів розвитку. Терміном «катастрофа» в концепціях самоорганізації називають якісні, стрибкоподібні, раптові («гладкі») зміни, стрибки в розвитку системи. Згідно з системно-синергетичним підходом, катастрофа — перехід системи від області притягнення одного аттрактора до іншого.

Біфуркаційні явища нині виникають постійно, причому ті чи інші біфуркації за своєю суттю є перехідними процесами між деякими встановленими станами рівноваги.

Біфуркації носять конструктивний характер змін. Біфуркації дають можливість якісних змін у розвитку інтегрованого підприємства. Каталізатором запуску процесу якісного розвитку є вплив зовнішніх чи внутрішніх флуктуацій [68]. Кожен параметр має своє критичне значення, досягши якого, на підприємстві відбувається точка розгалуження траєкторії розвитку. Коли під їхнім впливом зміна параметрів розвитку перевищує її адаптаційні можливості, настає стан нестійкості, чи біфуркації, тобто переломний момент у розвитку інтегрованого підприємства, де буде визначатися майбутній напрям розвитку інтегрованого підприємства. Хаос, що виникає поблизу точки біфуркаційного розгалуження, не є ознакою того, що зник порядок; він означає, що динаміка процесу стає внутрішньо непередбачуваною. Тривалий хаос системи, який зумовлюється флуктуаціями, — не що інше, як депресивний стан, біфуркації якої можуть мати і позитивний (із точки зору росту), і від'ємний вектор [77]. На думку І. Пригожина і І. Стенгерс, у точках біфуркації все визначає випадковість. У момент біфуркації інтегроване підприємство може піти неоптимальним шляхом розвитку і через випадковість вибору вийти на траєкторію, що веде до кризового стану втрати підприємством рівноваги (рис. 2.10).

Закономірності поведінки систем у точках біфуркації розкрито в концепціях самоорганізації [233]:

1. Точка біфуркації часто провокується зміною керуючого параметра або керуючої підсистеми, що переводить підприємство у новий стан.

2. Вибір напряму розвитку може бути також обумовлений життєвістю і

Рис. 2.10. Можливий стан розвитку підприємства в точці біфуркації

Джерело: власна розробка автора.

стійким типом поведінки інтегрованого підприємства.

3. Наявність різноманіття потенційних траєкторій розвитку інтегрованого підприємства не дозволяє передбачити, в який стан перейде підприємство після проходження точки біфуркації.

4. Збільшення розмірності і складності підприємства призводить до збільшення кількості станів, за яких може відбуватися стрибок (катастрофа), і числа можливих шляхів розвитку.

Кількість гілок, що випливають з початкової точки біфуркаційного розгалуження, визначає дискретний набір нових можливих дисипативних структур, у будь-яку з яких стрибком може перейти дана структура. Кожна структура відповідає можливим кореляціям між елементами системи. Ці взаємозв'язки здатні виникати спонтанно, внаслідок комбінування внутрішніх взаємодій підприємства із зовнішнім середовищем [144, 373].

З вищенаведеного можна зробити висновок, що біфуркації визначать

набір можливих шляхів розвитку, а кризовий стан у системі обумовлює об’єктивне виникнення набору нових сценаріїв розвитку, реалізація яких може відновити втрачену стабільність.

Біфуркаційний механізм еволюції дисипативних структур є складним. Він полягає в динамічному синтезі у них порядку і хаосу, що породжується взаємодією цих структур з середовищем, чергуванні їхніх ускладнення і спрощення в перебігу ієрархізації системи [266].

При умові, коли інтегроване підприємство досягає критичного стану, який гальмує її розвиток, воно проходить частковий або повний біфуркаційний хаос задля вирішення внутрішніх суперечностей та невизначеностей розвитку. У даному випадку зворотні зв’язки, що відповідають внутрішнім тенденціям розвитку підприємства, яке самоорганізовується, виявляються сильнішими, ніж прямі організаційні зв’язки.

Тільки протиставлення порядку та хаосу, їхня періодична зміна та безперестанна боротьба між собою дають розвиток інтегрованого підприємства, а тип розвитку набуває прогресивного і ефективного характеру.

Існування точок біфуркаційного розгалуження обумовлює два типи руху: коливання навколо стану рівноваги, заданого аттрактором, або невпинне наближення до точки біфуркації за рахунок накопичення флуктуацій [54, 194].

Після проходження біфуркації, флуктуації (швидкоплинності, мінливості) є єдиним наслідком індивідуальних дій будь-якого підприємства. Чим сильніше флуктуації, тим радикальнішими будуть зміни. Згасання чи посилення флуктуацій залежить від ефективності зв’язку із зовнішнім світом флуктуаційної сфери.

Слід відзначити, що наближення розвитку інтегрованого підприємства до точок біфуркації через врівноваженість процесів і посилення їхньої невизначеності є необхідним у розвитку будь-якого підприємства. Абсолютно нестабільне підприємство не може протистояти флуктуаціям, не здатне до адаптації і швидко руйнується; водночас абсолютно рівноважне підприємство, пригнічуючи будь-які флуктуації, не здатне змінитися якісно, тобто позбавлене

можливості розвитку.

Простежимо закономірності еволюції сфери зв’язку та інформатизації України. Характер еволюційного руху сфери зв’язку та інформатизації України відображає динаміка темпів зростання доходів від надання послуг у сфері телекомунікацій та поштового зв’язку за період з 2008 року. Аналіз показує, що за 10 років було три критичних періоди (біфуркаційні точки), під час яких сталися найсуттєвіші спади в досліджуваній сфері (рис. 2.11). Розглянемо чинники, що зумовили біфуркаційні збурення, і які позитивні структурні зміни у сфері зв’язку та інформатизації це спричинило.

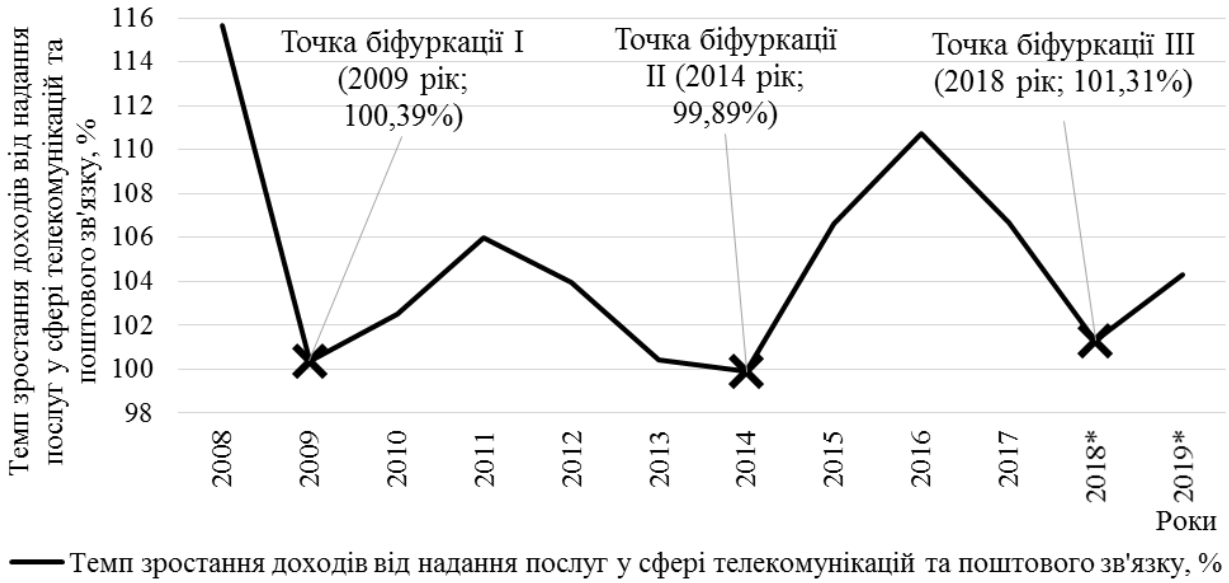

Рис. 2.11. Темпи зростання доходів від надання послуг у сфері телекомунікацій та поштового зв’язку, у порівнянних цінах

* прогнозні значення

Джерело: побудовано автором.

З рис. 2.11 видно, що перша точка біфуркації виникла у 2009 році у зв’язку із уповільненням динаміки зростання доходів сфери зв’язку та інформатизації: скорочення за останні два роки витрат корпоративних та індивідуальних споживачів на телекомунікаційні послуги і, передусім, на послуги мобільного зв’язку; висока ступінь насиченості послугами мобільного зв’язку, які протягом останніх років були основним чинником зростання

доходів сфери телекомунікацій.

На початку 2010 року в порівнянні з 2009 роком зменшилась питома вага послуг фіксованого міжнародного (з 3,6 до 2,9 %) та міжміського (з 7,2 до 6,2 %) телефонного зв'язку. Доходи на послуги міжнародного фіксованого зв'язку зменшились майже на 20 % (з 1,6 до 1,3 млрд грн), а міжміського — на 12,5 % (з 3,1 до 2,7 млрд грн). Однією з основних причин такого падіння доходів вбачається незбалансованість тарифів на послуги фіксованого і мобільного телефонного зв'язку, зокрема, надмірно висока вартість дзвінків з фіксованих на мобільні мережі, внаслідок чого споживачі майже не користуються цією телекомунікаційною послугою.

Частка фіксованого телефонного зв'язку в обслуговуванні сільських мереж становить понад 95 % однак їхнє будівництво призупинено. Інші оператори місцевого фіксованого телефонного зв'язку не мають намірів розвивати свої мережі в сільських, гірських та депресивних регіонах, а шукають ринки збуту послуг у великих містах та серед бізнес-клієнтів. Основною причиною такого підходу операторів телекомунікацій є низька рентабельність або збитковість загальнодоступних телекомунікаційних послуг і відсутність механізму компенсації збитків за їхнє надання. Водночас в цей період спостерігається зниження попиту на встановлення телефонів у селі. Слід зазначити, що для фіксованого сільського телефонного зв'язку збитковість пояснюється невисоким рівнем тарифів для споживачів, наявністю морально і технічно застарілої технологічної бази, що не дозволяє ефективно впроваджувати послуги телефонного зв'язку та інші сучасні послуги.

Наприкінці 2010 року у сфері зв'язку та інформатизації спостерігалася тенденція до злиття компаній. Зокрема, в єдину холдингову структуру VimpelCom Ltd об'єдналися компанії ЗАТ «Київстар Дж.Ес.Ем.» та ЗАТ «Українські радіосистеми», а також «Голден Телеком». Слід зазначити, що в 2007–2009 роках перспективним напрямом діяльності у досліджуваній сфері в розвинених країнах було впровадження послуг мобільного зв'язку третього покоління (3G), які кардинально збільшили можливості споживачів в отриманні

різноманітних телекомунікаційних послуг. Крім традиційної телефонії та SMS-повідомлень, споживачі отримали можливість за допомогою телефонів 3G повноцінного доступу до Інтернету, до корпоративних даних, відеоконференцзв'язку, телебачення, платіжної системи, електронної комерції. Зазначені світові тенденції розвитку було впроваджено у сферу зв'язку та інформатизації України, що спричинило зріст ентропії із зафіксованої точки біфуркації та подальше підвищення ефективності діяльності підприємств.

У 2011 році незважаючи на позитивну динаміку змін доходів від надання послуг мобільного зв'язку, широкосмугового доступу (комп'ютерний зв'язок) та передачі і прийому телевізійних та радіопрограм у таких послугах, як фіксований зв'язок, у проводового мовлення та телеграфного зв'язку спостерігалося більш значне зменшення динаміки, що спричинило зниження ентропії та формування нової точки біфуркації у 2014 році, яка виникла внаслідок: повільного впровадження на мережах рухомого (мобільного) зв'язку радіотехнологій третього та четвертого поколінь (3G, 4G) для забезпечення держави та її громадян усіма перевагами сучасних телекомунікаційних мереж та послуг; нерівномірності забезпечення споживачів (особливо у сільській, гірській місцевості і депресивних регіонах) телекомунікаційними послугами, у тому числі загальнодоступними та послугами ШСД до Інтернету; необхідності модернізації телекомунікаційних мереж фіксованого місцевого зв'язку (наявність значної кількості аналогових комутаційних станцій), впровадження процедури встановлення внутрішньозонових з'єднань із використанням семизначних зонових абонентських номерів; затримки із впровадженням на мережах фіксованого та рухомого (мобільного) зв'язку послуги із перенесення абонентських номерів та неможливості забезпечити реалізацію права абонентів на вільний вибір постачальників послуг у повному обсязі; невідповідності існуючих нормативно-правових та нормативно-технічних документів галузі сучасному стану та перспективам розвитку телекомунікаційної мережі загального користування (ТМЗК) інформаційно-телекомунікаційних технологій та потребам ринку телекомунікацій України; втрати значного сегмента ринку

телекомунікацій України внаслідок тимчасової окупації Російською Федерацією території Автономної Республіки Крим та м. Севастополь; зменшення доходів українських операторів від надання телекомунікаційних послуг та надходжень до державного бюджету; погіршення сталості функціонування телекомунікаційних мереж на тимчасово окупованих територіях та на території проведення антитерористичної операції, виникнення організаційних та технологічних проблем взаємодії таких мереж з іншими телекомунікаційними мережами на території України; необхідності збереження цілісності міжнародної структури нумерації, яка визначена рекомендаціями Міжнародного союзу електрозв'язку, Національним планом нумерації України та встановленого порядку маршрутизації трафіку голосової телефонії на ТМЗК України у зв'язку із порушенням Російською Федерацією вимог міжнародного законодавства у сфері телекомунікацій; порушення майнових прав суб'єктів ринку телекомунікацій України на тимчасово окупованій території, втручання у роботу телекомунікаційних мереж загального користування, збройного захоплення об'єктів і ліній зв'язку та перешкоджання здійсненню підприємницької діяльності.

Основними тенденціями розвитку 2014–2016 років стало впровадження телекомунікаційних мереж рухомого (мобільного) зв'язку третього покоління (3G); підвищення попиту споживачів на мультимедійні конвергентні телекомунікаційні послуги та збільшення кількості власників багатофункціонального термінального кінцевого обладнання з безпроводовим доступом до Інтернету; широке впровадження широкосмугового та високошвидкісного доступу до Інтернету створило ефективні умови для надання державним органам, суб'єктам господарювання різних форм власності та громадянам сучасних інформаційно-телекомунікаційних послуг у сферах охорони здоров'я, освіти, сільського господарства, торгівлі, фінансів, управління комунальним господарством; значне зростання кількості споживачів послуг міжмашинної взаємодії (machine-to-machine або M2M), які широко використовуються в таких сферах, як банківська діяльність, охорона та

безпека, моніторинг транспорту та логістика, промисловість, сільське господарство, енергетика тощо; запровадження операторами телекомунікацій різноманітних пакетів послуг і тарифних планів із об'єднанням послуг голосової телефонії, доступу до Інтернету та телебачення, зокрема, організацією безлімітного доступу до популярних соціальних мереж та інформаційних ресурсів, збільшенням обсягів послуг доступу до Інтернету та програм цифрового мовлення тощо.

Автором систематизовані проблеми сфери зв'язку та інформатизації в критичні періоди і представлені у табл. 2.14.

Таблиця 2.14

Характеристика проблем сфери зв'язку та інформатизації в критичні періоди

Проблеми	Періоди точки біфуркації та їхні причини		
	I — 2009 рік	II — 2014 рік	III — 2018 рік
Міжнародні	фінансово-економічна криза	втрата частини сегмента ринку внаслідок окупації Російською Федерацією	тероризм; військові дії;
Економічні	незбалансованість тарифів; інфляція	зменшення доходів населення та попиту;	зменшення доходів; зростання тарифів;
Політичні	політична криза; зменшення населення;	невідповідність існуючих нормативно-правових документів сучасному розвитку сфери;	корупція; некомпетентність влади;
Соціальні	зниження попиту в сільській місцевості	нерівномірність забезпечення споживачів	інформаційна небезпека (незахищеність інформації)
Технологічні	моральний та фізичний знос	повільне впровадження 3G та 4G технологій;	доступ до якісного Інтернету в сільській місцевості;

Джерело: сформовано автором.

Разом з тим існувала низка проблем: виникнення організаційних та технологічних проблем функціонування телекомунікаційних мереж на тимчасово окупованих територіях та на території проведення антитерористичної операції; низька ефективність управління телекомунікаційною мережею загального користування України, відсутність Національного центру оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій України; нерівномірність забезпечення споживачів телекомунікаційними послугами,

особливо у сільській, гірській місцевостях та депресивних регіонах, у тому числі загальнодоступними телекомунікаційними послугами та послугами широкосмугового доступу до Інтернету; доступ до служб екстреної допомоги населенню за номерами 101, 102, 103, 104 на території Донецької та Луганської областей; відсутність системності та координації дій в питаннях проектування, будівництва, реконструкції, модернізації, введення в експлуатацію телекомунікаційних мереж оперативно-диспетчерських служб центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф з телекомунікаційними мережами загального користування; діяльність незаконно створених на тимчасово окупованих територіях суб'єктів господарювання, що не зареєстровані згідно з законодавством України та які не мають права здійснювати діяльність у сфері телекомунікацій з використанням радіочастотного та номерного ресурсів ТМЗК України; порушення майнових прав операторів та провайдерів телекомунікацій України на тимчасово окупованих територіях, втручання у роботу телекомунікаційних мереж загального користування, захоплення об'єктів і ліній зв'язку та перешкоджання здійсненню підприємницької діяльності; масові та систематичні пошкодження зловмисниками абонентських ліній, лінійних та станційних споруд, призначених для утворення телекомунікаційних мереж, шляхом крадіжки електричного кабелю зв'язку з мідними жилами, що призвели до тривалого часу відновлення доступу споживачів до послуг фіксованого телефонного зв'язку; неврегульованість питання забезпечення недискримінаційного доступу операторів та провайдерів телекомунікацій до елементів інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики; збільшення випадків несанкціонованого втручання абонентів в роботу телекомунікаційних мереж (абонентський рефайл, шахрайські дії); сучасний стан та стрімкий розвиток телекомунікаційних мереж значно випереджають застарілі принципи побудови та функціонування загальнодержавної системи оповіщення; неврегульованість питань щодо мережевого нейтралітету при наданні послуг доступу до Інтернету щодо забезпечення захисту прав на свободу висловлювань інтернет-користувачів, на отримання, обмін інформацією та доступ до ресурсів

мережі Інтернет.

Саме це спричиняє чергове зниження ентропії та формування нової точки біфуркації у 2018 році. Заходами щодо підвищення ентропії та виходу сфери зв'язку та інформатизації з чергової точки біфуркації може стати створення системи управління інформаційної безпеки та удосконалення механізмів і засобів захисту інформації в інформаційно-комунікаційній інфраструктурі Українського державного центру радіочастот (УДЦР); участь у роботі міжнародних організацій (СЕПТ, МСЕ, у тому числі в якості організації — члена Сектора радіозв'язку МСЕ); актуалізація нормативної бази; забезпечення виконання заходів, пов'язаних з реалізацією інтеграції України до ЄС.

Проведемо аналіз точок біфуркацій на рівні підприємств та для знаходження найбільш кризових періодів діяльності досліджуваних підприємств, простежимо закономірності динаміки доходів (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останні 10 років (рис. 2.12).

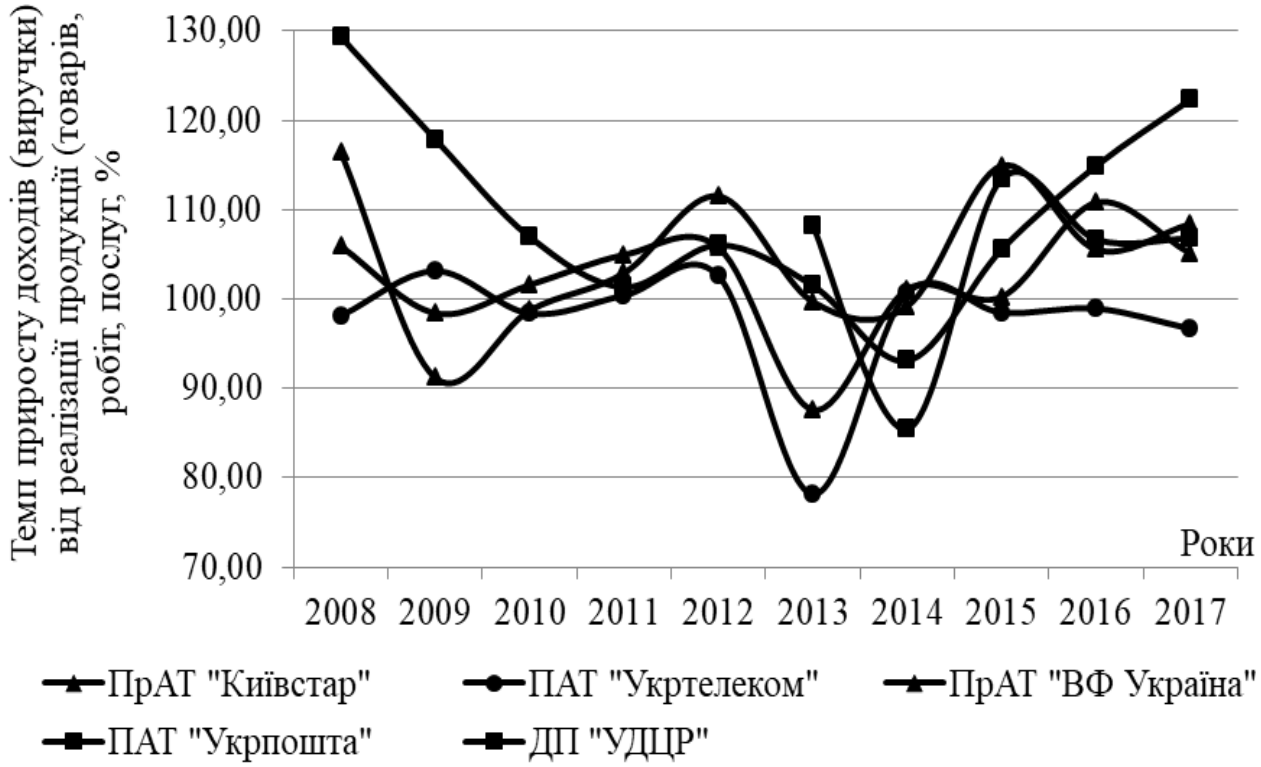

Рис. 2.12. Біфуркаційні точки розвитку підприємств ПрАТ «Київстар», ПрАТ «ВФ Україна», ДП «УДЦР», ПАТ «Укрпошта» та ПАТ «Укртелеком» у 2007–2017 роках

Джерело: побудовано автором.

Всі досліджувані підприємства діють по всій території України. Саме тому, на думку автора, на всіх представлених підприємствах спостерігаються біфуркаційні коливання у 2013 році, в складний для української економіки період. Окрім вищеназваних чинників, що зумовили біфуркаційні збурення і позитивні структурні зміни сфери зв'язку та інформатизації, основними факторами, які перешкодили стабільній діяльності підприємств та недоотримання прибутку або навіть отримання збитків, є:

– уповільнення зростання реального сектора економіки;

– зниження купівельної спроможності домогосподарств;

– зростаючий зовнішній борг;

– різке скорочення золотовалютних резервів;

– потреба в зовнішньому фінансуванні;

– недостатня диверсифікація поставок енергоносіїв, висока вартість російського газу;

– скорочення зовнішніх інвестицій.

Також слід зазначити про скорочення показників промислового виробництва, прямих іноземних інвестицій, нестабільний зовнішній попит, істотне зниження капітальних інвестицій. Штучне стримування інфляції та природних курсових коливань валютного ринку, зростаюча регулятивна роль держави — все це призвело до скорочення числа західних компаній на ринку і погіршення інвестиційного клімату в Україні.

Не відкидаючи необхідності всебічного моніторингу та оцінки соціально-економічного становища країни, необхідно враховувати і багато інших найважливіших чинників, в тому числі ті, які неможливо виразити кількісно. Не варто забувати і про політичну кризу в Україні: політика форсованої євроінтеграції, істотне поліпшення відносин з Російською Федерацією, прийняття законів про неблоковий статус держави і регіональні мови, підписаний Договір про створення Зони вільної торгівлі СНД. У листопаді 2013 року процес підготовки до підписання Угоди про асоціацію був з ініціативи українського уряду призупинений «з метою вжиття заходів щодо забезпечення

національної безпеки України, більш детального вивчення та опрацювання комплексу заходів, які необхідно здійснити для відновлення втрачених обсягів виробництва і напрямків торгово-економічних відносин з Російською Федерацією та іншими державами — членами Співдружності Незалежних Держав, формування належного рівня внутрішнього ринку, який забезпечував би паритетні відносини між Україною і державами-членами Європейського Союзу» [3]. Це рішення призвело до масової акції протесту в центрі Києва, а також в інших містах України, що отримала в соціальних мережах та ЗМІ назву Євромайдан за аналогією з подіями 2004 року, коли відбувалася широка кампанія мирних протестів, мітингів, пікетів, страйків (Помаранчева революція). Також це пов’язано зі збройним конфліктом на сході України і приєднанням Автономної Республіки Крим до Російської Федерації.

Висновки до розділу 2

У другому розділі «Аналіз інтеграційних форм співпраці у сфері зв’язку та інформатизації: сучасний стан та перспективи розвитку» проведено аналіз характеру і впливу ринкових факторів та економіко-правового середовища на розвиток підприємств сфери зв’язку та інформатизації в України, діагностику, моніторинг та моделювання розвитку ринку послуг сфери зв’язку та інформатизації, сегментний аналіз діяльності підприємств сфери зв’язку та інформатизації, побудовано біфуркаційну модель розвитку сфери зв’язку та інформатизації під впливом кризових явищ.

1. Сучасна практика державного управління інформатизацією в Україні ігнорує значну складність і багатофакторний характер цієї сфери, різнотиповість та ієрархічність її ключових гравців, багаторівневість систем управління, що обумовлює нечіткість пріоритетів управління, відсутність єдності цілепокладання та стратегій, некоординованих дій, неефективності проектів, які не узгоджені між собою. Це, в свою чергу, дало змогу

систематизувати та згрупувати законодавчі документи сфери зв’язку та інформатизації. З метою уникнення проблем, викликаних необґрунтованістю та неузгодженістю окремих положень законодавства у сфері зв’язку та інформатизації, потрібно побудувати раціональну систему ієрархічних рівнів нормативного регулювання з урахуванням міжнародних та національних нормативно-правових документів для ефективної діяльності та інтеграції підприємств досліджуваної сфери.

2. Скориставшись статистичним методом множинної регресії автором побудовано багатофакторну модель розвитку сфери зв’язку та інформатизації України, розвиток якої характеризується циклічністю: хвиля росту замінюється падінням та навпаки. Однак такої ситуації можливо уникнути за допомогою розвитку інтеграційних зв’язків не тільки між підприємствами сфери зв’язку та інформатизації, а й підприємствами інших видів економічної діяльності. А отже, інтеграція підприємств сфери зв’язку та інформатизації сприятиме досягненню ними сталого розвитку, модернізації їхньої діяльності за рахунок спільного раціонального використання ресурсів з метою підвищення основних економічних показників і конкурентоспроможності, а також отримання ефекту синергії, що, в свою чергу, сприятиме планомірному впровадженню найбільш ефективних й новітніх прогресивних технологій та економічних, соціальних і екологічних імперативів в Україні.

3. Проведено сегментний аналіз діяльності підприємств сфери зв’язку та інформатизації. Встановлено, що за останні 10 років найбільшою за критерієм доходів є компанія ПрАТ «Київстар». Частка доходів цієї компанії становить у 2017 році 25,86 %. На основі аналізу фінансової звітності з’ясовано, що загальна фінансова ситуація діяльності ПрАТ «Київстар» є стабільною, оскільки щороку підвищується прибуток компанії, зростають показники ліквідності та рентабельності. Не зважаючи на наявність прибутку, фінансова ситуація діяльності ПрАТ «ВФ Україна», ПАТ «Укртелеком» та ДП «УДЦР» є нестабільною та потребує втручання кваліфікованих спеціалістів, оскільки показники ліквідності та рентабельності постійно знижуються, що говорить про

неефективне управління компаніями. Фінансова ситуація діяльності ПАТ «Укрпошта» є також нестабільною та потребує втручання кваліфікованих спеціалістів, що спричинено збитковістю діяльності у 2017 році та щорічним зменшенням показників фінансової стійкості. Також встановлено взаємозалежність чистого фінансового результату та чистого руху грошових коштів від операційної діяльності по всіх підприємствах.

4. На основі використання методичного інструментарію обґрунтовано, що інтегровані підприємства в своєму розвитку періодично мають як позитивні, так і негативні відхилення. Доведено, що чим вище рівень організованості розвитку інтегрованого підприємства, тим більш чутливе воно до зовнішніх факторів, тим вище його активність впливу на зовнішнє оточення системи. Таким чином, при незначній величині зміни управляючого параметра система здатна гасити внутрішні флуктуації чи зовнішні впливи, тобто відновлювати втрачену рівновагу. Аналіз доходів сфери зв'язку та інформатизації України з 2008 року по теперішній час у порівняльних цінах за допомогою побудованої моделі біфуркаційних змін дав змогу визначити кризові періоди, проблеми та запропонувати шляхи їхнього вирішення у наступному періоді флуктуації.

Отже, проведене дослідження сучасного стану та перспектив розвитку інтеграційних форм співпраці у сфері зв'язку та інформатизації є базисом до формування теоретико-методологічних основ інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації.

Основні наукові результати, викладені в даному розділі, опубліковано в роботах [64, 143, 152, 185, 193, 204].

РОЗДІЛ 3
ФОРМУВАННЯ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИХ ОСНОВ ІНТЕГРАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

3.1. Теоретичні основи процесу інтеграції підприємств

В результаті здійснення стратегії інтеграції утворюються різні форми інтеграційних об'єднань підприємств. Класифікації таких форм стосовно до української економіки розроблялися в працях значного числа вітчизняних вчених. При цьому більшість з подібних класифікацій або не охоплюють всю сукупність таких об'єднань, або не засновані на чітко сформульованому критерії класифікації. У зв'язку з цим виділення деяких форм інтеграційних об'єднань підприємств не має під собою логічного обґрунтування. Зазначені недоліки призводять до необхідності вдосконалення існуючих підходів до класифікації форм інтеграційних об'єднань.

Інтенсивний розвиток інтеграційних процесів на різних рівнях є найважливішою ознакою сьогоднішньої дійсності. Розвитку інтеграційних процесів в економіці сприяють економічна взаємозалежність держав, інтернаціоналізація продуктивних сил. Більш тісне співробітництво і взаємопроникнення окремих національних господарств, забезпечення умов концентрації виробництва є основною метою економічної інтеграції як якісно нового і більш складного етапу інтернаціоналізації господарських зв'язків.

Важливість урахування інтеграційних процесів та процесів глобалізації для України визначається дією взаємопов'язаних факторів. В умовах посилення процесів глобалізації та інтернаціоналізації, поглиблення міжнародного поділу праці, транснаціоналізації виробничої діяльності важливим для України є розробка власного оптимального механізму входження у світове конкурентне середовище, орієнтованого на забезпечення економічного розвитку та реалізацію національних інтересів країни.

Виклики теперішнього положення нашої країни диктують певні умови для подальшої перспективи її як економічного, так і соціального розвитку. Таким чином, актуальності набирає робота по дослідженню сутності та особливостей інтеграції. Як зазначає В. Я. Амбросов кооперацію та інтеграцію слід розглядати як соціально-економічну категорію, яка має потребу у всесторонньому науковому аналізі причинно-наслідкових зв'язків базових факторів розвитку явищ і процесів на основі діалектичних методів, які дають можливість не тільки пізнати процес у зародженні та його розвитку в загальних рисах, але і в конкретних формах його прояву у всій різноманітності та складності відносин суб'єктів інтеграції [3]. Відмінною особливістю розвитку світового господарства на сучасному етапі є формування різноманітних міжгалузевих комплексів на основі об'єднання технологічних стадій виготовлення, переробки, збуту та реалізації готової продукції на засадах інтеграції в різних формах її прояву. Термін «інтеграція» має дуже широке тлумачення. В економічній науці інтеграцію розглядають з різних позицій, що дозволяє зробити акцент на різних аспектах цього поняття. Термін інтеграція в перекладі з латинської «integratio» — відновлення, об'єднання в ціле окремих частин, це походить від латинського «integer», що буквально означає цілий [279].

Включення економіки України до глобальної конкуренції, зростаючі зв'язки зі світовим ринком і залежність від нього актуалізують питання визначення тенденцій змін в економіці розвинених країн та в економіці України. Євроінтеграція України означає по суті процес інтеграції менш розвиненої країни в економічне співтовариство відносно більш розвинених країн [29]. Ця обставина викликає необхідність дослідження сутнісних процесів в сучасній економіці менш розвинених країн, насамперед — України, і зіставлення їх з відповідними процесами у розвинених країнах. При такому зіставленні необхідно враховувати тенденції розвитку, які віддзеркалюють зміни у структурі економіки — у характері і формах власності, ступені розвитку конкуренції і промислового капіталу, специфіки монополії,

тенденціях нагромадження капіталу, фінансових і кредитно-грошових відносинах. Особливого значення ці процеси набувають в умовах Третьої промислової революції, яка розгорнулась у розвинених країнах світу і яка свідчить, що індустріальна економіка до сьогодення залишається основою економічного зростання та підвищення добробуту населення як у розвинених країнах, так і у країнах наздоганяючого типу розвитку.

Інтеграція економіки України в європейський економічний простір передбачає приведення структури її господарського механізму, організаційних інститутів у відповідність з найважливішими тенденціями сучасного економічного розвитку [128]. Така інтеграція неможлива без усвідомлення та широкого використання світогосподарських зв'язків, величезного досвіду, нагромадженого людством у раціональному використанні матеріальних, фінансових, трудових та інших ресурсів. Тому роль історичного аспекту в системі економічних наук дуже велика. Адже досліджуючи ті чи інші суспільні явища, необхідно не тільки дати основні їхні характеристики, але й передбачити їхню еволюцію. Це можливо зробити тільки із врахуванням попереднього розвитку даного явища, що базується на певних історичних закономірностях. Метою даної роботи є аналіз економічних відносин в національній економіці в умовах її інтеграції у глобальний процес розвитку.

Одним з чинників, що визначає конкурентоспроможність економіки, є розвинене мале підприємництво. Низка специфічних рис, властивих малим підприємствам (дефіцит фінансових ресурсів, обмеженість ринків збуту, недостатня професійна кваліфікація керівництва підприємств тощо), обумовлює необхідність створення механізму підтримки даних суб'єктів господарювання. До складу такого механізму відносять державну, інфраструктурну підтримку малого підприємництва, а також інтеграційну взаємодію малих підприємств з іншими учасниками ринку.

Інтеграційну взаємодію між суб'єктами підприємництва визначимо як процес економічного, організаційного, фінансового об'єднання ресурсів двох або більше суб'єктів підприємництва, метою якого є отримання взаємної

вигоди і підвищення ефективності діяльності обох сторін.

Аналіз досліджень з даної проблематики свідчить про те, що більшість науковців зосереджують свою увагу на таких найбільш поширених організаційно-економічних формах інтеграції суб'єктів господарювання, як субпідряд (субконтракт), франчайзинг, лізинг та венчурний бізнес Так, автор роботи [3] визначає, що основними формами інтеграції великих та малих господарських структур є: субпідряд, франчайзинг, лізинг та венчурне фінансування. У [279] інтеграційні зв'язки класифіковано за такими ознаками: територіальні (технополіс, технопарк, бізнес-інкубатор); міжфірмові (субконтрактинг, франчайзинг, венчурне фінансування), міжособисті (союзи, асоціації, форми).

Слід визначити, що реалії сьогодення диктують необхідність вирішення проблем міського господарства об'єднанням фінансових зусиль місцевих органів влади і приватних підприємств. Тому до вказаного переліку інтеграційних форм взаємодії слід віднести державно-приватне партнерство, яке в Україні реалізується за допомогою концесій.

В сучасних умовах діяльності підприємств також набувають важливості аутсорсинг і формування кластерів, оскільки вони вимушені шукати нові форми організації бізнесу і зовнішнього партнерства для того, щоб не втратити свої позиції на ринку. Взагалі вибір форми інтеграційної взаємодії між суб'єктами підприємництва залежить від того, суб'єкти (підприємства, установи або організації) яких секторів задіяні в такому партнерстві і які проекти планується реалізувати.

В тому випадку, коли необхідно реалізувати важливий інфраструктурний або інший проект на місцевому (регіональному або державному) рівні із залученням приватних підприємств, основними формами взаємодії є концесія і аутсорсинг. Вважається, що інфраструктурні сектори, які відносяться до природних монополій (водопостачання, теплопостачання, автодороги, аеропорти, порти тощо) є найкращими об'єктами для передачі їх в концесію.

Це пояснюється тим, що реконструкція, експлуатація, утримання

зазначених об’єктів в належному стані потребують додаткових ресурсів, які можуть знаходитись у розпорядженні приватних підприємств. Отже, розглянута форма інтеграційної взаємодії є перспективною для вирішення актуальних соціально-економічних проблем для всіх регіонів України, і дозволяє скоротити і оптимізувати витрати місцевих бюджетів та підвищити якість управління об’єктами інфраструктури, якість послуг громадянам. З іншого боку, на засадах концесії суб’єкти підприємництва отримують можливість виконувати довгострокові проекти, що виключає необхідність постійного пошуку нових партнерів.

Розповсюдженою формою партнерства між великими і малими підприємствами є аутсорсинг, оскільки він не передбачає для обох сторін початкових витрат, і являє собою засіб оптимізації витрат за рахунок передачі неосновних функцій великих підприємств зовнішнім спеціалізованим компаніям.

Останнім часом досить актуальним став франчайзинг, його поширення обумовлене динамічним розвитком конкуренції на вітчизняному ринку. Доцільно відзначити, що якщо при аутсорсингу великі підприємства шукають співпраці з малими підприємствами для підвищення ефективності власного функціонування, то при франчайзингу зацікавленою стороною є малі підприємства. Вони отримують вже відпрацьовані технології, обладнання, послуги з постачання, рекламні матеріали, відому торговельну марку, можливість навчатися і одержувати консультації в процесі підприємницької діяльності великих підприємств.

Важливою і вельми актуальною формою співпраці, особливо в кризові періоди розвитку економіки, є кластерна організація виробництва. В межах кластерів відбувається інтеграція підприємств, організацій, установ різних форм власності, але споріднених видів діяльності. Зарубіжний досвід підтверджує, що підприємства — учасники кластерів мають можливість більш ефективно та раціонально використовувати наявні ресурси, залучати інвестиції, підвищувати якість та асортимент продукції і створювати нові фірми,

оптимізувати виробничі процеси тощо.

Отже, на думку автора, інтеграція — це не лише категорія, що відображає зв’язки між цілим (підприємством) та його елементами (ресурсами), а й процеси співробітництва між великими і малими підприємствами з метою оптимізації витрат за рахунок передачі неосновних функцій великих підприємств зовнішнім спеціалізованим компаніям. Тому результатом інтеграційних процесів для великих підприємств має стати мінімізація кількості технологічних операцій, що впливають на зменшення витрат, скорочення виробничого циклу, зниження собівартості продукції тощо. Серед можливих наслідків інтеграційних відносин для малих підприємств слід відзначити розширення сфер діяльності, підвищення рівня конкурентоспроможності за рахунок отримання фінансово-ресурсної підтримки, доступності нових технологій тощо.

3.2. Методологічні основи формування інтеграційних форм розвитку підприємств як управлінська інновація

У сучасних умовах інноваційні технології, нова техніка, поліпшення умов праці й організація виробництва, підвищення мотивації підприємницької діяльності є основними факторами конкурентоспроможності підприємств, які забезпечують їхню економічну стійкість на мікро-, мезо- та макрорівнях у провідних країнах світу. За таких умов розвиток національної економіки й ринкових структур в Україні дедалі більше залежить від інноваційної спрямованості розвитку різних сфер економічної діяльності. Важливу роль у вирішенні загального комплексу поставлених завдань відіграє сфера інфраструктури поштового зв’язку. Поштовий зв’язок являє собою важливу складову економічного та соціального секторів національної економіки.

Послуги поштового зв’язку сприяють розвитку різноманітних сфер бізнесу, виступають у ролі комунікаційного механізму, доступного для всіх

верств населення, особливо в період інтеграційних процесів та трансформаційних перетворень. Одним з найперспективніших напрямків розвитку поштової служби в сучасних умовах є співпраця з іншими суб'єктами ринку: фінансовими установами, страховими компаніями, підприємствами торгівлі та іншими. Ефективність цієї співпраці значною мірою залежить від впровадження інновацій. Спираючись на значущість поштового зв'язку як складової світового та національного поштового простору, можна визнати, що дослідження проблеми подальшого розвитку поштового зв'язку, а також розвитку конкурентних відносин на ринку, пов'язаних з впровадженням інновацій, є актуальним сьогодні.

Сучасний етап розвитку світової економіки свідчить, що основним фактором формування конкурентоспроможності є інновація і диверсифікація послуг. При цьому має бути синтез науки, підприємництва і посередництва. На думку автора, ключовою проблемою реалізації інноваційної діяльності в Україні є відсутність сформованих партнерських відносин між науковими розробками і суб'єктами бізнесу. Сфера поштового зв'язку також потребує активізації інноваційної діяльності та впровадження нових технологічних моделей. При цьому вирішення цієї проблеми доцільно здійснити на базі досвіду провідних країн.

Теоретичною базою досліджуваної тематики стали праці сучасних вчених, які приділяють значну увагу інноваціям та інноваційним процесам у поштовому зв'язку. Це такі українські вчені, як: М. М. Скоробогатов та О. І. Куцерубова [280], які досліджують шляхи підвищення ефективності діяльності підприємств зв'язку, головним чином, за допомогою диверсифікації; О. А. Князєва та С. С. Новицька [104], праці яких присвячені підвищенню конкурентоспроможності підприємств поштового зв'язку саме через впровадження контролінгу в діяльність суб'єктів надання послуг зв'язку; В. О. Крупська [126], науковим інтересом якої є вибір ефективної стратегії інноваційного розвитку підприємств поштового зв'язку в сучасних умовах господарювання; Ю. В. Богоявленська та А. С. Мельник [17], які розглядають е-

commence та його вплив на обсяги послуг поштового зв’язку.

Також важливо визначити зарубіжних науковців, дослідження яких присвячені інноваційним аспектам розвитку поштового зв’язку. Це такі вчені, як: І. В. Князєва, Я. С. Чудєснова та М. Г. Семененко [103], праці яких присвячені інноваційним проектам у галузі зв’язку, особливо програмі Projectexpert, а також розробці методів економічної ефективності цих проектів; А. С. Чернишов та І. І. Дерен [309] досліджують розвиток ринку поштових послуг з урахуванням інноваційних тенденцій; М. В. Лоскутова та М. В. Потапова [133] розглядають інформаційні технології та особливості її впровадження у галузь зв’язку.

Проведений аналіз існуючих досліджень та публікацій дозволив визначити низку вітчизняних та зарубіжних вчених, які працюють у науковому напряму щодо розробки та впровадження інновацій у галузь зв’язку, в тому числі поштового. Однак багатогранність проблеми, її державна значущість спонукають та зумовлюють потребу подальших досліджень щодо впровадження інновацій в галузь поштового зв’язку на основі міжнародного досвіду.

Послуги зв’язку є надзвичайно важливими у забезпеченні функціонування усіх сфер суспільства, що обумовлює його особливу економічну і соціальну значимість.

Сфера поштового зв’язку на міжнародному рівні контролюється такими організаціями: Всесвітній Поштовий Союз (ВПС), Європейський комітет поштового регулювання (СЕРП), Регіональна співдружність у галузях зв’язку (РСС) та ін. Діяльність цих організацій головним чином направлена на забезпечення ефективного функціонування та розвитку галузі зв’язку на національному та міжнародному рівнях. На основі рекомендацій міжнародних організацій та поштових конвенцій автором виділено 4 стратегічні цілі розвитку поштового зв’язку (рис. 3.1).

На основі проведеного дослідження можна стверджувати, що ключовою є ціль 3, реалізація якої у сучасних умовах дозволить підвищити прибутковість

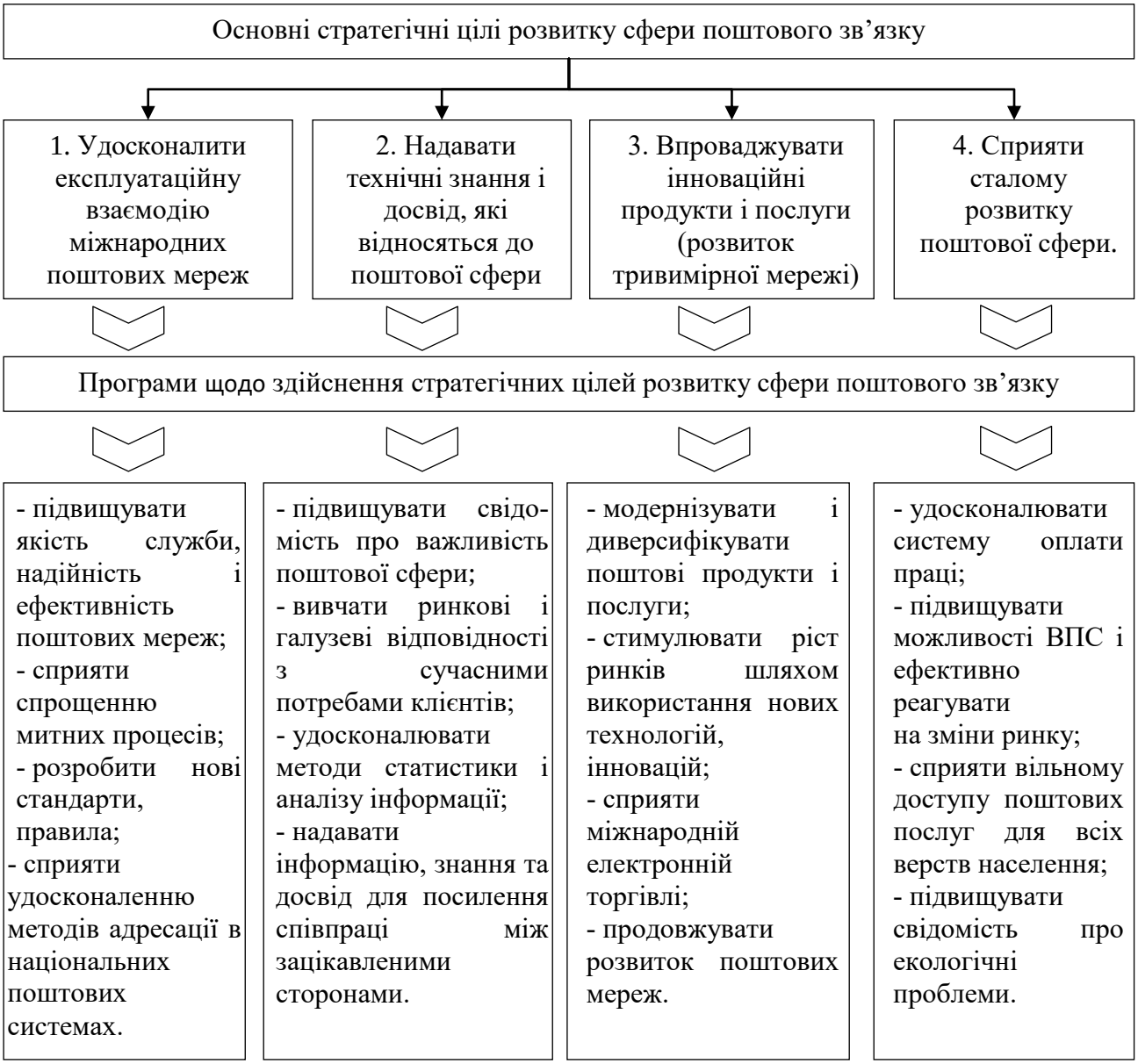

Рис. 3.1. Основні стратегічні цілі розвитку сфери поштового зв'язку та програми щодо їх здійснення

Джерело: складено автором на основі даних [161].

операторів поштового зв'язку, збільшити їхню конкурентоспроможність та забезпечити клієнтів інноваційними послугами та інформаційними продуктами.

Аналіз даних ВПС свідчить про те, що за останні кілька років поштові потоки істотно змінилися, у багатьох регіонах світу відбувається падіння обсягів відправлень письмової кореспонденції.

На думку керівництва багатьох поштових служб світу, для покращення цих показників необхідно забезпечити розвиток послуг директ-маркетингу [8, 195, 280, 309] та впроваджувати різні інноваційні управлінські технології,

однією з яких є інтеграція.

Міжнародний досвід впровадження інноваційних управлінських технологій в галузь поштового зв'язку наведено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Міжнародний досвід впровадження інноваційних технологій у сфері зв'язку та інформатизації

Країна	Процес впровадження інновацій	Результати для поштових операторів і сфери
Австралія	Пошта оновила свої посилки об'єктів в Сіднеї і Мельбурні в часі для сезону різдвяних покупок. Ці інноваційні програми є відповіддю на зростаючий ринок електронної комерції.	Потужність двох об'єктів зросла більш ніж удвічі до 1,3 млн одиниць в день.
Бельгія	BPOST розширює свою онлайн-доставку продуктів обслуговування.	Доходи на BPOST підвищилися на 0,5 % — до 569 млн євро. Доходи у внутрішню пошту підвищились на 1,9 % — до 341 млн євро.
Данія	FEDEX побудував новий завод вимірювання більш ніж 8000 квадратних метрів в Копенгагені та аеропорт в Данії.	Об'єктами буде служити Данія, Фінляндія, Норвегія і Швеція. Очікується сортування понад 11 500 посилок в день.
Німеччина	EBAY увів послугу «натисніть і заберіть», що робить його легше для покупців, придбати через Інтернет та отримувати електронною поштою або в текстовому повідомленні, що товар прибув.	У Deutsche Post DHL прибуток стрибнув на 17 % — до 468 млн євро.
Швейцарія	POSTFINANCE, одиниця SwissPost, планує ввести оплату і торговий додаток під назвою TWINT в 2015 році.	Зручність для оплати клієнтами своїх замовлень.

Джерело: сформовано автором.

Аналіз даних табл. 3.1 показав, що визначені міжнародними організаціями стратегічні цілі розвитку сфери поштового зв'язку (рис. 3.1) реалізуються на практиці в діяльності підприємств поштового зв'язку, особливо в таких як Австралія, Бельгія, Данія, Німеччина та Швейцарія. Щодо України, то вона поки не здатна змагатися з інноваційно розвиненими країнами, хоча й прагне до покращення свого економічного становища. З цією метою в Україні розробляються та впроваджуються заходи щодо стимулювання та підтримання

інноваційної діяльності на державному рівні. На період 2012–2020 рр. з урахуванням світових технологічних тенденцій Урядом України затверджено пріоритети інноваційної діяльності загальнодержавного та галузевого рівнів.

Відповідно до [267, 298] у 2014–2015 роках спостерігалося значне зростання збитків та невиконання плану доходів практично за всіма послугами національного оператора поштового зв'язку «Укрпошта». Головними причинами погіршення фінансових показників є [8, 182, 357]:

- втрата великої кількості корпоративних клієнтів;
- застосування протиправних схем пересилання простої письмової кореспонденції; невиправдана закупівля матеріальних цінностей: поштові марки, конверти, AIP-пакети тощо;
- реалізація знаків поштової оплати та конвертів невстановленого надходження;
- тендерні закупівлі за завищеними цінами;
- здійснення транспортно-логістичних послуг на користь конкурентів; надмірний пробіг транспорту та витрати палива через неефективний управлінський апарат;
- завищені ціни на товари широкого вжитку, що розповсюджуються через мережу відділень поштового зв'язку (ВПЗ).

У 2018 р. чистий прибуток ПАТ «Укрпошти» значно зменшився в порівнянні з аналогічним періодом минулого року, що відобразилося на постійному зростанні кредитних зобов'язань та дебіторській заборгованості підприємства.

Аналіз фінансових показників ПАТ «Укрпошта» свідчить про ефективну діяльність, проте витрати перевищують доходи, і тому підприємство на сьогодні є збитковим. Підвищення ефективності можливе лише за рахунок впровадження інновацій в галузь поштового зв'язку (рис. 3.2).

Одним з шляхів впровадження інновацій в галузь поштового зв'язку для забезпечення розвитку підприємств поштового зв'язку України є створення спільно з ПАТ «Укрпошта» інтегрованої групи підприємств. Створення такої

групи надасть можливість впровадження технологічних, інформаційних та фінансових інновацій, влити додатковий інтелектуальний потенціал, що, в свою чергу, призведе до зміни економічних показників діяльності підприємства поштового зв'язку та дозволить підвищити конкурентоспроможність, створити нові програми, зведені електронні каталоги, збільшити дохідність підприємства, сформувати нові інформаційні ресурси тощо.

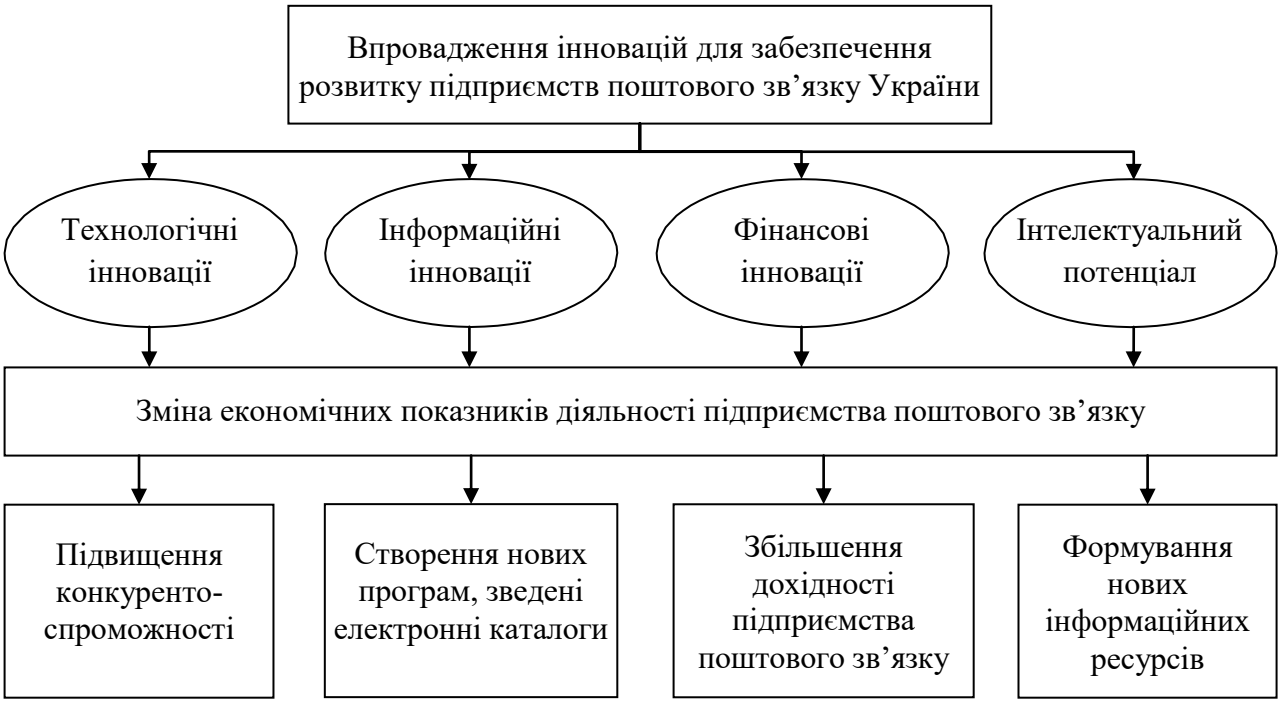

Рис. 3.2. Схема впровадження інновацій в розвиток підприємств поштового зв'язку України

Джерело: сформовано автором.

Так, розглядаючи впровадження інноваційних технологій, які ефективно вплинуть на економіку держави, а вона є головним стратегічним підприємством, можна виокремити пропозиції щодо поліпшення інноваційної ситуації в поштовому зв'язку України: конвергенція послуг поштового зв'язку; зміни якості послуг, введення нових тарифів; розвиток виробничого потенціалу (обов'язкове знання іноземної мови); розширення міждержавного співробітництва в галузі наукових розробок та інноваційної діяльності, координація зусиль у питаннях розвитку пріоритетних для кількох держав напрямків; розвиток інноваційної інфраструктури шляхом покращення системи

інформаційного забезпечення інноваційної діяльності, сертифікації і впровадження розробок, підготовки та перепідготовки кадрів.

В умовах сьогодення, коли технічний розвиток та фінансово-економічна досвідченість населення є досить високими, підвищуються вимоги і до пошти. Постійно розширюється спектр послуг, що надають підприємства поштового зв'язку. Такі ключові ресурси, як гроші та час, зумовлюють гнучке та швидке реагування на зростаючий попит населення на ті чи інші фінансові послуги — це обов'язкове та першочергове завдання. Поштові фінансові послуги, серед яких грошові перекази, оплата рахунків, виплата пенсій та грошової допомоги, є самими поширеними і у той же час самими чутливими до конкуренції. Ринок послуг з виплати пенсій та соціальної допомоги передбачає забезпечення виплат пенсій усім категоріям населення, які мають право на пенсійне забезпечення та різноманітні соціальні виплати, що призначаються відповідно до діючого законодавства. Вищезазначені виплати здійснюються через мережу ПАТ «Укрпошта» та банківські установи, які є конкурентами на цьому ринку. Дана послуга є однією з найбільш поширених та соціально значущих, надається українською поштою вже впродовж багатьох років. Незважаючи на досить невисокі тарифи ПАТ «Укрпошта», Пенсійний фонд України останнім часом віддає перевагу банківським установам, оскільки банки здійснюють для Пенсійного фонду України пенсійні виплати безкоштовно, але користуючись залишками на пенсійних рахунках, отримують додаткові доходи.

Таким чином, перспективним для ПАТ «Укрпошта» є організація сумісних проектів з регіональними банками по обслуговуванню пластикових карт пенсіонерів. Цей напрямок розвитку фінансових послуг найбільш перспективний, враховуючи тенденцію високої активності банків в роботі по випуску карт для пенсіонерів і одержувачів інших соціальних виплат. Адже саме таким способом, використовуючи комерційні важелі, застосовуючи прогресивні інформаційні технології, пропонуючи пенсіонерам якісні послуги за прийнятними тарифами, ПАТ «Укрпошта» зможе не тільки успішно конкурувати з банківськими установами, а і утримувати обсяги послуг з

виплати пенсій.

Нині «Українська пошта» здійснює прямий поштовий обмін з 72 країнами світу; двосторонній обмін поштовими переказами — з 34, односторонній — з 1 (Німеччиною), двосторонній обмін електронними переказами — з 30, обмін відправленнями з післяплатою — із 13 країнами [267]. «Укрпошта» як національний оператор поштового зв'язку має виключне право на видання маркованої продукції. За роки незалежності в Україні випущено 1354 сюжети поштових марок, які розповідають усьому світу про вітчизняні історичні, культурні та спортивні події, видатних політичних, громадських, наукових і культурних діячів, науково-технічний розвиток нашої країни, її природні багатства тощо. «Укрпошта» — одна із стратегічно важливих для економіки України компаній. Підприємство має високий авторитет не лише всередині країни, а й на міжнародному рівні — серед світової поштової спільноти, колег — поштових служб інших країн. Розвиток «Укрпошти» не припиняється ні на мить, адже світ змінюється, і ми маємо змінюватися разом з ним. Отож, стратегія розвитку ПАТ «Укрпошта» на 2016–2020 рр. пріоритетними напрямами діяльності підприємства на найближчий час визначає, зокрема: будівництво нових і модернізацію існуючих сортувальних центрів; оновлення автопарку; модернізацію ІТ-інфраструктури підприємства; подальше впровадження і вдосконалення автоматизованих робочих місць у ВПЗ; поліпшення якості обслуговування шляхом побудови системи виявлення причин виникнення скарг; створення і впровадження системи мотивації працівників на основі грейдів тощо.

3.3. Механізм інтеграції підприємств та послуг сфери зв'язку та інформатизації на різних рівнях національної економіки

На сьогоднішній день характерною рисою сучасного світового соціально-економічного розвитку є економічна інтеграція розвинених країн в європейські

структури. Процес економічної інтеграції України як внутрішній, так і зовнішній супроводжується значною кількістю проблем: нестабільною демократичною системою, недосконалим та непрозорим правовим полем, слаборозвиненими ринковими інститутами та відсутністю чіткого механізму інтеграції на мікро-, мезо- та макрорівнях. Світові кризові явища призупинили процеси інтеграції в Україні за всіма векторами, оскільки наша економіка значно відстає від європейської. Відрізняються вони також рівнем освіти та життя, а національні підприємства не є конкурентоспроможними, тому неспроможні досягти успіхів на інших ринках і навіть можуть втратити внутрішній.

Серйозною проблемою для України залишається реалізація інтеграційних проектів, визначення економічних інструментів стимулювання інтеграцій підприємств та пошук результативних інтеграційних форм розвитку. Необхідність вирішення завдань щодо вибору напрямку інтеграційного розвитку країни та основних мотивів інтеграційних процесів обумовлює дослідження теоретичних аспектів інтеграції на різних економічних рівнях.

На макрорівні відображені особливості, проблеми та механізми інтеграції України до світового простору у працях таких вчених: І. Бураковський, Г. Немиря, О. Павлюк, В. Маштабей [41, 49, 330, 340, 374], в яких детально проаналізовано нормативно-правову базу інтеграції України, визначено двосторонні переваги взаємозв’язків, можливості України як економічного партнера, основні заходи щодо подальшої інтеграції. При цьому в дослідженнях відсутній комплексний підхід до розгляду проблематики, крім того, як правило, аспекти інтеграційних перетворень виводяться за межі уваги чи розглядаються як один з елементів стратегії зростання.

Також можна відзначити прихильність дослідників до розгляду феномену інтеграційного процесу в різних сферах економічної діяльності. Аналізуючи показники розвитку галузей та процеси інтеграції, науковці А. Стерлігова, С. Мочерний, А. Мовсесян, М. Безпарточний, С. Соколенко, В. Третяк [49, 330] та інші виокремлюють машинобудування, будівництво, освіту і науку, зв’язок,

туризм, легку промисловість та досліджують процеси інтеграції на регіональному рівні.

Значний внесок щодо досліджень горизонтальної та вертикальної інтеграції підприємств зробили як зарубіжні, так і вітчизняні автори: А. Єгоров, С. Карделл, С. Кущ, О. Менкур, Л. Нікулін, Х. Олдрич, С. Парінов, В. Радаєв, Й. Рюегг-Штюрм, Л. Сміт-Дор, В. Амбросов, В. Месель-Веселяк, В. Топіка, Т. Шигаєва, В. Лойко, А. Пелипенко, В. Дикань, Д. Малащук, М. Коденська, О. Челнокова [84, 223, 330] та інші, що розглядали організаційно-економічні особливості співпраці та вплив створених структур на економіку країни. Проте відсутні розробки щодо забезпечення сталого економічного розвитку України через інтеграцію підприємств на різних економічних рівнях та визначення ефективних форм інтеграції, враховуючи саме внутрішні і зовнішні фактори економіки країни.

Забезпечення інтеграційного розвитку підприємств в системі національної економіки можливе лише за рахунок їхньої ефективної трансформації. Першочерговими завданнями є визначення форм інтеграції, сфери виникнення інтеграційних переваг, інструментів досягнення інтеграції підприємств. Широке трактування терміна «інтеграція» дозволяє застосувати його до різних галузей науки, при цьому основна маса публікацій присвячена аналізу саме економічної інтеграції, під якою в загальному вигляді розуміють процес економічної взаємодії країн, що приводить до зближення господарських механізмів, приймаючи форму міждержавних угод і узгоджено-регульований міждержавними органами [330]. Економічна інтеграція характеризується деякими ознаками, що відрізняє її від інших форм взаємодії: взаємопроникненням національних виробничих процесів; широким розвитком міжнародної спеціалізації і кооперації у виробництві, науці і техніці, інформатизації; глибокими структурними змінами в економіці країн-учасниць; необхідністю цілеспрямованого регулювання інтеграційного процесу, розробки узгодженої стратегії та тактики розвитку; регіональністю просторових масштабів інтеграції.

У рамках комплексного дослідження інтеграції, основних ознак та інтеграційних процесів на різних економічних рівнях, на підставі аналізу наукової літератури [41, 49, 66, 191, 223] автором удосконалено загальну модель інтеграції національної економіки (рис. 3.3), яку можна використовувати для визначення завдань та переваг формування об'єднань, інтеграційних форм злиття/поглинання або внутрішньої інтеграції.

Різноманітність підходів щодо економічної інтеграції на макро-, мезо- й мікрорівнях характеризуються складністю, багатокомпонентністю та взаємообумовленістю і є самостійними, а з іншого боку, доповнюють один одного та в цілому дозволяють отримати всебічно якісне уявлення про економічну інтеграцію національної економіки.

Проведене дослідження дає змогу зробити висновок про те, що інтеграція — це розвиток, який пов'язаний з об'єднанням в одне ціле, оскільки вона є процесом злиття або взаємозв'язку елементів, що призводить до нової форми співпраці, нових якісних і конкурентних можливостей елементів і системи в цілому. На національному рівні інтеграція — це стан цілісності економіки та впорядкованого функціонування всіх елементів, властивість всіх елементів соціально-економічної системи до забезпечення розвитку національних підприємств на всіх стадіях відтворювального циклу і всіх рівнях ієрархії.

Розглянувши вищезгадані рівні інтеграції національної економіки, зазначимо, що до ієрархії додається мезорівень (регіоналізація економіки). Удосконалення автора полягає у взаємозв'язку всіх рівнів національної економіки в процесі інтеграції та визначенні можливих інтеграційних форм, що є обов'язковою умовою ефективного розвитку підприємств та економіки країни в цілому.

Враховуючи ці фактори, автором виокремлено три основні рівні інтеграції: макро-, мезо- і мікрорівень. Відповідно до кожного рівня проаналізовано проблеми інтеграції та визначені основні мотиви здійснення інтеграційних процесів. Запропоновані форми інтеграції в залежності від економічних рівнів національної економіки.

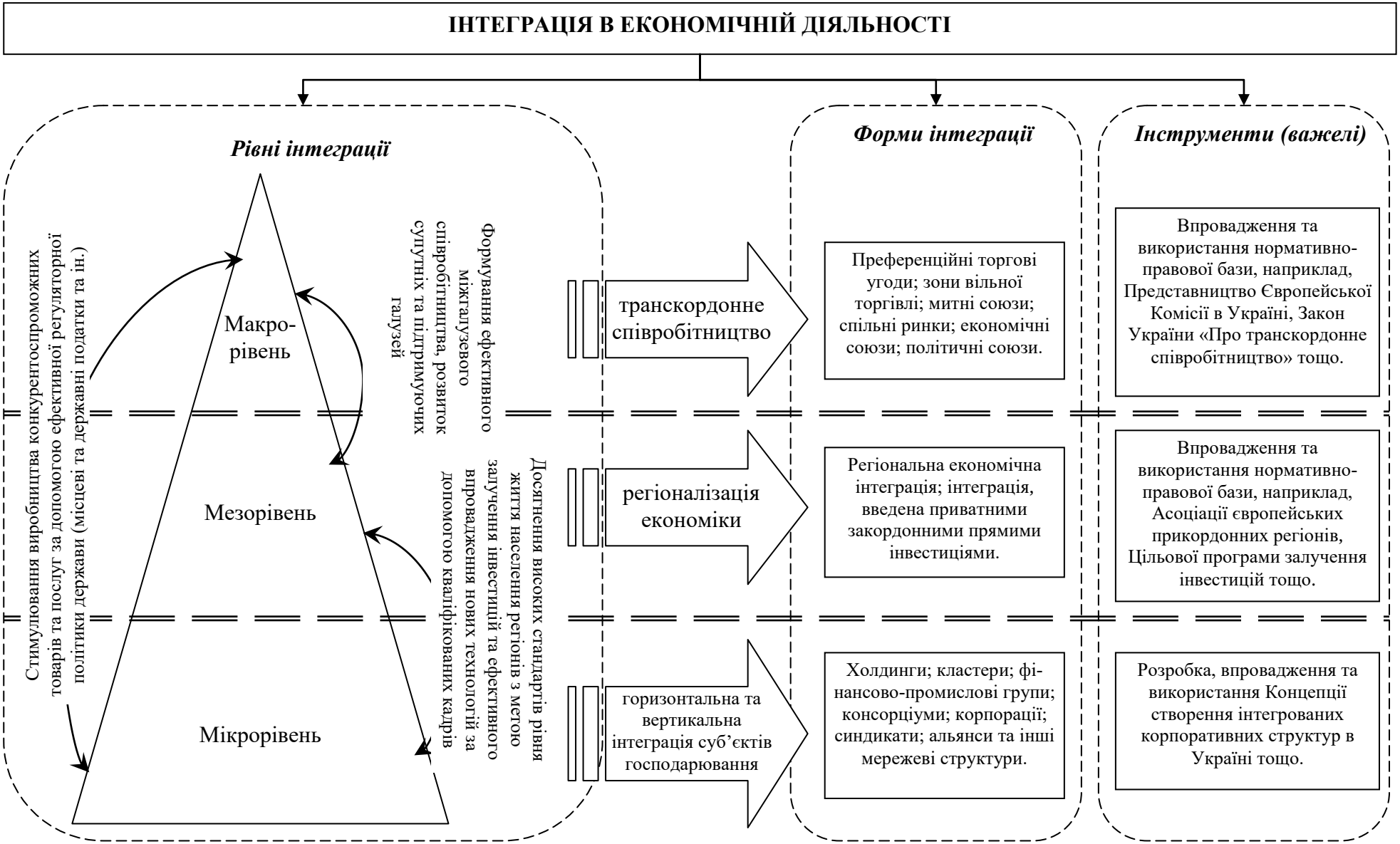

Рис. 3.3. Інтеграційна модель розвитку національної економіки

Джерело: власна розробка автора.

Детальні дослідження рівнів інтеграції показали, що на макрорівні (транскордонне співробітництво) інтеграція економічної діяльності впливає на поліпшення більшості показників соціально-економічного розвитку держави. З 1947 року у світі було створено більше 60 глобальних інтеграційних угрупувань [370, 374]. Одним з прикладів ефективних напрямків інтеграції, який впливає на розвиток країн, є інтеграція до Європейського Союзу (ЄС). Це ефективний механізм фінансування операційних програм держави у вигляді капітальних видатків, за допомогою яких можна модернізувати інфраструктуру: будівництво аеропортів, автострад; ремонт залізничних колій; реалізація енергоефективних програм; розвиток НДДКР; малого бізнесу та інші стратегічно важливі напрямки. Наведені результати дослідження дають можливість встановити основні цілі та вектори інтеграції підприємств на різних економічних рівнях.

Відповідно з інтеграцією держави можливе збільшення інвестицій в економіку. На сьогодні розрахунки та порівняльний аналіз макроекономічних показників України та деяких країн учасниць ЄС значно відрізняються. Головні макроекономічні показники України наведені в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Головні макроекономічні показники України за 2014–2017 роки

Період (роки)	Валовий внутрішній продукт(млн грн)		Динаміка середньорічної заробітної плати в Україні	Мінімальна заробітна плата (на 1 січня, грн)	Рівень зареєстрованого безробіття, % до працездатного населення
	У фактичних цінах	У постійних цінах 2013 року, %			
2014	1566728,0	104,4	3480,0	1218,0	9,7
2015	1979458,0	127,6	4195,0	1378,0	9,5
2016	2383182,0	149,5	5183,0	1600,0	9,7
2017	2982920,0	189,0	7104,0	3200,0	9,9

Дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя

Джерело: складено авторами на підставі [67].

Система показників економічного та соціального розвитку країни налічує понад 100 макропоказників, які за змістовим принципом згруповані до різних

груп: валовий внутрішній продукт, державний бюджет України, зведений бюджет України, податкова статистика, сектори економіки, банківська діяльність, індекси цін, місцевий бюджет України, дебіторська і кредиторська заборгованість, державний борг, фінансові результати діяльності підприємств, рівень життя населення, зовнішньоекономічна діяльність. Подальше дослідження передбачає детальний аналіз всіх показників. Проте, аналізуючи дані табл. 3.2, за офіційною статистикою реальний ВВП проявляє нульову динаміку, оскільки кількість осіб постійно зменшується. ВВП на душу населення є одним з найбільш точних способів оцінки економічного розвитку держави. Останній звіт Index of Economic Freedom міжнародної організації The Heritage Foundation містить показники обсягів ВВП та ВВП на душу населення (за ПКС). У 2017 році даний показник в Україні становив 8713,99 дол. США, що, в свою чергу, розміщує нашу державу на 114-й позиції серед 187 країн світу, за якими було проведено дослідження [369].

Навіть найближчі до нас країни Євросоюзу мають набагато вищі показники розвитку економіки, наприклад, в Угорщині — 29 474 дол. США, Польщі — 29 521 дол. США. Протягом останніх 27 років, на відміну від України, вони здійснили значний стрибок у розвитку. Про це свідчить динаміка ВВП (за ПКС) на душу населення 1991–2017 роки, за даними Світового Банку (The World Bank Group) [378]. Незважаючи на значний природний та людський потенціал, приватизацію переважної більшості виробничого потенціалу країни, численні міжнародні кредити, які були освоєні владою впродовж останніх 20 років, виробничі потужності України не були модернізовані, об’єкти промисловості набули високого ступеня зношення, а технологічну базу оминули новітні розробки. В своїй більшості вітчизняна продукція галузей втратила конкурентоспроможність на міжнародному ринку, а широкий внутрішній попит в значній мірі забезпечують імпортні товари. Найефективнішим інструментом вирішення цих питань є міжнародна інтеграція. Головна ціль транскордонного співробітництва — залучення інвестицій в економіку країни для вирішення вищевказаних проблем.

З розвитком європейської інтеграції особливого значення набуває регіональна інтеграція (мезорівень) у зв'язку з тим, що вимагає від країн-членів Європейського Союзу вироблення спільних підходів до регіонального розвитку, застосування відповідних механізмів формування та реалізації регіональної політики на загальноєвропейському та національному рівнях. Хоча процес регіональної інтеграції і відбувається здебільшого на національному рівні й сприяє зміцненню субнаціональних зв'язків, а процес європейської інтеграції відбувається на наднаціональному рівні, але ці два процеси є взаємопов'язаними і деякою мірою узгоджуються, наприклад, у досягненні консенсусу, що надає адекватну компенсацію інтересам окремих учасників, а також виявляється у конвергенції домовленостей в процесі формування єдиного економічного, монетарного союзу.

Досліджуючи процеси регіональної інтеграції, західні вчені розглядають регіони як гомогенні території з відокремленими фізичними та культурними ознаками, які відрізняються від територій, з якими межують; є невід'ємною частиною національної території, з якою вони тісно пов'язані; усвідомлюють свої традиції і систему цінностей, а також власну індивідуальність [49]. В Європейській хартії територіального самоврядування, що є додатком до прийнятої Європейським парламентом Резолюції про регіональну політику Співтовариства та про роль регіонів, в ст. 1 є наступне визначення регіону: «Регіоном називається територія, яка з географічної точки зору являє собою чітке ціле, або ж є однорідним комплексом територій, які створюють замкнуте ціле, для населення яких характерні загальні елементи, причому деякі її ознаки воно хотіло б закріпити і розширити, для того щоб стимулювати культурний, соціальний та економічний прогрес» [49].

Важливо відзначити, що регіональна інтеграція здійснюється в різних формах [49]: шляхом виділення адміністративних регіонів всередині країни (регіоналізація зверху); організації самокерованої громади або поява нового регіону всередині існуючої адміністративної схематизації, відмінного від оточуючих (регіоналізація знизу); формування транскордонних регіонів і блоків

країн або асоціацій регіонів (контрактно-горизонтальна регіоналізація). Таким чином, проблема регіональної інтеграції — це проблема виявлення загальних тенденцій в процесах інтеграції регіонів національної економіки.

Від глобальних процесів і впливів більш залежними стають регіони; в аспекті макроекономічної політики країн та від власної активності; нові можливості інтеграції дозволяють регіонам впливати на своє становище й випереджати розвиток своєї країни.

Інтеграція регіонів відбувається також шляхом формування просторово розділеної мережної системи виробництва та обмінів. Регіони стають учасниками конкуренції за капітали (матеріальні, фінансові, соціальні, психологічні тощо), оскільки при прийнятті рішень про інтенсивні капіталовкладення вирішальною обставиною є знаходження відповідних умов, а не географічне розташування території [41]. Виходячи з цього, автором визначено, що інтеграція регіонів зумовлює необхідність активізації їхньої позиції в процесі розвитку країни як учасника глобальних процесів.

Інтеграція на різних рівнях економіки стає однією з найважливіших тенденцій розвитку сучасного світу. При цьому вона виступає як інтеграція локальних спільнот і проявляється в локалізації, формуванні кордонів між територіально-соціальними комплексами, виникненні самодостатніх економічних і політичних утворень, у збереженні культурних відмінностей етносів і соціальних груп, посиленні почуття їхньої винятковості [41, 49].

Процес формування нових регіонів супроводжується перебудовою їхніх відносин з державою, всередині якої вони виникли, й одночасно — зміною відносин з сусідніми територіями як всередині держави, так і за її межами. Отже, регіональна інтеграція змінює і геополітичну, і геоекономічну структуру світу. Для багатьох регіонів України процес інтеграції йде надзвичайно повільно, але регіони зараз набирають все більшої ваги у світовій економіці.

Автором доведено, що на мікрорівні (з точки зору підприємств) інтеграцію необхідно розглядати і як процес взаємодії внутрішніх елементів, так і процес співпраці самого підприємства з зовнішнім середовищем та

іншими бізнес-партнерами для отримання конкурентних переваг.

Таким чином, можна виділити наступні мотиви інтеграції підприємств в сучасних умовах:

- встановлення ефективних бізнес-зв'язків між підприємствами за технологічним ланцюгом;
- досягнення збалансованої діяльності протягом повного життєвого циклу;
- зниження витрат за рахунок збільшення масштабів виробництва і підвищення цінової конкурентоспроможності;
- накопичення капіталу для інноваційного розвитку та досягнення відповідного положення на ринку;
- створення сприятливих умов для диверсифікації виробництва, яка забезпечує гнучкість реакції на зміни у зовнішньому середовищі підприємства і можливості маневрування ресурсами;
- міжнародна співпраця, або транскордонне співробітництво;
- освоєння нової продукції, робіт, послуг на основі нових форм інтеграції для задоволення нових потреб.

Тобто інтеграція підприємств національної економіки сприятиме модернізації за рахунок спільного раціонального використання ресурсів з метою підвищення основних економічних показників і конкурентоспроможності підприємств, а також отримання ефекту синергії.

Тож на підставі докладного аналізу існуючого понятійного апарату, проведених в роботі досліджень та на підставі визначених особливостей інтеграційних процесів підприємств сфери зв'язку та інформатизації автором запропоновано таке визначення суті механізму інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації: механізм інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації (ПСЗІ) — це цілісна система організаційних, економічних, правових, фінансових та інших аспектів функціонування підприємств сфери зв'язку та інформатизації, яка під впливом сукупності методів управління, контролю, аналізу, прогнозування та моніторингу інтеграційних процесів функціонує та розвивається у просторі та часі,

формує, розвиває та поліпшує потенціал прибутковості інтегрованого підприємства та забезпечує його ефективний розвиток.

Представлене визначення враховує специфіку сфери зв'язку та інформатизації як сфери суспільного виробництва, що займається виробництвом нефінансових послуг та є складовою частиною інфраструктури суспільства, а також дане визначення враховує різноманітні аспекти функціонування безпосередньо підприємств сфери зв'язку та інформатизації, такі як організаційний, фінансовий, економічний, правовий та інші. Схематичне відображення механізму інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації представлено на рис. 3.4.

Основною метою механізму є стимулювання розвитку інтегрованого підприємства для задоволення інтересів усіх учасників на взаємовигідній основі. Об'єктом механізму є процес інтеграції підприємств, а суб'єктами є підприємства сфери зв'язку та інформатизації, постачальники, інвестори, державні органів влади, споживачі тощо.

Кінцевою метою **першого блоку механізму — науково-методичного** — є формування стратегічних напрямів розвитку бізнес-взаємодії підприємств з партнерами.

Концептуальні основи механізму ПСЗІ представлено на рис. 3.5. Так, в процесі реалізації механізму ***першим етапом*** є визначення мети і завдань інтеграції підприємств.

Головною метою інтеграції ПСЗІ є підвищення прибутковості за рахунок отримання синергетичного ефекту бізнес-взаємодії шляхом підписання контрактів про взаємовигідні операції з надання послуг / товарів.

Об'єктом механізму є система економічних, нормативних, інформаційних та технологічних відносин, що складається в процесі інтеграції підприємств на різних ієрархічних рівнях з метою визначення оптимальних інтеграційних форм для поліпшення конкурентних переваг інтегрованих підприємств на ринку послуг сфери зв'язку та інформатизації.

Суб'єктами механізму виступають підприємства сфери зв'язку та

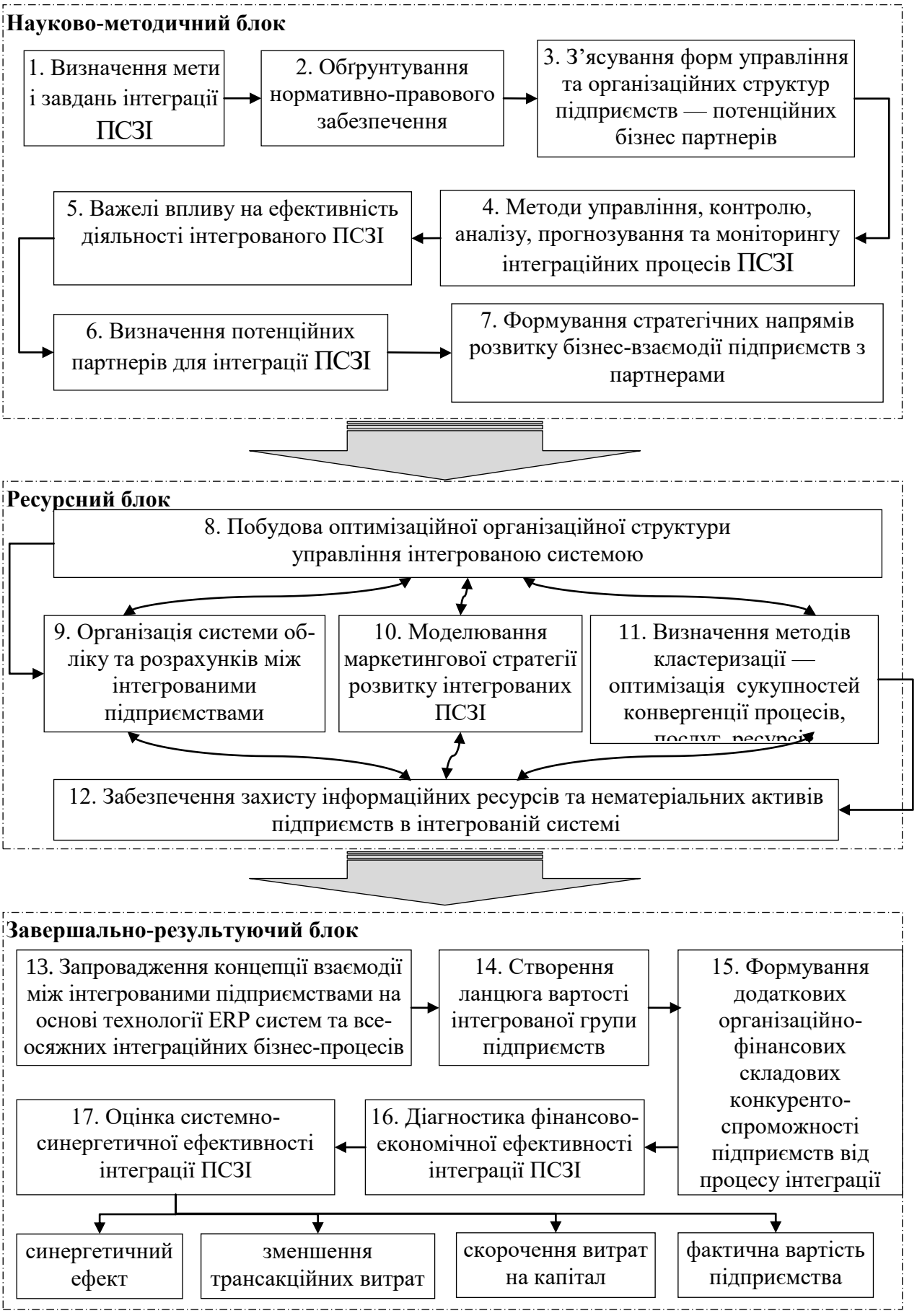

Рис. 3.4. Механізм інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації

Джерело: власна розробка автора

Рис. 3.5. Концептуальні основи механізму інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації

Джерело: власна розробка автора

інформатизації та потенційні бізнес-партнери (суб'єкти господарювання, фінансові установи, державні органи влади тощо).

Основними *завданнями* при цьому є:

– покращення системи внутрішньої комунікації за рахунок підприємств-партнерів;

– підвищення конкурентоспроможності підприємств, що інтегруються;

– забезпечення ринкової переваги над конкурентами, що не ввійшли в інтеграційне об'єднання;

– вироблення єдиної політики і зміцнення позицій стосовно постачальників і споживачів послуг;

– використання матеріально-технічної бази підприємств, що інтегруються;

– спільне виконання чи координація інших виробничо-господарських і соціальних функцій;

– отримання додаткового прибутку;

– оптимізація організаційної структури із застосуванням інформаційних технологій;

– покращення бізнес-процесів.

Другим етапом є обґрунтування нормативно-правового забезпечення ПСЗІ для оптимізації інтеграційних форм розвитку та їхнє функціонування відповідно до норм шляхом визначення антикорупційних, функціональних та фінансових нормативно-правових актів щодо інтегрованих підприємств та ПСЗІ, що докладно описано у пункті 2.1 даного дисертаційного дослідження.

Третій етап — з'ясування форм управління та організаційних структур підприємств — потенційних бізнес-партнерів.

Аналіз практики функціонування як зарубіжних, так і вітчизняних фірм дає змогу виокремити певні види організаційних структур. Так, за рівнем (ступенем) диференціації та інтеграції функцій управління виділяються два класи структур (рис. 3.6) [317]:

– механістичні, або бюрократичні, пірамідальні, засновані на централістському типі інтеграції;

– органічні, або адаптивні, багатовимірні, засновані на поєднанні централістського і вільних типів інтеграції.

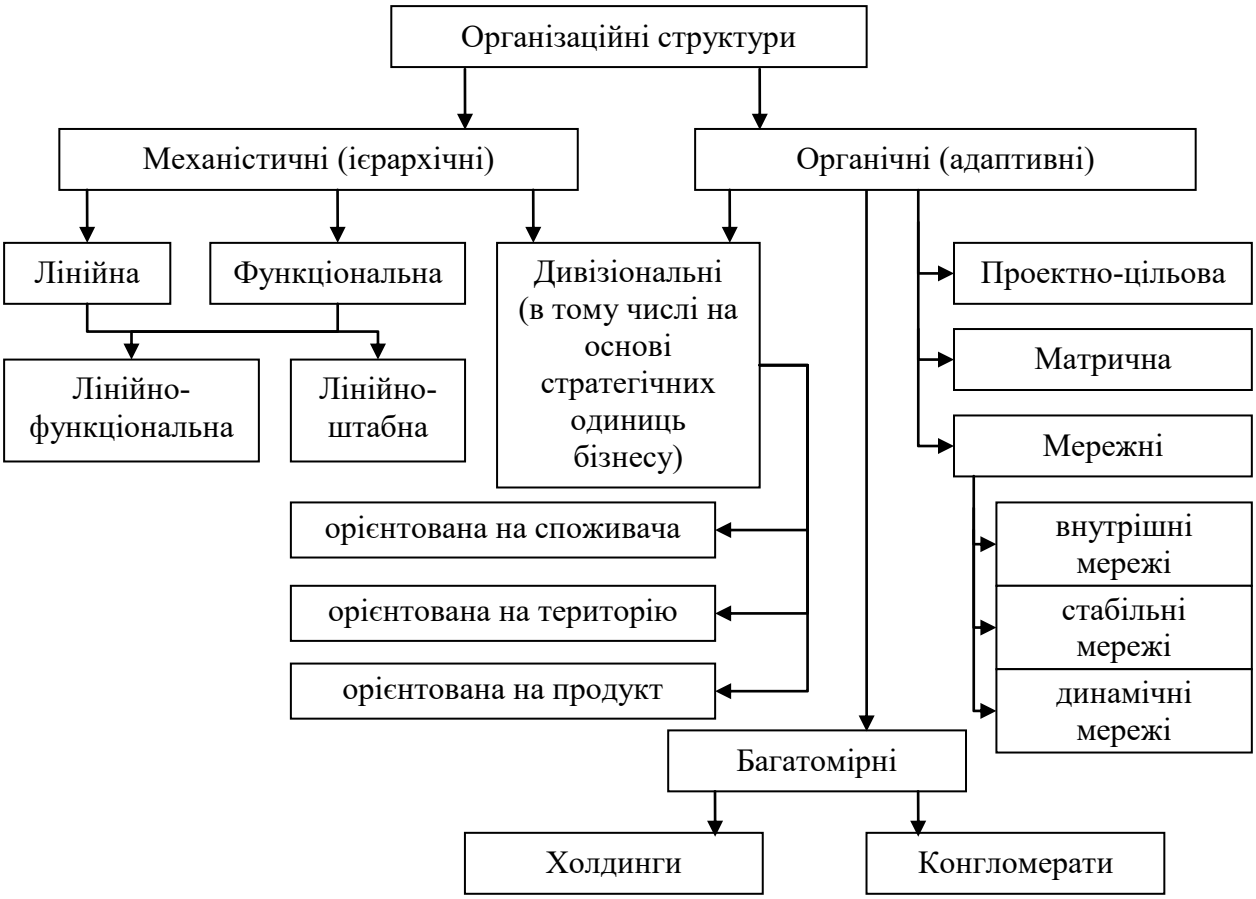

Рис. 3.6. Типи і види організаційних структур

Джерело: сформовано автором на основі даних [317].

Стійкість і раціоналізм виступали пріоритетними параметрами формування бюрократичних структур управління організаціями вже на початку XX ст. Концепція бюрократії, сформульована тоді німецьким соціологом Максом Вебером, містить наступні характеристики раціональної структури [377]: чіткий поділ праці, що призводить до появи висококваліфікованих фахівців у кожній посаді; ієрархічність рівнів управління, коли кожен нижчий рівень контролюється вищим і підпорядковується йому; наявність взаємопов’язаної системи узагальнених формальних правил і стандартів, що забезпечує однорідність виконання співробітниками їхніх обов’язків і скоординованість різних завдань; формальна знеособленість виконання офіційними особами посадових обов’язків; здійснення найму на роботу в суворій відповідності з кваліфікаційними вимогами; захищеність службовців від довільних звільнень.

До пірамідальних бюрократичних структур належать: лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, лінійно-штабна, дивізіональні організаційні структури.

У додатку Б (рис. Б.1–Б.7) наведено типові види організаційних структур та представлено їхні переваги та недоліки (табл. Б.1–Б.4). Так, однією з найпростіших є лінійна структура, яка передбачає виконання одним керівником всіх функцій управління. У функціональних структурах створюються функціональні підрозділи, наділені повноваженнями і відповідальністю за результати своєї діяльності. Лінійно-функціональна структура реалізує принцип єдиноначальності, лінійної побудови структурних підрозділів і розподілу функцій управління між ними і раціонального поєднання централізації і децентралізації. Різновидом лінійно-функціональної структури є лінійно-штабна структура, коли функціональні підрозділи створюються на кожному ієрархічному рівні. Дивізіональні структури — це специфічні види структур бюрократичного типу, в яких варіюються принципи межфірмової і межфункціональної взаємодії на основі лінійно-функціональних зв’язків. Під проектною структурою розуміється тимчасова організація, створювана для рішення конкретної комплексної задачі (розробки проекту і його реалізації). Матричні організаційні структури засновані на принципах закріплення подвійного підпорядкування.

Тобто механістична організаційна структура характеризується високою спеціалізацією, жорсткою департаменталізацією, невисокими нормами керованості, високим рівнем формалізації, обмеженим інформаційним обміном (причому передача інформації відбувається, головним чином, по низхідній, тобто зверху вниз) і тим, що пересічні співробітники беруть незначну участь в процесі прийняття рішень [317].

Органічна організаційна структура характеризується високим ступенем адаптивності і гнучкості, незначною спеціалізацією робочих завдань, мінімальним рівнем формалізації і малим ступенем безпосереднього нагляду над працівниками [317].

Розвиток стратегії підприємств у сучасних умовах є важливою причиною їхнього переходу до нових форм організаційних структур. Органічними елементами стратегії стає збільшення розмірів фірми і розширення її виробничо-господарських операцій, диверсифікація виробництва, інтенсивне проникнення на зарубіжні ринки та інтеграційні процеси [317].

Фахівці вказують на тісну залежність між розмірами фірми і організаційною структурою управління [317]. Розширення розмірів підприємства, ускладнення внутрішніх взаємозв'язків створюють умови, а також обумовлюють необхідність для прийняття комплексних рішень, спрямованих на перебудову організації внутрішньофірмового управління, збільшення розмірів фірми веде до поглиблення структурної диференціації (філій, рівнів управління, організаційних підрозділів) .

У свою чергу, це призводить до зростання адміністративно-управлінських витрат, а також витрат, пов'язаних з координацією, але не знижує переваги гомогенності великих фірм, які обумовлені тим, що ці фірми керуються з єдиного центру. Однак структурна диференціація, властива великим фірмам, вимагає застосування непрямих (економічних) методів управління і координації діяльності різних організаційних підрозділів [317].

На даний час розвиваються такі *нові види структур*, як мережеві і віртуальні організації, організації з «внутрішніми» ринками, багатовимірні організації, організації, орієнтовані на ринок, підприємницькі організації, партісіпативні, адхократичні, інтелектуальні, навчальні організації, кругові корпорації та ін. [317].

Мережева структура означає, що організація дезагрегірує свої основні функції (виробництво, продаж, фінанси, науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи) між окремими компаніями, що працюють за контрактами як брокер (посередник), якою виступає невелика головна організація [317].

З мережевою структурою тісно пов'язана так звана віртуальна організація або структура. На відміну від традиційного злиття і поглинання партнери в

віртуальних організаціях ділять витрати, використовують виробничий досвід один одного і доступ до міжнародних ринків.

Відмінними ознаками мережевих віртуальних організацій майбутнього є [317]: використання інформаційних технологій для встановлення міцних контактів; об'єднання зусиль для реалізації нових можливостей; відсутність традиційних кордонів — за тісної співпраці виробників, постачальників, клієнтів важко визначити, де починається одна компанія і закінчується інша; основні переваги та недоліки таких організацій наведені в табл. В.7(додаток В); довіра — партнери розділяють почуття «спільної долі», розуміючи, що доля кожного з них залежить від іншого; досконаліть — оскільки кожен партнер привносить в союз свою «основну компетенцію», можна створити організацію, сучасну в усіх відношеннях.

В умовах динамізму зовнішнього середовища підприємство повинно бути здатне миттєво реагувати на зміни, тому потрібна структура, яку не потрібно було б перебудовувати. Такою структурою є багатовимірна організація, що представляє собою організації, в яких структурні підрозділи одночасно виконують кілька функцій (як би в декількох вимірах) [317].

Багатомірні структури мають перспективне майбутнє, зважаючи на інтенсивні глобалізаційні процеси. З одного боку, зростання масштабів діяльності, їхня диверсифікація, активність зовнішнього середовища змушуватимуть фірми підвищувати ефективність управління кожним видом діяльності, в тому числі й за рахунок оптимізації організаційних структур. З іншого боку — наявність сучасних інформаційних технологій і засобів комунікації дає змогу зосереджувати у штаб-квартирі дедалі більшу кількість інформації і ефективно її опрацьовувати, формуючи адекватні ситуації управлінські рішення. Це сприяє накопиченню позитивного досвіду й використанню його за відповідних обставин, підвищуючи й за рахунок цього ефективність управління [317].

Основний принцип кругової організації — демократична ієрархія. Керівники не є командирами, а виступають більшою мірою як лідери.

Віртуальна організація представляє собою мережу, що включає

об’єднання людських, фінансових, матеріальних, організаційно-технологічних та інших ресурсів різних підприємств і їхню інтеграцію з використанням комп’ютерних мереж. Це дозволяє сформувати гнучку і динамічну організаційну систему, найбільш пристосовану до швидкого створення нового продукту і виведення його на ринок. Віртуальна організація не має географічного центру, функціонування її підрозділів координується за допомогою сучасних інформаційних технологій і засобів телекомунікацій [317].

Аналіз досвіду побудови організаційних структур показує, що формування управлінських підрозділів перебуває під суттєвим впливом зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства. Це є головною причиною неможливості застосування якоїсь єдиної моделі управлінської структури для всіх підприємств. Крім того, ця неможливість обумовлена специфічними особливостями конкретної організації. Створення сучасної ефективної управлінської структури має спиратися на наукові методи і принципи побудови організаційних структур [317].

Вибір певної форми управління залежить також від історичних традицій, типу організаційної культури й цінностей країни тощо. Все це вимагає ретельно розробленої поетапної процедури проектування структур, детального аналізу і визначення системи цілей, продуманого виділення організаційних підрозділів і форм їхньої координації, розробки відповідних документів. Для здійснення безпосереднього впливу на окремих індивідів колективи певних підрозділів необхідна ще одна ланка управління людьми.

Вибір оптимальної структури залежіть від низки чинників. Для здійснення вибору пропонуємо удаватися до матричного методу, задля чого в роботі сформовано матрицю вибору оптимальної інтеграційної форми. Суть матриці полягає в тому, щоб на підставі порівняння цілей та ресурсів обрати оптимальну інтеграційну форму (рис. 3.7).

Процес вибору полягає у співставленні цілей діяльності підприємств інтегрованої системи та існуючих ресурсів, що знаходяться в їхньому розпорядженні.

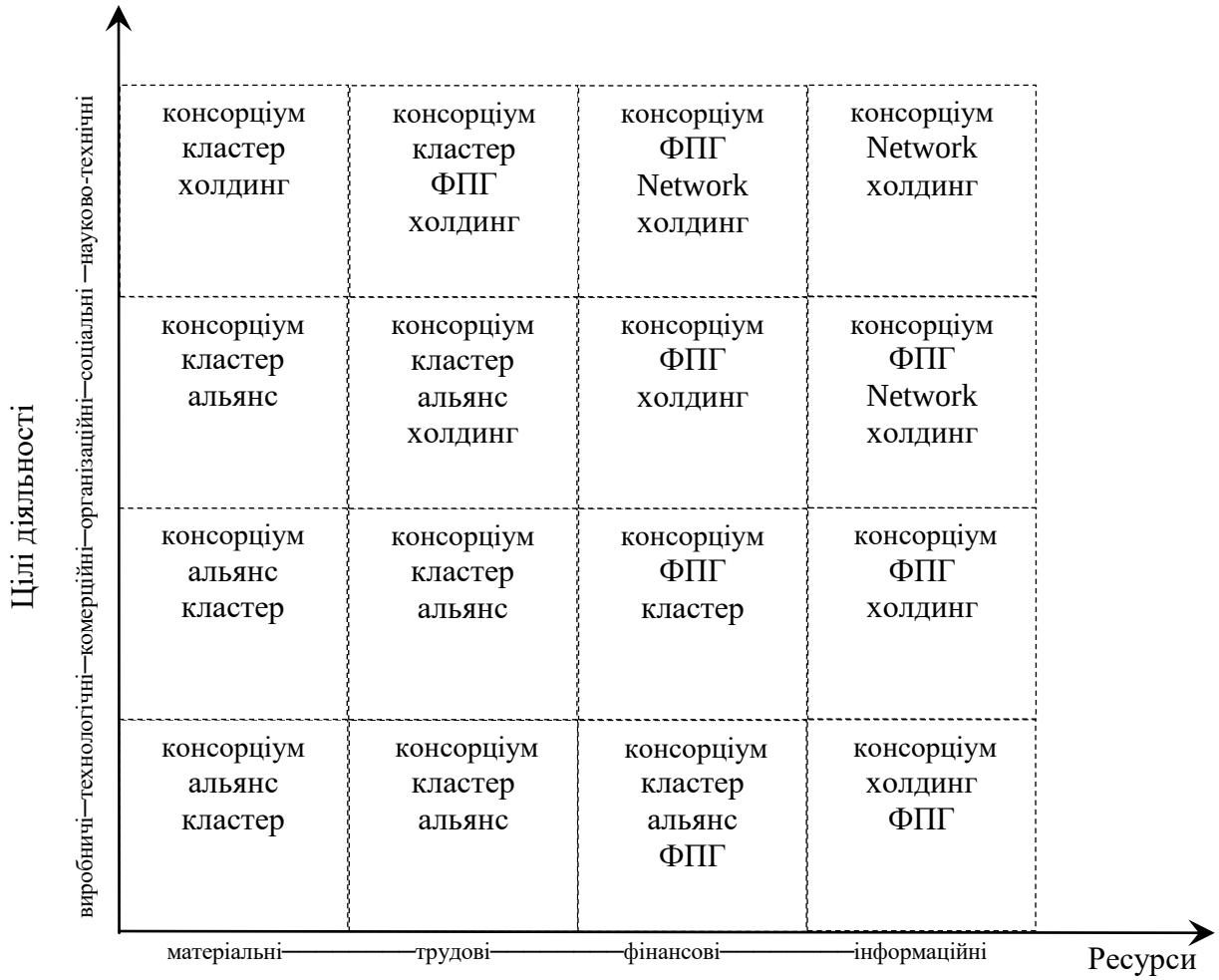

Рис. 3.7. Матриця вибору оптимальної інтеграційної форми

Джерело: власна розробка автора.

Тобто по мірі зростання обсягів наявних ресурсів або їхньої наявності та відповідно до цілей діяльності доцільно видозмінювати інтеграційну форму, оскільки як зовнішні, так і внутрішні умови існування інтегрованої групи підприємств завжди будуть змінюватись.

Так, наприклад, у одного підприємства є в наявності тільки матеріальні та трудові ресурси, а ціллю діяльності є виконання соціальних програм; у іншого підприємства є в наявності матеріальні, трудові та фінансові ресурси, а метою діяльності є науково-технологічний розвиток, то тоді таким підприємствам доцільно обрати таку інтеграційну форму, як консорціум або холдинг.

Далі в інтегрованій групі підприємств формується свою сукупність цілей та сукупність ресурсних обмежень, на основі яких формується оптимізаційна функція.

У математичному вигляді зовнішні або внутрішні ресурсні обмеження кожного підприємства та цілі їхньої діяльності можна представити у вигляді системи функціоналів:

$$\begin{cases} F_{il} = \left\{ f_{il}{}^{1}; f_{il}{}^{2}; \dots; f_{il}{}^{i} \right\} \\ F_{el} = \left\{ f_{el}{}^{1}; f_{el}{}^{2}; \dots; f_{el}{}^{i} \right\} \\ F_{pa} = \left\{ f_{pa}{}^{1}; f_{pa}{}^{2}; \dots; f_{pa}{}^{j} \right\} \end{cases} \quad (3.1)$$

де F_{il} та F_{el} — внутрішні та зовнішні ресурсні обмеження відповідно;

i — кількість ресурсних обмежень;

F_{pa} — цілі діяльності підприємства;

j — кількість цілей діяльності підприємства.

Інтегральна функція обмежень у зовнішніх та внутрішніх ресурсах інтегрованої групи підприємств отримує такий вигляд:

$$F_{integrated\ enterprise\ group} = \left\{ f_{ie}{}^{1}; f_{ie}{}^{2}; \dots; f_{ie}{}^{n} \right\}, \quad (3.2)$$

де $f_{ie}{}^{n}$ — підприємство із зовнішніми та внутрішніми ресурсами й цілями діяльності, що входить до складу інтегрованої групи;

n — кількість підприємств, що входять до інтегрованої групи.

Четвертим етапом є відбір методів управління, контролю, аналізу, прогнозування та моніторингу інтеграційних процесів ПСЗІ.

1. Методи управління. Найважливішим засобом управління, властивим практично всім організаційним структурам управління і особливо організаційним структурам великих організацій, є комітети або комісії.

Однією з форм поділу управлінської роботи, яка характеризується загальними питаннями, є комітет. Члени комітету здійснюють певну управлінську функцію, несуть за неї відповідальність і володіють необхідними повноваженнями. Розглянуті методи поділу передбачають визначення основної функції управлінської одиниці, яка, в свою чергу, поділяється на інші функції, що виконуються певною людиною, яка володіє необхідними повноваженнями. До безперечних переваг комітетів відноситься колективне управління, координація і взаємодія, обмін інформацією та ідеями і т. д. [317].

Комітети розподілені по управлінським рівням організаційної структури управління і різними спеціалізаціями. Рада адміністрації формується в формі комітету і підкомітетів, які вирішують різні завдання. При створенні комітетів необхідно враховувати недоліки таких формувань, які виражаються в уповільненому прийнятті рішень, розкиданості відповідальності, втрати часу, чого слід уникати. Це одна з причин, за якими деякі вчені закликають не використовувати комітети в діяльноїсті виконавчої адміністрації [317].

Комітети формуються з метою вирішення будь-яких постійних або тимчасових завдань. Нижче перераховані основні види комітетів [317]:

1. Консультативні комітети в сфері керівництва. Складаються з експертів, що надають консультативну допомогу керівникам організацій, зокрема, раді адміністрації та генеральному директору, в загальних питаннях.

2. Консультативні комітети у виконавській сфері. Зазвичай формуються на середніх і нижчих управлінських рівнях і надають технічну консультацію в питаннях, пов’язаних з виробничим процесом, маркетингом і т. д. Наприклад, комітети технічних досліджень та ін.

3. Функціональні комітети. Ці комітети вирішують завдання, які можуть бути вирішені будь-якою управлінською одиницею або певним працівником. Тому вони можуть формуватися замість таких одиниць або поряд з ними. Діяльність даних комітетів обмежується прийняттям рішень без їхнього здійснення (комітет ціноутворення, виробництва, фінансів і т. д.). Іноді такі комітети приймають рішення і зобов’язані їх здійснити (наприклад, комітети постачання і реалізації). Також існують комітети, діяльність яких обмежується тільки виконанням рішень, прийнятих іншими інстанціями (скажімо, комітет укладення контрактів з купівлі і продажу).

4. Координаційні комітети. Формуються з представників різних управлінських одиниць, спільно здійснюють координацію прийняття рішення в різних структурах або виконання цього рішення.

5. Спеціальні комітети. Створюються для здійснення певних цілей, які не можуть бути досягнуті іншими методами (комітет підвищення кваліфікації

службовців, комітет з розширення робіт підприємства).

Не підлягає сумніву перевага використання комітетів в такій роботі, де потрібна узгодженість дій управлінських одиниць, консультація при прийнятті рішень, визначення повноважень і відповідальності, розробка графіка роботи.

2. Методи контролю. Контроль здійснюється у формах спостереження, обстеження й експерименту. Для того, щоб бути ефективним, контроль повинен відповідати наступним вимогам [220, 317]:

- всеосяжність — охоплення всіх рівнів й процесів управління;
- безперервність — здійснення контролю постійно й безупинно;
- цілеспрямованість — проведення контролю за основними істотними питаннями;
- своєчасність — проведення контролю, розраховуючи на попередження появи негативних явищ;
- оперативність — здійснення контролю з можливістю негайного початку відповідних коригувальних мір;
- законність — здійснення контролю за встановленими правилами й недопущення відхилень від них;
- оптимальність — максимальний ефект від реалізації контролю з мінімальними витратами ресурсів;
- якісність — сполучення в собі перевірки якості роботи з наданням своєчасної допомоги.

Процес контролю складається із трьох основних елементів:

- установлення стандартів, норм, нормативів;
- зіставлення досягнутих результатів із установленими стандартами нормами, нормативами;
- дії.

Певну роль у вдосконаленні систем контролю відіграють імітаційні моделі, що вимагають інформації стосовно взаємозалежності техніко-економічних факторів у поєднанні з рішеннями короткострокового і довгострокового характеру.

Також доцільно використання методів випереджального контролю:

- складання прогнозів розвитку інтегрованого підприємства;
- розробка бюджетів готівки для покриття ймовірних потреб;
- сітьове планування, наприклад метод оцінки і перегляду програм — сітьові графіки ПЕРТ/час і ПЕРТ/витрати (методи оптимізації почасових та вартісних параметрів, критичний шлях та обробка інформації при використанні ЕОМ).

3. Методи аналізу. Для комерційних підприємств завжди актуальною є проблема підвищення ефективності бізнесу, яка виникає через неузгодженість управлінських рішень, особливо з урахуванням довгострокової перспективи, відсутність системи показників ефективності бізнес-процесів. Один із способів зниження витрат та підвищення ефективності діяльності полягає у вмінні управляти, аналізувати та вдосконалювати бізнес-процеси. Саме процесний підхід, за яким вся діяльність організації розбивається на безліч бізнес-процесів, є найбільш прийнятним і максимально сприяє досягненню цілей підприємства, особливо інтегрованого.

При процесному підході до управління кожна структурна одиниця організації забезпечує виконання конкретних бізнес-процесів, в яких вона бере участь, підвищується керованість і ефективність діяльності в цілому. Вдосконалення бізнес-процесів забезпечуватиме покращення кількісних та якісних показників, сприятиме підвищенню конкурентоспроможності інтегрованого підприємства.

При роботі підприємства існує набір бізнес-процесів, які необхідно описати та визначити їхню ефективність роботи. Є безліч методик, які направлені саме на структурний аналіз бізнес-процесів. Детальна класифікація видів аналізу бізнес-процесів представлена на рис. 3.8.

Аналіз бізнес-процесів можна розділити на дві групи: якісний аналіз на основі суб’єктивних оцінок (SWOT-аналіз, аналіз проблем процесів, ранжування процесів) і кількісний аналіз за показниками ефективності процесів (АВС-аналіз — операційний аналіз витрат, порівняльний аналіз процесів, імітаційне моделювання процесів).

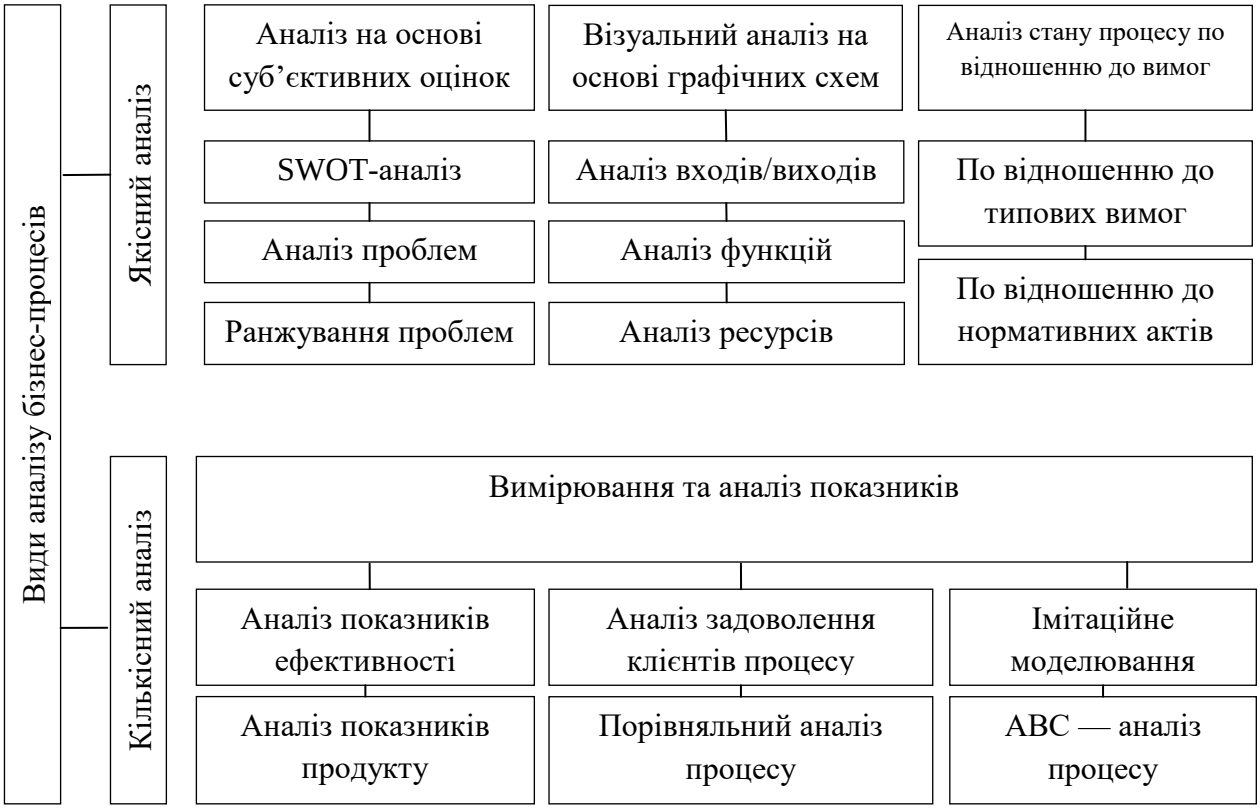

Рис. 3.8. Класифікація видів аналізу бізнес-процесів

Джерело: сформовано автором на основі [129].

Якісний аналіз заснований на методиках, розроблених основоположниками методології реінжинірингу бізнес-процесів (М. Хаммер, Дж. Чампі, М. Робсон, Ф. Уллах), а також на загальновідомих методах аналізу (БКГ, SWOT-аналіз, методи графічного аналізу процесів і т. д.).

Якісний аналіз існує декількох видів. Так, наприклад, основною метою якісного аналізу на основі суб'єктивних оцінок є виявлення можливих факторів ризику, а також здатність визначити етапи роботи, при виконанні яких цей ризик з'являється. Даний вид аналізу бізнес-процесів є порівняно простим і при цьому допомагає визначити потенційні області ризику, після чого відбувається процес ідентифікації всіх можливих ризиків.

За допомогою якісного аналізу виявляються, описуються і групуються ризики проекту. Найчастіше визначаються проектні ризики, специфічні, юридичні, управлінські та форс-мажорні. Наступним етапом відбувається розподіл проектних ризиків на стадії: передінвестиційна, інвестиційна та

експлуатаційна. У розвитку сучасного суспільства важливу роль відіграють накопичення і раціональне споживання інформації [218]. Фактично дані методи статистичного аналізу процесів призначаються для впровадження систем менеджменту якості.

4. Методи прогнозування. В процесі прогнозування стратегії діяльності підприємства можуть бути використані різні методи, які умовно можна розділити на евристичні й економіко-математичні.

Евристичні методи засновані на уявленні, що прогнозування залежить від інтуїції, досвіду і уяви особи, яка робить прогноз. До цієї групи належать експертний і соціологічний методи.

При використанні економіко-математичних методів будуються моделі прогнозування, які перевіряються експериментально. Структурувати методи прогнозування можна таким чином:

– експертні оцінки, основу яких становить суб'єктивна думка висококваліфікованих фахівців-експертів;

– екстраполяція або економіко-статистичне моделювання, засноване на аналітичній обробці наявних даних про об'єкт прогнозування за минулий період та поширення виявлених тенденцій його розвитку;

– моделювання або економіко-математичні методи, що передбачають створення структурних або математичних моделей, які відображають найбільш істотні закономірності поведінки об'єкта прогнозування в їхній тісній взаємодії як з внутрішніми, так і з зовнішніми чинниками.

5. Методи моніторингу функціональності інтеграційної форми підприємств сфери зв'язку та інформатизації автором представлено у вигляді процесу, який подано на рис. 3.9.

Так, моніторинг функціональності інтеграційної форми починається з вибору конкретного об'єкта моніторингу, що може бути представлений як асоціація, союз, консорціум, трест, синдикат, картель, холдинг, корпорація, концерн, фінансово-промислові групи, конгломерат, кластер, стратегічний альянс, комбінат, технопарки тощо. На основі цього далі відбувається формування

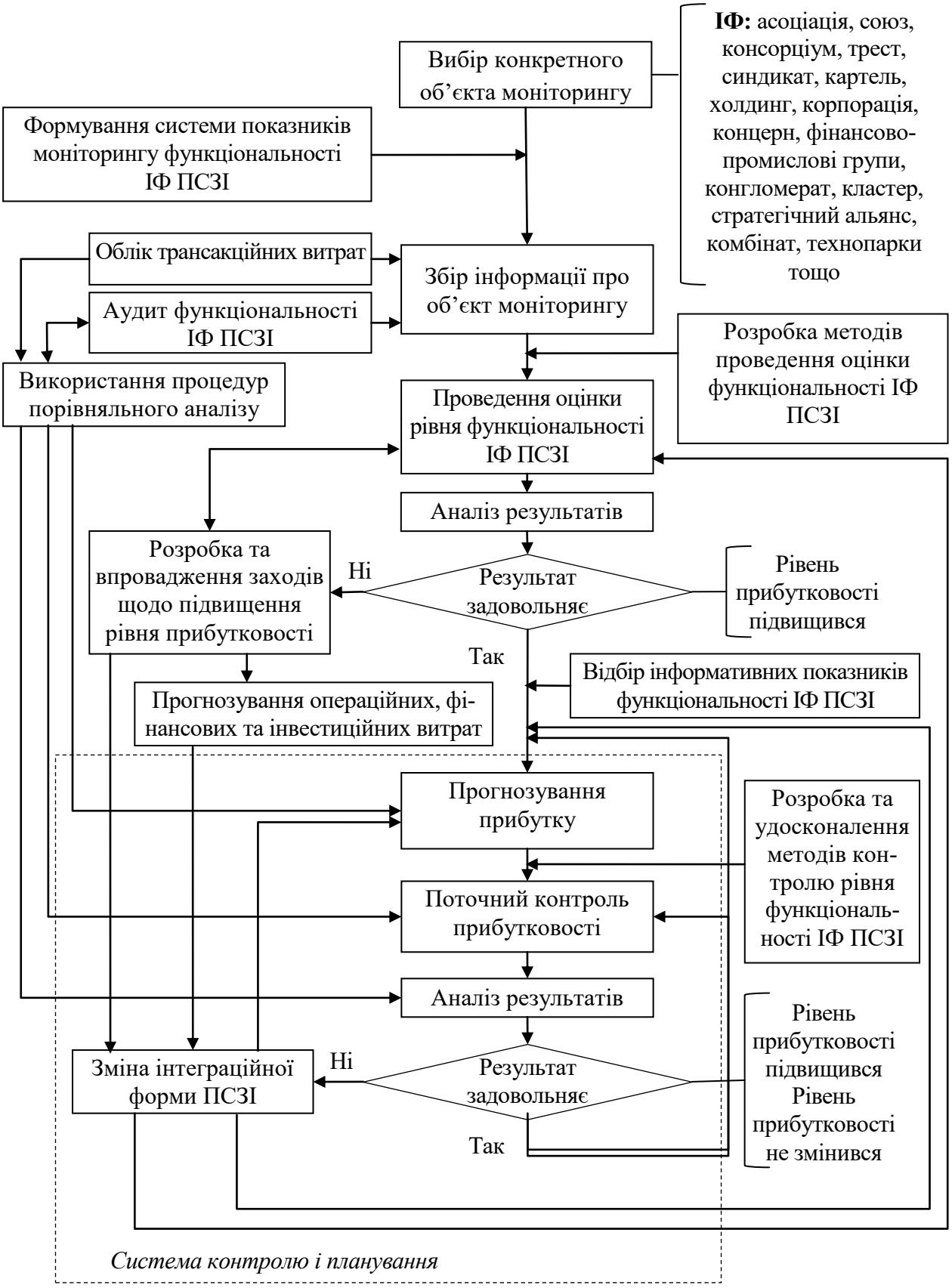

Рис. 3.9. Процесний підхід моніторингу функціональності інтеграційної форми (ІФ) підприємства сфери зв'язку та інформатизації (ПСЗІ)

Джерело: власна розробка автора.

системи показників моніторингу функціональності ІФ ПСЗІ та збір інформації про об’єкт моніторингу, на основі чого відбувається розробка методів проведення оцінки функціональності ІФ ПСЗІ та проведення оцінки рівня функціональності ІФ ПСЗІ. Потім аналізуються результати та робиться висновок про підвищення прибутковості підприємства. Якщо відповідь «ні», то проводиться розробка та впровадження заходів щодо підвищення рівня прибутковості, прогнозування операційних, фінансових та інвестиційних витрат і повертаємось до етапу проведення оцінки рівня функціональності ІФ ПСЗІ. Якщо відповідь «так», то відбираються інформативні показники функціональності ІФ ПСЗІ і відбувається перехід до системи контролю і планування.

Система контролю і планування включає у себе прогнозування прибутку із застосуванням методу прогнозування за середнім рівнем прибутку фірми; методу від досягнутого або прогнозування на основі абсолютного приросту прибутку за останній рік; методу прогнозування за середнім абсолютним приростом прибутку фірми; методу прогнозування на основі темпу росту прибутку підприємства за останній рік; методу прогнозування за середнім темпом росту прибутку; методу екстраполяції тренду тощо. Далі відбувається розробка та удосконалення методів контролю рівня функціональності ІФ ПСЗІ, поточний контроль прибутковості, аналіз результатів. На основі цього робиться висновок про підвищення прибутковості підприємства або його незмінності. Якщо при проходженні цього блоку відповідь «так», то відбувається перехід або до поточного контролю, або до етапу прогнозування прибутку. Якщо відповідь «ні», то відбувається зміна інтеграційної форми ПСЗІ та за ситуацією відбувається перехід або до етапу прогнозування прибутку, або до проведення оцінки рівня функціональності ІФ ПСЗІ.

Також у всьому процесі моніторингу відбувається облік трансакційних витрат, пов’язаних із функціонуванням інтегрованого підприємства, аудит функціональності ІФ ПСЗІ за використанням процедур порівняльного аналізу.

Обґрунтовуючи набір інформативних показників для оцінки функціональності інтеграційної форми підприємства сфери зв’язку та

інформатизації, необхідно враховувати деякі характеристики, яким повинні відповідати показники, обрані для того чи іншого підприємства:

– використання декількох важливих ключових показників замість безлічі несуттєвих;

– показники відображають ключові фактори успіху;

– охоплюють минуле, сьогодення й майбутнє;

– дотримування балансу інтересів і відображання потреб споживачів, власників та персоналу інтегрованого підприємства;

– поширення показників на всі рівні інтегрованого підприємства та їхня послідовність;

– визначення інтегральних показників на основі численних;

– змінюваність показників по мірі зміни стратегії підприємства та зовнішньої і внутрішньої ситуації.

Для оцінки функціональності інтеграційної форми доцільно використовувати показники приватної, багатофакторної і загальної продуктивності основних факторів виробництва, які співвідносять обсяги наданих послуг та основні споживані ресурси (поточні витрати). Основним завданням використання показників приватної та багатофакторної продуктивності основних чинників виробництва є виділення серед факторів, що впливають на зміну прибутку, контрольованих з боку підприємства і неконтрольованих, до яких воно може тільки підлаштуватись. Тобто відбувається розкладання фінансового результату діяльності інтегрованого підприємства на дві складові — перша залежить від внутрішніх організаційно-технологічних зусиль, що й характеризують показники продуктивності, визначаючи чинники впливу на загальну продуктивність для подальшої розробки програми її підвищення; друга — від конкретних ринкових зусиль: цін на послуги / продукцію, матеріали, енергію та інші компоненти витрат. При цьому, звичайно, не слід випускати з уваги показники продуктивності основних факторів виробництва і стійкість на ринку.

Також інформативним показником щодо функціональності інтеграційної

форми є специфічна комбінація ресурсів та отримання конкурентних переваг від інтеграційних процесів. Його необхідно визначати, виходячи з оцінки змін у конкурентоспроможності підприємств, що інтегруються. Ефективними слід вважати такі варіанти інтеграції, які забезпечують поліпшення співвідношення результатів та витрат функціонування підприємств.

Слід враховувати й такий показник, як вартість інтегрованого підприємства, яка може бути визначена шляхом розрахунку дисконтованого грошового потоку або капіталізацією прибутку. Мається на увазі, що вартість створює не набір активів інтегрованого підприємства, а його діяльність; вартість визначається на основі грошового потоку, що формується при функціонуванні бізнесу. Такий показник оцінки функціональності інтеграційної форми є універсальним, інформативним і взаємопов'язаним з іншими показниками оцінки діяльності інтегрованого підприємства, оскільки вартість як міра результатів діяльності інтегрованого підприємства характеризується динамічністю, можливістю обліку ринкового впливу й оцінки альтернативного використання капіталу. Показники економічної та ринкової вартості інтегрованого підприємства та їхні зміни в динаміці, безумовно, відображають синергетичний ефект інтегрування. Економічна вартість інтегрованого підприємства розглядається при цьому як вартість діючого підприємства, активи якої забезпечують її власникам потік грошових коштів. Вартість компанії прирівнюється до суми всіх фінансових надходжень від діяльності компанії, дисконтованих за середньозваженою вартістю її капіталу.

Тож якісними інформативними показниками функціональності інтеграційної форми підприємства сфери зв'язку та інформатизації, на думку автора, є:

1) інтегральний показник оцінки середовища функціонування;

2) інтегральний показник оцінки трансакційних витрат;

3) інтегральний показник оцінки досягнення конкурентних переваг;

4) інтегральний показник оцінки переваг довгострокових ділових відносин;

5) інтегральний показник оцінки фінансового менеджменту;

6) інтегральний показник оцінки узгодженості інтересів власників, акціонерів, інвесторів та головних підприємств.

Кількісними інформативними показниками функціональності інтеграційної форми підприємства сфери зв'язку та інформатизації, на думку автора, можуть слугувати:

1) інтегральний показник ефективності об'єднання в цілому (сумарна вартість активів, обсяги продажів, валовий прибуток тощо);

2) інтегральний показник фінансових результатів головного підприємства та інших учасників (співвідношення результатів та витрат);

3) інтегральний показник ефективності окремих блоків інтегрованого виробництва (технологічного, фінансового, комерційного, інвестиційного, інноваційного та інших);

4) інтегральний показник фінансового стану підприємств, що входять до складу інтегрованого підприємства (величина чистих активів, фінансова стійкість, ліквідність тощо).

Таким чином, запропонований процесний підхід моніторингу функціональності інтеграційної форми підприємства сфери зв'язку та інформатизації заснований на визначенні зміни рівня прибутковості підприємств, що входять до складу інтеграційної форми шляхом проведення оцінки рівня функціональності інтеграційної форми .

Використання такого підходу дозволить оперативно змінювати інтеграційну форму у разі нефункціональності / неефективності існуючої, що надасть змогу уникнути збитковості інтегрованого підприємства та підприємств, що входять до його складу.

П'ятим етапом є встановлення **важелів** впливу на ефективність діяльності інтегрованого підприємства сфери зв'язку та інформатизації, які можна представити у вигляді його сукупності (рис. 3.10).

Під економічним важелем необхідно розуміти сукупність органічно взаємопов'язаних ресурсів та їхня здатність забезпечувати основні бізнес-процеси

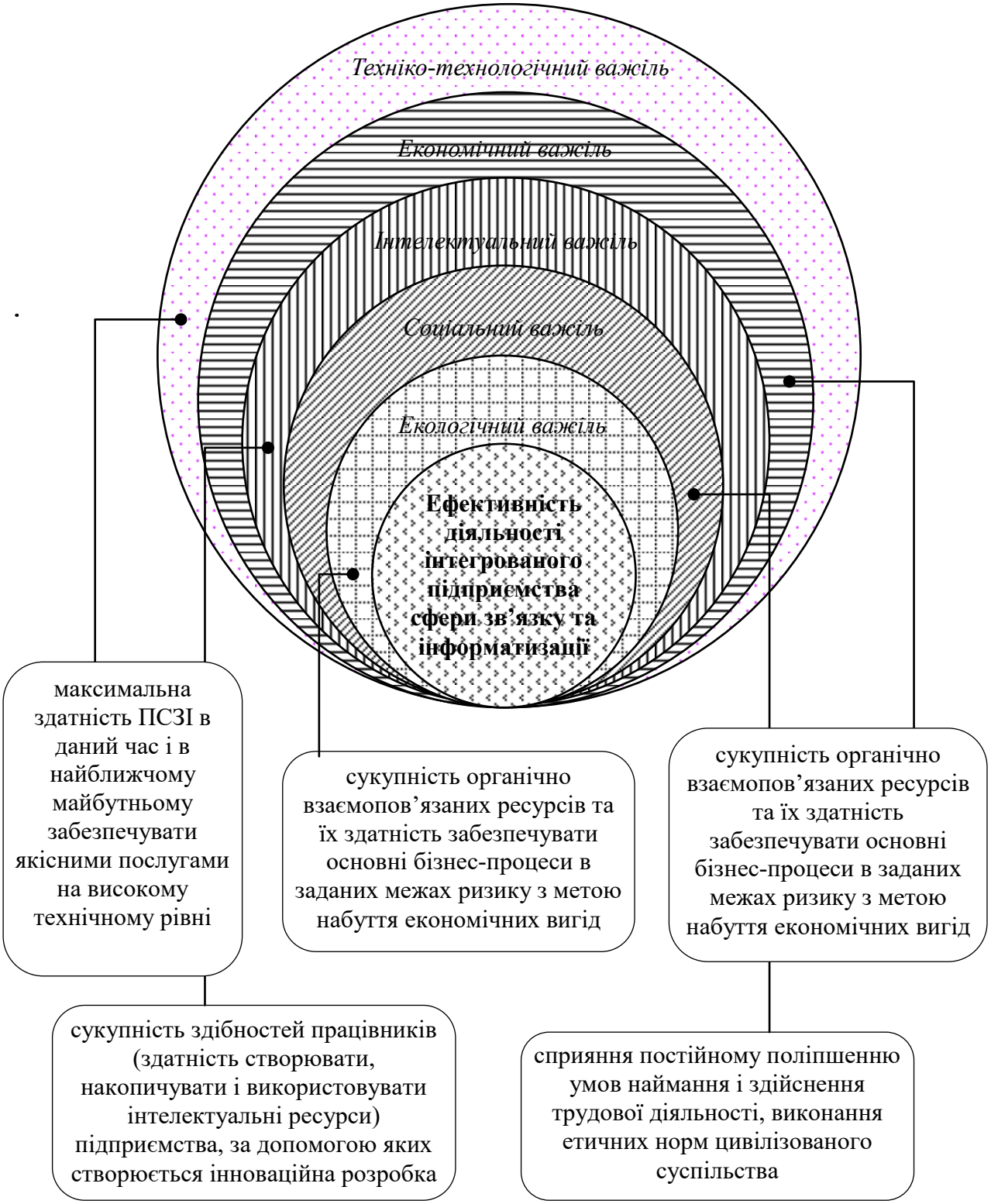

Рис. 3.10. Структура важелів впливу на ефективність діяльності інтегрованого підприємства сфери зв'язку та інформатизації

Джерело: сформовано автором.

в заданих межах ризику з метою набуття економічних вигід. Основною метою соціального важелю є сприяння постійному поліпшенню умов наймання і здійснення трудової діяльності, виконання етичних норм цивілізованого

суспільства. Екологічний важіль слід розглядати як можливості підприємства здійснювати господарську діяльність, зберігаючи екосистему, адже одним із факторів економічного зростання є навколишнє середовище у зв'язку із антропогенним та техногенним навантаженням: збільшенням обсягів ресурсоспоживання, виснаженням природних ресурсів, забрудненням навколишнього середовища тощо. Техніко-технологічний важіль слід розглядати як максимальну здатність ПСЗІ в даний час і в найближчому майбутньому забезпечувати якісними послугами на високому технічному рівні, який постійно повинен удосконалюватися на інноваційній основі при наявності технічних, програмних, інформаційних засобів і ресурсів. Інтелектуальний важіль слід розглядати як сукупність здібностей працівників (здатність створювати, накопичувати і використовувати інтелектуальні ресурси) підприємства, за допомогою яких створюється інноваційна розробка.

Шостим етапом є визначення потенційних партнерів для інтеграції підприємств зв'язку та інформатизації. Процес вибору бізнес-партнера та формування партнерських відносин обумовлюється бажанням підприємств досягти стабільного розвитку та отримувати додатковий прибуток. Все це відбувається під впливом внутрішніх та зовнішніх факторів, породжуючи потенціал партнерської взаємодії (інтеграції інтересів). При цьому відбувається зміна взаємовідносин не тільки із зовнішньою середою, а й з внутрішньою, оскільки будуються партнерські відносини між персоналом та керівництвом (контакт між менеджерами), із постачальниками та споживачами, а потім із зацікавленими групами. Такі партнерські відносини дозволять розширити межі своєї основної діяльності, підвищити її ефективність шляхом перейняття досвіду конкурента та вирішити спільні для конкурентів питання в межах всієї галузі. Більш докладно про вибір партнера для інтеграції описано у пункті 3.4 даного дисертаційного дослідження.

Інструментами реалізації механізму інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації можуть бути аутстафінг, логістика, аутсорсинг, інсорсинг, краудсорсинг тощо.

Аутстафінг — персонал за штатом, залучення компанією зовнішнього спеціаліста, який володіє відповідними знаннями, професійними навиками та досвідом на період виконання проекту.

Логістику у процесі реалізації механізму інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації можна використовувати для створення стійких макрологістичних систем, які пов'язуватимуть бізнес-формування цих підприємств на основі поділу праці, партнерства і кооперування у формі договорів, угод, спільних планів; а також для оптимального управління матеріальними, інформаційними та фінансовими потоками в інтегрованому підприємстві із синергетичними зв'язками.

З метою зменшення витрат на деякі бізнес-процеси або для покращення якості результату діяльності підприємств (надання послуг) можливе використання аутсорсингу, під яким розуміється передача підприємством певних бізнес-процесів або виробничих функцій на обслуговування іншої компанії, яка спеціалізується в цій галузі на термін не менше 1 року. Причинами використання аутсорсингу є зосередження на основних видах діяльності; підвищення якості обслуговування; потреба у зниженні витрат. На практиці найбільш розповсюдженими формами реалізації аутсорсингу в Україні є передача таких функцій [131]: бухгалтерський облік та розрахунок податків, юридичне забезпечення діяльності, розрахунок заробітної плати співробітників, управління персоналом, інформаційні системи та управління базами даних, маркетингові комунікації та зв'язки з громадськістю, управління проектами від розробки до реалізації, питання економічної та інформаційної безпеки, управління логістикою та доставками, виробництво, збирання та тестування, обслуговування, управління транспортом та його технічне обслуговування тощо.

Для прийняття рішень про аутсорсинг необхідно враховувати такі фактори [131]:

– планований інтервал потужності завантаження внутрішнього підрозділу;

– зовнішню ціну послуги;

– величину витрат на утримання внутрішніх підрозділів за різних рівнів завантаження (східчасті витрати);

– розрахункові величини стандартної й середньої ставки витрат.

Методологія інсорсінга протилежна аутсорсингу і має на увазі включення в організаційну структуру компанії власного підрозділу логістики, який надає певні логістичні операції. Однак, переходячи на аутсорсинг, підприємство стикається з проблемою ліквідації власного підрозділу, що виконує ту чи іншу операцію, плановану до передачі зовнішньому виконавцеві або необхідністю реінжинірингу діючих бізнес-процесів. Якщо внутрішній підрозділ конкурентоспроможний і постійно підвищує свою ефективність, то підприємству слід залишати за собою інсорсинг. Прикладами використання інсорсингу можуть слугувати використання бази даних клієнтів, отриманої при продажі певного виду товару для продажу або просування іншого товару або, наприклад, використання ноу-хау або унікальних кадрів, спочатку призначених для одного виду діяльності, для іншого виду діяльності.

Інформація, необхідна для прийняття рішення про інсорсинг на інтегрованому формуванні, повинна містити у собі (табл. 3.3) [131]:

− вартість виду діяльності та його практичну потужність;

− величину стандартної ставки розміру витрат;

− інформацію про фактичну потужність, рівень завантаження та витрати на невикористовувану потужність;

− інформацію про альтернативи продажу невикористовуваної потужності та їхні економічні параметри.

У табл. представлено порівняння інсорсингу і аутсорсингу.

Кожен напрямок має свої позитивні і негативні сторони. При цьому вибір одного з напрямків зовсім не передбачає відмову від іншого або повну заміну його іншим. На практиці можлива передача стороннім виконавцям — логістичним посередникам тільки частини логістичних функцій, зберігаючи за підприємством залишики, тобто в певних умовах виявляється ефективним оптимальне поєднання аутсорсингу і інсорсінгу окремих послуг.

Таблиця 3.3

Порівняння інсорсингу і аутсорсингу

Критерій порівняння	Аутсорсинг	Інсорсинг
Ступінь залежності від зовнішнього середовища (постачальників послуг)	висока	низька
Ступінь зосередженості на основному бізнесі	вище	нижче
Ступінь конфліктів інтересів між структурними підрозділами	низька	висока
Ступінь «замороження» фінансових коштів в непрофільних активах	менше	більше
Ступінь автономності контролю за бізнес-процесами	низька	висока
Ступінь розкриття (конфіденційність) внутрішньої інформації підприємства	висока	низька
Відповідальність за послуги	розділена або лежить повністю на аутсорсері	повністю на власникові

Джерело: сформовано автором на основі даних [131].

Ще одним інструментом реалізації механізму інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації може бути краудсорсинг, що являє собою залучення потенціалу широкого загалу для вирішення завдань компанії, тобто пошук ресурсів серед великої кількості залучених до процесу суб'єктів. Краудсорсинг як явище виник саме завдяки розвитку Інтернету та розвитку його інфраструктури, проте його реалізація можлива і в традиційній системі управління діяльністю компанії [121]. Краудсорсинг має свої переваги порівняно з аутсорсингом, що пов'язані зі специфікою механізму реалізації крауд-технології. Головна відмінність аутсорсингу від краудсорсингу в тому, що краудсорсинг являє собою передачу певних робіт великій кількості суб'єктів з одного боку без підписання офіційних документів про співпрацю з іншого боку. Це полегшує процедуру взаємодії з підрядниками та дає змогу підприємству виставляти власні умови роботи над проектом, але, з іншого боку, результати не є чітко структурованими, як у разі аутсорсингу, і вимагають доопрацювання їх замовником [121].

Сьомий етап — формування стратегічних напрямів розвитку бізнес-взаємодії підприємств з партнерами. Під впливом процесів розвитку економіки,

що супроводжуються глобалізацією, інформатизацією та кооперуванням, підприємства всіх сфер економічної діяльності зазнають глибоких трансформаційних перетворень, які виступають передумовами формування стратегічних напрямів розвитку бізнес-взаємодії підприємств з партнерами. Визначення стратегічних напрямів розвитку бізнес-взаємодії дозволить чітко сформулювати стратегічне бачення перспектив розвитку партнерства та конкретизувати цільові орієнтири учасників інтегрованої системи з урахуванням цілей діяльності підприємств-партнерів та сформулювати взаємообумовлені цілі інтегрування на різних етапах життєвого циклу бізнес-партнерства. Тож результатом діяльності у межах зазначеного етапу має бути письмове декларування намірів щодо співпраці з партнерами.

Метою **ресурсного блоку** є визначення загального ресурсного забезпечення інтегрованого підприємства сфери зв'язку та інформатизації.

Восьмий етап — оптимізація організаційної структури правління інтегрованою системою. Інтеграційні процеси передбачають вертикальну або горизонтальну консолідацію.

Інтеграція за вертикаллю об'єднує керівників, фахівців та виконавців на різних ієрархічних щаблях підприємства — корпоративному, діловому, функціональному, оперативному. Здійснюючи інтеграцію за вертикаллю, важливо сформувати таку корпоративну команду, яка буде поєднана не тільки спільними цілями у сфері управління персоналом, а й підтримуватиме добрі персональні відносини.

Вибір горизонтального типу структури обумовлюється стратегічними цілями і базується на взаємозалежності працівників, груп і підрозділів у рамках бізнес-процесів. При горизонтальній структурі стають прозорими межі між підрозділами компанії. Це дозволяє швидко і якісно здійснювати обмін інформацією між ними і вирішувати проблеми, що виникають у процесі діяльності.

Однак у зв'язку із багатоскладовістю інтеграційних форм підприємств сфери зв'язку та інформатизації, знаходженням різних підприємств у різних

сферах економічної діяльності, на різних етапах розвитку, життєвих циклах тощо організаційна структура повинна мати вигляд тривимірної моделі, що представлено в пункті 4.1 даного дисертаційного дослідження.

Дев'ятим етапом є організація системи обліку та розрахунків між інтегрованими підприємствами.

Підприємства різних організаційно-правових форм власності та інтегрованих підприємств згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [239] самостійно мають право обирати форму бухгалтерського обліку з додержанням єдиних засад, встановлених законом, та з урахуванням особливостей діяльності і технології обробки облікових даних.

Основною формою фінансової звітності інтегрованого підприємства є консолідована звітність, яка представляє собою фінансову звітність, що призначена для відображення фінансового стану, результатів діяльності та руху грошових коштів материнського підприємства та його дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці, діючої на відносинах контролю.

А у зв'язку із функціонуванням таких підприємств не тільки на ринку однієї країни, а й в інших країнах виникає необхідність здійснення розрахунків, що може бути реалізовано за допомогою акредитивів. Більш детально застосування акредитивних форм розрахунків представлено в пункті 4.2 даного дисертаційного дослідження.

Десятим етапом є моделювання маркетингової стратегії розвитку інтегрованих підприємств сфери зв'язку та інформатизації, що обумовлено необхідністю забезпечення ефективної взаємодії між учасниками інтегрованих підприємств з метою реалізації стратегії розвитку інтегрованого підприємства. За допомогою маркетингової стратегії можна уточнити сегменти ринку, які можуть охопити підприємства інтегруючись. Маркетингова стратегія розвитку інтегрованих підприємств обумовлює постановку цілей і здач маркетингової діяльності інтегрованих підприємств, а також формування маркетингової політики. Тому автором запропоновано конструктивну модель формування

маркетингової стратегії розвитку інтегрованих підприємств, в якій враховуються та узгоджуються стратегії інтегрованих підприємств та стратегії розвитку регіону та економіки країни, що представлено в пункті 4.3 даного дисертаційного дослідження.

Одинадцятий етап — визначення методів кластеризації шляхом формування оптимальних сукупностей конвергенції процесів, послуг, ресурсів тощо, які сформуються внаслідок інтеграції підприємств, оскільки конвергенція у сфері зв'язку та інформатизації впливає на технології, системи і мережі та бізнес-процеси виробництва, споживання послуг і розвиток структури підприємства. При цьому передумовами такого впливу є трансформація традиційних послуг в нові, конвергентні, які змінюють основні процеси їхнього створення, реалізації, організаційну структуру сфери, архітектуру мережевої структури, економічні категорії, ринкові взаємовідносини. Більш детальна інформація представлена в пункті 4.4 даного дисертаційного дослідження.

Дванадцятий етап. Забезпечення захисту інформаційних ресурсів та нематеріальних активів підприємств в інтегрованій системі відбувається на основі визначення елементів прогнозування можливих загроз інформаційним ресурсам та нематеріальним активам. Тобто першочерговими об'єктами захисту в інтегрованій системі мають бути відомості, що становлять комерційну таємницю, паперові документи, програмне забезпечення, фізичне обладнання, служби, знання персоналу, імідж, репутація, різні права та інші нематеріальні активи. Більш детально забезпечення захисту інформаційних ресурсів та нематеріальних активів підприємств в інтегрованій системі представлено в пункті 4.5 даного дисертаційного дослідження.

Метою **завершально-результуючого блоку** є визначення системно-синергетичної ефективності інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації.

Тринадцятий етап — запровадження концепції взаємодії між інтегрованими підприємствами на основі технології ERP систем та всеосяжних інтеграційних бізнес-процесів, що представляє собою стійку цілеспрямовану

сукупність взаємопов’язаних видів діяльності, яка із застосуванням технологій інтеграції перетворить виробничі входи в інтеграційні виходи, що представляють цінність для клієнтів інтегрованих підприємств. При цьому розглядаються об’єднані в бізнес-процес завдання, які виконують не лише підрозділи одного підприємства-учасника інтегрованої системи, але і завдання суміжних підприємств з вживанням безперервних інформаційних потоків. Більш детальна інформація представлена в пункті 5.2 даного дисертаційного дослідження.

Чотирнадцятий етап — створення ланцюга вартості інтегрованої групи підприємств. Однією зі складових збільшення вартості бізнесу є його зростання за рахунок придбання нових підприємств та інтеграції їх в ланцюг створення вартості. Можна збільшувати вартість бізнесу за рахунок вдосконалення структури витрат, але найбільший ефект можна отримати, збільшуючи масштаб бізнесу. Домогтися цього можна, інтегруючи окремих суб’єктів ринку в загальний ланцюг створення вартості і організовуючи їхню діяльність найбільш ефективним чином. Одним із найважливіших мотивів інвестування коштів у компанії-учасники ланцюга створення вартості виступає придбання контролю собівартості кінцевого продукту (послуги). Пояснюється це тим, що інтеграція компаній веде до підвищення рівня управління всім ланцюгом на основі загальної стратегії розвитку і регулювання собівартості за стадіями створення продукту (послуги). Зокрема, створюючи інтегровану групу підприємств, інвестор отримує можливість управляти договірними відносинами учасників, що склалися таким чином, щоб зменшити собівартість кінцевої продукції. Більш детальна інформація представлена в пункті 5.3 даного дисертаційного дослідження.

П’ятнадцятий етап — формування додаткових організаційно-фінансових складових конкурентоспроможності підприємств від процесу інтеграції (рис. 3.11). В процесі діяльності інтегрованої системи у всіх підприємств, що входять до її складуя , відбувається формування додаткових організаційно-фінансових складових конкурентоспроможності в інформаційному просторі, який їх оточує та який сформований цією інтегрованою системою.

Рис. 3.11. Формування додаткових організаційно-фінансових складових конкурентоспроможності ПСЗІ від процесу інтеграції

Джерело: власна розробка автора

Так, в процесі функціонування інтегрованої групи підприємств сфери зв'язку та інформатизації в організаційному аспекті можлива розробка та удосконалення антикорупційних, функціональних та фінансових нормативно-правових актів щодо інтегрованих підприємств; підвищення товарної і інформаційної корисності та цінності шляхом централізації маркетингової діяльності; створення єдиного балансу науки і виробництва, використання аутсорсингу та аутстафінгу. У фінансовому аспекті функціонування інтегрованої групи підприємств можливе використання програм ЕС з підтримки бізнесу з метою отримання закордонного та венчурного фінансування інноваційного розвитку, грантів; використання на більш

доступних умовах банківського кредитування, вживання акредитивної форми розрахунків, клірингу; забезпечення інформаційної безпеки, програмне забезпечення електронного документообігу, кіберстрахування тощо.

Шістнадцятий етап — діагностика фінансово-економічної ефективності інтеграції ПСЗІ, що передбачає порівняльну оцінку ефективності використання ресурсів підприємств з метою знаходження резервів підвищення ефективності діяльності інтегрованої групи підприємств. Також на даному етапі доцільно провести розрахунок потенціалу сумісності підприємств до їхнього вступу в інтегровану структуру, який дозволить оцінити існування інтеграційних зв'язків між підприємствами — потенційними учасниками інтегрованого підприємства. Більш детальна інформація представлена в пункті 5.4 даного дисертаційного дослідження.

Сімнадцятий етап — оцінка системно-синергетичної ефективності інтеграції ПСЗІ, яку доцільно проводити на основі визначення основних показників: зменшення трансакційних витрат, скорочення витрат на капітал, фактична вартість підприємства, синергетичний ефект. Більш детальна інформація представлена в пункті 5.5 даного дисертаційного дослідження.

Таким чином, розроблений механізм інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації дозволить не тільки визначити мету і завдання інтеграції, обґрунтувати нормативно-правове забезпечення діяльності, з'ясувати форму управління та організаційні структури підприємств — потенційних бізнес-партнерів, встановити методи управління, контролю, аналізу, прогнозування та моніторингу інтеграційних процесів, сформулювати важелі впливу на ефективність діяльності інтегрованого ПСЗІ, визначити потенційних партнерів для інтеграції ПСЗІ, сформувати стратегічні напрями розвитку бізнес-взаємодії підприємств з партнерами, побудувати оптимізовану організаційну структуру управління інтегрованою системою, організувати систему обліку та розрахунків між інтегрованими підприємствами, змоделювати маркетингову стратегію розвитку інтегрованих ПСЗІ, забезпечити захист інформаційних ресурсів та нематеріальних активів підприємств в інтегрованій системі, запровадити

концепцію взаємодії між інтегрованими підприємствами на основі технології ERP систем та всеосяжних інтеграційних бізнес-процесів, а й створити ланцюг вартості інтегрованої групи підприємств, сформувати додаткові організаційно-фінансові складові конкурентоспроможності підприємств від процесу інтеграції, провести діагностику фінансово-економічної ефективності інтеграції ПСЗІ та оцінити системно-синергетичну ефективності інтеграції ПСЗІ.

3.4. Наукові засади визначення потенційних партнерів для інтеграції

Сучасний етап розвитку економіки України характеризується нестабільною політичною ситуацією, недостатньо ефективним економічним законодавством, відсутністю розвиненої ринкової інфраструктури, нестабільністю бізнес-середовища, швидким розвитком технологій та інформатизацією бізнесу, переходом від жорсткої конкурентної боротьби між підприємствами до відносин співробітництва. Все це вимагає від підприємств швидкого реагування та впровадження заходів, які забезпечували б тривалі конкурентні переваги та високоефективну діяльність.

Партнерські взаємовідносини в сучасному бізнесі виступають не лише складовим елементом підприємницьких дій з реалізації ділового проекту взаємодії з ринком, з колективом, з партнерами, але й необхідною умовою договірних відносин між підприємцями. Партнерські взаємовідносини дають можливість кожному з партнерів отримати очікуваний прибуток за рахунок партнерської взаємодії. Організація такої взаємодії потребує аналізу варіантів партнерських зв’язків і обрання серед них найбільш ефективних форм.

В умовах поширення процесів глобалізації використовуються різні форми партнерства (рис. 3.12). Термін «взаємодія» використовують в різних галузях науки, наявність дієвих і стійких зв’язків дозволяє об’єктам впливати один на одного. Паралельно використовується термін «співробітництво» — процес взаємодії двох або кількох учасників, які займаються спільним пошуком

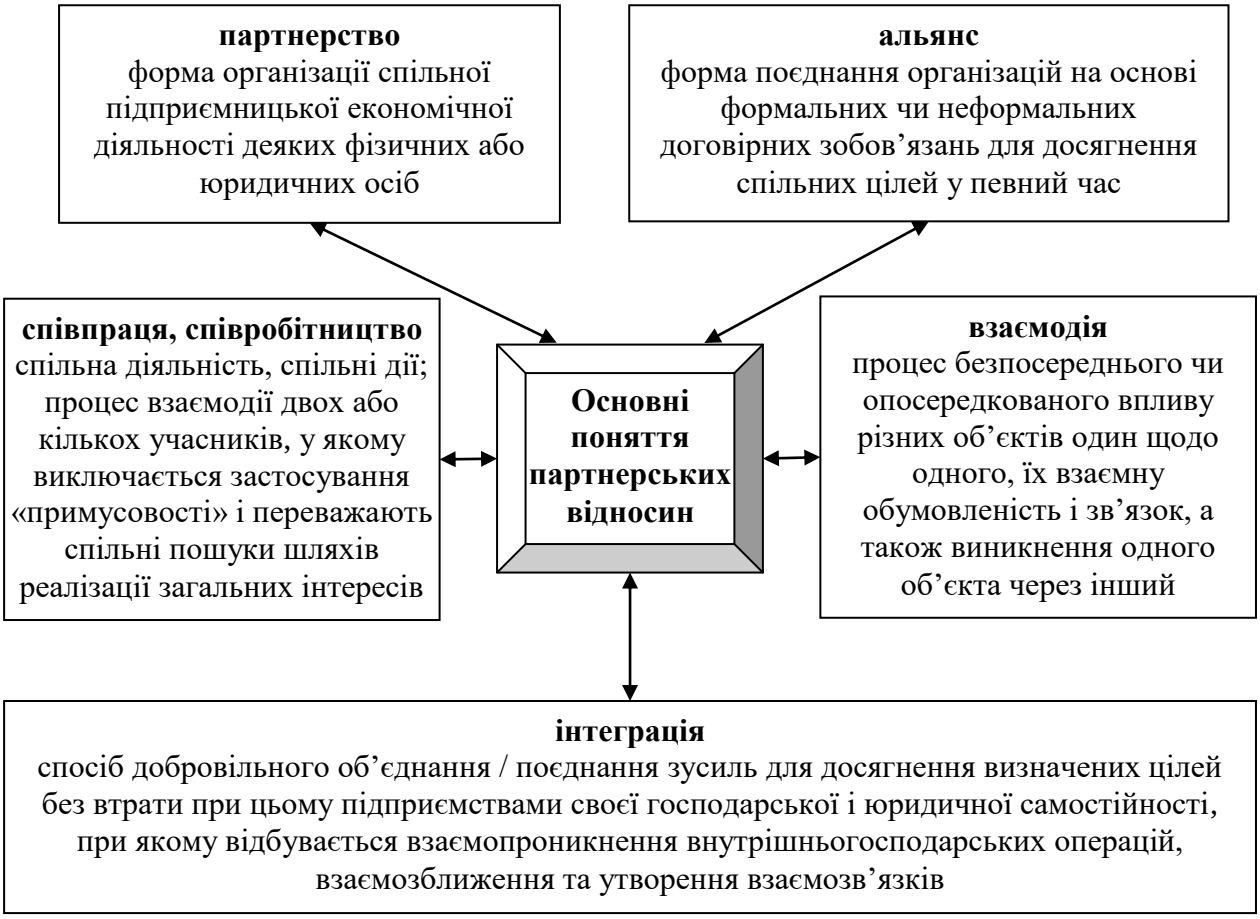

Рис. 3.12. Основні поняття, що розкривають зміст партнерських відносин

Джерело: сформовано автором.

реалізації загальних інтересів. Партнерство — це вид взаємин між різними суб'єктами, який полягає у формуванні єдиної позиції з певних питань та організації спільних дій. С. І. Паріонов у своїх роботах зазначає необхідність в формуванні партнерських відносин [87].

Як видно з рис. 3.12, партнерські відносини розкриваються у співробітництві, партнерстві, альянсі, взаємодії та інтеграції. Основним фактором успіху підприємства стають ефективно працюючі відносини. Для підвищення ефективності роботи підприємства самим перспективним є вибір надійного бізнес-партнера. Партнерство можливе лише на основі взаємної довіри і полягає в рівноправності її учасників, спрямоване на досягнення спільних результатів. Порівняння партнерських відносин з традиційними представлено в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Порівняння типів взаємовідносин підприємства

Критерії порівняння	Традиційні відносини	Партнерські відносини
Форма взаємовідносин	Конкуренція	Співробітництво
Урахування інтересів постачальника й покупця	Акцент на власних інтересах постачальника й покупця	Акцент на спільних інтересах постачальника й покупця
Політика цін	Акцент на «ціну за одиницю продукції», основна мета покупця — найнижча ціна	Акцент на загальну вартість закупівлі
Тривалість бізнес-відносин	Короткочасні бізнес-відносини	Тривалі бізнес-відносини
Політика у сфері контролю якості	Здійснення вхідного контролю якості	Гарантована якість на основі концепцій TQM (Total Quality Management)
Кількість постачальників	Робота з великою кількістю постачальників	Робота з 1–2 постачальниками
Взаємовідносини з постачальниками	Відносини невизначеності між постачальником і покупцем	Відносини довіри між постачальником і покупцем

Джерело: сформовано автором на основі [91].

Партнерство — це оптимальний варіант стосунків рівноправних суб'єктів, які прагнуть до формування єдиної позиції з певних питань та організації спільних дій. Однак виникає питання, яким чином оцінити свого потенційного партнера, щоб надійно з ним співпрацювати. В першу чергу для цього необхідно мати представлення про його репутацією, знати, що кажуть про нього клієнти та інші бізнес-партнери. При цьому бажано, щоб бізнес-партнер мав солідне фінансове становище, відмінно орієнтувався на ринку.

Як видно з табл. 3.4, партнерські відносини більш привабливі, бо будуються на спільних інтересах і довірі та виступають потужним важелем підвищення ефективності функціонування, а традиційні передбачають власні інтереси та невизначеність.

На думку Д. Корчунова, «партнерські відносини — це процес співпраці між компанією-споживачем та компанією-постачальником, в результаті якої обидві сторони отримують економічні вигоди» [88].

Р. Х. Іванова стверджує, що партнерські відносини слід формувати за декількома напрямками: з покупцями; з постачальниками товарів, робіт,

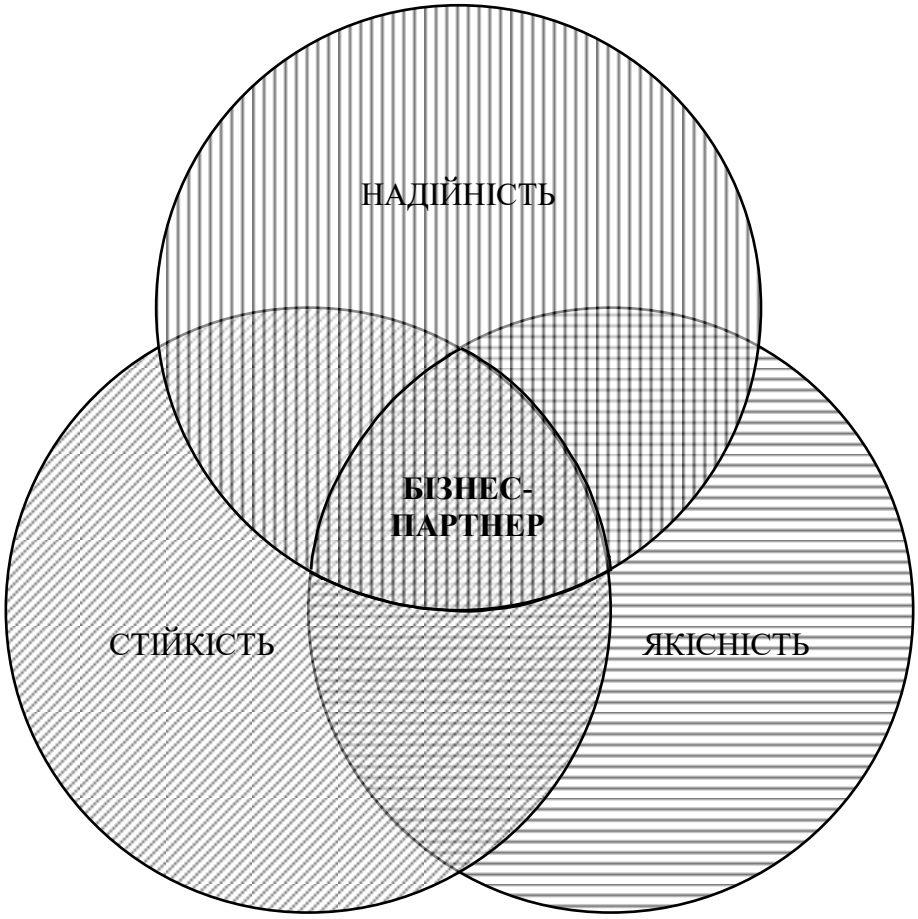
послуг; з персоналом підприємства та конкурентами [108].

Таким чином, партнери, з якими потрібно формувати довгострокові взаємовигідні відносини, належать до мікросередовища підприємства. Мікросередовище утворюють сили, які стосуються самого підприємства та його можливостей взаємодії зі споживачами, постачальниками, конкурентами та посередниками.

Головним фактором, який впливає на вибір партнера та формування з ним відносин, є конкуренція, умови конкурентної боротьби. М. Портер стверджує, що стан конкуренції галузі залежить від п’яти конкурентних сил: суперництво між продавцями всередині галузі; фірми, що пропонують товари-замінники; можливості появи нових конкурентів всередині галузі; здатність постачальників диктувати свої умови; здатність споживачів диктувати свої умови [232].

Наявність цих п’яти сил обумовлює багатонаправленність процесу формування партнерських відносин. Спочатку будуються партнерські відносини між персоналом та керівництвом, тобто контакт між менеджерами. Потім будуються партнерські відносини із постачальниками та споживачами, а вже потім із зацікавленими групами. І останнім кроком у формуванні партнерських відносин є формування відносин з існуючими та новими конкурентами. Такі відносини дозволять розширити межі своєї діяльності, підвищити ефективність шляхом перейняття досвіду конкурента та вирішити спільні для конкурентів питання в межах всієї галузі. Як бачимо, формування партнерських відносин сприяє адаптації підприємств до умов сучасного конкурентного середовища.

На сьогоднішній день недостатньо досліджено, на думку автора, науково-обґрунтований підхід щодо вибору потенційного партнера для бізнесу, але відомо: щоб відносини були довготривалими потрібно постійно вивчати потреби споживачів, їхнє вподобання, застосовувати різні підходи до кожної особи індивідуально. Такі відносини можна побудувати на довірі, взаємовигоді, співробітництві та постійному контакті зі споживачами. Виходячи з цього, факторами впливу на вибір партнерів для співпраці є (рис. 3.13):

.

Рис. 3.13. Вибір бізнес-партнера

Джерело: побудовано автором.

1. Надійність — передбачає повноту та своєчасність виконання всіх договірних зобов'язань та достойне сервісне обслуговування, надання послуг у зазначений термін та за узгодженою ціною, тривалість ділового співробітництва — свідчення довіри.

2. Стійкість — передбачає проведення оцінки фінансів та управління підприємством; здатність підприємства пристосуватись до змінних умов, протистояти внутрішнім і зовнішнім впливам, зберігати свій працездатний стан, щодо досягнення поставлених завдань.

3. Якісність — передбачає надання якісних послуг, відносин, відповідність необхідним стандартам. Оскільки без якісного обслуговування підприємство не зможе досягти своїх основних цілей і вижити в конкурентному середовищі.

Такий перелік критеріїв не є остаточним та може доповнюватись. Розуміючи, що установлення партнерських відносин забезпечує

конкурентоспроможність всіх учасників взаємодії, на рис. 3.14 представлено підґрунтя для інтеграції інтересів.

Як бачимо з рис. 3.14 потенціал партнерської взаємодії (інтеграції інтересів) відбувається через формування портфеля взаємовідносин між підприємством та постачальником, потім підприємство через посередника формує портфель відносин із споживачами. Таке управління взаємовідносинами дозволить досягти синергетичного ефекту шляхом досягнення таких цілей партнерської взаємодії, як підвищення рівня прибутковості за рахунок зростання конкурентних переваг, технологічна доцільність спільної діяльності; стабільний розвиток підприємств-партнерів. Адже партнерство передбачає тривалі відносини, засновані на тісному взаємозв'язку, довірі, відкритому обміні інформацією й загальному несені ризику між підприємствами з метою забезпечення більш високих результатів діяльності, яке знаходиться під впливом факторів зовнішнього та внутрішнього впливу.

Складовими потенціалу партнерської взаємодії (інтеграції інтересів) є:

1) фінансова складова, сутність якої полягає в оптимізації розподілу капіталу, досягненні бажаного рівня прибутковості; збалансованості ризикованості; підвищенні рівня рентабельності; активізації інвестування; фінансовій підтримці тощо;

2) сутність клієнтської складової полягає у забезпеченні задоволеності клієнтів/споживачів, створенні додаткової корисності послуг/товарів; виконанні індивідуальних замовлень тощо;

3) бізнес-процесна складова охоплює оптимізацію ресурсів; підвищення управлінської координації; економію на диференціації та швидкості; синхронізацію процесів; спільне впровадження проектів тощо;

4) інтелектуальна складова характеризується обміном досвідом між персоналом підприємств-партнерів; розвитком компетенцій персоналу; сприятливими умовами праці до нововведень та науковості; злагодженістю роботи структурних підрозділів; управлінням відносин з власними внутрішніми стейкхолдерами тощо.

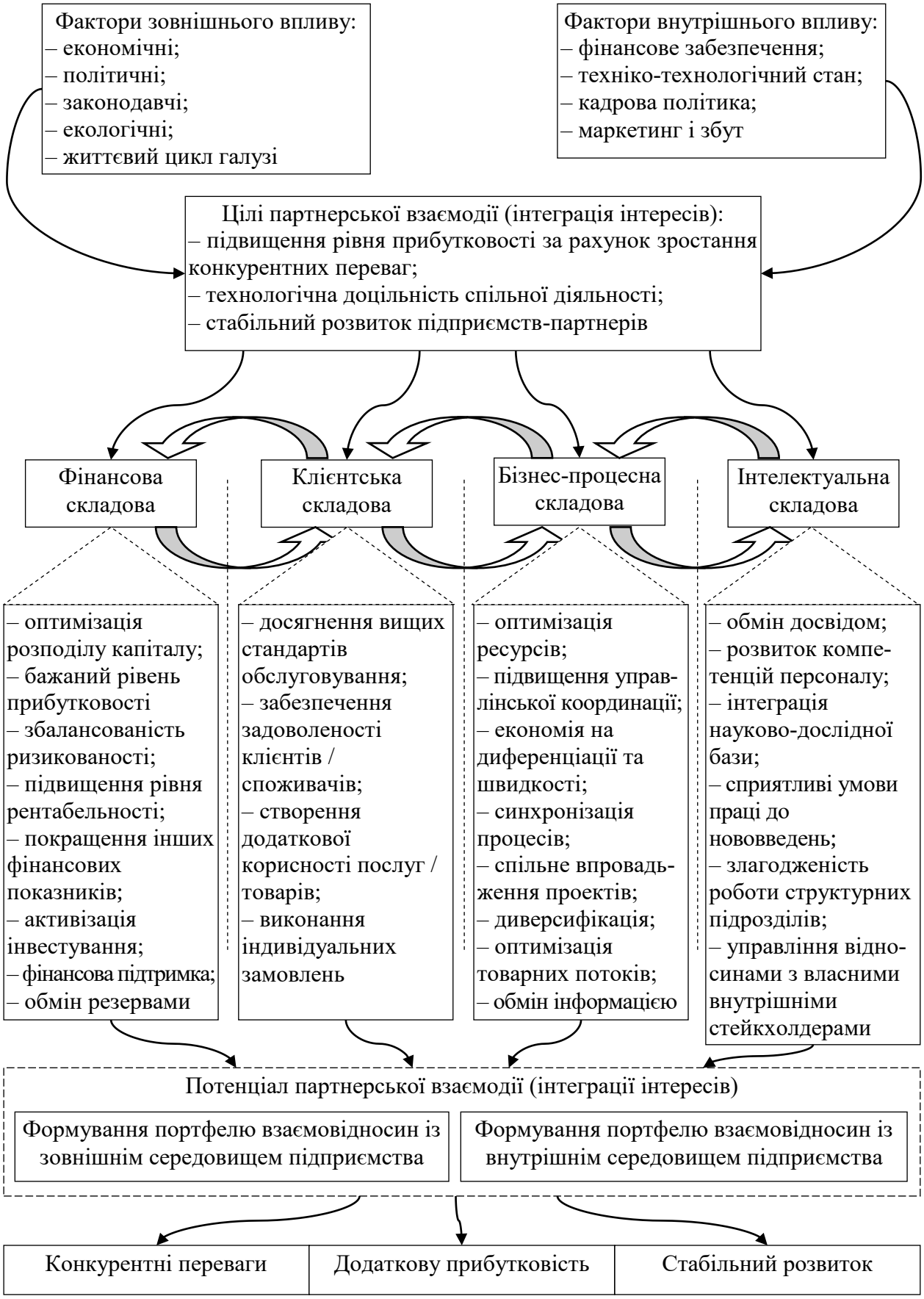

Рис. 3.14. Процес формування потенціалу партнерської взаємодії (інтеграції інтересів)

Джерело: сформовано автором.

Отже, виникає нагальна проблема в оцінці потенційного партнера з метою визначення надійності співпраці з ним. Незважаючи на складність ідентифікації ефектів партнерських відносин (інтеграції інтересів) та ґрунтуючись на теоретико-методичних розробках у сфері наукового пояснення природи та результативності кооперацій них зв'язків, необхідно звертати увагу на всі дрібниці, щоб потім не пошкодувати про невірний вибір.

Перш за все необхідно дізнатися про репутацію потенційних партнерів в підприємницькому середовищі та в очах громадської думки (що про нього повідомляють засоби масової інформації, кажуть клієнти та інші партнери), проаналізувати його положення на ринку для складення уявлення про відповідність організації його діяльності сучасним вимогам, з'ясувати при можливості про його борги або неповернені кредити тощо. Також необхідно дізнатися про особистості керівника потенційного підприємства-партнера: стиль його управління, відношення до підлеглих, самостійність та ініціативність співробітників у межах своїх компетенцій тощо.

Оскільки кожна людина має свій власний набір цінностей, які накопичувалися протягом всього життя і його ділової активності, необхідно виявити наявність спільних цінностей керівників підприємств (потенційних бізнес-партнерів) для того, щоб породити взаємну повагу один до одного. Зазвичай конфлікти в партнерських відносинах виникають через різні погляди на цінності, коли хтось вважає, що він правий, а хтось — ні. Зрештою, ймовірно, доведеться вибирати між двома або кількома цінностями і вже заздалегідь розуміти, що є важливішим, а чим можна і знехтувати.

Плануючи спільну діяльність, необхідна наявність хороших зв'язків, а також уміння їх налагоджувати, оскільки саме завдяки наявності зв'язків керівник здатний вирішувати проблеми з різними органами і угрупованнями. Тонким психологічним моментом є «готовність не тільки брати, але й віддавати», який говорить про готовність не так на словах, а на справі надання будь-якої допомоги або прийняття на себе виконання не надто приємної роботи, адже спільна справа — це постійний компроміс між інтересами двох і

більше компаній. Якщо потенційний бізнес-партнер не здатний на самовіддачу, то він і не здатний на прийняття компромісних рішень. Споживчий підхід у відносинах веде до неминучого і швидкого розпаду спільної справи.

Корпоративна культура потенційного бізнес-партнера повинна розглядатися з боку виконання загальних цілей, мобілізації ініціативи співробітників, забезпечення лояльності і полегшення спілкування в колективі через позитивне ставлення керівництва до співробітників (увага, підтримка ініціативи), наявність сильного зв'язку результатів праці та її оплати, об'єктивна оцінка досягнень співробітника, можливість професійного і кар'єрного зростання, позитивний психологічний клімат у колективі, гарантії соціального захисту працівників, відчуття значимості і важливості виконуваної роботи, взаєморозуміння з безпосереднім керівником. Провідне місце тут посідає розвиток персоналу у процесі соціалізації та прийняття працівником цінностей та корпоративної культури підприємства для усвідомлення потрібності і важливості для нього професійного зростання, отримання знань, вмінь, навичок тощо.

Також надійність потенційного бізнес-партнера залежить від своєчасності його поставок та здійснення розрахунків, повноти здійснення цих розрахунків, чи є наявність обов'язкової передплати за його продукцію / послуги, застосування штрафних санкцій до цього підприємства, мінливість умов договору та зростання цін на його продукцію / послуги, існування системи знижок та / або системи розстрочки платежів тощо. Все це може свідчити про наявність досвіду діяльності у партнерських відносинах або можливість позитивного ставлення до таких.

Технічний рівень продукції / послуг потенційного бізнес-партнера, рівень його технологічної бази та виробничих потужностей дозволить створити незалежне уявлення про підприємство і його виробництво, оскільки в подальшому цими товарами, продукцією або послугами користуватися доведеться і нам та необхідно бути впевненими у їхній якості. На якість продукції / товарів / послуг також впливають науково-дослідна діяльність

потенційного бізнес-партнера та можливість захистити як себе, так і потенційних партнерів не тільки від втрат, наприклад, інформаційних, а й фінансових.

Ефективність організованості бізнесу потенційного партнера можна оцінити за допомогою його організаційної структури, оскільки гнучкість, адаптивність, стійкість функціонування системи управління, узгодженість поведінки всіх її елементів багато в чому визначає конкурентоспроможність та ефективність діяльності підприємства на ринку. Ефективна організаційна структура враховує всі особливості підприємства та напрямки його стратегічного розвитку, що, в свою чергу, впливає і на плинність кадрів.

Фінансовий стан потенційних бізнес-партнерів теж важливий і навіть ключовий момент в їхній співпраці. Очевидно, що корисно мати такого партнера, який може надати не тільки фінансові ресурси, а й бути платоспроможним підприємством, рентабельним, ліквідним тощо, оскільки успішна компанія готова до взаємовигідної роботи, на відміну від тих, чия діяльність зосереджена на виживанні будь-якою ціною (зокрема, за рахунок довірливих бізнес-партнерів). Тож використання фінансового скорингу в оцінці потенційного бізнес-партнера, на думку автора, є доречним і необхідним.

Розгалужена інфраструктура підприємства, ступінь територіального охоплення ринку, віддаленість структурної одиниці інфраструктури одного підприємства, що є потенційним бізнес-партнером, від інфраструктури іншого підприємства, яке орієнтоване на надання послуг, важливо оперативно реагувати навіть на невеликі запити партнерів. Тому команди регіональних представництв повинні знаходиться завжди поруч і на зв’язку, бути готовим до зустрічей, в потрібний час прийти на допомогу. Приділення уваги особистому спілкуванню (семінари, навчання, спільне планування зустрічей з керівниками компаній партнерів і замовників) — одна з переважних підстав стабільно високого рівня продажів, оскільки бізнес тісно пов’язаний з особистими комунікаціями. Також слід зазначити, що співробітники на місцях добре знають всіх учасників ринку, що допомагає в оперативному відпрацюванні запитів та вирішенні суперечливих ситуацій, що, в свою чергу, сприяє досягненню

спільної мети.

Не менш важливими факторами впливу на вибір партнера є юридичні (нормативні, законодавчі), оскільки від того, наскільки законодавчо будуть підкріплені стосунки між бізнес-партнерами, настільки буде впевненість у захисті майна, інтересів, інформації, фінансів тощо.

Тож критеріями при виборі партнерів по бізнесу або співпраці мають бути:

1. Наявність спільних корпоративних цінностей підприємства (потенційного бізнес-партнера).

2. Вимоги до емоційного стану та інтелекту працівників підприємства (потенційного бізнес-партнера).

3. Рівень корпоративної культури та лояльність до персоналу підприємства (потенційного бізнес-партнера).

4. Соціальна відповідальність підприємства (потенційного бізнес-партнера).

5. Ділова репутація та досвід діяльності підприємства (потенційного бізнес-партнера).

6. Імідж підприємства (потенційного бізнес-партнера).

7. Технічна оснащеність послуг та обслуговування підприємства (потенційного бізнес-партнера).

8. Контент (мобільні) додатки підприємства (потенційного бізнес-партнера).

9. Частка витрат на науково-дослідні роботи у загальній сумі витрат підприємства (потенційного бізнес-партнера).

10. Ефективність організаційної структури управління підприємства (потенційного бізнес-партнера).

11. Гнучкість та адаптивність організаційної структури підприємства (потенційного бізнес-партнера).

12. Рівень плинності кадрів підприємства (потенційного бізнес-партнера).

13. Рівень інформаційного захисту на підприємстві (потенційного бізнес-

партнера).

14. Рівень прибутковості підприємства (потенційного бізнес-партнера).

15. Рівень платоспроможності та заборгованості підприємства (потенційного бізнес-партнера).

16. Рівень ліквідності та рентабельності підприємства (потенційного бізнес-партнера).

17. Рівень ділової активності підприємства (потенційного бізнес-партнера).

18. Рівень розгалуженої інфраструктури підприємства (потенційного бізнес-партнера).

19. Стан логістичної мережі підприємства (потенційного бізнес-партнера).

20. Цінова політика та ступінь територіального охоплення ринку підприємства (потенційного бізнес-партнера).

21. Наявність законодавчих та / або інших регуляторів діяльності підприємства (потенційного бізнес-партнера).

22. Ступінь узгодженості правової бази підприємства (потенційного бізнес-партнера).

Бали, що проставляються за кожним критерієм, відповідають ступеню задоволеності. Бали отримані методом експертних оцінок. Збирається група спеціалістів, компетентних в даній області дослідження, і проводять порівняння критеріїв, де кожному об’єкту присвоюється бал, що який-небудь об’єкт переважніше іншого відносно якогось критерію. Опитування проводиться методом групового анкетування в декілька турів. Результати кожного туру обробляються статистичним методом і повідомляються експертам. В наступних турах експерти аргументують свої відповіді. Від туру до туру відповіді експертів стають більш стійкими і перестають змінюватись. Тому опитування припиняється. На практиці проводять три-чотири тури опитування. У нашому випадку найбільша кількість балів може бути 110, це ідеальний варіант вибору потенційного партнера. Якщо хоч один з важливих критеріїв не виконується, то

рішення про інтеграцію не приймається. Однакову кількість балів може мати декілька потенційних партнерів, тому потрібно провести порівняльний аналіз діяльності партнерів. У своїх роботах С. Карделлом пропонує проводити аналіз діяльності потенційного партнера за різними аспектами [119].

Однак при інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації, на думку автора, доцільно проводити за такими аспектами аналіз діяльності потенційного бізнес-партнера, як соціокультурний (цінності керівників, психологічний клімат колективу, корпоративна культура, досвід діяльності), науково-технологічний (технічний рівень продукції/послуг, технологічна база та виробничі потужності, науково-досвідна діяльність), організаційний (ефективність організаційної структури та можливість її видозмінювання, плинність кадрів), фінансово-економічний (платоспроможність, заборгованість, ліквідність, рентабельність, ділова активність), територіальні (розгалужена інфраструктура, територіальна віддаленість структурної одиниці інфраструктури однієї від одної) та юридичні (законодавчі та / або інші норми і правила, ступінь узгодженості юридичних документів) (рис. 3.15).

Якщо з однаковим балом ми отримали декілька підприємств, то за аспектами діяльності проводимо порівняння нашого підприємства з підприємствами для інтеграції. І обираємо підприємство, де наша діяльність найбільше співпадає. Проведення такого аналізу надасть можливість вивчити напрямки діяльності потенційного партнера незалежно від напрямку формування партнерських відносин та сфери економічної діяльності. Щоб досягти довготривалих відносин, необхідно постійно вивчати потреби споживача, застосовувати психологічні підходи до кожної особи індивідуально.

Результати попередніх досліджень, проведених відповідно до визначених авторами аспектів аналізу діяльності потенційного партнерства, довели, що оптимальним для інтеграції підприємства сфери зв'язку та інформатизації, наприклад, ПрАТ «Київстар», є ПАТ «Банк Восток». Інтеграція цих підприємств дозволить отримати ліквідний об'єкт з розгалуженою філіальною мережею та потужним фінансовим потенціалом. ПрАТ «Київстар» отримує нові

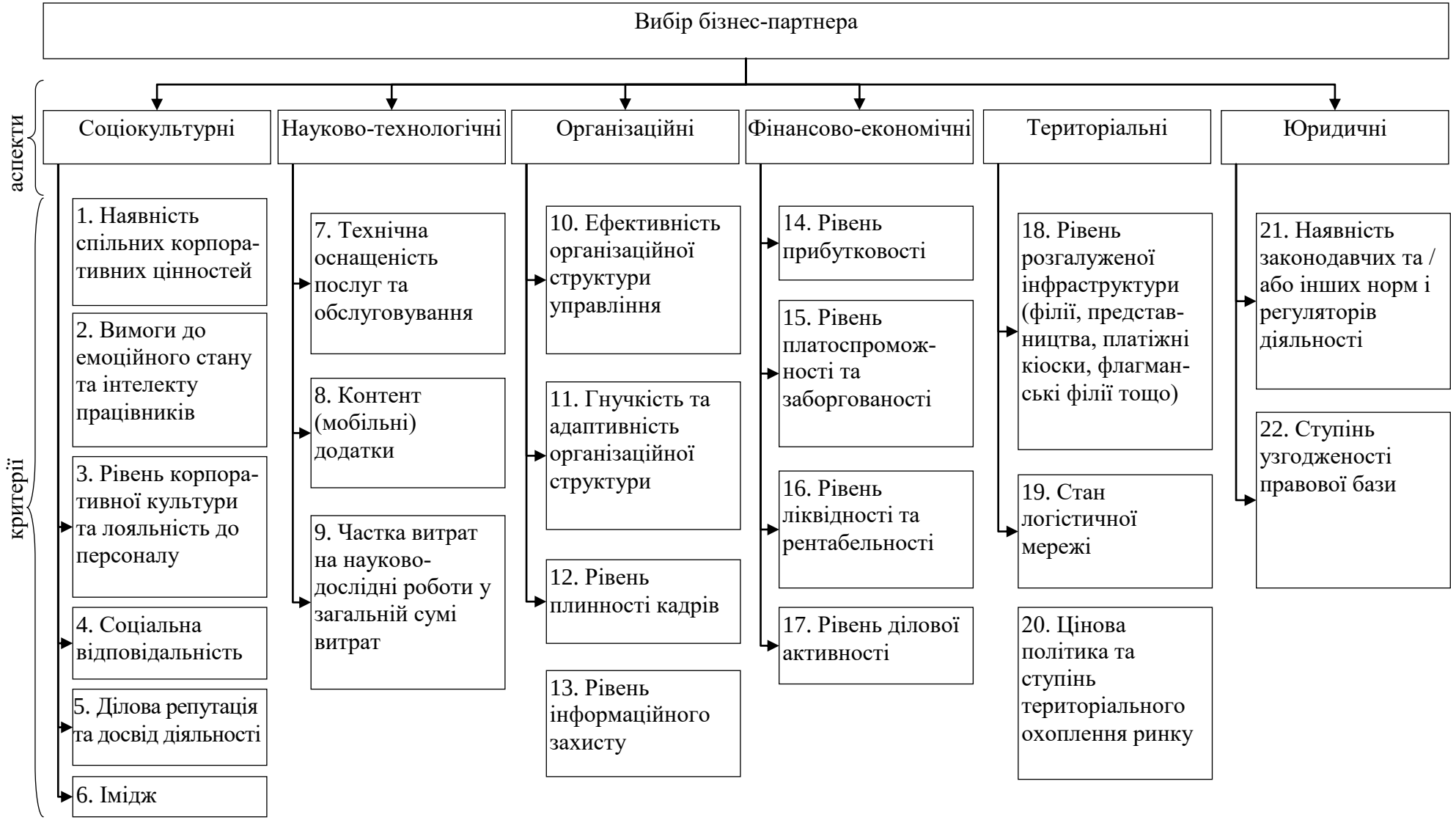

Рис. 3.15. Аспекти та критерії вибору бізнес-партнера

Джерело: сформовано автором.

фінансові ресурси, а ПАТ «Банк Восток» — клієнтську базу та розвинену мережеву структуру, можливість використання чисельного персоналу та технологічної бази. На користь цього свідчить і той факт, що значна частина абонентських плат сплачується споживачами за допомогою онлайн-інструментів банків. Для розробки механізму об'єднання необхідно проаналізувати матриці функцій, що покриває ПрАТ «Київстар» та ПАТ «Банк Восток», а потім визначитися, в яких областях ці підприємства можуть бути об'єднані, а які функції потрібно виводити в окремі підрозділи. В результаті цього об'єднання повинен виникнути позитивний ефект, який може носити синергетичний характер, тобто може виникати додатковий результат, отриманий від тісної злагодженої взаємодії елементів інтегрованої системи, наприклад, отримання додаткового прибутку.

Ураховуючи, що великі підприємства, якими є ПрАТ «Київстар» та ПАТ «Банк Восток», є складними системами, які характеризується відкритістю та нелінійністю, можна висунути гіпотезу, що для дослідження питань щодо оцінки ефективності діяльності інтегрованого підприємства доцільно застосовувати синергетичний підхід, який дозволяє розглядати інтегровану структуру як відкриту систему, що активно взаємодіє з зовнішнім середовищем. В цих умовах ефект синергії виникає за рахунок появи нових ресурсно-виробничих та товарно-ринкових комбінацій, в яких ефект від суми перевищує суму складових елементів. Тобто синергетичний ефект від інтеграції підприємства сфери зв'язку та інформатизації з фінансовою установою буде відбиватися у вигляді збільшення показників ефективності діяльності обох підприємств в результаті їхнього об'єднання в інтегровану систему.

Для визначення можливості виникнення вищеозначеного синергетичного ефекту від інтеграції ПрАТ «Київстар» та ПАТ «Банк Восток» авторами пропонується підхід, що базується на методі експертних оцінок. Цей метод обрано тому, що він в умовах недостачі інформації або майже її відсутності дозволяє приймати адекватні ситуації управлінські рішення на підставі досвіду фахівців.

Підхід полягає унаступному. За допомогою методу експертних оцінок визначаються ключові фактори успіху підприємства (*aij*) в визначеній сфері економічної діяльності із урахуванням її особливостей. У даному випадку ключові фактори успіху — це такі чинники, які в змозі надати підприємству низку переваг над іншим підприємством за соціокультурними, науково-технологічними, організаційними, фінансово-економічними, територіальними, юридичними та іншими аспектами. Зазначені аспекти та критерії не є постійними і можуть змінюватись в залежності від життєвого циклу підприємства, ринкового сегмента, вимог споживачів, економічної ситуації тощо.

Далі кожний критерій вибору бізнес-пратнера оцінюється за заздалегідь обраною системою оцінок. Пропонуємо показник a_{ij} оцінювати за бальною системою. У нашому випадку (для спрощення) скористуємося п’ятибальною шкалою, де 1 — мінімальний бал, а 5 — максимальний бал. Для більш детальних розрахунків шкала може мати більше критеріїв оцінки. Отримані оцінки підлягають зіставленню ключових факторів успіху для кожного із підприємств задля виявлення наявності операційних взаємозв’язків між підприємствами. Для цього отримані оцінки сумують. Щоб досягти достатньо високого рівня синергії, ступінь доповнюваності, що обчислюється як сума показників критеріїв обох підприємств, не повинен (у даному випадку за наявності п’ятибальної шкали) бути нижче за шість балів по більшості показників.

На підставі отриманих оцінок формується висновок про ступінь відповідності критеріїв аналізованих підприємств та можливість отримання синергетичного ефекту від їхнього об’єднання. Розглянемо результати оцінки ключових факторів успіху на прикладі ПрАТ «Київстар» та ПАТ «Банк Восток». Оцінку взаємозв’язків на операційному рівні між видами діяльності наведено у табл. В.1 та В.2 (тут a_{ij} – показник відповідності характеристик *i*-го підприємства до *j*-го ключового фактору успіху).

Аналіз відповідності обох підприємств критеріям вибору бізнес-партнера та їхньої доповнюваності наведено у табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Ступінь доповнюваності підприємств за критеріями вибору бізнес-партнера

Критерії вибору бізнес-партнера (j) в визначеній сфері	Показники відповідності ПрАТ «Київстар»	Показники відповідності ПАТ «Банк Восток»	Ступені доповнюваності підприємств
1	2	3	4
Наявність спільних корпоративних цінностей	5	4	9
Вимоги до емоційного стану та інтелекту працівників	5	4	9
Рівень корпоративної культури та лояльність до персоналу	5	4	9
Соціальна відповідальність	5	3	8
Ділова репутація та досвід діяльності	5	5	10
Імідж	5	3	8
Технічна оснащеність послуг та обслуговування	5	5	10
Контент (мобільні) додатки	5	3	8
Частка витрат на науково-дослідні роботи у загальній сумі витрат	5	3	8
Ефективність організаційної структури управління	5	4	9
Гнучкість та адаптивність організаційної структури	5	5	10
Рівень плинності кадрів	4	4	8
Рівень інформаційного захисту	5	5	10
Рівень прибутковості	5	4	9
Рівень платоспроможності та заборгованості	5	5	10
Рівень ліквідності та рентабельності	5	5	10
Рівень ділової активності	4	4	8
Рівень розгалуженої інфраструктури	4	2	6
Стан логістичної мережі	3	3	6
Цінова політика та ступінь територіального охоплення ринку	5	2	7
Наявність законодавчих та / або інших регуляторів діяльності	5	5	10
Ступінь узгодженості правової бази	4	4	8

Джерело: власна розробка автора

Графічно ступінь доповнюваності підприємств ПрАТ «Київстар» та ПАТ «Банк Восток» за критеріями вибору бізнес-партнера представлено на рис. 3.16.

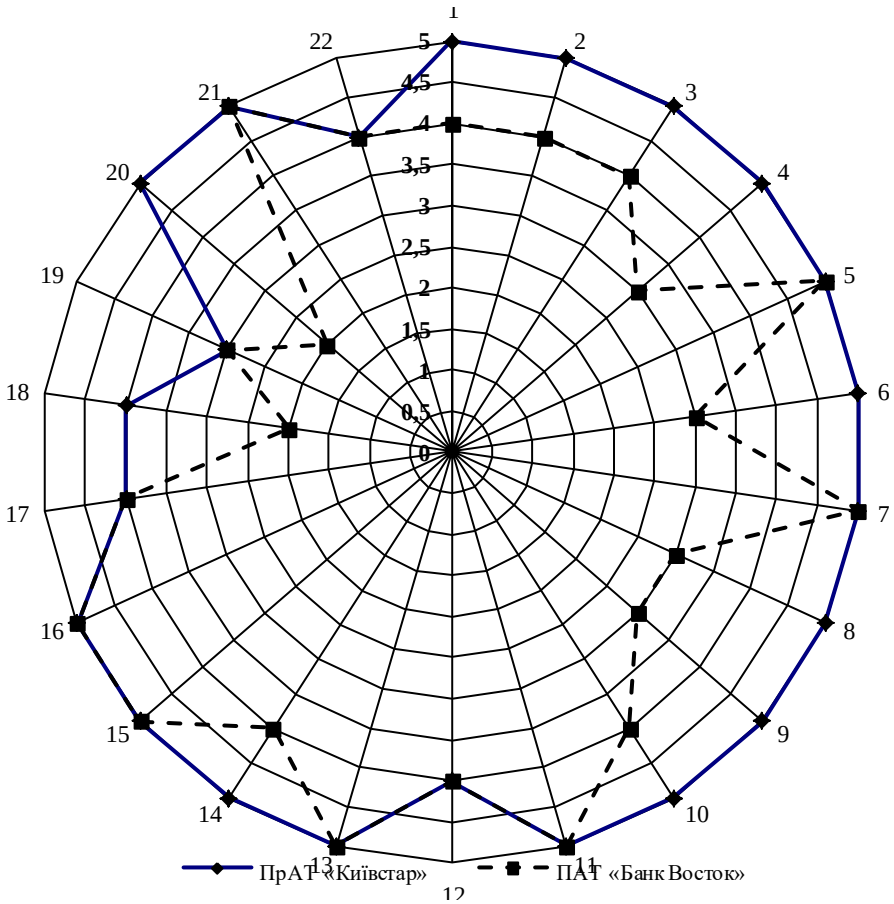

Рис. 3.16. Ступінь доповнюваності підприємств ПрАТ «Київстар» та ПАТ «Банк Восток» за критеріями вибору бізнес-партнера

Джерело: сформовано автором.

Дані таблиць 3.4–3.5, В.1–В.2 свідчать, що ступінь відповідності критеріїв вибору бізнес-партнера обох підприємств є дуже високим. Це є передумовою успіху об’єднання цих підприємств. Відносно низька вартість послуг є одним з ключових факторів на обох підприємствах. Можливість та необхідність впровадження нових технологій ПрАТ «Київстар» для підвищення рівня якості існуючих телекомунікаційних та інформаційних послуг, розширення номенклатури послуг тощо доповнюється наявністю доступу до фінансових ресурсів ПАТ «Банк Восток» та навпаки, можливість широкого використання послуг ПрАТ «Київстар» та їхніх технологій у діяльності ПАТ «Банк Восток». Досвід роботи обох підприємств у своїх сферах діяльності та вигідне розташування відділень дозволяють надавати клієнтам більш широкі сфери послуг. Гнучкість роботи ПАТ «Банк Восток», що забезпечується за рахунок

надання послуг всім верствам населення, може суттєво вплинути на обсяг продаж послуг ПрАТ «Київстар». Окрім того, приналежність обох підприємств до комерційної власності може призвести до появи додаткових переваг у вигляді обміну інтелектуальними досягненнями, розвитку наукових досліджень, об'єднанню зусиль наукових і освітянських організацій з метою досягнення конкурентних переваг, підвищити якість послуг, що надаються цими підприємствами, об'єднати деякі функціональні підрозділи та ліквідувати дублюючі функції з метою зменшення витрат і податкового тиску, покращити управлінські процеси, ПрАТ «Київстар» підвищити рівень інвестиційної активності за рахунок доступу до кредитних ресурсів ПАТ «Банк Восток», підвищити статус перед інвесторами та зарубіжними партнерами тощо.

Низький ступінь доповнюваності підприємств за критеріями «Рівень розгалуженої інфраструктури», «Стан логістичної мережі» та «Цінова політика та ступінь територіального охоплення ринку» може бути компенсовано у подальшому в ході формування об'єднаної інтеграційної форми з чітко визначеними основними видами діяльності кожного з підприємств та окреслити їхні функції у новій структурі в умовах зміни обсягів інвестицій, активізації інноваційної діяльності, впровадження нових технологій тощо. Усе це призведе до наочної необхідності підвищення рівня розгалуженості інфраструктури, стану логістичної мережі та ступеню територіального охоплення ринку, і, як наслідок, підвищить оцінку цього критерію в загальній системі оцінок.

Інтеграція досліджуваних підприємств дозволить отримати ліквідний об'єкт з розгалуженою філіальною мережею та потужним фінансовим потенціалом. ПрАТ «Київстар» отримує нові фінансові ресурси, а ПАТ «Банк Восток» — клієнтську базу та розвинену мережеву структуру, можливість використання чисельного персоналу та технологічної бази. Для розробки механізму об'єднання необхідно проаналізувати матриці функцій, що покриває ПрАТ «Київстар» та ПАТ «Банк Восток», а потім визначитися, в яких областях ці підприємства можуть бути об'єднані, а які функції потрібно виводити в

окремі підрозділи. В результаті цього об’єднання повинен виникнути позитивний ефект, який може носити синергетичний характер, тобто може виникати додатковий результат, отриманий від тісної злагодженої взаємодії елементів інтегрованої системи.

Дотримання вищеперерахованих рекомендацій дозволить підприємствам отримати не тільки додаткових прибуток, а й покращити свій імідж, залучити нових клієнтів, додаткові продажі фінансових послуг та послуг зв’язку, обмеження доступу пропозицій конкурентів, швидке та дешеве залучення клієнтів, позитивні рекомендації від імені споживачів, зниження показника переходу від однієї компанії до іншої, більш ефективне використання рекламного бюджету, покращити відносини з інвесторами за рахунок мультиплікативного ефекту від використання інвестиційних можливостей кожної окремої фірми, отримати більш розгалужену мережу логістики шляхом зниження різних витрат, наростити кадровий потенціал за рахунок збільшення можливостей навчання, обміну досвідом та внутрішньої ротації кадрів, підвищення ефективності розробки нових фінансових продуктів і послуг та послуг сфери зв’язку та інформатизації, збільшення вартості торгових марок тощо.

.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі «Формування теоретико-методологічних основ інтеграції підприємств сфери зв’язку та інформатизації» розвинуто теоретичні основи процесу інтеграції підприємств; вдосконалено методологічні основи формування інтеграційних форм розвитку підприємств сфери зв’язку та інформатизації (на прикладі підприємств поштового зв’язку), запропоновано механізм інтеграції підприємств та послуг сфери зв’язку та інформатизації на різних рівнях національної економіки, визначено наукові засади визначення потенційних партнерів для інтеграції.

1. Доведено, що інтеграція — це не лише категорія, яка відображає зв’язки між цілим (підприємством) та його елементами (ресурсами), а й процеси співробітництва між великими і малими підприємствами з метою оптимізації витрат за рахунок передачі неосновних функцій великих підприємств зовнішнім спеціалізованим компаніям. А отже, результатом інтеграційних процесів для великих підприємств має стати мінімізація кількості технологічних операцій, що впливають на зменшення витрат, скорочення виробничого циклу, зниження собівартості продукції тощо. Ідентифіковано наслідки інтеграційних відносин для малих підприємств: розширення сфер діяльності, підвищення рівня конкурентоспроможності за рахунок отримання фінансово-ресурсної підтримки, доступності нових технологій тощо.

2. На основі світового досвіду доведено, що Україна поки не здатна змагатися з інноваційно-розвиненими країнами, хоча й прагне до покращення свого економічного становища в порівнянні з такими країнами, як Австралія, Бельгія, Данія, Німеччина та Швейцарія у сфері зв’язку та інформатизації. Тому визначено основні стратегічні цілі розвитку сфери зв’язку та інформатизації на прикладі сфери поштового зв’язку з урахуванням рекомендацій міжнародних організацій, ключовою з котрих є впровадження інноваційних продуктів і послуг (розвиток тривимірної мережі), та розглянуто відповідні програми щодо досягнення кожної мети. Використання запропонованої схеми впровадження інновацій в розвиток підприємств поштового зв’язку України на практиці дозволить підвищити ефективність їхньої діяльності.

3. Враховуючи особливості інтеграційних процесів на різних економічних рівнях, обумовлено необхідність формування загальної моделі інтеграції національної економіки з метою визначення завдань та переваг формування об’єднань, інтеграційних форм злиття/поглинання або внутрішньої інтеграції. Оскільки підприємства є основною складової всієї економіки, особливої уваги заслуговують дослідження інтеграції на мікрорівні (з точки зору підприємств), що передбачає розгляд інтеграції і як процес взаємодії внутрішніх елементів, так і процес співпраці самого підприємства із зовнішнім середовищем та

іншими бізнес-партнерами для отримання конкурентних переваг.

Розроблено механізм інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації, який складається із науково-методичного, ресурсного та завершально-результуючого блоків та основною метою якого є стимулювання розвитку інтегрованого підприємства для задоволення інтересів усіх учасників на взаємовигідній основі. Представлені концептуальні основи механізму, інструментарієм реалізації якого є відповідні засоби, важелі, методи та інструменти. Сформовано матрицю вибору інтеграційної форми на основі ресурсної бази інтегрованого підприємства та виду й цілей його діяльності. Запропоновано використання процесного підходу до моніторингу функціональності інтеграційної форми підприємства сфери зв'язку та інформатизації, використання якого дозволить оперативно змінювати інтеграційну форму у разі не функціональності / не ефективності існуючої, що надасть змогу уникнути збитковості всієї інтегрованої системи. Виявлено, що важелями впливу на ефективність діяльності інтегрованого підприємства сфери зв'язку та інформатизації є техніко-технологічні, економічні, інтелектуальні, соціальні та екологічні. Застосування такого механізму інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації дозволить сформувати додаткові організаційно-фінансові складові конкурентоспроможності підприємств інтегрованої системи від процесу інтеграції.

4. Визначено, що партнерські відносини на сучасному етапі розвитку економіки можливі тільки на взаємній довірі і полягають в рівноправності їхніх учасників, діяльність яких спрямована на досягнення спільних результатів. Обґрунтовано, що факторами, які впливають на вибір партнерів для співпраці, є надійність, стійкість та якісність. На основі цього представлено процес формування потенціалу партнерської взаємодії (інтеграції інтересів), який відбувається через формування портфеля взаємовідносин між підприємством та постачальником, потім підприємство через посередника формує портфель відносин із споживачами, що дозволить досягти синергетичного ефекту шляхом досягнення таких цілей партнерської взаємодії, як підвищення рівня

прибутковості за рахунок зростання конкурентних переваг, технологічна доцільність спільної діяльності; стабільний розвиток підприємств-партнерів. Складовими потенціалу партнерської взаємодії (інтеграції інтересів) є фінансова, клієнтська, бізнес-процесна та інтелектуальна. Тому вибір бізнес-партнера доцільно проводити за такими аспектами аналізу діяльності потенційного бізнес-партнера, як соціокультурний, науково-технологічний, організаційний, фінансово-економічний, територіальний та юридичний, використовуючи відповідні запропоновані критерії.

Отже, проведене дослідження з формування теоретико-методологічних основ інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації є базисом до обґрунтування та визначення ресурного забезпечення розвитку підприємств інтегрованої системи.

Основні наукові результати, викладені в даному розділі, опубліковано в роботах [64, 140, 149, 153, 182, 189, 198, 199, 204, 205].

РОЗДІЛ 4
НАУКОВО-ПРИКЛАДНІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ІНТЕГРОВАНОЇ СИСТЕМИ

4.1. Методичні засади оптимізації оргструктури управління інтегрованих систем

Найбільш позитивні результати від інтеграції підприємств можна отримати в таких складових підприємства, як організаційна структура, процеси, персонал, зовнішні зв'язки, фінансовий менеджмент.

Для розвитку на сьогоднішній день підприємствам необхідно одержувати прибуток і зберегти конкурентоспроможність, керівництво підприємства повинно оптимізувати віддачу від вкладень будь-яких ресурсів: фінансових, матеріальних, інформаційних, технологічних, а головне — людських.

Від працівників та можливості їхньої роботи в команді залежить успіх будь-якого інтегрованого підприємства. Які б не були ідеї, новітні технології, найсприятливіші зовнішні умови, без добре підготовленого персоналу високої активності домогтися неможливо.

Таким чином, діяльність підприємства спрямована на ефективне використання персоналу для досягнення цілей як підприємства, так і особистих, управління персоналом. Проблема ефективності управління включає в себе розгляд: управлінського потенціалу, тобто сукупності всіх ресурсів, якими володіє і які використовує система управління, сукупності витрат на управління, які визначаються змістом, організацією, технологією та обсягом робіт з реалізації відповідних функцій управління; ефективності управління, тобто ефективності дій людей у процесі діяльності організації, реалізації інтересів у досягненні певних цілей [207].

Ефективність менеджменту — це результативність функціонування системи та процесу управління як взаємодії керованої і керуючої систем, тобто результат інтеграції підприємств. Результати та ефективність управлінської

праці в кінцевому підсумку управління в цілому залежать від багатьох умов і передумов. До їхнього числа відносяться потенціал співробітника, його здатність виконувати певну роботу, засоби виробництва, соціальні аспекти діяльності персоналу і колективу в цілому, культура організації. Вони значною мірою залежать і від особистості самого керівника: його авторитету, стилю роботи тощо. Тому всі ці фактори діють спільно, в інтеграційній єдності [44].

Оскільки коли підприємство проявляє турботу про своїх людей, то ці результати обов'язково позначаються на його діяльності, тому підприємство або його персонал є ключовим фактором розвитку. Ось чому персоналом треба управляти на основі найважливіших аспектів теорії і практики менеджменту. Менеджмент персоналу — це діяльність на підприємствах, яка спрямована на найбільш ефективне використання працівників для досягнення організаційних і особистих цілей. Якщо за умови сприяння розвитку всього персоналу і кожного окремого працівника, створення необхідних умов для праці, то персонал надає більшого значення вирішенню проблем підприємства і поставлених завдань.

Досвідчені менеджери добре розуміють, що вони повинні оптимізувати віддачу від вкладень капіталу не тільки у матеріальні та фінансові ресурси, а й у людські, для того щоб розвиватися, мати успіх у конкуруючому середовищі і забезпечити успішний розвиток інтегрованого підприємства. Тільки люди дозволяють підприємству жити і виживати. Всі ресурси оцінюються у грошовому виразі, а людська праця потребує додаткових критеріїв оцінювання. Потрібна така оцінка людських ресурсів, яка б сполучила цінність грошей і людські активи інтегрованого підприємства. Без необхідних професіоналів жодне підприємство не зможе досягти своїх цілей і вижити. Тому люди на підприємстві мають визначену вартість.

Важливим моментом в ефективності управління є підвищення кваліфікації з відривом і без відриву від виробництва. Підвищення кваліфікації спрямоване на вдосконалення та поглиблення знань, умінь і навичок працівника в конкретному виді діяльності. Стимулюючу роль у підвищенні ефективності праці керівних працівників виконує їхня періодична атестація.

Створення та підтримка атмосфери творчого пошуку — пряме завдання керівників компанії [115].

Інтеграційні процеси підприємств протікають за схемами, що передбачають вертикальну або горизонтальну консолідацію.

Інтеграція за вертикаллю об'єднує керівників, фахівців та виконавців на різних ієрархічних щаблях підприємства — корпоративному, діловому, функціональному, оперативному. Здійснюючи інтеграцію за вертикаллю, важливо сформувати таку корпоративну команду, яка буде поєднана не тільки спільними цілями у сфері управління персоналом, а й підтримуватиме добрі персональні відносини.

Так, власники вертикально інтегрованих підприємств розглядають вищих менеджерів як повноважних представників своїх інтересів, що фактично одержують не тільки заробітну плату, а й беруть участь у розподілі прибутку підприємства. Тому добір, оцінку і просування менеджерів вищого рівня здійснюють індивідуально, і ця робота покладається на членів ради директорів компанії. Форми підвищення їхньої кваліфікації і підготовки до обіймання нової посади побудовані так, щоб, мінімально використовуючи час керівника, дати йому максимум корисних знань і навичок [207].

Керівники середнього рівня складають найчисельніший прошарок в адміністративно-управлінському апараті виробничої і невиробничої сфер, вони частіше переміщаються з одних посад на інші, з них формується резерв кадрів на вищі керівні посади. Саме для керівників цього рівня у великих інтегрованих підприємствах створюються комплексні системи кадрової роботи, що охоплюють: планування забезпечення підприємств керівними кадрами, їхньої «кар'єри», просування; конкурсний добір кандидатів на заміщення вакантних керівних посад; регулярну процедуру оцінки всіх керівників середнього рівня при особистій участі в ній вищих керівників та активне проведення перепідготовки і підвищення кваліфікації керівників з урахуванням перспектив їхнього просування в посаді. Стосовно керівників нижчої ланки управління, вони набираються з числа робочих або молодих фахівців, більшість з яких

уперше стають на посаду, що передбачає управління людьми. При формуванні резерву кадрів на ці посади ставляться такі головні завдання, як добір працівників, здатних до управління, освоєння ними елементарних знань з управління, а також ефективне введення в посаду [72].

Ставиться завдання забезпечення тісних робочих зв'язків між керівниками різного рівня в рамках інтегрованого підприємства шляхом [142, 146, 178, 360]:

– широкої мережі консультативних та інших органів, що дозволяють вести підготовку і приймати рішення;

– спеціально розробленої і постійно діючої системи переміщення керівників на різні посади всередині підприємства для вироблення в них універсалізму;

– постійного процесу підвищення кваліфікації кадрів у рамках різних семінарів, робочих груп і т. п., в який включаються представники різних функціональних служб і рівнів управління.

Прикладом такого виступає Nippon Telegraph & Telephone (NTT) — це велика корпорація, що знаходиться в Японії, спеціалізується у сфері телекомунікації і створює проекти спільно з компаніями Велика Британії, Бельгії, Нідерландів, Німеччини і Франції, яка володіє контрольним пакетом акцій одного з провідних операторів мобільного зв'язку в Японії. NTT DoCoMo є найбільшим постачальником послуг мобільного зв'язку в Японії, що обслуговує понад 60 мільйонів клієнтів. Компанія надає послуги зв'язку найвищої якості 3G і LTE ультрависокої швидкості. До складу організації NTT входить 2850 чоловік, організаційна структура якої представлена на рис. 4.1.

Зростання конкуренції змушує керівництво вертикально інтегрованих підприємств слідувати шляхом подальшого об'єднання. Для суб'єктів сучасної економіки, включаючи природні монополії, характерний високий рівень концентрації капіталу, що дає можливість здійснювати у великих масштабах вертикальну інтеграцію виробництва і реалізацію товарів і послуг.

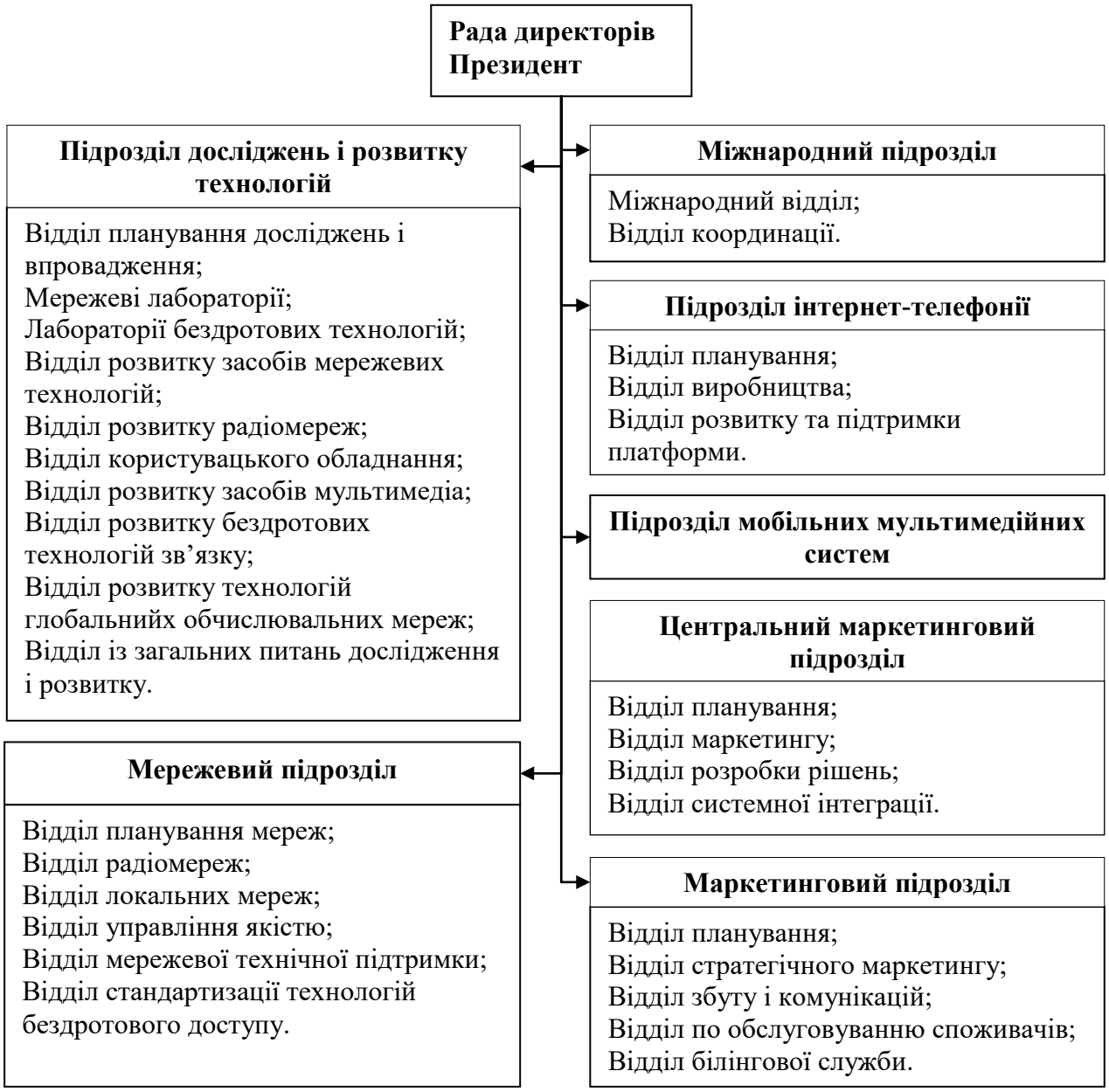

Рис. 4.1. Організаційна структура вертикально інтегрованої компанії Nippon Telegraph & Telephone

Джерело: сформовано автором на основі даних [10].

Така інтеграція дозволяє впроваджувати передові організаційні технології, здатна істотно знижувати трансакційні витрати монополіста, а значить, і собівартість продукції. В кінцевому рахунку від цього виграє споживач.

Для забезпечення виконання функцій інтегрованих підприємств для ефективної і результативної діяльності необхідно по можливості зменшити рівні ієрархії і перейти на більш горизонтальну організаційну структуру, тобто віддати перевагу процесному управлінню.

Вибір горизонтального типу структури обумовлюється стратегічними

цілями і базується на взаємозалежності працівників, груп і підрозділів у рамках бізнес-процесів. При горизонтальній структурі стають прозорими межі між підрозділами компанії. Це дозволяє швидко і якісно здійснювати обмін інформацією між ними і вирішувати проблеми, що виникають у процесі діяльності.

Концепція горизонтального інтегрованого підприємства найбільшою мірою стосується діяльності менеджерів середньої ланки, звичайної координувальної роботи відділів і служб. У міру скорочення середніх управлінських рівнів менеджери повинні виконувати більший обсяг робіт меншими силами [114].

Реалізація цієї ідеї пов’язана з виконанням щонайменше двох умов. По-перше, потрібне спеціальне програмне забезпечення, що дає змогу автоматизувати більшість традиційних завдань узгодження, завдяки чому менеджери можуть зосередитися на головних завданнях. По-друге, зі зменшенням кількості елементів складної системи зберегти або поліпшити ефективність її функціонування можна тільки за рахунок підвищення активності елементів і багатства зв’язків між ними. Отже, потрібно перебудувати психологію рядових менеджерів і змінити критерії оцінювання їхньої роботи. Для керівництва інтегрованого підприємства важливо не просто передати менеджерам великі повноваження для прийняття оперативних рішень, забезпечивши їх відповідними інструментальними засобами, а й сформувати почуття відповідальності і мотивацію до творчої діяльності, усіляко заохочуючи ініціативу, генерацію нових ідей, прагнення до самостійного аналізу і вироблення рішення. У рамках горизонтального інтегрованого підприємства змінюються і професійні якості менеджерів [114]. Від них більшою мірою вимагається ініціативність, ніж ретельність, а також обов’язковість і переконання, що вони працюють для клієнта, а не для начальника, і від них прямо залежать результати роботи інтегрованого підприємства.

Передбачається, що горизонтальна корпорація посяде провідне місце серед організацій майбутнього. Багато найбільших транснаціональних

корпорацій, наприклад, American Telephone & Telegraph (AT&T), DuPont, GeneralElectric, Boeing, British Telecommunications, Ericsson, Volvo, Motorola, прагнуть поступово замінити стару організаційну модель на нову горизонтальну і вже мають певні досягнення на шляху до втілення цієї ідеї, хоча найчастіше горизонтальні принципи управління поки що застосовуються, причому доволі успішно, у низових ланках інтегрованих підприємств [109].

Розглянемо і проаналізуємо організаційну структуру однієї з найбільш відомих телекомунікаційних компаній Західної Європи. Фахівці називають організаційну структуру цієї компанії горизонтальною. British Telecom (BT) — один із лідерів на світовому ринку телекомунікацій. Діяльність компанії на сьогоднішній день включає всі основні напрями у сфері надання телекомунікаційних послуг. Це послуги місцевого, міжміського, міжнародного зв'язку, стільниковий зв'язок, Інтернет, інформаційні технології нового покоління та їхній розвиток.

Організаційна структура British Telecom на сьогоднішній день являє собою сукупність дочірніх компаній, кожна з яких орієнтована на певний сегмент телекомунікаційного ринку.

На чолі всіх підприємств знаходиться холдингова компанія BT Group, у якій сконцентровані контрольні пакети акцій дочірніх підприємств, що входять до складу групи. Кожне дочірнє підприємство володіє юридичною і господарською самостійністю, проте підпорядковується холдингу у фінансовому відношенні.

Остання реструктуризація в компанії British Telecom сталася в 2001 р. (рис. 4.2). Наслідком реструктуризації стало виділення з групи компанії BT Wireless і створення двох об'єднань. В одне входять компанії BT Retail, BT Wholesale, BT Openworld, BT Ignite. Ця група підприємств іменується FutureBT, та її стратегія націлена на створення і вдосконалення єдиної європейської мережі, а також на формування групи, яка була б націлена на розвиток інформаційних послуг.

Нова структура також характеризується появою нової дочірньої компанії

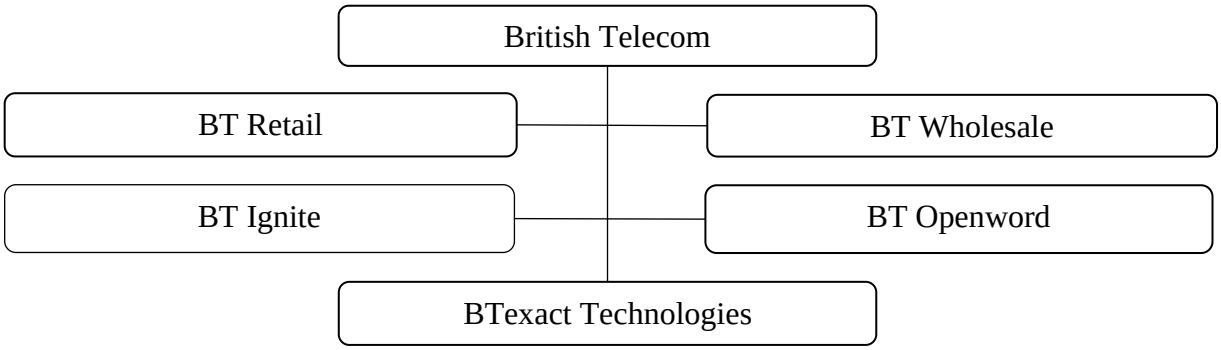

Рис. 4.2. Організаційна структура горизонтально інтегрованої компанії British Telecom

Джерело: сформовано автором на основі даних [211].

BTexact Technologies, що займається розвитком, вдосконаленням та інноваційною діяльністю в межах всієї групи, полегшуючи роботу компаніям, які безпосередньо надають послуги зв'язку. Компанія увійшла до складу групи тільки в 2001 р.

Інше об'єднання — це компанія BT Wireless, в яку увійдуть усі дочірні або акціоновані компанії BritishTelecom не тільки у Велика Британії, але і по всій Європі.

До складу групи входять наступні компанії [211]:

– BT Ignite — компанія, орієнтувана на оптові ринки і ринки корпоративних клієнтів на міжнародному рівні та надання послуг широкосмугової IP-телефонії;

– BT Openworld — надає величезний спектр послуг, пов'язаних з використанням широкосмугових каналів доступу в Інтернет;

– BT Yell — компанія, яка займається випуском телефонних довідників, а також формує комп'ютерну базу даних для своїх клієнтів, полегшуючи для них пошук необхідної інформації. В даний час компанія виходить на ринок електронної комерції;

– BT Retail — займається провідною телефонією, обслуговує населення і приватних клієнтів;

– BT Wholesale — займається наданням потужностей і мереж інших операторів.

Фахівці передбачають, що лише кілька менеджерів вищої ланки, у віданні яких будуть централізовані функції фінансів і управління персоналом, матиме горизонтальна корпорація в закінченому вигляді. Така організаційна структура зможе обходитися не більш як трьома або чотирма проміжними рівнями управління, що здійснюють керівництво базовими процесами.

Персонал горизонтального інтегрованого підприємства працюватиме спільно в автономних групах (командах) над розв'язанням кардинальних питань, наприклад, над створенням нової продукції або розвитком збутової мережі. Головним завданням автономних груп стане найбільш повне задоволення потреб конкретного покупця [114].

Заміна ієрархічних структур більш плоскими найчастіше відбувається як складний, болісний і тривалий процес. Навіть просте виявлення основних напрямків діяльності компаній, базових процесів часом являє собою складне й трудомістке завдання [114].

Наприклад, в одному з відділень AT&T, де зайнято 16 тис. осіб, спочатку було виділено близько 130 різних процесів, які зрештою вдалося об'єднати в 13 основних. У AT&T було створено групи (команди), до яких входило від 10 до 15 працівників. Кожна група (команда) виконувала всі необхідні функції, обслуговувала окремі регіони, встановлювала особисті зв'язки з клієнтами, відповідала за повне їхнє обслуговування на довгостроковій основі. Функціонування автономних груп було апробовано AT&T під час розробки нової моделі радіотелефону. До цих команд ввійшло по 6–12 фахівців різних служб: інженерної, технологічної, дизайнерської, виробництва, збуту. Завдяки відсутності бюрократичних процедур вдалося вдвічі скоротити термін розробки продукції, знизити витрати і підвищити якість радіотелефону.

У зв'язку з переходом підприємств на горизонтальні принципи управління відбуваються серйозні зміни й у системі підготовки кадрів, схемах оцінювання результатів праці співробітників і її оплати. Оцінювання і системи оплати праці встановлюються не лише за індивідуальні дії і досягнення працівників, а передусім за результатами діяльності групи (команди) у цілому

[114]. Заохочуються розвиток різних умінь і оволодіння персоналом кількома професіями замість вузької спеціалізації. У деяких компаніях упроваджуються так звані 360-градусні шкали оцінювання, відповідно до яких трудовий внесок кожного оцінюють усі учасники групи — ті, що обіймають рівноцінні посади, а також старші і молодші.

Таким чином, для підвищення ефективності управління на підприємстві існує велика кількість шляхів і методів. Застосовуючи різноманітні методи безпосередньо відносно самого фахівця, можна також підвищити ефективність управління, наприклад, збільшити рівень його кваліфікації, отримати додаткову освіту тощо. Кожне підприємство самостійно вирішує питання про вибір шляхів підвищення ефективності управління залежно від специфіки діяльності і особливостей вже сформованої системи управління. Управління персоналом в інтегрованих підприємствах є системою, в якій реалізуються функції управління персоналом. Вона включає підсистему загального і лінійного управління, а також ряд функціональних підсистем, що спеціалізуються на виконанні однорідних функцій. Узагальнення досвіду вітчизняних і зарубіжних підприємств дозволяє сформувати головну мету системи управління персоналом: забезпечення кадрами, організація їхнього ефективного використання, фаховий і соціальний розвиток професіоналізму, інтелекту та компетенцій. Тому будь-якому керівнику важливо усвідомлювати, що найбільша ефективність управлінської діяльності буде досягнута в тому випадку, коли будуть застосовуватися різноманітні методи в комплексі з урахуванням цілей та стратегії розвитку підприємства.

Серед прикладів інтегрованих підприємств України можна виокремити фінансово-промислову групу України «Систем Кепітал Менеджмент» (СКМ), засновану 15 листопада 2000 р. у Донецьку (рис. 4.3). Загалом група об’єднує понад 100 компаній, в яких працює понад 300 тисяч чоловік. Країни присутності групи — Україна, Росія, США, Італія, Велика Британія, Швейцарія, Болгарія. Діяльність СКМ спрямована на здійснення стратегічних інвестицій у ключові галузі економіки України, такі як гірничодобувна промисловість, металургія й енергетика тощо.

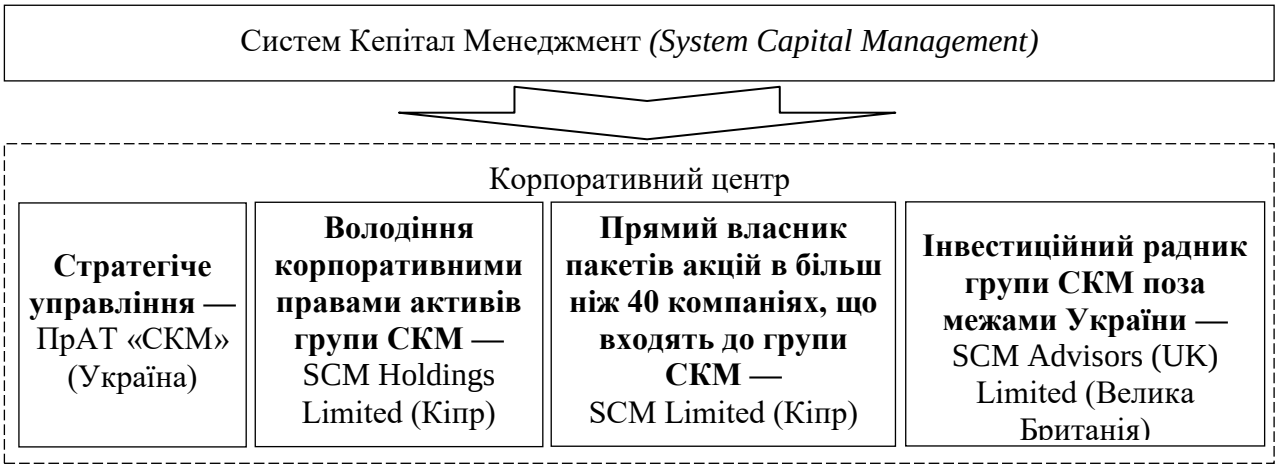

Рис. 4.3. Організаційна структура фінансово-промислової групи «Систем Кепітал Менеджмент»

Джерело: сформовано автором на основі даних [268].

На рис. 4.4 представлені підприємства, що входять до Групи СКМ, яка володіє (прямо чи опосередковано) частками в розмірі 50 % та більше. Група СКМ націлена на збільшення акціонерної вартості бізнесу шляхом інвестування в розвиток і зростання своїх підприємств. Сфера зв'язку та інформатизації представлена ПАТ «Укртелеком» та Телекомунікаційною групою Vega.

ПАТ «Укртелеком» — найбільший оператор фіксованого зв'язку в Україні, лідер серед провайдерів Інтернету, оператор надає повний спектр телекомунікаційних послуг у всіх регіонах країни [268]. За останні роки (починаючи з 2015 року) проведена масштабна стратегічна модернізація телекомунікаційної мережі за підтримки Huawei та China Development Bank.

В свою чергу, ПАТ «Укртелеком» є учасником (акціонером) низки спільних підприємств та акціонерних товариств, що функціонують на телекомунікаційному ринку (рис. 4.5).

Телекомунікаційна група Vega — один з найбільших представників українського ринку фіксованого зв'язку, який входить в телекомунікаційний напрям групи СКМ [268]. Vega займає провідні позиції на ринку України в сегменті надання послуг фіксованого телефонного зв'язку, широкосмугового доступу до мережі Інтернет та передачі даних.

Vega з'явилася на ринку телекомунікацій України 15 жовтня 2008 року в

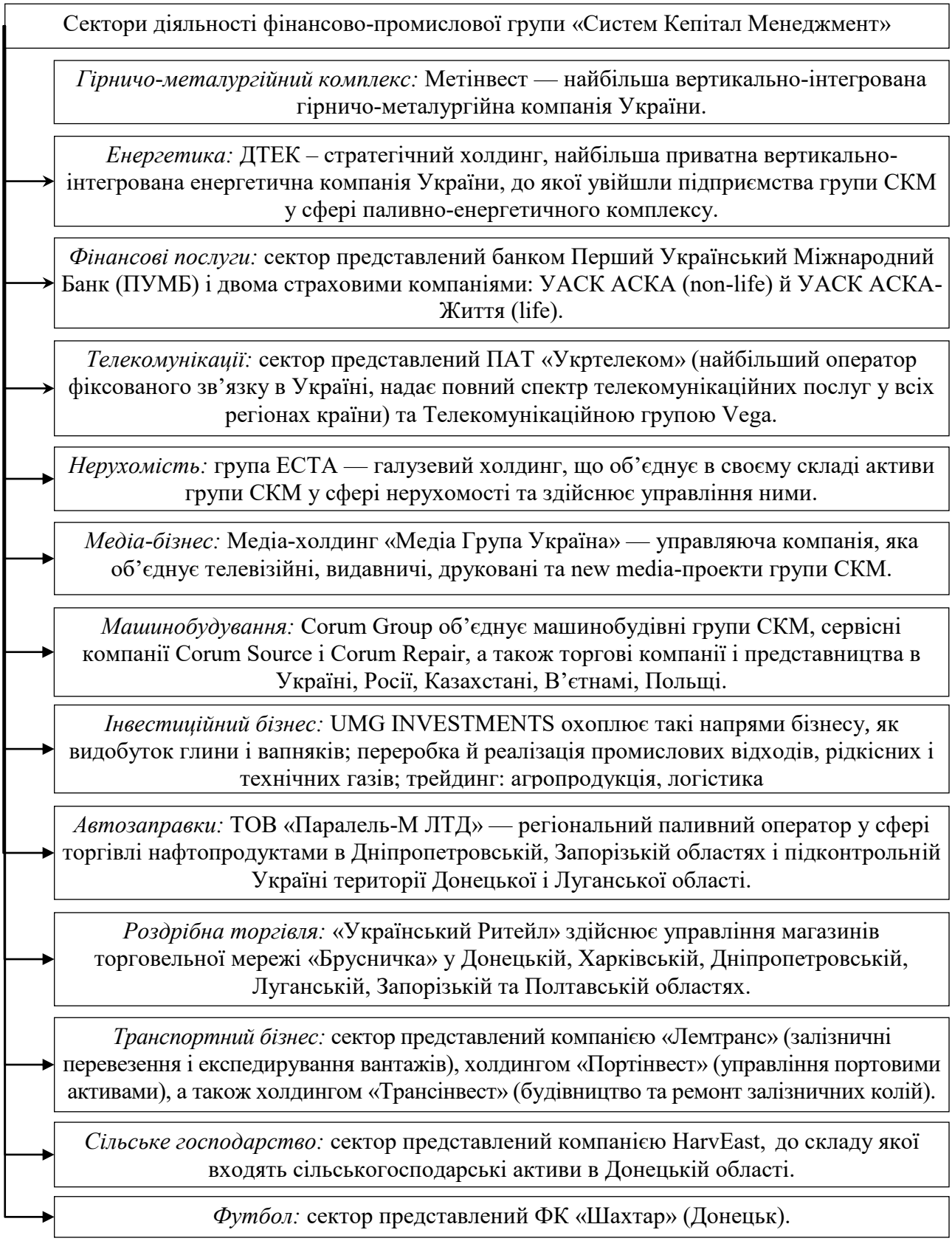

Рис. 4.4. Структура основних секторів діяльності фінансово-промислової групи «Систем Кепітал Менеджмент»

Джерело: сформовано автором на основі даних [268].

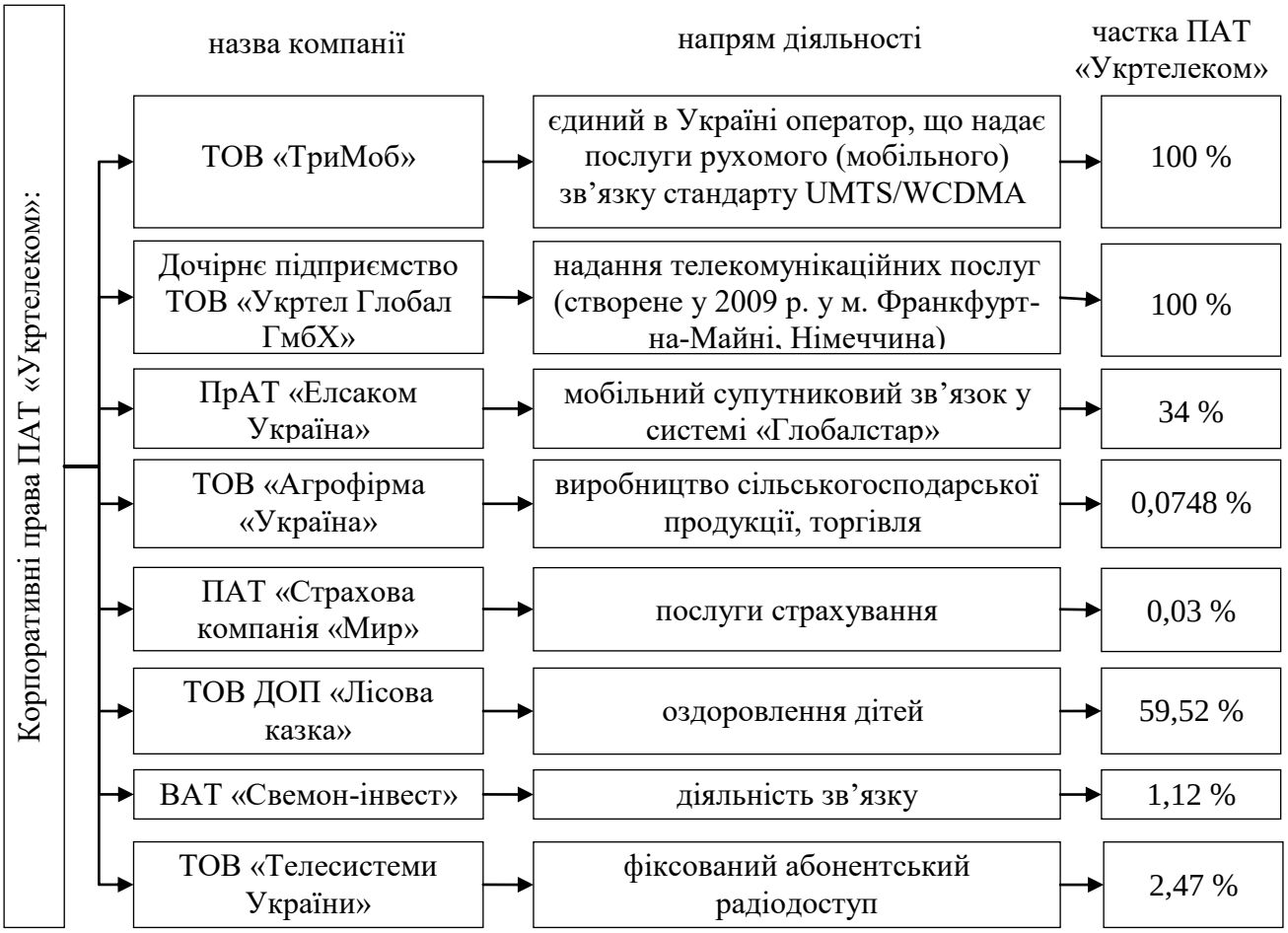

Рис. 4.5. Корпоративні права ПАТ «Укртелеком»

Джерело: сформовано автором на основі даних [268].

результаті ребрендингу групи компаній «Фарлеп-Оптима», що складалася з найбільших телекомунікаційних груп України «Фарлеп» і «Оптима Телеком», а також компаній «Укомлайн», «ЦСС», IP Telecom, «Матриця», «Вілком» і багатьох інших [268].

Телекомунікаційна група Vega має повний набір ліцензій на надання послуг фіксованого зв'язку по всій території України: місцевої, міжміської і міжнародної телефонії, а також право здавати в оренду канали зв'язку. Оперативний менеджмент телекомунікаційної групи Vega здійснює компанія ПрАТ «Фарлеп-Інвест».

Стратегія СКМ у галузі управління персоналом ґрунтується на принципах довгострокової співпраці, взаємної поваги та безперервного розвитку.

У СКМ діє єдина для групи континентальна система корпоративного управління, яка передбачає чіткий розподіл функцій виконавчих директорів

(executives) і контролюючої функції (non-executives) між двома окремими органами — Правлінням та Наглядовою радою (рис. 4.6).

Наглядові ради здійснюють управління галузевими холдингами. До їхнього складу входять представники СКМ, представники міноритарних акціонерів, а також зовнішні експерти.

Діяльністю кожного галузевого холдингу керує генеральний директор (CEO), який призначається наглядовою радою. Генеральний директор галузевого холдингу несе пряму відповідальність за виконання холдингом всіх своїх корпоративних функцій і підзвітний Наглядовій Раді.

Вищим органом операційного управління холдингом є Правління. Склад Правління формується в кожному холдингу на колегіальній основі. Головою правління є генеральний директор холдингу.

Для окремих напрямків бізнесу, в яких не створені галузеві холдинги, система корпоративного управління діє через наглядові ради безпосередньо операційних компаній.

Така структура корпоративного управління демонструє свою ефективність та при цьому знаходиться в процесі безперервного вдосконалення, а управління цією структурою неможливе без сучасних інформаційних технологій та цифровізації економіки в цілому.

Одним із стратегічних і сучасних напрямків розвитку управління підприємствами є цифровізація, яка має свої переваги та недоліки. Рушійною силою цифрової економіки є людський капітал, тобто знання, таланти, навички, вміння, досвід, інтелект людей.

Урядом України, в свою чергу, щодо активізації цих процесів була розроблена Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 рік [31], в якій визначено ряд базових напрямків: усунення бар’єрів на шляху цифрової трансформації України у найбільш перспективних сферах шляхом стимулювання економіки та залучення інвестицій, подолання цифрової нерівності, поглиблення співпраці з ЄС у цифровій сфері та розбудови інноваційної інфраструктури країни та цифрових перетворень. Реалізація

Рис. 4.6. Органи управління групи СКМ

Джерело: сформовано автором на основі даних [268].

заходів концепції має забезпечити: стимулювання економіки та залучення інвестицій; основу для трансформації вітчизняних індустрій в конкурентоспроможні та ефективні за рахунок їхньої «цифровізації»; вирішення проблеми «цифрового розриву», наближення «цифрових» технологій до громадян, у тому числі шляхом забезпечення доступу громадян до широкосмугового Інтернету, особливо у селищах та невеликих містах; створення нових можливостей для реалізації людського капіталу, розвитку інноваційних, креативних і «цифрових» індустрій та бізнесу; розвиток експорту «цифрової» продукції та послуг (IT-аутсорсинг). Цифровізація потребує нових форм партнерства і співробітництва різних сфер економіки та суспільства.

Впровадження цифрових технологій вимагає формування цифрових навичок та є головними трендами на загальному ринку праці. Уміння використовувати цифрові технології в роботі поступово є необхідним для більшості спеціальностей, що передбачає додаткове навчання та обмін досвідом. Завдяки використанню онлайн та інших технологій можливо працювати віддалено. Цифровізація може призвести до зростання безробіття, але, в свою чергу, сприяє розвитку нових форм зайнятості і праці, таких як аутсорсинг [355], аутстаффінг, фріланс, е-ланс, коворкінг. Як показали дослідження, в Україні дані послуги не дуже поширені, тому їхнє правове регулювання на даний момент недостатнє та недосконале.

Для сфери зв’язку та інформатизації актуальним як раз є застосування аутсорсингу, особливо при інтеграції підприємств, оскільки аутсорсинг — це передача однією компанією певних бізнес-процесів, функцій або конкретних завдань на виконання іншій компанії (аутсорсеру), що спеціалізується у відповідній сфері і має ряд переваг: зменшення бази оподаткування внаслідок того, що непотрібно утримувати працівників у штаті та сплачувати податки; можна «залишити статус малого підприємства», коли на компанію можуть «працювати» безліч працівників поза штатом; уникнення трудових ризиків із працівниками; уникнення додаткових підстав для перевірок; спрощення процесу бухгалтерського обліку тощо.

Таким чином, при аутсорсингу виконуються роботи або надаються послуги, здійснюється ведення певного бізнес-процесу, а при аутстафінгу — однією компанією надаються співробітники іншій для виконання робіт, у тому числі на певний строк, тобто передбачається передача фахівців, а не кінцевого результату.

Отже, при управлінні інтегрованими підприємствами при застосуванні нових форм зайнятості та праці (аутсорсинг, аутстафінг) при впровадженні нових, нестандартних форм зайнятості, підприємство отримує ряд переваг: оптимізує витрати на персонал; регулює робочий час з урахуванням економічної ситуації на підприємстві; скорочює собівартість продукції; забезпечує гнучкість кадрової політики; покращує фінансові та економічні показники. Проте існує і ряд загроз: недосконаліть законодавчої бази; відсутність соціального захисту працівників; відсутність контролю за безпекою робочого місця, загроза витоку конфіденційної інформації.

Однак мінімізувати такі загрози можливо при виборі такої форми управління, при якій враховувались би саме такі нюанси. Так, на думку автора, організаційна структура інтеграційної форми підприємства зв'язку та інформатизації може бути представлена у вигляді рис. 4.7.

Однак у зв'язку із багатоскладовістю інтеграційних форм підприємств сфери зв'язку та інформатизації, знаходженням різних підприємств у різних сферах економічної діяльності, на різних етапах розвитку, життєвих циклах тощо, у реальності така організаційна структура матиме вигляд дещо інакший (рис. 4.8).

Представлена процесна матрична структура являє собою комбінацію двох видів поділу: створюється шляхом поєднання лінійної та програмно-цільової структур. При функціонуванні програмно-цільової структури управління спрямовано на виконання певної цільової задачі, у вирішенні якої беруть участь всі ланки підприємства.

Вся сукупність робіт сконцентрована на реалізації кінцевої мети при цьому вдосконалюються окремі підрозділи та служби. А керівники проектів несуть відповідальність як за реалізацію проекту в цілому, так і за координацію

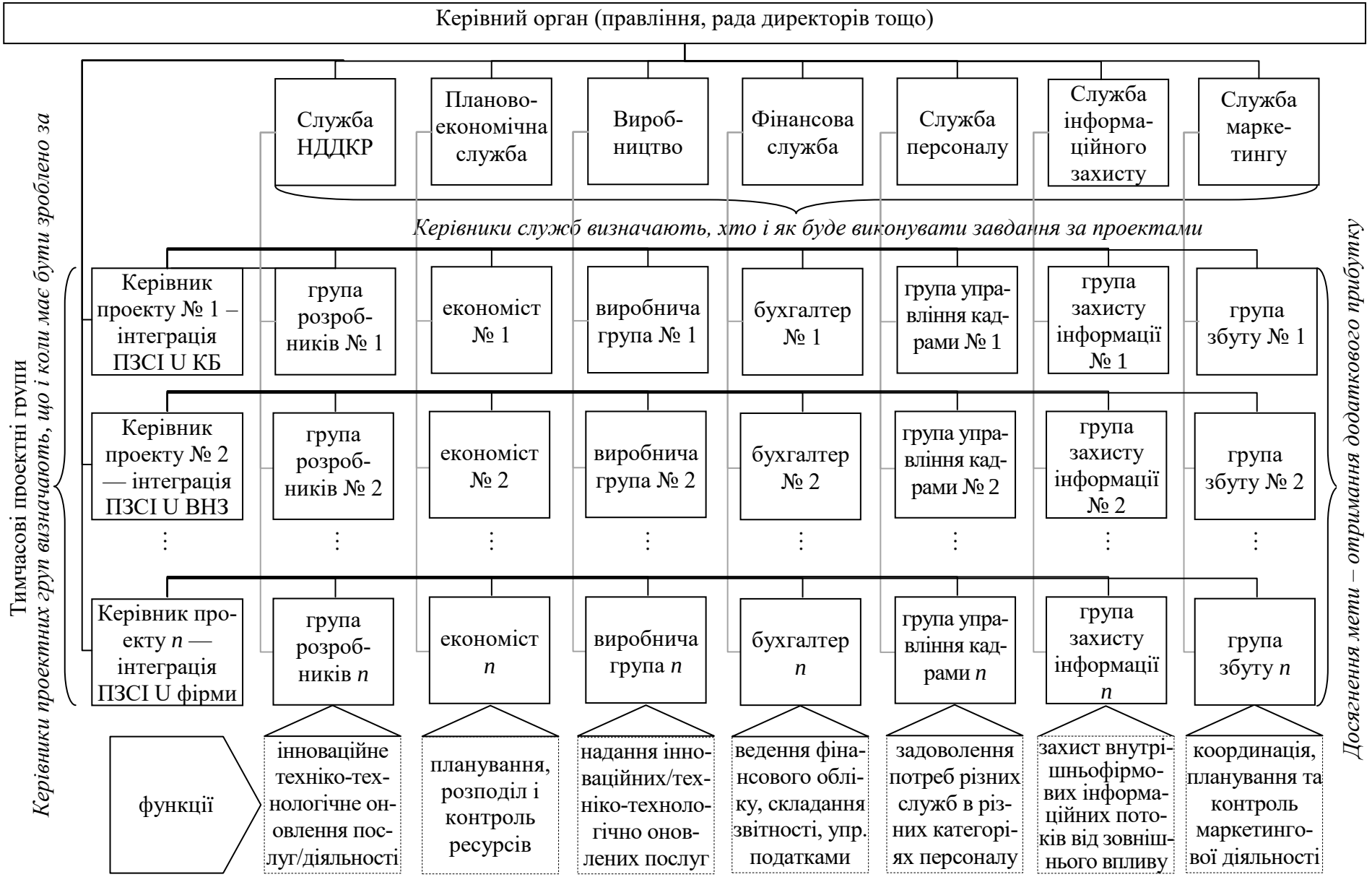

Рис. 4.7. Процесна матрична організаційна структура інтеграційної форми підприємства сфери зв’язку та інформатизації

Джерело: власна розробка автора.

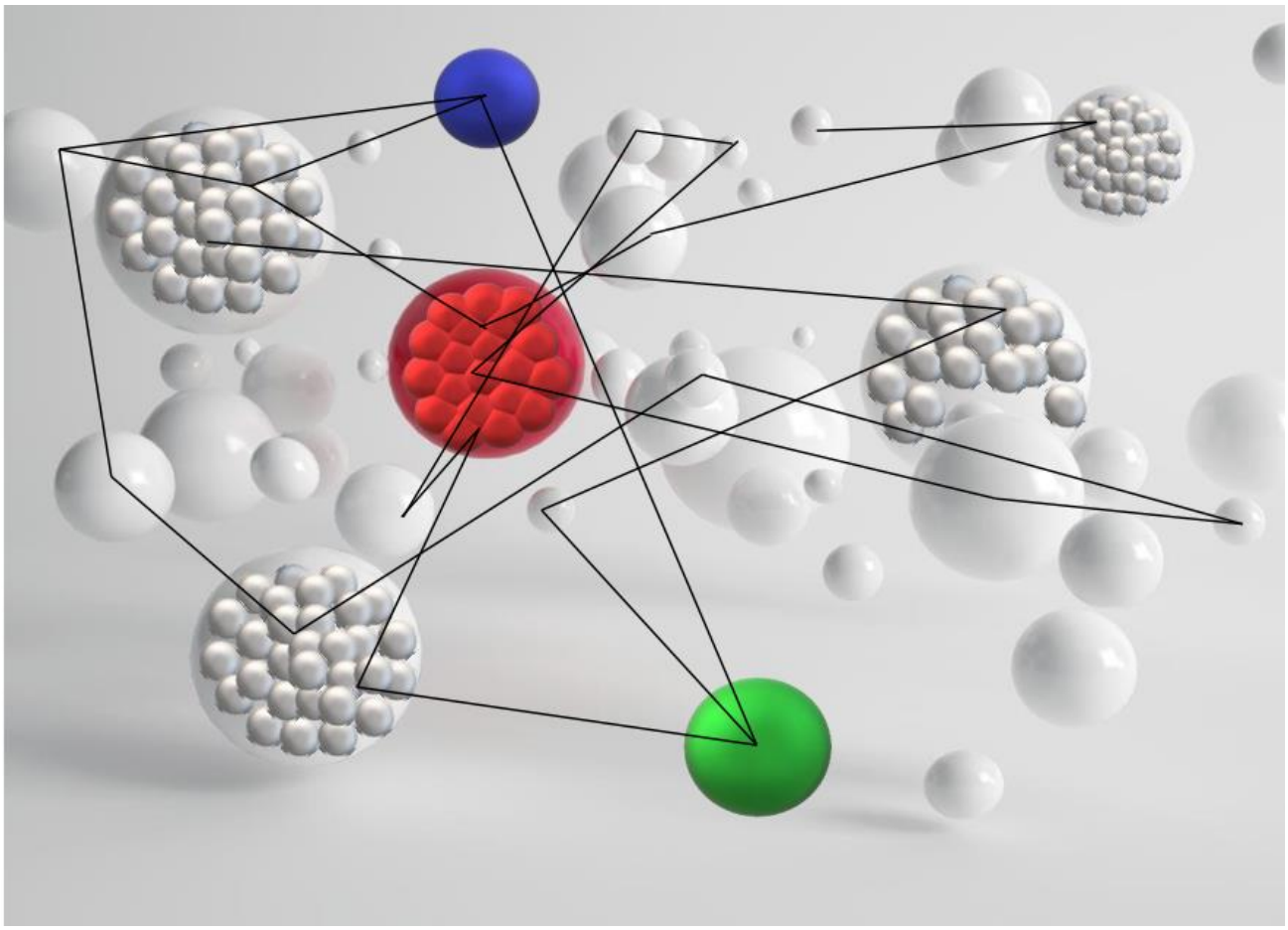

Рис. 4.8. Тривимірна модель організаційної структури інтегрованої системи

Джерело: побудовано автором.

і якісне виконання функцій управління.

Відповідно до лінійної структури (по вертикалі) будується управління по окремих сферах діяльності організації: НДДКР, планово-економічна служба, виробництво, фінансова служба, служба персоналу, служба інформаційного захисту, служба маркетингу тощо.

У рамках програмно-цільової структури (по горизонталі) організовується управління проектами (програмами, темами).

Управління проектами здійснюється спеціально призначеними керівниками, які несуть відповідальність за координацію всіх зв’язків за проектом і своєчасне досягнення цілей.

При такій структурі управління керівник проекту працює не з фахівцями, які підпорядковані не безпосередньо йому, а лінійним керівникам, і в основному визначає, що коли має бути зроблено за конкретною програмою.

Лінійні ж керівники вирішують, хто і як буде виконувати ту чи іншу роботу.

Матричним організаційним структурам притаманні такі недоліки, як складна структура підпорядкування, високий рівень внутрішньої конкуренції, постійність контролю за співвідношенням сил між завданнями управління по цілях, складність самовдосконалення виконавців, зниження стратегічної маневреності за рахунок перенавантаження вищих керівників тощо.

Однак саме створення процесної матричної організаційної структури управління інтеграційної форми підприємств сфери зв'язку та інформатизації, на думку автора, є доцільним, оскільки існує необхідність впровадження технологічних нововведень і швидкого реагування на кон'юнктурні коливання ринку з метою не тільки значної діяльності підприємства, а й підвищення творчої ініціативи та активності керівників і спеціалістів; раціональне, гнучке та ефективне кадрове використання за рахунок спеціалізації, спеціальних знань і компетентності співробітників.

Така організаційна структура має високий ступінь пристосування до змін в оточенні, з можливістю впровадження різних типів стратегічної ініціативи одночасно, високий ступінь активізації діяльності керівників і працівників управлінського персоналу, можливість прийняття керівником проекту швидких креативних рішень, забезпечення гнучкості та оперативності маневрування ресурсами при виконанні кількох програм в межах одного підприємства, скорочення строків створення нової техніки та технології, зменшення вартості робіт, підвищення якості створених технічних систем тощо.

4.2. Оптимізація фінансових інструментів взаємодії між інтегрованими підприємствами

Перехід до ринкової економіки, який здійснюється у процесах глобалізації та інтеграції, супроводжується роздержавленням національних підприємств та як наслідок передбачає наявність великої кількості суб'єктів

господарювання з інтегрованою формою розвитку. Для ефективної діяльності створених суб'єктів господарювання необхідне комплексне дослідження особливостей як економіко-правового поля галузі, до якої вони належать, так і характеристики форми власності юридичних осіб та їхньої організаційно-правової форми господарювання.

Для збирання, оброблення та використання статистичної та адміністративної інформації щодо аналізу та узагальнення результатів економічної діяльності підприємств призначено Класифікатор форм власності (КФВ) та Класифікатор організаційно-правових форм господарювання (КОПФГ) [69].

У відповідності з КОПФГ в Україні функціонують підприємства наступної форми власності:

- приватної: власність юридичних та фізичних осіб;

- державної: майно, що належить державі Україна;

- комунальної: майно, яке належить територіальній громаді.

Проте, враховуючи законодавчі акти України та розвиток світового ринку, підприємства при об'єднанні змінюють форму власності та утворюють спільні підприємства або мережеві структури: асоціації, корпорації, концерни, консорціуми, альянси, кластери та інші об'єднання за галузевими або територіальними принципами.

Результати дослідження організації діяльності підприємств та об'єднань показали, що значна роль належить бухгалтерському обліку, без ведення якого неможливо здійснювати ефективне управління та фінансування [318]. Зміст їхньої діяльності залежить від задоволення певної потреби (в товарах, роботах, послугах). Таким чином, фактором визначаючим побудову бухгалтерського обліку на підприємствах та в об'єднаннях, являється вид виробничої діяльності.

Жорсткі конкурентні умови у сфері господарювання, відмінності у відносинах власності в різних організаційно-правових формах підприємств вимагають підвищення рівня фінансування активів. Бухгалтерський облік як підсистема управління підприємства забезпечує формування інформаційної

сукупності даних про діяльність підприємств.

В літературі зустрічається багато робіт, які висвітлюють організацію обліку на підприємствах з різною формою розвитку, організаційною структурою, в малих підприємствах та різних галузях економіки, проте не врахована адаптація Міжнародних стандартів обліку до національних підприємств та не визначені особливості обліку та формування фінансової звітності в інтегрованих підприємствах [25–26, 82].

Актуальним є дослідження та аналіз ведення обліку в об’єднаннях, бізнес-партнери яких не змінюють своєї юридичної форми, проте співпрацюють на умовах угод.

Правильна та раціональна організація обліку сприятиме формуванню стратегічної адміністративної політики, прийняттю ефективних управлінських рішень, та виконанню вимог чинної системи оподаткування.

В свою чергу, різноманітність видів економічної діяльності, особливості фінансування (власними надходженнями від госпрозрахункової діяльності, цільовими коштами, бюджетними коштами), пріоритети статутних завдань визначають загальні завдання обліку для всіх підприємств, зокрема [130]:

- достовірність, повнота та своєчасність відображення операцій на рахунках бухгалтерського обліку;

- збереження аналітичного обліку в розрізі важливих для суб’єкта операцій;

- забезпечення оперативної інформації для визначення основних показників фінансової діяльності;

- реальність показників фінансової звітності та відповідність їхньому чинному обліковому законодавству тощо.

При аналізі можливих завдань, що ставить перед собою власник або власники, організація та проведення обліку можуть відрізнятись. Визначення цих завдань залежатиме від форми власності та сфери господарської діяльності, в якій працює підприємство. Для задоволення інтересів власників підприємства та зовнішніх користувачів інформації проводять ефективну облікову політику,

яка дозволяє врахувати особливості господарської діяльності.

В ході дослідження організації обліку на підприємствах в цілому та інтегрованих підприємствах нами був проведений порівняльний аналіз спільних та відмінних рис з виокремленням особливостей кожного. Підприємства в залежності від форми власності мають власні особливості організації обліку, але кожне підприємство спрямовує свою облікову політику на задоволення основних облікових вимог. Основні спільні та відмінні риси обліку інтегрованих підприємств згруповані у табл. 4.1.

Оскільки бухгалтерський облік на всіх підприємствах повинен проводитися відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [239] та поширюється на всі підприємства, незалежно від їхніх організаційно-правових форм та форм власності, то і для державних підприємств повинна розроблятись облікова політика.

Бюджетні установи як специфічні суб'єкти господарювання є неприбутковими організаціями та мають своєрідне направлення облікової політики. Облікова політика підприємств направлена на ефективну організацію бухгалтерського обліку, забезпечення управлінського персоналу необхідною економічною інформацією про діяльність підприємства та для складання фінансової звітності [155, 226, 228, 239, 259].

Суб'єкти ж підприємницької діяльності в обліковій політиці передбачають вибір методів оцінки активів, організацію обліку витрат, вибір облікових регістрів, порядку обробки бухгалтерських документів тощо.

На основі передбаченого положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку альтернативних варіантів методів обліку та оцінки об'єктів обліку, обліковою політикою обирається найбільш прийнятний та доцільний метод для даного підприємства.

Бюджетні установи є обмежені в виборі альтернативних методів то способів оцінки активів, створення резервів, методів нарахування зносу, вибору облікових регістрів чи інших методичних підходів до організації обліку.

Таблиця 4.1

Порівняльна характеристика організації обліку за основними ознаками у підприємствах з інтеграційною формою розвитку

Ознаки	Види підприємств				
	Бюджетні установи	Акціонерні товариства	Приватні підприємства	Спільні підприємства	Інтегровані підприємства
Мета організації обліку	Надання повної, своєчасної інформації про виконання кошторису, звіт про використання бюджетних асигнувань.	Надання фінансової інформації акціонерам, визначення цілей розподілення прибутку, визначення рівня прибутковості діяльності, прийняття управлінських рішень акціонерами.	Аналіз результатів діяльності, прийняття управлінських рішень, надання інформації власнику щодо фінансового стану підприємства, визначення величини заборгованості перед бюджетом.	Надання інформації іноземним власникам про результати діяльності, відображення результатів курсових різниць, надання інформації закордонним інвесторам.	Надання інформації для прийняття ефективних управлінських рішень та фінансування, своєчасного адаптування до змін та для поліпшення співпраці
Нормативна база	ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», П(С)БО, план рахунків бухгалтерського обліку для бюджетних установ.	ЗУ «Про акціонерні товариства», П(С)БО, План рахунків бухгалтерського обліку.	ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», ЗУ «Про підприємство».	ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», М(С)БО, П(С)БО.	ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність», План рахунків бухгалтерського обліку.
Основні звіти	Звіт про виконання бюджетних асигнувань, Ф1 «Баланс», «Звіт про надходження та використання коштів загального фонду», «Звіт про заборгованість за бюджетними коштами».	Звіт про виконання фінансового. плану, Ф1 «Баланс», Ф2 «Звіт про фінансові результати» , «Звіт про результати розміщення акцій».	Декларація про доходи, Ф1 «Баланс», Ф2 «Звіт про фінансові результати».	«Баланс спільного підприємства», «Звіт про фінансові результати», «Звіт про рух грошових коштів»,«Звіт про власний капітал», «Додаток до балансу спільного підприємства».	Консолідована фінансова звітність

Джерело: сформовано автором на основі даних [145].

Інструкціями Державного казначейства України та Міністерства фінансів ці питання суворо регламентовані, і альтернативні варіанти не передбачаються.

Тим не менше бюджетні установи повинні розробляти свою облікову політику та належним чином організовувати і вести бухгалтерський облік. Необхідність її розробки зумовлена основним бухгалтерським Законом № 996 [239], а також практичною доцільністю. Адже побудова бухгалтерського обліку в бюджетних установах характеризується наявністю централізованих бухгалтерій, підпорядкованістю бюджетних установ вищим розпорядникам, в межах якого організовується облік та складається звітність за єдиними підходами. Тому розробляти наказ про облікову політику слід вищим розпорядником та доводити його до підлеглих установ як основного внутрішнього документа з регламентації бухгалтерського обліку в межах головного розпорядника.

Основною формою господарювання в ринковій економіці є акціонерне товариство. Акціонерне товариство є юридичною особою, що має власну назву, статут, печатку і баланс. Відповідно до статуту воно може здійснювати будь-які види діяльності, які не суперечать чинному законодавству. У статуті, крім видів діяльності, мають бути зазначені види акцій, що випускаються, їхня номінальна вартість, кількість акцій, які купуються засновниками, а також відповідальність за несвоєчасний випуск акцій.

Кожне акціонерне товариство має повну господарську самостійність щодо вирішення установчих питань, а саме у виробництві та розподілі продукції, оплаті праці своїх працівників, встановленні цін, розподілі та використанні чистого прибутку та інших результатів підприємницької діяльності. Акціонерне товариство за своїми зобов’язаннями несе відповідальність всім майном, проте за зобов’язаннями акціонерів не відповідає. Разом з тим акціонери в межах особистого внеску у капітал відповідають за зобов’язаннями товариства.

Спільні підприємства з іноземними учасниками ведуть бухгалтерський облік згідно з чинним законодавством України. Внутрішньовиробничий облік, звітність та контроль господарських операцій, спільне підприємство має право

розробляти без будь-яких застережень.

На сьогодні специфіка обліку у спільних підприємствах, створених на території України, перш за все, проявляється:

1) при формуванні статутного фонду та змінах у його величині і структурі;

2) в обліку фінансових результатів та використанні прибутку;

3) при складанні і наданні фінансової звітності.

Спільні підприємства самостійно складають річні бухгалтерські звіти, передбачаючи подання інформації про майновий і фінансовий стан та підсумки діяльності підприємства широкому колу користувачів.

Спільні підприємства додатково можуть застосувати облік та звітність за правилами країни іноземного інвестора. Особливо це важливо у випадках, коли останніми є транснаціональні корпорації, які ведуть консолідовану звітність. До останнього часу це було досить складною роботою для бухгалтерів українських СП.

У цілому проблема трансформації фінансової звітності СП обумовлена певними вадами вітчизняної системи обліку, котрі не дозволяють прямо застосовувати загальноприйняті принципи. Це стосується відображення у балансі активів і пасивів, нечіткого відображення капіталу і прибутку, відсутності групування активів по зменшенню ліквідності, а пасивів — по терміновості вимог тощо.

Інтегровані підприємства — це структури, утворені двома або більше економічними суб’єктами (що мають майно у власності) шляхом встановлення цивільно-правових відносин з метою отримання прибутку або іншого виду ефекту від діяльності та її координації, з встановленням організаційних та владних відносин та визначенням керівного органу на основі договору або інших підстав [53].

Найбільш розповсюдженими видами інтегрованих підприємств у світовій практиці є асоціації та союзи, акціонерні товариства, господарчі товариства, холдингові компанії, трести, концерни, консорціуми, фінансово-промислові групи, конгломерати, франчайзи та інші.

Основною формою фінансової звітності інтегрованого підприємства є

консолідована звітність. Під консолідованою фінансовою звітністю слід розуміти фінансову звітність, яка призначена для відображення фінансового стану, результатів діяльності та руху грошових коштів материнського підприємства та його дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці, діючої на відносинах контролю. Виходячи з цього, можна стверджувати, що консолідація звітності являє собою процес формування показників фінансової звітності групи підприємств як єдиної економічної одиниці, створеної шляхом придбання та здійснення інвестицій [331].

На підставі наведеного можна стверджувати, що підприємства різних організаційно-правових форм власності та інтегрованих підприємств згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [239] самостійно обирають форму бухгалтерського обліку як певну систему регістрів обліку, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації в них з додержанням єдиних засад, встановлених Законом [239], та з урахуванням особливостей своєї діяльності і технології обробки облікових даних.

Дослідження особливостей діяльності сучасних підприємств в Україні показали необхідність застосування найбільш відповідної форми бухгалтерського обліку, його технічної оснащеності. Із збільшенням обсягів зовнішньоекономічної діяльності підприємств форми бухгалтерського обліку динамічно розвиваються, що є однією з важливих передумов раціональної організації загальної системи обліку.

Таким чином, питання організації бухгалтерського обліку інтегрованих підприємств є актуальним, оскільки її впровадження повинно вирішити питання організації облікового процесу на етапі поточного обліку з метою складання звітності та прийняття управлінських рішень щодо їхнього фінансування. Тільки в такому випадку найбільш раціональними є адаптація форми бухгалтерського обліку та розробка механізму ведення спрощеного обліку в інтегрованих підприємствах. В свою чергу досліджувані наявні регістри аналітичного та синтетичного обліку ще потребують відповідного аналізу, удосконалення та оптимізації.

Інтегровані підприємства зазвичай функціонують не тільки на ринку

однієї країни, вони все більше проникають в економіки й інших країн та спричиняють необхідність вирішення питань щодо розрахунків.

З поступовою інтеграцією підприємств та країни в цілому у міжнародні відносини обсяги міжнародних контрактів поступово зростатимуть, що приведе до збільшення потреби підприємців у проведенні міжнародних розрахункових операцій. Саме тому механізм впровадження акредитивних розрахунків стає необхідною умовою під час здійснення міжнародних розрахунків інтегрованими підприємствами.

Незважаючи на численні наукові праці, присвячені даній темі, проблема механізму впровадження акредитивної форми розрахунків в інтегрованих підприємствах в сучасних умовах потребує більш детального дослідження.

Найважливішими чинниками, що зумовлюють вибір платіжного інструменту суб'єктами господарювання, є [50, 159, 216]: характеристика послуг та попит на нього; характер стосунків між платником і одержувачем (прямий чи опосередкований); характер систематичності платежів (постійні чи одноразові); вартість використання певного виду платіжного інструменту; сума платежу; обмеження, зумовлені нормативами чи законодавством. Усі платіжні інструменти поділяються на дебетові та кредитові. В основі такого розподілу лежить ознака руху платіжного інструменту й самого платежу. Вони можуть рухатися паралельно й назустріч один одному. Безготівкові перекази здійснюються через рахунки емітентів у вигляді бухгалтерських записів. Покупець товару чи послуги (платник) зазвичай доручає своєму посереднику (банку) перерахувати кошти на рахунок покупця (одержувача).

Одним з ефективних інструментів платежу є акредитив. У практиці розрахункових операцій застосування акредитивної форми не є зовсім новим.

Акредитив — це угода, за якою банк зобов'язується відповідно до вимоги клієнта оплатити документи третій особі, відкривши на її користь акредитив. Найголовніша функція акредитива полягає в тому, що він надає впевненості й зменшує ризики і для експортера, і для імпортера. Акредитив надає впевненості експортеру, що банк оплатить перевезену продукцію, а імпортеру — що оплата експортеру не буде виконана до того часу, доки не буде встановлено, що вся

документація, представлена ним, відповідає термінам та умовам угоди [313].

На сьогоднішній день його використовують, коли мають на меті вийти на нові ринки із забезпеченням захисту своїх інтересів. Необхідність акредитиву викликана недостатньою довірою між підприємствами і разом з тим необхідністю все ж таки підтримувати відносини. Іноді в пошуках каналів реалізації трапляються суб'єкти ринку, які зовсім не знають один одного, але знову ж таки змушені торгувати [6]. Така вимушеність спричиняє до щоденних ризиків неплатежів. Постає питання, як запевнити комерційних контрагентів в тому, що акредитив — це все-таки вдалий механізм взаєморозрахунків.

Акредитив дає низку переваг як платнику, так і одержувачу коштів [138]:

− платник одержує можливість уникнути попередньої оплати й здійснити оплату після фактичного відвантаження на його адресу товарів (надання результатів робіт, послуг), що належним чином підтверджено документально;

− платник має можливість залучити банківський кредит для оплати за акредитивом;

− документи, на підставі яких буде здійснена оплата, перевіряються банківськими фахівцями;

− одержувач має гарантії банку щодо своєчасної та повної оплати.

Проте одним з найбільших недоліків, особливо для вітчизняних контрагентів, є висока вартість банківських послуг за здійснення даної форми розрахунків.

Для підвищення привабливості використання акредитивної форми розрахунків можливе використання спрощеної форми акредитива у внутрішніх розрахунках. Спрощення схеми розрахунків по акредитиву можна здійснити за рахунок з'єднання функцій банку постачальника і банку покупця в одному банку. Таким чином, банк будучи гарантом розрахунків між контрагентами і одночасно його клієнтами, може здійснити аналіз діяльності обох сторін угоди, тим самим убезпечити себе від ризику неплатежу.

Така форма акредитиву є актуальною для інтегрованих підприємств. Адже навіть при інтеграції кожне з них зустрічається з необхідністю зменшити свої ризики. Механізм використання акредитивних розрахунків між інтегрованими

підприємствами, запропонований автором, зображено на рис. 4.9.

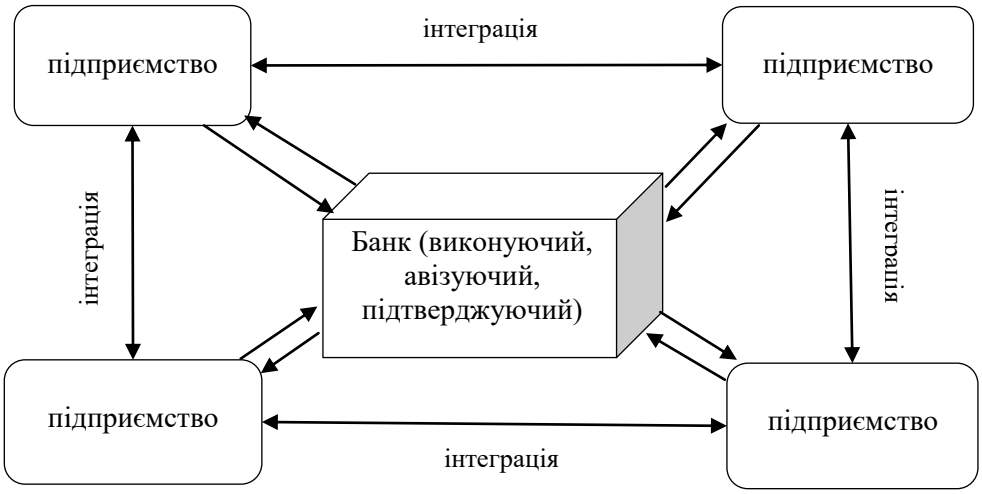
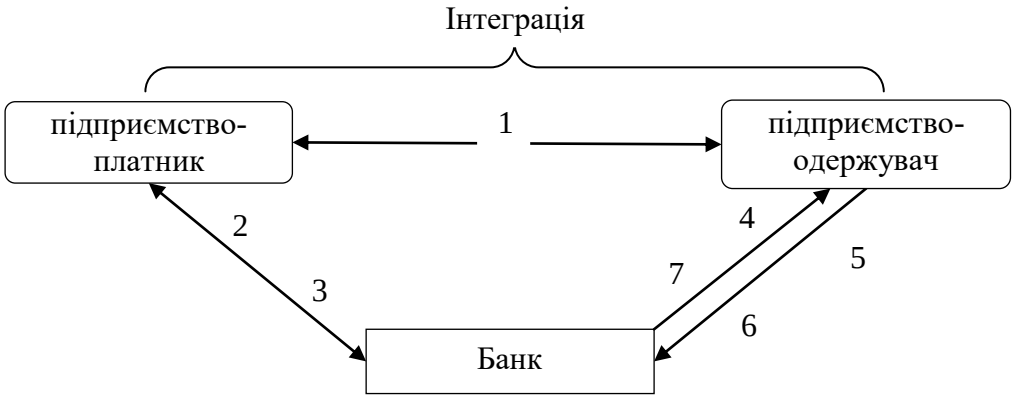

Рис. 4.9. Механізм використання акредитиву для інтегрованих підприємств

Джерело: розроблено автором на основі даних [6, 300–301, 313].

Механізм реалізації внутрішньої форми акредитиву для інтегрованих підприємств, узагальнений автором, зображений на рис. 4.10.

1 — контракт-обмін реквізитами між інтегрованими підприємствами;
2 — платник подає заяву на відкриття акредитива. Створюється перший смарт-контракт, «Заявка»;
3 — банк проводить перевірку. При дотриманні платником умов відкриття акредитива виконується перший смарт-контракт, створюючи другий смарт-контракт «Акредитив». У разі відмови смарт-контракт «Заявка» закривається. автоматично формується проводка в операційній системі банку;
4 — банк повідомляє отримувача про відкриття акредитива;
5 — одержувач може відхилити акредитив;
6 — одержувач відправляє заяву і документи на розкриття акредитива;
7 — проводиться перевірка документів проти умов акредитива, в разі схвалення проводяться платежі та інші операції в системах банку, смарт-контракт «Акредитив» переходить в статус «Виконано», смарт-контракт «Заявка» переходить в статус «Закрито».

Рис. 4.10. Внутрішня форма акредитива для інтегрованих підприємств

Джерело: розроблено автором на основі даних [6, 300–301, 313].

Підприємство-платник і підприємство-одержувач укладають контракт на надання деяких послуг або товарів, причому факт їхнього надання може бути ідентифікований автоматично. Наприклад, якщо акредитив відкривається для розрахунків при передачі права власності на нерухоме майно часткою акцій, додатково буде проведена перевірка інформації в поданих документах проти інформації в зовнішніх джерелах (наприклад, в єдиному державному реєстрі нерухомості).

У цілому для ефективного впровадження розрахунків акредитивами в інтегрованих підприємствах треба, передусім, подолати психологічні бар'єри. Адаптація до всього нового потребує часу. Додаткового розгляду потребують питання нормативного регулювання акредитивних операцій. А також вдосконалення механізму використання акредитивних операцій на внутрішньому ринку між інтегрованими підприємствами для поліпшення платіжного клімату та зниження ризику неплатежів. Це дозволить збільшити попит на такий вид розрахункових операцій та надасть новий механізм зменшення ризиків для інтегрованих підприємств в умовах нестабільної економічної ситуації.

4.3. Моделювання маркетингової стратегії розвитку інтегрованих підприємств сфери зв'язку та інформатизації

Активізація функціонування та збільшення кількості мережевих структур у світовій та національній економіці свідчать про ефективність їхнього застосування. На сьогоднішній день одними з основних переваг інтегрованих підприємств є збереження частки ринку і виживання самого підприємства в умовах кризи.

Передумови географічної концентрації організацій і формування інтегрованих підприємств: зменшення витрат на транспортну логістику, на розвиток інфраструктури і підготовку кваліфікованої робочої сили; конкуренція, яка стимулює впровадження інновацій, зменшення трансакційних витрат.

Формування інтегрованих підприємств дає чітке розуміння економічного профілю території, сприяє залученню інвестицій; допомагає визначити напрямки вдосконалення освіти і сприяє дослідницькій активності, стимулює розвиток малого підприємництва на основі використання передових технологій; сприяє виходу продукції на міжнародні ринки і входженню підприємств в мережі стратегічної взаємодії. Інтегровані підприємства сприяють підвищенню конкурентоспроможності економіки регіону, в якому вони розташовані, завдяки ефекту синергії, коли значимість цілого перевищує просту суму складових частин.

Ініціаторами формування інтегрованих підприємств виступають керівники підприємств та організацій, що працюють у відповідній сфері економічної діяльності створюваного інтегрованого підприємства, територіальні та центральні органи виконавчої влади, зацікавлені у розвитку кластеру. Формування інтегрованого підприємства здійснюється шляхом проведення зборів підприємств і організацій, які подачею своїх заяв виявили зацікавленість стати учасниками інтегрованого підприємства.

Для забезпечення ефективної взаємодії між учасниками інтегрованих підприємств з метою реалізації стратегії розвитку інтегрованого підприємства необхідно впроваджувати маркетингові інструменти та заходи, які дозволять підвищити конкурентоспроможність інтегрованого підприємства та регіону, в якому він розташований, а також збільшити конкурентоспроможність економіки країни в цілому.

Аналіз наукових праць з даної проблематики [13, 150, 152, 158, 169, 171, 183, 270] показав, що в існуючих дослідженнях не в повній мірі розкриті проблеми створення комплексу управлінських дій щодо організаційного механізму створення інтегрованих підприємств. У зв’язку з цим дослідження впливу маркетингових інтегрованих підприємств, маркетингових інструментів та факторів середовища щодо розвитку національних інструментів на функціонування існуючих і формування нових інтегрованих підприємств, а також застосування маркетингової стратегії розвитку національних інтегрованих підприємств є, безумовно, актуальними та результативними.

Інтегроване підприємство дозволяє вижити малому бізнесу і співпрацювати з великими підприємствами своєї галузі. Вони здатні поєднувати спеціалізацію та інтеграцію, конкуренцію і кооперацію, забезпечуючи сталий соціально-економічний розвиток регіону.

Основними характеристиками інтегрованого підприємства, що відрізняє його від інших територіально-виробничих систем, є:

– взаємозв'язки та взаємозалежності елементів інтегрованого підприємства;

– ефективність взаємодії підприємств у межах формування структури інтегрованих підприємств;

– синергетичний ефект — це інтегральна характеристика, що представляє результат взаємодії інноваційних потенціалів складових, визначає кількісну оцінку їхнього взаємовпливу;

– основні інтегровані підприємства, які поєднані виробничими зв'язками та співпрацею, що вносять основний вклад у результат діяльності;

– резерви зростання виражаються через напрямки діяльності чи окремі підприємства, потенціал яких не розкритий повністю, але здатний за умови реалізації сприяти стратегічному розвитку всієї інноваційної структури.

Інтегровані підприємства можуть утворюватися у формі міжгалузевих та внутрішньогалузевих об'єднань. Для побудови виробничого інтегрованого підприємства необхідно визначити частку основних великих підприємств галузі, а потім визначити вертикальні і горизонтальні їхні взаємозв'язки. Основною метою реалізації інтегрованої політики є забезпечення високих темпів економічного зростання і диверсифікації економіки за рахунок підвищення конкурентоспроможності підприємств, постачальників устаткування, комплектуючих, спеціалізованих виробничих і сервісних послуг, науково-дослідних і освітніх організацій, що створюють територіально-виробничі інтегровані підприємства. Реалізація інтегрованої політики сприяє зростанню конкурентоспроможності бізнесу за рахунок реалізації потенціалу ефективної взаємодії учасників інтегрованого підприємства, пов'язаного з їхнім географічно

близьким розташуванням, включаючи розширення доступу до інновацій, технологій, «ноу-хау», спеціалізованих послуг і висококваліфікованих кадрів, а також зниженням трансакційних витрат, що забезпечує формування передумов для реалізації спільних коопераційних проектів і продуктивної конкуренції.

Формування і розвиток інтегрованих підприємств є ефективним інструментом залучення прямих іноземних інвестицій та активізації зовнішньоекономічної діяльності регіону. Розвиток інтегрованих підприємств дозволяє також забезпечити переваги підприємств у виробничих ланцюжках створення вартості, сприяючи підвищенню ступеня переробки сировини, що добувається, імпортозаміщенню і зростанню локалізації окремих виробництв, а також підвищенню рівня нецінової конкурентоспроможності товарів і послуг.

Автором узагальнено передумови, які необхідні для формування ефективно функціонуючих інтегрованих підприємств:

– потенційних учасників інтегрованих підприємств, зокрема, взаємозв’язаних підприємств певної галузі;

– науково-дослідної установи, що сприятиме розробці послуг та товарів;

– висококваліфікованих кадрів та навчальних закладів для підвищення кваліфікації;

– центру інтегрованого підприємства, на базі якого можуть бути розроблені і реалізовані інноваційні ідеї і проекти;

– стійкий попит на продукцію кластера;

– сталий розвиток регіону, спрямований на реалізацію інноваційних програм і проектів;

– розробка регіональної стратегії розвитку, що включає заходи з підтримки формування та роботи інтегрованих підприємств з боку місцевої влади.

Принципово нова по відношенню до інших формувань організаційна структура інтегрованих підприємств дозволяє проводити маркетинг ринку послуг регіону, залучати до співпраці різні форми підприємництва та висококваліфікованих співробітників. Для більшої узгодженості дій учасників інтегрованих підприємств доцільно створити центр, що сприятиме розробці єдиної

маркетингової стратегії. Взагалі експерти виділяють такі риси, на комбінації яких базується вибір загальної стратегії розвитку інтегрованих підприємств:

– територіальна: орієнтація на світовий ринок;

– горизонтальна: до інтегрованих підприємств відносяться підприємства декількох галузей;

– вертикальна: співпраця між окремими підприємствами;

– техніко-технологічна: сукупність підприємств, об'єднана єдиним центром;

– фокусна: велике підприємство є центром, який притягує інші підприємства;

– сталого розвитку: кожен учасник у складі інтегрованих підприємств враховує інтереси інших, що стимулює притік додаткових інвестицій, впровадження інновацій;

– технологічна: із змінами структури інтегрованих підприємств;

– диверсифікації: розвиток інтегрованих підприємств реалізується через розширення асортименту та номенклатури товарів та послуг.

У сучасних ринкових умовах одним з головних завдань інтеграції України є застосування маркетингових інструментів та організація заходів маркетингу щодо просування інтегрованих підприємств, що обумовлює необхідність формування маркетингової стратегії розвитку інтегрованих підприємств. За допомогою маркетингової стратегії можна уточнити сегменти ринку, які можуть охопити підприємства інтегруючись.

Автором запропоновано конструктивну модель формування маркетингової стратегії розвитку інтегрованих підприємств (рис. 4.11), в якій, на відміну від існуючих, враховуються та узгоджуються стратегії інтегрованих підприємств та стратегії розвитку регіону та економіки країни (відображено пунктирними лініями).

Доведено, що на формування інтегрованих підприємств та розроблення маркетингової стратегії їхнього розвитку впливають фактори макро- та мікромаркетингового середовища, які обов'язково слід враховувати.

Маркетингова стратегія розвитку інтегрованих підприємств обумовлює постановку цілей і задач маркетингової діяльності інтегрованих підприємств, а також формування маркетингової політики.

При формуванні маркетингової політики інтегрованих підприємств особливу увагу слід приділити розробленню іміджу інтегрованих підприємств, що дозволить залучити партнерів до інтегрованих підприємств, забезпечити ефективне просування.

Впровадження інструментів та заходів маркетингової політики у діяльність інтегрованих підприємств сприятиме його розвитку на регіональному та національному рівні, підвищить конкурентоспроможність не лише інтегрованих підприємств, а й галузі, в якій функціонує підприємство, та економіки країни взагалі.

Одним із сучасних та новітніх інструментів збільшення кількості споживачів, актуальним в сучасних умовах для реалізації маркетингової стратегії сфери зв'язку та інформатизації, є застосування нейромаркетингу.

Нейромаркетинг в інтегрованому підприємстві — це метод застосування інформації про мимовільні реакції людини, отриманий в результаті використання інструментарію нейронаук, для реалізації максимальної кількості фінансових послуг і отримання прибутку. У нейромаркетинзі використовуються безліч методів, таких як: спостереження за серцево-судинною системою людини, вимірювання електричного опору шкіри, реєстрація м'язів, метод вилучення метафор Залтмана, аналіз викликаних потенціалів, ЕЕГ, МРТ, еуе-траккінг [169].

На сьогоднішній день визначені різні види нейромаркетінгу, такі як менчендайзінг, атмосфера, аромамаркетинг, звуковий дизайн.

1. Менчендайзінг (сенсорний маркетинг) — це вплив на свідомість людини за допомогою кольору і зображення. Колір має різну ступінь запам'ятовування. Зокрема, за цим показником лідирує жовтий колір, особливо якщо він співіснує разом з чорним [13].

2. Атмосфера — це створення сприятливих руслових умов для надання

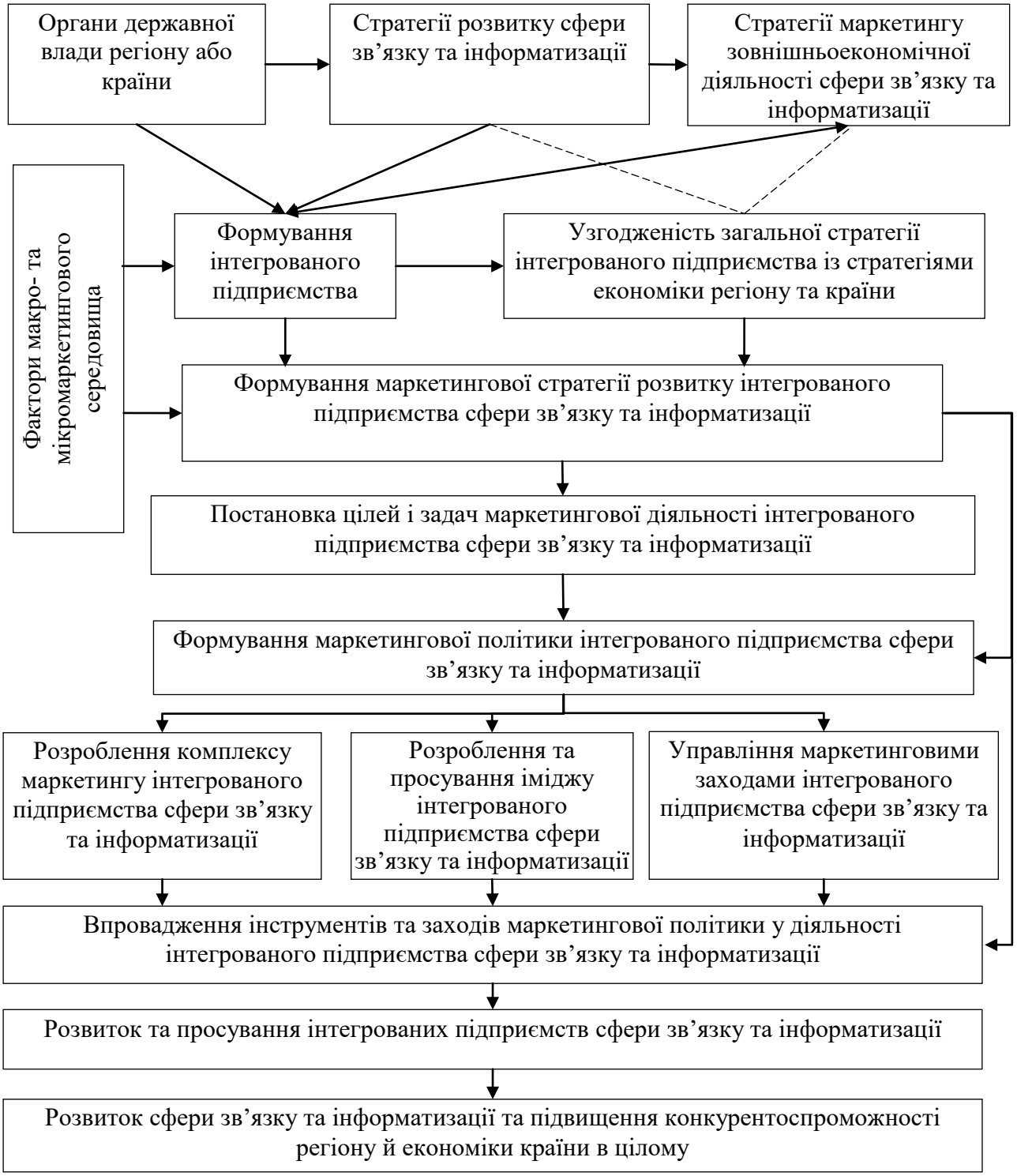

Рис. 4.11. Конструктивна модель формування маркетингової стратегії розвитку інтегрованих підприємств сфери зв'язку та інформатизації

Джерело: власна розробка автора.

послуг. Для формування атмосфери використовують архітектуру, планування, візуальні компоненти, освітлення, кольори, музику, запахи, температуру та інші фактори, що стимулюють емоційний стан, адаптивні здібності.

3. Досить важливим видом нейромаркетінга є аромамаркетинг — це

вплив на свідомість людини за допомогою аромату. Мета ароматичного маркетингу — за допомогою впливу запахів впливати на поведінку клієнтів, забезпечувати позитивне сприйняття пропозиції. Згідно з дослідженнями фахівців 98 % всієї рекламної інформації не сприймається взагалі, а середня тривалість сприйняття рекламного оголошення лише 2 секунди [169]. Застосування таких «несподіваних» подразників, як аромат, може продовжити час розгляду оголошення і спонукати людину інтенсивніше його вивчити.

4. Ще однією складовою нейромаркетингу є звуковий дизайн. Музика впливає на настрій покупців не менше, ніж колір. Аудіомаркетинг (від лат. Audio — слухаю, від англ. Marketing − продаж, торгівля на ринку) — це частина процесу створення і просування бренду, збільшення його цінності для клієнтів та управління взаємовідносинами з ними з обопільною вигодою як для Компанії, так і для клієнтів (покупців). Аудіомаркетинг історично виник на перетині музики і торгівлі.

Таким чином, підтримка конкурентоспроможності на ринку, підвищення кількості клієнтів інтегрованого підприємства прямо пропорційно залежить від стратегії впровадження і використання нейромаркетінгу.

Результатом проведеного дослідження є конструктивна модель формування маркетингової стратегії розвитку національних інтегрованих підприємств, впровадження якої дозволить:

– застосовувати різні маркетингові інструменти та заходи у діяльність інтегрованих підприємств внаслідок оцінки факторів макро- та мікросередовища;

– залучати до співпраці різні форми підприємництва та партнерства, що забезпечить додаткові інвестиційні притоки в інтегровані підприємства завдяки узгодженості стратегій держави, регіонів та підприємств;

– підвищити кількість висококваліфікованих співробітників, оптимізуючи їхню діяльність всередині інтегрованого підприємства при обміні досвідом та стажуванні;

– сформувати та просувати імідж інтегрованих підприємств, розробивши

комплексні маркетингові заходи як для об’єднання ,так і для кожного підприємства окремо, що буде свідчити про масштабність і стабільність, та призведе до збільшення клієнтів та об’ємів реалізації;

– підвищити прибутковість інтегрованих підприємств, оскільки будь-які маркетингові заходи одночасно є витратними, але в довгостроковій періоді призводять до збільшення прибутку та мають залишатися постійними;

– збільшити можливості інтегрованих підприємств за рахунок притоку додаткових інвестицій, що дасть змогу проводити більше досліджень та реалізовувати маркетингову стратегію;

– покращити інформаційне забезпечення та комунікаційну складову просування інтегрованих підприємств за рахунок використання маркетингових інструментів та засобів;

– підвищити конкурентоспроможність інтегрованих підприємств, регіону та економіки країни в цілому, якщо впроваджувати першочергово на підприємствах тих галузей, що становлять основу інноваційної економіки, наприклад, сфера зв’язку та інформатизації покращить комунікаційні взаємозв’язки як всередині інтегрованого підприємства, так і з зовнішнім та міжнародним середовищем.

Таким чином, реалізація маркетингової стратегії інтегрованих підприємств сфери зв’язку та інформатизації сприятиме зростанню активності підприємств, що входять до складу інтегрованих підприємств, та сталому розвитку самої сфери зв’язку та інформатизації та країни в цілому.

4.4. Кластеризація та конвергенція як механізм інтеграції підприємств

Ринкова економіка характеризується багаточисленними формами власності та бізнес-взаємодіями підприємств. Поштовхом для знаходження нових ефективних форм таких партнерських відносин є постійно зростаюча конкуренція. Деякі виникають в результаті приватизації, інші є договірною

формою кооперації. Створення інтегрованих корпоративних структур передбачає основну ціль – отримання синергетичного ефекту. Також позитивний ефект від співпраці виражається в зростанні капіталізованої вартості новоствореної компанії, збільшенні доходів, зменшенні транзакційних витрат та інше.

В Україні на даний момент, як показують дослідження, в результаті природних інтеграційних процесів поряд вже з існуючими холдингами, технопарками, асоціаціями, корпораціями, інтенсивно почали формуватися такі об'єднання підприємств, як кластери. Кластеризація України, в свою чергу, сприяє відродженню вітчизняного виробництва, ефективності інноваційного розвитку регіонів, досягненню високого рівня економічного розвитку та конкурентоспроможності [152, 164–166]. Вітчизняний досвід функціонування кластерів підтверджує їхню ефективність та вплив на економіку країни в цілому. Лише в Хмельницькій та Рівненській області створено та успішно функціонують у різних галузевих напрямках такі сучасні інтеграційні структури: інноваційний кластер — «Впровадження», кластер — «Натуральне молоко», кластер у деревообробній галузі — «Полісся Рокитнівщини», Рівненський регіональний агропромисловий інноваційний кластер — «Агроінновації», туристичні кластери — «Кам'янецький дивокрай» та «Кам'янець», кластер зеленого туризму — «Оберіг», кластерне утворення — громадська організація «Подільська гільдія ремісників», метою функціонування якого є відродження та популяризація ремесл та культури Середньовіччя в місті Кам'янець-Подільський.

Аналітичний огляд показав, що при впровадженні кластерів в економіку значна увага приділяється структурі та ступеню взаємозв'язків партнерів. При дослідженнях специфіки діяльності діючих кластерів в Україні можна згрупувати їх за певними ознаками та критеріями, що дозволяє зіставити їх з можливими ризиками (рис. 4.12) [5, 69, 71, 122, 270].

Вивчення досвіду показало, що зусилля науковців акумулюються навколо вирішення кількох важливих питань: вивчення еволюції кластерних схем та

Рис. 4.12. Узагальнена класифікація кластерів

Джерело : сформовано автором на основі даних [5, 69, 71, 122, 270].

можливості імплементації в Україні, дослідження форм транскордонного співробітництва, аналіз впливу кластеризації на розвиток регіонів, законодавче забезпечення кластерної політики. Багатовекторність порушених питань та кількість новостворених кластерів актуалізувало необхідність розробки методики розрахунку ефективності діяльності, визначення інструментів для оптимізації управління фінансами та розробки механізмів мінімізації ризиків.

Сформовані на основі інтеграції галузеві і територіальні кластери мають проблеми, пов'язані з низькою ефективністю діяльності та високим рівнем ризику. Неповністю прогнозованими та контрольованими є більшість невизначених подій, їх неможливо усунути, а тому навіть на перший погляд

досить ефективні рішення можуть призвести до значних збитків. Від ризику неможливо повністю звільнитися: намагаючись позбутися однієї ризикованої ситуації, можна потрапити в іншу. Зростання ступеня впливу ризиків на результати діяльності кластерів пов’язано зі швидкою зміною економічної ситуації в країні і кон’юнктури ринку, розширенням сфери фінансових відносин, появою нових технологій і інструментів та інших факторів. Через відсутність повної інформації та неможливість точного передбачення поведінки партнерів невизначеність призводить до ризику.

Ризик, на відміну від невизначеності, є вимірювальною величиною, кількісною мірою, слугує ймовірністю несприятливого наслідку. Ці ймовірності можуть бути визначені або на підставі статистичних даних, або на підставі експертних оцінок. У процесі дослідження таких ІКС, як кластер, необхідно значну увагу приділяти специфіці його створення та діяльності. Це дозволить на початковому етапі аналізу обмежити коло досліджуваних ризиків до тих, які безпосередньо впливають на функціонування кластерів. Урахування специфіки діяльності дозволить визначити пріоритети щодо дослідження профільних ризиків та розглянути їх у першочерговому порядку.

Кожен вид ризику повинен бути детально проаналізований, змодельований, розкладений на елементи, що дозволить у певній мірі зменшити невизначеність ситуації. Класифікація ризиків фінансової діяльності здійснюється за факторами як зовнішнього характеру, так і внутрішнього, і за результатами їхніх наслідків. Що стосується ризикових подій, пов’язаних із зміною співвідношення між власним і позиковим капіталом, то вони складають поняття ризику фінансової стійкості підприємства [92]. Ризикові події, що відносяться до ліквідності оборотних активів підприємства, породжують ризик платоспроможності підприємств.

Досліджуючи ці особливості та ризикоутворюючі фактори, наведемо на рис. 4.13 основні групи ризиків.

Перспективним напрямком створення кластерів в Україні, крім туристичного та сільськогосподарського, є сфера поштового зв’язку,

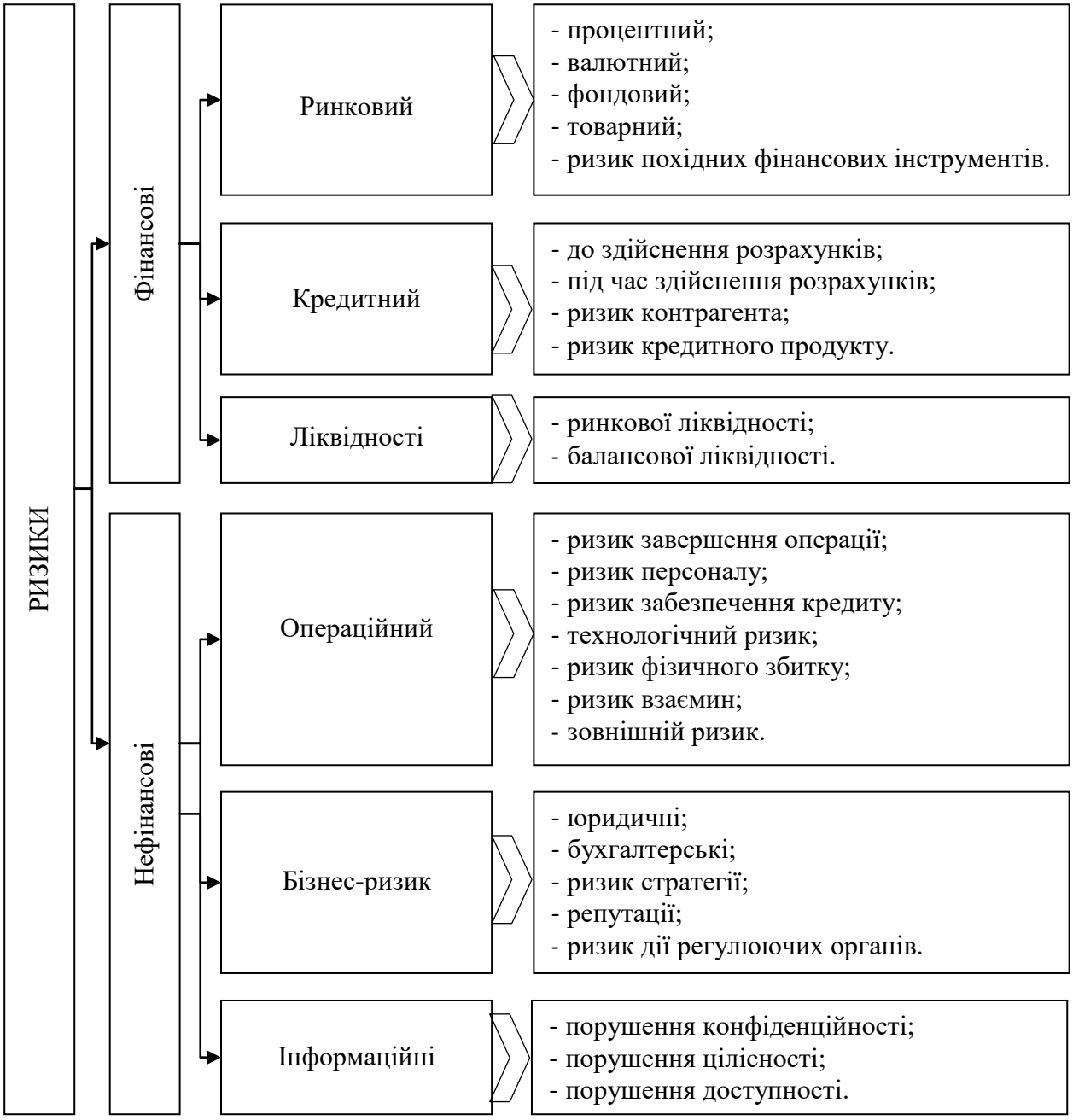

Рис. 4.13. Узагальнена класифікація ризиків

Джерело : сформовано автором.

наймаштабнішим підприємством якої є ПАТ «Укрпошта», що має велику кількість ділових партнерів. Відповідно, в результаті кластерної форми діяльності у сфері зв’язку та інформатизації можна виділити нефінансові ризики:

- невизначеність в законодавстві щодо функціонування в Україні;
- низька партнерська дисципліна та етика (порушення зобов’язань за

укладеними договорами);

- при прийнятті рішень щодо стратегічних, інноваційних та інвестиційних напрямків діяльності;

- при прогнозуванні кон'юнктури і поведінки сторін;

- при маркетингових дослідженнях (прогноз попиту, поведінка споживачів);

- при здійсненні діяльності у сфері аудиту (менеджменту), консалтингу тощо.

Оскільки ризикові події можуть бути як об'єктивного характеру, так і суб'єктивного, то, відповідно, можна розглянути об'єктивну і суб'єктивну невизначеність. Об'єктивна невизначеність, коли є часткова або відсутня інформація про внутрішні фактори суб'єкта господарювання, що утворюють ризикову ситуацію. Суб'єктивна невизначеність — коли є часткова або відсутня зовсім інформація про зовнішні фактори, що утворюють ризикову ситуацію. У процесі проведення бізнесової діяльності кластер постійно стикається з виникненням різних ризикових подій, що обумовлює необхідність визначення способів мінімізації ризиків партнерських відносин.

Універсальної методики управління ризиками не може бути, оскільки кожне підприємство має свою специфіку, орієнтоване на власну ринкову нішу, можливості своїх працівників, усталені зв'язки. Проте вивчення результатів наукових досліджень зарубіжних вчених показує, що в практиці поширені такі методи управління ризиками, як зовнішні та внутрішні. До зовнішніх способів належать [92, 97]: по-перше, розподіл (делегування) частини ризиків партнерам по реальному бізнес-плану, які матимуть змогу контролювати ризик, а також хеджування; по-друге, зовнішнє страхування ризику, тобто передача певних ризиків страховій компанії та інші.

Внутрішні способи зниження ризику для конкретних партнерських відносин досить різноманітні. Найбільш типовими є [92, 97]: підвищення якості та ефективності управління підприємством; диверсифікація (розподіл інвестицій між різними об'єктами, видами діяльності, послугами тощо);

лімітування (наприклад, встановлення верхньої межі інвестицій у певний проект); створення запасів (резервів) для покриття можливих непередбачених витрат; збільшення повноти та ґрунтовності інформації, на підставі якої приймаються конкретні управлінські рішення.

Дослідження показали, що фірми, органи державної влади, малий та середній бізнес, складові інфраструктури ринку досягають економії на витратах (часу та ресурсів) за рахунок нарощення просторової та функціональної кооперації, в рамках якої зовсім по-іншому формуються попит, пропозиція, ціни і відбувається конкурентна боротьба. Автором визначено, що сучасні форми економічної діяльності впливають на ринок не лише за рахунок використання принципів та закономірностей їхнього функціонування, а й через координацію діяльності державних органів влади.

Таким чином, можна зробити висновок, що в умовах такого партнерства підприємства сфери зв'язку та інформатизації зможуть вирішувати стратегічні завдання на основі раціонального розподілу ресурсів приватного бізнес-середовища кластера, мобільності та інноваційності його учасників та підтримки з боку держави. Підприємства також за рахунок кластерізації можуть зменшити свої втрати, використовуючи метод самострахування, який пов'язаний зі створенням спеціального резервного фонду і покриття збитків за рахунок власних обігових коштів фірми. В умовах інтеграційних процесів в Україні необхідно заздалегідь прогнозувати та формувати альтернативні варіанти управління ризиками партнерських відносин в інтегрованих підприємствах. Нові інтегровані підприємства сфери зв'язку та інформатизації можуть бути новим інструментом підвищення ефективності економічної діяльності, соціальним мотиватором та політико-економічним інструментом управління економікою, завдяки впровадженню в будь-якому регіоні України.

Під впливом спільної дії глобалізаційних, інтеграційних, трансформаційних та інноваційний процесів відбувається еволюція послуг зв'язку і інформаційних технологій в напряму конвергенції та розвитку галузі, в основі формування якої лежать нові принципи регулювання і виникнення більш

конкурентних умов діяльності її учасників, обумовлених зміною характеру споживання різних послуг з подальшим їхнім об'єднанням в єдиний пакет. Посилення конкуренції в сфері окремих послуг поштового зв'язку останніми роками характеризується співпрацею з іншими підприємствами та організаціями для утримання переваг в ринковому позиціонуванні. Основними стимулами інтеграційних процесів виступає також можливість проникнення в потенційно прибуткові сегменти ринку, наприклад, електронна торгівля, в результаті чого, як проміжний етап на шляху трансформації, на основі злиття окремих компаній відбуваються кардинальні перетворення.

Особливості сегментної конкуренції визначають характеристики розвитку ринкових відносин підприємств зв'язку в напряму вигідних умов їхнього позиціонування і більшого залучення клієнтів, що в умовах насичення потребує пошуку додаткових ресурсів та оптимізації витрат. Реалізація зазначених заходів на зростаючому висококонкурентному ринку виступає не в технологічних удосконаленнях та змінах в інфраструктурі операторів, а в їхній взаємодії та спільному використанні ресурсів виникаючих інтегрованих структур, у формі стратегічного партнерства з іншими суб'єктами господарювання, значно збільшуючи свою ринкову силу та підвищуючи лояльність клієнтів. Інтеграційні процеси у сфері зв'язку визначені прагненням провідних операторів до збереження і збільшення темпів власного зростання через закріплення в прибуткових сегментах конкурентної позиції в кооперації з іншими учасниками ринку.

Аналіз етапів розвитку зв'язку в цілому за останні роки показав закономірність тісного зв'язку з науково-технічним прогресом. Для розвитку зв'язку характерні зміни не лише технічних засобів, але й взаємне проникнення або злиття, тобто конвергенція. Конвергенція може здійснюватися як в технології, так і в мережі, видах зв'язку та послугах і стосуватися оновлення організаційно-технічного та економіко-правових питань діяльності учасників інформаційного ринку.

Хоча з розвитком інтернет-зв'язку, мобільного зв'язку, розширенням

можливостей систем передачі даних, функції поштового зв'язку перетерпіли змін, її значення для забезпечення управління державою, потреб підприємств, організацій і населення не зменшилося. Конвергенція послуг поштового зв'язку України обумовила не лише появу нових послуг, але й розвиток міжгалузевих процесів інтеграції.

Разом із тим аналіз практичної діяльності учасників вітчизняного ринку послуг поштового зв'язку дозволяє зробити висновок про необхідність обґрунтування специфіки результативності в спільній діяльності, досягнення синергії та її посилення під впливом мережевого ефекту.

Разом з тим, незважаючи на великий обсяг проведених досліджень, спостерігається недостатня кількість робіт, що містять комплексний аналіз можливостей і умов досягнення ефекту синергії від інтеграційних процесів, форм прояву та головне — відсутність базових механізмів конвергенціїї послуг поштового зв'язку, які дозволяють оцінити ефективність діяльності підприємства.

Загалом термін «конвергенція» означає сходження, уподібнення та використовується у різних науках для пояснення процесів зближення різних об'єктів, знаходження компромісів між ними. Його запозичено з біології, де він характеризує набуття відмінними організмами в процесі розвитку в однакових умовах схожих зовнішніх ознак при збереженні головних відмінностей [117, 206]. У сфері поштового зв'язку, на нашу думку, на основі поняття «поштова послуга» — продукт (результат) діяльності оператора поштового зв'язку з приймання, обробки, перевезення та доставки (вручення) поштових відправлень, виконання доручень користувачів щодо поштових переказів, банківських операцій, спрямований на задоволення потреб користувачів [4, 117, 177, 206], слід використовувати узагальнені характеристики конвергенції як «взаємодію й об'єднання різноманітних технологій, каналів і способів надання послуг зв'язку в умовах розвитку інтеграційних процесів та інформаційних технологій». У результаті таких дій суттєво збільшуються об'єми надання послуг, сегмент ринку і, відповідно, економічний та синергетичний ефект.

Конвергенція підприємств, з позиції автора, — це певний процес

інтеграції ресурсної бази взаємодіючих інтегрованих структур, процесів і підсистем з метою надання якісних і доступних послуг та підвищення ефективності діяльності кожного учасника бізнес-взаємодії в певних економічних умовах.

Продукцією в означеній сфері є не сама інформація, а послуги, пов'язані з її розповсюдженням та отриманням. Тому важливого значення набувають визначені особливості галузі та специфіка продукту, що виробляється. В економічній літературі [4] науковці виділяють 8 особливостей сфери зв'язку та інформатизації, її продукту, специфіки виробництва і споживання послуг, організаційної побудови і ринкового середовища. Враховуючи особливості галузі, авторами були визначенні особливості послуг зв'язку та інформатизації (рис. 4.14).

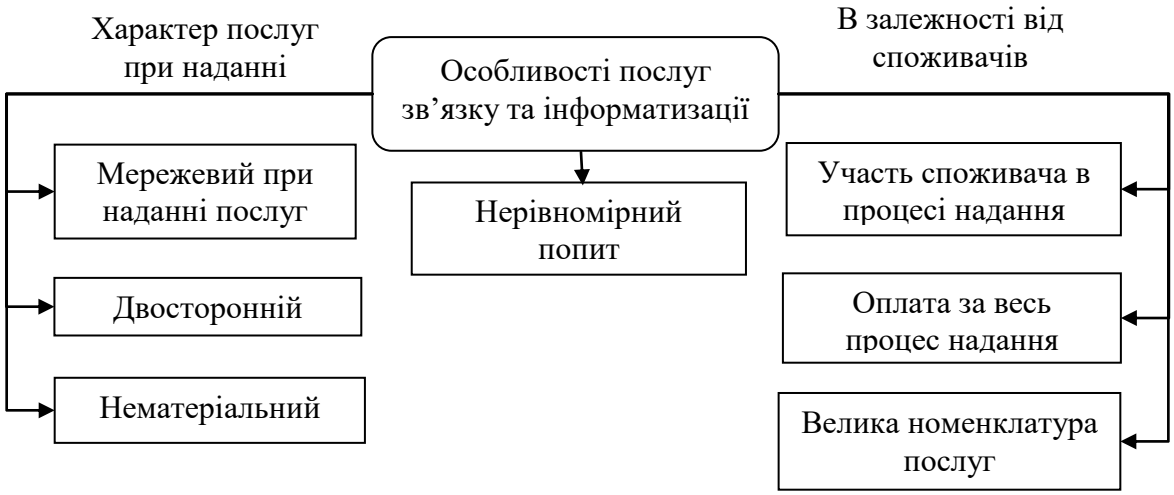

Рис. 4.14. Особливості послуг сфери зв'язку та інформатизації

Джерело: власна розробка автора.

Виходячи із вищезазначених особливостей, існує суттєва різниця між товарами та послугами. Перша особливість відзначається специфікою продукту, що являє собою кінцевий корисний ефект (результат виробничої діяльності) процесу передавання повідомлень та інформації від відправника до користувача, який не має матеріальної форми. Відсутність використання у виробничому процесі сировини і матеріалів та їхній зв'язок з виробничою собівартістю наданих послуг обумовлює неречовий (нематеріальний) характер

кінцевого продукту.

Друга особливість послуг зв’язку характеризується нерозривністю у часі споживання послуг зв’язку та процесу їхнього виробництва, що тісно пов’язує її з першою. Відповідно до цієї особливості кінцевий результат виробничої діяльності галузі — послуга — не може зберігатися на складі, вилучатися із сфери виробництва і надходити до сфери обігу для реалізації. Вимога підвищення якості наданих послуг випливає із цієї особливості. Третя особливість галузі зв’язку полягає в тому, що у виробничому процесі підприємств зв’язку інформація має піддаватися лише переміщенню у просторі, на відміну від промисловості, де предмет праці підлягає речовій зміні, а після цього, надходячи до сфери обігу, стає товаром і тільки через певний час використовується користувачем. Інші зміни означають її викривлення, втрату ознак і цінності та завдають збитків користувачам. Велике значення мають достовірність передавання повідомлень, точність їхнього відтворення і забезпечення в процесі передавання інформації всіх кількісних, якісних параметрів, що характеризують їхні споживні властивості. Оскільки потреба в передаванні інформації може виникати між абонентами в різних населених пунктах, то передбачається створення надійної і розгалуженої мережі зв’язку, що свідчить про двосторонній процес обміну інформацією завжди, з чим і характеризується четверта особливість послуг галузі зв’язку. Мережа зв’язку складається з відділень та суб’єктів господарювання, об’єднаних між собою, що діють у межах єдиного технологічного процесу. В цих умовах окреме підприємство зв’язку виконує визначені виробничі функції на конкретних етапах технологічного ланцюжка, а не завжди виступає єдиним виробником послуг.

Однак на сьогоднішній момент іноді буває досить проблематично відрізнити послугу від товару, оскільки більшість продуктів супроводжується послугами, а послуги, в свою чергу, вимагають супроводжувальних товарів.

Зважаючи на загострення конкурентних умов та підвищення очікувань споживача від поштових підприємств, виникає необхідність впровадження

нових послуг поштового зв'язку та аналізу факторів, які негативно впливають на їхній розвиток для розробки ефективних механізмів конвергенції, послуг з орієнтацією на власні виробничі сервісні процеси.

Проте, за даними досліджень, у результаті впливу зовнішніх та внутрішніх проблем постійно зменшується частка поштових послуг, які надають державні підприємства. Автором запропоновані ефективні рішення щодо мінімізації впливу негативних факторів на ефективність надання поштових послуг (табл. 4.2).

Таблиця 4.2

Негативні фактори впливу на ефективність надання поштових послуг та шляхи їхньої мінімізації

Фактори	Заходи щодо мінімізації впливу факторів
1. Зростання конкуренції на ринку поштових послуг та фінансових можливостей конкурентів.	Диверсифікація діяльності підприємства, підвищення якості надання послуг, розширення номенклатури послуг.
2. Виникнення законодавчих обмежень.	Зміна організаційно-правової форми діяльності підприємства.
3. Зростання тарифів на послуги.	Заключення довгострокових договорів.
4. Зниження рівня споживання та купівельної спроможності населення.	Компенсація державою соціально необхідних послуг, у зв'язку з їхнім переміщенням в низький ціновий сегмент.
5. Скорочення відділень поштового зв'язку.	Розробка програми збереження мережі в рамках стратегії розвитку країни.
6. Розвиток онлайн-сервісів	Аналіз процесу надання послуг через Інтернет та визначення цільової пропозиції, необхідної клієнту (переваги поштових послуг).

Джерело: сформовано автором на основі даних [23, 45, 76, 104, 148].

З таблиці видно, що одним з негативних факторів, внаслідок якого державні оператори продовжують втрачати ринкову частку надання поштових послуг, є вихід на ринок приватних компаній. Особливо конкуренція спостерігається серед підприємств: «Нова пошта», «Нічний експрес», «Спецкур'єр», «Український поштовий кур'єр» при наданні послуг кур'єрської доставки.

В свою чергу, значною перевагою ПАТ «Укрпошта» є наявність широкого спектру послуг у відділеннях поштового зв'язку, окрім кур'єрської доставки та пересилання внутрішніх та міжнародних поштових відправлень, розповсюдження періодичних видань, послуги страхування та супутніх послуг поштового зв'язку;

фінансові послуги; послуги з розміщення реклами, послуги корпоративним клієнтам, друк та конвертування матеріалів, адміністративні послуги, оренда нежитлових приміщень, торгівля та інші комерційні послуги. Внаслідок такої різносторонньої конвергенції поштових послуг ПАТ «Укрпошта» інтегрується в ринок підприємств, що надають супутні послуги — обробка, комплектація замовлень, робота з поверненнями, пакування та організація доставки, використовуючи саме мережу державного підприємства. Плідна співпраця з існуючими та потенційними партнерами є першим етапом інтеграції підприємства ПАТ «Укрпошта» та конвергенції послуг за умови взаємної згоди.

Завдяки налагодженню на першому етапі базових механізмів взаємодії (рис. 4.15) ПАТ «Укрпошта» розповсюджує послуги партнерів окремо або разом зі своїми послугами за комісійну винагороду. При цьому партнери не надають доступ до даних своєї клієнтської бази або надають його у дуже обмеженому обсязі. Дослідження показали, що позитивним досвідом такої співпраці на сьогоднішній день є Всеукраїнський поштовий сервіс (ВПС) та ПАТ «Укрпошта» при формуванні нового сегмента — фулфілменту. Така бізнес-модель дозволяє, в свою чергу, і мінімізувати фактор розвитку послуг онлайн-торгівлі, поєднуючи в собі дві складові: директ-маркетинг та поштові послуги. Перевагою доставки через поштові відділення ПАТ «Укрпошти» є розгалужена мережа та довіра споживачів. На нашу думку, цей напрямок конвергенції послуг є перспективним, оскільки з розвитком технологій попит на інтернет-послуги зростатиме.

Не менш ефективною є співпраця з фінансовими установами та надання фінансових послуг: поштові перекази за межі «України», грошові перекази за міжнародними платіжними системами, виплата та доставка пенсій, прийом платежів, видача готівки, прийом платежів через Інтернет, інтернет-пункти доставки інформаційної продукції, продаж електронних ваучерів, пересилання електронних повідомлень та інші. Відповідно до послуги «видача готівки» законним держателям пластикових карток здійснюється через термінали ПАТ «Райффайзен Банк Аваль».

Рис. 4.15. Механізм співпраці та надання суб'єктами господарювання послуг через мережу ПАТ «Укрпошта»

Джерело: власна розробка автора.

У відділеннях ПАТ «Укрпошта» можна придбати страховий поліс наступних видів: страхування власників наземних транспортних засобів цивільної відповідальності; страхування майна; страхування здоров'я та страхування від нещасного випадку. Комплексні програми, цілодобова підтримка та гарантовані виплати забезпечує ПрАТ «УАСК АСКА» [267].

Таким чином, стратегія розвитку ПАТ «Укрпошта» на сьогоднішній день — це розширення та конвергенція послуг спільно з іншими суб'єктами ринку для покращення економічних показників розвитку.

Отже, можна зробити висновок, що конвергенція послуг поштового зв'язку впливає на технології, системи і мережі, бізнес-процеси виробництва, споживання послуг і розвиток структури підприємства. Основною причиною такого впливу служить трансформація традиційних послуг в нові, конвергентні,

які змінюють основні процеси їхнього створення, реалізації, організаційну структуру сфери, архітектуру мережевої структури, економічні категорії, ринкові взаємовідносини.

Запропонований автором механізм дозволяє раціонально оцінити ринкову позицію кожної послуги та можливість її розвитку для підприємства — оператора поштового зв'язку ПАТ «Укрпошта» з урахуванням недоліків та своєчасного їхнього усунення або адаптації ринку виробництва та споживання послуг.

4.5. Модель процесу захисту інформаційних ресурсів та нематеріальних активів в інтегрованих системах

З розвитком і ускладненням засобів, методів і процесів обробки інформації підвищується залежність сучасного суспільства від ступеня безпеки використовуваних ним інформаційних технологій. Незважаючи на закони України «Про інформацію» [250], «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» [247], «Про авторське право й суміжні права» і «Про поширення екземплярів аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних», нелегальне копіювання, комп'ютерні диверсії (віруси, «бомби», «трояни»), а також кількість фінансових злочинів з використанням обчислювальної техніки не зменшується [118]. Тому питання забезпечення захисту інформаційних ризиків та кібербезпеки підприємств від несанкціонованого доступу до внутрішньої інформації компанії є однією з надзвичайно найважливіших проблем сучасності.

Необхідно розробити заходи, спрямовані на убезпечення інформаційно-телекомунікаційних систем, фінансових систем, баз даних клієнтів і відповідних ресурсів від кібератак та кіберзагроз. Оскільки проблема кібербезпеки має глобальний характер, становить інтерес Міжнародного телекомунікаційного союзу (International Telecommunication Union, «ITU»), у Рекомендації якого наведене таке визначення: кібербезпека — це набір засобів,

стратегії, принципи забезпечення безпеки, гарантії безпеки, керівні принципи, підходи до управління ризиками, дії, професійна підготовка, практичний досвід, страхування і технології, які можуть бути використані для захисту кіберсередовища, ресурсів організації та користувача [208]. Таким чином, кібербезпека — один із важливих факторів розвитку економічного потенціалу, в тому числі й міжнародного, оскільки якщо держава досягає певного прогресу у сфері забезпечення кібербезпеки, то це є ознакою сприятливого інвестиційного клімату для залучення зовнішніх донорських фінансових активів. Дослідження глобальних тенденцій інформаційної безпеки за 2018 рік свідчать про наявність у підприємств цілісної стратегії кібербезпеки, яка особливо розповсюджена в Японії, де кібератаки розглядаються як одна з головних загроз національної безпеки. Стосовно управління такими ризиками в Україні, більшість підприємств могли б діяти на випередження. Учасники ринку мають взаємодіяти, незважаючи на організаційні, секторні та навіть національні кордони, щоб виявляти кіберризики та ризики міжмережевої взємодії, створювати карти ризиків та тестувати їх, підвищуючи стійкість підприємств та покращуючи управління ризиками.

Як показали дослідження, перше місце за рейтингом Глобального індексу кібербезпеки (ГІК) (табл. 4.3) посів Сінгапур, потім США, Малайзія та Оман. Серед країн Європи лідирують Естонія, Франція і Норвегія. Останнє місце посіла Екваторіальна Гвінея. Щодо країн СНД у ГІК 2017 року: Грузія — 8 місце (0,819), Росія — 10 місце (0,788), Білорусь — 39 місце (0,592), Азербайджан — 48 місце (0,559), Україна — 58 місце (0,501). Слід зазначити, що всі країни світу розподілені на три групи: ведучі, долучення та ініціювання. Україна, за даними рейтингу ГІК, відноситься до держав, де сектор кібербезпеки знаходиться на стадії долучення [208].

Найбільш проблемними для України є такі показники: відсутність галузевих центрів кібербезпеки; стандартів кібербезпеки організацій та професійних стандартів у галузі; інтернет-безпека дітей; практична реалізація заходів у даній сфері; механізми стимулювання галузі [262].

Таблиця 4.3

Топ-10 країн світу за рейтингом ГІК (нормований бал)

Країна	ГІК оцінка	Юридична	Технічна	Організаційна	Нарощування потенціалу	Співпраця
Сінгапур	0,92	0,95	0,96	0,88	0,97	0,87
Сполучені Штати Америки	0,91	1,00	0,96	0,92	1,00	0,73
Малайзія	0,89	0,87	0,96	0,77	1,00	0,87
Оман	0,87	0,98	0,82	0,85	0,95	0,75
Естонія	0,84	0,99	0,82	0,85	0,94	0,64
Маврикій	0,82	0,85	0,96	0,74	0,91	0,70
Австралія	0,82	0,94	0,96	0,86	0,94	0,44
Грузія	0,81	0,91	0,77	0,82	0,90	0,70
Франція	0,81	0,94	0,96	0,60	1,00	0,61
Канада	0,81	0,94	0,93	0,71	0,82	0,70

Джерело: сформовано автором на основі даних [208].

Серед позитивних показників галузі кібербезпеки України аналітики Міжнародного союзу електрозв'язку [208] відзначили законодавчу базу, професійну освіту, державне регулювання питань кібербезпеки, міжвідомче та міжнародне співробітництво у галузі, рівень державно-приватного партнерства.

На сьогоднішній день значна увага приділяється вивченню цієї проблеми з технічного та економічного напрямку, а також вкладаються значні інвестиції. Фахівці технічного профілю здійснюють розробку систем захисту інформації (СЗІ) та проводять роз'яснюючу інформаційну роботу з клієнтами. Завдання економістів — розрахувати економічну ефективність використання цих систем на підприємствах з урахуванням форм власності та партнерських відносин.

Аналіз опублікованих праць з даної проблематики [1, 95, 118, 141, 203, 356] дає підстави говорити, що в цілому дослідження зосереджені на формуванні стандартних процедур захисту інформації. Недостатньо науково розкритою залишається оцінка ефективності інформаційної безпеки. З цих позицій формування методичних підходів до розрахунку економічної ефективності захисту інформації та автоматизація розрахунків є необхідним та актуальним.

В даний час Україна, як і всі провідні західні країни, підіймається на новий етап розвитку — етап інформаційного суспільства, коли сумарна вартість інформації та інформаційних технологій, що використовуються в суспільстві,

перевищує витрати на інші види діяльності. Основним ринковим товаром у суспільстві стають інформація та інформаційні технології. Тому найбільш важливими складовими об’єкта захисту є інформація і засоби обробки і зберігання інформації. Інформаційна інфраструктура як об’єкт захисту має розподілений характер, охоплюючи практично всі компоненти організації, що є її головною відмінністю. Все це істотно ускладнює забезпечення безпеки об’єкта обробки інформації.

Для протистояння процесу порушення безпеки необхідно виділити однорідні елементи захисту. Оскільки вони забезпечують однотипність засобів, використовуваних для протидії загрозам, то необхідно зробити системну класифікацію процесів забезпечення захищеності, виділивши в ньому однорідні підпроцеси. Сучасні системи безпеки ґрунтуються на реалізації комплексу заходів щодо організації захисту інформації (рис. 4.16) [202].

Ресурси є запасами / джерелами чого-небудь. Розглядаючи підприємство, можна виокремити матеріальні, природні, трудові, фінансові, енергетичні ресурси тощо, які є економічними категоріями. Однак для нормального функціонування підприємства та інтегрованої системи зокрема недостатньо мати матеріальні, фінансові та людські ресурси. Необхідно знати, що з цим усім треба робити, знати про технології їхнього використання тощо. Тому інформаційні ресурси необхідно розглядати як окрему економічну категорію.

Під інформаційними ресурсами інтегрованої системи слід розуміти особливий, практично невичерпний вид ресурсу, що ґрунтується на ідеях і знаннях, нагромаджених в результаті наукової та техніко-технологічної діяльності людей, зростаючий із розвитком суспільства і обсягу використовуваних знань, здатний до поліпшення у декілька разів використання інших ресурсів.

Однак у сучасних умовах інформатизації суспільства та підвищення ризику втрати інформаційних ресурсів підвищується необхідність у захисті цих ресурсів.

Захист інформації в інтегрованій системі — це вироблення ефективних заходів, пропозицій і рекомендацій керівництву інтегрованого підприємства,

Рис. 4.16. Основні напрямки комплексного захисту інформації

Джерело: складено автором за даними [202].

спрямованих на недопущення витоку конфіденційної інформації про діяльність всіх підприємств інтегрованої системи та проведені роботи.

Захист інформаційних ресурсів — невід’ємний елемент побудови інтеграційної системи. Основою ефективного захисту інформації є аналітична робота, яка повинна включати елементи прогнозування можливих загроз. Основні напрямки аналітичної роботи в інтегрованій системі полягають в аналізі об’єкта захисту; аналізі внутрішніх і зовнішніх джерел загроз інформаційній безпеці інтегрованої системи; аналізі можливих каналів несанкціонованого доступу до інформаційних ресурсів та нематеріальних активів; аналізі напрямів, способів та засобів захисту порушень режиму конфіденційності інформації про інформаційні ресурси та нематеріальні активи; аналіз можливих збитків від розголошення інформації про інформаційні ресурси чи матеріальні активи інтегрованої системи, а також до втрати носіїв конфіденційної інформації. Тож основні елементи прогнозування можливих загроз, що беруть участь у процесі захисту інформаційних ресурсів та нематеріальних активів інтегрованої системи, та їхня характеристика представлені в табл. В.3.

У сучасних умовах цілодобово в реальному часі відбувається збільшення масштабів і темпів переміщення капіталів, інформаційного обміну тощо завдяки сучасним технологіям і мережі Інтернет, які дозволили подолати відстань, кордони і час для обміну активами, ідеями і науковими новинками. Оскільки основним ресурсом інтегрованої системи є інформація, яка, як і матеріальні ресурси, володіє якістю та кількістю, має собівартість і ціну, порушення основних властивостей інформації може стати серйозною небезпекою для інтегрованої системи в умовах зростаючого числа загроз і вразливостей як з боку зовнішнього, так і з боку внутрішнього її середовища.

Поява загрози визначає потенційну можливість економічних втрат інтегрованої системи, тож реакція повинна проявлятися у формуванні передумов з мінімізації можливої небезпеки негативних наслідків. Тому необхідністю є забезпечення захисту інформаційних ресурсів та нематеріальних активів інтегрованої системи (рис. 4.17).

Так, підприємство в особі власників, акціонерів, інвесторів, персоналу, клієнтів тощо здійснюють оцінку цінності та повноти інформаційних ресурсів та нематеріальних активів, які знаходяться під загрозою зовнішніх та внутрішніх факторів, що мають на меті зловжити / або нанести збиток, для забезпечення їхнього захисту. Підприємства вживають способи захисту від загроз, що спричиняють можливі збитки та факторів, які, в свою чергу, впливають на ці загрози.

Тож на підставі вищевикладеного автором запропоновано концептуальну модель процесу захисту інформаційних ресурсів та нематеріальних активів в інтегрованих системах (рис. 4.18). Представлена концептуальна модель, заснована на послідовному взаємоузгодженні дій елементів процесу захисту інформаційних ресурсів та нематеріальних активів в інтегрованих системах.

Як показали дослідження, проблема оцінки ефективності захисту інформації досить широка і включає технічні, економічні, організаційні й інші аспекти. Тому вважаємо, що для оцінки ефективності інформаційної захищеності в межах інтегрованих підприємств необхідно виділити відповідні показники.

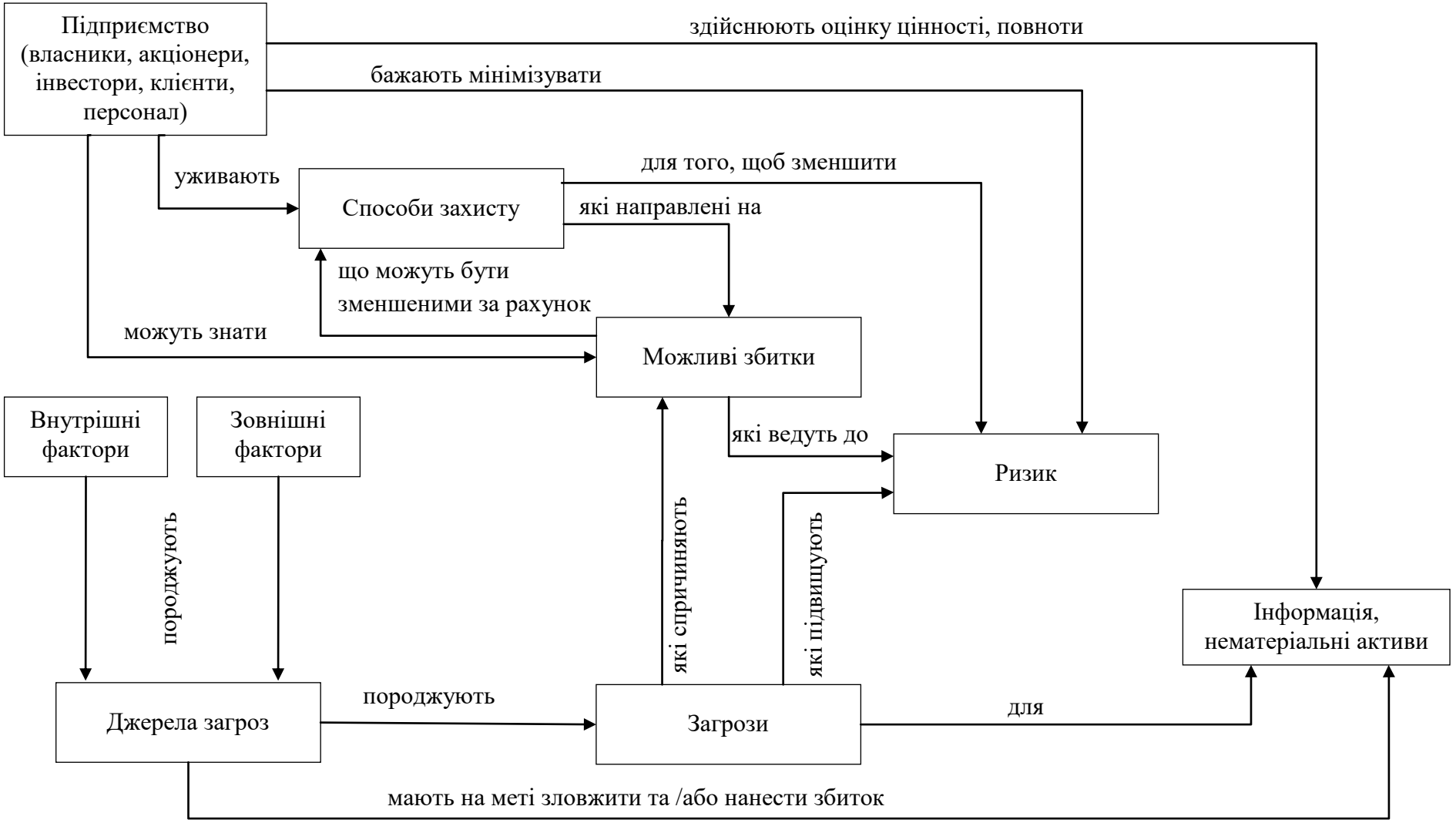

Рис. 4.17. Забезпечення захисту інформаційних ресурсів та нематеріальних активів інтегрованої системи

Джерело: сформовано автором.

При оцінці забезпечення захисту інформації у межах підприємств автором виділено такі показники:

− економічні (слугують для оцінки економічної ефективності);

− організаційні (визначають міру інтеграції нової інформаційної системи з існуючої, а також дозволяють оцінити якість ІТ-проекту);

− комерційні (характеризують ефективність проведення програми реалізації і просування інформаційних систем та інтернет-технологій у межах підприємства та ефективність їхнього використання).

Економічна доцільність характеризується обґрунтуванням техніко-економічних методів і засобів, що дозволяють кількісно виміряти ефективність витрат на захист інформації. Серед основних показників ефективності ЗІ є: сукупна вартість володіння; економічна ефективність бізнесу; коефіцієнт повернення інвестицій та інші [1]. На основі аналізу таких факторів, як політика безпеки, організація захисту, управління персоналом, фізичної безпеки, доступу до систем, відповідність вимогам ЗІ, необхідно побудувати оптимальний алгоритм автоматизації ЗІ. Для обґрунтування результату від поетапної реалізації необхідно врахувати максимальне зниження сукупних витрат [293].

При організації захисту інформації виділяємо наступні витрати [202]:

− витрати на первинний аналіз і планування;

− вартість необхідного устаткування;

− вартість програмного забезпечення;

− вкладення в організацію ліній зв’язку і супутнє устаткування;

− витрати на підготовку та перепідготовку кадрів;

− вартість допоміжного устаткування, наприклад комп’ютерної техніки, необхідної для оновлення інформації на інтернет-сайті або для виконання функцій із забезпечення працездатності інформаційних технологій;

− витрати, пов’язані з експлуатацією технічної частини електронної системи;

− заробітна плата обслуговуючого персоналу;

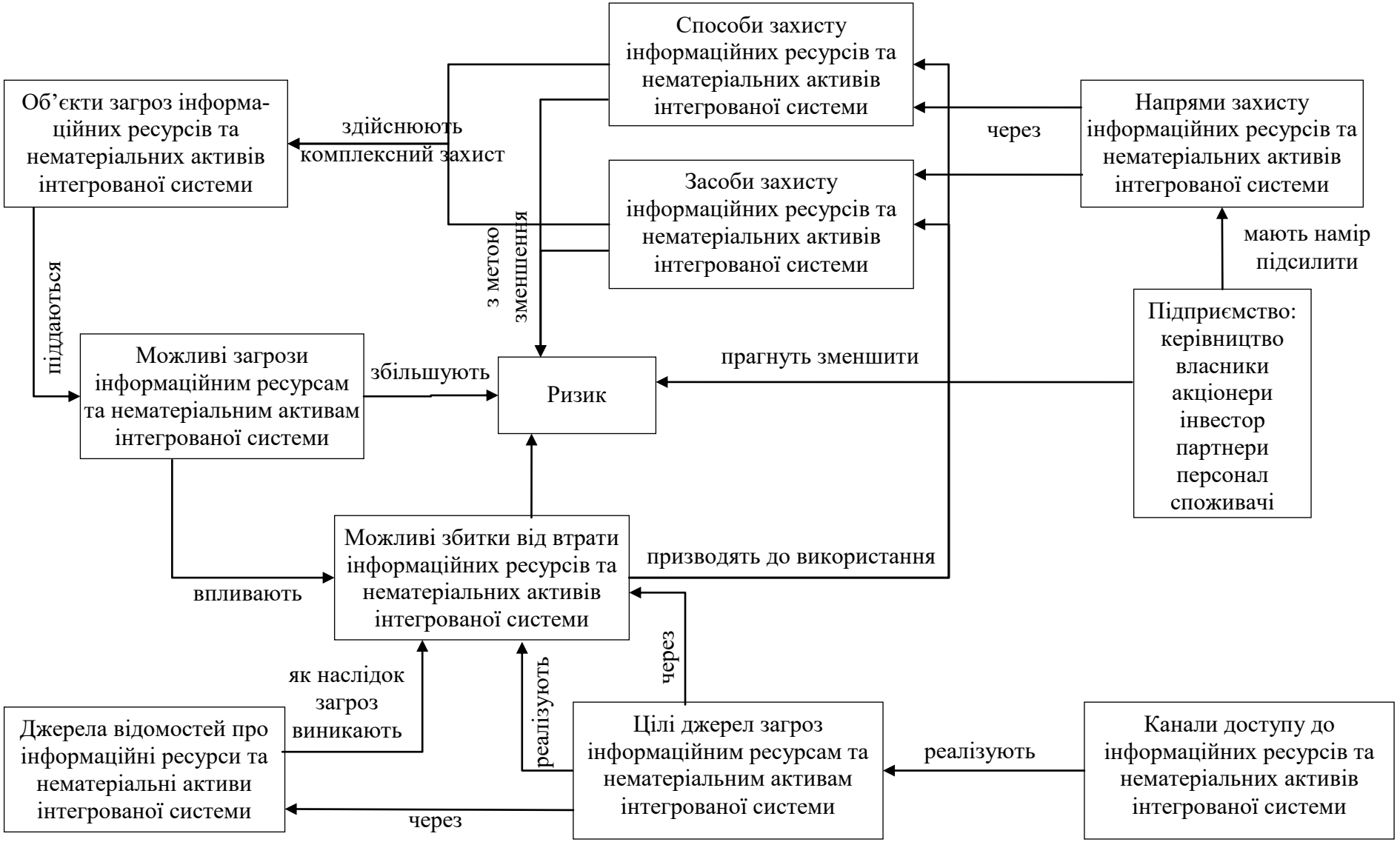

Рис. 4.18. Концептуальна модель процесу захисту інформаційних ресурсів та нематеріальних активів в інтегрованих системах

Джерело: сформовано автором.

− витрати на допоміжні матеріали;

− оплата провайдерам різних послуг Інтернету;

− амортизаційні відрахування;

− додаткові витрати у разі залучення сторонніх підприємств до робіт з розвитку інформаційних систем;

− витрати на рекламні кампанії, що проводяться;

− витрати, обумовлені недостовірністю обробки інформації;

− витрати, викликані відмовами у роботі технічної частини системи.

Далі можна використовувати методику аналізу економічної доцільності захисту інформації при зміні форми власності підприємств (рис. 4.19).

Застосування алгоритму аналізу ефективності захисту інформації дає можливість аналізувати витрати. Тобто система буде ефективною у тому випадку, якщо витрати на її створення будуть меншими за витрати внаслідок знищення або блокування інформації, її несанкціонованого витоку. Вартість засобів забезпечення ЗІ має відповідати ризику і прибутку, тобто вкладання коштів у СЗІ мають показати скорочення можливих втрат від реалізації загроз. Розробка концепції, політики та програми ЗІ повинна визначати обсяг інвестицій у напрямку найбільшої уразливості.

Як показали дослідження, найбільш ризиконебезпечним і витратним є процес бухгалтерського обліку. Одна помилка може викривити інформацію про фінансовий та майновий стан підприємства, установи чи організації.

В сучасних умовах, що характеризуються швидкими темпами розвитку комп’ютерних технологій, роль та цінність облікової інформації особливо зростає. При налагодженні та функціонуванні комп’ютерних систем частина облікової інформації стає доступною для сторонніх осіб [202]. Тому слід за допомогою особливих внутрішніх положень (наказів, інструкцій) обмежити доступ сторонніх осіб до інформації, яка є комерційною таємницею підприємства, а також встановити або передбачити механізм перевірки звітної інформації, що виходить за межі підприємства.

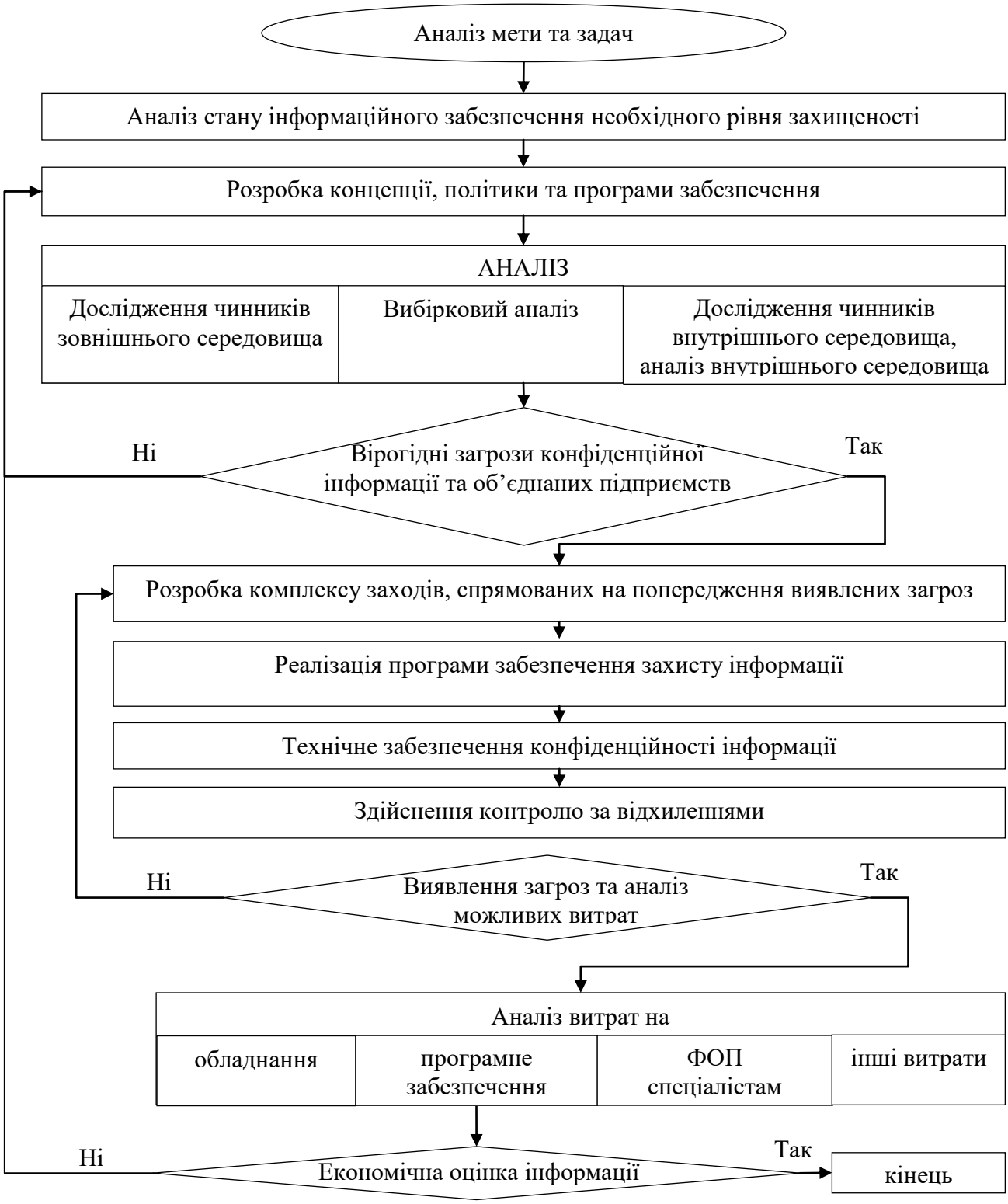

Рис. 4.19. Процесний підхід аналізу ефективності захисту інформації

Джерело: розроблено автором.

Досвід комп'ютеризації обліку на підприємствах дозволяє виділити дві передумови, характерні для організації комп'ютеризованого обліку [202]:

– наявність грошових коштів для інвестицій у створення та експлуатацію

інформаційної системи (80 % невдач у комп’ютеризації обліку зумовлені відсутністю коштів);

– зацікавленість керівництва підприємства у впровадженні інформаційних систем (на шляху комп’ютеризації обліку, як показали дослідження, через незацікавленість керівництва зазнали невдач близько 20 % підприємств).

Створення комп’ютерних систем обліку має базуватися на таких основних принципах [202]:

– економічна доцільність (переваги, що очікуються від використання системи, мають перевищувати витрати на проектування, впровадження, навчання, супровід);

– контроль (створення паралельних інформаційних потоків, що контролюють один одного та забезпечують достовірність облікових даних);

– гнучкість (система, що створюється, повинна мати достатній запас гнучкості, щоб забезпечити можливість реагування на зміну зовнішніх факторів);

– сумісність (систему слід проектувати з урахуванням людського фактора та організаційних особливостей підприємства, вже наявних комп’ютерів і програм);

– універсальність (програмна система має вирішувати не окреме завдання, а виконувати стандартні процедури й обробляти конкретне завдання як окремий випадок більш загального);

– системний підхід (введення інформації в систему і багатократне її використання);

– надійність (забезпечується різними способами, наприклад, дублюванням структурних елементів системи або їхньою надлишковістю);

– моделювання (побудова моделі програмного засобу, що описує основні особливості інформаційно-логічної структури системи обробки облікових даних, правила її функціонування й адаптації до потреб користувача);

– захист і безпека даних (система, що проектується, має сприяти захисту

активів підприємства від нераціонального їхнього використання і забезпечувати надійність та безпеку інформації в системі.

Якісна комп'ютеризована система бухгалтерського обліку має виконувати такі функції щодо безпеки даних [51, 221]:

1) поділ доступу до функцій і даних системи шляхом авторизації користувачів за паролем;

2) шифрування даних;

3) наявність контролю за входом до системи і ведення журналу робочого часу;

4) контроль за періодичністю створення резервних (архівних) копій інформації.

Бухгалтерська інформаційна система інтегрованих підприємств має забезпечувати: автоматизоване вирішення всього комплексу завдань бухгалтерського обліку, планування, аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства, а також внутрішнього контролю; одержання оперативної інформації, що постійно змінюється, про поточний стан справ на підприємстві.

Такий режим важливий, наприклад, для підприємств сфери зв'язку та інформатизації, які намагаються більш ефективно використовувати свої ресурси, а також для інших підприємств, де відбувається постійний рух великих обсягів коштів. Об'єднання підприємств можуть мати філії або склади, які географічно розміщені відокремлено. Крім того, такі підприємства можуть належати групі власників. Тому актуальним є наявність в комп'ютерних системах обліку КСБО робочих місць з можливістю здійснювати обмін даними для оперативного управління із центру для ефективного захисту інформації.

В процесі оцінки ефективності необхідно використовувати міжнародний стандарт управління інформаційною безпекою ISO 17799: 2000, в якому відображені основні поняття та методика якісної оцінки рівня захищеності інформаційної системи [42]. Оцінюється відповідність системи певному класу, рівню захищеності чи певному стандарту безпеки. Позитивними сторонами є

виявлення основних загроз безпеки для бізнес-процесів, розробка рекомендацій для підвищення поточного рівня захищеності облікової інформації. Таким чином, розробка методичних підходів щодо розрахунку економічної ефективності захисту інформації підприємств різної форми власності є важливим кроком, оскільки сприяє скороченню витрат, надає більшу ефективність передачі даних, точність і достовірність.

Аналіз використовуваних захисних методів і заходів свідчить, що їхня реалізація для кожного підприємства різна, відповідно, і ефективність таких заходів для одних об’єктів вища (холдинги, кластери, фінансово-промислові групи), а для інших нижча (об’єкти малого бізнесу). Результати дослідження можуть бути використані при підготовці фахівців з питань захисту інформації або при розробці комплексних систем захисту інформації для підприємств різної форми власності.

Висновки до розділу 4

У четвертому розділі «Ресурсне забезпечення розвитку підприємств інтегрованої системи» обґрунтовано методичні засади оптимізації оргструктури управління інтегрованих систем, установлено особливості обліку та формування фінансової звітності інтегрованих підприємств, сформовано механізми впровадження акредитивної форми розрахунків, проведено моделювання маркетингової стратегії розвитку інтегрованих підприємств сфери зв’язку та інформатизації, вдосконалено методологічні основи формування інтеграційних форм розвитку підприємств сфери зв’язку та інформатизації на прикладі підприємств поштового зв’язку, здійснено структурно-функціональне моделювання процесу інтеграції національних підприємств сфери зв’язку та інформатизації, систематизовано підходи до розвинення процесів конвергенції послуг, запропоновано модель процесу захисту інформаційних ресурсів та нематеріальних активів в інтегрованих системах.

1. Представлено процесну матричну організаційну структуру інтеграційної форми підприємства сфери зв'язку та інформатизації, що являє собою комбінацію двох видів поділу: створюється шляхом поєднання лінійної та програмно-цільової структур та має високий ступінь пристосування до змін у середовищі, можливість одночасного впровадження різних типів стратегічної ініціативи, можливість прийняття керівником проекту швидких креативних рішень, значний ступінь активізації діяльності керівників і працівників управлінського персоналу, скорочення строків створення нової техніки та технології, зменшення вартості робіт, забезпечення гнучкості та оперативності маневрування ресурсами при виконанні кількох програм в межах одного підприємства, підвищення якості створених технічних систем тощо. При функціонуванні такої структури управління спрямовано на виконання певної цільової задачі, у вирішенні якої беруть участь всі ланки підприємства, та при цьому можна мінімізувати загрози від застосування нових нестандартних форм зайнятості та праці.

2. Встановлено, що існує специфіка обліку в інтегрованих підприємствах, яка проявляється при формуванні статутного фонду та змінах у його величині і структурі; розрахунку фінансових результатів та використання прибутку; складання і надання фінансової звітності. На основі дослідження організації бухгалтерського обліку в інтегрованих підприємствах визначено, що в інтегрованих підприємствах необхідно проводити аналіз результатів обліку з метою складання звітності та прийняття управлінських рішень щодо їхнього своєчасного фінансування та розвитку. Тільки в такому випадку найбільш раціональними є адаптація форми бухгалтерського обліку та розробка механізму ведення спрощеного обліку в інтегрованих підприємствах. В свою чергу, досліджувані наявні регістри аналітичного та синтетичного обліку ще потребують відповідного аналізу, удосконалення та оптимізації.

Обґрунтовано, що з поступовою інтеграцією підприємств та країни в цілому у міжнародні відносини, обсяги міжнародних контрактів поступово зростатимуть, що приведе до збільшення потреби підприємців у проведенні

міжнародних розрахункових операцій. Саме тому доцільно застосовувати механізм акредитивних розрахунків, наведений в дослідженні, який стає необхідною умовою під час здійснення міжнародних розрахунків інтегрованими підприємствами. Для підвищення привабливості використання акредитивної форми розрахунків розроблена спрощена форма акредитива у внутрішніх розрахунках. Спрощення схеми розрахунків по акредитиву запропоновано здійснити за рахунок з'єднання функцій банку постачальника і банку покупця в одному банку. Таким чином, інтеграційні підприємства зможуть зменшити свої ризики при здійсненні розрахунків.

3. Запропоновано конструктивну модель формування маркетингової стратегії розвитку інтегрованих підприємств, в якій враховуються та узгоджуються стратегії інтегрованих підприємств і стратегії розвитку регіону й економіки країни. Визначено, що при формуванні маркетингової політики інтегрованих підприємств особливу увагу слід приділити розробленню іміджу з метою залучення партнерів до інтегрованих підприємств та забезпечення ефективного просування. Запропоновано застосувати нейромаркетинг для збільшення кількості споживачів та реалізації маркетингової стратегії сфери зв'язку та інформатизації. Обґрунтовано, що реалізація маркетингової стратегії інтегрованих підприємств сфери зв'язку та інформатизації сприятиме зростанню активності підприємств, що входять до складу інтегрованих підприємств, і сталому розвитку самої сфери зв'язку та інформатизації й країни в цілому.

4. Встановлено, що для вирішення стратегічних завдань в умовах сучасних інтеграційних процесів доцільно створювати в Україні ефективні інтеграційні форми розвитку підприємств у сфері зв'язку та інформатизації з метою збільшення їхньої конкурентоспроможності, забезпечення ресурсозбереження, збільшення прибутку, а також підвищення продуктивності праці та соціальної справедливості. Запропоновано кластерний підхід щодо формування стратегії розвитку сфери зв'язку та інформатизації з метою визначення основних елементів кластера, запровадження державно-приватного

партнерства, застосування науково-методичного підходу оцінки впливу впровадження кластерної форми діяльності з урахуванням регіональних особливостей та формування системи ефективних партнерських зв'язків.

Визначено, що сучасні форми економічної діяльності впливають на ринок не лише за рахунок використання принципів та закономірностей їхнього функціонування, а й через координацію діяльності державних органів влади. Тому в умовах такого партнерства підприємства сфери зв'язку та інформатизації зможуть вирішувати стратегічні завдання на основі раціонального розподілу ресурсів приватного бізнес-середовища кластера, мобільності та інноваційності його учасників та підтримки з боку держави.

Разом із тим аналіз практичної діяльності учасників інтеграційних процесів показав, що досягнення ефекту синергії на підприємствах можливий лише при застосуванні базових механізмів конвергенції. Обґрунтовано, що конвергенція у сфері зв'язку та інформатизації впливає на технології, системи і мережі та бізнес-процеси виробництва, споживання послуг і розвиток структури підприємства. Виявлені передумови такого впливу: трансформація традиційних послуг в нові, конвергентні, які змінюють основні процеси їхнього створення, реалізації, організаційну структуру сфери, архітектуру мережевої структури, економічні категорії, ринкові взаємовідносини, на основі яких автором сформовано механізм співпраці та надання суб'єктами господарювання послуг через мережу ПАТ «Укрпошта» з метою раціональної оцінки ринкової позиції кожної послуги та можливості її розвитку.

5. Процес використання захисних методів і заходів свідчить, що їхня реалізація для кожного підприємства різна, відповідно, і ефективність таких заходів для одних об'єктів вища (холдинги, кластери, фінансово-промислові групи), а для інших нижча (об'єкти малого бізнесу). Автором удосконалено методологічний підхід до оцінки економічної ефективності захисту інформації в інтегрованих системах з метою вимірювання ефективності витрат на захист інформації. На основі аналізу таких факторів, як політика безпеки, організація захисту, управління персоналом, фізична безпека, доступ до систем,

відповідність вимогам захисту інформації побудовано оптимальний алгоритм автоматизації захисту інформації, що дасть змогу зменшити в практичній діяльності витрати та мінімізувати ризики при інтеграції підприємств. Також обґрунтовано та охарактеризовано основні елементи прогнозування можливих загроз, що беруть участь у процесі захисту інформаційних ресурсів та нематеріальних активів інтегрованої системи. На основі цього запропоновано концептуальну модель процесу захисту інформаційних ресурсів та нематеріальних активів в інтегрованих системах, що заснована на послідовному взаємоузгодженні дій елементів процесу захисту інформаційних ресурсів та нематеріальних активів в інтегрованих системах

Отже, проведене дослідження з розробки ресурсного забезпечення розвитку підприємств інтегрованої системи є базисом до формування методичного інструментарію визначення ефективності інтеграції підприємств сфери зв’язку та інформатизації.

Основні наукові результати, викладені в даному розділі, опубліковано в роботах [62, 142, 148, 155, 158, 159, 163, 165, 169, 183, 184, 204, 205, 353, 355, 356].

РОЗДІЛ 5
МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ІНТЕГРОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ЗВ'ЯЗКУ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

5.1. Стратегічні напрями розвитку державно-приватного партнерства та бізнес-взаємодії

Сфера зв'язку та інформатизації залишається однією з найстабільніших та таких, що динамічно розвивається, серед галузей економіки та забезпечує достатньо високі темпи росту послуг зв'язку та інформатизації, покращення їхньої якості та впровадження нових послуг, технологій, розвитку мереж зв'язку.

Сьогодні ПАТ «Укртелеком» — це українська приватна телекомунікаційна компанія на ринку комплексних послуг, найбільший в країні оператор фіксованого зв'язку. Компанія надає практично всі види сучасних телекомунікаційних послуг — телефонний зв'язок; доступ до Інтернету; інтерактивне телебачення; телеграфний зв'язок.

Товариство надає наступний спектр телекомунікаційних послуг [268]:

– інтернет;

– мобільний зв'язок;

– місцевий телефонний зв'язок;

– Дата-Центр (послуги Hosting та Collocation);

– відомча телекомунікаційна мережа;

– відеоконференц-зв'язок;

– скорочені телефонні номери;

– ISDN;

– послуги передавання даних;

– послуга 800;

– послуга 900 (аудіотекс);

– послуги контакт-центру;

– канали для передавання програм та мовлення;

– міжміський телефонний зв’язок;

– міжнародний телефонний зв’язок;

– SIP-телефонія;

– додаткові послуги міжміського та міжнародного телефонного зв’язку;

– аудіотекс;

– послуги таксофонів;

– телеграфний зв’язок;

– послуги проводового радіомовлення.

Для операторів та провайдерів ПАТ «Укртелеком» надає додатково наступний спектр послуг:

– обмін трафіком;

– телефонна каналізація;

– цифрові канали електрозв’язку;

– місцеві канали.

Для національних операторів IP-телефонії — мережний транзит.

Дослідження оцінки ефективності використання телекомунікаційних засобів, проведених в різних галузях національного господарства, свідчать про значний виграш, отриманий споживачами послуг. А саме, використання зв’язку на транспорті в 1,5–2 рази збільшує його пропускну спроможність, в сільському господарстві оснащення засобами зв’язку збільшує ефективність використання машин на 25 %, зменшує збитки робочого часу на 20–40 %, в будівництві — продуктивність праці зростає на 15 % тощо [48, 195–196].

Для визначення конкурентоспроможності різних країн з розвиненою економікою до числа важливих показників відносяться: частка вкладень у сферу зв’язку та інформатизації в загальній сумі капітальних вкладень, телефонна щільність на 100 мешканців, кількість факсів на 1000 мешканців, час вихідних телексних повідомлень в хвилинах на одного мешканця, ступінь задоволення потреб в забезпеченні інформаційного простору тощо.

Аналіз динаміки доходів галузі за окремими сегментами показує, що темпи зростання доходів від надання телекомунікаційних послуг суттєво уповільнились та збереглась позитивна динаміка зростання доходів від надання послуг поштового зв'язку. У січні-червні 2018 р. на 616,2 млн грн реалізовано телекомунікаційних послуг споживачам, у тому числі населенню — на 420,3 млн грн, що у порівнянних цінах, відповідно, становить 98,4 % та 101,9 % від обсягу реалізованих послуг за січень-червень 2017 р.

62,3 % доходів займає рухомий (мобільний) зв'язок в загальному обсязі. 12,4 % становлять доходи від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку, інтернет-послуг — 12,2 %, трансляції, ретрансляції теле- та радіопрограм, 1,7 % технічного обслуговування й експлуатації обладнання в мережах мовлення, радіозв'язку.

Рухомий (мобільний) зв'язок займає 64,7 % в обсязі реалізації послуг населенню, інтернет-послуги — 13,6 %, фіксований телефонний зв'язок — 13,5 %, трансляція, ретрансляція теле- та радіопрограм, 1,3 % — технічне обслуговування й експлуатація обладнання в мережах мовлення, радіозв'язок.

По-перше, такі зміни в діяльності підприємства пов'язані з тим, що на сьогоднішній день телекомунікаційні послуги зазнали значних змін, пов'язані з активізацією розвитку інфокомунікаційних технологій, в результаті чого склалася ситуація, яка характеризується наявністю на ринку послуг зв'язку традиційних загальнодоступних послуг (фіксована міська і сільська телефонія) і нових послуг (мобільний зв'язок, Інтернет, SIP-телефонія та IP-телебачення і т. ін.).

По-друге, це реорганізація організаційно-правової форми власності підприємства. Підгалузь електрозв'язку в Україні, як і в усьому колишньому СРСР, значно відставала від розвинених країн як за рівнем технологій, так і за рівнем забезпечення попиту на послуги зв'язку. Магістральні лінії зв'язку були майже всі аналоговими, виключно на металевому кабелі. Телекомунікаційне обладнання було застарілим та відставало від актуального стану техніки на кілька десятків років. За основними показниками розвитку зв'язку Україна

займала шосте місце серед республік колишнього СРСР.

Для більш ефективного управління сферою зв'язку та інформатизації та вдосконалення організаційної структури було здійснено її реорганізацію. Міністерство зв'язку залишилось без мобільних активів. Цей крок не тільки знизив вартість ВАТ «Укртелеком», але і підірвав перспективи його розвитку — у той час очевидно, що майбутнє за мобільним, а не за стаціонарним зв'язком. Дослідження показали, що продаж контрольного пакету акцій ЗАО «UMS» було стратегічною помилкою держави, яка суттєво знизила ринкову вартість «Укртелекому».

В 2004 році Генеральна Прокуратура України звернулась до Господарського суду м. Києва з позовом про скасування результатів продажу контрольного пакету акцій ЗАО «UMS», посилаючись на положення Державної програми з приватизації на 2000–2002 роки, але суд відмовив в задоволенні позову [310].

Після цього в 2004 році була здійснена чергова спроба продажу ВАТ «Укртелеком», яка нічім не закінчилась. Починаючи з 2005 року, ВАТ «Укртелеком» неодноразово готували до конкурсу, але постійна політична нестабільність та непогодженість позицій між всіма гілками влади відкладала цей процес.

Розпорядженням № 1948 від 12 жовтня 2010 року Кабінет Міністрів України затвердив умови проведення конкурсу з продажу акцій ВАТ «Укртелеком», та ФДМУ призначив дату проведення конкурсу на 28 грудня 2010 року зі стартовою ціною 10,5 млрд грн.

Але у зв'язку з жорсткими обмеженнями щодо учасників конкурсу, а саме недопущенням до конкурсу компанії з державною часткою в капіталі понад 25 % (наприклад, Deutsche Telekom) та компанії із часткою доходу більш ніж 25 % від загального ринку телекомунікацій в будь-якій країні (наприклад, «Київстар»), а також великими проблемами в товаристві (починаючи з 2007 року ВАТ «Укртелеком» показує негативний фінансовий результат, великі борги по наданим кредитам тощо), заяву на покупку акцій ВАТ «Укртелеком»

надала лише одна компанія — Австрійський інвестиційний фонд «EPIC» та внесла відповідний внесок для участі у конкурсі. У зв'язку з цим ФДМУ вимушений був провести конкурс з одним учасником.

ФДМУ замовив незалежну оцінку вартості активів ВАТ «Укртелеком» (проводив її ТОВ «Остров»), який оцінив вартість 92,79 % пакету акцій товариства у 10 млрд 575 млн 100 тис. грн. Австрійська компанія «EPIC» дала згоду та перерахувала кошти двома траншами, а саме перший 8 квітня 2011 року в розмірі 4, 237 млрд грн та другий 10 травня 2011 року в розмірі 5,3 млрд грн (раніше для участі в конкурсі було виплачена 1,050 млрд грн).

11 травня 2011 року ФГМУ передав Австрійському інвестору пакет акцій 92,79 % ВАТ «Укртелеком» та підписав відповідний акт. З цього дня держава перестала володіти активами ВАТ «Укртелеком», та вони перейшли (92,79 %) Австрійській компанії «EPIC». Так закінчилась довготривала, більш ніж 10 років, епопея з приватизації державного монополіста ВАТ «Укртелеком».

ПАТ «Укртелеком» — це підприємство, організаційна структура якого сформована за вертикальним принципом управління фінансами, технологічними процесами, персоналом. З 2011 року ВАТ «Укртелеком» перейшов на дворівневу систему управління компанією. При цьому в регіональних філіях відбулася централізація функцій бухгалтерського обліку, фінансів, кадрового обліку, управління персоналом, юридичного забезпечення. В центрах відповідальності (відокремлені структурні підрозділи) залишились тільки виробничі функції.

Враховуючи досвід світових тенденцій, «Укртелеком» здійснює розвиток агентської та дилерської мережі, за допомогою якої розширюється база споживачів. Агент — це людина (не працівник ПАТ «Укртелеком»), який продає послуги «Укртелекому» за винагородження.

Реклама є одним з найважливіших напрямків концептуального розвитку і створення фірмового стилю ПАТ «Укртелеком», що в своїй практиці використовує ряд агентств, за допомогою яких здійснює маркетингові заходи, що сприяють наповненню бази.

Незважаючи на те, що оператори та провайдери є конкурентами в наданні телекомунікаційних послуг, «Укртелеком» успішно взаємодіє з ними з питань розміщення орендного обладнання, пропуску вхідного навантаження телефонного зв'язку та мережі передавання даних, оренди каналізації.

Одним з найважливіших питань товариства є зниження дебіторської заборгованості. В даному напрямку є партнерами банківські установи, за допомогою яких здійснюється збір коштів за надані послуги та інші розрахунково-касові операції. «Укртелеком» бере участь у програмі соціальної підтримки пільгової категорії громадян, забезпечуючи їх телекомунікаційними послугами, співпрацює з Департаментом праці та соціальної політики та з бізнес-партнером ПАТ «Обленерго» за кліринговим принципом (рис. 5.1).

Рис. 5.1. Бізнес-взаємодія партнерів ПАТ «Укртелеком» за кліринговим принципом

Джерело: складено автором за даними [184].

З метою виключення людського фактора та мінімізації витрат на виробництво експлуатації «Укртелеком» використовує безліч програмних засобів, за допомогою яких здійснює керування станціями, обліковує технічні дані, обліковує та тарифікує обсяг наданих послуг, документообіг.

Необхідно зазначити, що обмін інформацією здійснюється цілісно з одного програмного забезпечення в інший.

Враховуючи важливість своєчасного виконання тих або інших завдань, «Укртелеком» в особі Одеської філії одним із перших втілив електронний

документообіг. Це програмний продукт, який дає змогу в першу чергу замінити паперові носії та активно контролювати та впливати на кінцевий результат виконання.

Основними постачальниками програмних забезпечень є наступні фірми:

- «Інрантелеком» — ПЗ АСКР (Автоматизована система комплексних розрахунків);

- «Рико» — ПЗ АСТЛО (Автоматизована система технічного та лінійного обліку);

- «Приоком» — ПЗ УС (Універсальна система);

- «Парус» — ПЗ «Парус» (Автоматизована система фінансового документообігу)

- «1С» − ПЗ «1С Зарплата» (Зарплата та управління персоналом);

- «Софтлайн» − ПЗ «Мегаполіс» (документообіг).

Основними постачальниками обладнання широкосмугового доступу до мережі Інтернет є наступні фірми: «Huawey» — Китай, «Iskratel» — Словенія, «Есі» — Ізраїль.

Основними постачальниками обладнання опорної мережі передавання даних є наступні фірми: «Циско» — США, «Джуніпер», «ZTE» — Китай. Основними постачальниками комутаційного обладнання є наступні фірми: Siemence «EWSD» — Німеччина, «Квант Е» — Рига, Фарлеп «F1500» — Україна [70, 299].

Одним із важливих партнерів ПАТ «Укртелеком» є ПАТ «Укрпошта» та ТОВ «Укркур'єр», які сприяють своєчасній доставці до абонентів рахунків за надані послуги, листів та іншої інформаційної кореспонденції.

«Укртелеком» веде прозору цінову політику, що підтверджує співпраця з Державною інспекцією по контролю за цінами, яка контролює ціни на послуги, а також узгоджує підвищення цін.

Міжнародні оператори зв'язку мережі Інтернет, які продають послуги з організації передавання даних у міжнародному сегменті: Levol 3, TeliaSonera, GlobalCross.

Взаємовигідне співробітництво ПАТ «Укртелеком» з іншими організаціями має дати позитивні та ефективні зрушення в діяльності галузі зв'язку на території України. Створення бізнес-взаємодії в мережевій структурі, практично не змінюючи організаційно-правової форми підприємства, повинно входити до пріоритетних стратегічних цілей галузей зв'язку. Але треба зазначити, що в даній моделі зв'язки спрямовані тільки в двосторонній спрямованості, тобто від ПАТ «Укртелеком» до кожного з учасників бізнес-взаємодії.

Прикладом співробітництва ПАТ «Укртелеком», мобільних операторів, ПАТ «Укрпошта» є доставка клієнтам лікарських засобів за системою «Ліки поштою».

Наприклад, клієнту знадобився лікарський засіб, а поблизу немає аптечного закладу, тоді клієнт може звернутися до найближчого відділення поштового зв'язку. Наразі наявності необхідних медикаментів клієнт купує медикаменти, в іншому випадку він може замовити необхідні ліки. Після отримання замовлення клієнтом ПАТ «Укрпошта» зв'язується з аптечним закладом та робить замовлення на необхідні ліки чи відправляє замовлення за допомогою Інтернету.

Завдяки оператору мобільного зв'язку ПАТ «Укртелеком» зв'язок між учасниками взаємодії може буде дешевшим, також як і послуги Інтернету чи стаціонарного зв'язку. Ліки будуть доставлені на ПАТ «Укрпошта» автомобільним транспортом; припустимо, що це не транспорт ПАТ «Укрпошта», а транспорт від автотранспортної фірми (транспорт може бути спільним і задовольняти всіх учасників взаємодії). Також завдяки мобільним операторам можливо прослідити місцезнаходження автомобіля. Після доставлення ліків відбувається оплата за послугу. В цьому процесі бере участь банківська установа, яка забезпечує фінансовий потік. Гроші завдяки програмному забезпеченню потрапляють на рахунки учасників, які брали участь у наданні послуги, а рахунки ці відкриті в банківській установі.

Треба зазначити, що клієнт міг замовити послугу «ліки поштою» за

допомогою Інтернету, в цій ситуації ті ж самі учасники будуть брати участь в реалізації цього процесу. Якщо ж ліки дуже рідкісні і знаходяться, наприклад, у зовсім іншому регіоні України, то в даному випадку можна скористатися послугами «Укрзалізниці», а якщо необхідно привезти ліки з-за кордону, авіа- чи морськими транспортними компаніями, які теж можуть стати партнерами ПАТ «Укртелеком» [268].

Таким чином, технологічний процес реалізації послуги поділений на блоки, де кожний учасник виконує свою роль — частину цього процесу. Можна зробити висновок, що бізнес-партнери забезпечують матеріальні, фінансові та інформаційні потоки, що є складовими логістичного потоку.

Таких прикладів надання послуг за участю бізнес-партнерів ПАТ «Укртелеком» можна навести багато, але всі вони свідчать про ефективну бізнес-взаємодію, яка забезпечує зниження витрат та підвищення економічних показників кожного учасника.

Як показали дослідження історичних етапів діяльності, ПАТ «Укртелеком» — це сучасне підприємство що має розвинену інфраструктуру, займає домінуючі позиції на ринку інформаційного бізнесу України. Проте, враховуючи тенденції е-економіки, повинно об’єднатися зі своїми партнерами для покриття збитків та довгострокового розвитку в майбутньому.

Імітаціна модель державно-приватного партнерства та бізнес-взаємодії в системі інтегрованих підпиріємств наведена на рис. 5.2.

Тобто інтегрована група сфери зв’язку та інформатизації в межах державно-приватного партнерства та бізнес-взаємодії співпрацює із місцевими та державними органами влади (наприклад, сплата податків, надання соціально важливих послуг тощо), постачальниками ресурсів (наприклад, матеріальних, ринкових, інформаційних, трудових, управлінських, енергетичних, технологічних, нематеріальних, фінансових тощо), інвесторами (наприклад, приватними або державними, вітчизняними або іноземними тощо), споживачами — юридичними особами (наприклад, суб’єктами господарювання всіх сфер економічної діяльності), фінансовими установами (наприклад, із

Рис. 5.2. Імітаційна модель державно-приватного партнерства та бізнес-взаємодії

Джерело: сформовано автором

розрахунково-касового обслуговування, послуг страхування тощо), ВНЗ (наприклад, з приводу підготовки висококваліфікованих кадрів), НКРЗІ (наприклад, як із органом державного регулювання у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв'язку), міжнародна взаємодія відбувається з міжнародними організаціями (МСЕ, СЕПТ, ВПС), як двостороннє співробітництво та міжнародне економічне співробітництво (СОТ, ЗВТ).

5.2. Запровадження концепції взаємодії між інтегрованими підприємствами на основі технології ERP систем та всеосяжних інтеграційних бізнес-процесів

Концепцією взаємодії між інтегрованими підприємствами є інтеграція управлінських потоків інформації цих підприємств і приведення їх до єдиного стандарту.

Існують обставини, що ускладнюють даний процес, — це [135]:

− різнорідний характер вирішуваних підприємством завдань, що обумовлює наявність ряду різнорідних програмних систем і необхідність інтеграції різних застосувань при формуванні єдиної системи управління;

− проблеми забезпечення безпеки даних при доступі до ресурсів інформаційної системи.

Сучасне управління підприємством засноване на базі процесного підходу, що обумовлює набір базових компонент — персонал, процеси і технології. Для ефективного використання цих компонент необхідний всеосяжний, детальний підхід до процесу інтеграції потоків управлінської інформації, а також необхідна наявність технічних і бізнес-навиків для ефективної побудови і підтримки, процесних бізнес-рішень.

Таким чином, основною метою для вирішення завдання інтеграції є розробка технології інтеграції різнорідних інформаційних ресурсів, у тому

числі баз даних для підвищення ефективності обробки даних за рахунок спільного використання існуючих інформаційних ресурсів підприємства і побудови інформаційної системи управління нового покоління на базі всеосяжних бізнес-процесів.

Для цього необхідно вирішити наступні завдання:

− провести аналіз використовуваних інформаційних систем на підприємствах, встановити зв’язки між бізнесом-архітектурою підприємств і автоматизацією управлінських процесів;

− описати зв’язки бізнес-процесів та інформаційних ресурсів;

− розробити загальні вимоги до архітектури і до технології інтеграції різнорідних інформаційних ресурсів інтегрованих підприємств на базі виконуваних бізнес-процесів.

Прагнення людини впоратися з проблемами здобуття і переробки управлінської інформації полягає на даний час у взаємодії між інтегрованими підприємствами через всеосяжну інтеграцію прикладних інформаційних технологій (ІТ). Поява нових підходів і технологій створення, зберігання і доступу до інтегрованих інформаційних ресурсів відбулась завдяки еволюції обчислювальної техніки і кібернетичних методів управління інформаційними потоками. Це дозволило в рази підвищити швидкість здобуття даних і об’єми ефективно доступного інформаційного простору, утім положення із застосуванням інформації в управлінні інтегрованими виробничими утвореннями не змінилося.

Комплексність інформаційних об’єктів різного вигляду і функціонального призначення є нарівні важливою складовою з інформаційними системами (ІС), орієнтованими на сервіс користувачів. Гетерогенність є важливою особливістю подібної сукупності інформаційних ресурсів, окрім розподілу, — число форм їхнього представлення, середовищ зберігання, а також різноманіття умов і методів доступу фактично необмежене. Ресурси різного масштабу відносяться до подібних об’єктів: бази і сховища даних, електронні каталоги, повнотекстові масиви, загальнодоступність яких

забезпечується вбудованим або зовнішнім інструментарієм, надлишковим по відношенню до самого ресурсу. Інформаційним середовищем є процеси зміни властивостей інформаційних об’єктів, що впливають на систему, а також сукупність даних об’єктів.

Інтеграція ERP-систем різних підприємств проводиться як об’єднання двох незалежних систем через API або як об’єднання інформаційних потоків на базі уніфікації управлінської інформації. Інструментальні засоби призначені для інтеграції платформо-незалежних програмних застосувань, реалізованих із застосуванням сучасних технологій, і забезпечують виконання наступних основних функцій:

− створення моделей функціонування програмних застосувань;

− формування шаблонів проектування програмних застосувань;

− створення програмного API для шаблонів проектування програмних застосувань;

− автоматизацію процедури генерації коду контролерів програмних застосувань;

− збереження інформації у форматі XML, CSV для подальшого введення в реляційну СУБД і статистичного аналізу отриманих даних.

Слід зазначити, що вживання розподіленої архітектури для вирішення завдання інтеграції і розробки корпоративних інформаційних систем, різної конфігурації, дозволяє добитися підвищення швидкості інтеграції, понизити накладні і тимчасові витрати, включаючи сукупну вартість володіння програмним продуктом.

На сьогоднішній момент вживання стандартів і об’єктних технологій при проектуванні прикладних інформаційних систем займає провідні позиції [112]. Консорціум OMG (Object Management Group), що активно веде роботу по побудові комплексних стандартів інтероперабельних неоднорідних об’єктних середовищ, вносить великий вклад до формування і вживання об’єктних технологій. Центральні позиції в комплексних стандартах займає стандарт CORBA [368], що забезпечує архітектуру інтероперабельності. Крім того,

істотний вклад до об’єктних технологій внесла компанія Microsoft, розробивши об’єктну модель COM (Component Object Model) [111] і її послідовника DCOM (Distributed Component Model), які стали основою ряду програмних продуктів. Створена компанією Sun Microsystems об’єктна мова Java і засновані на ній засоби об’єктної розробки — модель JavaBeans і технологія Java Enterprise Edition, також є одним з багаточисленних інструментів для розробки інформаційних систем.

В сукупності з вказаними інструментальними засобами створені орієнтовані на окремі класи систем елементи — системи баз даних, web-технологія (технологія java-аплетів), тестові системи (Db2, Oracle та ін.).

Для процесу інформаційного забезпечення потрібне створення прикладного інформаційного середовища, що включає [9, 18, 136]:

− інформаційні ресурси і структури даних, що забезпечують накопичення, збереження, обробку, дослідження і передачу інформації;

− програмно-технічні засоби, а також інші засоби підтримки інформаційної взаємодії, що розподіляє доступ до інформаційних ресурсів.

Функціональний потенціал прикладних інформаційних систем з технічними характеристиками, що відрізняються, можуть значною мірою розрізнятися один від одного. Згідно з [281] сучасні прикладні ІС можна класифікувати за наступними позиціями:

1. Наочна область. Вимоги до інформаційної системи задаються конкретними специфікаціями наочної області.

2. Підтримувані інформаційні ресурси. Залежно від типа набору даних, використовуваних ІС істотним чином залежить вибіркова сукупність базових інформаційних технологій.

3. Функції обробки інформаційних ресурсів. Просторовий спектр можливостей обробки інформаційних ресурсів різного типа, таких як текстове повідомлення, зображення, відеоінформація, а також допустимість їхньої класифікації і кластеризації.

4. Спектр моделювання наочної області. Комплексність ряду підходів

приводить до необхідності вживання різного роду засобів управління даними в системах, побудованих за різними технологіями.

5. Умови зберігання інформаційних ресурсів. Використання різного роду пристроїв зовнішньої пам’яті, а також способів організації зберігання, виконання, індексування.

6. Величина інформаційних ресурсів. Обумовлює використання специфічних методів організації зберігання, обробки, здобуття даних, а також методів, що забезпечують їхню фізичну повноту.

7. Динаміка інформаційних ресурсів. Для динамічних ІС тип механізмів управління зберіганням, здобуттям, а також забезпеченням цілісності грає першочергове значення.

8. Архітектура системи. Будь-яка ІС може розглядатися з точки зору просторової архітектури як зосереджена, розподілена або мобільна. З точки зору функціональної архітектури основоположним принципом може представлятися архітектура клієнт-сервер, одноранговий принцип Peer-to-peer або інший.

9. Порядок обслуговування користувачів. Реалізація сервісних завдань може вироблятися як в запланований проміжок часу, так і в будь-який період функціонування системи.

10. Порядок функціонування системи. Для можливості забезпечення безперервного функціонування ІС потрібна гарантія надійності на подію відмов, а також цілісності даних.

11. Порядок і обмеження доступу. Розділення прав доступу, а також способів доступу, таких як термінальний, інтерактивний або за допомогою локальної мережі, забезпечує відповідну міру захищеності інформації.

12. Стандарти інформаційних технологій. Забезпечують термін життя системи, можливості реінжинірінга, простий перехід на новий рівень технологій, а також можливості конвергенції з іншими існуючими системами.

В даний час розробники інформаційних систем прагнуть орієнтуватися на існуючі стандарти відкритих систем [368].

Важливою перевагою вживання таких стандартів є забезпечення інтероперабельності програмних систем і засобів, тобто можливість комплексного вживання в рамках знов інтегрованих підприємств.

Взаємопроникнення концепцій, запозичення підходів і принципів різного роду областей інформаційних технологій приводить до прояву тенденцій конвергенції неоднорідних пластів технологій інформаційних систем. Прикладом є розвиток стандартів, які забезпечують кросплатформенність систем, можливість повторного використання ресурсів і програмних модулів систем [113].

Одній з найбільш гострих проблем сучасних прикладних інформаційних систем, що розробляються і експлуатованих в різних галузях економіки, є їхня розрізненість і складність взаємодії один з одним [111–112, 281]. Це істотно знижує ефективність функціонування всього програмного комплексу в цілому, оскільки вимагає виконання багаточисельних рутинних операцій. Дуже часто велику частину даних з однієї інформаційної системи в іншу доводиться переносити уручну, що неминуче приводить до помилок і займає багато часу у користувача. Відсутність відкритих програмних інтерфейсів в існуючих розподілених інформаційних системах стримує перехід на нові, досконаліші програмні рішення у сфері комп’ютерних технологій. Трудність такого роду міграції полягає в необхідності довгострокового налаштування нової інформаційної системи під існуючу інфраструктуру підприємства, а також повне, в більшості випадків ручне перенесення всіх наявних в старій системі даних в нову інформаційну систему [139].

Перераховані проблеми в першу чергу пов’язані з підходом до архітектури інформаційних систем, що закладається при їхній розробці [112, 281]. Більшість таких систем будуються як монолітний програмний комплекс, при цьому сумісність з іншими програмними засобами не планується. Безумовно, такий підхід довгий час залишався вигідний для постачальників програмного забезпечення, оскільки буквально прив’язував до себе кінцевих споживачів, не даючи можливості об’єднувати програмні рішення від різних

виробників. Тоді як спектр завдань, що вирішуються програмними засобами, був досить вузький, проблем подібного роду не виникало. Але на сьогоднішній день потреби в програмному забезпеченні настільки широкі, що багато постачальників просто не в змозі задовольнити їх своїми силами. Таким чином, ERP-системи у первинному вигляді виступають як монолітний слабо динамічний організм, який не в змозі виступати швидким інтегратором різнорідних інформаційних систем і різних підприємств, які треба інтегрувати в єдину систему.

В даний час одним з основних напрямів в розвитку програмного забезпечення став перехід від монолітної побудови інформаційних систем до мікросервісної структури. Так, зокрема, мікросервісність дозволяє полегшити масштабування програмного забезпечення, надавши можливість користуватися функціями інформаційної системи, тоді як деякі з її сервісів ще знаходяться в процесі розробки.

Проблема надійності програмного забезпечення має в даний час величезну важливість з виникненням складних багатофункціональних інформаційних систем, всілякого апаратного устаткування, програмного забезпечення і використанням обчислювальних машин як засіб управління життєво важливими і відповідальними функціями в реальному масштабі часу [112].

Дослідження показали, що найбільш якісні програмні системи дозволяє отримати мікросервісний підхід. Програмний модуль — функціональний мікросервіс можна розглядати у вигляді засобу, що знижує складність програмного забезпечення, що розробляється, і як засіб накопичення і багатократного використання формалізованих знань.

Аналіз переваг мікросервісної побудови програмних систем (зокрема, з використанням сервісно-орієнтованої архітектури — СОА) дозволяє відзначити перспективність даної архітектури побудови програмних систем, використовуваних на інтегрованих підприємствах.

Для створення єдиного інформаційного простору необхідне вживання

технологій, які надавали б можливість уніфікованого доступу до цих даних, неначебто вони мали єдину логічну і фізичну виставу [217].

Процес інтеграції даних включає:

− переміщення або копіювання даних з багаточисельних джерел в сховищі об’єднаних даних;

− забезпечення доступу до даних багаточисельних джерел;

− забезпечення запитів даних з декількох джерел, об’єднання структурованих і неструктурованих даних і збереження їх (наприклад, в сховищі проміжного рівня) для подальшого доступу.

Існує три основні методи інтеграції даних [302]: консолідація, поширення і федералізація.

Консолідація даних. В ході вживання методу дані скупчуються з сукупності первинних систем, потім відбувається процес інтеграції в єдине сховище даних. Подібний простір зберігання може використовуватися як джерело даних для інших застосувань або для підготовки звітності і проведення аналізу.

Консолідація даних — це фундаментальний підхід, використовуваний додатками сховищ даних для побудови і підтримки оперативних і корпоративних сховищ даних. Консолідація даних також може знайти додаток для створення залежної вітрини даних, але в цьому випадку в процесі консолідації застосовується лише одне джерело даних. У середовищі сховищ даних одними з самих широко поширених технологій підтримки консолідації є технологія ETL (Extract, Transform and Load) і ECM (Enterprise Content Management). Велика частина вирішень ECM направлена на консолідацію і адміністрування неструктурованих даних, таких як документи, звіти і web-сторінки.

Методи **поширення даних** виробляють дублювання даних. Ці методи, як правило, працюють в реальному режимі і виробляють транспортування даних до місць призначення, виходячи з обставин, що склалися. Оновлення в первинній системі можуть поширюватися в кінцеву систему синхронно або асинхронно. Синхронізоване транспортування вимагає, щоб оновлення в обох системах

відбувалися в межах здійснюваної транзакції. Автономно від вживаного роду синхронізації метод поширення гарантує транспортування даних в призначену систему. Така гарантія — це головна характерна особливість поширення даних. Велика частина технологій синхронного поширення даних підтримує обопільний обмін даними між первинними і кінцевими системами. Прикладами технологій, що підтримують поширення даних, є інтеграція корпоративних додатків EAI (Enterprise Application Integration) і тиражування корпоративних даних EDR (Enterprise Data Replication).

Федералізація даних сприяє складанню єдиної віртуалізації одного або одночасно декількох первинних файлів даних. Коли бізнес-додаток здійснює запит до подібної віртуалізації, то процесор федералізації даних вилучає дані з первинних сховищ даних, потім інтегрує їх згідно з вимогами запиту і віртуалізації, далі направляє результат бізнесу-додатку, від якого прийшов запит. Інтеграція корпоративної інформації EII (Enterprise Information Integration) — це зразок технології, яка підтримує федеральний підхід до інтеграції даних.

Зараз інформаційний простір практично будь-якого підприємства сформований з різних секторів, що істотно ускладнює доступ до інформації у зв’язку з відмінностями в способах її зберігання, аж до того, що кожна база даних, електронна таблиця або web-сайт вимагають спеціальних програм для витягання даних [110]. Таким чином, «кордони» між джерелами даних не лише стримують використання інформації для аналізу, але і збільшують витрати, пов’язані з процесом створення запитів і транзакцій, що пересікають «кордони» даних.

Інструментальні засоби для інтеграції і віртуалізації даних. Розглянемо детально програмні засоби для інтеграції і віртуалізації даних, наступні групи інструментів, що їх включають (рис. 5.3).

Інструменти міграції і завантаження даних були першими інструментами об’єднання інформації. Більшість цих технологій сфокусовано на переміщенні даних з однієї бази в іншу. Таким чином, ці засоби більш переважні в тих випадках, коли потрібне постійне переміщення даних або в

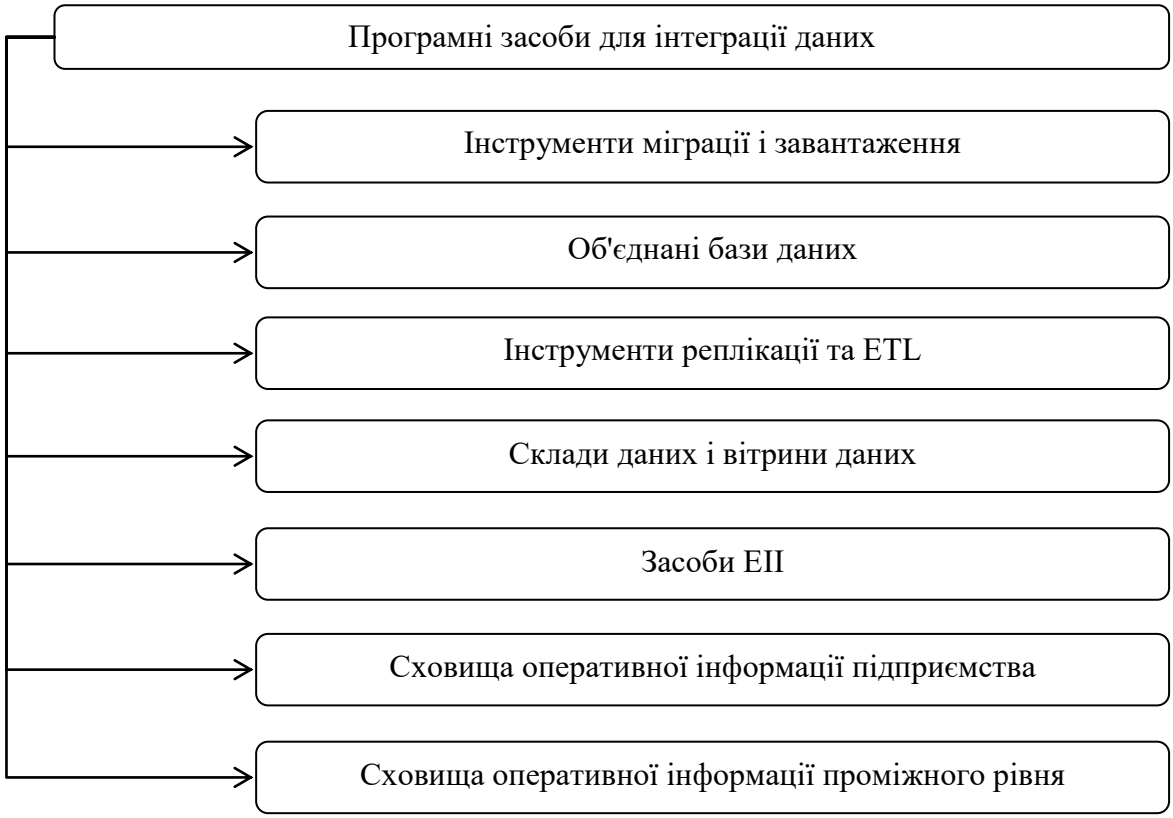

Рис. 5.3. Програмні засоби для інтеграції даних

Джерело: розроблено автором.

яких консолідація баз даних тривала, а структура джерел даних, які передаються, залишається незмінною впродовж довгого часу [110–111, 281].

Інструменти для виконання реплікації дозволяють проводити реплікацію з декількох реляційних БД різних постачальників в БД конкретного постачальника, але не навпаки. Проте знайти інструмент реплікації для здійснення «реверсной реплікації» досить просто, тому це не є істотним недоліком.

Інструменти ETL поєднують технології переміщення і реплікації даних. Як технологія переміщення даних, вони дозволяють переводити широкий спектр форматів джерел даних в широкий спектр цільових форматів шляхом процесу витягання, перетворення (з очищенням) і завантаження. Як інструменти реплікації вони можуть копіювати дані в реальному часі і в невеликих об’ємах. Інструменти ETL можуть поєднуватися з технологією реплікації для забезпечення того, щоб при зміні даних, ці зміни були передані в цільову базу даних.

Склади даних збирають дані перш за все для підтримки ухвалення рішень. Склад даних наповнюється із зовнішньої oltp-системі (Online Transaction Processing) і «змішаних» баз даних [110]. Спеціалізовані запити і аналітичні інструменти дозволяють фахівцям-аналітикам діставати доступ до даних і витягувати необхідну для аналізу інформацію.

Вітрини даних — це склади даних, що створюються для виконання спеціальних функцій усередині підприємства. Вітрини даних наповнюються інформацією з центрального складу даних.

Концепція ***сховища оперативних даних*** полягає в тому, щоб об'єднати ключові дані з багаточисельних джерел, систем або записів в одній БД, яка, на відміну від складу даних, надає можливість оновлення даних. Сховище оперативних даних підприємства ODS (Operational Data Store) націлене на збір бізнес-інформації для вирішення критично важливих завдань оперативного управління.

Інструментарій EII може служити центральною точкою об'єднання безпрецедентної кількості метаданих про власну інформацію підприємства і дозволяє встановлювати зв'язки між джерелами даних, не виробляючи переміщення або копіювання даних. Інтеграція інформації підприємства EII об'єднує на корпоративному рівні або рівні підприємства непорівнянні джерела даних, підтримуючи програмні застосування, представляючи або аналізуючи дані новими способами [111].

Об'єднана БД використовується рідко як альтернативний підхід до об'єднання інформації. Основна специфіка такого підходу полягає в тому, що дуже важко змусити кожну операцію відповідати всім джерелам даних, наприклад, зробити оптимізацію запиту, орієнтованого на реляційні дані, ефективною для оптимізації запитів на великі web-відео об'єкти.

Створення ***сховища оперативних даних проміжного рівня*** полягає в здобутті високопродуктивної БД, що працює як «постійна довготривала надоперативна пам'ять» не лише для однієї, але і для декількох БД від одного або декількох постачальників, а також неструктурованих джерел даних.

Проміжне оперативне сховище даних (ХД) може забезпечити всі переваги сховища оперативних даних підприємства (хоча в меншому об’ємі), а також покращену роботу і розширюваність БД, призначених для ухвалення особливо важливих рішень і програмних застосувань [110, 281].

Якість міжсистемної інформаційної взаємодії багато в чому залежить від об’єму і структури даних, які передаються [290]. Трансляція даних супроводиться вирішенням проблеми: з одного боку, необхідно представити як можна детальніше інформацію, щоб приймаюча сторона могла коректно тлумачити отримані дані, з іншого боку, передачі підлягають не все наявні дані, що викликане дотриманням режиму конфіденційності.

У зв’язку з цим, при реалізації інформаційної взаємодії необхідна попередня підготовка (конвертація) даних з метою генерації їхньої вистави в зрозумілому для приймаючої сторони форматі, але з врахуванням обмежень, що накладаються передавальною стороною. Для реалізації інформаційної взаємодії найбільшою мірою перспективною є експлуатація текстового формату [110–111, 281].

Основною перевагою такого формату є природність інтеграції в повідомлення додаткових елементів, які можуть бути використані для передачі семантики повідомлення.

Серед стандартів текстового формату переважно поширеною є сукупність стандартів, визначуваних за допомогою мови ***XML (Extensible Markup Language)***. На перевагу від інших мов, XML дозволяє відтворити не лише структуру, але і семантику інформації.

Особливий інтерес приділяється ***XML-технологіям*** при побудові систем обміну ***XML-документами***. Їхня найбільшою мірою важлива особливість полягає у відділенні форматування від інформаційного наповнення. ***XML*** дозволяє демонструвати дані і маніпулювати ними [110–111].

На сьогоднішній день XML може застосовуватися в будь-яких застосуваннях, яким потрібні структуровані вихідні дані, — від складних ІС з колосальними об’ємами інформації що передається, до простих програмних

систем, що використовують дану мову для опису службової інформації.

Більшість завдань, пов’язаних із створенням і обробкою структурованої інформації, для вирішення яких може застосовуватися XML, представлена в табл. 5.1.

Таблиця 5.1

Завдання, що вирішують за допомогою XML

№ з/п	Найменування завдань
1	Використання в програмних застосуваннях для зберігання і обробки структурованих даних в єдиному форматі
2	Можливість дроблення інформації, що міститься, на частини
3	Стильові таблиці XSL
4	Опис даних довільного типа, представлення спеціалізованої інформації
5	Потужне доповнення до HTML
6	Проміжний формат даних в триланкових системах при пошуку інформації у видалених базах даних
7	Базовий стандарт для нової мови опису ресурсів RDF
8	Розробка складних інформаційних систем

Джерело: розроблено автором.

Переваги XML-технології в порівнянні з іншими методами інтеграції даних представлені в табл. 5.2. Процес інтеграції даних на семантичному рівні є досить складним процесом і забезпечує підтримку єдиного способу візуалізації даних з врахуванням їхніх семантичних властивостей в контексті єдиної онтології наочної області, причому різним джерелам даних можуть бути зіставлені різні онтології.

Таблиця 5.2

Переваги XML

№ з/п	Найменування завдань
1	Простіший в порівнянні з бінарними форматами при обміні інформаційними потоками
2	Підтримка великою кількістю ПЗ
3	XML-парсери і схеми спрощують розбір структурованих документів
4	Використання інфраструктури HTML, включаючи протокол HTTP
5	Підтримка кодових сторінок Unicode, простота створення багатомовних документів
6	Текстовий, легко документований формат
7	Довільна розмітка структури інформації, що зберігається

Джерело: розроблено автором.

Дані принципи вже знаходять практичне вживання, у тому числі і на рівні програмних реалізацій. Проте складніші завдання семантичної інтеграції є предметом вивчення багатьох наукових проектів.

Ключові концепції сучасного стану речей у сфері IT — це швидкість і інновації, що має на увазі під собою впровадження новин, які забезпечують якісне зростання прикладної області і високу ефективність бізнес-процесів, що реалізовуються [139].

Основним учасником взаємодії між інтегрованими підприємствами виступає **сукупність взаємопов'язаних інформаційних процесів**. Кожен з процесів, в свою чергу, містить певний набір операцій, що реалізуються тими або іншими способами. Організаційно-економічна або бізнес-діяльність пов'язана з особливим продуктом, що називається ***економічною інформацією***.

Економічна інформація (ЕКІ) за своєю природою, з одного боку, відповідає поняттю «інформація», а з іншого — відображає особливості свого середовища функціонування, тобто економіки. Найчастіше під цим терміном розуміється перетворена та оброблена сукупність відомостей, що відображає стан і хід економічних процесів.

Структуру ЕКІ утворює конкретна інформаційна сукупність, яка має певний зміст і охоплює не економічну інформацію взагалі, а її визначні структурні одиниці.

Одиницею (структурним елементом) найвищого рангу можна вважати усю інформаційну множину деякого об'єкта (галузь, регіон, підприємство, цех, фірма, установа тощо), його інформаційну базу (ІБ). Така множина поділяється на структурні одиниці нижчого рангу, і так триває до тих пір, поки не буде досягнуто неподільних (атомарних) одиниць. Такими в ЕКІ є ***реквізити***. Отже, саме вони являють собою мінімальні (елементарні) структурні утворення ЕКІ, які мають зміст.

Кожен об'єкт (явище, процес тощо) має певні особливості і характеристики, які притаманні лише йому і виділяють його серед інших.

Скажімо, такими властивостями продукту є його ціна, габаритні розміри,

маса, потужність тощо. Характеристиками підприємства можуть бути її статутний капітал, кількість клієнтів, надані послуги і т. п.

Всі ці властивості відображаються за допомогою змінних величин, про які щойно йшла мова — так званих ***реквізитів***, або елементарних структурних одиниць ЕКІ.

Форма реквізиту являє собою сукупність символів — знаків або цифр, яка відображає повністю певні властивості об'єкта. Реквізит є логічно неподільним елементом будь-якої іншої більш складної інформаційної сукупності — подальший його поділ на менші складові порушує зв'язку реквізиту з певною властивістю об'єкта, який він відображає.

У більш формалізованому визначенні під економічною інформацією розуміється втілення відомостей про економічні відносини і процеси матеріальних, трудових і вартісних ресурсів та послуг, очікуваних або реалізованих на практиці і усуває невизначеність щодо результату цих процесів та послуг.

Зрештою взаємодії між інтегрованими підприємствами зводяться до обміну документами — як носіями економічної інформації. Все це привело до розквіту індустрії управління контентом [132].

Створена модель (рис. 5.4) полягає в контурному поділі інформаційних процесів, тобто: існує ***зовнішній контур*** між підприємством і його клієнтами, партнерами, державними службами, та ***внутрішній контур***, виконуючий функції обміну інформацією між підрозділами підприємства.

Під ***багатоконтурними інформаційними моделями*** розуміємо сукупність спрямованих контурів, які забезпечують смислові угруповання інформаційних управлінських потоків. Це забезпечує цілеспрямоване отримання інформації саме його споживачем, що робить управлінський процес більш ефективним та виконавець марно не витрачає час на непотрібну йому інформацію.

Основою обміну інформацією між контурами виступає «**інтелектуальний шлюз»**, який виконує конвертацію, фільтрацію, угруповання і функції захисту.

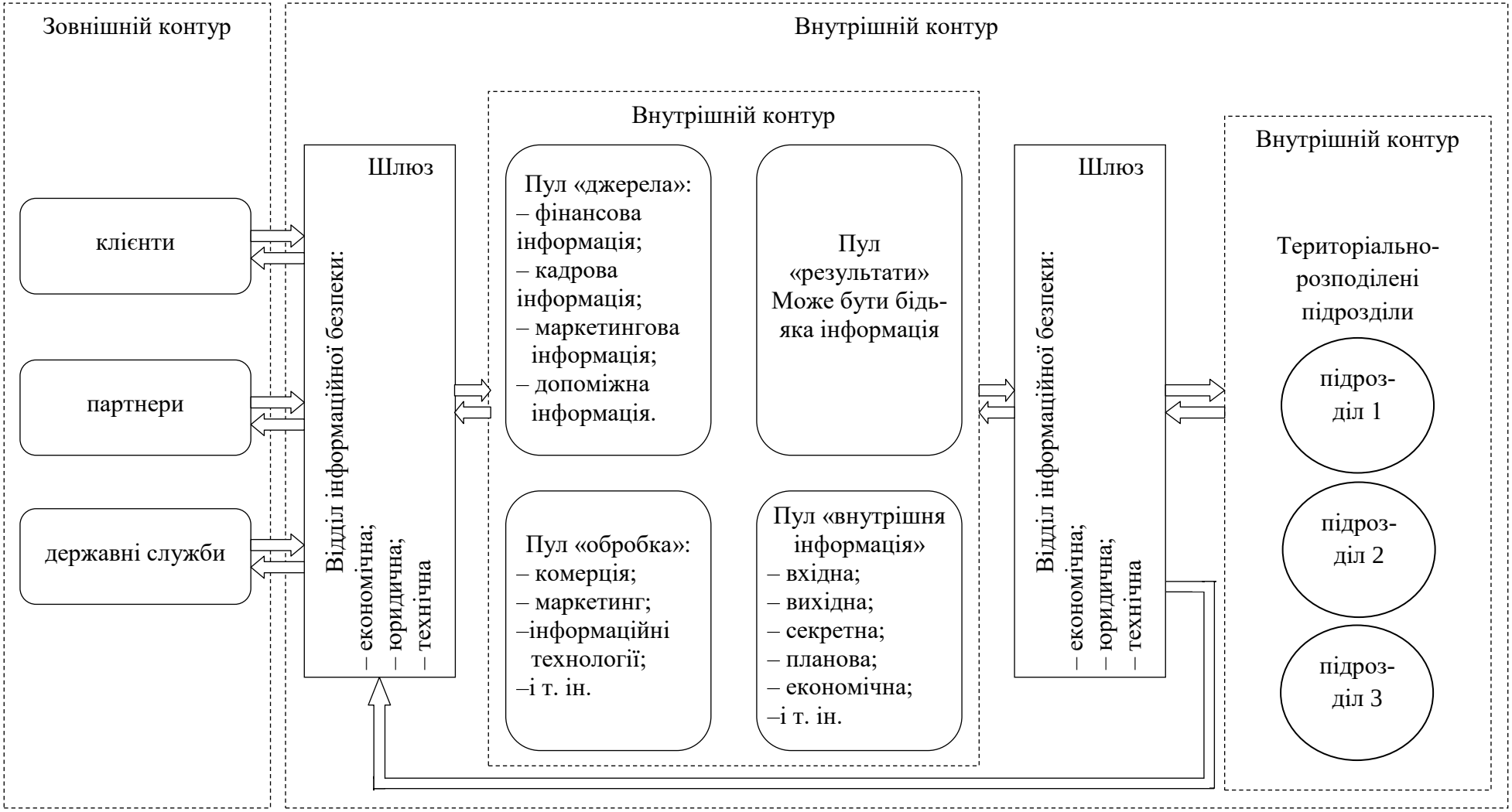

Рис. 5.4. Модель руху інформації в виробничих процесах підприємства

Джерело: сформовано автором на основі даних [137].

«Інтелектуальний шлюз» — це посередник між різнорідними інформаційними середовищами, він забезпечує обробку і адаптацію даних до інформаційних систем інтегрованих підприємств. Сам шлюз будується на потоковій обробці інформації [137].

В основі ***«інтелектуального шлюзу»*** лежить сервісно-орієнтований підхід (СОП) до розробки архітектури інформаційних систем. З технічної точки зору СОП визначає програмне оснащення у вигляді компонентів (сервісів або служб), що мають слабкі взаємини і наочно визначені з метою сумісності, підвищення гнучкості і можливості багатократного використання, при цьому повний функціонал системи реалізується у вигляді компонентів, які побудовані таким чином, що нерідко фактично ніскільки не знають про існування один одного.

Як механізм, що забезпечує узгодження сервісів один з одним, виступають бізнес-процеси. Бізнес-процес може бути визначений як сукупність взаємозв'язаних завдань, що відносяться до діяльності, яка має функціональні параметри. Бізнес-процес управляє потоком подій, викликає і координує сервіси і створює контекст для їхньої взаємодії.

Бізнес-процес є абстрактним механізмом, незалежним від того, яким чином реалізовані сервіси і яку логіку вони несуть усередині себе.

Для ефективного управління інтегрованими утвореннями підприємств необхідне чітке уявлення про бізнес-процеси, що існують в них. Дані бізнес-процеси мають специфічну особливість, яка обумовлюється специфікою інтеграції, тобто бізнес-функцій, властивих різними складовим інтегрованого об'єкта (ІО), які кардинально відрізняються один від одного, але є невіддільними його елементами. Такі бізнес-процеси ми назвали ***«всеосяжними інтеграційними бізнес-процесами»*** (ВІБП).

ВІБП можна дати наступне визначення — ***це стійка цілеспрямована сукупність взаємозв'язаних видів діяльності, яка із застосуванням технологій інтеграції перетворить виробничі входи в інтеграційні виходи, що представляють цінність для клієнтів інтегрованих підприємств***. Термін **«всеосяжні»** ми розглядаємо як об'єднання в бізнес-процесі завдань, які виконують

не лише підрозділи одного підприємства-учасника ІО, але і завдання суміжних підприємств, з вживання безперервних (єдиних для ІО) інформаційних потоків.

Так, наприклад, можна розглянути всеосяжний інтеграційний бізнес-процес трьох підприємств (рис. 5.5) — фінансово технологічна компанія «Easypay» — ПАТ «Банк Восток» і Компанії ПрАТ «Київстар» — «Прийом платежів для поповнення мобільного особового рахунку клієнта ПрАТ «Київстар»».

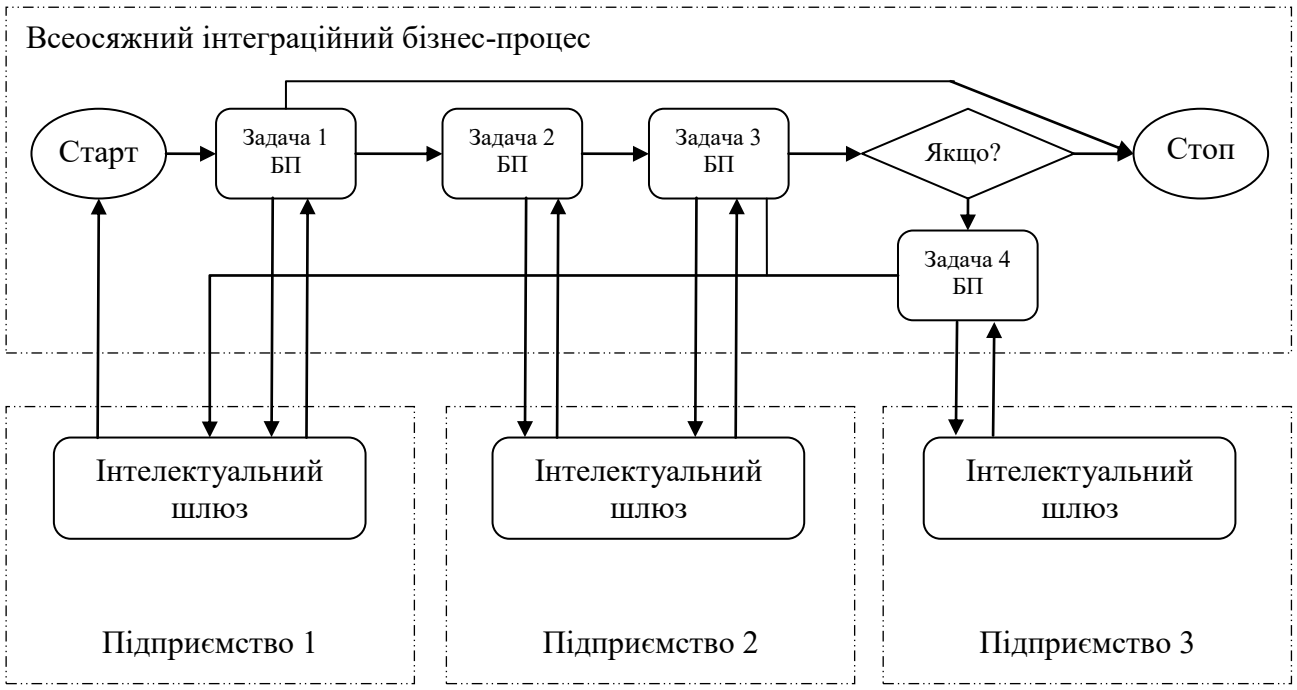

Рис. 5.5. Модель функціонування всеосяжного інтеграційного бізнес-процесу

Джерело: розроблено автором.

В даному випадку ПАТ «Банк Восток» виступає інтеграційною ланкою між клієнтом, який використовує інтерфейси компанії «Easypay» (термінал, платіжний портал, мобільне застосування) і постачальником послуги мобільного зв'язку ПрАТ «Київстар».

Для побудови ВІБП необхідно скласти «бізнес-процесну карту» [134] даної операції (табл. В.4).

На підставі бізнес-процесної карти в програмному комплексі від фірми Software AG Designer нами побудована модель всеосяжного інтеграційного бізнес-процесу «Прийом платежів для поповнення мобільного особового рахунку клієнта ПрАТ «Київстар»» (рис. 5.6).

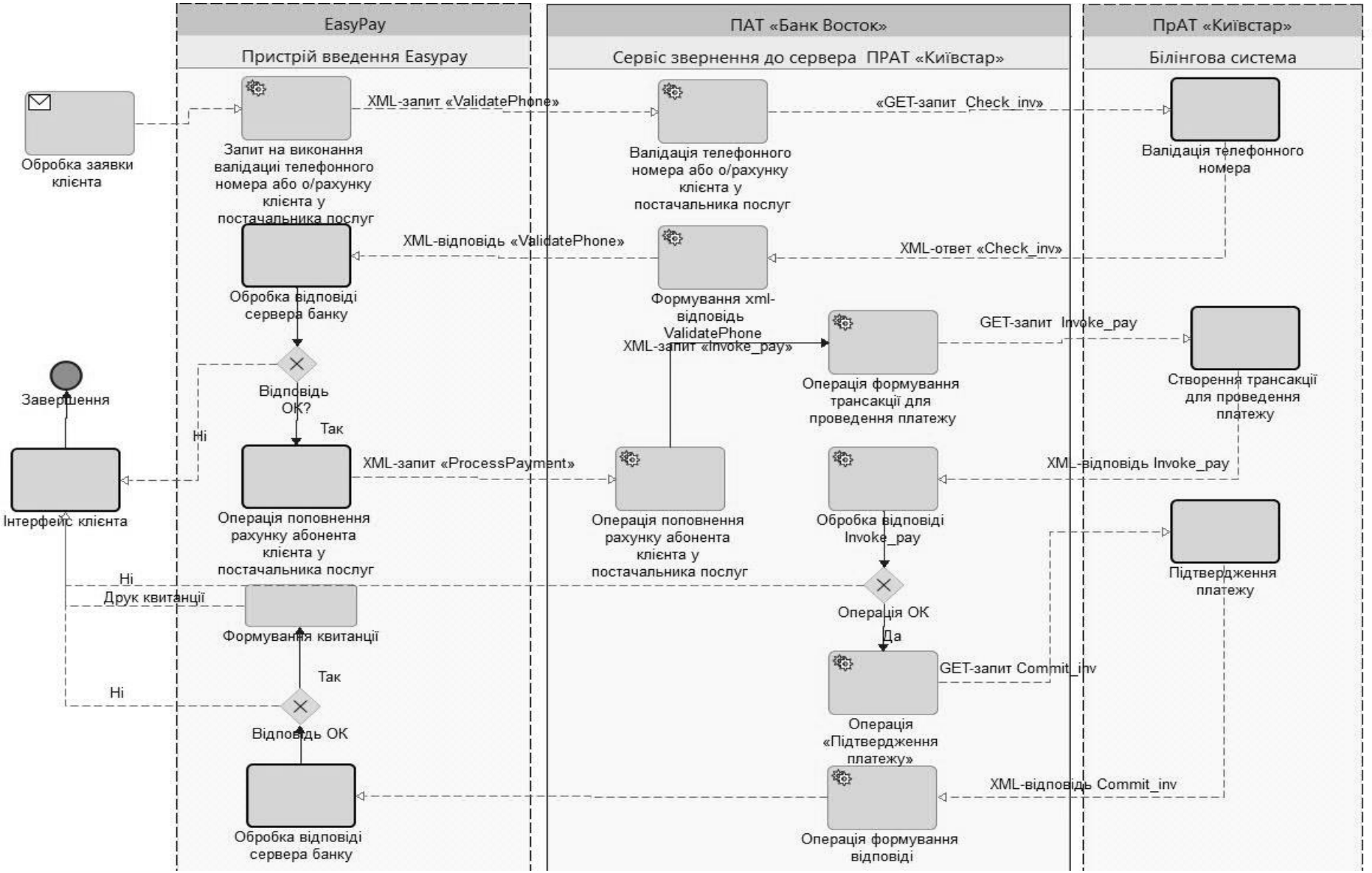

Рис. 5.6. Модель бізнес-процесу «Прийом платежів для поповнення мобільного особового рахунку клієнта ПрАТ «Київстар»

Джерело: розроблено автором.

Модель бізнес-процесу містить три «Пули», які асоціюються з трьома підприємствами, що беруть участь в інтеграційній бізнес-моделі. Для досягнення мети (поповнення особового рахунку клієнта грошовими коштами) бізнес-процес об’єднує комплекс завдань, що виконуються на трьох підприємствах послідовно. Для наочності і достовірності ми розглядаємо завдання, які мають вигляд програмних мікросервісів, що забезпечують більш регламентоване проходження всіх операцій без помилок, які б міг допускати конкретний виконавець, в т. ч. був прибраний так званий «людський чинник».

На кожному підприємстві функціонує своя специфічна ERP-система, яка вирішує питання автоматизації своїх вузько галузевих функцій. У даній роботі ми не ставимо перед собою питання детального розгляду інформаційних систем ІО, ми позначаємо напрями, технології і інструменти інтеграції цих систем.

У даному прикладі нами пропонується застосувати принцип багатоконтурних інформаційних потоків [137] з додаванням в ІТ-ландшафт ІО нового учасника — «Інтелектуальний шлюз», який побудований на принципах відкритих систем, чим забезпечується максимальна адаптивність і максимальна безпека.

«Інтелектуальний шлюз» за допомогою свого відкритого програмного інтерфейсу забезпечує з мінімальними витратами безшовне вбудовування в будь-яку сучасну ERP-систему.

Таким чином, на базі ВІБП, застосовуючи сучасні підходи до інтеграції різнорідних інформаційних систем, формується ефективна, адаптивна і безпечна ІТ-інфраструктура інтегрованого об’єкта.

Ключовими особливостями даного підходу є:

− наявність єдиної інтегруючої моделі даних, об’єднуючої в собі інформацію з різних джерел і програмних застосувань;

− єдиний механізм доступу до інформаційних ресурсів ІО, фізично розташованих в різних джерелах;

− наявність механізмів забезпечення цілісності і достовірності даних на рівні інтеграційної системи підприємств в цілому;

− досить стислі терміни впровадження нових функцій, задекларованих

бізнесом;

− мінімальні фінансові і людські витрати впровадження нових технологій;

− максимальна гнучкість і адаптивність інформаційних технологій для потреб основного бізнесу.

При цьому також постає фінансове питання інтеграції інформаційних потоків ІО. Порівняємо два варіанти інтеграції — це технологія об’єднання ERP-систем і вживання всеосяжних інтеграційних бізнес-процесів.

Розглядаючи зміни, що вносяться до монолітної erp-системі, можна з упевненістю заявити про вартість і тимчасові характеристики, які будуть досить великі, оскільки це пов’язано з внесенням змін до конкретних функціональних блоків монолітної системи. Також після змін необхідно проводити комплексне тестування всього програмного забезпечення, як такого що бере участь в проекті адаптації, так і незадіяного. Ці обставини значно збільшать вартість робіт.

При адаптації ІО з вживання технології всеосяжних інтеграційних бізнес-процесів відбуватиметься зміна лише тих блоків програмного забезпечення, які безпосередньо змінюються, що забезпечує низьку вартість при високій надійності адаптації.

Також можна зупинитися на визначенні вартості самого всеосяжного інтеграційного бізнес-процеса. Вона складатиметься з вартості ресурсів, що беруть участь при виконанні конкретних завдань. Тобто вартості таких ресурсів, як трудові ресурси, сировина і матеріали, виробничі фонди і тому подібне, плюс час виконання конкретних завдань.

Використовуючи економічні дані конкретних інтегрованих об’єктів, можна розрахувати необхідні ресурси і їхня вартість для впровадження і виконання всеосяжних інтеграційних бізнес-процесів.

5.3. Максимізація цінностей при створенні ланцюжка вартості інтегрованої групи підприємств

Інтеграція підприємств є однією із сучасних тенденцій розвитку світової економіки. Конкурентоздатність національної економіки розвинених країн багато в чому визначається наявністю сектора потужних горизонтально або вертикально інтегрованих структур, в рамках яких досягається концентрація промислового капіталу, інвестиційних ресурсів, наукомістких технологій. Такий корпоративний сектор можна розглядати як основу сучасної конкурентної економіки. Об'єктивні інтеграційні процеси є характерними і для вітчизняної економіки. Створюються різні інтеграційні форми підприємств, які надають можливість не лише ефективно працювати в сучасних умовах, а й максимально знизити витрати, ризики та невизначеність.

Ефективність діяльності інтегрованих підприємств відображається в ефективному перетворені ресурсів на кінцевий продукт і приводить до найбільшого зростання вартості з найменшими витратами, найповніше задовольняючи потреби кінцевого споживача продукції або послуг. У цьому випадку використовується поняття «Ланцюг створення вартості», яке відображає той факт, що створення інтегрованих підприємств відбувається за рахунок концентрації капіталу у групі підприємств [232, 277]. Ланцюг створення вартості можна розглядати як частину єдиного виробничо-збутового циклу створення і продажу товару (послуги), що починається у первинного постачальника (видобуток і переробка матеріально-технічних ресурсів) до кінцевого споживача (завершення обороту товару у сфері особистого споживання) [156]. Варто зазначити, що учасник ланцюжка створення вартості концентрує капітал і є інвестором реального сектора, а не портфельним інвестором. Ця особливість ланцюжка створення вартості свідчить про те, що організатори ланцюжка виступають інвесторами, які зацікавлені в збільшенні вартості свого бізнесу, але не окремого підприємства. Тому додатковий прибуток, який учасники ланцюжка отримують за рахунок інтеграції

підприємств, розподіляється таким чином, щоб максимально збільшити вартість бізнесу в цілому через інвестування розвитку окремих ланок ланцюжка створення вартості.

Концепція глобальних ланцюгів вартості (GVC, global value chain) зародилася ще в 1970-х роках. Одним з перших її почав розвивати Майкл Портер. Пізніше в 2000-х роках вона трансформувалася в концепцію глобальних ланцюгів доданої вартості (GVCs, globalvalue-addedchains). Зокрема, М. Портер у своїй концепції вартісного ланцюга цінності концентрує увагу на організаційних відносинах, підкреслюючи, що підприємства можуть поєднувати свої ланцюги цінностей через співпрацю. Він вважає, що таким багатоелементним ланцюгом може бути саме інтегрований ланцюг. Ланцюг цінностей є множиною окремих, але тісно взаємопов'язаних процедур, які створюють корисність. Дії, які забезпечують корисність, визначаються як процедури корисності, які приносять прибутки тоді, коли вартість перевищує їхні витрати [232]. Дж. Шанк і В. Говіндараджан вважають, що компанія повинна оцінювати свій ланцюжок цінності порівняно з аналогічними ланцюжками цінності, які є в суперників чи в певній сфері бізнесу загалом. Ці автори рекомендують таку методику [311]:

1. Виявити ланцюжок цінності у певній сфері, а потім уточнити значення витрат, надходжень і активів стосовно кожної ланки цього ланцюга. Ці види діяльності є будівельними блоками, за допомогою яких компанії певного виду діяльності створюють продукт, який покупці вважають для себе цінним.

2. Здійснити діагностику чинників витрат, які регулюють кожен із визначених видів діяльності.

3. Передбачити конкурентну перевагу, навіть якщо значення контрольованих компанією чинників витрат є вищим, ніж у конкурентів, або реформувати весь ланцюжок цінності. Завдяки систематичному аналізу витрат, надходжень і активів за кожним видом діяльності компанія може вийти на нижчі витрати. Це досягається порівнянням ланцюжка цінності компанії і ланцюжків цінності її основних суперників, а також виявленням видів

діяльності, необхідних для управління ланцюжком цінності краще, ніж це роблять менеджери суперників стосовно своїх ланцюжків.

На циклічний характер ланцюжка цінностей за М. Портером звернуто увагу в роботах В. Савчука, І. Титаренка [271, 294]. Ними запропоновано дещо відмінну від ланцюжка М. Портера схему реалізації основних бізнес-процесів, першим етапом якої є етап ідентифікації потреб споживачів. Другий етап схеми «ідентифікація ринку» має інформаційний характер.

Однак в їхніх наукових напрацюваннях недостатньо уваги приділено саме створенню вартісного ланцюга цінності при інтеграції підприємств, що пов’язано зі складністю ідентифікації всіх видів діяльності, які формують цінність на підприємстві; встановленню технологічних зв’язків в межах структурного підрозділу; недостатньо всієї необхідної інформації про зв’язки з іншими учасниками ринку.

Основним завданням дослідження в підрозділі є обґрунтування необхідності оцінки ефективності інтеграції підприємств в рамках ланцюга цінності задля збільшення вартості цього ланцюга. Згідно з М. Портером, під ланцюжком цінностей слід розуміти узгоджений набір видів діяльності, що створюють цінність для підприємства,починаючи від вихідних джерел сировини до готової продукції, доставленої кінцевому споживачу, включаючи післяпродажне обслуговування [362]. Запропонована М. Портером концепція на базі «ланцюга цінності» наведена на рис. 5.7.

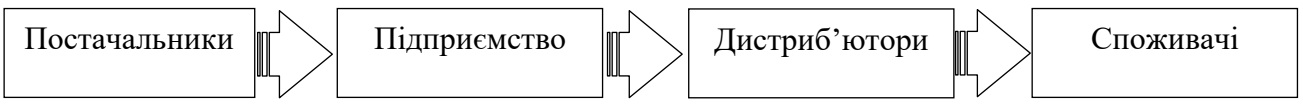

Рис. 5.7. Ланцюг цінності

Джерело: складено автором на основі даних [362].

Як показують дослідження, дана концепція відрізняється від доданої вартості тим, що виходить за рамки внутрішньої організації виробництва. В ланцюгу вартості розглядаються процеси, що відбуваються не тільки на підприємстві, але і за його межами. Кожне підприємство, що бере участь у

виробництві або реалізації конкретного товару, розглядається в контексті загального ланцюга видів діяльності, що створюють цінність (вартість). Основна ідея її полягає в тому, що критерієм оцінки продукції визначається те, як виконуються дії, які необхідні для розробки, виробництва, виведення на ринок, поставки та підтримки кожного продукту. Таким чином, ланцюг цінності кожного окремого підприємства є часткою загального ланцюга, що починається від початкового ресурсу і закінчується кінцевим споживачем. У свою чергу, ланцюг цінності конкретного підприємства можна розглядати як певний набір видів економічної діяльності, що здійснюється даним підприємством (рис. 5.8).

Рис. 5.8. Ланцюг цінності окремого підприємства

Джерело: власна розробка автора.

Підприємство, що бере участь у виробництві продукції, розглядається в контексті загального ланцюга, що створюють цінність. Необхідно додати, що ланцюг цінності підприємства під впливом інтеграційних процесів, ринкових пріоритетів та нових технологій здатний до постійних змін та вдосконалення. І цю здатність до розвитку і вдосконалення необхідно постійно використовувати. В даному випадку розвиток ланцюга цінності буде мати наступний вигляд (рис. 5.9).

Зростання за рахунок придбання нових підприємств та інтеграції їх в ланцюг створення вартості є однією зі складових збільшення вартості бізнесу. Можна збільшувати вартість бізнесу за рахунок вдосконалення структури

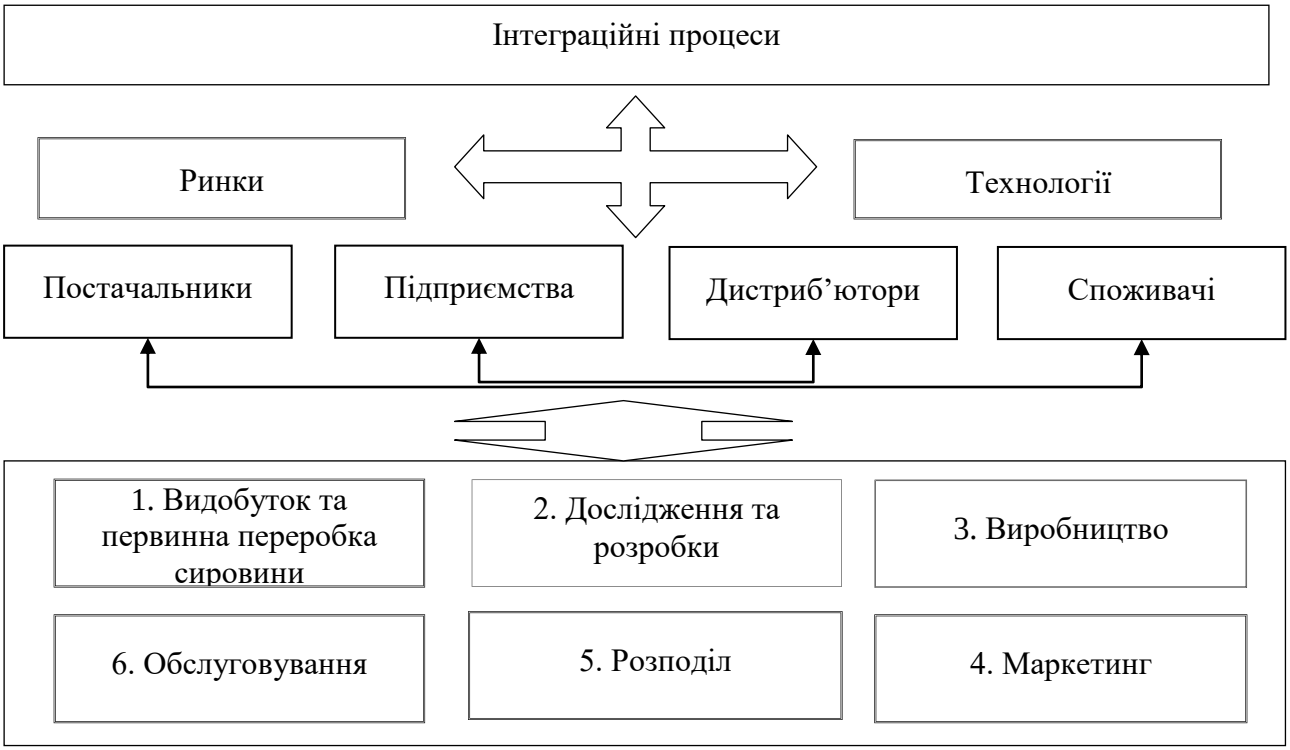

Рис. 5.9. Ланцюг створення цінностей при інтеграційних процесах

Джерело: власна розробка автора.

витрат, але найбільший ефект можна отримати, збільшуючи масштаб бізнесу. Інтегруючи окремі суб'єкти ринку в загальний ланцюг створення вартості і організовуючи їхню діяльність найбільш ефективним чином, можна цього домогтися. Придбання контролю собівартості кінцевого продукту (послуги) є одним із найважливіших мотивів інвестування коштів у компанії-учасники ланцюга створення вартості. Це пояснюється тим, що інтеграція компаній веде до підвищення рівня управління всім ланцюгом на основі загальної стратегії розвитку і регулювання собівартості за стадіями створення продукту (послуги). Зокрема, інвестор отримує можливість управляти договірними відносинами учасників, що склалися таким чином, щоб зменшити собівартість кінцевої продукції, створюючи інтегровану групу підприємств.

Таким чином, інвестор збільшує вартість інших учасників групи компаній, створюючи продукт/послуги за допомогою даного активу, а не просто інвестує кошти в сторонні ліквідні активи з метою отримання доходів від підприємства (як це робить портфельний інвестор). Тому інвестор

удосконалює тільки тих учасників ланцюга створення цінності, які входять в його ланцюжок створення вартості і підвищують вартість бізнесу в цілому.

Конкуренцію великим учасникам та інтегрованим структурам суб'єкти ринку з малим масштабом діяльності, що діють ізольовано, не можуть складати з ряду причин. Насамперед, ізольовані підприємства залежні від продажу товарів (послуг) кінцевим споживачам (для постачальників), а також від постачальників (при продажу кінцевим покупцям), оскільки беруть участь тільки в обмеженій ланці ланцюга створення цінності і тому ізольоване підприємство обмежене доступом до ресурсів і не має ефективних важелів зниження собівартості у будь-якому випадку. Таким чином, ізольованим учасникам ринку залишається максимально збільшувати вартість підприємства і входити в інтегрований ланцюг створення вартості. Це стосується й інших учасників ринку, які, оцінюючи тенденції та прогнози свого розвитку, ідуть з ринку, реструктуруючи свої активи, а не тільки дрібних підприємств.

Можна визначити підприємства, які найбільше підходять для інтеграції та максимізації ланцюга цінностей, при цьому кількісні методи можна доповнити, використовуючи SWOT-аналіз, WOFC, матрицю БКГ, матрицю МакКінсі, збалансовану систему показників, стратегічну карту та інші.

У зв'язку із тим, що необхідно зменшити невизначеність середовища (особливо через глобалізацію та інтеграцію світових процесів та, як наслідок, загострення конкурентної боротьби у поєднанні зі скороченням тривалості життєвого циклу товарів з погляду інноваційного розвитку технологій), обґрунтовується необхідність трансформації систем управління в бік розгляду підприємства з аспекту його бізнес-процесів та управління ланцюгами створення вартості.

В процесі інтеграції декількох підприємств відбувається збільшення вартості та максимізація цінності інтегрованої групи підприємств (рис. 5.10) за рахунок зміни форми управління?, поєднання ресурсних баз, оптимізації діяльності (організаційної структури, системи обліку та розрахунків, маркетингової стратегії розвитку тощо), надання нових

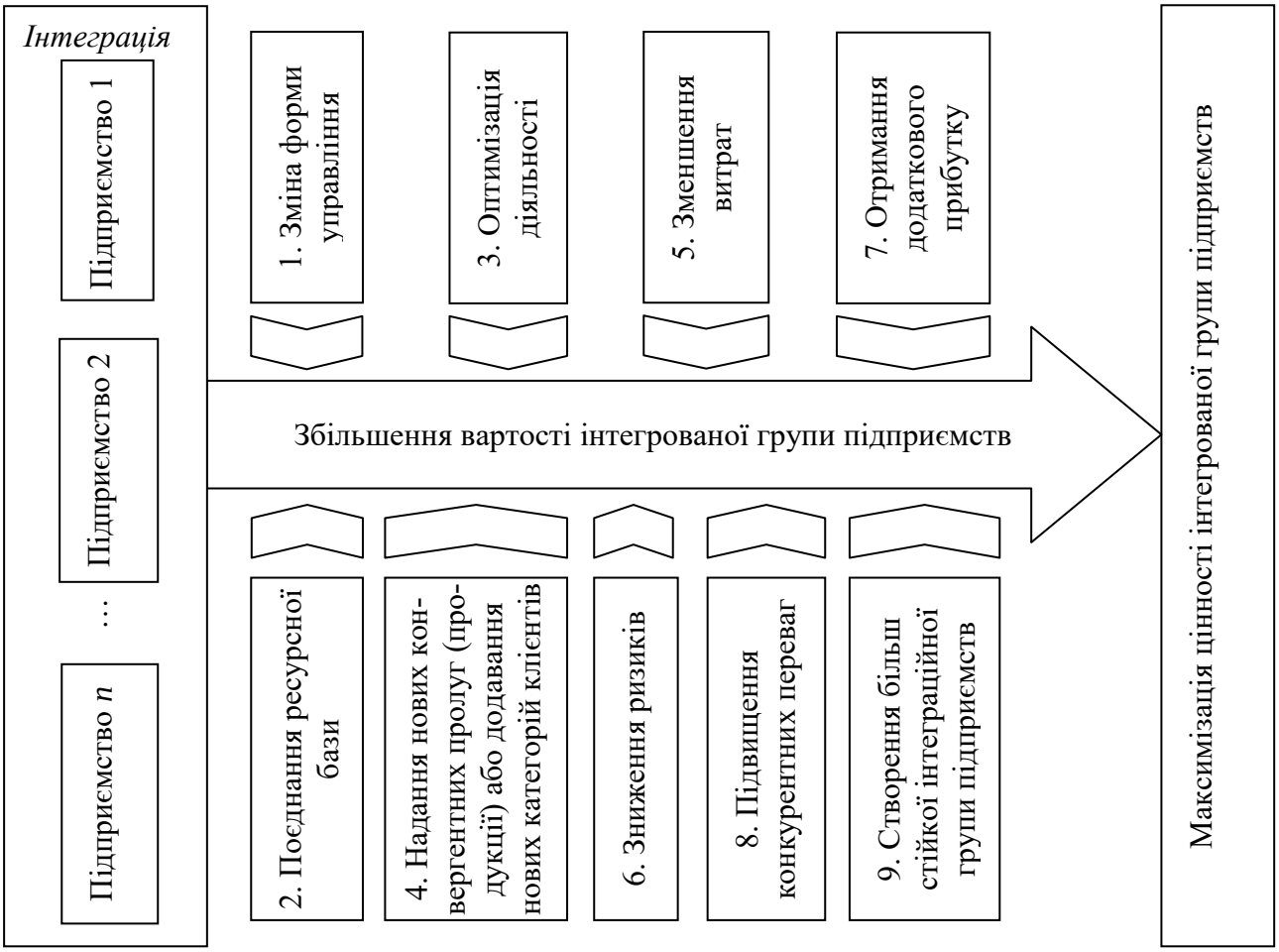

Рис. 5.10. Ланцюг максимізації цінності інтегрованої групи підприємств

пролуг (продукції) або додавання нових категорій клієнтів, зменшення витрат (трансакційних, на капітал тощо), зниження ризиків (фінансових, інформаційних тощо), отримання додаткого прибутку, підвищення конкурентних переваг, створення більш стійкої інтегрованої групи підприємств.

5.4. Науково-прикладні підходи щодо діагностики фінансово-економічної ефективності інтеграції підприємств

В сучасних умовах економічних і політичних криз в Україні все більшої уваги потребують питання щодо шляхів та напрямів підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств сфери економічної діяльності, зокрема підприємств сфери зв’язку та інформатизації. Однією з

перспективних стратегій розвитку підприємств є інтеграція шляхом об'єднання, злиття та поглинання, що пояснюється не лише прагненням до укрупнення капіталу в умовах глобалізації, але й потребою поліпшити фінансовий стан підприємства в умовах конкурентного середовища, підвищити його економічну стійкість за рахунок синергетичного ефекту. Об'єднання підприємств дає змогу розширити їхні виробничі потужності та покращити результати діяльності суб'єктів господарювання.

Розвиток інтеграційних процесів неможливий без об'єктивної оцінки доцільності інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації, визначення економічної ефективності впливу інтеграції на діяльність означеної сфери діяльності, а розмаїття проявів і форм інтеграції ускладнює це завдання. У господарській практиці підприємств, відмінних від досліджуваної сфери економічної діяльності, виникають найрізноманітніші схеми інтеграційних відносин, що відрізняються за ступенем вертикальної, горизонтальної або конгломератної інтеграції, технологічної повноти внутрішніх зв'язків та за іншими параметрами. Різняться також мотиви й цілі інтеграції.

У зв'язку з цим особливої важливості набуває проблема обґрунтованого вибору критеріїв і показників оцінки ефективності інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації, що пов'язано із притаманними специфічними особливостями зазначеної сфери.

Звертаючись до методик оцінки ефективності інтеграції підприємств або компаній, потрібно відмітити, що вони включають в себе, як правило, оцінку ефективності інтеграції і оцінку її потенціалу. В рідкісних випадках оцінюється сумісність компаній. Розглянемо детальніше дані підходи до оцінки ефективності інтеграції.

Спираючись на дослідження науковців [11, 149, 170, 179, 212, 272, 317, 320], які узагальнили досвід корпоративного господарства, в економічній науці можливо виділити наступні концептуальні підходи до оцінки ефективності корпоративної інтеграції:

1. Підхід, заснований на трансакційнних витратах. Він концентрує увагу

на можливостях різних форм економії шляхом упорядкування ринкової поведінки окремих фірм на основі укладення довгострокових контрактів, регулюючих спільну діяльність.

2. Підхід, орієнтуючий на можливості забезпечення конкурентних переваг. Згідно з даним підходом інтеграційні рішення повинні бути націлені на досягнення довгострокових конкурентних переваг компанії.

3. Підхід, який акцентує увагу на потенціалі взаємовигідних довгострокових ділових відносин. Ознаками ефективної інтеграції в цьому випадку можна вважати розвиток системи взаємних зв'язків і відносин всередині групи, інтенсивний обмін фінансовими, кадровими, інформаційними ресурсами, стійкість фінансового положення компанії.

4. Підхід, заснований на теорії фінансового менеджменту. Головна увага приділяється синергічному ефекту, наявності операційної економії на основі усунення дублювання управлінських функцій і їхньої централізації, а також іншим вигодам, пов'язаним з ростом масштабів виробництва, диверсифікацією, обміном фінансовими коштами.

5. Підхід, заснований на оцінці фінансових показників.

6. Підхід, заснований на оцінці вартості компаній в складі інтегрованої структури.

Розглянуті підходи до ефективності оцінки інтеграції мають низку переваг, але мають і обмеження у використанні. У багатьох методах відсутня комплексність дослідження доцільності інтеграції, не обґрунтовано вибір підприємств, не враховується стратегічна направленість фірми. Деякі методи оцінки малозастосовні в українських умовах.

Особливим чином виділяються серед інших методика оцінки економічного потенціалу Н. Сєдих [272] і методика оцінки потенційної ефективності С. Шубіна [320].

Н. Сєдих розробив методику комплексної оцінки економічного потенціалу підприємств цукрової промисловості, виявив чинники-обмежувачі і джерела ефективності, а також встановив взаємозв'язок між економічним

потенціалом і економічною доданою вартістю. Крім того, методика Н. Сєдих визначає ступінь збалансованості інтересів в інтегрованій структурі і дозволяє проводити ранжування підприємств з метою вибору стратегій ефективного розвитку [272].

С. Шубін розробив методику оцінки потенційної ефективності вертикальної інтеграції. Для оцінки потенційної ефективності автор пропонує наступні п’ять етапів [320]:

1-й етап. Оцінка ступеня специфічності активів.

2-й етап. Аналіз ринкової концентрації.

3-й етап. Визначення можливого ступеня збільшення ринкової влади.

4-й етап. Оцінка ефективності вирішення проблеми поставок.

5-й етап. Оцінка можливої економії оборотних коштів.

В даному алгоритмі С. Шубін також оцінює підприємства, найкращі для включення в вертикально інтегровану структуру. Поетапний аналіз вибудовується в цьому випадку наступним чином [320]:

1-й етап. Аналіз потенційної стійкості коопераційних зв’язків.

2-й етап. Оцінка ринкового потенціалу.

3-й етап. Аналіз логістичних витрат.

4-й етап. Аналіз доцільності включення в промислову структуру підприємств інших галузей.

Методика С. Шубіна [320] дозволяє визначити доцільність формування вертикально інтегрованої структури у відповідній галузі економіки.

Однак комплексна оцінка внутрішніх і зовнішніх чинників інтеграції, а також схильності до інтеграції і сумісності компаній ще до проведення самої інтеграції, зокрема, підприємств сфери зв’язку та інформатизації, не зустрічається навіть в розглянутих вище методиках.

Обмеженість окремих методик полягає в тому, що помилкові рішення можуть виникнути внаслідок акценту на фінансово-економічні показники підприємств через те, що дані показники характеризують окремі аспекти діяльності підприємств і не враховують їхню сумісність. Коли не враховується

синергетичний ефект, що виникає при об'єднанні підприємств, виникає ймовірність пропустити сприятливі можливості інтеграції.

Тому до розробки методики оцінки ефективності інтеграції, заснованої на результатах детальної оцінки структурних елементів зовнішнього і внутрішнього середовища функціонування підприємств в межах обраного економічного регіону з урахуванням специфіки діяльності сфери зв'язку та інформатизації, що є вкрай необхідним при врахуванні стратегічних цілей учасників інтеграції, типу інтеграції та інших факторів, доречно застосувати структурно-функціональний підхід. Бувають різні цілі: отримати більшу частку на ринку, диверсифікувати бізнес, отримати синергетичний ефект від злиття і т. д. В залежності від мети може варіюватися спрямованість методики.

Отже можна запропонувати наступну методику оцінки ефективності інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації, етапи якої представлено на рис. 5.11.

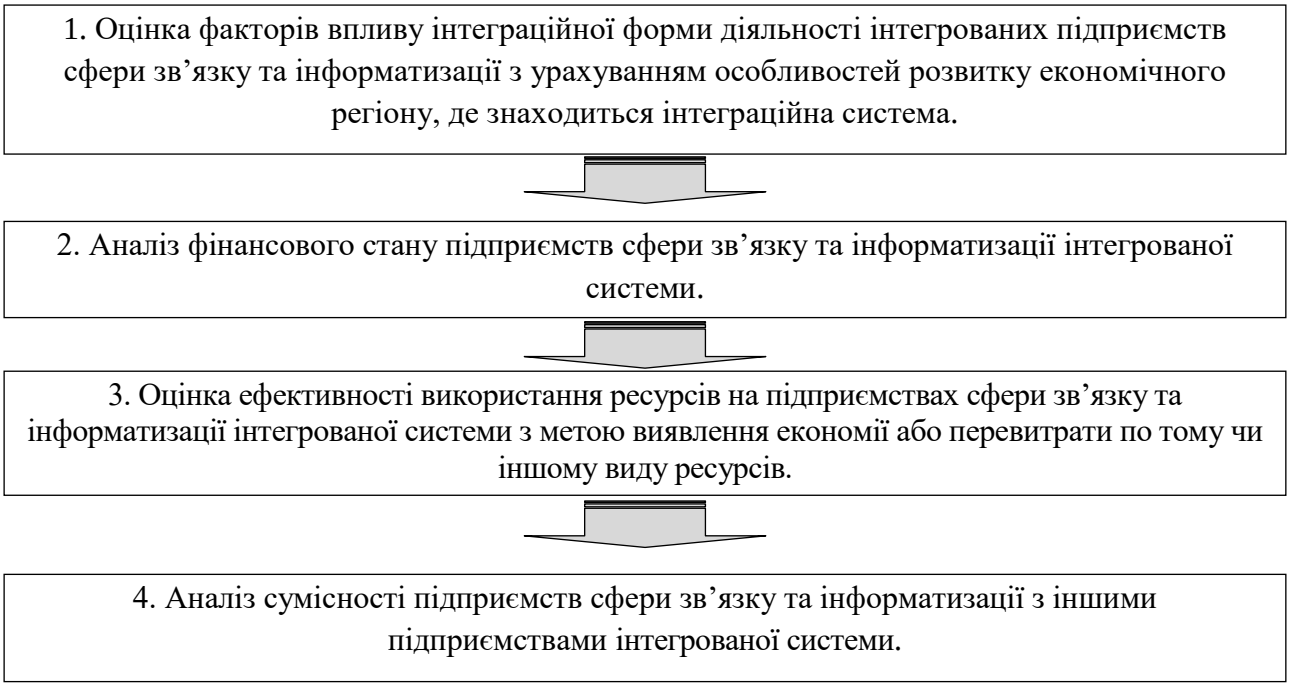

Рис. 5.11. Етапи оцінки ефективності інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації

Джерело: власна розробка автора.

Першим етапом наведеної методики оцінки ефективності інтеграції підприємств є оцінка факторів впливу інтеграційної форми діяльності

інтегрованих підприємств сфери зв'язку та інформатизації з урахуванням особливостей розвитку економічного регіону, де знаходиться інтеграційна система (рис. 5.12).

Рис. 5.12. Науково-методичний підхід щодо оцінки факторів впливу інтеграційної форми діяльності підприємств сфери зв'язку та інформатизації з урахуванням особливостей розвитку економічного регіону

Джерело: власна розробка автора.

Для інтегрованого підприємства основою формування конкурентних переваг можуть виступати показники потенціалу сфери зв'язку та інформатизації: зайнятість населення, валовий внутрішній продукт, грошові доходи населення, доходи місцевих бюджетів, середні ціни на основні види продукції тощо. Запропонований науково-методичний підхід дає можливість визначити найбільш сприятливі передумови для створення інтеграційної форми діяльності підприємств сфери зв'язку та інформатизації певного економічного регіону.

Другим етапом методики оцінки доцільності інтеграції є аналіз

фінансового стану підприємств сфери зв'язку та інформатизації інтегрованої системи.

Для розуміння того, чи буде нова інтегрована господарська структура стійка і життєздатна, необхідна оцінка фінансового стану. Даний етап логічно займає друге місце в методиці, оскільки на етапі планування інтеграції необхідно переконатися в тому, що підприємства є рентабельними, стійкими і платоспроможними. Підприємства можуть послабити новоутворену інтегровану господарську структуру, відтягуючи на себе фінансові ресурси без забезпечення належного рівня ефективності для успішного функціонування всієї структури, якщо не відповідають даним критеріям.

Третім етапом методики з метою виявлення економії або перевитрати по тому чи іншому виду ресурсів є оцінка ефективності використання ресурсів на підприємствах сфери зв'язку та інформатизації інтегрованої системи. Аналіз за даною методикою дозволить визначити, де на кожному з підприємств є «вузькі» місця і які ресурси необхідно використовувати більш ефективно. Крім того, з метою знаходження резервів підвищення ефективності шляхом часткової інтеграції підприємств можна дати порівняльну оцінку ефективності використання ресурсів на обраних підприємствах.

Для розрахунку відносних показників автором розроблена відповідна система, яка полягає у такому:

1. Відносне відхилення фонду оплати праці з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) $(\Delta ФОП_Д)$ доцільно розраховувати як різницю між сумою витрат на оплату праці й відрахувань на соціальні заходи звітного та попереднього періодів помножену на відношення доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) звітного та попереднього періодів:

$$\Delta ФОП_Д = \left(2505_{(ф.2,гр.3)} + 2510_{(ф.2,гр.3)}\right) - \\ -\left(2505_{(ф.2,гр.4)} + 2510_{(ф.2,гр.4)}\right) \cdot К_{ФОП}, \quad (5.1)$$

де $К_{ФОП}$ — коефіцієнт динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт,

послуг):

$$К_{ФОП} = \frac{2000_{(ф.2,гр.3)}}{2000_{(ф.2,гр.4)}}. \quad (5.2)$$

2. Відносне відхилення матеріальних затрат з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) $(ΔМЗ_Д)$ доцільно розраховувати як різницю між матеріальними затратами звітного та попереднього періодів помножену на відношення доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) звітного та попереднього періодів:

$$ΔМЗ_Д = 2500_{(ф.2,гр.3)} - 2500_{(ф.2,гр.4)} \cdot К_{ФОП}. \quad (5.3)$$

3. Відносне відхилення амортизаційних відрахувань з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) $(ΔА_Д)$ доцільно розраховувати як різницю між сумою амортизаційних відрахувань звітного та попереднього періодів помножену на відношення доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) звітного та попереднього періодів:

$$ΔА_Д = 2515_{(ф.2,гр.3)} - 2515_{(ф.2,гр.4)} \cdot К_{ФОП}. \quad (5.4)$$

4. Відносне відхилення інших операційних витрат з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) $(ΔУВ_Д)$ доцільно розраховувати як різницю між сумою інших операційних витрат звітного та попереднього періодів помножену на відношення доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) звітного та попереднього періодів:

$$ΔУВ_Д = 2520_{(ф.2,гр.3)} - 2520_{(ф.2,гр.4)} \cdot К_{ФОП}. \quad (5.5)$$

5. Відносне відхилення основних засобів з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) $(ΔОЗ_Д)$ доцільно розраховувати як різницю між вартістю основних засобів звітного та попереднього періодів помножену на відношення доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) звітного та попереднього періодів:

$$ΔОЗ_Д = 1010_{(ф.1,гр.4)} - 1010_{(ф.1,гр.3)} \cdot К_{ФОП}. \quad (5.6)$$

6. Відносне відхилення оборотних активів з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) $(\Delta ОА_Д)$ доцільно розраховувати як різницю між сумою оборотних активів звітного та попереднього періодів помножену на відношення доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) звітного та попереднього періодів:

$$\Delta ОА_Д = 1195_{(ф.1,гр.4)} - 1195_{(ф.1,гр.3)} \cdot К_{ФОП}. \quad (5.7)$$

7. Відносне відхилення поточних зобов'язань та забезпечень з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) $(\Delta ПЗЗ_Д)$ доцільно розраховувати як різницю між сумою поточних зобов'язань та забезпечень звітного та попереднього періодів помножену на відношення доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) звітного та попереднього періодів:

$$\Delta ПЗЗ_Д = 1695_{(ф.1,гр.4)} - 1695_{(ф.1,гр.3)} \cdot К_{ФОП}. \quad (5.8)$$

Потім проводимо розрахунок сукупної ефективності господарської діяльності підприємства на основі відносних відхилень по кожному виду ресурсів за формулою:

$$\sum еф. = \Delta ФОП_Д + \Delta МЗ_Д + \Delta А_Д + \Delta УВ_Д + \Delta ОЗ_Д + \Delta ОА_Д + \Delta ПЗЗ_Д. \quad (5.9)$$

Розрахунок резерву собівартості розраховуємо за формулою:

$$\Delta С_Д = 2050_{(ф.2,гр.3)} - 2050_{(ф.2,гр.4)} \cdot К_{ФОП}. \quad (5.10)$$

Якщо при обчисленні виходить позитивне значення, ефект від використання ресурсів виходить негативний. І навпаки, якщо отримуємо від'ємне значення, комплексний економічний ефект є позитивним. На підставі обчислень можна судити про наявність резервів підвищення ефективності господарювання. Також можна отримати техніко-економічне обґрунтування переходу на нову форму організації виробництва.

Застосуємо запропоновану методику для аналізу підприємств сфери зв'язку та інформатизації (табл. 5.3 – табл. 5.8).

Таблиця 5.3

Оцінка ефективності використання ресурсів на підприємстві сфери зв'язку та інформатизації ПАТ «Укрпошта» за 2015–2017 роки

Найменування показника		Роки			
Вихідні	Код рядка	2014	2015	2016	2017
Основні засоби	1010	1818791	1822675	7160567	3163663
Оборотні активи	1195	2612417	1861277	2218431	4282827
Поточні зобов'язання та забезпечення	1695	2662337	1815604	2222679	4916156
Чистий доход від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3697306	3902454	4483659	5484044
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	3433868	3619626	4190939	5243970
Матеріальні затрати	2500	391200	432290	482598	507853
Витрати на оплату праці	2505	1941323	1991110	2487682	3350848
Відрахування на соціальні заходи	2510	706456	739317	550924	808216
Амортизація	2515	133092	123548	336932	197164
Інші операційні витрати	2520	641511	936813	873964	978653
Розрахункові	Скорочення				
1. Відносне відхилення фонду оплати праці з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta ФОП_Д$	X	-64266,15	-98472,26	442490,33
2. Відносне відхилення матеріальних затрат з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta МЗ_Д$	X	19383,95	-14074,34	-82421,30
3. Відносне відхилення амортизаційних відрахувань з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta А_Д$	X	-16928,72	194983,60	-214943,59
4. Відносне відхилення інших операційних витрат з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta УВ_Д$	X	259707,25	-202371,57	-90308,09
5. Відносне відхилення основних засобів з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta ОЗ_Д$	X	-97033,08	5066435,16	-5594555,34
6. Відносне відхилення оборотних активів з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta ОА_Д$	X	-896092,06	79948,04	1569424,13
7. Відносне відхилення поточних зобов'язань та забезпечень з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta ПЗЗ_Д$	X	-994454,91	136671,27	2197557,32
Резерв собівартості	$\Delta С_Д$	X	-4772,93	32230,48	117957,10
Сукупна ефективність господарської діяльності підприємства	$\sum$еф.	X	-1789683,72	5163119,91	-1772756,55

Джерело: розраховано автором на основі даних фінансової звітності.

Таблиця 5.4

Оцінка ефективності використання ресурсів на підприємстві сфери зв'язку та інформатизації ПАТ «Укртелеком» за 2015–2017 роки

Найменування показника		**Роки**			
Вихідні	Код рядка	2014	2015	2016	2017
Основні засоби	1010	4605605	8983451	8839758	8627127
Оборотні активи	1195	1527928	1632136	1859780	2249266
Поточні зобов'язання та забезпечення	1695	3059127	2295526	2729547	3170960
Чистий доход від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6493010	6394757	6327113	6117115
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	4149758	3620700	3830125	3577332
Матеріальні затрати	2500	867665	887327	954305	846096
Витрати на оплату праці	2505	2181646	1793323	1901924	1860217
Відрахування на соціальні заходи	2510	718832	592412	362969	377158
Амортизація	2515	561017	472529	500125	518996
Інші операційні витрати	2520	1517070	1536406	1779634	1593344
Розрахункові	Скорочення				
1. Відносне відхилення фонду оплати праці з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta ФОП_Д$	X	-470852,62	-95605,60	47654,20
2. Відносне відхилення матеріальних затрат з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta МЗ_Д$	X	32791,61	76364,18	-76535,45
3. Відносне відхилення амортизаційних відрахувань з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta А_Д$	X	-79998,62	32594,43	35470,24
4. Відносне відхилення інших операційних витрат з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta УВ_Д$	X	42292,48	259480,17	-127223,63
5. Відносне відхилення основних засобів з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta ОЗ_Д$	X	4447538,56	-48665,69	80762,13
6. Відносне відхилення оборотних активів з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta ОА_Д$	X	127328,79	244908,80	451212,43
7. Відносне відхилення поточних зобов'язань та забезпечень з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta ПЗЗ_Д$	X	-717309,93	458303,17	532007,15
Резерв собівартості	$\Delta С_Д$	X	-466263,37	247724,91	-125670,47
Сукупна ефективність господарської діяльності підприємства	$\sum$еф.	X	3381790,27	927379,46	943347,06

Джерело: розраховано автором на основі даних фінансової звітності.

Таблиця 5.5

Оцінка ефективності використання ресурсів на підприємстві сфери зв'язку та інформатизації ПрАТ «Київстар» за 2015–2017 роки

Найменування показника		Роки			
Вихідні	Код рядка	2014	2015	2016	2017
Основні засоби	1010	6885017	6993237	6128482	7148400
Оборотні активи	1195	3453372	3784028	5315192	8928856
Поточні зобов'язання та забезпечення	1695	4575488	6061287	4934139	4315927
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	12986795	14925358	15753027	17078988
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	3706888	7927329	8699457	7372418
Матеріальні затрати	2500	3706888	3347186	2275894	2139190
Витрати на оплату праці	2505	765714	837710	841395	990737
Відрахування на соціальні заходи	2510	249265	208299	126932	152485
Амортизація	2515	1765668	1737246	3671345	2255480
Інші операційні витрати	2520	3518914	4364238	4746638	5363954
Розрахункові	Скорочення				
1. Відносне відхилення фонду оплати праці з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta ФОП_Д$	X	-120477,80	451648,23	-1100010,17
2. Відносне відхилення матеріальних затрат з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta МЗ_Д$	X	-913036,05	622543,08	-3133159,77
3. Відносне відхилення амортизаційних відрахувань з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta А_Д$	X	-291986,54	2813227,98	-6249579,97
4. Відносне відхилення інших операційних витрат з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta УВ_Д$	X	320049,17	2590911,70	-5632136,22
5. Відносне відхилення основних засобів з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta ОЗ_Д$	X	-919519,27	2674155,05	-7048878,36
6. Відносне відхилення оборотних активів з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta ОА_Д$	X	-184835,25	3446061,88	-3384349,84
7. Відносне відхилення поточних зобов'язань та забезпечень з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta ПЗЗ_Д$	X	802807,41	1940151,09	-7114529,16
Резерв собівартості	$\Delta С_Д$	X	3667106,95	4783732,97	-12780796,55
Сукупна ефективність господарської діяльності підприємства	$\sum$еф.	X	-1306998,33	14538699,03	-33662643,48

Джерело: розраховано автором на основі даних фінансової звітності.

Таблиця 5.6

Оцінка ефективності використання ресурсів на підприємстві сфери зв'язку та інформатизації ПрАТ «ВФ Україна» за 2015–2017 роки

Найменування показника		Роки			
Вихідні	Код рядка	2014	2015	2016	2017
Основні засоби	1010	3731399	5367511	6501670	7602685
Оборотні активи	1195	6097289	3506880	3519713	3244631
Поточні зобов'язання та забезпечення	1695	4959386	5501962	5197995	6233277
Чистий доход від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	10062474	10087908	11175861	11745324
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	5390607	5285331	6767731	6345629
Матеріальні затрати	2500	3227404	3547174	4537584	3847369
Витрати на оплату праці	2505	502569	542689	619726	682692
Відрахування на соціальні заходи	2510	148303	165272	113044	125879
Амортизація	2515	1917457	1791681	2379718	2755761
Інші операційні витрати	2520	3501335	3914072	2740672	2377369
Розрахункові	Скорочення				
1. Відносне відхилення фонду оплати праці з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta ФОП_Д$	X	55443,85	-51542,64	38462,90
2. Відносне відхилення матеріальних затрат з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta МЗ_Д$	X	311612,38	607857,09	-921426,38
3. Відносне відхилення амортизаційних відрахувань з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta А_Д$	X	-130622,58	394809,16	254785,11
4. Відносне відхилення інших операційних витрат з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta УВ_Д$	X	403886,99	-1595521,85	-502953,21
5. Відносне відхилення основних засобів з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta ОЗ_Д$	X	1626680,48	555287,77	769724,15
6. Відносне відхилення оборотних активів з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta ОА_Д$	X	-2605820,56	-365374,32	-454428,03
7. Відносне відхилення поточних зобов'язань та забезпечень з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta ПЗЗ_Д$	X	530040,61	-897338,40	770419,56
Резерв собівартості	$\Delta С_Д$	X	-118901,35	3443082,35	-6180976,85
Сукупна ефективність господарської діяльності підприємства	$\sum$еф.	X	191221,18	-1351823,19	-45415,90

Джерело: розраховано автором на основі даних фінансової звітності.

Таблиця 5.7

Оцінка ефективності використання ресурсів на підприємстві сфери зв'язку та інформатизації ДП «Український державний центр радіочастот» за 2015–2017 роки

Найменування показника		Роки			
Вихідні	Код рядка	2014	2015	2016	2017
Основні засоби	1010	234604	238992	303968	344860
Оборотні активи	1195	429354	467768	409559	337090
Поточні зобов'язання та забезпечення	1695	11670	9693	16986	22501
Чистий доход від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	398448	451956	482136	514878
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	172046	189606	208480	266858
Матеріальні затрати	2500	12883	15308	16269	14721
Витрати на оплату праці	2505	104144	104929	130592	161760
Відрахування на соціальні заходи	2510	37269	37032	28371	34399
Амортизація	2515	48756	47443	52076	69172
Інші операційні витрати	2520	56012	165843	178260	170644
Розрахункові	Скорочення				
1. Відносне відхилення фонду оплати праці з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta ФОП_Д$	X	-18442,50	7522,35	26400,78
2. Відносне відхилення матеріальних затрат з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta МЗ_Д$	X	694,93	-61,21	-2652,83
3. Відносне відхилення амортизаційних відрахувань з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta А_Д$	X	-7860,49	1464,93	13559,50
4. Відносне відхилення інших операційних витрат з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta УВ_Д$	X	102309,09	1342,60	-19721,69
5. Відносне відхилення основних засобів з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta ОЗ_Д$	X	-27117,22	49016,97	20249,44
6. Відносне відхилення оборотних активів з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta ОА_Д$	X	-19244,40	-89444,87	-100282,27
7. Відносне відхилення поточних зобов'язань та забезпечень з урахуванням динаміки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	$\Delta ПЗЗ_Д$	X	-3544,18	6645,74	4361,48
Резерв собівартості	$\Delta С_Д$	X	-5544,24	6212,79	44220,06
Сукупна ефективність господарської діяльності підприємства	$\sum$еф.	X	26795,23	-23513,49	-58085,60

Джерело: розраховано автором на основі даних фінансової звітності.

Таблиця 5.8

Сукупна ефективність господарської діяльності підприємств сфери зв'язку та інформатизації за 2015–2017 роки

Найменування підприємства	**Роки**		
	2015	2016	2017
ПАТ «Укрпошта»	-1789683,72	5163119,91	-1772756,55
ПАТ «Укртелеком»	3381790,27	927379,46	943347,06
ПрАТ «Київстар»	-1306998,33	14538699,03	-33662643,48
ПрАТ «ВФ Україна»	191221,18	-1351823,19	-45415,90
ДП «Український державний центр радіочастот»	26795,23	-23513,49	-58085,60

Джерело: розраховано автором.

Таким чином, провівши оцінку ефективності використання ресурсів на підприємствах сфери зв'язку та інформатизації за 2015–2017 роки, можна стверджувати, що має місце як негативний ефект, так і позитивний.

Так, на підприємствах ПАТ «Укрпошта» та ПрАТ «Київстар» у 2015 та 2017 роках комплексний економічний ефект від використання ресурсів є позитивним, оскільки отримані значення є від'ємними. А у 2016 році, навпаки, ефект є негативним. ПАТ «Укртелеком» протягом аналізованого періоду має стійкий негативний ефект від використання ресурсів, оскільки при обчисленні постійно виходить позитивне значення. ПрАТ «ВФ Україна» та ДП «Український державний центр радіочастот» у 2015 році мають негативний ефект, однак протягом 2016–2017 років комплексний економічний ефект від використання ресурсів є позитивним.

Тобто можна стверджувати, що на всіх підприємствах, окрім ПАТ «Укртелеком», є в наявності резерви для підвищення ефективності господарювання, тобто можливості збільшення обсягу надання послуг в розрахунку на одиницю загальних витрат на основі більш раціонального використання всіх видів ресурсів. Так, визначені резерви з метою раціоналізації використання всіх ресурсів підприємств можна спрямувати на підвищення ефективності основних бізнес-процесів діяльності підприємств, обсягів науково-дослідної діяльності, умотивованості персоналу, удосконалення технічної та технологічної бази, соціальної та екологічної відповідальності,

інформаційного забезпечення, економію енергетичних ресурсів тощо.

Четвертим етапом методики є розрахунок показників сумісності підприємств сфери зв'язку та інформатизації з іншими підприємствами інтегрованої системи, які посвідчують необхідність інтеграції обраних підприємств. Можна сказати, що дані показники відображають наявність виробничих, технологічних і кадрових зв'язків між ними, тобто схильність підприємств до інтеграції. Випадковий характер не може носити визначення підприємств для проведення інтеграції. Тому для економічного обґрунтування інтеграції необхідний розрахунок показників сумісності.

Розраховувати потенціал сумісності підприємств ми пропонуємо на основі ряду показників інтеграції наступним чином:

1. Показник ринкової інтеграції відображає частку прямих продаж у сумарному їхньому обсязі:

$$К_{РІ} = \frac{V_{ПП}}{\sum_{i=1}^{n} V_{Пр_i}}, \quad (5.11)$$

де $V_{ПП}$ — обсяг прямих продажів продукції, яка вироблена на базі інтегрованої групи;

$\sum_{i=1}^{n} V_{Пр_i}$ — сумарний обсяг продажів підприємств — потенційних учасників інтегрованої структури;

i — підприємство — потенційний учасник інтегрованої структури;

n — кількість підприємств — потенційних учасників інтегрованої структури.

2. Показник інтеграції виробничих потужностей (блок виробничої відповідності) показує частку виробничих потужностей, задіяних для забезпечення внутрішніх виробничих процесів інтегрованих підприємств, у сумарних виробничих потужностях:

$$К_{ІВП} = \frac{ВП_{ВП}}{\sum_{i=1}^{n} ВП_{ВП_i}}, \quad (5.12)$$

де $ВП_{ВП}$ — розмір виробничих потужностей, задіяних для забезпечення внутрішніх поставок;

$\sum_{i=1}^{n} ВП_{ВП_i}$ — сумарні виробничі потужності підприємств — потенційних учасників інтегрованої структури.

3. Показник наукової інтеграції підприємств відображає частку спільних наукових розробок у сумарному їхньому обсязі

$$К_{НДДКР} = \frac{V_{НДДКР_{сум}}}{\sum_{i=1}^{n} V_{НДДКР_i}}, \quad (5.13)$$

де $V_{НДДКР_{сум}}$ — сумарний обсяг НДДКР, виконаний кожним з учасників;

$\sum_{i=1}^{n} V_{НДДКР_i}$ — обсяг НДДКР, виконаний спільними зусиллями потенційних учасників об’єднання.

4. Показник інформаційної інтеграції підприємств (блок організаційної відповідності) показує частку спільно використаних інформаційних, програмних та інших нематеріальних активів (патентів, ліцензій тощо), що використовується підприємствами інтегрованої системи, у загальній їхній кількості:

$$К_{П} = \frac{К_{прогр.сум}}{\sum_{i=1}^{n} К_{прогр.i}}, \quad (5.14)$$

де $К_{прогр.сум}$ — кількість спільно використовуваних програм на кожному з розглянутих підприємств;

$\sum_{i=1}^{n} К_{прогр.i}$ — загальна кількість програм, що використовуються на і-му підприємстві.

5. Показник інтеграції цільових ринків виражає ступінь спільної присутності на ринку та надання послуг одній цільової аудиторії:

$$К_{ІК} = \frac{К_{сум}}{\sum_{i=1}^{n} К_{заг.i}}, \quad (5.15)$$

де $К_{сум}$ — кількість споживачів, які одночано є клієнтами декількох підприємств з інтегрованої структури ;

$\sum_{i=1}^{n} К_{заг.i}$ — загальний обсяг цільової аудиторії (споживачів) інтегрованої

структури.

6. Показник технологічної інтеграції (сумісності) відбиває ступінь сумісності технологічних рішень, виробничих потужностей та логістичних мереж:

$$К_{ТІ} = \frac{К_{ЯП}}{\sum_{i=1}^{n} К_{ЯП._i}}, \quad (5.16)$$

де $К_{ЯП}$ — обсяги технологічних рішень, виробничих потужностей та логістичних мереж, які інтегровані (чи можуть бути інтегровані) в єдину систему;

$\sum_{i=1}^{n} К_{ЯП._i}$ — загальні обсяги технологічних рішень, виробничих потужностей та логістичних мереж.

7. Показник гнучкості управління шляхом ротації кадрів показує, наскільки ефективно та швидко відбувається переміщення кадрів:

$$K_{ГУ} = \frac{К_{пер.прац.}}{\sum_{i=1}^{n} К_{заг}} \cdot \frac{T}{T_{заг}}, \quad (5.17)$$

де $К_{пер.прац.}$ — кількість працівників, що були переміщені, враховуючи переміщення внутрішні (в межах одного підприємства або його підрозділу), зовнішні (між філіями і підрозділами організації, що знаходяться в одному регіоні) і міжрегіональні (переміщення зі зміною місця проживання до іншого регіону на філію або структурний підрозділ організації);

$\sum_{i=1}^{n} К_{заг}$ — загальна кількість працівників на підприємствах — потенційних учасниках інтегрованої структури;

T — період часу, на який переміщено працівників;

$T_{заг}$ — загальний аналізований період часу.

8. Показник ділової активності (або показник зростання швидкості товарообігу) відображає ступінь приросту кількості оборотів, що здійснюють запаси:

$$K_{ДА} = \frac{V_t \cdot \bar{З}_{t-1}}{V_{t-1} \cdot \bar{З}_t}, \quad (5.18)$$

де V — обсяг реалізації;

$\bar{З}$ — середні залишки запасів;

t — поточний період;

t-1 — попередній період.

9. Показник маневреності інтегрованої структури показує, наскільки підприємство без суттєвих витрат та втрат обсягів виробництва може змінити продуктові лінійки:

$$K_M = \left(1 - \frac{1}{n}\right) \cdot \left[1 - \sum_{i=1}^{n} \sum_{j=1}^{m} \frac{\text{ФС}_{ij}}{\text{ДП}}\right], \quad (5.19)$$

де n — число різних функціональних станів діяльності підприємства в межах його технологічних можливостей;

m — кількість послуг, що надаються підприємством;

ФС_{ij} — час переходу з i-го в j-й функціональний стан діяльності підприємства;

ДП — деякий базовий період діяльності підприємства.

10. Рівень диверсифікації виробництва відбиває багатовекторність послуг та ринків:

$$\text{К}_\text{Д} = 1 - \sum_{j=1}^{m} \varphi_j^2, \quad (5.20)$$

де φ_j^2 — частка j-го виду послуг/товарів у сукупному обсязі послуг/товарів.

11. Показник толерантності споживачів до інтегрованої структури виражає вірогідність відмови споживачів від послуг підприємства:

$$\text{К}_\text{Т} = \frac{\text{С}}{\text{С}_\text{заг}}, \quad (5.21)$$

де С — кількість опитаних споживачів, що відмовляться від послуг підприємства при його вступі до інтегрованої структури;

$\text{С}_\text{заг}$ — загальна кількість опитаних споживачів підприємств — потенційних учасників інтегрованої структури.

12. Показник ефективності маркетингової діяльності виражає взаємозв’язок фінансових результатів і діяльності маркетингових служб, що впливають на фінансову стійкість та конкурентоспроможність підприємства:

$$К_{РМД} = \frac{МВ_{пр.послуг}}{Д_{пр.послуг}}, \quad (5.22)$$

$МВ_{пр.послуг}$ — обсяг маркетингових витрат, пов'язаних з просуванням проектних послуг / продукції, надання яких планується по завершенню інтеграційних процесів;

$Д_{пр.послуг}$ — обсяг доходів від впровадження проектних послуг / продукції.

Застосуємо запропоновану методику щодо розрахунку показників сумісності підприємств сфери зв'язку та інформатизації з іншими підприємствами інтегрованої системи (табл. 5.9).

Таблиця 5.9

Показники сумісності підприємств сфери зв'язку та інформатизації з іншими підприємствами інтегрованої системи

Найменування показника	Підприємства			
	ПАТ «Укрпошта»	ПАТ «Укртелеком»	ПрАТ «Київстар»	ПрАТ «ВФ Україна»
1. Показник ринкової інтеграції	0,07	0,13	0,22	0,17
2. Показник інтеграції виробничих потужностей (блок виробничої відповідності)	0,05	0,07	0,03	0,04
3. Показник наукової інтеграції підприємств	0,10	0,32	0,47	0,43
4. Показник інформаційної інтеграції підприємств (блок організаційної відповідності)	0,78	0,81	0,85	0,85
5. Показник інтеграції цільових ринків	0,19	0,12	0,19	0,17
6. Показник технологічної інтеграції (сумісності)	1,05	1,15	1,17	1,17
7. Показник гнучкості управління шляхом ротації кадрів	0,00025	0,00069	0,00661	0,00601
8. Показник ділової активності (або показник зростання швидкості товарообігу)	1,07	1,13	1,21	1,23
9. Показник маневреності інтегрованої структури	0,72	0,84	0,97	0,96
10. Рівень диверсифікації виробництва	0,28	0,05	0,0063	0,0098
11. Показник толерантності споживачів до інтегрованої структури	0,01	0,01	0,01	0,01
12. Показник ефективності маркетингової діяльності	0,041	0,070	0,084	0,089

Джерело: розраховано автором.

Показникам сумісності для отримання зваженої оцінки сумісності необхідно присвоїти бальні оцінки, які необхідні для підведення підсумків про потенціал сумісності порівнюваних підприємств шляхом розстановки вагових коефіцієнтів. Далі починаємо визначення потенціалу сумісності на основі бальних оцінок. Кожному показнику сумісності експертом присвоюється бал, відповідний ступінь його важливості серед показників, що коливається в межах від 0 до 10 балів. Далі визначаємо значення вагового коефіцієнту як середньоарифметичне значення всіх балів кожного показника, проставлених експертами.

Далі відбувається розрахунок інтегрального показника сумісності на основі даних табл. 5.10.

Таблиця 5.10

Вихідні дані для визначення ефективності інтеграції підприємств

Показник сумісності	Потенційний *i*-й учасник інтегрованої господарської структури							Ваговий коефіцієнт
	№ 1	№ 2	№ 3	№ 4	№ 5	№ 6	№ 7	
1. Показник ринкової інтеграції	x_1	x_1	x_1	x_1	x_1	x_1	x_1	j_1
2. Показник інтеграції виробничих потужностей (блок виробничої відповідності)	x_2	x_2	x_2	x_2	x_2	x_2	x_2	j_2
3. Показник наукової інтеграції підприємств	x_3	x_3	x_3	x_3	x_3	x_3	x_3	j_3
4. Показник інформаційної інтеграції підприємств (блок організаційної відповідності)	x_4	x_4	x_4	x_4	x_4	x_4	x_4	j_4
5. Показник інтеграції цільових ринків	x_5	x_5	x_5	x_5	x_5	x_5	x_5	j_5
6. Показник технологічної інтеграції (сумісності)	x_6	x_6	x_6	x_6	x_6	x_6	x_6	j_6
7. Показник гнучкості управління шляхом ротації кадрів	x_7	x_7	x_7	x_7	x_7	x_7	x_7	j_7
8. Показник ділової активності (або показник зростання швидкості товарообігу)	x_8	x_8	x_8	x_8	x_8	x_8	x_8	j_8
9. Показник маневреності інтегрованої структури	x_9	x_9	x_9	x_9	x_9	x_9	x_9	j_9
10. Рівень диверсифікації виробництва	x_{10}	x_{10}	x_{10}	x_{10}	x_{10}	x_{10}	x_{10}	j_{10}
11. Показник толерантності споживачів до інтегрованої структури	x_{11}	x_{11}	x_{11}	x_{11}	x_{11}	x_{11}	x_{11}	j_{11}
12. Показник ефективності маркетингової діяльності	x_{12}	x_{12}	x_{12}	x_{12}	x_{12}	x_{12}	x_{12}	j_{12}
Інтегральний показник сумісності	ІПС	ІПС	ІПС	ІПС	ІПС	ІПС	ІПС	

Джерело: власна розробка автора.

Інтегральний показник сумісності для кожного підприємства визначається у балах наступним чином:

$$\text{ІПС} = \sum_{i}^{n} x_i \cdot j_i \qquad (5.23)$$

.

Розрахуємо інтегральний показник сумісності для аналізованих підприємств (табл. 5.11).

Таблиця 5.11

Визначення інтегрального показника сумісності підприємств сфери зв'язку та інформатизації з іншими підприємствами інтегрованої системи

Найменування показника	Ваговий коефіцієнт	Підприємства			
		ПАТ «Укрпошта»	ПАТ «Укртелеком»	ПрАТ «Київстар»	ПрАТ «ВФ Україна»
1. Показник ринкової інтеграції	9,10	0,64	1,18	2,00	1,55
2. Показник інтеграції виробничих потужностей (блок виробничої відповідності)	9,76	0,49	0,68	0,29	0,39
3. Показник наукової інтеграції підприємств	8,27	0,83	2,65	3,89	3,56
4. Показник інформаційної інтеграції підприємств (блок організаційної відповідності)	5,36	4,18	4,34	4,56	4,56
5. Показник інтеграції цільових ринків	7,64	1,45	0,92	1,45	1,30
6. Показник технологічної інтеграції (сумісності)	6,89	7,23	7,92	8,06	8,06
7. Показник гнучкості управління шляхом ротації кадрів	5,24	0,00131	0,00362	0,03464	0,03149
8. Показник ділової активності (або показник зростання швидкості товарообігу)	8,77	9,38	9,91	10,61	10,79
9. Показник маневреності інтегрованої структури	9,84	7,08	8,27	9,54	9,45
10. Рівень диверсифікації виробництва	7,97	2,23	0,40	0,05	0,08
11. Показник толерантності споживачів до інтегрованої структури	4,23	0,04	0,04	0,04	0,04
12. Показник ефективності маркетингової діяльності	8,81	0,36	0,62	0,74	0,78
Інтегральний показник сумісності		33,92	36,93	41,27	40,58

Джерело: розраховано автором.

Таким чином, визначено інтегральний показник сумісності, який дозволяє стверджувати, що найбільш сумісним для інтеграції є ПрАТ «Київстар», оскільки значення інтегрального показника вище за всі інші та дорівнює 41,27.

Оцінити існування інтеграційних зв'язків між підприємствами — потенційними учасниками інтегрованої структури, дозволить розрахунок потенціалу сумісності підприємств до їхнього вступу в інтегровану структуру. Такий аналіз ще на етапі планування інтеграції допоможе оцінити ризик невідповідності підприємств.

Наголосимо деякі переваги застосування запропонованої методики оцінки доцільності інтеграції:

1) методика базується та включає в себе оцінку фінансового стану підприємств, оцінку ефективності використання ресурсів і оцінку сумісності підприємств, що визначає використання комплексного підходу до оцінки необхідності інтеграції;

2) на основі даних публічної звітності здійснюється оцінка фінансового стану організації;

3) коли аналізуються взаємопов'язані об'єкти в організаціях, передбачається всебічна оцінка сумісності підприємств.

Одночасне застосування комплексного аналізу ефективності господарської діяльності та оцінки існуючого потенціалу сумісності підприємств для обґрунтування доцільності інтеграції визначає новизну методики. Розроблена методика оцінки доцільності інтеграції може бути застосована перш за все для наукомістких підприємств і обмежено застосовна для інших підприємств.

Отже, запропонована методика оцінки доцільності інтеграції дозволяє одночасно оцінити перспективи інтеграції і сумісності підприємств з можливістю оцінити потенційні ризики та розробити систему заходів щодо усунення чи мінімізації можливих негативних наслідків об'єднання. Крім того, в розробленій методиці оцінюється як зовнішнє, так і внутрішнє середовище: створення інтегрованих підприємств може забезпечити зайнятість в умовах

їхнього реформування, знизити витрати і підвищити ефективність за рахунок ефекту синергії та уніфікації підходів у логістиці, інжинірингу, інформаційних технологіях, менеджменті якості. Рішення про взаємодоповнюваності підприємств сфери зв'язку та інформатизації, про потенціал сумісності підприємств до проведення інтеграції можна приймати на підставі запропонованої методики, що є дуже важливим при створенні інтеграційної структури.

5.5. Системно-синергетичний підхід щодо оцінки ефективності інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації

Сучасний стан підприємництва України характеризується низьким рівнем конкурентоспроможності продукції, фінансової залежності, збитковістю діяльності, зниженням обсягів експортних операцій і залежно від кон'юнктури, скороченням обсягів, що відбуваються в складних суспільно-політичних та фінансово-економічних умовах. Негативні наслідки вплинули на всі рівні і сектори соціально-економічної системи держави. Дестабілізація соціально-економічних процесів у державі безпосередньо відбилася на векторі розвитку підприємств, тому аналіз сучасних тенденцій та пріоритетних показників є важливим завданням на всіх рівнях економіки, основною метою якого є виявлення і попередження погіршення ситуації.

На даний момент багато економістів доходять висновку, що сучасний інструментарій, який дозволяє управляти процесом раціонального господарювання, являє собою синергетичну теорію управління. Проблеми підвищення ефективності діяльності підприємств не можуть бути вирішені в рамках класичної ефективності, що орієнтується на «адаптацію до зовнішнього середовища» і наздоганяючий тип розвитку. Синергетичний підхід, який представляє собою цілу науку про самоорганізацію управління та управління самоорганізацією, орієнтує на прискорений розвиток, прорив за допомогою

формування в інтегрованих підприємствах синергетичних ефектів при створенні нових товарів, нових ринків, нового економічного середовища [62, 78, 209, 219, 227, 249, 304, 312], що являє собою прискорено-випереджальний розвиток.

Синергетичний характер функціонування інтегрованого підприємства як складної системи виявляється перш за все в тому, що воно об'єднує в цілісну систему сфери людської діяльності, створюючи не існуючий раніше системний ефект сталого розвитку. Замість моделі нестійкого розвитку, заснованої на домінуванні економічної ефективності, модель сталого розвитку підприємства орієнтується у своїй системній єдності та синергетичних за своєю природою принципах на реалізацію, що призводить до синергетичного ефекту.

Під економічною синергетикою розуміється науковий напрям, що досліджує зміни в економічних системах з використанням ідей, принципів, положень і моделей синергетики. Економічна синергетика як методологія розвитку може бути застосована до процесів не тільки на макроекономічному рівні, але і на рівні корпорацій, підприємств малого і середнього бізнесу. Економічна синергетика виходить з того, що ефективність розвитку підприємства визначається системною сумою ефективностей вертикальних і горизонтальних зв'язків в інтегрованому підприємстві. Синергетичні ефекти на підприємстві можуть формувати оптимальне співвідношення вертикальних і горизонтальних зв'язків і взаємодій, причому інструментом їхнього об'єднання повинні виступати місія, система узгоджених цілей, завдань, методів, інструментів і важелів управління [304].

Дослідження складних динамічних систем необхідно розглядати з позицій системно-синергетичного підходу, який представляє собою сучасний міждисциплінарний інструментарій при дослідженні проблем забезпечення стійкості підприємств. Підприємство являє собою складну відкриту систему з зазначених позицій, що володіє властивістю внутрішньої цілісності та постійного обміну із зовнішнім середовищем. Це означає, що зміна однієї змінної такої системи викликає адекватні зміни в інших змінних. З урахуванням

цього властивість стійкості більшою мірою пов’язана зі здатністю системи до адаптивних змін, ніж зі здатністю до відновлення колишніх параметрів функціонування.

Раніше в дослідженнях науковців визначалось [337], що сталий економічний розвиток підприємства необхідно розглядати як сукупність економічного, соціального, екологічного, інтелектуального і техніко-технологічного потенціалів.

Найбільш рейтинговими із стратегічних економічних напрямків підприємств щодо забезпечення стійкості своєї діяльності визначені такі складові, як інноваційна, фінансова, маркетингова, інформаційна та стратегічна [61]:

1. Інноваційна складова. Основою для успішної реалізації даної складової служить критерій необхідності інтенсифікації економічних процесів: для ліквідації негативних факторів розвитку інтегрованих підприємств слід здійснити ряд кроків щодо сприяння підвищенню рівня інноваційної активності в цілях забезпечення зростання рівня конкурентоспроможності товарів та послуг на основі освоєння науково-технічних досягнень та оновлення технологій, що є синергетичним ефектом від реалізації техніко-технологічного потенціалу підприємства. Загальним напрямком реалізації інноваційної складової є сприяння розвитку нових технологій підприємства, формування сучасних інформаційних систем з метою їхнього подальшого використання.

Заміна неефективних технологій інноваційними забезпечить підвищення ефективності функціонування інтегрованих підприємств; орієнтацію на всебічну підтримку базисних і новітніх технологій; поєднання державного регулювання інноваційної діяльності з ефективним функціонуванням конкурентного ринкового інноваційного механізму; розвиток міжрегіонального та міжнародного трансфертів технологій, міжнародної інвестиційної співпраці; захист інтересів національного інноваційного підприємництва.

2. Фінансова складова передбачає, що запорукою стабільності і основою становлення інтегрованих підприємств служать інвестиції. Роль інвестицій у

розвитку підприємства полягає в цілеспрямованій зміні внутрішнього середовища з урахуванням майбутньої зміни зовнішнього середовища з одночасним забезпеченням підприємства комплексною програмою, яка є системою поточного і довгострокового фінансування. Основною метою інвестицій на підприємстві є забезпечення його рентабельної діяльності за рахунок підвищення його стабільного фінансового стану шляхом поліпшення структури активів, а також стабільності розвитку підприємства і соціального розвитку в умовах динамічного розвитку зовнішнього середовища, що являє собою синергетичний ефект від реалізації потенціалу підприємства. Іншим завданням інвестицій є стабільне перевищення доходів над витратами шляхом ефективного їхнього використання, що сприяє безперебійному процесу надання та реалізації послуг. Також завданням інвестицій є рівновага збалансування стану економічних ресурсів, які забезпечують стабільну прибутковість і нормальні умови для розширеного відтворення в довгостроковій перспективі з урахуванням найважливіших зовнішніх і внутрішніх факторів.

3. Маркетингова складова. Кризові явища в підприємництві вимагають застосування ефективних стратегій, методів просування продукції, оскільки важливо не тільки провести її, але і успішно реалізувати. Особливістю сучасної маркетингової системи є перехід від принципів вільного ринку до зв’язків на умовах контрактації і формування альянсів. Інтеграційні процеси визначаються прагненням підприємств посилити контроль за кількістю і якістю надання послуг. Задоволення вимог споживачів сприяє розвитку інформаційних систем, структурним зрушенням у технології виробництва, а також організаційним змінам в структурі науково-технічного ланцюга. Інформаційні технології забезпечують безпосередній контакт між учасниками ринкових відносин [219].

4. Інформаційна складова. Швидкі зміни в економіці України ще більше актуалізували роль своєчасного інформаційного забезпечення підприємства, ефективність обміну інформацією між керівництвом і працівниками. Інформаційні технології і бази даних сучасних підприємств не можуть забезпечити конкурентні переваги на довгостроковий період. Конкурентних

переваг можна досягти, тільки трансформувавши інформацію в знання з метою подальшого їхнього використання для прийняття ефективних управлінських рішень. Сучасна інформаційна складова будується на принципах управління підприємствами дистанційно за рахунок програмного забезпечення що зменшить витрати на управління.

5. Стратегічну складову економічного потенціалу підприємства виходячи, з передбачуваних умов зовнішнього середовища, слід розглядати як взаємопов'язану сукупність ресурсів, що знаходяться в його розпорядженні і мають вирішальне значення для досягнення стратегічних цілей, оцінки можливих меж функціонування в майбутньому. Оцінка перспективних можливостей підприємства щодо зростання ефективності функціонування і зміцнення конкурентоспроможності на ринку є сферою його застосування.

На думку автора, визначений перелік доцільно доповнити екологічною, інтелектуальною та енергетичною складовими.

Екологічна складова підприємства являє собою оцінку внутрішньої екологічної діяльності підприємства і може служити в якості повноцінної характеристики сильних і слабких сторін екологічного функціонування підприємства. Це оцінка можливостей підприємства здійснювати господарську діяльність за умови збереження екосистеми. Використання саме екологічного потенціалу є вагомим резервом підвищення конкурентоспроможності, ефективної діяльності підприємства та концепцією утримання провідних позицій на ринку. Крім цього, важливим при використанні даного потенціалу підприємства є забезпечення міжнародних стандартів екологізації.

Складовою економічного потенціалу підприємства є також інтелектуальний потенціал, який формується за рахунок відповідних ресурсів. Так, нематеріальні активи можуть продовжувати використовуватися на підприємстві або можуть неодноразово здійснювати процес вибуття з підприємства, при цьому продовжуючи приносити економічні вигоди, а під час здійснення операцій з вибуття активів усі вони перестають бути власністю підприємства, не мають матеріального та фізичного складу й не враховуються у

складі активів. Таким чином, інтелектуальний потенціал є передумовою розвитку інновації в інтегрованих підприємствах для забезпечення конкурентних переваг.

Енергетичний потенціал підприємства — це можливість енергозбереження за рахунок нових альтернативних джерел енергії для забезпечення енергетичної незалежності. Високий рівень споживання енергії, монопольне ціноутворення на них з боку державни змушує шукати нові джерела енергії. Альтернативні джерела енергіє настільки різноманітні, що при інтеграції підприємств можливе створення автономного забезпечення енергетичними ресурсами об'єднання. Альтернативні джерела суттєво скоротять затрати на енергетичні ресурси, знизять залежність підприємств від постачальників таких ресурсів, підвищать рівень екологічності шляхом використання, наприклад, вторинних ресурсів.

Як показали дослідження, економічні потенціали у всій сукупності потенціалів сталого розвитку підприємства відіграють важливу роль і відображають процес змін, в якому експлуатація ресурсів, напрямок інвестицій узгоджені один з одним і посилюють теперішній і майбутній економічний потенціал підприємства. Крім того, розвиток системно- синергетичного підходу дає уявлення про найбільш ефективні моделі інтеграції підприємств та підвищення їхньої ефективності діяльності.

Досліджуючи процеси інтеграції у сфері зв'язку та інформатизації значну частку послуг надають державні підприємства (ДП). Вони відрізняються від приватних компаній [151, 168, 172, 175, 186, 342, 365], наприклад, з точки зору їхнього управління; відношення до ризику; доступом до ресурсів. Однак, незважаючи на зростання глобальної ролі ДП [372], вплив держави як власника на процеси і механізми інтеграції потребує більш глибокого дослідження.

Ціль створення та зміст діяльності державних підприємств мають носити публічний, соціально значущий характер. Державні підприємства мають утримуватися за рахунок доходів від власної діяльності. Це означає, що створення інтегрованих державних підприємств має сенс у тих сферах, де існує

можливість отримання прибутку, і держава як власник майна зацікавлена в отриманні частини чистого доходу.

На державному рівні не достатньою мірою адаптований механізм інтеграції державних підприємств. Процес інтеграції повинен проводитися не тоді, коли підприємство збиткове, а тоді, коли має дохід і вільні грошові кошти. Для державних підприємств постіндустріальних розвинених країн можлива інтеграція в описаних вище умовах, а для підприємств країн з економічними проблемами цей процес потребує подальших розробок. Відповідно, і ставлення вчених економістів до інтеграції в цілому неоднозначне.

Однак ми вважаємо, що механізм інтеграції державних підприємств буде носити позитивний ефект для країни, оскільки в першу чергу це перетин для створення нових виробничих технологій і інновацій.

Механізм інтеграції державних підприємств — це поетапна реалізація заходів органів державної влади (табл. 5.12), забезпечення економічної ефективності інтеграційних процесів між суб'єктами господарювання.

Таблиця 5.12

Заходи щодо впровадження механізму інтеграції державних підприємств

Дії	Результати
1. Планування показників ефективності інтеграції	Покращення показників ефективності
2. Надання преференцій	Підвищення конкурентоспроможності
3. Оптимізація механізмів субконтракції	Збільшення ефективності
4. Впровадження стратегії залучення інвестицій	Інноваційний розвиток підприємства
5. Створення інноваційної інфраструктури	Ефект від взаємодії науки та бізнес-середовища
6. Державна підтримка проектів	Покращення якості дослідження і рентабельності проектів
7. Економічний моніторинг і аналіз ефективності заходів органів влади	Досягнення планових показників ефективності інтеграції державних підприємств

Джерело: складено автором.

Інтеграційну стратегію державних підприємств можливо побудувати, виходячи зі специфіки роботи підприємств, інтеграція з якими в довгостроковій перспективі знизить ризик втрати і збільшить прибуток. Через державні підприємства знижується ризик поглинання іншими компаніями, виконується управління інтеграційними процесами як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках. У зв'язку з цим виникає необхідність розробки і впровадження механізму інтеграції державних підприємств, що сприяє координації бізнес-процесів її учасників, зниженню тиску конкуренції, запобіганняю демпінгу, обміну інноваційними технологіями, захопленню обсягів надання послуг, зниженню витрат за рахунок ефекту масштабу.

На початкових етапах необхідно створити умови, в яких підприємства і організації самостійно прагнули б інтегруватися в об'єднання з державними підприємствами (рис 5.13).

Рис. 5.13. Державні стимули інтеграційних процесів за участю державних підприємств

Джерело: розроблено автором.

Ступінь і характер інтеграції залежать від рівня розвитку країни і регіонів зокрема. Однак ефективність інтеграції носить індивідуальний характер у кожному конкретному випадку. В рамках інтеграційних процесів виникає проблема оцінки ефективності інтеграції на стадії прийняття рішення про її проведення. Говорячи про системний підхід, можна говорити про деякі способи організації наших дій, такі, які охоплюють будь-який вид діяльності, виявляючи закономірності і взаємозв'язок з метою їхнього більш ефективного використання. При цьому системний підхід є не стільки методом вирішення завдань, скільки методом постановки задач. Як кажуть, «Правильно поставлене питання — половина відповіді». Це якісно більш високий, ніж просто предметний, спосіб пізнання [276].

Основні принципи системного підходу [276]:

- цілісність, що дозволяє розглядати одночасно систему як єдине ціле і в той же час як підсистему для вищезазначених рівнів;
- ієрархічність будови, тобто наявність безлічі (принаймні, двох) елементів, розташованих на основі підпорядкування елементів нижчого рівня елементам вищого рівня. Реалізацію цього принципу добре видно на прикладі будь-якої конкретної організації. Як відомо, будь-яка організація являє собою взаємодію двох підсистем: керуючої і керованої. Одна підпорядковується іншій;
- структуризація,що дозволяє аналізувати елементи системи та їхні взаємозв'язки в рамках конкретної організаційної структури. Як правило, процес функціонування системи обумовлений не стільки властивостями її окремих елементів, скільки властивостями самої структури;
- множинність, що дозволяє використовувати безліч кібернетичних, економічних і математичних моделей для опису окремих елементів і системи в цілому;
- системність — властивість об'єкта мати всі ознаки системи.

Щодо синергетичного ефекту, то це результат спільної дії елементів системи, який може призводити до якісної (емерджентні) зміни її стану,

вибравши один з можливих варіантів розвитку під дією тих чи інших випадкових відхилень якоїсь величини від її середнього значення (флуктуація).

Синергетичні ідеї досить швидко стали проникати і в економіку. Все більше число економістів використовує в своїх роботах такі терміни, як «біфуркація», «аттрактор», «хаос» та інші. Деякі дефініції синергетичної парадигми стали так популярні, що часом їхні справжні значення досить сильно можуть спотворюватися. Один з таких прикладів — це вживання поняття «синергетичний ефект», хоча правильніше було б говорити в подібних випадках про ефект синергії. На жаль, в літературі та Інтернеті більш поширене неправильне розуміння синергетичного ефекту як перевищення результату спільних дій над простою сумою індивідуальних дій елементів системи (ефект «1 + 1 = 3»). Часто економісти у своїх публікаціях розглядають синергетичний ефект тільки як суму зростання економічних показників підприємства в результаті, наприклад, злиття двох або більше компаній. Це є зовсім невірно. На наш погляд, синергетичний ефект в економіці проявляється як результат інтегративної взаємодії елементів економічної системи, який може призводити її до зміни якісного стану, шляхів її розвитку і до динамічної рівноваги економіки із стійкою траєкторією розвитку [274].

Таким чином, планування інтеграції підприємств, якщо розглядати у фазовому просторі в початковий момент часу інтеграції t=0 дві близькі фазові точки $x_1(0)$ і x$x_2(0)$ і ввести поняття відстані між ними:

$$d(t) = |S(t)| = |x_2(t) - x_1(t)|, \tag{5.24}$$

то величина h (ентропія Колмогорова – Сіная) буде дорівнювати:

$$h = \lim_{\substack{d(0)\to 0 \\ t\to 0}} \frac{\ln \frac{d(t)}{d(0)}}{t}, \tag{5.25}$$

де $d(0)$ — відстань між точками у фазовому просторі в початковий момент часу $(t = 0)$;

$d(t)$ — відстань між точками у фазовому просторі в момент часу t.

Використовуючи ентропію Колмогорова – Сіная (КС ентропію), можна визначити, яким є досліджуваний режим руху — хаотичним або регулярним. Зокрема, при хаотичній поведінці системи КС ентропія завжди позитивна, $h > 0$, при регулярній (упорядкованій) $h < 0$ або $h = 0$. Ентропія h — є не тільки якісною, а й кількісною характеристикою режиму руху: обернена величина ентропії (за умови $h > 0$), визначає характерний час перемішування (горизонт прогнозування) $t_{mix} - h^{-1}$ [277]. Застосувавши запропоновану методику до виявлення можливої інтеграції підприємств, необхідно від граничного (безперервного) варіанта перейти до дискретної форми моделі. Фазові точки в економічному просторі — це підприємства. Розглядаючи їхню поведінку в момент часу $t = 0$ і $t = 1$, а під відстанню розуміючи модуль різниці показників, що задають положення підприємств в фазовому просторі, показник КС ентропії набуде вигляд:

$$h = \frac{\ln \frac{d(1)}{d(0)}}{1} = \ln \frac{d(1)}{d(0)} = \ln \frac{|x_2(1) - x_2(1)|}{|x_2(0) - x_2(0)|}. \quad (5.26)$$

При $t \gg t_{mix}$ опис системи може бути тільки імовірнісним. Однак на малих часах $t \ll t_{mix}$ поведінку системи можна передбачити з достатньою точністю. Запропонована методика включає наступну послідовність дій [277]:

1) визначення фазового простору, тобто основних критеріальних показників вертикальної і горизонтальної інтеграції: частка ринку, частка транзакційних витрат;

2) вибір системи підприємств, що підлягають процесу інтеграції;

3) визначення варіантів, які ідеально підходять для покрокового процесу інтеграції;

4) розрахунок показника ентропії за формулою Колмогорова – Сіная. При отриманні позитивного показника інтеграція підприємств можлива, при отриманні негативного показника — неможлива;

5) вибір найбільш ефективної траєкторії інтеграції, заснований на кінцевому перебиранні варіантів по парам. Вибирається імовірне підприємство,

яке найбільш підходить до процесу інтеграції. Далі до даного підприємства прикріплюються послідовно одне за іншим підприємства. У комбінаціях підприємств, де показники найменші, процес більш ефективний.

Основними показниками ефективності інтеграції підприємств можуть виступати :

- зменшення трансакційних витрат;
- скорочення витрат на капітал;
- фактична вартість підприємства;
- синергетичний ефект.

Зменшення трансакційних витрат. Одним із завдань кожного з підприємств інтегрованої структури є зменшення трансакційних витрат, тобто витрат узгодження. Мінімізація трансакційних витрат зумовлює підвищення конкурентоспроможності ринкової структури інтегрованого підприємства і, отже, у більшості випадків, спричинює зростання ефективності функціонування. Ця залежність має і зворотний зв'язок. Неефективна діяльність підприємств або наявність будь-яких бар'єрів на шляху конкуренції підприємств веде до протилежного результату.

Так розрахувати ефективність інтеграційної системи у вигляді зменшення трансакційних витрат можна за формулою (5.27), при цьому $TE_c \to min$:

$$TE_c = \sum_{i=1}^{n} \Delta \text{ТВ}_i \cdot \text{К}_\text{Д} \quad (5.27)$$

,

де $\sum_{i=1}^{n} \Delta \text{ТВ}_i$ — сума абсолютних змін трансакційних витрат у складі адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат тощо;

i — вид трансакційних витрат;

n — кількість видів трансакційних витрат;

$\text{К}_\text{Д}$ — коефіцієнт зміни прибутку послуг:

$$\text{К}_\text{Д} = \frac{\sum_{i=1}^{n} \Delta \text{Д}_i}{\text{Д}} \quad (5.28)$$

,

де $\sum_{i=1}^{n} \Delta Д_i$ — сума абсолютних змін по видах доходу підприємства;

Д — загальна сума доходів підприємства;

i — кількість видів доходів підприємства.

Тобто оптимізація організаційної структури, системи обліку та розрахунків, маркетингової стратегії, кластерізація і конвергенція між підприємствами інтегрованої системи дозволяють ефективно управляти трансакційними витратами, що забезпечує додаткові конкурентні переваги.

Скорочення витрат на капітал. За рахунок зниження витрат на капітал досягається ефект. Внаслідок збільшення активів, здешевлення кредитних джерел при об'єднанні активів знижується вартість позикового капіталу, внаслідок зміни вимог учасників об'єднання до прибутковості капіталу знижується вартість власного капіталу.

$$WACC = \text{ВВК} \cdot \text{ЧВК} + \text{ВПК} \cdot \text{ЧПК}, \tag{5.29}$$

де ВВК —вартість власного капіталу;

ЧВК — частка власного капіталу;

ВПК — вартість позикового капіталу;

ЧПК — частка позикового капіталу.

$$\text{Е}_\text{з} = \text{Е}_\text{ддп} + \text{Е}_\text{тс}, \tag{5.30}$$

де $\text{Е}_\text{ддп}$ — економія дисконтованого грошового потоку:

$$\text{Е}_\text{ддп} = \frac{Д_2 \cdot WACC_1 - Д_1 \cdot WACC_2}{WACC_1 \cdot WACC_2}, \tag{5.31}$$

де $Д_1$ — грошовий потік для вартості капіталу $WACC_1$;

$WACC_1$ — початкова вартість капіталу;

$Д_2$ — грошовий потік для вартості капіталу $WACC_2$;

$WACC_2$ — вартість капіталу при зміні вимог акціонерів до прибутковості капіталу, при зміні вартості кредитних ресурсів;

$\text{Е}_\text{тс}$ — економія термінальної вартості:

$$E_{тс=}\frac{Д_2\frac{WACC_1-t}{1+WACC_1}-Д_1\frac{WACC_2-t}{1+WACC_2}}{\frac{WACC_1-t}{1+WACC_1}\cdot\frac{WACC_2-t}{1+WACC_2}} \quad (5.32)$$

За допомогою застосування дисконтування відбувається облік часу при розрахунку економії. Із застосуванням в якості ставки дисконтування $WACC$ інтегрованої структури дисконтується економія від скорочення витрат і збільшення доходів.

Фактична вартість підприємства. Оцінка вартості підприємства та його майна належить до найскладніших питань. Оцінка підприємства здійснюється, як правило, на базі ринкової вартості — ймовірної суми грошей, за яку можливі купівля-продаж об'єкта оцінки на ринку. Визначення вартості підприємства призначена для оцінки ефективності його діяльності, встановлення доходів, перспектив зростання і аналізу ринку. Оцінка вартості підприємства визначає ринкову вартість підприємства з належними підприємству активами, зобов'язаннями і правами. Тому при встановленні вартості враховуються не тільки витрати на створення підприємства, а й фактори, що впливають на формування його майбутніх доходів.

Так, до зовнішніх факторів, що впливають на вартість підприємства, відносяться економічні, екологічні, фондові, політичні, соціальні, нормативні тощо. До внутрішніх факторів відносять фінансові, інвестиційні, маркетингові, операційні, матеріальні, нематеріальні, науково-технічні, ризикові, виробничі, інформаційні тощо.

Тому, на думку автора, обчислення прогнозованої вартості підприємства, що входить до складу інтегрованої системи, необхідно здійснювати за формулою:

$$ВП_П = ФВП \cdot \left[\left(1+\frac{А_{t+1}}{А_t}\right)\cdot\left(1+\frac{Д_{t+1}}{Д_t}\right)\cdot\left(1+\frac{I_{t+1}}{I_t}\right)\right]\cdot\frac{1}{(1+R)^n}, \quad (5.33)$$

де $ФВП$ — дійсна вартість підприємства;

А — вартість активів підприємства;

Д — рівень доходності підприємства з урахуванням майбутніх його доходів;

І — розмір інвестицій;

$t+1$ — прогнозований період;

t — поточний період;

R — розмір ставки дисконтування;

n — кількість врахованих періодів.

Вартість підприємства найточніше відображає успішність роботи його на ринку. До основних факторів, що характеризують ринкову вартість підприємства, відносять: дійсний і майбутній прибуток, час отримання доходів, витрати на створення подібного підприємства, співвідношення попиту і пропозиції на аналогічні об'єкти, ризик отримання доходів, ліквідність активів тощо. Також велике значення при оцінці відіграють нематеріальні активи підприємства (фірмове найменування, імідж, унікальність, бренд, торговельні знаки, патенти, технології та ін.).

Синергетичний ефект. Особливо важливим є вирішення проблеми розробки стратегії, механізмів та методики інтеграції в умовах, коли посилюються процеси інтеграції та формуються інтегровані підприємства в рамках ланцюга створення вартості. Створення стратегії інтеграції для групи підприємств, потенційних бізнес-партнерів, та за рахунок об'єднання цих підприємств створюється синергетичний ефект. Додаткова премія, отримана внаслідок впорядкованості системи, в даному випадку є синергією. У зменшенні невизначеності діяльності виражається природа синергії. При цьому в прямо пропорційній залежності знаходяться синергія і упорядкованість системи: упорядкованість тим більше, чим менше невизначеність у поведінці учасників системи. Із зменшенням числа учасників системи зменшується невизначеність у поведінці учасників системи. За допомогою інтеграції учасників зменшується число учасників системи.

В першу чергу ефективність буде проявлятися завдяки впорядкованості системи: побудови єдиних бізнес-процесів підприємств, що інтегруються, застосування єдиних інформаційних систем. Вирішення питань в процесі

діяльності підприємств відбувається швидше і якісніше в силу того, що комунікації між підприємствами стають тісніше. Загальними цілями та стратегією підприємства об'єднуються.

Це приводить в дію такі фактори синергії:

1. Зниження витрат взаємодії.

2. Збільшення ефективності використання активів.

Факторами, що безпосередньо впливають на загальний розмір синергетичного ефекту, є складові ресурсного комплексу — маркетинг, організаційна структура, захист інформаційних ресурсів та нематеріальних активів, конвергенція і кластерізація (рис. 5.14).

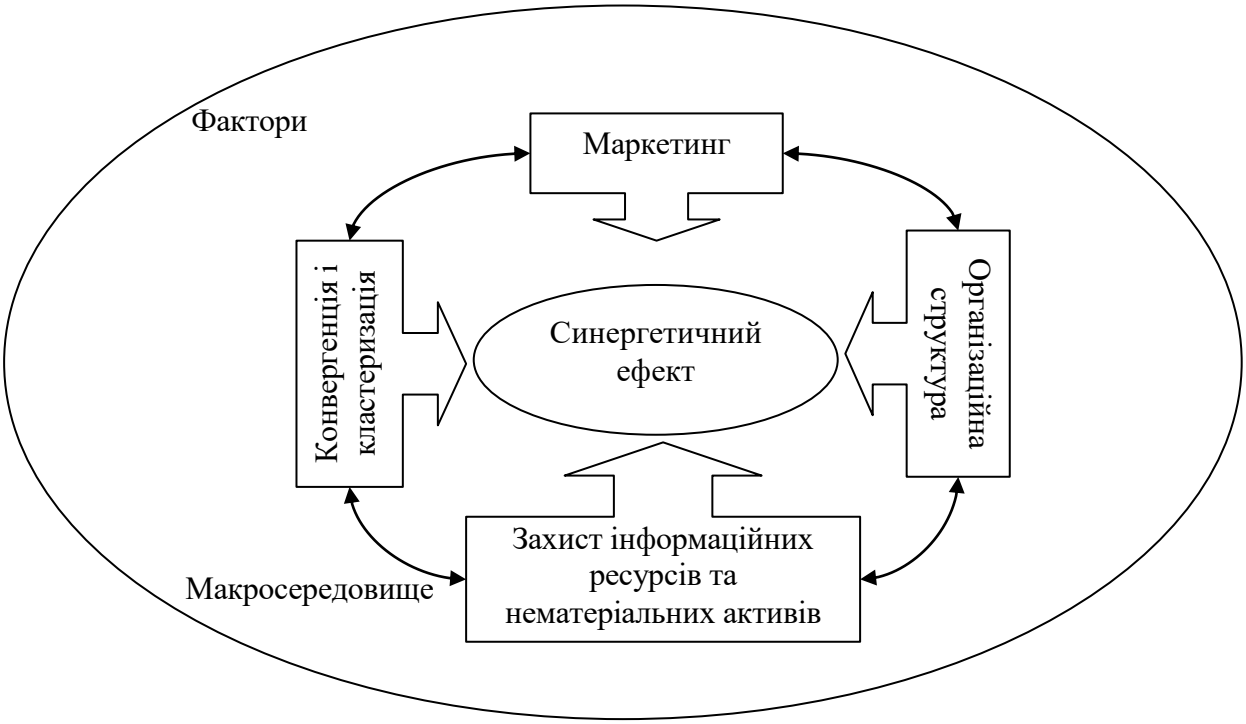

Рис. 5.14. Загальна схема виникнення синергетичного ефекту в інтегрованій системі

Джерело: побудовано автором.

За даними рис. 5.14 можна стверджувати, що синергетичний ефект в інтегрованій системі виявляється лише при використанні всіх складових ресурсного комплексу механізму інтеграції.

Застосування складових ресурсного комплексу механізму інтеграції може збільшувати дохід, зменшувати або не змінювати його, тобто результати

можуть бути позитивними або негативними.

Для розрахунку синергетичного ефекту існує два методи [274]:

– статистичний метод, який базується на основі статистичних даних;

– експертний метод, коли фахівці використовують ситуаційний аналіз взаємного впливу інструментів маркетингових комунікацій.

За статистичними даними прогнозований синергетичний ефект на підприємствах, що знаходяться в інтегрованій системі, (S_e) можна розрахувати за формулою:

$$S_e = \sum_{i=1}^{n} E_i \cdot I_{i1} \cdot I_{i2} \pm \Delta E \quad (5.34)$$

де E_i — ефект від застосування *i-oї* складової ресурсного комплексу;

I_{i1} — індекс прибутку;

I_{i2} — індекс зміни частки ринку;

ΔE — додатковий ефект від накладання дії складових ресурсного комплексу.

Експертний метод передбачає визначення експертами головних складових та їхніх елементів, що впливають на результати діяльності підприємства, на основі яких виконується ситуаційний аналіз взаємного впливу складових ресурсного комплексу один на одного, тобто визначається наскільки дія одного посилює чи понижує дію іншого.

Взаємодію складових ресурсного комплексу можна розрахувати за формулою (5.35):

$$R_{ij} = \prod_{j=1}^{m} R_j^l \quad (5.35)$$

де m — кількість елементів, що впливають на дію *i*-ої складової ресурсного комплексу;

l — показник ступеня, який набуває значення +1 або –1 залежно від напряму дії *j*-го елементу на *i*-й, відповідно, посилює чи зменшує;

R_j — коефіцієнт, який характеризує взаємний вплив *j*-х елементів, можна

встановлювати: на основі статистичних даних, експертним шляхом або розраховувати за допомогою формули (5.36):

$$R_j = \frac{P_{max}}{P_{min}}, \tag{5.36}$$

де P_{max} — максимальне значення елементу;

P_{min} — мінімальне значення елементу.

Взаємодію складових ресурсного комплексу пропонується розраховувати за формулою (5.37):

$$R_c = \frac{\sum_{i=1}^{n} R_{ij} \cdot W_i}{\sum_{i=1}^{n} W_i}, \tag{5.37}$$

де $\sum_{i=1}^{n} R_{ij} \cdot W_i$ — коефіцієнт впливу певної складової ресурсного комплексу;

W_i — вага певного певної складової ресурсного комплексу.

Ці методичні підходи є дуже простими для практичного застосування і можуть бути використаними для оцінки ефективності впливу складових ресурсного комплексу з метою відбору більш ефективних компонентів ресурсів підприємств інтегрованої системи.

Ефект синергії збільшує доходи і посилює грошові потоки, які генеруються під час інтеграції. Розрахунки синергетичного ефекту показують збільшення доходів. У формулі (5.38) наведено розрахунок загального синергетичного ефекту:

$$\begin{aligned} \text{СЕ} = \sum_{i=1}^{n} (\text{П(Д)}_i + \text{П(В)}_i + \text{П(О)}_i + \text{П(Я)}_i + \text{П(Тр)}_i) - \\ - \sum_{i=1}^{n} \left(\text{І(К)}_{0_i} + \text{І(Р)}_{0_i} + \text{З(К)}_{0_i} + \text{З(А)}_{0_i}\right), \end{aligned} \tag{5.38}$$

де СЕ — загальний синергетичний ефект в певний період Т;

П(Д)_i — обсяги додаткового прибутку учасників від збільшення обсягів діяльності;

П(В)_i — обсяги додаткового прибутку від підвищення ефективності

використання ресурсів;

$П(О)_i$ — обсяги додаткового прибутку (економії) учасників від скорочення витрат за рахунок підвищення оперативності процесу інтеграції;

$П(Я)_i$ — обсяги додаткового прибутку (економії) учасників від підвищення якості;

$П(Тр)_i$ — обсяги додаткового прибутку (економії) учасників від скорочення трансакційних витрат всередині інтегрованої структури;

$І(К)_{0_i}$ — додаткові інвестиції, пов'язані з інтеграційним процесом ;

$І(Р)_{0_i}$ — додаткові інвестиції, пов'язані з реконструкцією та розширенням асортименту виробленої продукції;

$З(К)_{0_i}$ — додаткові поточні витрати, пов'язані з координацією та організацією діяльності учасників інтеграції;

$З(А)_{0_i}$ — можливі витрати, пов'язані із застосуванням заходів антимонопольного регулювання;

i — номер періоду, $i = 1, \dots, n$;

T — період співпраці суб'єктів господарювання;

n — число періодів, за які з'являються грошові потоки.

Число періодів розраховується за формулою (5.39):

$$n = \frac{T}{\Delta t}, \tag{5.39}$$

де Δt — частковий період співпраці суб'єктів господарювання.

При розрахунку синергетичного ефекту для аналізу грошових потоків необхідно ввести коефіцієнт дисконтування (формула 5.40).

$$k_i = \frac{1}{(1+r)^i}, \tag{5.40}$$

де r — дисконтна ставка.

В загальному вигляді при аналізі зіставлення дисконтної ставки з темпами інфляції (TI) можливі наступні варіанти: $r = TI$ — приріст грошових

коштів не відбувся; $r > TI$ — приріст грошових коштів; $r < TI$ — збитковість.

Проводити розрахунки за запронованою методикою є недоцільним через відсутність достовірної інформації (немає інтегрованості групи, по якій можна розрахувати показники).

Отже прояв синергетичного ефекту у результатах діяльності підприємств інтегрованої системи можна побачити на рис. 5.15.

Синергетичний ефект інтегрованих систем, що складається з великої кількості підрозділів різних підприємств та які складним чином взаємодіють між собою, проявляється в об'єднанні різних сфер діяльності інтегрованих підприємств, у збільшенні ефективності взаємодії та взаємопідтримки різних бізнес-процесів та стратегічних зон господарювання, оптимізації організаційної структури, оптимізації обліку і розрахунків, оновленні техніко-технологічної бази, оптимізації маркетингової стратегії розвитку, отриманні додаткових інвестицій, підвищенні фактичної вартості підприємства, і все це веде до отримання додаткового прибутку. Також все це призводить до формування додаткових організаційно-фінансових конкурентних переваг.

В інтегрованих структурах синергетичний ефект досягається, головним чином, за рахунок ефекту масштабу, що виникає в результаті охоплення великої кількості операцій і ґрунтується на зниженні сукупних витрат при збільшенні обсягів операційної діяльності і на повнішому використанні потужностей. Крім того, в порівнянні з іншими підприємствами інтегровані структури отримують переваги і в менеджменті, що проявляється у збуті, інвестуванні та управлінні.

Синергія збуту проявляється в зростанні рівня організації продажу послуг/продукції, реклами, колективного розподілу. Синергія інвестування виражається в мультиплікативному ефекті від використання інвестиційних можливостей кожного окремого підприємства, що входить до інтегрованої системи. Синергія управління проявляється у збільшенні кадрового потенціалу та отриманні додаткової інтелектуальної енергії, оскільки збільшуються можливості навчання, обміну досвідом, внутрішньої ротації кадрів. Сюди

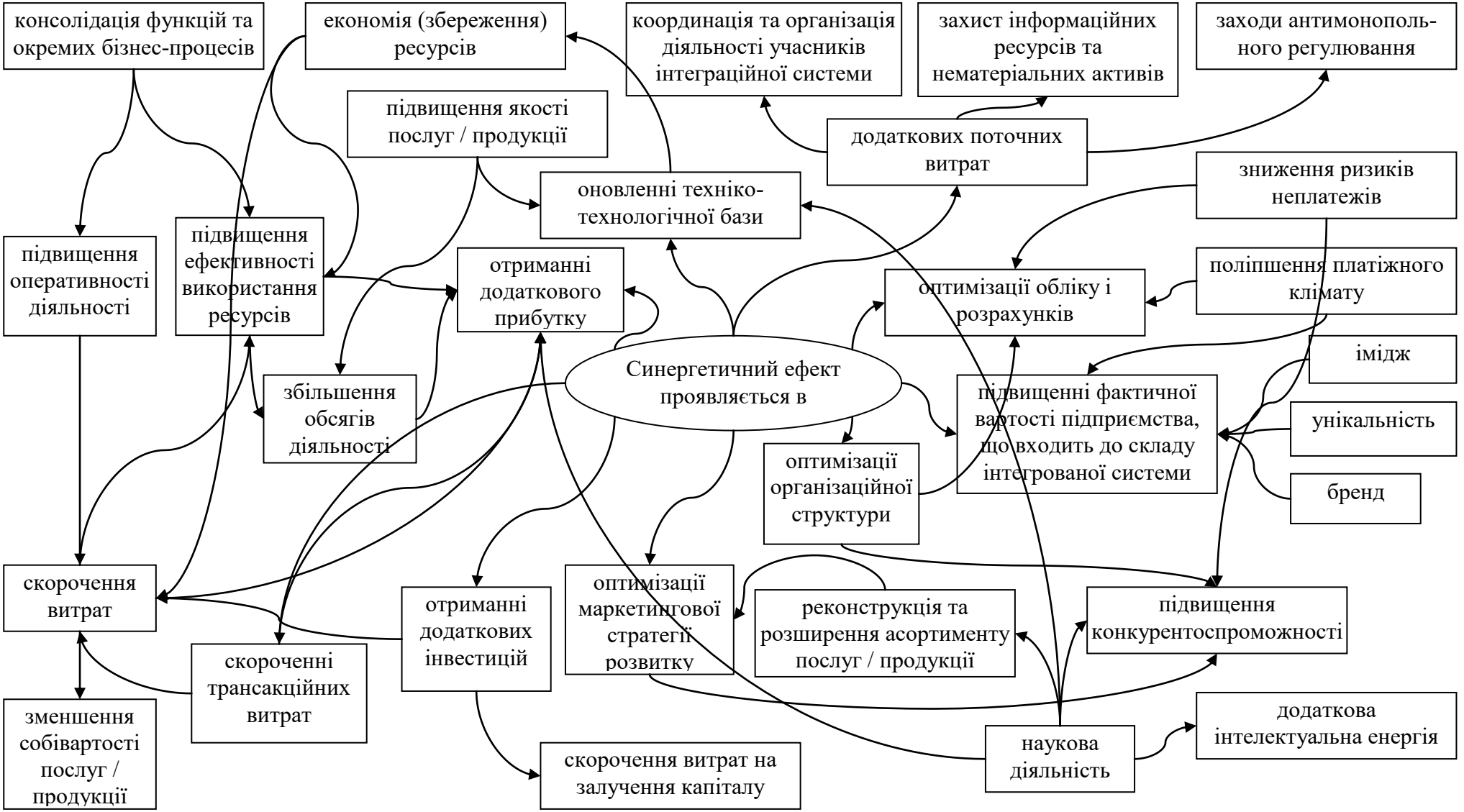

Рис. 5.15. Прояв синергетичного ефекту у результатах діяльності підприємств інтегрованої системи

Джерело: побудовано автором.

входять і вертикальні управлінські структури, і офіційне навчання, і спілкування, і перехресні зв’язки неформального спілкування менеджерів різних рівнів і напрямів однієї інтегрованої системи.

Варто зауважити, що дослідження синергетичного ефекту спрямоване не на з’ясування питання існування синергії в об’єднанні підприємств в інтегровану систему, а на питання: як оцінити синергетичний ефект і який вплив він має на вартість новоствореної інтегрованої структури та кожного окремого підприємства, що входить в цю інтегровану структуру.

Ось чому важливим є визначення інтеграційної форми розвитку підприємств сфери зв’язку та інформатизації та вияву синергетичного ефекту саме на етапі переговорів та визначення потенційних бізнес-партнерів для того, щоб оцінити рівень ефективності створення такої інтеграційної системи та не допустити переоцінки позитивного синергетичного ефекту або передбачити ймовірність виникнення негативного синергетичного ефекту, що може дати можливість підприємствам вчасно відмовитися від неперспективних або нераціональних рішень.

Висновки до розділу 5

У п’ятому розділі «Методичний інструментарій забезпечення ефективності діяльності інтегрованих підприємств сфери зв’язку та інформатизації» охарактеризовано стратегічні напрями розвитку бізнес-взаємодії підприємств з партнерами, обґрунтовано необхідність запровадження концепції взаємодії між інтегрованими підприємствами на основі технології ERP-систем та всеосяжних інтеграційних бізнес-процесів, виявлено та охарактеризовано передумови максимізації цінностей під час створення ланцюжка вартості інтегрованої групи підприємств, розроблено науково-прикладні підходи щодо діагностики фінансово-економічної ефективності інтеграції підприємств, сформульовано системно-синергетичний підхід щодо

оцінки ефективності інтеграції підприємств сфери зв’язку та інформатизації.

1. Автором доведено, що в першу чергу ефективність інтеграції підприємств буде проявлятися завдяки впорядкованості системи: застосуванні єдиних інформаційних систем, конструкції єдиних бізнес-процесів інтегрованих підприємств. Вирішення питань в процесі діяльності підприємств відбувається швидше і якісніше, підприємства об’єднуються загальними цілями та стратегією через те, що комунікації між підприємствами стають тісніше. Дослідження оцінки ефективності використання телекомунікаційних засобів на прикладі ПАТ «Укртелеком», проведені в різних галузях національного господарства, свідчать про значний соціальний ефект у споживачів послуг, а бізнес-партнери, в свою чергу, забезпечують матеріальні, фінансові та інформаційні потоки, що є складовими логістичного потоку. Встановлено, що для мінімізації витрат на виробництво експлуатації ПАТ «Укртелеком» використовує безліч програмних засобів, за допомогою яких здійснює керування станціями, обліковує технічні дані, обліковує та тарифікує обсяг наданих послуг, документообіг.

2. Аргументовано, що всеосяжний інтеграційний бізнес-процес — це стійка цілеспрямована сукупність взаємозв’язаних видів діяльності, яка із застосуванням технологій інтеграції перетворить виробничі входи в інтеграційні виходи, що представляють цінність для клієнтів інтегрованих підприємств. При цьому розглядаються об’єднані в бізнес-процес завдання, які виконують не лише підрозділи одного підприємства-учасника інтегрованої системи, але і завдання суміжних підприємств, з вживанням безперервних інформаційних потоків. Такий всеосяжний інтеграційний бізнес-процес розглянуто на інтеграції трьох підприємств: фінансово-технологічна компанія «Easypay», ПАТ «Банк Восток» і Компанії ПрАТ «Київстар» з метою розроблення процесної бізнес-карти «Прийом платежів для поповнення мобільного особового рахунку клієнта ПрАТ «Київстар», на підставі якої побудовано модель всеосяжного інтеграційного бізнес-процесу «Прийом платежів для поповнення мобільного особового рахунку клієнта ПрАТ «Київстар». Модель бізнес-процесу містить три «Пули», які асоціюються з

трьома підприємствами, що беруть участь в інтеграційній бізнес-моделі. Для досягнення мети (поповнення особового рахунку клієнта грошовими коштами) бізнес-процес об'єднує комплекс завдань, що виконуються на трьох підприємствах послідовно. При застосуванні такої концепції формується ефективна, адаптивна і безпечна ІТ-інфраструктура інтегрованої системи, ключовими особливостями якої є наявність єдиної інтегруючої моделі даних, об'єднуючої в собі інформацію з різних джерел і програмних застосувань; єдиний механізм доступу до інформаційних ресурсів ІО, фізично розташованих в різних джерелах; наявність механізмів забезпечення цілісності і достовірності даних на рівні інтеграційної системи підприємств в цілому; досить стислі терміни впровадження нових функцій, задекларованих бізнесом; мінімальні фінансові і людські витрати впровадження нових технологій; максимальна гнучкість і адаптивність інформаційних технологій для потреб основного бізнесу.

3. На основі дослідження обґрунтовано необхідність оцінки ефективності інтеграції підприємств в рамках ланцюга цінності задля збільшення вартості цього ланцюга. Запропонована концепція відрізняється від доданої вартості тим, що виходить за рамки внутрішньої організації виробництва. В ланцюгу вартості розглядаються процеси, що відбуваються не тільки на підприємстві, але і за його межами. У зв'язку із тим, що необхідно зменшити невизначеність середовища (особливо через глобалізацію та інтеграцію світових процесів та, як наслідок, загострення конкурентної боротьби у поєднанні зі скороченням тривалості життєвого циклу послуг з погляду інноваційного розвитку технологій), обґрунтовано необхідність трансформації систем управління в бік розгляду підприємства з аспекту його бізнес-процесів та управління ланцюгами створення вартості. Удосконалену методику оцінки ефективної інтеграції підприємств слід використовувати на стадії прийняття рішення про її проведення, що дасть можливість своєчасно знизити ризики та невизначеність.

4. В дослідженні до розробки методики оцінки ефективності інтеграції з урахуванням специфіки діяльності сфери зв'язку та інформатизації для

визначення стратегічних цілей учасників інтеграції, типу інтеграції та інших факторів застосовано структурно-функціональний підхід. В результаті дослідження з метою знаходження резервів підвищення даної ефективності шляхом часткової інтеграції підприємств надано порівняльну оцінку ефективності використання ресурсів підприємств. З метою виявлення економії або перевитрати по тому чи іншому виду ресурсів, що дозволить зрозуміти, де на кожному з підприємств є «вузькі» місця і які ресурси необхідно використовувати більш ефективно, запропоновано проводити оцінку ефективності використання ресурсів на підприємствах сфери зв'язку та інформатизації інтегрованої системи. До вступу підприємств в інтегровану структуру запропоновано розрахунок потенціалу сумісності, що дозволить оцінити існування інтеграційних зв'язків між підприємствами — потенційними учасниками інтегрованого підприємства.

5. Ідентифіковано, що економічний потенціал у всій сукупності потенціалів сталого розвитку підприємства відіграє важливу роль і відображає процес змін, в якому експлуатація ресурсів, напрямок інвестицій узгоджені один з одним і посилюють теперішній і майбутній економічний потенціал підприємства. На основі системно-синергетичного підходу сформоване уявлення про найбільш ефективні моделі інтеграції підприємств та підвищення їхньої ефективності діяльності. Запропоновано механізм інтеграції державних підприємств як поетапну реалізацію заходів органів державної влади, забезпечення економічної ефективності інтеграційних процесів між суб'єктами господарювання. Головною метою реалізації запропонованого механізму інтеграції державних підприємств є їхній розвиток і збереження. Складовою частиною механізму інтеграції підприємств є механізм функціонування, який визначає порядок взаємодії інтегрованих підприємств між собою та органом управління, у процесі якого формуються організаційно-управлінські, виробничо-технологічні та фінансово-економічні взаємовідносини. Основними показниками ефективності інтеграції підприємств можуть виступати зменшення трансакційних витрат; скорочення витрат на капітал; фактична

вартість підприємства; синергетичний ефект, методику розрахунку яких запропоновано автором. А прояв синергетичного ефекту можна побачити у результатах діяльності підприємств інтегрованої системи, які досягаються, головним чином, за рахунок ефекту масштабу, що виникає в результаті охоплення великої кількості операцій і ґрунтується на зниженні сукупних витрат при збільшенні обсягів операційної діяльності і на повнішому використанні потужностей. Крім того, інтегровані структури отримують переваги у порівнянні з іншими підприємствами і в менеджменті, що проявляється у збуті, інвестуванні та управлінні.

Основні наукові результати, викладені в даному розділі, опубліковано в роботах [156, 157, 176, 181, 204].

ВИСНОВКИ

У дисертаційному дослідженні здійснено вирішення актуальної науково-прикладної проблеми обґрунтування теоретичних, методологічних та прикладних засад побудови інтеграційних форм розвитку підприємств сфери зв'язку та інформатизації в умовах цифровізації економіки. Результати дослідження дали змогу сформулювати такі висновки концептуального, теоретико-методологічного та науково-практичного спрямування:

1. Розкрито генезис теорії інтеграції у процесі економічного розвитку за допомогою дослідження методологічних підходів та виокремлення особливих характеристик категорій, які взаємодіють, доповнюють одна одну та в цілому дозволяють отримати всебічне якісне уявлення про досліджене явище. Розвинуто теоретичні основи процесу інтеграції підприємств, доведено, що інтеграція це не лише категорія, яка відображає зв'язки між цілим (підприємством) та його елементами (ресурсами), а й процеси співробітництва з метою оптимізації витрат за рахунок передачі неосновних функцій великих підприємств зовнішнім спеціалізованим компаніям. Запропоновано структурно-логічну схему процесу дослідження термінології щодо інтеграції підприємств, яка дозволила сформувати власне визначення поняття «інтеграційна форма підприємства».

2. Систематизовано ієрархічні рівні нормативно-правового середовища регулювання інтеграційних процесів через інтегрування та уніфікацію міжнародних та національних нормативно-правових документів, що дозволяє уникнути неузгодженості процесів інтеграції в економіко-правовому полі. Сформовано імітаційну модель державно-приватного партнерства та бізнес-взаємодії в інтегрованих структурах.

3. Досліджено вплив геополітичного фактора на розвиток інтеграційних процесів та розроблено науково-прикладні підходи до урахування впливу геополітичного фактора на інтеграційні процеси. Доведена необхідність врахування ролі геополітичного положення, природних ресурсів, змін конкурентних позицій

національного виробника на внутрішньому та зовнішньому ринку в процесі оцінки ступеня цього впливу.

4. Здійснено аналіз економіко-правового середовища, в якому функціонують підприємства сфери зв'язку та інформатизації, та основних чинників, що впливають на цей розвиток. Визначено сучасні тренди та маркери розвитку підприємств, а саме виявлено основні мотиви інтеграції та досягнення сталого розвитку підприємств: на макрорівні (транскордонне співробітництво) інтеграція економічної діяльності впливає на поліпшення більшості показників соціально-економічного розвитку держави, на мезорівні (регіоналізація економіки) здійснюється в різних формах; на мікрорівні (з точки зору підприємств) інтеграцію необхідно розглядати як процес взаємодії внутрішніх елементів, так і процес співпраці самого підприємства з зовнішнім середовищем та іншими бізнес-партнерами з метою отримання конкурентних переваг.

5. Спираючись на проведений аналіз теоретичних та прикладних засад моделювання розвитку економічних систем, вперше для сфери зв'язку та інформатизації побудовано багатофакторну модель розвитку під впливом кризових явищ, яка дозволяє визначити кризові періоди та проблеми у періодах флуктуації. Визначено, що факт трансформаційного впливу сфери зв'язку та інформатизації на розвиток економіки країни підтверджується теорією малих економічних циклів, спираючись на наукове підґрунтя якої й використовуючи статистичну інформацію, можна стверджувати, що за останнє двадцятиріччя сфера перебувала на змінній хвилі розвитку: зростання замінювалось падінням та навпаки. Встановлено залежність чистого фінансового результату та чистого руху грошових коштів від операційної діяльності.

6. Здійснено діагностику, моніторинг та моделювання розвитку ринку послуг сфери зв'язку та інформатизації, встановлено циклічність цього розвитку. Проведено сегментний аналіз діяльності підприємств сфери зв'язку та інформатизації, визначено основні тренди фінансового стану підприємств ПрАТ «Київстар», ПрАТ «ВФ Україна», ПАТ «Укртелеком», ДП «УДЦР» та ПАТ «Укрпошта». На підставі цього встановлено три критичних періоди (біфуркаційні

точки), які мали місце за останні 10 років, під час яких сталися найсуттєвіші спади в досліджуваній сфері. Користуючись методом множинної регресії як методичним підґрунтям, побудовано багатофакторну модель цієї залежності та представлено прогнозні значення.

7. Обґрунтовано наукові засади та сформовано підхід до вибору бізнес-партнера, що засновані на аналізі аспектів діяльності потенційного бізнес-партнера: соціокультурний, науково-технологічний, організаційний, фінансово-економічний, територіальні і юридичні. Наведено процес формування потенціалу партнерської взаємодії (інтеграції інтересів), який відбувається через формування портфеля взаємовідносин. Складовими потенціалу партнерської взаємодії визначено фінансову, клієнтську, бізнес-процесну та інтелектуальну, а факторами, що впливають на вибір партнерів – надійність, стійкість та якість.

8. Вдосконалено методологічні основи формування інтеграційних форм розвитку підприємств та розроблено механізм інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації, що складається із науково-методичного, ресурсного та завершально-результуючого блоків, застосування якого дозволить сформувати додаткові організаційно-фінансові складові конкурентоспроможності підприємств інтегрованої системи. Сформовано модель інтеграції національної економіки з метою визначення завдань та переваг формування об'єднань, інтеграційних форм злиття/поглинання або внутрішньої інтеграції.

9. Запропоновано концептуальну модель процесу захисту інформаційних ресурсів та нематеріальних активів в інтегрованих системах, що заснована на послідовному взаємоузгодженні дій елементів процесу захисту інформаційних ресурсів та нематеріальних активів в інтегрованих системах.

10. Сформовано фінансові інструменти процесу обліку в інтегрованих структурах, зокрема розроблено механізм впровадження акредитивної форми розрахунків, який стає необхідною умовою під час здійснення міжнародних розрахунків інтегрованими підприємствами, оскільки з поступовою інтеграцією підприємств та країни в цілому у міжнародні відносини обсяги міжнародних контрактів поступово зростатимуть, що приведе до збільшення потреби

підприємців у проведенні міжнародних розрахункових операцій. Запропоновано підходи до моніторингу ефективності діяльності інтегрованої структури.

11. Проведено моделювання маркетингової стратегії розвитку інтегрованих підприємств сфери зв'язку та інформатизації, на основі чого запропоновано конструктивну модель формування маркетингової стратегії розвитку інтегрованих підприємств, в якій враховуються та узгоджуються стратегії інтегрованих підприємств і стратегії розвитку регіону й економіки країни. Запропоновано застосувати нейромаркетинг для збільшення кількості споживачів та реалізації маркетингової стратегії.

12. Застосовуючи в якості наукового підґрунтя теоретичні основи лінійної та програмно-цільової структури, сформовано теоретико-прикладні підходи до оптимізації управління інтегрованими структурами, що, завдяки поєднанню, дозволяє досягти високого рівня адаптації до змін і забезпечує гнучкість та оперативність маневрування ресурсами.

13. Виявлено та охарактеризовано передумови максимізації цінностей під час створення ланцюжка вартості інтегрованої групи підприємств, що базується на концепції доданої вартості, але доповнена критеріями, що дозволяють зменшити ступінь невизначеності середовища ще на стадії прийняття рішення про її проведення, що у підсумку сприяє скороченню ризиків та невизначеності.

14. Обґрунтовано системно-синергетичний підхід до діагностики фінансово-економічної ефективності інтеграції підприємств, якій доповнено показниками зменшення трансакційних витрат, скорочення витрат на капітал та зростання загальної ринкової вартості підприємства, що у підсумку дозволяє визначити синергетичний ефект в разі його досягнення.

15. Систематизовано підходи до розвинення процесів конвергенції послуг на основі аналізу практичної діяльності учасників інтеграційних процесів. Розкрито процес кластеризації як механізму інтеграції підприємств: запропоновано кластерний підхід до формування стратегії розвитку сфери зв'язку та інформатизації. Наведено науково-методичний підхід до оцінки впливу

впровадження кластерної форми діяльності з урахуванням регіональних особливостей на формування системи ефективних партнерських зв’язків.

16. Сформовано імітаційну модель державно-приватного партнерства та бізнес-взаємодії, яка базується на встановленні принципів та процедур руху інформації у виробничих процесах підприємства. Доведено, що бізнес-процеси в інтегрованих підприємствах сфери зв’язку та інформатизації мають специфічну особливість, яка обумовлюється специфікою інтеграції. Такі бізнес-процеси отримали назву «всеосяжний інтеграційний бізнес-процес», під яким розуміється стійка цілеспрямована сукупність взаємопов’язаних видів діяльності, яка із застосуванням технологій інтеграції перетворить виробничі входи в інтеграційні виходи, що представляють цінність для клієнтів інтегрованих підприємств. Для сталого функціонування цього процесу запропоновано удаватися до базових принципів та технології ERP-систем, що дозволило сформувати відповідну модель функціонування всеосяжного інтеграційного бізнес-процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адаховська Я. І., Зарицька Т. Є., Спільна Н. П. Методичні підходи до визначення економічної ефективності захисту інформації. *Економіка та управління в умовах побудови інформаційного суспільства :* матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 5–6 квіт. 2012 р. Одесса, 2012. С. 95–98.

2. Алиев А. Г. Разработка программного обеспечения для многовариантного прогнозирования экономического события в условиях неопределенности на основе 2-звенной кусочно-линейной экономико-математической модели в m-мерном векторном пространстве. *Экономика, статистика и информатика. Вестник УМО.* Москва, 2010. № 3. С. 127–136.

3. Амбросов В. Я. Організаційна стратегія сільськогосподарських підприємств : монографія. Харків : ХНТУСГ, 2009. 316 с.

4. Анализ рынка логистических услуг Украины: тренды, сложности и возможности. URL : https : //trademaster. ua/articles/312595 (дата звернення : 02.10.2018).

5. Андрущук Є. М. Діагностика банкрутства українських підприємств. *Фінанси України.* Київ, 2004. № 9. С. 118–124.

6. Антонова О. Використання різних форм міжнародних розрахунків при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. *Економіст.* Київ, 2005. № 7. С. 82–85.

7. Асоціація агенцій регіонального розвитку України. URL : http : //www. narda. org. ua/?fuseaction=elib. main (дата звернення : 02.10.2018).

8. Атюшкіна В. В. Інтеграційні форми реалізації стратегії розвитку підприємства. *Наукові вісті Далівського університету.* 2013. № 10. URL : http : //nbuv. gov. ua/UJRN/Nvdu_2013_10_4 (дата звернення : 02.10.2018).

9. Ахо А. Структуры данных и алгоритмы. М.: Вильяме, 2003. 382 с.

10. Барылястая А. Nippon Telegraph & Telephone (NTT). URL : http : //economic-definition.com/Companies_in_Japan/Nippon_Telegraph__Telephone _NTT__eto. html (дата звернення : 02.10.2018).

11. Безпарточний М. Г. Вибір методів економічного аналізу оцінювання ефективності використання потенціалу торговельних підприємств. *Часопис економічних реформ.* Сєвєродонецьк, 2014. № 4 (16). С. 70–75.

12. Безпарточний М. Г. Використання кластерного аналізу при оцінці ефективності діяльності торговельних підприємств. *Торгівля, комерція, підприємництво :* збірник наукових праць / редакц. кол.: Апопій В. В., Куцик П. О., Шевчук В. О. та ін. Львів: Львівська комерційна академія, 2014. Вип. 17. С. 24–27.

13. Безпарточний М. Г. Використання маркетингового інструментарію торговельними підприємствами в умовах кризи. *Стратегічні напрями відновлення економіки та соціальної сфери України в умовах системної кризи :* зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 11 груд. 2014 року. Львів, 2014. С. 180–184.

14. Безпарточний М. Г. Обґрунтування механізмів забезпечення ефективного розвитку торговельних підприємств України: моногр. Полтава: ПП «Видавництво Арта», 2015. 280 с.

15. Безпарточний М. Г. Основні напрями удосконалення нормативно-правової бази функціонування та регулювання діяльності торговельних підприємств. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг:* зб. наук. пр. / редкол.: О. І. Черевко (відпов. ред.) та ін. Харків: ХДУХТ, 2014. Вип. 2 (20). С. 148–160.

16. Богданова Е. В. Категории «опеределенность» и «неопределенность» как элементы договорного регулирования общественных отношений. *Законодательство и экономика.* Москва, 2012. № 4. С. 21–28.

17. Богоявленська Ю. В., Мельник А. С. Вплив e-commence на обсяги послуг поштового зв'язку. *Наукові праці Центральноукраїнського Національного технічного університету. Економічні науки.* Кіровоград. 2011. С. 56–62. URL : http : //www. kntu. kr. ua/doc/zb_19_ekon/stat_19/56. pdf. (дата звернення : 02.10.2018).

18. Божко А. Н., Жук Д. М., Маничев В. Б. Компьютерная графика:

учебное пособие для вузов. М.: МГТУ им. Н. Э. Баумана, 2007. 389 с.

19. Бойченко А. В., Филинов Е. Н. Проблемы и методика формирования профилей открытых информационных систем. Директор информационной службы. 2002. С. 21.

20. Болтянська Л. О., Андрєєва Л. О., Лисак О. І. Економіка підприємства. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 668 с.

21. Бондаренко В. Філософія інтеграції : монографія / за заг. ред. В. Д. Бондаренка, Ф. Г. Ващука. Ужгород : ЗакДЕУ, 2011. 544 с.

22. Боняр С. М., Корнійко Я. Р. Теоретичні основи формування організаційно-економічного механізму. *Проблеми розвитку сучасної економічної науки в транспортній галузі:* матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 20–22 листоп. 2013 р. К: КДАВТ, 2013. С. 39–41.

23. Борисевич Є. Г., Горелкіна С. Б., Жуковська Л. Е. Особливості маркетингу послуг у сфері поштового зв'язку : навч. посіб. Одеса : ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2011. 216 с.

24. Бутинець Т. А. Внутрішній контроль: елементи організації системи. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу: Міжнародний збірник наукових праць*. Випуск 2 (11). С. 21–42.

25. Бухгалтерський облік та оподаткування : навч. посіб. / за ред. Р. Л. Хом'яка, В. І. Лемішовського. Львів : Бухгалтерський центр «Ажур», 2010. 1220 с.

26. Бухгалтерський облік у бюджетних установах : навч. посіб. / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : ПП. «Рута», 2004. 448 с.

27. Варакин Л. Е. Информационно-экономический закон. Взаимосвязь инфокоммуникационной инфраструктуры и экономики. Москва : Международная академия связи, 2006. 160 с.

28. Варакин Л. Е. Электросвязь и экономика : информационно-экономический закон. *Электросвязь.* Москва, 1992. № 12. С. 2–6.

29. Варналій З. С. Мале підприємництво : основи теорії і практики : навч. посібн. Київ : Знання, 2008. 432 с.

30. Верескун М. В., Колосок В. М., Захаров С. В. Конвергентний підхід до управління інтегрованими промисловими підприємствами. *Вісник Приазовського державного технічного університету : зб. наукових праць*. Маріуполь, 2017. Вип. 34. С. 342–347.

31. Верховна Рада України. Законодавство України. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws (дата звернення : 02.10.2018).

32. Виноградова О. В. Етапи проведення реінжинірингу бізнес-процесів торговельних підприємств. *Прометей: Региональный сб. науч. тр. по экономике. ДЭГИ, ИЭПИ НАНУ*. Донецк: ООО «Юго-Восток, ЛТД», 2005. Вип. 3 (18). С. 214–218.

33. Виноградова О. В. Оцінка проблем та обмежень впровадження реінжинірингу бізнес-процесів у діяльність українських підприємств. *Торгівля і ринок України. Темат. зб. наук. пр.* Донецьк: ДонДУЕТ, 2007. С. 87–93.

34. Виноградова О. В., Гончаренко С. В., Євтушенко Н. О. Методологія оцінювання потенціалу конвергентно-орієнтованого розвитку підприємств телекомунікаційної галузі. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка», 2017. № 8 URL : http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5713.

35. Виноградова О. В., Барна М. Адаптація зарубіжного досвіду розвитку системи внутрішньої торгівлі в умовах трансформаційних змін в Україні. *Стратегічні пріоритети*. Київ : ІСД, 2015. Вип. 1 (34). С. 70–76.

36. Виноградова О. В., Виноградов В. В. Глобалізаційна роль інформаційного середовища в інноваційно-інвестиційній діяльності підприємств. *Зовнішня торгівля*. К, 2010. С. 249–253.

37. Виноградова О. В., Євтушенко Н. О., Гончаренко С. В. Стратегії конвергентно-орієнтованого розвитку телекомунікаційних підприємств України. *Причорноморські економічні студії: Наук.-практ. журнал.* Одеса. № 22/2017. С. 79–82.

38. Виноградова О. В., Кондрашов О. А. Організація контролю процесу прийняття управлінських рішень на телекомунікаційному підприємстві. Київ : ТОВ «СІК ГРУП Україна», 2018. 252 с.

39. Виноградова О. В., Куценко О. Методологічні підходи до оцінки рівня конкурентоспроможності підприємств сфери послуг. *Економіка. Менеджмент. Бізнес.* Збірник наукових праць. Київ: ДУТ, 2015. № 2 (12). С. 112–117.

40. Виноградова О. В., Ластовенко О. В. Засоби оптимізації грошових потоків підприємств. *Економіка: проблеми теорії та практики. Зб. наук. пр.* Вип. 199. Т. 1. Дніпропетровськ: ДНУ, 2005. С. 83–90.

41. Войнович Р. Глобальна контракція як засіб здійснення глобальної інтеграції та її вплив на державне управління. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України.* Київ, 2011. № 1. С. 5–14.

42. Войтко С. В., Ангелов К. П. Менеджмент у телекомунікаціях : навч. посіб. / за наук. ред. В. Г. Герасимчука. Київ : Знання, 2007. 295 с.

43. Воробієнко П. П., Гранатуров В. М. Проблеми використання закономірностей впливу ІКТ на економічний розвиток країни. *Економіка України.* Київ, 2011. № 8. С. 26–32.

44. Гавриленко В. М. Менеджмент : конспект лекций. Москва : Приор, 2004. 160 с.

45. Галузь зв’язку : цифри та факти. URL : https : //nkrzi. gov. ua/index. php?r=site/index&pg=138&language=uk (дата звернення : 02.10.2018).

46. Ганущак-Єфіменко Л. М., Коберник І. В. Особливості формування інтегрованих бізнес-структур. *Актуальні проблеми економіки.* Київ, 2012. № 3. С. 154–161.

47. Геєць В. М. Економіка України : стратегія і політика довгострокового розвитку. Київ : Ін-т екон. прогнозув. ; Фенікс, 2003. 1008 с.

48. Гилка У. Л. Особливості конкуренції на ринку послуг телекомунікацій. *Наукові записки Українського науково-дослідного інституту зв’язку.* Київ, 2009. № 3 (11). С. 93–101.

49. Глобалізація та регіоналізація : виклики для економіки України : колективна монографія / за заг. ред. В. Є. Лошенюка. Чернівці : Рута, 2010. 516 с.

50. Глориозов А. Г., Михайлов Д. М. Внешнеторговое финансирование и

гарантийный бизнес : практик. пособ. Москва : Юрайт, 2011. 905 с.

51. Голов С. Розвиток бухгалтерського обліку та аудиту на пострадянському просторі. *Бухгалтерський облік і аудит.* Київ, 2006. № 7. С. 3–16.

52. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Дата оновлення : 07.02.2019. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/436-15 (дата звернення : 02.10.2018).

53. Гостєва І. С. Поняття та види інтегрованих підприємств. *Економіка. Менеджмент. Підприємництво. Зб. наук. праць Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.* Луганськ, 2008. Вип. 20. С. 229–237.

54. Грабчук О. М. Механізм впливу невизначеності на розвиток економічних систем. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України.* Суми, 2010. Т. 30. С. 101–106.

55. Гранатуров В. М., Воробієнко С. П. Аналіз конкурентоспроможності телекомунікаційних послуг : монографія / за наук. ред. проф. В. М. Гранатурова. Київ : Освіта України, 2009. 254 с.

56. Гудзь О. Є., Лазоренко Л. В. Ресурсне забезпечення соціально-економічного розвитку діяльності підприємств зв'язку. *Економіка. Менеджмент. Бізнес.* 2017. № 1 (19). С. 5–11.

57. Гудзь О. Є., Стецюк П. А. Концептуальні засади управління ризикозахищеністю підприємства. *Економіка АПК.* 2014. № 11. С. 61–68.

58. Гусєва О. Ю., Верескун М. В. Інформаційно-телекомунікаційна галузь України: економічні тренди та можливості розвитку. *Економічний вісник Національного гірничого університету.* 2015. № 4 (52). С. 67–54.

59. Дем'янчук М. А. Роль сфери зв'язку та інформатизації в період становлення інформаційного суспільства. *Інформаційна та економічна безпека (INFECO-2016)* : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 28–30 квіт. 2016 р. Київ, 2016. С. 143–147.

60. Дем'янчук М. А. Державне планування соціально-економічного

розвитку телекомунікаційних послуг. *Пріоритетні напрями регіональної політики в економічній сфері (економічне районування, стратегічне планування, інтелектуально-інноваційні системи, трудовий потенціал та розвиток сільських територій) :* колективна монографія / під заг. ред. Т. О. Журавльової. Павлоград, 2014. Т. 2. С. 118–125.

61. Демянчук М. А., Атаманенко В. О., Осипова М. С. Методы повышения уровня экономического потенциала предприятия при достижении устойчивого развития на основе системно-синергетического подхода. *Фінансові аспекти регіонального розвитку : стан, проблеми, перспективи :* зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 23–24 груд. 2016 р. Одесса, 2016. С. 66–70.

62. Дем'янчук М. А., Нагорний В. С. Тетрада потенціалів сталого розвитку підприємства. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 27–28 трав. 2016 р. Одеса, 2016. С. 164–167.

63. Дем'янчук М. А., Маслій Н. Д., Станкова В. В. Кіберстрахування як інструмент мінімізації інформаційних ризиків підприємств в умовах глобального економічного розвитку та інформатизації суспільства. Економіка: реалії часу. Одеса, 2018. № 5(39). С. 41–51. DOI: 10.5281/zenodo.2570060.

64. Дем'янчук М. А., Маслій Н. Д. Механизм стимулирования развития рынка ИКТ. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. Запоріжжя, 2018. Вип. № 4 (103). С. 42–55.

65. Дем'янчук М. А., Орлова О. В., Кузнєцова О. В. Оцінка ефективності застосування телекомунікаційних послуг у сферах економіки країни. *Економічних часопис — XXI.* Київ, 2014. № 7–8 (2). С. 36–39.

66. Дергачев В. А. Геополитическая трансформация Юго-Восточной Европы. URL : http : //www. dergachev. ru/publicist/balkan. html (дата звернення : 02.10.2018).

67. Державна служба статистики України. URL : http : //www. ukrstat. gov.

ua (дата звернення : 02.10.2018).

68. Державне підприємство «Український державний центр радіочастот». URL : http://www.ucrf.gov.ua (дата звернення : 02.10.2018).

69. Державний класифікатор України. Класифікація форм власності. *Все про бухгалтерський облік.* 2004. 12 серпня (№ 74). С. 8–9.

70. Дзьобань О. П. Сучасна соціальна синергетика : до питання про визначення концептуальних основ. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія : Філософія, філософія права, політологія, соціологія.* Харків, 2011. № 7. С. 3–15. URL : http : //nauka. nlu. edu. ua/download/filosof/filosof_7. pdf. (дата звернення : 02.10.2018).

71. Дзядук Т. В. Кластер як засіб підвищення конкурентоспроможності. *Економічний простір.* Дніпропетровськ, 2008. № 20/2. С. 51–58.

72. Дімітрова Н. С., Жаданова Ю. О., Спільна Н. П. Шляхи підвищення прибутковості філії ПАТ «Укртелеком». *Економіка та управління в умовах побудови інформаційного суспільства :* тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 5–6 квіт. 2012 р.). Одеса, 2012. С. 132–134.

73. Дмитрієва В. О., Вишнякова І. В. Розширення кола критеріїв ознак видів кластерів та розробка їхньої фасетної класифікації. *Економіка і управління : науково-практичний журнал / Національна академія природоохоронного та курортного будівництва.* Сімферополь, 2011. № 3. С. 160–165.

74. Дубовик С. Г., Кунда В. О. Застосування сучасної концепції менеджменту знань в організаціях. *Проблеми формування нової економіки XXI століття :* матеріали І Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. м. Дніпропетровськ, 17–19 груд. 2008 р. Дніпропетровськ, 2008. С. 17–19.

75. Дячевська Л. П. Соціально-економічний розвиток регіонів як чинник формування конкурентоспроможності України. *Географія і сучасність. Зб. наук. праць НПУ ім. М. П. Драгоманова.* Київ, 2006. Вип. 16. С. 212–219.

76. Европейская интеграция : учебник / под ред. О. В. Буториной. Москва : Издательский дом «Деловая литература», 2011. 720 с. URL : https : //mgimo. ru/files2/y12_2013/244236/european_integration. pdf (дата звернення :

02.10.2018).

77. Економіка галузі зв’язку : підручн. для вузів і фахівців зв’язку : У 2-х т. / за ред. В. М. Орлова, Ф. З. Мардаровського, Н. Ю. Потапової-Сінько. Одеса : УДАЗ, 1999. 280 с.

78. Економіка поштового зв’язку / В. Г. Буряк та ін. Одеса : ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2012. 544 с.

79. Елиферов В. Г., Репин В. В. Бизнес-процессы: Регламентация и управление. М. : ИНФРА-М, 2004. 319 с.

80. Ерохина Е. А. Теория экономического развития : системно-синергетический подход . Томск : Изд.-во Томского ун-та, 1999. 160 с.

81. Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002–2016 роки : Посилання Президента України до Верховної Ради України від 30.04.2002 р. № 0001100-02. Дата оновлення : 30.04.2002. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/n0001100-02 (дата звернення : 02.10.2018).

82. Жуков Ю. Є. Інтегроване управління групами підприємств : дис. … канд. екон. наук : 08. 06. 01. Харків, 2006. 254 с.

83. Захарченко В. І., Сорока Л. М. Розробка стратегії просторового розвитку регіону (на прикладі Одеського області). *Coastal regions: problems and paradigms of socio-economic development:* Collective monograph. Riga, Latvia: Publishing House «Baltic Publishing», 2018. С. 113–127.

84. Захожай В. Б., Базась М. Ф., Матюха М. М., Базась В. М. Бухгалтерський облік у галузях економіки : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. В. Б. Захожая, М. Ф. Базася. Київ : МАУП, 2005. 968 с.

85. Звіт про роботу Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв’язку та інформатизації за 2017 рік. URL : https : //nkrzi. gov. ua/images/upload/546/7593/Dodatok_do_rishennia_171_Zvit. pdf. (дата звернення : 02.10.2018).

86. Зеліско І. М., Пономаренко Г. Ю. Управління інтелектуальним капіталом підприємств. Київ, 2015. 280 с.

87. Иванова Р. Х. Маркетинг партнёрских отношений как важнейшая составляющая бизнеса. *Бизнес Информ*. 2006. № 7. С. 76–81.

88. Івашина Н. В. Кібер-страхування: новий інструмент страхового ринку. *Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я:* тези доп. XXV Міжнар. наук.-практ. конф. MicroCAD-2017, м. Харків, 17–19 трав. 2017 р.: у 4 ч. / за ред. проф. Сокола Є. І. Харків: НТУ «ХПІ» Ч. IV. С. 208.

89. Ісакова Н. Б. Предприятия Украины : Инновационная деятельность и сетевые взаимодействия / под ред. В. П. Соловьева. Киев : Информ.-аналит. агентство, 2012. 377 с.

90. Калініченко Л. Л. Інтегровані бізнес-структури : сутність та оцінка ефективності функціонування. *Вісник економіки транспорту і промисловості.* Харків, 2011. № 34. С. 393–396.

91. Карделл С. Стратегическое сотрудничество: Креативный бизнес-курс: пер. с англ. К.Ткаченко. М.: ФАИР-ПРЕСС. 2004, 256 с.

92. Карпенко О. О, Бабина О. Є. Інтеграція як імператив розвитку сучасної економіки. *Актуальні проблеми економіки.* Київ, 2014. № 3 (153). С. 22–30.

93. Карпенко О. О. Європейський вектор кластеризації транспортно-логістичних підприємств у площині інформаційно-комунікаційних технологій : моногр. Київ : ТОВ «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2017. 272 с.

94. Карпенко О. О. Інноваційно-інтеграційна парадигма розвитку підприємств на принципах кластеризації : моногр. Київ : ТОВ «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2013. 272 с.

95. Карпенко О. О., Лебедко С. А. Формування методичного підходу до оцінювання рівня економічної безпеки транспортного підприємства. *Аналітично-інформаційний журнал «Схід».* Маріуполь, 2016. № 6 (146). С. 20–26.

96. Карпенко О. О., Лизогуб М. С. Управління інтелектуальним капіталом підприємства як запорука ефективності його функціонування в сучасних умовах. *Водний транспорт*: зб. наук. праць. Київ: КДАВТ, 2014. Вип. 1 (19). С. 135–141.

97. Карпенко О. О., Паливода О. М. Соціальні ефекти функціонування регіональних кластерів в економіці : механізми формування та підходи до розрахунку. *Бізнес Інформ.* Харків, 2017. № 3 (470). С. 103–108.

98. Карпенко О. О. Європейський вектор кластеризації транспортно-логістичних підприємств у площині інформаційно-комунікаційних технологій: монографія. Київ : ТОВ «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2017. 272 с.

99. Карпенко О. О. Інноваційно-інтеграційна парадигма кластеризації транспортно-логістичних підприємств. *Бізнес Інформ.* 2015. № 10 (453). С. 209–214.

100. Карпенко О. О. Інноваційно-інтеграційна парадигма розвитку підприємств на принципах кластеризації: монографія. Київ : ТОВ «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2013. 272 с.

101. Карпенко О. О., Бабина О. Є. Інтеграція як імператив розвитку сучасної економіки. *Актуальні проблеми економіки.* 2014. № 3 (153). С. 22–30.

102. Карпенко О. О., Семиволос І. І. Організаційно-економічний механізм управління капіталом підприємства. *Водний транспорт*: зб. наук. праць. Київ: КДАВТ, 2013. Вип. 1 (16). С. 71–75.

103. Киселев М. И. Понятие «интеграция» с точки зрения структурного функционализма. *Молодой ученый*. Казань, 2011. № 4. Т. 2. С. 61–64.

104. Князева Е. А., Новицкая С. С. Внедрение контроллинга в деятельность больших предприятий для повышения их конкурентоспособности. *Бизнес Информ.* Харків, 2014. № 3. С. 432–436.

105. Князева О. А. Стратегія розвитку поштового зв’язку : навч. посіб. Одеса : ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2013. 100 с.

106. Князєва О. А., Дем’янчук М. А. Сучасні закономірності розвитку сфери телекомунікацій в Україні. *Вісник ДонНУЕТ. Серія «Економічні науки».* Донецьк, 2010. № 4 (48). С. 182–187.

107. Князєва О. А., Дойсан-Коровьонкова Н. В. Переорієнтація телекомунікаційного підприємства на сталий тип розвитку. *Економіка. Менеджмент. Бізнес.* Київ, 2015. № 2. С. 117–122.

108. Князєва О. А., Літітанскас І. Ю. Інтеграція підприємства поштового зв'язку та фінансової установи як джерело появи синергетичного ефекту. *Економічний часопис — XXI*. Київ, 2015, № 7–8 (2). С. 32–35.

109. Князєва О. А., Калугіна Н. А. Удосконалення маркетингових комунікаційних каналів телекомунікаційного підприємства. *Економіка. Менеджмент. Бізнес.* Київ, 2015. № 2. С. 21–26.

110. Ковшов Е. Е., Борисенко Е. В. Применение инструментальных средств обработки корпоративной информации на основе программно-аппаратных технологий. Вестник МГТУ Станкин. М. : МГТУ Станкин, 2010. № 3, С. 123–129.

111. Ковшов Е. Е., Мутин Д. И. Управление гетерогенными данными в корпоративной информационной системе медицинского учреждения путем применения XML-технологий. *Мехатроника, автоматизация, управление.* 2008. № 3. С. 51–54.

112. Когаловский М. Р. Перспективные технологии информационных систем. М. : ДМК Пресс. Компания АйТи, 2003. 288 с.

113. Когаловский М. Р. Энциклопедия технологий баз данных. М. : Финансы и статистика, 2002. 800 с.

114. Колосок В. М. Формування конкурентних якостей українських промислових підприємств на основі інноваційного розвитку. *Ефективна економіка.* 2013. № 12. URL : http : //www. economy. nayka. com. ua (дата звернення : 02.10.2018).

115. Колосок В. М., Алістаєва А. В. Особливості стратегічного управління розвитком персоналу промислових інтегрованих структур. *Вісник економіки транспорту і промисловості.* Харків, 2012. № 37. С. 267–272.

116. Колосок В. М., Богачов О. А., Алістаєва А. В. Стратегічне управління розвитком персоналу промислових підприємств. Маріуполь : ПДТУ, 2011. 244 с.

117. Колосок В. М., Дроботіна К. М. Змінення моделі стратегічного управління промислового підприємства у складі вертикально інтегрованої

структури. *Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія : Економічні науки.* Маріуполь, 2013. Вип. 25. С. 5–11.

118. Конвергенція економічних моделей Польщі та України : монографія / за наук. ред. Д. Лук'яненка, В. Мужикова, М. Вожняк. Київ : КНЕУ, 2010. 32 с.

119. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 р. № 67-р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-р (дата звернення : 02.10.2018).

120. Концепція технічного захисту інформації в Україні : Постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.97 р. № 1126. Дата оновлення : 13.10.2011. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/1126-97-п (дата звернення : 02.10.2018).

121. Корчунов Д. Организация процессов по работе с клиентами. *Отдел маркетинга*. 2005. № 3. С. 24–26.

122. Кравченко В. А. Стан управління підприємницькими ризиками : українська специфіка. *Проблеми системного підходу в економіці.* 2007. № 7. URL : http : //www. nbuv. gov. ua/e–journals/PSPE/2007–3/Kravchenko_307. html (дата звернення : 02.10.2018).

123. Кривуца В. Г., Беркман Л. Н., Толюпа С. В. Інфокомунікаційні мережі нового покоління. К. : ДУІКТ, 2012. 286 с.

124. Кривуца В., Беркман Л., Лапінський В. Основи інфокомунікацій. К., 2012. 119 с.

125. Кривцун І. М., Панченко А. В. Інтеграційні процеси на страховому ринку України. *Логістика : зб. наук. пр.* Львів, 2007. № 594. С. 442–448.

126. Крупська В. О. Вибір ефективної стратегії інноваційного розвитку як основа успішної діяльності підприємств поштового зв'язку в сучасних умовах господарювання. *Інноваційна економіка.* Тернопіль, 2013. № 9. С. 52–61.

127. Кузнецова В. А., Магомедалиева О. В. Социально-психологические аспекты менеджмента : учебн. пособ. Орел : Орел ГТУ, 2008. 89 с.

128. Купчак Б. Ф. Особливості підприємництва та специфіки його

інтеграції. *Науковий вісник НЛТУ України*. Львів, 2010. Вип. 20. 5. С. 216–222.

129. Кухта К. О., Пономаренко В. О. Аутстафінг, аутсорсинг та крауд-технології у контексті трансформації бізнес-процесів. *Економіка і суспільство*. Випуск № 13, 2017. 553–557.

130. Лаговська О. А. Модифікація завдань бухгалтерського обліку в умовах управління, орієнтованого на максимізацію вартості підприємства. *Вісник ЖДТУ.* Житомир, 2011. № 2 (56). С. 120–125.

131. Лайсонс К., Джиллингем М. Управление закупочной деятельностью и цепью потавок. Пер. с 6-го англ. изд. Москва: ИНФРА. М, 2005. 798 с.

132. Ломов П. А., Путилов В. А., Маслобоев А. В. Поддержка интеллектуальности пользовательского интерфейса системы распределенного семантического поиска: проблемы и решения. *Вестник МГТУ.* Т. 13, № 3, 2010. С. 574–586.

133. Лоскутова М. В., Потапова М. В. Особенности внедрения информационных технологий в деятельность предприятий связи (на примере ФГУП «Почта России»). *Социально-экономические явления и процессы.* Тамбов, 2014. № 3 (061). С. 85–88.

134. Максимов А. С. Бизнес-процессный подход к анализу производственной деятельности предприятия. *Innovative Educational Technologies: European Experience and its Application in Training in Economics and Management.* Training. Riga: Baltic Research Institute of Transformation Economic Area Problems, 2018. С. 87–90.

135. Максимов А. С., Максимова Ю. А. Интеграционная компетенция бизнес-процессов. *Сучасні тенденції трансформації економіки та управління:* матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 20–21 жовтня 2017 р. С. 168–170.

136. Максимов Н. В., Партыка Т. Л., Попов И. И. Технические средства информатизации. М. : ИД «ФОРУМ», 2005. 575 с.

137. Максимов О. С., Тюрин О. В., Шутенко В. О. Удосконалення процесів управління інформаційними потоками в багатоконтурних

інформаційних системах підприємства. *Електронний науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку»,* 2018. № 25. С. 487–491.

138. Маліо Н. В. Правовий режим акредитиву як форми безготівкових розрахунків. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки.* Кіровоград. 2011. Вип. 19. С. 335–344. URL : http : //www. kntu. kr. ua/ statti/index. php?&path= (дата звернення : 02.10.2018).

139. Манвелидзе А. Б. Развитие инструментальных средств разработки информационных систем как фактор повышения конкурентоспособности предприятий. *Стратегическое развитие инновационного потенциала отраслей, комплексов и организаций*: сборник статей III Международной научно-практической конференции. Пенза, 2013. С. 76–81.

140. Маслий Н. Д., Мальченко А. В. Исследование современного состояния банковского сектора. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. Запоріжжя, 2016. Вип. 6. С. 122–126. Особистий внесок (0,24 д.а.): проведено аналіз активів та зобовязань окремих банків України.

141. Маслий Н. Д., Спильная Н. П. Обеспечение информационной безопасности предпринимательства в условиях международной интеграции Украины. *Современные средства связи :* материалы XVII Междунар. науч.-техн. конф., г. Минск, 16–18 окт. 2012 г. Минск, 2012. С. 169–171.

142. Маслій Н. Д. Активізація трудової діяльності управлінського персоналу в контексті забезпечення зростання економічної ефективності діяльності підприємства. *Актуальні проблеми економіки та менеджменту : теорія, інновації та сучасна практика* : монографія, книга п’ята (Розділ 6) / за ред. д. е. н., проф. Кузнєцова Е. А. Херсон, 2017. С. 106–144.

143. Маслій Н. Д. Біфуркаційна модель розвитку сфери зв’язку та інформатизації під впливом кризових явищ. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Львів, 2018. № 6 (134). С. 132–138.

144. Маслій Н. Д. Біфуркаційний характер розвитку фінансової системи. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб’єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матеріалів І Міжн. наук.-практ. конф.,

м. Одеса, 25–26 груд. 2015 р. Одесса, 2015. С. 491–495.

145. Маслій Н. Д. Бухгалтерський облік : навч.-метод. посіб. для студ. екон. спец. Одеса : Астропринт, 2017. 288 с.

146. Маслій Н. Д. Вплив елементів контролінгу на ефективність управління підприємством. *Механізми, стратегії, моделі та технології управління економічними системами за умов інтеграційних процесів : теорія, методологія, практика :* матеріали Міжн. наук.-практ. конф., м. Хмельницький, 2–4 жовт. 2014 р. Хмельницький, 2014. С. 169–171.

147. Маслій Н. Д. Індикатори впливу на фінансову безпеку України в умовах глобальних інтеграційних процесів. *Формування нової парадигми управління фінансами та бізнесом в умовах посилення євроінтеграційних процесів в Україні :* зб. тез наукових доповідей І Міжн. наук.-практ. конф., м. Львів, 27 жовтня 2016 р. Львів, 2016. С. 356–359.

148. Маслій Н. Д. Конвергенція послуг поштового зв'язку України. *Збірник наукових праць вчених та аспірантів — Економічний вісник університету.* 2015. Вип. 26/2. С. 159–163.

149. Маслій Н. Д. Концептуальні основи управління партнерських відносин в інтегрованих корпоративних структурах. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : проблеми теорії, методології, організації.* 2012. № 1. С. 122–127.

150. Маслій Н. Д. Маркетинг : навч.-метод. посіб. для студ. екон. спец. Одеса : Астропринт, 2017. 184 с.

151. Маслій Н. Д. Методичний інструментарій визначення показників ефективності при інтеграції підприємств : св-во. авт. права на твір 68721 Україна. № 69304; заявл. 22. 09. 2016; реєстр. 22. 11. 2016. 22 с.

152. Маслій Н. Д. Методологічні основи створення кластерів в галузі зв'язку. *Інноваційна економіка.* 2013. № 4 [42]. С. 67–70.

153. Маслій Н. Д. Механізм інтеграції підприємств та послуг сфери зв'язку та інформатизації. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент».* Суми, 2018. Вип. 12 (78).

С. 91–98.

154. Маслій Н. Д., Ніценко В. С. Науково-методичний підхід щодо формування партнерських відносин при інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації. *Український журнал прикладної економіки.* Тернопіль, 2018. Т. 3. № 3. С. 264–277.

155. Маслій Н. Д. Особливості обліку та формування фінансової звітності підприємствами різних організаційно-правових форм власності. *Сучасні тенденції в оцінці ефективності управління, плануванні та обліку діяльності суб'єктів господарювання: міжнародна колективна монографія* / під заг. ред. К. Ф. Ковальчука. Донецьк, 2013. С. 179–186.

156. Маслій Н. Д. Передумови максимізації цінностей під час створення ланцюжка вартості інтегрованої групи підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету.* 2016. № 6. С. 92–96.

157. Маслій Н. Д. Політика розвитку бізнес-взаємодії підприємств галузі зв'язку з партнерами ринку інформаційного бізнесу України в умовах е-економіки. *Інформаційне забезпечення систем прийняття рішень в економіці, техніці та організаційних сферах : колективна монографія* / під заг. ред. Л. М. Савчук. Донецьк, 2013. С. 110–119.

158. Маслій Н. Д. Проблеми та перспективи формування кластерної моделі економічного розвитку регіонів України. *Стійкий розвиток регіонів України на базі кластеризації (Теоретико-методологічний аспект)*: колективна монографія / під заг. ред. К. Ф. Ковальчука. Дніпропетровськ, 2012. С. 62–76.

159. Маслій Н. Д. Розвиток акредитивної форми розрахунків в умовах глобалізації світової економіки. *Економіка і управління.* 2013. № 4. С. 49–53.

160. Маслій Н. Д., Ніценко В. С. Системно-синергетичний підхід щодо оцінки ефективності інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації. *Український журнал прикладної економіки.* Тернопіль, 2018. Т. 3. № 4. С. 85–96.

161. Маслій Н. Д. Стратегические цели развития отрасли почтовой связи. *Проблемы развития современной экономики и права :* материалы VI Междунар. конф. науч.-практ. конф., г. Каменск-Шахтинский, 17 нояб. 2015 г. В 2-х томах.

Т. 1. Каменск-Шахтинский, 2015. С. 62–64.

162. Маслій Н. Д. Теоретичні основи та понятійний апарат інтеграційних процесів. *Прометей : регіональний збірник наукових праць з економіки.* 2014. Вип. 3 (45). С. 52–56.

163. Маслій Н. Д. Технологія взаємозв'язку білінгової системи банку з клієнтами-партнерами. *Львівська політехніка*, Серія : менеджмент та підприємництво в Україні : етапи становлення і проблеми розвитку. 2017. № 875. С. 56–63.

164. Маслій Н. Д. Формування та реалізація стратегії фінансування національних кластерів. *Теорія та практика управління економічним розвитком :* матеріали Міжн. наук.-практ. конф., м. Київ, 22–24 листоп. 2012 р., Т. 2. Київ, 2012. С. 52–53.

165. Маслій Н. Д., Агеєва І. М., Зборщик Д. П. Шляхи підвищення рівня інноваційного розвитку виробництва на підприємствах харчової промисловості з урахуванням регіональної стратегії. Економіка харчової промисловості. Одеса, 2013. № 4 (20). С. 46–51.

166. Маслій Н. Д., Алєргуш І. О. Кластерна політика транскордонного співробітництва. *Инновации регионального развития : менеджмент, маркетинг, внешнеэкономическая деятельность :* материалы II Науч.-практ. конф. молодых исследователей, г. Одесса, 26 апр. 2013 г. Одесса, 2013. С. 28–30.

167. Маслій Н. Д., Афієнко А. Ю. Вплив інтеграційних форм діяльності суб'єктів господарювання на розвиток економіки. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матеріалів II Міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 27–28 трав. 2016 р. Одеса, 2016. С. 104–107.

168. Маслій Н. Д., Буюклі В. В. Оптимізація управління трансакційними витратами підприємства. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матеріалів II Міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 27–28 травня 2016 р. Одеса, 2016. С. 118–

121.

169. Маслій Н. Д., Вакутина М. А. Нейромаркетинг финансовых услуг. *Економічний форум.* 2018. Випуск 2. С. 297–304.

170. Маслій Н. Д., Гончаренко С. І. Шляхи раціонального розподілу фінансових ресурсів між підприємствами, державою та суспільством. *Актуальні напрями розвитку економіки : теорія і практика* : зб. матеріалів 70-ї Наук. конф., м. Одеса, 23–25 квіт. 2014 р. Одеса, 2014. С. 60–66.

171. Маслій Н. Д., Дащенко С. В. Теоретичні аспекти впровадження інноваційно-інвестиційного менеджменту-маркетингу на підприємстві. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку економіки в умовах глобальної нестабільності :* матеріали V Міжн. наук. конф., м. Кременчук, 6–7 груд. 2017 р. Кременчук, 2017. С. 188–189 с.

172. Маслій Н. Д., Дем'янчук М. А. Дослідження впливу сукупності потенціалів на сталий розвиток телекомунікаційного підприємства. *Стратегічно-інноваційний розвиток суб'єктів економічної системи в умовах глобалізації :* зб. тез Міжн. наук.-практ. інтернет-конф., м. Кременчук, 16–18 листоп. 2016 р. Кременчук, 2016. С. 209–212.

173. Маслій Н. Д., Дем'янчук М. А. Дослідження зв'язку між макроекономічними показниками розвитку країни та податковими надходженнями. *Економічний форум*. 2017. № 1. С. 19–25.

174. Маслій Н. Д., Дем'янчук М. А. Інтеграція підприємств як фактор сталого розвитку в умовах глобалізації. *Глобалізаційні та євроінтеграційні процеси в розвитку національних економік :* матеріали II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Львів, 29 квіт. 2015 р. Тернопіль, 2015. С. 23–26.

175. Маслій Н. Д., Дем'янчук М. А., Гуцул О. Г. Концептуальна модель дослідження впливу сукупності потенціалів підприємства зв'язку на його сталий розвиток. *Управління інноваційним розвитком на макро-, мезо- та мікрорівнях :* матеріали II Міжн. наук.-практ. Інтернет-конф., м. Одесса, 7 черв. 2016 р. Одеса, 2016. С. 65–67.

176. Маслій Н. Д., Дем'янчук М. А. Організаційно-методичні основи

інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації. Бізнес-моделі розвитку національної економіки та підприємницьких структур: сучасні реалії та перспективи : монографія з міжнародною участю / за ред. Л. М. Савчук, Л. М. Бандоріна. Дніпро, 2018. С. 303–320.

177. Маслій Н. Д., Джаджанідзе Т. З. Концептуальні засади дослідження конвергенції сталого розвитку регіонів. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матеріалів І Міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 25–26 груд. 2015 р. Одесса, 2015. С. 324–326.

178. Маслій Н. Д., Дідик А. О. Інструменти стимулювання персоналу в процесі підвищення ефективності діяльності підприємств та банків. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матеріалів IV Міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 16–17 трав. 2017 р. Одесса, 2017. С. 142–144.

179. Маслій Н. Д., Дідик А. О. Удосконалення методики оцінки економічної безпеки регіону. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матеріалів ІІ Міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 27–28 трав. 2016 р. Одеса, 2016. С. 227–230.

180. Маслій Н. Д., Журавльова Т. О. Вплив геополітичного фактору на стратегію розвитку Одеського регіону. *Пріоритетні напрями регіональної політики в економічній сфері (Розвиток галузей та регіонально виробництва, бюджетне регулювання та фінансування) :* колективна монографія. / під заг. ред. Т. О. Журальової. Павлоград, 2014. Т. 1. С. 85–94.

181. Маслій Н. Д., Журавльова Т. О., Жаданова Ю. О., Петрашевська А. Д. Стратегічний альянс як передумова створення національних кластерів. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну.* 2012. № 6 (68). С. 196–202.

182. Маслій Н. Д., Задорожнюк Н. О. Впровадження інновацій в галузь поштового зв'язку України на основі міжнародного досвіду. *Sustainable Development: Social and Economic Changes. Monograph.* Opole, 2016. pp. 78–85.

183. Маслій Н. Д., Задорожнюк Н. О. Маркетингова стратегія розвитку національних кластерів. *Сталий розвиток економіки.* 2013. № 1 (18). С. 62–66.

184. Маслій Н. Д., Захарченко Н. В., Мамуненко М. С. Вплив електронного документообігу на ефективність діяльності підприємства. *Молодий вчений.* 2017. № 5. С. 582–587.

185. Маслій Н. Д., Зборщик Д. П. Аналіз характеру і впливу ринкових факторів на стан конкурентоздатного середовища сільськогосподарських підприємств. Економіка харчової промисловості. Одеса, 2013. 2 (18). С. 31–34.

186. Маслій Н. Д., Кіосак Н. В. Вплив держави, регіонів та суб'єктів господарювання на розвиток людського потенціалу країни. *Актуальні питання фінансів, економіки, обліку та менеджменту : теорія і практика :* матеріали Міжн. наук.-практ. конф., м. Полтава, 4 груд. 2017 р. Полтава, 2017. С. 9–11.

187. Маслій Н. Д., Кіскаркіна Ю. В. Аналіз функціональної спрямованості сучасних інтеграційних форм розвитку національних підприємств. *Актуальні проблеми економіки :* теорія і практика : зб. матеріалів 71-ї Студентської наук. конф., м. Одеса, 23–24 квіт. 2015 р. Одесса, 2015. С. 68–72.

188. Маслій Н. Д., Кіскаркіна Ю. В. Основні передумови створення інтеграційних форм розвитку підприємств в Україні. *Механізми та технології управління економічними системами за умов інтеграційних процесів :* зб. тез наук. робіт учасників Міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 17–18 квіт. 2015 р. Одеса, 2015. С. 45–50.

189. Маслій Н. Д., Князєва О. А. Мотиви та цілі інтеграційних процесів на різних економічних рівнях. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки».* 2015. Вип. 10, Ч. 2. С. 48–53.

190. Маслій Н. Д., Костолонова Л. В., Варченко А. Є. Вплив інформаційних технологій на розвиток економіки Південного регіону. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матеріалів III Міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 23–24 груд. 2016 р. Одеса, 2016. С. 139–141.

191. Маслій Н. Д., Котюк Ю. А. Шляхи удосконалення управління

фінансовими ресурсами держави. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матеріалів II Міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 27–28 трав. 2016 р. Одеса, 2016. С. 360–364.

192. Маслій Н. Д., Країло М. І. Директ-маркетинг в Україні : тенденції, проблеми та перспективи. *Актуальні проблеми економіки : теорія і практика :* зб. матеріалів 71-ї Студентської наук. конф., м. Одеса, 23–24 квіт. 2015 р. Одесса, 2015. С. 72–76.

193. Маслій Н. Д., Лисенко К. А. Напрями формування та розвитку банківського сектора України. Бізнес-навігатор. Херсон, 2017. Випуск 4–2 (43). С. 103–108.

194. Маслій Н. Д., Лінник Ю. В. Виникнення світової фінансової кризи в США та шляхи її подолання. *Фінансові аспекти регіонального розвитку : стан, проблеми, перспективи :* зб. матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. конф., м. Одеса, 24–25 листоп. 2014 р. Одеса, 2014. С. 26–28.

195. Маслій Н. Д., Мельник А. С. Вплив інформаційних технологій на формування електронної економіки в різних сферах. *Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури : виклики постіндустріальної економіки :* матеріали IV Міжн. наук.-практ. конф., м. Львів, 18–19 трав. 2017 р. Львів, 2017. С. 283–285.

196. Маслій Н. Д., Мельник А. С. Дослідження взаємозв'язку електронних фінансових послуг та електронного бізнесу в Україні. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матеріалів V Міжнародної наук.-практ. конф., м. Одеса, 20–21 листоп. 2017 р. Одесса, 2017. С. 184–186.

197. Маслій Н. Д. Біфуркаційна модель розвитку сфери зв'язку та інформатизації під впливом кризових явищ. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України.* Львів, 2018. № 6 (134). С. 132–138.

198. Маслій Н. Д., Ніценко В. С. Науково-методичний підхід щодо формування партнерських відносин при інтеграції підприємств сфери зв'язку та

інформатизації. Український журнал прикладної економіки. Тернопіль, 2018. Т. 3. № 3. С. 264–277.

199. Маслій Н. Д., Ніценко В. С. Системно-синергетичний підхід щодо оцінки ефективності інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації. Український журнал прикладної економіки. Тернопіль, 2018. Т. 3. № 4. С. 85–96.

200. Маслій Н. Д., Осіпова М. С., Захарченко Н. В. Перспективи фінансування ЕС розробку та впровадження технологічних інновацій. Інноваційна економіка. Тернопіль, 2017. № 11–12'2017 (72). С. 18–23.

201. Маслій Н. Д., Перевознюк Є. Р. Аналіз стану та розвитку фінансового ринку Південного регіону. *Актуальні напрями розвитку економіки : теорія і практика* : зб. матеріалів 70-ї Наук. конф., м. Одеса, 23–25 квіт. 2014 р. Одеса, 2014. С. 69–73.

202. Маслій Н. Д., Спільна Н. П. Методологічний підхід до оцінки економічної ефективності захисту інформації. *Экономика Крыма : научно-практический журнал.* 2012 г. № 3 (40). С. 121–125.

203. Маслій Н. Д., Танасова Н. В. Проблеми вибору програмного забезпечення для бухгалтерського обліку. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матеріалів І Міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 25–26 груд. 2015 р. Одесса, 2015. С. 439–442.

204. Маслій Н. Д. Інтеграційні форми розвитку підприємств: теоретичні аспекти та практичні підходи. 2-ге вид., перероб. і доп. Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2018. 306 с.

205. Махновська Н. Д., Спільна Н. П. Методологічний підхід до оцінки економічної ефективності захисту інформації. Экономика Крыма : научно-практический журнал. Симферополь, 2012 г. № 3 (40). С. 121–125.

206. Мельник В. Перспективи развития рынка почтовой логистики в Украине URL : http : //ww w. marketina-ua. com/articles. php?articleld=3530 (дата звернення : 02.10.2018).

207. Менеджмент : учебн. пособ. для вузов / Е. М. Коротков и др. ; ред. Е. М. Короткова. Москва : ИНФРА-М, 2003. 224 с.

208. Міжнародний союз електрозв'язку. URL : http : //www. itu. int (дата звернення : 02.10.2018).

209. Муратов А. С., Поварич И. П. Синергизм и эмерджентость : генезис их гармонизации в экономике и управлении. *Вестник Кемеровского государственного университета.* Кемерово, 2012. № 1. С. 271–275.

210. Найт Ф. Х. Риск, неопределенность и прибыль : пер. с англ. Москва, 2003. 360 с.

211. Невенчанный А. А. Управление развитием рынка услуг сотовой связи : дис. ... канд. экон. наук : 08. 00. 05. Москва, 2006. 138 с.

212. Ниценко В. С., Соломчук Л. Н. Использование финансового анализа как инструмента обоснования целесообразности создания интегрированных корпоративных формирований с участием перерабатывающих предприятий. *Экономика и бизнес : теория и практика*. Новосибирск, 2015. № 8. С. 83–93.

213. Ніценко В. С. Механізми розвитку інтегрованих підприємницьких структур в агропродовольчій сфері : проблеми теорії та практики : моногр. Херсон : Видавець Грін Д. С., 2014. 352 с.

214. Орлов В. М., Дем'янчук М. А. Ускладнюючі фактори прогнозування та моделювання розвитку ринку телекомунікаційних послуг України. *Фінансові аспекти регіонального розвитку : стан, проблеми, перспективи :* зб. матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. конф., м. Одеса, 24–25 лист. 2014 р. Одеса, 2014. С. 42–44.

215. Орлов В. М., Політова І. В., Павлюк В. І. Складові забезпечення ефективного регулювання сучасного ринку послуг. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки.* Чернівці — Луцьк, 2011. Вип. II (42). Ч. 2. Т. 1. С. 200–214.

216. Основы банковской деятельности. (Банковское дело) / Л. П. Афанасьева и др. ; под ред. К. Р. Тагирбекова. Москва : ИНФРА-М; Весь мир, 2009. 720 с.

217. Панькин А. В. Интеграция гетерогенных информационных потоков, циркулирующих в контуре управления. *Труды 2-го Международного семинара «Интеграция информации и ГИС»*. СПб. : Анатолия, 2005. С. 105.

218. Паринов С. И. К теории сетевой экономики. Новосибирск : РАН, 2002. 168 с.

219. Перерва П. Р., Косенко А. В., Косенко В. П. Антикризові інструменти сталого розвитку підприємства : інноваційна, інвестиційна та маркетингова політика. *Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ». Технічний прогрес та ефективність виробництва.* Харків. 2012. № 25. С. 100-106. URL : http : //repository. kpi. kharkov. ua/handle/KhPI-Press/9964 (дата звернення : 02.10.2018).

220. Першко Л. О. Аутсорсинг та інсорсинг в управлінні інтегрованим формуванням. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*, № 1, 2011. С. 449–455.

221. Петрук О. М. Нова парадигма бухгалтерського обліку. *Регіональні перспективи.* Полтава, 2003. № 1. С. 70–72.

222. Пилипенко А. А. Конкурентна стратегія й формування системи стратегічного управління розвитком інтегрованої структури бізнесу. *Коммунальное хозяйство городов* : научно-технический сборник. 2013. № 82. С. 84–91.

223. Пилипенко А. А. Стратегічна інтеграція підприємств : механізм управління та моделювання розвитку : монографія. Харків : ВД «Інжек», 2008. 408 с.

224. Пилипів В. В., Тичковська Л. П. Фінансовий механізм управління сталим розвитком територіальних економічних систем. *Регіональна економіка : наук.-практ. журн. ; ІРД НАНУ*. Львів, 2013. № 2 (68). С. 72–80.

225. Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації : Указ Президента України від 05. 05. 2011 р. № 547/2011. Дата оновлення : 05.05.2011. URL : http : //zakon2. rada. gov. ua/laws/show/547/2011 (дата звернення : 02.10.2018).

226. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій суб’єктів малого підприємництва : Наказ Міністерства фінансів України від 19.04.2001 р. № 186. Дата оновлення : 18.03.2014. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/z0389-01 (дата звернення : 02.10.2018).

227. Пляцук Л. Д., Черныш Е. Ю. Синергетика : нелинейные процессы в экологии : монография. Сумы : Сумской государственный университет, 2016. 229 с.

228. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Дата оновлення : 01.09.2018. URL : http : //zakon2. rada. gov. ua/laws/show/2755-17 (дата звернення : 02.10.2018).

229. Подолянец В. Классические вертикали. *Металл.* 2007. № 12. С. 12–15.

230. Положення «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв’язку та інформатизації» : Указ Президента України від 23.11.2011 р. № 1067/2011. Дата оновлення : 11.11.2014. URL : http : //zakon0. rada. gov. ua/laws/show/1067/2011 (дата звернення : 02.10.2018).

231. Попов А. А. Трансфертное финансирование в концепциях эффективности корпоративной интеграции : монография / под науч. ред. В. В. Гаврилова. Воронеж : Воронеж. госуд. ун-т, 2003. 174 с.

232. Портер М. Конкуренция : пер. с англ. Москва : Издательский дом «Вильямс», 2006. 608 с.

233. Потапова Н. А. Синергетичний розвиток складних економічних систем. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми економіки та управління. Львів. 2012. № 725. С. 180–186. URL : http : //vlp. com. ua/node/9018 (дата звернення : 02.10.2018).

234. Приватне акціонерне товариство «ВФ Україна». URL : https://www.vodafone.ua/ru (дата звернення : 02.10.2018).

235. Приватне акціонерне товариство «Київстар». URL : https://www.vodafone.ua/ru (дата звернення : 02.10.2018).

236. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI. Дата оновлення : 04.04.2018. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/5203-17 (дата звернення : 02.10.2018).

237. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI. Дата оновлення : 01.01.2019. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/514-17 (дата звернення : 02.10.2018).

238. Про асоціації органів місцевого самоврядування : Закон України від 16.04.2009 р. № 1275-VI. Дата оновлення : 11.01.2019. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1275-17 (дата звернення : 02.10.2018).

239. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення : 01.07.2018. URL : http : // zakon. rada. gov. ua/laws/show/996-14 (дата звернення : 02.10.2018).

240. Про вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення Президента України та органів державної влади : Указ Президента України від 14.07.2000 р. № 887/2000. Дата оновлення : 14.07.2000. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/887/2000 (дата звернення : 02.10.2018).

241. Про громадські об’єднання : Закон України від 22.03.2012 р. № 4572-VI. Дата оновлення : 22.07.2018. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17 (дата звернення : 02.10.2018).

242. Про державну підтримку розвитку індустрії програмної продукції : Закон України від 16. 10. 2012 р. № 5450-VI. Дата оновлення : 16.10.2012. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/5450-17 (дата звернення : 02.10.2018).

243. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. Дата оновлення : 01.05.2015. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/2939-17 (дата звернення : 02.10.2018).

244. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV. Дата оновлення : 07.11.2018. URL : http : // zakon. rada. gov. ua/laws/show/851-15 (дата звернення : 02.10.2018).

245. Про затвердження Всесвітньої поштової конвенції, Заключного протоколу Всесвітньої поштової конвенції, Угоди про поштові платіжні

послуги та Першого додаткового протоколу до Загального регламенту Всесвітнього поштового союзу : Указ Президента України від 09.01.2013 р. № 5/2013. Дата оновлення : 09.01.2013. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/5/2013 (дата звернення : 02.10.2018).

246. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11.01.2001 р. № 2210-III. Дата оновлення : 07.03.2017. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2210-14 (дата звернення : 02.10.2018).

247. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах : Закон України від 5. 07. 1994 р. № 80/94-ВР. Дата оновлення : 19.04.2014. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/80/94-вр (дата звернення : 02.10.2018).

248. Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні : Указ Президента України від 31.07.2000 р. № 928/2000. Дата оновлення : 31.07.2000. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/928/2000 (дата звернення : 02.10.2018).

249. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. Дата оновлення : 05.12.2012. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/40-15 (дата звернення : 02.10.2018).

250. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. Дата оновлення : 01.01.2017. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/2657-12 (дата звернення : 02.10.2018).

251. Про Концепцію Національної програми інформатизації : Закон України від 04.02.1998 р. № 75/98-ВР. Дата оновлення : 11.08.2013. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/75/98-вр (дата звернення : 02.10.2018).

252. Про національного оператора поштового зв’язку : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.01.2002 р. № 10-р. Дата оновлення : 25.04.2018. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/10-2002-р (дата звернення : 02.10.2018).

253. Про національну інформатизацію : Закон України від 04.02.1998 р.

№ 74/98-ВР. Дата оновлення : 19.04.2014. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/74/98-вр (дата звернення : 02.10.2018).

254. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР. Дата оновлення : 01.08.2016. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/74/98-вр (дата звернення : 02.10.2018).

255. Про невідкладні заходи щодо впорядкування діяльності державних (національних) акціонерних та холдингових компаній : Указ Президента України від 07.11.2001 р. № 1049/2001. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1049/2001 (дата звернення : 02.10.2018).

256. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України : Закон України від 05.10.2017 р. № 2163-VIII. Дата оновлення : 05.10.2017. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/2163-19 (дата звернення : 02.10.2018).

257. Про першочергові завдання щодо впровадження новітніх інформаційних технологій : Указ Президента України від 20.10.2005 р. № 1497/2005. Дата оновлення : 20.10.2005. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/1497/2005 (дата звернення : 02.10.2018).

258. Про підготовку пропозицій щодо забезпечення гласності та відкритості діяльності органів державної влади : Указ Президента України від 17.05.2001 р. № 325/2001. Дата оновлення : 22.01.2005. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/325/2001 (дата звернення : 02.10.2018).

259. Про підприємництво : Закон України від 07.02.1991 р. № 678-XII. Дата оновлення : 05.04.2015. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/698-12 (дата звернення : 02.10.2018).

260. Про поштовий зв’язок : Закон України від 04.10.2001 р. № 2759-III. Дата оновлення : 28.06.2015. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/2759-14 (дата звернення : 02.10.2018).

261. Про радіочастотний ресурс України : Закон України від 01.06.2000 р. № 1770-III. Дата оновлення : 11.02.2018. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/1770-14 (дата звернення : 02.10.2018).

262. Про стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» : Указ Президента

України від 12.01.2015 № 5/2015. Дата оновлення : 12.01.2015. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/5/2015 (дата звернення : 02.10.2018).

263. Про телебачення і радіомовлення : Закон України від 21.12.1993 р. № 3759-XII. Дата оновлення : 22.07.2018. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/3759-12 (дата звернення : 02.10.2018).

264. Про телекомунікації : Закон України від 18.11.2003 р. № 1280-IV. Дата оновлення : 18.12.2017. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/1280-15 (дата звернення : 02.10.2018).

265. Про холдингові компанії в Україні : Закон України від 15.03.2006 р. № 3528-IV. Дата оновлення : 01.01.2016. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3528-15 (дата звернення : 02.10.2018).

266. Прохорова В. В. Економічний розвиток з позиції системно-синергетичного підходу. *Управління ризиком.* 2011. № 4 (101). С. 150–151.

267. Публічне акціонерне товариство «Укрпошта». URL : http : //www. ukrposhta. Com (дата звернення : 02.10.2018).

268. Публічне акціонерне товариство «Укртелеком». URL : http : // www. ukrtelecom. ua (дата звернення : 02.10.2018).

269. Редькін О. С., Коваль В. В. Дослідження процесу оновлення інформаційних активів підприємств в сфері телекомунікацій. *Стратегия качества в промышленности и образовании :* материалы Междунар. конф., г. Варна, 1–8 июня 2007 г. Дніпропетровськ, 2007. С. 623–626.

270. Розенфельд С. Внедрение кластеров в экономику : учеб. пос. / пер. с англ. С. Розенфельд. Москва : Издательский дом «Вильямс», 2000. 418 с.

271. Савчук В. Стратегическое управление издержками. *Інноваційна економіка.* Тернопіль, 2004. № 11. С. 28–40.

272. Седых Н. В. Обеспечение эффективности развития предприятий сахарной промышленности в условиях рыночной интеграции : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08. 00. 05. Краснодар, 2009. 27 с.

273. Сидоренко С. Петр Порошенко : ответ на вопрос о наших европейских перспективах находится в Украине. *Коммерсантъ Украина.* 2010.

02 февраля (№ 17). С. 1.

274. Синергетичний ефект і ефект синергії — це, як кажуть в Одесі, «дві великі різниці»! URL : http : //faqukr. ru/osvita/32771-sinergetichnij-efekt-i-efekt-sinergii-ce-jak. html (дата звернення : 02.10.2018).

275. Сисоєва Л. Ю. Напрямки інтеграції банків і страхових компаній на інвестиційному ринку України. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник наукових праць*. Суми, 2010. Вип. 28. С. 117–124.

276. Системный подход к развитию экономики на разных уровнях управленческой иерархии (анализ опыта стран СНГ) : коллективная моногр. из серии «Экономическое славяноведение» / под науч. ред. д.э.н., проф. В. В. Богатыревой, к.э.н., доц. С. Н. Костюковой и д.э.н., проф. К. В. Павлова. Новополоцк: Изд-во Полоцкого гос. университета, 2017. 906 с.

277. Скоков В. Н., Селезнев В. В. Введение в физику неравновесных процессов. Екатеринбург : УГТИ–УПИ, 2008. 232 с.

278. Скопенко Н. С. Теоретичне обґрунтування інтеграції суб'єктів господарювання. *Теоретичні та прикладні питання економіки : збірник наук. праць.* Київ, 2011. Вип. 26. С. 187–195.

279. Скопенко Н. С. Теоретичні підходи до формування 130 інтеграційних об'єднань в АПК. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури : Збірник наукових праць.* Київ, 2010. Вип. 26. С. 203–208.

280. Скоробогатов М. М., Куцерубова О. І. Диверсифікація як один із шляхів підвищення ефективності діяльності підприємств в сучасних умовах. *Економічний вісник Донбасу.* Луганськ, 2011. № 3. С. 18–21.

281. Смирнов О. С. Конвергенция неоднородных информационных сред на основе кроссплатформенных программных компонент: автореф. дис. … канд. техн. наук: 05.13.17. Москва, 2013. 26 с.

282. Станіва К. М. Формування стратегічних альянсів у міжнародному економічному просторі. *Держава та регіони*. Запоріжжя, 2009. № 3. С. 175–179.

283. Статистичний щорічник Одеської області у 2017 році. URL : http :

//www. od. ukrsugar. gov. ua (дата звернення : 02.10.2018).

284. Стеклов В. К., Костік Б. Я., Беркман Л. Н. Сучасні системи управління в телекомунікаціях / за заг. ред. В. К. Стеклова. Київ : Техніка, 2005. 400 с.

285. Стратегії розвитку регіонів : шляхи забезпечення дієвості. Збірник матеріалів «круглого столу» / за ред. С. О. Білої. Київ : НІСД, 2011. 88 с.

286. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів / Авт.-упоряд. : Г. О. Андрощук, І. Б. Жиляєв, Б. Г. Чижевський, М. М. Шевченко. Київ : Парламентське вид-во, 2009. 632 с.

287. Стратегія кібербезпеки України : Указ Президента України від 15.03.2016 р. № 96/2016. Дата оновлення : 15.03.2016. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/96/2016 (дата звернення : 02.10.2018).

288. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні : Розпорядження Кабінету міністрів України від 15.05.2013 р. № 386-2013-р. Дата оновлення : 15.05.2013. URL : http : //zakon. rada. gov. ua/laws/show/386-2013-р (дата звернення : 02.10.2018).

289. Стрій Л. О., Захарченко Л. А., Голубєв А. К. Ринкові механізми і структури економіки інфокомунікаційних послуг. *Економіка : реалії часу.* Одеса, 2014. № 1 (11). С. 134–141.

290. Сыщиков А. Ю., Шейнин Ю. Е., Седов Б. Н. Технология разработки портируемых приложений с динамическим параллелизмом для многоядерных систем на кристалле. *Вопросы радиоэлектроники.* № 2. М. : Центральный научно-исследовательский институт «Электроника», 2012. С. 45–46.

291. Сьомкіна Т. В. Концептуальні основи формування конкурентних переваг сучасної корпоративної структури. *Економіка. Менеджмент. Бізнес.* 2017. № 1. С. 19–23.

292. Сьомкіна Т. В. Методологічні підходи до аналізу складових ринкового середовища підприємств телекомунікаційної сфери. *Економіка. Менеджмент. Бізнес.* 2015. № 2. С. 27–32.

293. Тардаскіна Т. М. Підходи до оцінки витрат на підтримку та створення системи інформаційної безпеки. *Інформаційні технології в економіці,*

менеджменті і бізнесі. Проблеми науки, практики і освіти : матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 24–25 листоп. 2005 р. Київ, 2006. С. 286–288.

294. Титаренко І. Аналіз витрат виробництва. *Соціально-економічні, політичні та культурні оцінки і прогнози на рубежі двох тисячоліть :* IV Міжнар. наук.-теор. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, м. Тернопіль, 30 бер. 2006 р. Тернопіль, 2006. С. 250–252.

295. Трансформаційні процеси в економіці : конкурентоспроможність та інституційна база управління на різних рівнях ієрархії : монографія / за наук. ред. д.е.н. Ніценка В. С. Одеса : ТОВ «Лерадрук», 2016. 507 с.

296. Третьяк В. П. Кластеры предприятий : пути создания и результативность функционирования. М. : Август Борг, 2006. 132 с.

297. Трофімов О. Н. Інформаційна держава й теорія державного управління. *Електронне наукове видання ХарРІ НАДУ «Державне будівництво»*. 2007. № 2. URL : http : //www. kbuapa. kharkov. ua/e-book/db/2007-2/doc/1/03. pdf. (дата звернення : 02.10.2018).

298. Туманова Т. «Укрпошта» планує збільшити доходи на 50 % до 2017 року. URL : https : //www. unn. com. ua/uk/news/959029-ukrposhta-planue-zbilshiti-dohodi-na-50proc-do-2017-roku (дата звернення : 02.10.2018).

299. «Укртелеком» скоротив чистий прибуток майже в 5 разів. URL : https : //www. unian. ua/society/815826-ukrtelekom-skorotiv-chistiy-pributok-mayje-v-5-raziv. html (дата звернення : 02.10.2018).

300. Файвішенко Л., Фоміна Ю. Вплив зміни регламентації документарних акредитивів на міжнародну торгівлю. *Економічний аналіз.* Тернопіль, 2008. Вип. 2 (18). С. 173–175.

301. Федосік І. М., Каднічанська В. М. Застосування акредитивної форми розрахунків українськими банками у сфері міжнародних розрахунків. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України.* Київ, 2008. № 3. С. 119–122.

302. Фергюсон М. Беспрепятственное течение данных. Intelligent

Enterprise, 2006. № 18. URL : https://www.iemag.ru/analitics/detail.php?ID=16218.

303. Финансы предприятий : управление и технологии : учебник для вузов / под ред. проф. А. М. Тавасиева. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2005. 863 с.

304. Флек М. Б., Слюсарь Ю. Б., Угнич Е. А., Богуславский И. В. Практическая экономика предприятия : синергетический подход : монография. Ростов н/Д. : ИУИ АП ДГТУ, 2014. 208 с.

305. Ходаківський Є. І., Данилко В. Г., Цал-Цалко Ю. С. Методологія наукових досліджень в парадигмі синергетики : монографія / за заг. ред. доктора екон. наук Є. І. Ходаківського. Житомир : Житомир. держ. технол. ун-ту, 2009. 340 с.

306. Хрущ Н. А., Коран О. С. Маркетингові стратегії в сфері телекомунікацій. *Маркетингові технології в умовах інноваційного розвитку економіки :* монографія / за ред. С. В. Ковальчук. Хмельницький, 2011. С. 53–58.

307. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Дата оновлення : 31.03.2019. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/435-15 (дата звернення : 02.10.2018).

308. Чернишова Л. І. Банківська самоорганізація в умовах невизначення. *Праці Одеського політехнічного університету.* Одеса, 2011. Вип. 3 (37). С. 58.

309. Чернышов А. С., Дерен И. И. Развитие рынка услуг национального оператора ФГУП «Почта России». *Пространство экономики.* Ростов-на-Дону, 2012. № 2–2. С. 135–140.

310. Чечетов М. Приватизація державного майна та управління об’єктами державної власності у контексті стратегії уряду. *Економіка України.* Київ, 2004. № 7. С. 10–17.

311. Шанк Дж. К., Говиндараджан В. Стратегическое управление затратами : пер с англ. СПб : ЗАО «БизнесМикро», 1999. 288 с.

312. Швиданенко Р. О., Олексик О. І. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства : монографія. Київ : Вид-во КНЕУ, 2002. 144 с.

313. Шевченко О. М. Міжнародні кредитні розрахунки : методи управління. *Формування ринкових відносин в Україні.* Київ, 2008. № 1 (80). С. 31–36.

314. Шедяков В. Є. Регулювання інформаційних відносин в комплексі засобів модернізації соціально-інформаційних систем. *Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони*, 2012. Т. 2. С.101–105.

315. Шедяков В. Є. Системні основи розвитку трудових відносин. *Вісник Київського нац. університету ім. Т. Шевченка.* 2012. Вип. 107. С. 43–46.

316. Шедяков В. Трансформації конкурентоспроможності системи господарювання під впливом змін у міжнародному поділі праці. *Економіка України*, 2012. Т. 7. С. 26–35.

317. Шеремет А., Ионова А. Финансы предприятий : менеджмент и анализ : учеб. пособие. 2-е изд., испр. и доп. Москва : ИНФРА-М, 2008. 479 с.

318. Шигун М. М. Розвиток моделювання системи бухгалтерського обліку : теорія і методологія : монографія. Житомир : ЖДТУ, 2009. 632 с.

319. Ширинкина Е. В. Прогнозирование риска несостоятельности предприятия в условиях неопределенности. *Вестник Пермского университета. Серия Экономика.* Пермь, 2015. № 3. С. 137–144.

320. Шубин С. А. Разработка механизма формирования и оценки эффективности функционирования вертикально-интегрированных структур : дис. … канд. экон. наук : 08.00.05, 08.05.15. М., 2007. 132 с.

321. Яцкевич І. В. Визначення необхідності ефективного оцінювання конкурентних переваг підприємства. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. Збір. наук. прац.* № 1 (46). Одеса: ОНМУ, 2014. С. 98–109.

322. Яцкевич І. В. Інтеграція суб'єктів господарювання як фактор забезпечення їхньої конкурентоспроможності. *Економічні студії.* № 2. Львів: ГО «Львівська економічна фундація», 2014. С. 119–123.

323. Яцкевич І. В. Концептуальні положення державного регулювання інтеграційних процесів підприємницької діяльності телекомунікаційної сфери

України. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. Збір. наук. прац.* № 1 (54). Одеса: ОНМУ, 2016. С. 143–165.

324. Яцкевич І. В. Організаційно-економічний механізм формування та розвитку альянсів підприємств зв'язку та інформатизації України: монографія. Одеса: ФОП Бондаренко М. О., 2015. 360 с.

325. Яцкевич І. В. Оцінка ефекту синергії альянсу. *Актуальні проблеми економіки.* № 2. Київ, 2014. С. 33–38.

326. Яцкевич І. В. Оцінка потенційної синергії щодо формування та розвитку альянсу у сфері зв'язку та інформатизації. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки».* Вип. 10. Ч. 3. Оформлення «Видавничий дім «Гельветика», 2015. С. 81–85.

327. Яцкевич І. В. Партнерські відносини: етапи управління взаємодії. *International scientific-practical conference Integration of Business Structures: Strategies and Technologies,* Part I, February 24, 2017. Tbilisi, Georgia: Baltija Publishing. P. 214–217.

328. Яцкевич І. В. Сфера зв'язку та інформатизації: стан розвитку, проблеми та перспективи. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. Збір. наук. прац.* № 2 (47). Одеса: ОНМУ, 2014. С. 96–110.

329. Яцкевич І. В. Тенденції та проблеми розвитку телекомунікаційної сфери в Одеському регіоні. *Науковий вісник Буковинської державної фінансової академії. Економічні науки: збірник наукових праць.* Вип. 28. Чернівці, 2015. С. 104–107.

330. Яцкевич І. До питання про зміст поняття інтеграції суб'єктів підприємницької діяльності. *Журнал європейської економіки.* Тернопіль, 2013. № 4. Т. 12. С. 473–483.

331. Яцко М. В., Яцко Г. В. Консолідована фінансова звітність в умовах зростання конкурентної боротьби. *Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка.* Ужгород, 2014. Вип. 43. Ч. 2. С. 190–193.

332. América Móvil. URL : http : //www.americamovil.com/English/overview/default.aspx (дата звернення: 02.10.2018).

333. Antonopulos, Chr. and Plutarchos S. (2009), «The contribution of Information and Communication Technology Investments to Greek Economic Growth : An Analytical Growth Accounting Framework», Information Economics and Policy, Vol. 21, pp. 171–191.

334. AT & T Inc. URL : https://www.att.com (дата звернення : 02.10.2018).

335. Chew, Han Ei, P. Vigneswara Ilavasaran and Mark R. Levy (2010), «The Economic Impact of Information and Communication Technologies (ICTs) on Microenterprises in The Context of Development», The Electronic Journal on Information Systems in Developing Countries, Vol. 44, no. 4, pp. 1–19.

336. China Mobile Communications Corporation. URL : https : // www.chinamobileltd.com/en/global/home.php (дата звернення: 02.10.2018).

337. Demyanchuk, M. A. (2017), «5 φ» Sustainable development potential of telecommunication enterprise», Economics. Ecology. Socium, no. 1 (1), pp. 37–52.

338. Directorate for science, technology and innovation committee on digital economy policy (2016), Stimulating digital innovation for growth and inclusiveness : the role of policies for the successful diffusion of ICT, p. 162.

339. Entner, R., Lewin, D. (2005), «The Impact of the US Wireless Telecom Industry on the US Economy», Boston, MA 02108 : Ovum; London, England N1 8JX : Indepen Diespeker Wharf, p. 45. URL : http : //files. ctia. org/pdf/ PositionPaper_CTIA_ImpactoftheUS WirelessIndustryontheUSEconomy_04_06. pdf

340. Entner, R. and Lewin, D. (2005), «The Impact of the US Wireless Telecom Industry on the US Economy», Boston, MA 02108 : Ovum; London, England N1 8JX : Indepen Diespeker Wharf, p. 45.

341. European Conference of Postal and Telecommunications Administrations. URL : https : //www. cept. org (дата звернення : 02.10.2018).

342. García-Canal, E. (1996), «Contractual form in domestic and international strategic alliances». Organization Studies, No. 17 (5), pp. 773–794.

343. Heeks, R. (2010), «Do Information Technologies (ICTs) Contribute To Development», Journal of International Development, Vol. 22, pp. 625–640.

344. Information & Communication Technology Economic and Fiscal Impact

Study (2015), Washington Technology Industry Association. P. 88.

345. Integration of developing countries in global supply chains, including through adding value to their exports, Note by the UNCTAD secretariat. 25 March 2011. TD/B/C. I/16. URL : http : //unctad. org/en/Docs/cid16_en. pdf.

346. INTELSAT. URL : http : //www. intelsat. com (дата звернення : 02.10.2018).

347. International Monetary Fund. URL : http : //www. intelsat. com (дата звернення : 02.10.2018).

348. Iscan, E. (2012), «The impact of information and communication technology on economic growth : Turkish case», International journal of ebusiness and egovernment studies, Vol 4, No 2, pp. 17–26.

349. Jipp, A. (1963), «Wealth of nations and telephone density», Telecommunications Journal. no 6. Pp. 199–201.

350. Karpenko O., Palyvoda O., Bondarenko O., Bonyar S., Bikfalvi A. Influence of network organizational structures on innovation activity of industrial enterprises *Problems and Perspectives in Management*, Vol. 16, 2018, Issue № 3, pp. 174–188.

351. Katz, R. (2012), «The Impact of Broadband on the Economy : Research to Date and Policy Issues», Geneva, Switzerland CH-1211 : International Telecommunication Union. P. 136.

352. Local enterprise partnership. URL : http : //en. wikipedia. org/wiki/Local_enterprise_partnership.

353. Maslii N., Zakharchenko N., Kostolonova L. Sequence of formation of the portfolio of high-tech projects. Technology audit and production reserves. Poltava, 2017. № 2/ 4 (34). P. 29–35.

354. Maslii, N. (2016), Approach to forecasting of financial results of an enterprise under conditions of uncertainty. International Scientific Conference Economy without borders : Integration, Innovation, Cross-border cooperation. Kaunas, August 26th, 2016. Kaunas, Lithuania, pp. 78–82.

355. Maslii, N., Zakharchenko, N. and Kostolonova, L. (2017), Peculiarities of

the international outsourcing services : Ukrainian perspectives. Baltic Journal of Economic Studies. 2017. Vol. 3 no. 2. Pp. 86–92.

356. Maslii, N., Zakharchenko, N., Butenko, V., Savastieieva, O., Butenko, T. and Shyriaieva, L. (2018), Modern technologies of detection and prevention of corruption in emerging information society. Problems and Perspectives in Management, no. 16 (1), pp. 58–67. doi : 10. 21511/ppm. 16 (1). 2018. 06.

357. Maslii, N., Zhuravlova, T., Zakharchenko, N. (2017), Justification of innovation development and changes of organizational forms of enterprises in crisis conditions. European journal of economics and management. Vol. 3 Issue 3. Pp. 32–39.

358. Natalia Maslii. Analysis of the structure of the population of Ukraine in 2015-2016 and intensification of the internal and external migration. Mechanisms of interaction between competitiveness and innovation in modern international economic relations: collective monograph / edited by M. Bezpartochnyi, in 4 Vol. / ISMA University. Riga, 2017. Vol. 2. P. 121–134.

359. Nippon Telegraph & Telephone. URL : http://www.ntt.co.jp/index_e.html (дата звернення: 02.10.2018).

360. Nitsenko, V., and Havrysh, V. (2016), Enhancing the stability of a vertically integrated agro-industrial companies in the conditions of uncertainty. Actual problems of economics, no. 10(184), pp. 167–172.

361. Porter M. (1990), «The Competitive Advantage of Nations», New York : The Free Press. P. 857.

362. Porter, M. E. (1985), «Competitive advantage : creating and sustaining superior performance», New York : Free press. P. 658.

363. Regional commonwealth in the field of communications. URL : http : // www. en. rcc. org. ru/# (дата звернення : 02.10.2018).

364. Robert, D. Atkinson and Luke A. Stewart (2013), The Economic Benefitsof Informationand. Just the Facts, Communications Technology Information Technology & Innovation Foundation, p. 12.

365. Rodriguez A., Vigorito, E., Clare, S., Warren, M. V., Couttet, P., Soond,

D. R., van, D. S., Grocock, R. J., Das, P. P., Miska, E. A., Vetrie, D., Okkenhaug, K., Enright, A. J., Dougan, G., Turner, M., and Bradley, A. (2007), «Requirement of bic/microRNA-155 for normal immune function», Science, pp. 608–611.

366. Souter, D., Scott, N., Garforth, C., Jain, R., Mascarenhas, O. and McKemey, K. (2005), «The Economic Impact of Telecommunications on Rural Livelihoods and Poverty Reduction : A study of rural communities in India (Gujarat), Mozambique and Tanzania», Commonwealth Telecommunications Organisation for UK Department for International Development. P. 447.

367. Tatarkin, A. (2009), «International Integration and National Development», Ekaterinburg : Publishing house of Institute of Economics, p. 233.

368. The Common Object Request Broker: Architecture and Specification. Revision 2.4.2. OMG Document formal/2001-02-01.

369. The Heritage Foundation. URL : http : //www. heritage. org (дата звернення : 02.10.2018).

370. The Heritage Foundation. URL : http : //www. heritage. org. (дата звернення : 02.10.2018).

371. T-Mobile. URL : https://www.t-mobile.com/travel-abroad-with-simple-global (дата звернення: 02.10.2018).

372. Trade and development report 2017. Beyond austerity : towards a global new deal (2017), Report by the secretariat of the United Nations Conference on Trade and Development. P. 200.

373. Universal Postal Union. URL : http : //www. upu. int/en. html (дата звернення : 02.10.2018).

374. Vance Rupert B., (1968), «Region / International Encyclopedia of the Social Sciences», Hg : David L. Sills, Band 13, London/New York. P. 377.

375. Veon. URL : https://veon.com (дата звернення: 02.10.2018).

376. Verizon Communications. URL : https://www.verizon.com/home/verizonglobalhome/ghp_landing.aspx (дата звернення: 02.10.2018).

377. Weber, M. Wirtschaft und Gesellschaft. Grundriss der verstehenden Soziologie, Tübingen 1922.

378. World Bank Group Members. The World Bank. URL : http : //www. worldbank. org. (дата звернення : 02.10.2018).

379. World Economic Outlook Reports. International Monetary Fund. URL : https://www.imf.org/external/index.htm (дата звернення: 02.10.2018).

ДОДАТКИ

Додаток А

Сучасні інтеграційні форми розвитку підприємств та нормативно-правова база регулювання у сфері зв'язку та інформатизації і діяльності об'єднань підприємств

Таблиця А.1

Сучасні інтеграційні форми розвитку підприємств: організаційно-функціональний підхід

Назва	Фактори відповідності умовам ефективної діяльності на інвестиційному ринку
1	2
Консорціум	- компанії можуть одночасно входити до складу кількох консорціумів, оскільки можуть брати участь у здійсненні кількох проектів; - тимчасове об'єднання капіталу, взаємодоповнюючих ресурсів і потужностей на обмежений період з метою досягнення цілей в процесі реалізації спільного проекту; - у разі досягнення мети створення консорціум припиняє свою діяльність
Асоціація, союз	- не має права втручатися у виробничу та комерційну діяльність будь-кого з учасників; - неприбуткове громадське об'єднання, не проводить комерційної діяльності; - свобода в прийнятті рішень учасниками внаслідок основної мети – координація підприємницької діяльності учасників, захист та лобіювання їх інтересів, більш ефективна організація робіт з консалтингу та інформаційного забезпечення; - тимчасове об'єднання
Стратегічний альянс	- форма співпраці двох або більше незалежних компаній, в тому числі потенційних чи реальних конкурентів, у довгостроковому періоді для досягнення певної мети; - компанії можуть бути учасниками безлічі стратегічних альянсів; - неефективність такої форми об'єднання; - труднощі координації діяльності учасників альянсу (партнери можуть приймати рішення, неоптимальні для стратегічного альянсу в цілому); - складність контролю (нестача автономії в учасників стратегічних альянсів спричиняє внутрішні конфлікти); - різні початкові очікування з боку партнерів альянсу, тоді як одна компанія прагне уникнути конкуренції, інша прагне отримати доступ до технологій та знань першої; - тимчасове об'єднання
Картель	- тривале договірне об'єднання декількох підприємств однієї галузі виробництва; - мета створення – отримання значного прибутку всіма учасниками угоди шляхом усунення або регламентації конкуренції між ними, а також шляхом придушення "зовнішньої" конкуренції; - внутрішня конкуренція за квоту у виробництві
Синдикат	- монополістична угода між підприємствами однієї галузі, учасники якої втрачають власність на виготовлений продукт; - внутрішня конкуренція за клієнтів чи за квоту у виробництві

Продовження табл. А.1

1	2
Трест	- учасники втрачають власність на засоби виробництва та виготовлений продукт, виробничу та комерційну самостійність, тобто відбувається об'єднання виробництва, збуту, фінансів та управління учасників угоди; - відсутність централізованих фондів капіталовкладень, підпорядкування окремих підприємств загальним цілям тресту (в іншому випадку лібералізації відносин позиції тресту значно послаблюються, що ускладнює процес управління ним); - внутрішня боротьба за найбільш впливові посади в правліннях, за розподіл прибутків
Концерн	- учасники втрачають власність на засоби виробництва і виготовлений продукт; - обмеженість підприємств, що входять до концерну, у прийнятті управлінських рішень; - централізація функцій науково-технічного і виробничого розвитку, інвестиційної, фінансової, зовнішньоекономічної та іншої діяльності; - внутрішня конкуренція за клієнтів чи за квоту у виробництві
Конгломерат	- значна диверсифікація, що може призвести до складнощів в управлінні; - значні витрати, які необхідні для створення конгломерату у випадку використання механізму поглинання
Фінансово-промислові групи	- прагнення охопити в рамках своєї діяльності різні за профілем та спрямованістю ринкові сегменти або галузь економіки на національному рівні та міжнаціональному рівні
Холдинг	- безпосередньо не займається виробничою діяльністю, а використовує свої фінансові кошти для придбання контрольних пакетів акцій інших підприємств, які є учасниками концерну або другого добровільного об'єднання; - холдинг здійснює контроль за діяльністю таких підприємств
Комбінат	- комбінати відрізняються: виробничо-технологічною, економічною й територіальною єдністю; - єдністю сировинної, паливно-енергетичної і транспортної бази, а також системи управління; - виробничо-технологічною та економічною єдністю, що означає пропорційність потужностей і обсягу випуску відповідних видів продукції; - узгодженість виробництва в часі
Кластер	- така форма діяльності дає змогу учасникам зберігати юридичну самостійність; - конкурувати між собою подібно асоціаціям, тому для вирішення стратегічних завдань в умовах сучасних інтеграційних процесів доцільно впроваджувати кластерну форму діяльності підприємств
Корпорація	- метою формування корпорації є консолідація виробничо-господарської діяльності підприємств; - координація зусиль у розв'язанні складних технічних, фінансових, соціально-економічних проблем; - забезпечення захисту спільних інтересів, кооперуванні у випуску продукції тощо
Технопарки	- сприятливі для науково-технічних інноваційних проектів, виконуваних спільними зусиллями наукових центрів і промисловості; - насичені першокласною інженерною, науково-виробничою, інформаційною і соціальною інфраструктурою

Джерело: складено автором на основі даних [125, 157, 222].

Таблиця А.2.

Міжнародні документи щодо регулювання діяльності у сфері телекомунікацій, надання послуг поштового зв’язку, користування радіочастотним ресурсом і інформатизації та об’єднань підприємств

Назва нормативно-законодавчого акту / Дата прийняття	Питання, що регулюються нормативно-законодавчим актом
1	2
Меморандум «Про взаєморозуміння між національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації та регуляторним органом литовської республіки» / 26.04.2018	Основною метою Меморандуму про взаєморозуміння є встановлення рамок для співробітництва та обміну інформацією між сторонами, відповідно до їх обов’язків та компетенції у сфері регулювання та нагляду за діяльністю у сфері електронних комунікацій згідно з чинним національним законодавством держав Сторін та законодавством Європейського Союзу.
Рекомендація CM / Rec (2016) «Із захисту й заохочення права на свободу вираження поглядів та право на приватне життя відносно мережевого нейтралітету Комітету міністрів державам-членам» / 13.01.2016	Рекомендація встановлює – вжити всіх необхідних заходів у співпраці з усіма зацікавленими сторонами, щоб гарантувати принцип мережевого нейтралітету в рамках своєї політики з належним урахуванням принципів, викладених у додатку до цієї рекомендації.
Регламент (ЄС) 2015/2120 Європейського Парламенту і Ради «Про універсальну послугу та права користувачів щодо мереж та послуг електронного зв’язку / 25.11.2015	Регламент встановлює загальні правила забезпечення рівного та недискримінаційного ставлення до трафіку при наданні послуг доступу до мережі Інтернет і суміжних прав кінцевих користувачів, встановлює новий механізм роздрібного ціноутворення для регульованих послуг роумінгу в Європейському Союзі з метою скасування надбавок на роздрібні послуги роумінгу без викривлення внутрішніх ринків та ринків відвідуваних країн.
Меморандум «Про співробітництво у сфері регулювання галузі зв'язку між Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (Україна), та Комісією регулювання зв'язку Республіки Болгарія» / 26.08.2014	Метою Меморандуму є розвиток співробітництва у сфері регулювання галузі зв’язку через підтримку та реалізацію спільних заходів, обміну інформацією та досвідом між національними регуляторними органами України та Республіки Болгарія.
Директива 2014/61/ЄС Європейського парламенту та Ради «Про заходи, спрямовані на зменшення витрат на розгортання високошвидкісних мереж електронного зв’язку» / 15.05.2014	Директива спрямована на запровадження певних мінімальних прав та обов’язків, що застосовуватимуться на всій території Європейського Союзу з метою полегшення розгортання високошвидкісних мереж електронного зв’язку та міжсекторальної координації. Належить здійснити мінімальну гармонізацію умов, проте не завдати шкоди

Продовження табл. А.2

1	2
	найкращим існуючим практикам та заходам, ухваленим на національному та місцевому рівнях, що містять більш детальні положення та умови, а також додаткових заходів, що доповнюють зазначені права та обов'язки, відповідно до принципу субсидіарності.
Стамбульська Всесвітня поштова стратегія / 2016	Стратегія зосереджена на трьох цілях: покращення сумісності мережевої інфраструктури, забезпечення стабільних та сучасних продуктів, сприяти ефективному функціонуванню ринків та секторів.
Всесвітня поштова конвенція / 11.10.2012	Конвенція визначає загальні правила, що застосовуються до міжнародної поштової служби; правила, що застосовуються до письмової кореспонденції та поштових посилок; оплату.
Меморандум «Про співробітництво у сфері регулювання галузі зв'язку між Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, та Комісією з регулювання суспільних послуг Республіки Вірменія» / 05.04.2012	Метою Меморандуму є розвиток співробітництва у сфері регулювання галузі зв'язку через підтримку та реалізацію спільних заходів, обміну інформацією та досвідом між національними регуляторними органами України та Республіки Вірменія.
Меморандум «Про співробітництво у сфері регулювання галузі зв'язку між Національною комісією з питань регулювання зв'язку України та Національним органом з питань зв'язку Португальської Республіки» / 28.09.2010	Метою Меморандуму є розвиток співробітництва у сфері регулювання галузі зв'язку через підтримку та реалізацію спільних заходів, обмін інформацією та досвідом між національними регуляторними органами України та Португальської Республіки.
Меморандум «Про взаєморозуміння у сфері електронних комунікацій між Національною комісією з питань регулювання зв'язку України та Органом з питань інформаційних та комунікаційних технологій Турецької Республіки» / 24.09.2010	Метою Меморандуму є розвиток співробітництва у сфері регулювання електронних комунікацій через підтримку та реалізацію спільних заходів, обмін інформацією та досвідом між національними регуляторними органами України та Туреччини.
Меморандум «Про співробітництво у сфері регулювання галузі зв'язку між Національною комісією з питань регулювання зв'язку України та Комісією регулювання зв'язку Республіки Болгарія» / 02.07.2010	Метою Меморандуму є розвиток співробітництва у сфері регулювання галузі зв'язку через підтримку та реалізацію спільних заходів, обмін інформацією та досвідом між національними регуляторними органами України та Болгарії.
Меморандум «Про співробітництво у сфері регулювання галузі зв'язку між Національною комісією з питань регулювання зв'язку України та Норвезьким органом регулювання зв'язку» / 15.03.2010	Метою Меморандуму є розвиток співробітництва у сфері регулювання галузі зв'язку через підтримку та реалізацію спільних заходів, обмін інформацією та досвідом між національними регуляторними органами України та Норвегії.
Меморандум «Про співробітництво у сфері регулювання електронних	Метою Меморандуму є розвиток співробітництва у сфері регулювання електронних комунікацій

Продовження табл. А.2

1	2
комунікацій між Національною комісією з питань регулювання зв'язку України та Комісією з питань регулювання суспільних комунікацій Латвійської Республіки» / 19.02.2010	через підтримку та реалізацію спільних заходів, обмін інформацією та досвідом між національними регуляторними органами України та Латвії.
Директива 2009/136/ЄК Європейського парламенту та Ради «Про універсальні послуги та права користувачів стосовно електронних мереж зв'язку і послуг» / 25.11.2009	Директива стосується надання електронних комунікаційних мереж та послуг кінцевим користувачам. Метою є забезпечення присутності на всій території Спільноти якісних загальнодоступних послуг завдяки ефективній конкуренції і вибору, а також вирішення питання середовища, в якому потреби кінцевих користувачів в достатній мірі не задовольняються ринком. Директива також включає положення стосовно деяких видів термінального обладнання, включаючи положення, призначеного для полегшення доступу кінцевих користувачів з обмеженими можливостями.
Регламент (ЄС) No 1211/2009 Європейського Парламенту і Ради «Договір про заснування Європейської Спільноти» / 27.06.2009	Регламент запроваджує надання висновків щодо проектів заходів NRAs стосовно визначення ринку, призначення підприємств зі значною ринковою перевагою і встановлення мір згідно зі Статтями 7 і 7а Директиви 2002/21/ЄС (Рамкова Директива); і взаємодія та робота разом з NRAs згідно зі Статтями 7 і 7а Директиви 2002/21/ЄС (Рамкова Директива).
Регламент (ЕС) № 544/2009 Європейського парламенту та Ради «Про роумінг у телефонних мережах мобільного зв'язку загального користування у межах Спільноти» / 18.06.2009	Регламент встановлює правила, спрямовані на зростання прозорості цін та вдосконалення надання інформації щодо цін для користувачів роумінгових послуг у межах Спільноти, складає специфічний захід у рамках розуміння статті 1(5) Рамкової директиви.
Рекомендація комісії «Про регуляторний режим для ставок за завершення з'єднання на мережах фіксованого та мобільного зв'язку в ЄС» / 07.05.2009	Директиви 2002/21/ЕС, НРО повинні встановити ставки за завершення з'єднання на основі витрат, понесених ефективним оператором. Це передбачає, що вони також будуть симетричними. При цьому, НРО необхідно діяти викладеним нижче чином. Мають проводити оцінювання ефективних витрат на основі поточних витрат та використовувати підхід висхідного моделювання, застосовуючи довгостроковий приріст витрат (LRIC) як відповідну методологію розрахунку собівартості.
Туніське зобов'язання / 18.11.2005	Представники народів світу висловили безумовну підтримку Декларації принципів і Планові дій, прийнятими на першому етапі Всесвітнього саміту з питань інформаційного суспільства в Женеві в грудні 2003 року.
Туніська програма для інформаційного суспільства	Представники народів світу підтверджують зобов'язання, прийняті в Женеві, і ґрунтуються на

Продовження табл. А.2

1	2
	них у Тунісі, зосередивши увагу на фінансових механізмах для подолання цифрового розриву, на управлінні Інтернетом і пов'язаних з цим питаннях, а також на виконанні рішень, прийнятих у Женеві і Тунісі, і на пов'язаній з ними наступній діяльності.
Женевський План дій / 12.12.2003	Спільне бачення та керівні принципи Декларації перенесені в Плані дій у конкретні напрямки дій для досягнення погоджених на міжнародному рівні цілей розвитку, включаючи ті, що містяться в Декларації тисячоліття, Монтерейському консенсусі і Йоганнесбурзькій Декларації і Плані впровадження, сприяння використанню продуктів, мереж, послуг і прикладень на базі ІКТ, а також для допомоги країнам у подоланні цифрового розриву. Інформаційне суспільство, передбачене в Декларації принципів, буде реалізоване в умовах співробітництва і солідарності між державними органами і всіма іншими зацікавленими сторонами.
Женевська Декларація принципів «Побудова інформаційного суспільства: глобальна задача в новому тисячолітті» / 12.12.2003	Представники народів світу проголошують спільне прагнення і рішучість побудувати, орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток інформаційне суспільство, в якому кожний може створювати інформацію і знання, мати до них доступ, користуватися й обмінюватися ними, даючи змогу окремим особам, громадам і народам повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи своєму сталому розвиткові і підвищуючи якість свого життя на основі цілей і принципів Статуту Організації Об'єднаних Націй і поважаючи в повному обсязі та підтримуючи Загальну декларацію прав людини.
Директива комісії 2002/77/ЄС Європейського Парламенту та Ради «Щодо конкуренції на ринках електронних комунікаційних мереж та послуг в цій сфері» / 16.09.2002	Згідно з Директивою держави-члени повинні вилучити (якщо вони ще цього не зробили) виключні та спеціальні права для забезпечення всіх електронних комунікаційних мереж не лише для надання електронних комунікаційних послуг та повинні гарантувати право підприємств надавати такі послуги без шкоди положенням Директив 2002/19/ЄС, 2000/20/ЄС, 2002/21/ЄС та 2002/22/ЄС. Визначення електронних комунікаційних мереж повинно також означити, що державам-членам не дозволяється обмежувати право оператора встановлювати, поширювати та/або підтримувати кабельну мережу на тій підставі, що така мережа також може використовуватись для передачі радіо- або телевізійних програм.

Продовження табл. А.2

1	2
Директива 2009/140/ЄС Європейського Парламенту та Ради «Про доступ та з`єднання електронних комунікаційних мереж та пов'язаного оснащення» / 12.07.2002	Директива запроваджує гармонізовану правову структуру для регулювання електронних комунікаційних послуг, електронних комунікаційних мереж, пов`язаних з ними засобів та послуг, та деяких аспектів щодо кінцевого обладнання для полегшення доступу для користувачів з обмеженими можливостями. Вона встановлює завдання національних регуляторних органів та запроваджує низку процедур для забезпечення гармонізованого застосування правових рамок в межах Спільноти.
Директива 2002/58/ЄС Європейського Парламенту та Ради «Про секретність та електронні комунікації» / 12.07.2002	Директива гармонізує положення держав-членів, необхідні для забезпечення еквівалентного рівню захисту основних прав та свобод, та зокрема права на таємницю, щодо обробки персональних даних у секторі електронних комунікацій, та забезпечення вільного руху таких даних, та обладнання для електронних комунікацій та послуг у Спільноті.
Директива 2002/58/ЄС Європейського парламенту та Ради «Про обробку персональних даних та захист таємниці сектора електронних комунікацій» / 12.07.2002	Директива гармонізує положення держав-членів, необхідні для забезпечення еквівалентного рівню захисту основних прав та свобод, та зокрема права на таємницю, щодо обробки персональних даних у секторі електронних комунікацій, та забезпечення вільного руху таких даних, та обладнання для електронних комунікацій та послуг у Спільноті.
Директива 2002/22/ЄС Європейського парламенту та Ради «Про універсальні послуги та права користувачів стосовно електронних мереж зв'язку і послуг» / 07.03.2002	Директива стосується підведення електронних комунікаційних мереж та послуг кінцевим користувачам. Метою Директиви є забезпечення присутності на всій території Спільноти якісних публічно доступних послуг завдяки ефективній конкуренції і свободи вибору, а також вирішення питання обставин, за яких ринок не задовольняє потреби кінцевих користувачів.
Директива 2002/21/ЄС Європейського парламенту та Ради «Про спільні правові рамки для електронних комунікаційних мереж та послуг» / 07.03.2002	Директива запроваджує гармонізовану правову структуру для регулювання електронних комунікаційних послуг, електронних комунікаційних мереж, пов'язаного оснащення та пов'язаних послуг. Встановлює завдання національних регулятивних органів та запроваджує низку процедур для забезпечення гармонізованого застосування правових рамок в межах Спільноти.
Директива 2002/20/ЄС Європейського парламенту та Ради «Про дозвіл електронних комунікаційних мереж та послуг» / 07.03.2002	Мета Директиви – сформувати внутрішній ринок електронних комунікаційних мереж та послуг шляхом гармонізації та спрощення правил дозволу та умов для полегшення їх надання в межах Спільноти.
Директива 2002/19/ЄС Європейського парламенту та Ради «Про доступ та з'єднання електронних	Директива узгоджує спосіб, у який держави-члени регулюють доступ, а також з'єднання електронних комунікаційних мереж та пов'язаного оснащення.

Продовження табл. А.2

1	2
комунікаційних мереж та пов’язаного оснащення» / 07.03.2002	Метою є створення правових рамок, згідно з принципами внутрішнього ринку, для відносин між постачальниками мереж та послуг, які призведуть до сталої конкуренції, можливості зв’язку електронних комунікаційних послуг та вигод для споживачів.
Рішення комісії № 676/2002 ЄС Європейського парламенту та Ради «Про правові рамки для радіо спектральної політики в Європейській Спільноті» / 14.02.2002	Мета Рішення – створити політичні та правові рамки в Спільноті для забезпечення координації політичних підходів та, у разі потреби, гармонізовані умови стосовно доступності та ефективності використання спектра радіочастот, необхідних для заснування та функціонування внутрішнього ринку в політичних сферах Спільноти, таких як електронні комунікації, транспорт та дослідження і розробки (R&D).
Конвенція про кіберзлочинність / 23.11.2001	Конвенція встановлює заходи, які мають здійснюватися на національному рівні та у міжнародному співробітництві щодо правопорушень проти конфіденційності, цілісності та доступності комп'ютерних даних і систем; правопорушень, пов'язаних з комп'ютерами, зі змістом, з порушенням авторських та суміжних прав; додаткової відповідальності і санкцій тощо.
Директива 2000/31/ЄС Європейського Парламенту та Ради «Про деякі правові аспекти інформаційних послуг, зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку» / 08.06.2000	Директива має на меті зробити внесок у належне функціонування внутрішнього ринку шляхом забезпечення вільного переміщення інформаційних послуг між державами-членами. Доповнює законодавство держав Співтовариства, що застосовується до інформаційних послуг без перешкод до рівня захисту, зокрема здоров'я громадян та інтересів споживачів, як передбачено актами Співтовариства та внутрішнього законодавства, відповідно до якого вони запроваджуються до тієї міри, до якої це не обмежує свободу забезпечення інформаційних послуг.
Директива 2000/31/ЄС Європейського Парламенту та Ради «Про деякі правові аспекти інформаційних послуг, зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку» / 08.06.2000	Директива має на меті зробити внесок у належне функціонування внутрішнього ринку шляхом забезпечення вільного переміщення інформаційних послуг між державами-членами. Директива зближається до міри, необхідної для досягнення цілей, викладених в пункті 1, із певними положеннями національного законодавства про інформаційні послуги на внутрішньому ринку, заснування постачальників послуг, комерційні повідомлення, контракти, укладені за допомогою електронних засобів, відповідальність посередників, кодекси поведінки, вирішення спорів поза судом, судові позови та співробітництво між державами-членами.

Закінчення табл. А.2

1	2
Директива 1999/93/ЄС Європейського Парламенту та Ради «Про систему електронних підписів, що застосовується в межах Співтовариства» / 13.12.1999	Метою Директиви є сприяти використанню електронних підписів та їх юридичному визнанню. Вона закладає правову основу для використання електронних підписів і певних послуг по сертифікації з метою забезпечення належного функціонування внутрішнього ринку. Вона не охоплює аспектів, що стосуються укладання і чинності контрактів чи інших правових зобов'язань, якщо мають місце вимоги, передбачені формою, визначеною внутрішнім законодавством чи законодавством держав Співтовариства, так само, як вона не впливає на правила і обмеження використання документів, що містяться у внутрішньому законодавстві чи законодавстві держав Співтовариства.
Рекомендація N R (99) 5 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам Ради Європи «Про захист недоторканності приватного життя в Інтернеті» / 23.02.1999	У рекомендації викладені принципи забезпечення недоторканності приватного життя для користувачів і постачальників послуг Інтернету.
Директива 98/34/ЕС Європейського Парламенту та Ради «Про процедуру надання інформації в галузі технічних стандартів і регламентів, а також правил надання послуг в інформаційному суспільстві» / 22.06.1998	Директивою встановлено процедуру надання інформації в галузі технічних стандартів і регламентів, а також правил надання послуг в інформаційному суспільстві.
Директива 96/9/ЄС Європейського Парламенту та Ради «Про правовий захист баз даних» / 11.03.1996	Директива стосується правового захисту баз даних у будь-якій формі. Захист за цією Директивою не застосовується до комп'ютерних програм, які використовуються при створенні чи використанні баз даних, доступних за допомогою електронних засобів.
Конвенція про транснаціональні корпорації / 13.07.1999	Конвенцією встановлюються загальні засади співробітництва сторін у сфері створення та діяльності транснаціональних корпорацій. Відносини, не врегульовані конвенцією, регулюються двосторонніми угодами між сторонами, а також їх національним законодавством. Регулювання питань застосування конвенції здійснюється уповноваженим на те державним органом сторони, що здійснює реєстрацію корпорації. Сторони домовилися, що ведення банку даних про створюваних корпораціях з боку органів Співдружності Незалежних Держав здійснює Міждержавний економічний Комітет Економічного союзу. При формуванні корпорації кожна зі сторін виходить із необхідності захисту прав власності на розташоване на її території майно юридичних осіб іншої сторони. Сторони погодилися, що корпорація створюється і діє відповідно до вимог законодавства сторін.

Джерело: сформовано автором на основі даних [31].

Таблиця А.3

Міжнародні організації, що регулюють питання у сфері зв’язку та інформатизації

№	Назва організації	Структура	Рік заснування	Мета діяльності	Діяльність в Україні (представницькі організації)
1	2	3	4	5	6
1.	Міжнародний союз електрозв'язку (МСЕ) (англ. International Telecommunication Union, ITU)	1. МСЕ-Р (ITU-R) − Сектор радіозв’язку 2. МСЕ-Т (ITU-T) − Сектор стандартизації електрозв’язку 3. МСЕ-Д (ITU-D) − Сектор розвитку електрозв’язку	1865	1. Забезпечення і розширення міжнародного співробітництва між усіма членами союзу з метою вдосконалення і раціонального використання всіх видів електрозв'язку. 2. Сприяння технічній допомозі та її надання країнам, що розвиваються в галузі електрозв'язку. 3. Сприяння поширенню переваг електрозв'язку серед усіх жителів світу. 4. Розподіл частотних ресурсів. 5. Співпрацює з міжнародними фінансовими організаціями і організаціями по розвитку з метою встановлення кращих і сприятливих умов кредиту, які використовуються для розробки соціальних проектів, призначених для розширення служб електрозв'язку в найвіддаленіших районах країни.	Основною метою співробітництва України у рамках МСЕ є вдосконалення та раціональне використання інформаційно-комунікаційної інфраструктури, а також долання "цифрового розриву" в телекомунікаційних технологіях на національному та міжнародному рівнях. Супутньою метою співпраці з МСЕ залишається спільна діяльність з розробки та використання відкритих, функціонально сумісних, недискримінаційних міжнародних стандартів, що визначаються споживчим попитом.
2.	Європейська конференція адміністрацій зв’язку (СЕПТ) (англ. The European Conference of Postal and Telecommunications Administrations, CEPT)	1. Комітет з електронних комунікацій (ECC) 2. Європейський комітет з питань регулювання пошти (CERP) 3. Комітет з питань політики МСЕ (Com-ITU)	1959	Основним завданням СЕПТ є розгляд в рамках Європи питань державної політики та нормативних питань, що відносяться до сфер пошти і електрозв'язку, включаючи питання використання радіочастотного спектру. До функцій СЕПТ також входять підготовка європейських пропозицій на конгреси і конференції МСЕ і Всесвітнього поштового союзу і їх робочих органів, вивчення питань організацій та функціонування служб електрозв’язку і пошти, а також гармонізації цих служб в рамках Європи.	Основними цілями СЕПТ в Україні є зміцнення зв’язків між адміністрація-ми-членами, сприяння створенню єди-ного телекомунікаційного і поштового ринку Європи, вплив на основі спільних позицій країн Європи на рішення Міжнародного союзу електрозв’язку (МСЕ), організація Європейського форуму для обговорення проблем управління та регулювання в галузі зв’язку, забезпечення взаємодії між членами СЕПТ у питаннях телекомунікаційної політики та регулювання.
3.	Всесвітній поштовий союз	1. Всесвітній Поштовий Конгрес	1874	Головна місія є створення умов для вільного і безпечного обігу пошти у світі. Поштові	Адміністрація зв'язку України бере участь у роботі робочих органів ВПС

Закінчення табл. А.3

1	2	3	4	5	6
	(ВПС) (англ. Universal Postal Union, UPU)	2. Адміністративна рада 3. Рада Поштової Експлуатації 4. Міжнародне Бюро		послуги ВПС формують найбільшу фізичну дистрибутивну мережу у світі.	за поштову безпеку. Робочій групі з питань універсальної служби. Членство ВПС дає можливість Україні користуватися перевагами, що виникають в результаті приєднання до Союзу. Такими, наприклад, суттєвими, як система кінцевих розрахунків за міжнародну письмову кореспонденцію.
4.	Регіональна Співдружність в Галузі Електрозв'язку (РСЗ)	Учасниками РСЗ на добровільних засадах є адміністрації зв`язку таких держав: Азербайджан, Вірменія, Білорусь, Казахстан, Киргизстан, Молдова, Російська Федерація, Таджикистан, Туркменістан, Україна	1991	Мета діяльності – всебічне співробітництво і проведення заходів, що узгоджуються державами в галузі електрозв`язку.	Головні напрямки роботи РСЗ: Спільне вивчення пропозицій, що пропонуються на розгляд на з'їздах та конференціях міжнародних організацій зв`язку та їх робочих органах, підготовка рекомендацій, що відображають спільні інтереси учасників РСЗ в галузі зв'язку; Координація розробки концепцій з науково-технічної політики; Координація в галузі загальних принципів тарифної політики.
5.	INTELSAT (Міжнародна організація супутникового зв'язку)	Членами організації є 143 держави	1964	Забезпечення послугами супутникового зв'язку близько 180 країн світу.	Забезпечення супутникового розповсюдження програм на всі регіони України.
6.	Міжнародна організація космічного зв'язку (МОКЗ) "ІнтерСупутник"	До складу якої входять 24 країни	1871	1. Створення та експлуатація на комерційній основі глобальної системи супутникового зв'язку. 2. Надання в оренду операторам зв'язку, мовним компаніям і корпоративним клієнтам супутникової місткості, а також надання комплексних послуг у галузі створення та експлуатації мереж супутникового зв'язку через дочірнє підприємство "Інтерсупутник Холдинг"	Угода про переміщення товарів у рамках співробітництва в освоєнні космічного простору і створенні та експлуатації ракетно-космічної і ракетної техніки.

Джерело: сформовано автором на основі даних [208, 341, 346, 363, 373].

Таблиця А.4

Закони України щодо регулювання діяльності підприємств у сфері телекомунікацій, надання послуг поштового зв’язку, користування радіочастотним ресурсом і інформатизації та об’єднань підприємств

Сфера регулювання	Назва нормативно-законодавчого акту / Дата прийняття	Питання, що регулюються нормативно-законодавчим актом
1	2	3
телекомунікації	«Про телекомунікації» / 18.11.2003	Метою Закону є забезпечення повсюдного надання телекомунікаційних послуг достатніх асортименту, обсягу та якості шляхом обмеженого регулювання ринкових відносин для сприяння ефективному функціонуванню відкритого і справедливого конкурентного ринку. Закон визначає засади захисту прав споживачів та контролю за ринком телекомунікацій з боку держави.
користування радіочастотним ресурсом	Податковий кодекс України	Статтею 254 визначено платників рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України, об’єкт оподаткування, ставки рентної плати, порядок нарахування податкових зобов’язань з рентної плати. Порядок подання декларації, строки сплати, відповідальність платників рентної плати та контроль за її справлянням визначено статтями 257 і 258 Податкового кодексу України.
користування радіочастотним ресурсом	«Про радіочастотний ресурс України» / 01.06.2000	Метою Закону є створення правових засад для ефективного та раціонального використання радіочастотного ресурсу України для забезпечення економічного, соціального, інформаційного та культурного розвитку, державної безпеки, обороноздатності, виконання міжнародних зобов'язань.
надання послуг поштового зв’язку	«Про поштовий зв'язок» / 04.10.2001	Закон визначає правові, соціально-економічні та організаційні основи діяльності у сфері надання послуг поштового зв'язку, а також регулює відносини між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, операторами поштового зв'язку і користувачами їх послуг.
телебачення і радіомовлення	«Про телебачення і радіомовлення» / 21.12.1993	Закон регулює відносини, що виникають у телевізійній сфері та радіомовленні на території України, визначає правові, економічні, соціальні, організаційні умови їх функціонування, спрямовані на реалізацію свободи слова, прав громадян на отримання повної, достовірної та оперативної інформації, на відкрите і вільне обговорення суспільних питань.
інформатизація	«Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» / 05.10.2017	Закон визначає правові та організаційні основи забезпечення захисту життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави, національних інтересів України у кіберпросторі, основні цілі, напрями та принципи державної політики у сфері кібербезпеки, повноваження державних органів, підприємств, установ, організацій, осіб та громадян у цій сфері, основні засади координації їхньої діяльності із забезпечення кібербезпеки.
	«Про державну підтримку	Закон спрямований на формування сприятливих умов розвитку індустрії програмної продукції України для

Продовження табл. А.4

1	2	3
	розвитку індустрії програмної продукції» / 16.10.2012	створення високопродуктивних робочих місць, залучення інвестицій, збільшення обсягів випуску високотехнологічної продукції, стимулювання наукомісткого експорту та імпортозаміщення, реалізацію науково-технічного потенціалу України.
	«Про адміністративні послуги» / 06.09.2012	Закон визначає правові засади реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб у сфері надання адміністративних послуг.
	«Про доступ до публічної інформації» / 13.01.2011	Закон визначає порядок здійснення та забезпечення права кожного на доступ до інформації, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом, та інформації, що становить суспільний інтерес.
	«Про електронні документи та електронний документообіг» / 22.05.2003	Закон встановлює основні організаційно-правові засади електронного документообігу та використання електронних документів.
	«Про Національну програму інформатизації» / 04.02.1998	Закон визначає загальні засади формування, виконання та коригування Національної програми інформатизації.
	«Про Концепцію Національної програми інформатизації» / 04.02.1998	Головною метою Програми є забезпечення громадян та суспільства своєчасною, достовірною та повною інформацією на основі широкого використання інформаційних технологій, забезпечення інформаційної безпеки держави.
	«Про інформацію» / 02.10.1992	Закон регулює відносини щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації.
обєднання підприємств	«Про громадські об'єднання» / 22.03.20012	Метою закону є визначення правових та організаційних засад реалізації права на свободу об'єднання, гарантованого Конституцією України та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, порядок утворення, реєстрації, діяльності та припинення громадських об'єднань.
	«Про асоціації органів місцевого самоврядування» / 16.04.2009	Метою закону є визначення правових засад організації і діяльності асоціацій органів місцевого самоврядування та їх добровільних об'єднань, їх взаємовідносин з державними органами та органами місцевого самоврядування відповідно до Конституції України, Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" та інших законів.
	«Про акціонерні товариства» / 17.09.2008	Закон визначає порядок створення, діяльності, припинення, виділу акціонерних товариств, їх правовий статус, права та обов'язки акціонерів.
	«Про холдингові компанії в Україні» / 15.03.2006	Метою закону є визначення загальних засад функціонування холдингових компаній в Україні, а також особливості їх утворення, діяльності та ліквідації.
	Господарський кодекс України	Статтями 63, 70, 118-127 визначено види та організаційні форми підприємств, поняття обєднання підприємств, їх види,

Закінчення табл. А.4

1	2	3
		організаційно-правові форми, статус підприємства - учасника об'єднання підприємств, управління об'єднанням підприємств, майнові відносини в об'єднанні підприємств, вихід учасника з об'єднання, припинення об'єднання підприємств, асоційовані підприємства, холдингові компанії, інші форми об'єднання інтересів підприємств.
	Цивільний кодекс України	Статтями 1130-1143 визначено загальні положення про спільну діяльність, форми та умови договору про спільну діяльність.
	«Про захист економічної конкуренції» / 11.01.2001	Закон визначає правові засади підтримки та захисту економічної конкуренції, обмеження монополізму в господарській діяльності і спрямований на забезпечення ефективного функціонування економіки України на основі розвитку конкурентних відносин.
	«Про підприємництво» / 07.02.1991	Закон визначає загальні правові, економічні та соціальні засади здійснення підприємницької діяльності (підприємництва) громадянами та юридичними особами на території України, встановлює гарантії свободи підприємництва та його державної підтримки.

Джерело: сформовано автором на основі даних [52, 236, 242-244, 246, 251, 254-256, 259-261, 263-264, 265, 307].

Таблиця А.5

Укази Президента України щодо регулювання діяльності у сфері телекомунікацій, надання послуг поштового зв'язку, користування радіочастотним ресурсом і інформатизації та у частині об'єднань підприємств

Сфера регулювання	Назва нормативно-законодавчого акту / Дата прийняття	Питання, що регулюються нормативно-законодавчим актом
1	2	3
надання послуг поштового зв'язку	Про затвердження Всесвітньої поштової конвенції, Заключного протоколу Всесвітньої поштової конвенції, Угоди про поштові платіжні послуги та Першого додаткового протоколу до Загального регламенту Всесвітнього поштового союзу / 09.01.2013	Указом затверджено Всесвітню поштову конвенцію, Заключний протокол Всесвітньої поштової конвенції, Угоду про поштові платіжні послуги та Перший додатковий протокол до Загального регламенту Всесвітнього поштового союзу, вчинені 12 серпня 2008 року у м. Женеві.
інформатизація	Стратегія кібербезпеки України / 15.03.2016	Метою Стратегії є створення умов для безпечного функціонування кіберпростору, його використання в інтересах особи, суспільства і держави.
телекомунікація, поштовий зв'язок, інформатизація, радіочастота	Про Стратегію сталого розвитку "Україна - 2020" / 12.01.2015	Метою Стратегії є впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі. Стратегією

Продовження табл. А.5

1	2	3
		передбачено реформа телекомунікаційної інфраструктури за вектором розвитку; програма популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі, а також розвиток інформаційного суспільства та медіа.
Телекомунікації, поштовий зв'язок, інформатизація, радіочастотний	Положення «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації» / 23.11.2011	Мета – забезпечення проведення єдиної державної політики з питань державного регулювання у сфері телекомунікацій, інформатизації та розвитку інформаційного суспільства, користування радіочастотним ресурсом, надання послуг поштового зв'язку.
інформатизація	Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації / 05.05.2011	Мета – забезпечення безумовного виконання органами виконавчої влади Закону України "Про доступ до публічної інформації", реалізації конституційного права особи вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію.
	Про першочергові завдання щодо впровадження новітніх інформаційних технологій / 20.10.2005	Мета – створення належних умов для прискорення економічного та соціального розвитку України, суттєвого поліпшення умов життя людей, забезпечення відкритості і прозорості функціонування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, реалізації конституційних прав громадян в інформаційній сфері
	Про підготовку пропозицій щодо забезпечення гласності та відкритості діяльності органів державної влади / 17.05.2001	Мета – поліпшення умов для розвитку демократії, реалізації громадянами конституційних прав на участь в управлінні державними справами та на вільний доступ до інформації про діяльність органів державної влади, а також забезпечення гласності та відкритості діяльності цих органів
	Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні / 31.07.2000	Мета – розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет, забезпечення широкого доступу громадян до цієї мережі, ефективного використання її можливостей для розвитку вітчизняної науки, освіти, культури, підприємницької діяльності, зміцнення міжнародних зв'язків, належного інформаційного забезпечення здійснення органами державної влади та органами місцевого самоврядування своїх повноважень, повнішого задоволення потреб міжнародного співтовариства в об'єктивній, комплексній інформації щодо різних сфер суспільного життя в Україні, а також вирішення інших завдань
	Про вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення Президента	Мета – вдосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення, здійснення конституційних повноважень Президентом

Закінчення табл. А.5

1	2	3
	України та органів державної влади / 14.07.2000	України, органами державної влади для оперативного інформування засобів масової інформації та громадськості про актуальні соціально-економічні та інші проблеми в державі, а також про заходи, що вживаються для їх вирішення
об'єднання підприємств	Про невідкладні заходи щодо впорядкування діяльності державних (національних) акціонерних та холдингових компаній / 07.11.2001	Метою указу є усунення порушень законодавства у процесі створення та фінансово-господарської діяльності державних (національних) акціонерних та холдингових компаній, що виявлені за результатами роботи Комісії з перевірки процесів створення, приватизації та фінансово-господарської діяльності державних (національних) акціонерних та холдингових компаній.

Джерело: сформовано автором на основі даних [225, 230, 240, 248, 257-258, 287].

Таблиця А.6

Постанови та розпорядження уряду України щодо регулювання діяльності у сфері телекомунікацій

Орган влади, що видав нормативно-законодавчий акт	Назва нормативно-законодавчого акту / Дата прийняття	Питання, що регулюються нормативно-законодавчим актом
1	2	3
Постанова КМУ	Про затвердження Правил надання доступу до інфраструктури кабельної каналізації електрозв'язку	Правила встановлюють порядок здійснення доступу до інфраструктури кабельної каналізації електрозв'язку, що належить власникам (володільцям), які не є
	/ 04.04.2018	операторами, провайдерами телекомунікацій, іншим суб'єктам господарювання (операторам, провайдерам телекомунікацій або уповноваженим ними особам) для власних потреб, надання або отримання телекомунікаційних послуг та порядок взаємодії власника інфраструктури кабельної каналізації електрозв'язку і замовника.
Розпорядження КМУ	Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018—2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації / 17.01.2018	Основною метою Концепції є реалізація ініціатив "Цифрового порядку денного України 2020" (цифрова стратегія) для усунення бар'єрів на шляху цифрової трансформації України у найбільш перспективних сферах, що планується досягти шляхом стимулювання економіки та залучення інвестицій, подолання цифрової нерівності, поглиблення співпраці з ЄС у цифровій сфері

Закінчення табл. А.6

1	2	3
		та розбудови інноваційної інфраструктури країни та цифрових перетворень.
Постанова КМУ	Про затвердження Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг / 11.04.2012	Правила регулюють відносини між операторами, провайдерами телекомунікацій та споживачами послуг.
Постанова КМУ	Про затвердження розміру плати за виділення номерного ресурсу і порядок її внесення / 27.12.2008	Затверджено розмір плати за виділення номерного ресурсу.
Розпорядження КМУ	Про схвалення Концепції розвитку телекомунікацій в Україні / 07.06.2006	Визначає основні засади і напрями подальшого розвитку телекомунікаційних мереж загального користування (далі – телекомунікаційні мережі) в ринкових умовах і спрямована на досягнення стратегічних інтересів та конкурентоспроможності України на міжнародному ринку.
Постанова КМУ	Про розміри та порядок зарахування плати за видачу, переоформлення, видачу дубліката, копії ліцензії на провадження діяльності у сфері телекомунікацій і продовження строку її дії / 16.06.2004	Затверджено розміри плати за видачу ліцензії на провадження діяльності у сфері телекомунікацій, що справляється у межах території Автономної Республіки Крим, однієї області, м. Києва і Севастополя, а також за переоформлення, видачу дубліката, копії зазначеної ліцензії і продовження строку її дії. Установити, що плата за видачу, переоформлення, видачу дубліката, копії ліцензії на провадження діяльності у сфері телекомунікацій і продовження строку її дії зараховується на рахунки з обліку надходжень державного бюджету, відкриті у відповідних органах Державного казначейства

Джерело: сформовано автором на основі даних [31].

Таблиця А.7

Постанови КМУ України щодо регулювання діяльності у сфері користування радіочастотним ресурсом

Назва нормативно-законодавчого акту / Дата прийняття	Питання, що регулюються нормативно-законодавчим актом
1	2
Деякі питання проведення конверсії радіочастотного ресурсу України в смугах радіочастот загального користування / 05.09.2014	Затверджено деякі питання проведення конверсії радіочастотного ресурсу України в смугах радіочастот загального користування

Закінчення табл. А.7

1	2
Про затвердження Порядку залучення додаткових позабюджетних коштів для проведення конверсії радіочастотного ресурсу України в смугах радіочастот загального користування / 01.08.2007	Затверджено Порядок залучення додаткових позабюджетних коштів для проведення конверсії радіочастотного ресурсу України в смугах радіочастот загального користування, яка визначає механізм залучення додаткових позабюджетних коштів, зокрема коштів ініціаторів конверсії, для проведення конверсії радіочастотного ресурсу України в смугах радіочастот загального користування.
Про затвердження Плану використання радіочастотного ресурсу України / 09.06.2006	Затверджено План використання радіочастотного ресурсу України.
Про розміри плати за видачу, продовження строку дії, переоформлення, видачу дублікатів ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України / 22.02.2006	Затверджено розміри плати за видачу ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України.
Про затвердження Національної таблиці розподілу смуг радіочастот України / 15.12.2005	Затверджено Національну таблицю розподілу смуг радіочастот України, яка є нормативно-правовим актом, який регламентує розподіл смуг радіочастот радіослужбам в Україні та визначає смуги радіочастот спеціального та загального користування.
Про Порядок надання спеціальних дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів дипломатичними представництвами, консульськими установами іноземних держав, представництвами міжнародних організацій в Україні / 11.07.2001	Затверджено Порядок надання спеціальних дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів дипломатичними представництвами, консульськими установами іноземних держав, представництвами міжнародних організацій в Україні.

Джерело: сформовано автором на основі даних [31].

Таблиця А.8

Постанови та розпорядження уряду України щодо регулювання діяльності у сфері надання послуг поштового зв’язку

Орган влади, що видав нормативно-законодавчий акт	Назва нормативно-законодавчого акту / Дата прийняття	Питання, що регулюються нормативно-законодавчим актом
Постанова КМУ	Про затвердження Правил надання послуг поштового зв’язку / 05.03.2009	Затверджено Правила надання послуг поштового зв'язку, які визначають порядок надання послуг поштового зв'язку, права та обов'язки операторів поштового зв'язку і користувачів послуг поштового зв'язку та регулюють відносини між ними.
Розпорядження КМУ	Про національного оператора поштового зв’язку / 10.01.2002	Розпорядженням покладено виконання функцій національного оператора поштового зв'язку на публічне акціонерне товариство «Укрпошта».

Джерело: сформовано автором на основі даних [31].

Таблиця А.9

Постанови та розпорядження уряду України щодо регулювання діяльності у сфері інформатизації

Орган влади, що видав нормативно-законодавчий акт	Назва нормативно-законодавчого акту / Дата прийняття	Питання, що регулюються нормативно-законодавчим актом
1	2	3
Розпорядження КМУ	Про затвердження плану заходів щодо захисту державних інформаційних ресурсів / 05.11.2014	Затверджено план заходів щодо захисту державних інформаційних ресурсів
Розпорядження КМУ	Про затвердження плану заходів щодо створення Єдиного державного порталу адміністративних послуг / 11.09.2013	Затверджено план заходів щодо створення Єдиного державного порталу адміністративних послуг
Розпорядження КМУ	Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів / 11.07.2013	Затверджено план заходів щодо реалізації Концепції створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів
Розпорядження КМУ	Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні / 15.05.2013	Стратегія визначає мету, базові принципи, стратегічні цілі розвитку інформаційного суспільства в Україні, завдання, спрямовані на їх досягнення, а також основні напрями, етапи і механізм реалізації цієї Стратегії з урахуванням сучасних тенденцій та особливостей розвитку України в перспективі до 2020 року.
Постанова КМУ	Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного порталу адміністративних послуг / 03.01.2013	Затверджений Порядок визначає механізм ведення Єдиного державного порталу адміністративних послуг.
Постанова КМУ	Про запровадження Національної системи індикаторів розвитку інформаційного суспільства / 28.11.2012	Затверджено перелік індикаторів розвитку інформаційного суспільства з метою запровадження Нац. системи індикаторів розвитку інформаційного суспільства.
Розпорядження КМУ	Про схвалення Концепції створення та функціонування інформаційної системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів / 05.09.2012	Метою Концепції є формування підходів до створення, впровадження та функціонування системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів, що забезпечує передачу необхідних даних за запитами в автоматичному режимі, оновлення первинних даних у разі їх зміни, пошук та узагальнення необхідної інформації під час взаємодії державних органів.

Продовження табл. А.9

1	2	3
Постанова КМУ	Деякі питання електронної взаємодії органів виконавчої влади / 18.07.2012	Затверджено Положення про систему електронної взаємодії органів виконавчої влади, яка визначає загальні засади створення, впровадження та…?
Постанова КМУ	Про затвердження Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг / 11.04.2012	Затверджені Правила встановлюють загальний порядок надання та отримання телекомунікаційних послуг, регулюють відносини між операторами, провайдерами телекомунікацій та споживачами послуг.
Розпоряд-ження КМУ	Питання впровадження системи електронної взаємодії органів виконавчої влади / 28.12.2011	Мета – вирішення питань щодо впровадження системи електронної взаємодії органів виконавчої влади.
Розпоряд-ження КМУ	Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні / 26.09.2011	Затверджено план заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні.
Розпоряд-ження КМУ	Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні / 13.12.2010	Метою Концепції є визначення напрямів, механізмів і строків формування ефективної системи електронного урядування в Україні для задоволення інтересів та потреб фізичних та юридичних осіб, вдосконалення системи державного управління, підвищення конкурентоспроможності та стимулювання соціально-економічного розвитку країни.
Постанова КМУ	Питання реалізації пілотного проекту впровадження технологій електронного урядування / 01.03.2010	Мета – створення організаційно-правових, науково-технічних та фінансово-економічних умов розвитку інформаційного суспільства.
Постанова КМУ	Про затвердження Порядку обов`язкової передачі документованої інформації / 28.10.2004	Затверджено Порядок обов'язкової передачі документованої інформації, що визначає механізм обов'язкової передачі на зберігання центральному засвідчувальному органу або засвідчувальному центру посилених сертифікатів відкритих ключів, документованої інформації акредитованим центром сертифікації ключів у разі припинення його діяльності.
Постанова КМУ	Про затвердження Типового порядку здійснення електронного документообігу в органах виконавчої влади / 28.10.2004	Затверджено Типовий порядок здійснення електронного документообігу в органах виконавчої влади, що встановлює загальні правила документування в органах виконавчої влади управлінської діяльності в електронній формі і регламентує виконання дій з електронними документами з моменту їх створення або одержання до відправлення чи передачі до архіву органу виконавчої влади.
Постанова КМУ	Про затвердження Порядку застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, органами	Затверджено Порядок застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами

Продовження табл. А.9

1	2	3
	місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності / 28.10.2004	та організаціями державної форми власності, що визначає вимоги до застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності.
Постанова КМУ	Про затвердження Положення про центральний засвідчувальний орган / 28.10.2004	Затверджено Положення про центральний засвідчувальний орган.
Постанова КМУ	Про затвердження Порядку акредитації центру сертифікації ключів / 13.07.2004	Затверджено Порядок акредитації центру сертифікації ключів, що визначає процедуру акредитації центру сертифікації ключів, умови надання центром послуг електронного цифрового підпису, вимоги до його персоналу та захисту інформації.
Постанова КМУ	Про затвердження Порядку засвідчення наявності електронного документа (електронних даних) на певний момент часу / 26.05.2004	Затверджено Порядок засвідчення наявності електронного документа (електронних даних) на певний момент часу, що визначає умови та вимоги до процедури засвідчення наявності електронного документа (електронних даних) на певний момент часу.
Постанова КМУ	Про затвердження Положення про Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів / 17.03.2004	Затверджено Положення про Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів, що визначає порядок формування та користування Національним реєстром електронних інформаційних ресурсів.
Постанова КМУ	Про затвердження Порядку легалізації комп`ютерних програм в органах виконавчої влади / 04.03.2004	Затверджено Порядок легалізації комп'ютерних програм в органах виконавчої влади, що визначає процедуру проведення легалізації комп'ютерних програм в органах виконавчої влади.
Розпоряд-ження КМУ	Про затвердження заходів з реалізації Концепції формування системи національних електронних інформаційних ресурсів / 31.12.2003	Затверджено Концепцію формування системи національних електронних інформаційних ресурсів, що …-?, метою якої є визначення стратегії формування системи національних електронних інформаційних ресурсів.
Постанова КМУ	Про затвердження Порядку використання комп`ютерних програм в органах виконавчої влади / 10.09.2003	Затверджено Порядок використання комп'ютерних програм в органах виконавчої влади, що визначає процедуру використання в органах виконавчої влади комп'ютерних програм як об'єктів авторського права.
Розпоряд-ження КМУ	Про адміністрування домену «.UA» / 22.07.2003	Підтримано пропозицію щодо створення об'єднання підприємств «Український мережевий інформаційний центр» (далі – об'єднання) з метою управління адресним простором українського сегмента мережі Інтернет, обслуговування та адміністрування системного реєстру і системи доменних імен домену-верхнього рівня «UA».

Продовження табл. А.9

1	2	3
Розпорядження КМУ	Про затвердження Концепції формування системи національних електронних інформаційних ресурсів / 05.05.2003	Затверджено Концепцію формування системи національних електронних інформаційних ресурсів, метою якої є визначення стратегії формування системи національних електронних інформаційних ресурсів.
Постанова КМУ	Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи «Електронний Уряд» / 24.02.2003	Затверджено заходи створення електронної інформаційної системи «Електронний Уряд».
Постанова КМУ	Про заходи щодо подальшого забезпечення відкритості у діяльності органів виконавчої влади / 29.08.2002	З метою забезпечення формування і реалізації стабільної та зрозумілої громадянам економічної і соціальної політики держави Кабінет Міністрів України затвердив заходи щодо подальшого забезпечення відкритості у діяльності органів виконавчої влади.
Постанова КМУ	Про затвердження Порядку проведення експертизи Національної програми інформатизації та окремих її завдань (проектів) / 25.07.2002	Затверджено Порядок проведення експертизи Національної програми інформатизації та окремих її завдань (проектів).
Розпорядження КМУ	Про затвердження Концепції легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням / 15.05.2002	Затверджено Концепцію легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням.
Постанова КМУ	Про затвердження Порядку підключення до глобальних мереж передачі даних / 12.04.2002	Затверджено Концепцію легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням, що визначає основи урядової політики щодо легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням.
Постанова КМУ	Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади / 04.01.2002	Затвердити Порядок підключення до глобальних мереж передачі даних, що визначає процедуру підключення органів виконавчої влади, інших державних органів, підприємств, установ та організацій, які одержують, обробляють, поширюють і зберігають інформацію, що є об'єктом державної власності та охороняється згідно із законодавством, до глобальних мереж передачі даних.
Постанова КМУ	Про затвердження Порядку формування та виконання галузевої програми і проекту інформатизації / 18.12.2001	Затверджено Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади.
Розпорядження КМУ	Про затвердження державних замовників регіональних програм і проектів інформатизації / 21.02.2001	Затверджено державними замовниками регіональних програм і проектів інформатизації Раду міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київську та Севастопольську міські державні адміністрації.

Закінчення табл. А.9

1	2	3
Постанова КМУ	Про затвердження Положення про формування та виконання Національної програми інформатизації / 31.08.1998	Положення визначає порядок формування та виконання Національної програми інформатизації, її окремих завдань (проектів).
Постанова КМУ	Про заходи щодо посилення контролю за обґрунтованістю проектів інформатизації діяльності центральних органів виконавчої влади / 16.02.1998	Затверджено заходи щодо посилення контролю за обґрунтованістю проектів інформатизації діяльності центральних органів виконавчої влади.
Постанова КМУ	Про затвердження переліку обов'язкових етапів робіт під час проектування, впровадження та експлуатації засобів інформатизації / 04.02.1998	Затверджено перелік обов'язкових етапів робіт під час проектування, впровадження та експлуатації засобів інформатизації.
Постанова КМУ	Про затвердження Порядку локалізації програмних продуктів (програмних засобів) для виконання Національної програми інформатизації / 16.01.1998	Порядок застосовується з метою проведення локалізації програмних продуктів (програмних засобів) для виконання завдань (проектів) Національної програми інформатизації.

Джерело: сформовано автором на основі даних [24].

Таблиця А.10

Постанови, розпорядження та декрети уряду України щодо регулювання діяльності об’єднань підприємств

Орган влади, що видав нормативно-законодавчий акт	Назва нормативно-законодавчого акту / Дата прийняття	Питання, що регулюються нормативно-законодавчим актом
1	2	3
Розпорядження КМУ	Про схвалення Концепції проекту Закону України "Про господарські об'єднання" / 20.08.2008	Метою розпорядження є визначення шляхів законодавчого врегулювання відносин, пов'язаних з діяльністю об'єднань.
Декрет КМУ	"Про об'єднання підприємств вугільної промисловості" / 01.01.2004	Метою дектеру є створення умов для безперебійного постачання палива народному господарству і населенню.
Декрет КМУ	"Про об'єднання державних підприємств зв'язку " / 20.06.2007	Метою дектеру є забезпечення задоволення надзвичайних суспільних інтересів засобами зв'язку, кожна ланка якого об'єднана єдиним технологічним процесом.
Декрет КМУ	"Про об'єднання державних підприємств транспорту і дорожнього господарства" / 01.01.2004	Метою дектеру є створення належних умов для безперебійної роботи транспорту та задоволення потреб народного господарства і населення у перевезеннях.
Розпорядження КМУ	"Про участь публічного акціонерного товариства “Українська залізниця” в	Мета розпорядження є прийняти рішення про участь публічного акціонерного товариства “Українська залізниця” в об’єднанні

Продовження табл. А.10

1	2	3
	об’єднанні юридичних осіб “Міжнародна асоціація “Транскаспійський міжнародний транспортний маршрут” / 31.01.2018	юридичних осіб “Міжнародна асоціація “Транскаспійський міжнародний транспортний маршрут” на правах постійного члена.
Розпоряд-ження КМУ	Про участь публічного акціонерного товариства “Українська залізниця” в об'єднанні юридичних осіб “Європейська Бізнес Асоціація” / 16.05.2018	Мета розпорядження є прийняти рішення про участь публічного акціонерного товариства “Українська залізниця” в об’єднанні юридичних осіб “Європейська Бізнес Асоціація” на правах повного члена.
Розпоряд-ження КМУ	Про утворення Навчально-науково-виробничого комплексу “Всеукраїнський науково-навчальний консорціум” / 11.07.2013	Метою розпорядження є утворення із укладанням установчого договору, затвердження статуту та положення про діяльність Навчально-науково-виробничого комплексу “Всеукраїнський науково-навчальний консорціум” з включенням до його складу Вінницького національного аграрного університету та Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків Національної академії аграрних наук України з їх дослідними, дослідно-селекційними господарствами та структурними підрозділами за переліком згідно з додатком.
Постанова ВРУ	Про Міжнародний консорціум з управління та розвитку газотранспортної системи України / 11.12.2003	Метою постанови є рекомендування Кабінету Міністрів України подати до Верховної Ради України техніко-економічне обгрунтування створення Міжнародного консорціуму з управління та розвитку газотранспортної системи України та пропозиції щодо використання консорціумом газотранспортної системи України.
Розпоряд-ження КМУ	Про утворення Міжвідомчої робочої групи з розроблення проектів концепції та угоди щодо створення міжнародного консорціуму з управління та розвитку магістральної газотранспортної системи України / 29.01.2003	Мета розпорядження є утворення Міжвідомчу робочу групу з розроблення проектів концепції та угоди щодо створення міжнародного консорціуму з управління та розвитку магістральної газотранспортної системи України у складі згідно з додатком ,а також забезпечити розроблення зазначених проектів і внести їх до Кабінету Міністрів України в установленому порядку.
Постанова КМУ	Про створення консорціуму "Селекція» / 06.01.1995"	Мета постанови є створення власної племінної бази худоби порід світового рівня та залучення для цього валютних надходжень, одержуваних від реалізації товарної худоби.
Постанова КМУ	Про створення спільного українсько-німецького	Мета постанови є прискорення виконання заходів щодо захисту громадян України від

Продовження табл. А.10

1	2	3
	консорціуму "Чорнобильгабекінтербуд" / 17.10.1991	наслідків Чорнобильської катастрофи.
Розпоряд-ження КМУ	Про передачу до сфери управління Держкоматому тресту "Славутичатоменергобуд" / 22.11.1993	Мета розпорядження є прийняття пропозицію Мінмашпрому та Держкоматому, погоджену з Фондом державного майна, Мінекономіки та Мінфіном, про передачу до сфери управління Держкоматому тресту "Славутичатоменергобуд" (м. Славутич Київської області).
Розпоряд-ження КМУ	Про передачу спеціального тресту до сфери управління Мінмашпрому / 27.04.1994	Мета розпорядження є прийняття пропозицію Мінмашпрому про передачу до сфери його управління спеціального тресту N 5 (м. Дніпропетровськ), виключивши данний трест з сфери управління Міноборони.
Постанова КМУ	Про затвердження Порядку утворення державної холдингової компанії / 22.08.2012	Метою постанови є затвердження порядку утворення державної холдингової компанії.
Розпоряд-ження КМУ	Питання Державної холдингової компанії “Титан України” /	Метою постанови є законодавче затвердження передачі державного пакету акцій публічного акціонерного товариства “Державна
	11.07.2012	холдингова компанія “Титан України” у розмірі 100 відсотків Фондові державного майна.
Розпоряд-ження КМУ	Питання Державної холдингової компанії "Дніпровський машинобудівний завод" / 12.09.2011	Метою розпорядження є збереження виробничого потенціалу акціонерних товариств, державні пакети акцій яких включені до статутного капіталу Державної холдингової компанії "Дніпровський машинобудівний завод", та їх подальшого розвитку шляхом залучення інвестицій для реалізації інноваційних проектів Фонду державного майна в установленому законодавством порядку.
Постанова КМУ	Про утворення Державної холдингової компанії "Титан України" / 25.02.2009	Метою постанови є затвердження утворення Державної холдингової компанії "Титан України", статутний фонд якої формується шляхом передачі до нього 100 відсотків акцій, що належать державі у статутних фондах відкритих акціонерних товариств "Сумихімпром" і "ДАК "Титан".
Розпоряд-ження КМУ	Про утворення спільного українсько-російського підприємства за участю Державного авіабудівного концерну "Антонов" та ВАТ "Об'єднана авіабудівна корпорація" / 25.10.2010	Метою розпорядження є гогодження з пропозицією Міністерства промислової політики щодо утворення спільного українсько-російського підприємства за участю Державного авіабудівного концерну "Антонов" та ВАТ "Об'єднана авіабудівна корпорація".

Закінчення табл. А.10

1	2	3
Постанова КМУ	Про заходи з утворення державного підприємства "Державна продовольчо-зернова корпорація України" / 11.08.2010	Метою постанови затвердження заходів з утворення держдавного підприємства "Державна продовольчо-зернова корпорація України".
Розпоряд-ження КМУ	Про заходи щодо створення спільного підприємства з іноземними інвестиціями за участю українського капіталу "Українська корпорація розвитку" / 10.09.1992	Метою розпорядження є схвалення узгоджені з Фондом державного майна пропозиції керченського суднобудівного заводу "Залив", Української галузевої компанії по виробництву пива, безалкогольних напоїв і мінеральних вод "Укрпиво" і компаній "Пепсіко" і "Фрам Шиппінг" (США) про створення спільного підприємства з іноземними інвестиціями за участю українського капіталу "Українська корпорація розвитку" по будівництву, міжнародному фінансуванню і продажу суден, а також дальшому розвитку харчової промисловості через партнерів "Пепсіко" в Україні на підставі укладених угод і статуту цього підприємства.

Джерело: сформовано автором на основі даних [31].

Таблиця А.11

Накази центральних органів виконавчої влади України щодо регулювання діяльності у сфері телекомунікацій, надання послуг поштового зв’язку, користування радіочастотним ресурсом та інформатизації

Сфе-ра регу-лю-вання	Орган влади, що видав нормативно-законодавчий акт	Назва нормативно-законодавчого акту / Дата прийняття	Питання, що регулюються нормативно-законодавчим актом
1	2	3	4
телекомунікації	Наказ Міністерства фінансів України	Про затвердження Плану переходу на перспективну систему нумерації телефонної мережі загального користування України / 17.08.2015	Затверджено План переходу на перспективну систему нумерації телефонної мережі загального користування України з метою забезпечення переходу телефонної мережі загального користування України на перспективну систему нумерації.
	Наказ Державної служби спеціального зв’язку та захисту інформації України	Про затвердження Технічних вимог до телекомунікаційних мереж загального користування України щодо забезпечення	Метою наказу є визначення загальних технічних вимог до телекомунікаційних мереж загального користування України та технологічного процесу їх взаємодії під час надання послуги перенесення абонентського номера незалежно від

Продовження табл. А.11

1	2	3	4
		надання телекомунікаційної послуги перенесення абонентського номера / 24.06.2015	технологій, які при цьому застосовуються. Технологічний процес взаємодії централізованої бази даних з телекомунікаційними мережами та телекомунікаційних мереж між собою під час надання послуги перенесення абонентського номера і його подальшого обслуговування затверджується центральним органом виконавчої влади в галузі зв'язку згідно із законодавством.
	Наказ Адміністрації державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України	Про затвердження Національного плану нумерації України / 02.12.2014	Затверджено Національний план нумерації України з метою реалізації технічної політики у формуванні номерного ресурсу.
	Наказ міністерства інфраструктури України	Про затвердження Показників якості послуг із передачі даних, доступу до Інтернету та їх рівнів / 28.11.2013	Затверджено показники якості послуг із передачі даних, доступу до Інтернету та їх рівні.
	Наказ міністерства інфраструктури України	Про встановлення рівнів якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку / 28.11.2013	Затверджено Показники якості послуг рухомого (мобільного) зв'язку та їх граничні нормовані рівні.
	Наказ Міністерство освіти і науки України	Про встановлення рівнів якості послуг фіксованого телефонного зв'язку / 06.09.2013	Затверджено Показники якості послуг фіксованого телефонного зв'язку та їх граничні нормовані рівні.
користування радіочастотним ресурсом	Наказ Адміністрації державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України	Про затвердження форми Податкової декларації з рентної плати / 28.12.2012	Затверджено форму Податкової декларації з рентної плати.
надання послуг поштового зв'язку	Наказ Міністерства юстиції України	Про затвердження Нормативів і нормативних строків пересилання поштових відправлень / 01.11.2012	Затверджено нормативи і нормативні строки пересилання поштових відправлень та поштових переказів з метою удосконалення порядку надання послуг поштового зв'язку та приведення нормативно-правових актів, що застосовуються у сфері надання послуг поштового зв'язку, у відповідність.
	Наказ Міністерства юстиції України, Адміністрації державної служби спеціального зв'язку та захисту	Про затвердження Нормативів розвитку та розміщення у містах і сільській місцевості мережі об'єктів поштового зв'язку та поштових скриньок національного	Затверджено Нормативи розвитку та розміщення у містах і сільській місцевості мережі об'єктів поштового зв'язку та поштових скриньок національного оператора поштового зв'язку з метою забезпечення надання користувачам послуг поштового зв'язку,

Продовження табл. А.11

1	2	3	4
	інформації України	оператора поштового зв'язку / 20.08.2012	що відповідають встановленим нормативам якості.
інформатизація	Наказ Міністерства юстиції України	Про затвердження Методики формування індикаторів розвитку інформаційного суспільства / 21.05.2012	Затверджено методику формування індикаторів розвитку інформаційного суспільства, що визначає механізм розрахунку індикаторів розвитку інформаційного суспільства та необхідні для розрахунку дані та алгоритми.
	Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України	Про затвердження Положення про порядок здійснення державного контролю за додержанням вимог законодавства у сфері надання послуг електронного цифрового підпису / 19.03.2010	Положення затверджено з метою здійснення державного контролю за додержанням законодавства у сфері електронного цифрового підпису
	Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України	Про затвердження Положення про порядок розроблення, виробництва та експлуатації засобів криптографічного захисту інформації / 22.02.2010	Положення затверджено з метою встановлення порядку розроблення, виробництва та експлуатації засобів криптографічного захисту інформації та засобів електронного цифрового підпису
інформатизація	Наказ Міністерства транспорту та зв'язку України	Про затвердження Інструкції про порядок постачання і використання ключів до засобів криптографічного захисту інформації / 29.09.2008	Затверджено Інструкцію про порядок постачання і використання ключів до засобів криптографічного захисту інформації, що встановлює порядок постачання та використання ключів до засобів криптографічного захисту інформації, які реалізують криптографічний алгоритм, визначений ГОСТ 28147-89 «Системы обработки информации. Защита криптографическая. Алгоритм криптографического преобразования».
	Наказ Адміністрації державної служби спеціального зв`язку та захисту інформації України	Про затвердження Положення про порядок відбору завдань (проектів) Національної програми інформатизації на конкурсних засадах / 24.07.2007	Затверджене Положення встановлює процедуру конкурсного відбору проектів інформатизації органів державної влади – орієнтовних державних замовників Національної програми інформатизації та підготовки проекту рішення щодо їх включення до переліку завдань (проектів) Національної програми інформатизації на наступний рік генеральним державним замовником НПІ.
	Наказ Адміністрації державної служби	Про порядок надання інформаційних та інших послуг з використанням	Затверджений Порядок надання інформаційних та інших послуг з використанням електронної інформаційної

Продовження табл. А.11

1	2	3	4
	спеціального зв`язку та захисту інформації України	електронної інформаційної системи «Електронний Уряд» / 20.07.2007	системи «Електронний Уряд» визначає процедуру надання органами виконавчої влади інформаційних та інших послуг громадянам і юридичним особам.
	Наказ Адміністрації державної служби спеціального зв`язку та захисту інформації України	Про затвердження Методики визначення належності бюджетних програм до сфери інформатизації / 12.06.2007	Методику затверджено з метою здійснення нагляду і контролю за формуванням та виконанням програм і проектів інформатизації органів державної влади та органів місцевого самоврядування Генеральним державним замовником Національної програми інформатизації.
	Наказ Адміністрації державної служби спеціального зв`язку та захисту інформації України	Про затвердження Порядку інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади та Порядку функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади / 24.04.2007	Затверджений Порядок визначає процедуру інформаційного наповнення Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади. Здійснення інформаційного наповнення має на меті інтеграцію до Єдиного веб-порталу веб-сайтів, інших електронних інформаційних систем органів виконавчої влади.
	Наказ Міністерства транспорту та зв’язку України	Про затвердження Порядку оцінки стану захищеності державних інформаційних ресурсів в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах / 19.04.2007	Затверджений Порядок визначає правові та організаційні засади проведення оцінки стану захищеності державних інформаційних ресурсів в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах державних органів, органів місцевого самоврядування, військових формувань, утворених відповідно до законів України, підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності.
	Наказ Міністерства транспорту та зв’язку України	Про затвердження вимог до форматів, структури та протоколів, що реалізуються у надійних засобах електронного цифрового підпису / 23.11.2006	Вимоги затверджено з метою створення умов технологічної сумісності програмно-технічних комплексів акредитованих центрів сертифікації ключів та надійних засобів електронного цифрового підпису.
	Наказ Державного комітету зв`язку та інформатизації України	Про затвердження Порядку роботи з електронними документами через систему електронної взаємодії органів виконавчої влади з використанням електронного цифрового	Затверджений Порядок встановлює загальні правила створення, відправлення, передавання, одержання, оброблення, використання та зберігання електронних документів та електронних копій паперових документів, на які накладено електронний цифровий підпис, які не містять інформацію з обмеженим доступом, Секретаріатом

Закінчення табл. А.11

1	2	3	4
		підпису / 15.08.2003	Кабінету Міністрів України, міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими органами виконавчої влади через систему електронної взаємодії органів виконавчої влади.
	Наказ Державного комітету зв`язку та інформатизації України	Про затвердження Положення про Центральний державний електронний архів України / 06.06.2003	Згідно з положенням Центральний державний електронний архів України (ЦДЕА) створюється, реорганізовується і ліквідується за рішенням Кабінету Міністрів України і належить до сфери управління Державної архівної служби України. ЦДЕА України як державний орган виконує завдання і функції держави з управління архівною справою та діловодством, забезпечує облік, збереженість електронних документів Національного архівного фонду та електронних інформаційних ресурсів і використання їх інформації.
	Наказ Державного комітету інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України, Державного комітету зв`язку та інформатизації України	Про затвердження Порядку формування й користування інформаційним фондом Реєстру інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем органів виконавчої влади, а також підприємств, установ і організацій, що належать до сфери їх управління / 25.11.2002	Порядок визначає види та форми надання відомостей до інформаційного фонду Реєстру інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем органів виконавчої влади, а також підприємств, установ і організацій, що належать до сфери їх управління, міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, а також правила користування ним.
	Розпорядження Антимонопольного комітету України	Положення про порядок подання та розгляду заяв про попереднє отримання дозволу Антимонопольного комітету України на концентрацію суб'єктів господарювання	Положення встановлює порядок подання заяв до Антимонопольного комітету України про попереднє отримання дозволу Комітету чи Адміністративної колегії Комітету на концентрацію суб'єктів господарювання, а також їх розгляду та одержання висновків з питань концентрації суб'єктів господарювання.

Джерело: сформовано автором на основі даних [31].

Таблиця А.12

Рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, щодо регулювання діяльності у сфері телекомунікацій, надання послуг поштового зв’язку, користування радіочастотним ресурсом та інформатизації

Сфера регу-лю-вання	Назва нормативно-законодавчого акту / Дата прийняття	Питання, що регулюються нормативно-законодавчим актом
1	2	3
телекомунікації, поштовий зв'язок, інформатизація, радіочастотний ресурс	Регламент Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації / 21.10.2014	Регламент розроблений відповідно до законів України «Про телекомунікації», «Про радіочастотний ресурс України», «Про Концепцію Національної програми інформатизації», «Про поштовий зв'язок», «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», інших актів законодавства та встановлює порядок організації діяльності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації.
	Положення про Апарат Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації / 20.02.2013	Апарат НКРЗІ має на меті здійснення організаційно-технічного, правового, науково-методичного, документального, аналітичного, інформаційно-комунікаційного, інформаційного, фінансового, кадрового, матеріально-технічного забезпечення роботи НКРЗІ (організаційно-адміністративні завдання) та реалізує завдання, необхідні для здійснення державного регулювання у сфері телекомунікацій, інформатизації, користування радіочастотним ресурсом та надання послуг поштового зв’язку.
телекомунікації	Рішення: Про затвердження Порядку реєстрації абонентів, які отримують телекомунікаційні послуги без укладення договору в письмовій формі / 28.11.2017	Порядок розроблений відповідно до Закону України «Про телекомунікації» (1280-15), інших нормативно-правових актів та встановлює порядок реєстрації абонентів, які отримують телекомунікаційні послуги без укладення договору в письмовій формі. Дія цього Порядку поширюється на відносини між операторами, провайдерами телекомунікацій та споживачами телекомунікаційних послуг при реєстрації абонентів.
	Про затвердження Методики визначення плати за доступ до елементів інфраструктури кабельної каналізації електрозв’язку / 10.04.2018	Методика визначає механізм формування та встановлення плати за доступ до елементів інфраструктури кабельної каналізації електрозв’язку та поширюється на об’єкти доступу всіх форм власності. Дія Методики поширюється на відносини між власниками (володільцями) кабельної каналізації електрозв’язку, які не є операторами, провайдерами телекомунікацій та

Продовження табл. А.12

1	2	3
		іншими суб'єктами господарювання (операторами, провайдерами телекомунікацій або уповноваженими ними особами), що виникають під час здійснення доступу до елементів інфраструктури кабельної каналізації електрозв'язку.
	Про затвердження Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги / 28.11.2017	Затверджено Граничні тарифи на загальнодоступні телекомунікаційні послуги.
	Про затвердження Розрахункових такс за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках послуг пропуску трафіку та Граничних розрахункових такс за послуги пропуску вхідного міжнародного трафіку голосової телефонії до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках послуг пропуску трафіку / 30.08.2016	Затверджує розрахункові такси за послуги пропуску трафіку до телекомунікаційних мереж операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках послуг пропуску трафіку.
	Порядок надання операторами, провайдерами телекомунікацій звітності та інформації /05.04.2016	Порядок встановлює процедуру надання НКРЗІ операторами, провайдерами телекомунікацій звітності та інформації, у тому числі такої, що містить фінансово-економічні показники їх діяльності, необхідної для виконання НКРЗІ своїх повноважень, зокрема для визначення ринків певних телекомунікаційних послуг та проведення їх аналізу, моніторингу тарифів, підготовки аналітичних матеріалів щодо стану і розвитку галузі зв'язку, розгляду звернень споживачів, аналізу результатів державного нагляду тощо в обсягах, формах та строки, які визначені цим Порядком.
	Про затвердження Граничних тарифів на надання в користування кабельної каналізації електрозв`язку операторів телекомунікацій /30.12.2013	Затверджено Граничні тарифи на надання в користування кабельної каналізації електрозв'язку операторів телекомунікацій.
	Рішення Про затвердження Правил здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (діяльність з надання послуг доступу до Інтернет) / 10.12.2013	Затверджено Правила здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (діяльність з надання послуг доступу до Інтернет).
	Рішення Про затвердження зразка заяви про видачу ліцензії на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій / 05.11.2013	Затверджено зразок заяви про видачу ліцензії на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій.

Продовження табл. А.12

1	2	3
	Рішення: Про затвердження Основних вимог до договору про надання телекомунікаційних послуг / 29.11.2012	Вимоги є обов'язковими для застосування операторами, провайдерами телекомунікацій і споживачами телекомунікаційних послуг при укладенні договорів про надання телекомунікаційних послуг, внесенні змін та доповнень до них.
	Рішення Про затвердження Порядку ведення реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій / 01.11.2012	Порядок встановлює процедуру подання документів на включення, внесення змін до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, їх перелік, порядок розгляду та прийняття рішень про включення, внесення змін до зазначеного реєстру чи відмову у такому включенні, внесенні змін.
	Про затвердження Порядку регулювання тарифів на надання в користування кабельної каналізації електрозв`язку операторів телекомунікацій / 25.10.2012	Порядок визначає механізм формування та встановлення тарифів на надання в користування кабельної каналізації електрозв’язку операторів телекомунікацій. Порядок поширюється на операторів телекомунікацій – власників (володільців) ККЕ, які надають її в користування і розташовані на території України.
	Про затвердження Правил надання в користування кабельної каналізації електрозв’язку / 23.08.2012	Правила визначають умови надання в користування кабельної каналізації електрозв’язку операторів, провайдерів телекомунікацій іншим суб’єктам господарювання для власних потреб або надання телекомунікаційних послуг.
	Про затвердження Порядку маршрутизації трафіка в телекомунікаційній мережі загального користування України / 05.07.2012	Порядок встановлює вимоги щодо маршрутизації трафіка голосової телефонії операторами телекомунікацій на телекомунікаційній мережі загального користування України незалежно від технологій, які при цьому застосовуються, та визначає порядок складання маршруту трафіка голосової телефонії в ТМЗК України.
	Про затвердження Порядку надання послуги національного роумінгу / 25.08.2011	Порядок розроблено відповідно до Закону України «Про телекомунікації», інших нормативно-правових актів у сфері телекомунікацій та визначає механізм надання послуги національного роумінгу. Дія Порядку поширюється на всіх операторів телекомунікацій, що надають телекомунікаційні послуги рухомого (мобільного) зв'язку, та споживачів телекомунікаційних послуг.
	Рішення Про затвердження Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг з технічного обслуговування і експлуатації телекомунікаційних мереж, мереж ефірного теле- та радіомовлення, проводового радіомовлення та телемереж /	Затвердити Ліцензійні умови здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг з технічного обслуговування і експлуатації телекомунікаційних мереж, мереж ефірного теле- та радіомовлення, проводового радіомовлення та телемереж, що додаються. Доручити Департаменту ліцензування та радіочастот разом з Юридичним управлінням подати Рішення на державну реєстрацію до Міністерства юстиції

Продовження табл. А.12

1	2	3
	30.11.2010	України. Департаменту забезпечення діяльності після державної реєстрації забезпечити оприлюднення Рішення на веб-сайті НКРЗ та в офіційному бюлетені НКРЗ.
	Про затвердження Порядку проведення експертизи при досудовому врегулюванні спору / 13.05.2010	Порядок визначає процедуру проведення експертизи при досудовому врегулюванні спорів між суб'єктами ринку телекомунікацій при взаємоз'єднанні телекомунікаційних мереж, у тому числі щодо послуг пропуску трафіка, надання послуг національного роумінгу, перенесення абонентських номерів та використання персональних номерів, основні завдання, організаційні засади та строки проведення експертизи щодо предмета спору.
	Про затвердження Положення про якість телекомунікаційних послуг / 15.04.2010	Положення визначає організаційно-правові засади всебічного та періодичного інформування споживачів про рівні якості телекомунікаційних послуг, які надаються операторами, провайдерами телекомунікацій на ринку телекомунікацій. Положення визначає порядок: оприлюднення інформації про рівні якості телекомунікаційних послуг; організації проведення випробувань показників якості телекомунікаційних послуг. Визначення рівнів показників ЯТП та доведення їх до споживачів здійснюються з метою захисту прав споживачів щодо своєчасного і якісного одержання телекомунікаційних послуг та забезпечення рівних умов діяльності операторів, провайдерів телекомунікацій у сфері телекомунікацій.
	Рішення Про затвердження Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з використанням безпроводового доступу до телекомунікаційної мережі з правом технічного обслуговування і надання в користування каналів електрозв'язку: місцевого, міжміського, міжнародного / 10.12.2009	Затверджено Ліцензійні умови здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з використанням безпроводового доступу до телекомунікаційної мережі з правом технічного обслуговування і надання в користування каналів електрозв'язку: місцевого, міжміського, міжнародного.
	Про затвердження Порядку взаєморозрахунків між операторами телекомунікацій / 09.07.2009	Порядок визначає умови здійснення взаєморозрахунків між операторами телекомунікацій після встановлення взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування відповідно до Правил взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування, затверджених рішенням Національної комісії з питань регулювання зв'язку України від 08.12.2005 N 155. Порядок поширюється на всіх операторів

Продовження табл. А.12

1	2	3
		телекомунікацій незалежно від форм власності та технологій, що застосовуються ними на підставі відповідних ліцензій.
	Про затвердження Порядку регулювання тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги / 02.04.2009	Порядок визначає механізм формування та встановлення тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги. Порядок поширюється на всіх операторів, які надають загальнодоступні телекомунікаційні послуги і розташовані на території України.
	Про затвердження Положення про державне регулювання номерного ресурсу телекомунікаційної мережі загального користування України / 01.06.2007	Положення визначає порядок державного регулювання номерного ресурсу телекомунікаційної мережі загального користування України.
	Рішення Про затвердження Ліцензійних умов здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку: місцевого, міжміського, міжнародного / 26.01.2006	Затверджено Ліцензійні умови здійснення діяльності у сфері телекомунікацій з надання послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку.
	Про затвердження Правил взаємоз'єднання телекомунікаційних мереж загального користування / 08.12.2005	Правила регулюють відносини операторів телекомунікацій, які мають намір взаємоз’єднати або вже з’єднали свої телекомунікаційні мережі з телекомунікаційними мережами інших операторів телекомунікацій, які функціонують у складі телекомунікаційної мережі загального користування, незалежно від технологій, що застосовуються для передавання інформації, та визначають: порядок подання, розгляду і затвердження пропозицій операторів телекомунікацій щодо взаємоз’єднання телекомунікаційних мереж; обов’язкові вимоги до договорів про взаємоз’єднання телекомунікаційних мереж; порядок розгляду звернень, дослідження матеріалів, винесення рішення щодо спору між сторонами стосовно укладення, зміни чи розірвання договору, що регулює взаємоз’єднання телекомунікаційних мереж, а також у разі неодержання відповіді в установлений строк; технічні, організаційні та економічні умови взаємоз’єднання з телекомунікаційними мережами операторів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою на ринках певних телекомунікаційних послуг; порядок визначення економічних умов взаємоз’єднання з телекомунікаційними мережами

Продовження табл. А.12

1	2	3
		операторів телекомунікацій, розрахункових такс за доступ до телекомунікаційних мереж, розрахункових такс за послуги пропуску трафіку.
користування радіочастотним ресурсом	Про затвердження Правил надання виробником радіообладнання інформації для споживачів (користувачів) щодо наявності вимог отримання дозволу на експлуатацію радіоелектронних засобів або випромінювальних пристроїв та інших параметрів використання радіочастотного ресурсу України /13.02.2018	Затверджені Правила визначають спосіб надання виробником інформації для споживачів (користувачів) щодо наявності вимог отримання дозволу на експлуатацію радіоелектронного засобу або випромінювального пристрою, а також про інші параметри використання радіочастотного ресурсу України, для виконання зобов'язань, визначених пунктом 28 Технічного регламенту радіообладнання.
	Про затвердження Порядку проведення конкурсів або тендерів на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України та внесення змін до Ліцензійних умов користування радіочастотним ресурсом України / 30.05.2017	Затверджений Порядок визначає процедуру підготовки та проведення Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації, конкурсів або тендерів на отримання ліцензій на користування радіочастотним ресурсом України.
	Про погодження зниження рівня Тарифів на роботи (послуги) державного підприємства «Український державний центр радіочастот» / 29.12.2015	Затверджено Тарифи на роботи (послуги) державного підприємства «Український державний центр радіочастот», пов'язані з користуванням радіочастотним ресурсом України та вимірюванням параметрів телекомунікаційних мереж.
	Про затвердження Переліку радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, на експлуатацію яких потрібен дозвіл на експлуатацію радіоелектронного засобу або випромінювального пристрою / 23.12.2014	Затверджений Перелік визначає види радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, на експлуатацію яких потрібен дозвіл на експлуатацію радіоелектронних засобів або випромінювальних пристроїв, для виникнення підстав користування радіочастотним ресурсом України, визначених частиною другою статті 30 Закону України «Про радіочастотний ресурс України «.
	Про затвердження Порядку надання висновків щодо	Затверджений Порядок визначає: процедуру надання висновків щодо електромагнітної сумісності
	електромагнітної сумісності та дозволів на експлуатацію радіоелектронних засобів і випромінювальних пристроїв / 01.11.2012	радіоелектронних засобів (РЕЗ) та випромінювальних пристроїв (ВП); процедуру надання, продовження дії, переоформлення, видачі дублікатів та анулювання дозволів на експлуатацію РЕЗ (ВП); процедуру повідомлення про зміну даних, зазначених у документах, що додавалися до заяви про видачу дозволу на експлуатацію РЕЗ (ВП); правила експлуатації РЕЗ та ВП.
	Про затвердження Порядку регулювання тарифів на роботи (послуги) Державного підприємства «Український державний центр радіочастот» / 29.03.2012	Затверджений Порядок визначає механізм формування та встановлення тарифів на роботи (послуги) Державного підприємства «Український державний центр радіочастот».

Закінчення табл. А.12

1	2	3
	Про затвердження Положення про радіочастотний моніторинг у смугах радіочастот загального користування / 16.07.2009	Затверджене Положення розроблено з метою визначення порядку організації та здійснення радіочастотного моніторингу у смугах радіочастот загального користування.
	Про затвердження Положення про надання дозволів на ввезення з-за кордону в Україну радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв / 05.02.2009	Затверджене Положення визначає порядок надання дозволів на ввезення, у тому числі переміщення у міжнародних поштових відправленнях, міжнародних експрес-відправленнях, радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, а також додаткові заходи щодо недопущення ввезення з-за кордону не дозволених до застосування в Україні радіотелефонів та іншого кінцевого обладнання мереж стільникового зв'язку, що має міжнародні коди ідентифікації.
	Про затвердження Положення про порядок і форму ведення реєстру радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, що можуть застосовуватися на території України в смугах радіочастот загального користування / 03.11.2005	Затверджене Положення визначає порядок і форму ведення реєстру радіоелектронних засобів та випромінювальних пристроїв, що можуть застосовуватися на території України в смугах радіочастот загального користування, порядок прийняття рішень щодо визначення можливості застосування радіоелектронних засобів або випромінювальних пристроїв на території України, порядок реєстрації радіообладнання та нанесення на нього реєстраційного номера.
	Про затвердження Ліцензійних умов користування радіочастотним ресурсом України / 19.08.2005	Затверджені Ліцензійні умови є нормативно-правовим актом, що містить вичерпний перелік вимог, обов'язкових для виконання суб'єктами господарювання при провадженні діяльності, пов'язаної з користуванням радіочастотним ресурсом України в смугах частот загального користування, і направлених на забезпечення ефективного використання радіочастотного ресурсу та забезпечення електромагнітної сумісності радіоелектронних засобів.
надання послуг поштового звязку	Про затвердження Граничних тарифів на універсальні послуги поштового зв'язку / 17.10.2017	Затверджено Граничні тарифи на універсальні послуги поштового зв’язку.
	Про затвердження Порядку регулювання тарифів на універсальні послуги поштового зв'язку / 23.05.2017	Затверджений Порядок визначає механізм формування та встановлення тарифів на універсальні послуги поштового зв’язку.
інформатизація	Про затвердження Положення про порядок формування простору ідентифікаційних кодів об'єктів Українського сегмента світового простору ідентифікаторів об'єктів / 18.04.2013	Затверджене Положення визначає порядок формування простору ідентифікаційних кодів об'єктів Українського сегмента світового простору ідентифікаторів об'єктів, порядок реєстрації та обліку ідентифікаторів об'єктів, який базується на міжнародних і національних стандартах та забезпечує унікальність номера (коду) ідентифікатора об'єкта, отриманого заявником, в світовому просторі ідентифікаторів об'єктів.

Джерело: сформовано автором на основі даних [31].

Додаток Б

Типи і види організаційних структур

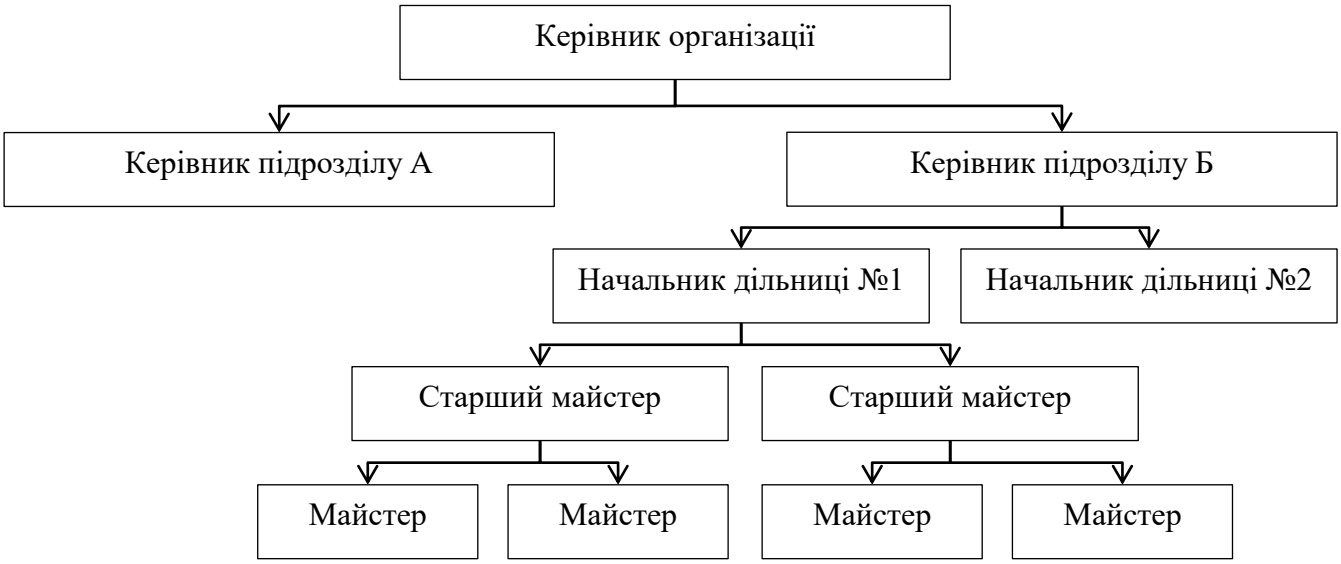

Рис. Б.1. Лінійна структура управління

Джерело: сформовано автором на основі даних [317].

Таблиця Б.1

Переваги та недоліки лінійної структури управління

Переваги	Недоліки
– Єдність і чіткість розпорядництва. – Узгодженість дій виконавців. – Простота управління (один канал зв'язку). – Чітко виражена відповідальність. – Оперативність в ухваленні рішень. – Особиста відповідальність керівника за кінцеві результати діяльності свого підрозділу.	– Високі вимоги до керівника, який повинен бути підготовлений всебічно, щоб забезпечувати ефективне керівництво по всіх функцій управління. – Відсутність ланок по плануванню і підготовці рішень. – Перевантаження інформацією середніх рівнів через безліч контактів з підлеглими і вищестоящими організаціями. – Скрутні зв'язку між підрозділами одного рівня. – Концентрація влади на верхньому рівні управління.

Джерело: сформовано автором на основі даних [317].

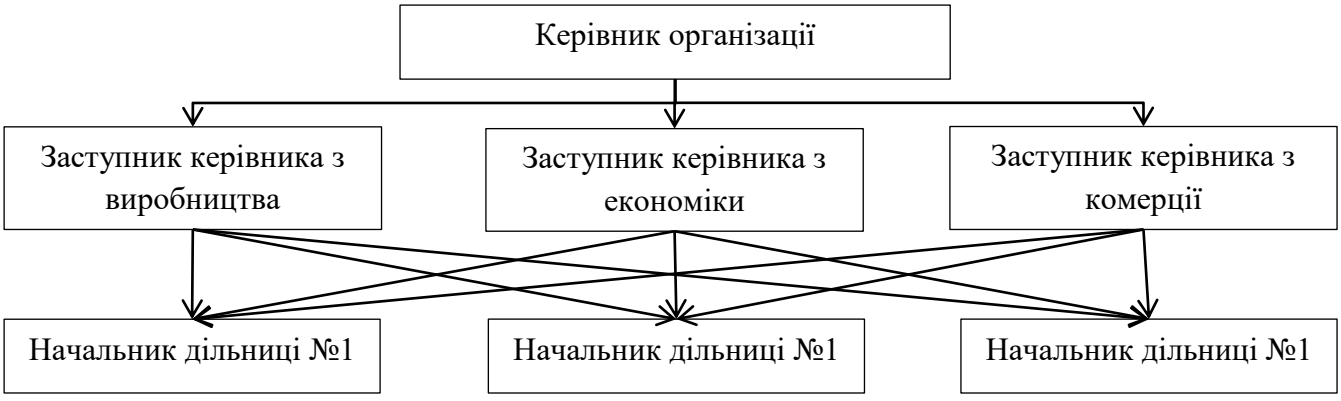

Рис. Б.2. Функціональна структура управління

Джерело: сформовано автором на основі даних [317].

Таблиця Б.2

Переваги та недоліки функціональної структури управління

Переваги	Недоліки
• Висока компетентність фахівців, що відповідають за здійснення функцій (підвищення професіоналізму). • Звільнення лінійних менеджерів від вирішення деяких спеціальних питань. • Стандартизація, формалізація і програмування процесів і операцій управління. • Виняток дублювання і паралелізму у виконанні управлінських функцій. • Зменшення потреби у фахівцях широкого профілю. • Централізація стратегічних рішень і децентралізація оперативних.	• Надмірна зацікавленість у реалізації цілей і завдань своїх підрозділів. • Труднощі в підтримці постійних взаємозв'язків між різними функціональними підрозділами. • Поява тенденцій надмірної централізації. • Тривалість процедур прийняття рішень. • Щодо застигла організаційна форма, насилу реагує на зміни. • Складність поділу влади(множинність підпорядкованості).

Джерело: сформовано автором на основі даних [317].

Рис. Б.3. Лінійно-функціональна структура управління

Джерело: сформовано автором на основі даних [317].

Таблиця В.3

Переваги та недоліки лінійно-функціональної структури управління

Переваги	Недоліки
• Глибока підготовка рішень і планів, пов'язаних зі спеціалізацією працівників. • Звільнення головного лінійного менеджера від глибокого аналізу проблем. • Можливість залучення консультантів і експертів. • Поєднання переваг лінійної і функціональної структур.	• Відсутність тісних взаємозв'язків і взаємодії на горизонтальному рівні між структурними підрозділами. • Недостатньо чітка відповідальність підрозділів, оскільки готує рішення, як правило, не бере участі в його реалізації. • Надмірно розвинена система взаємодії по вертикалі, а саме підпорядкування по ієрархії управління, тобто тенденція до надмірної централізації. • Конкуренція і конфлікти по ресурсам.

Джерело: сформовано автором на основі даних [317].

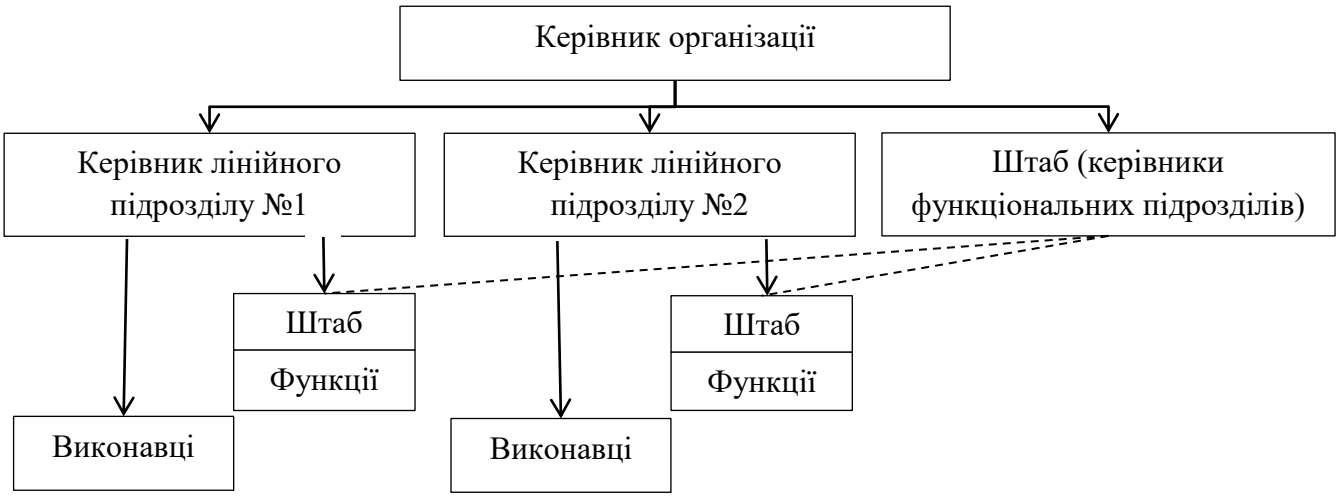

Рис. Б.4. Лінійно-штабна структура управління

Джерело: сформовано автором на основі даних [317].

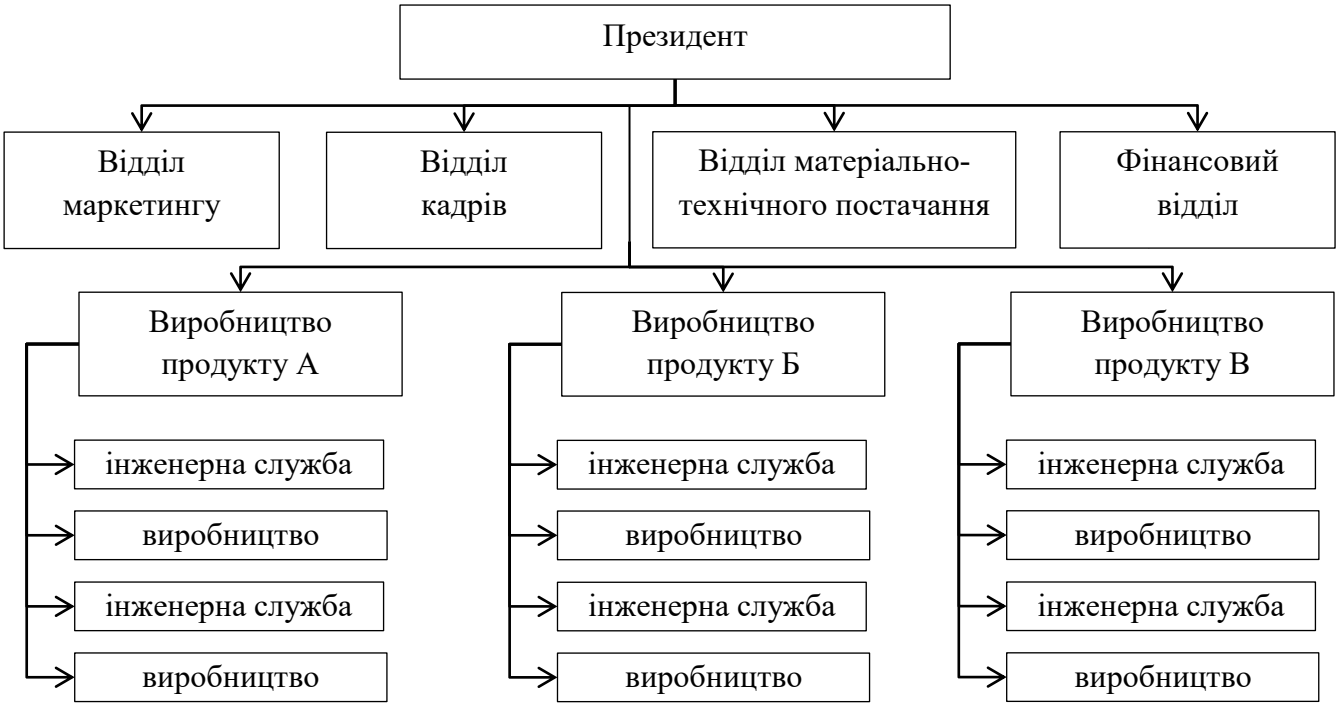

Рис. Б.5. Продуктова структура управління

Джерело: сформовано автором на основі даних [317].

Рис. Б.6. Структура управління, орієнтована на споживача

Джерело: сформовано автором на основі даних [317].

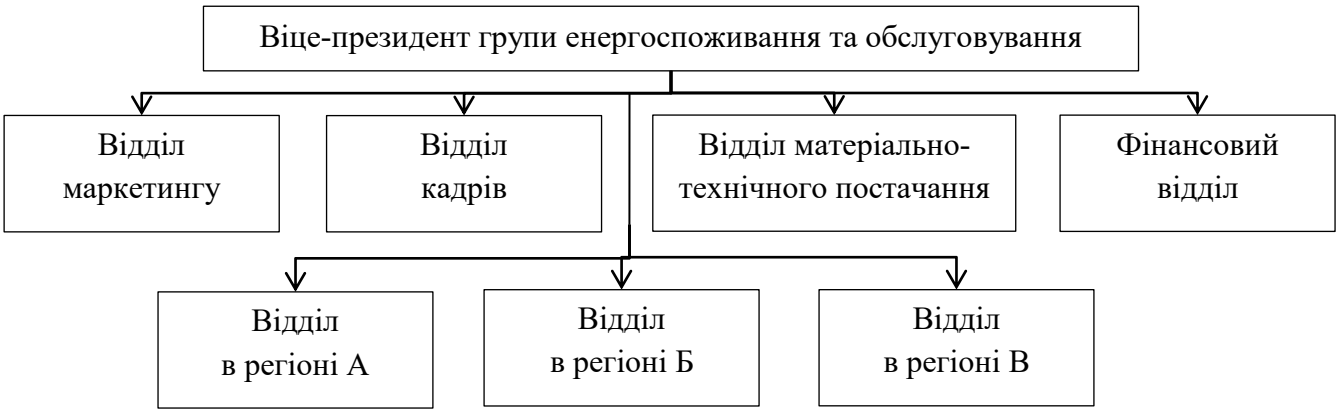

Рис. Б.7. Регіональна структура управління

Джерело: сформовано автором на основі даних [317].

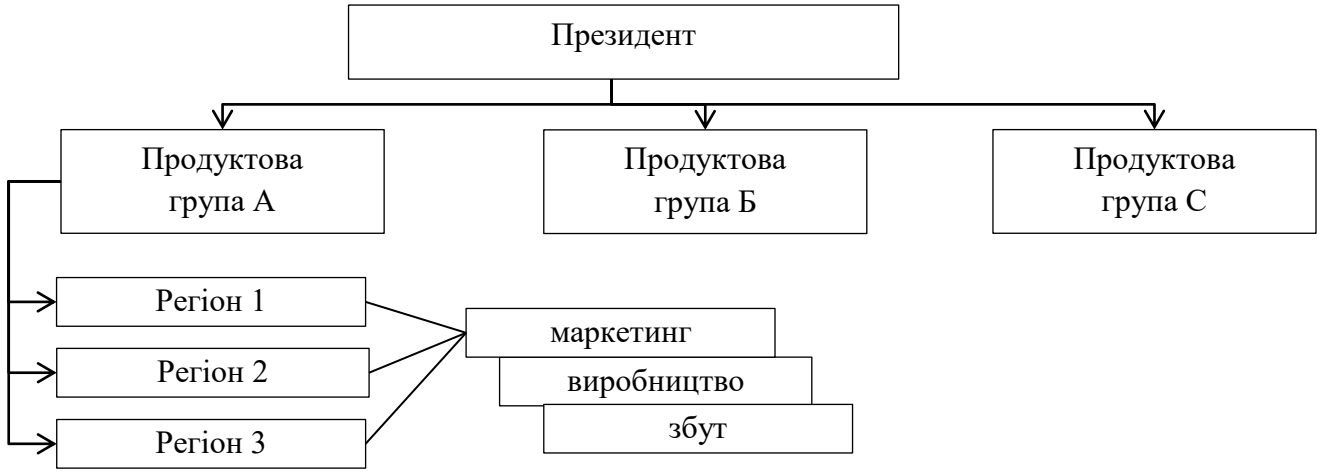

Рис. Б.8. Змішана дизіональна структура управління

Джерело: сформовано автором на основі даних [317].

Таблиця Б.4

Порівняння лінійно-функціональної і дивізіональної структур управління

Лінійно-функціональна структура	Дивізіональна структура
Стабільність (найбільш ефективна в стабільному середовищі)	Гнучкість (найбільш ефективна в динамічному середовищі)
Економія на управлінських витратах	Оперативність ухвалення рішень
Спеціалізація і компетентність	міждисциплінарний підхід
Швидке рішення простих проблем, що знаходяться в компетенції однієї функціональної служби	Швидке рішення складних міжфункціональних проблем
Орієнтація на стабільну технологію і сформований ринок	Орієнтація на нові ринки і технології
Орієнтація на цінову конкуренцію	Орієнтація на цінову конкуренцію

Джерело: сформовано автором на основі даних [317].

Додаток В

Аналіз підприємств по критеріям бізнес-партнера

Таблиця В.1

Аналіз відповідності характеристик *i*-го підприємства (ПрАТ «Київстар»)

критеріям до бізнес-партнера

№	Критерії вибору бізнес-партнера (*j*) в визначеній сфері	Характеристики конкурентного статусу підприємства	*aij*
1	2	3	4
1	Наявність спільних корпоративних цінностей	прихильність до ідеї бізнесу, присутність творчого підходу в період прийняття рішень у конкретній ситуації, чесність, націленість на отримання прибутку, підтримка партнерів на всіх етапах	5
2	Вимоги до емоційного стану та інтелекту працівників	Самостійність, увага, підтримка ініціативності, відчуття значимості і важливості виконуваної роботи	5
3	Рівень корпоративної культури та лояльність до персоналу	можливість професійного і кар'єрного зростання, гарантії соціального захисту працівників	5
4	Соціальна відповідальність	дитяча безпека, розвиток освіти, підтримка здоров'я та здорового способу життя, благодійність і волонтерство	5
5	Ділова репутація та досвід діяльності	Значний досвід на ринку, своєчасність та повнота здійснення розрахунків; кваліфікована команда менеджерів, IT-спеціалістів, операторів та спеціалістів з навчання та адаптації персоналу; високі стандарти якості праці та досвід реалізації великих проектів	5
6	Імідж	Постійне поліпшення сервісу та іміджу компанії шляхом надання необхідної інформації швидко, якісно, централізовано, у повному обсязі, приємне спілкування з професіональними операторами	5
7	Технічна оснащеність послуг та обслуговування	Підприємство має відповідну технічну базу, достатній рівень якості послуг	5
8	Контент (мобільні) додатки	присутність відповідної технологічної бази та новітнього обладнання, наявність високоефективних мобільних додатків із різноманітними послугами	5
9	Частка витрат на науково-дослідні роботи у загальній сумі витрат	Значна інвестиційна діяльність у інноваційні розробки та впровадження нових технік й технологій	5
10	Ефективність організаційної структури управління	Використання нових методів організації управління, стійке функціонування системи управління, узгодженість всіх елементів	5
11	Гнучкість та адаптивність організаційної структури	Гнучка та адаптивна система управління	5
12	Рівень плинності кадрів	кваліфікований персонал, наявність незначної частки персоналу без вищої освіти, середній рівень плинності кадрів	4
13	Рівень інформаційного захисту	використання сучасних засобів захисту інформації від порушення її конфіденційності, цілісності та доступності	5

Закінчення табл. В.1

1	2	3	4
14	Рівень прибутковості	Високий рівень ефективності, суттєва частка витрат на утримання персоналу	5
15	Рівень платоспроможності та заборгованості	значення показників знаходиться в межах бажаного	5
16	Рівень ліквідності та рентабельності	значення показників знаходиться в межах бажаного	5
17	Рівень ділової активності	Налагоджена система роботи з клієнтами, наявність сталої клієнтської бази, яка має тенденцію до підвищення; наявність великих черг (у вихідні дні для оплати абонентської плати та/або отримання консультацій він менеджерів компанії)	4
18	Рівень розгалуженої інфраструктури	Власна інфраструктура, що легко розширюється та адаптується до потреб споживачів; наявність близько розташованих конкурентів	4
19	Стан логістичної мережі	Вигідне розташування майже в усіх населених пунктах, наявність відділів	3
20	Цінова політика та ступінь територіального охоплення ринку	Вигідні тарифи та зручні умови обслуговування, високий рівень територіального охоплення ринку	5
21	Наявність законодавчих та / або інших регуляторів діяльності	Високий рівень законодавчого регулювання діяльності підприємства та якості послуг, що надаються	5
22	Ступінь узгодженості правової бази	Наявність певних переваг за рахунок комерційного статусу підприємства	4

Джерело: власна розробка автора

Таблиця В.2

Аналіз відповідності характеристик *i*-го підприємства (ПАТ «Банк Восток») критеріям до бізнес-партнера

№	Критерії вибору бізнес-партнера (*j*) в визначеній сфері	Характеристики конкурентного статусу підприємства	*aij*
1	2	3	4
1	Наявність спільних корпоративних цінностей	прихильність до ідеї бізнесу, стійкість психіки, амбітність, чесність, націленість на прибутковість бізнесу, мобільність, гнучкість, максимальне задоволення фінансових запитів клієнтів, добробут родини і професійний успіх.	4
2	Вимоги до емоційного стану та інтелекту працівників	Самостійність персоналу, увага, підтримка ініціативності, об'єктивна оцінка досягнень співробітника	4
3	Рівень корпоративної культури та лояльність до персоналу	можливість професійного і кар'єрного зростання, гарантії соціального захисту працівників	4
4	Соціальна відповідальність	У складі групи компаній «Fozzy Group» відкрито станції прийому вторсировини,	3
5	Ділова репутація та досвід діяльності	Значний досвід на ринку, високий кредитний рейтинг, своєчасність та повнота здійснення розрахунків	5

Закінчення табл. В.2

1	2	3	4
6	Імідж	Високий ступінь недовіри фізичних та юридичних осіб до банківської системи через нестабільну економічну та політичну ситуацію у країні	3
7	Технічна оснащеність послуг та обслуговування	Достатній рівень технічної оснащеності, надання послуг за найвищими стандартами якості	5
8	Контент (мобільні) додатки	Висока гнучкість виробництва – з точки зору зміни асортименту, роботи з надання послуг, складність із впровадженням новітніх технологій та сервісів, наявність платіжних карток для програми «Власний Рахунок» мережі супермаркетів «Сільпо»	3
9	Частка витрат на науково-дослідні роботи у загальній сумі витрат	Мінімальні витрати на впровадження нових технологій	3
10	Ефективність організаційної структури управління	Використання частково застарілих методів організації управління	4
11	Гнучкість та адаптивність організаційної структури	Гнучка та адаптивна система управління	5
12	Рівень плинності кадрів	кваліфікований персонал, наявність незначної частки персоналу без вищої освіти, середній рівень плинності кадрів	4
13	Рівень інформаційного захисту	використання сучасних засобів захисту інформації від порушення її конфіденційності, цілісності та доступності	5
14	Рівень прибутковості	Висока частка адміністративних витрат та витрат на утримання персоналу	4
15	Рівень платоспроможності та заборгованості	фінансово надійне, відповідність показників нормативним значенням, рівень кредитоспроможності – дуже високий (uaAA)	5
16	Рівень ліквідності та рентабельності	значення показників знаходиться в межах бажаного, відсутні проблеми із власним капіталом	5
17	Рівень ділової активності	Не досить ефективний менеджмент роботи з клієнтами, залучено до касового обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів та інших клієнтів з видачі готівки за чеками Держказначейства (у тому числі виплати пенсій та/або виплата соціальних виплат), постійне підвищення лояльності клієнтів	4
18	Рівень розгалуженої інфраструктури	Низький рівень розгалуженості відділень по всій території України	2
19	Стан логістичної мережі	наявність відділень, банкоматів та терміналів тільки у містах обласного значення	3
20	Цінова політика та ступінь територіального охоплення ринку	Середній рівень цін на послуги, низький рівень територіального охоплення ринку	2
21	Наявність законодавчих та / або інших регуляторів діяльності	Високий рівень законодавчого регулювання діяльності, наявність економічних нормативів діяльності та державної гарантованості	5
22	Ступінь узгодженості правової бази	Наявність певних переваг за рахунок можливості доступу до ресурсів – як виробничих, так і фінансових	4

Джерело: власна розробка автора

Таблиця В.3

Елементи прогнозування можливих загроз інформаційним ресурсам та нематеріальним активам інтегрованих систем

Елементи процесу захисту	Інформаційні ресурси	Нематеріальні активи
1	2	3
Об’єкти захисту	– відомості, що становлять комерційну таємницю про стан, склад або діяльність підприємства, його територію, приміщення,техніку, плани тощо; – паперові документи (контракти, заповнені форми і т.п.); – програмне забезпечення (системне програмне забезпечення, прикладне програмне забезпечення, засоби розробки програм, утиліти); – фізичне обладнання (комп'ютери, комунікаційне обладнання, комп'ютерні носії даних, інше технічне обладнання); – служби (обчислювальні, комунікаційні, утиліти); – люди та їхні знання (технічні, операційні, маркетингові, юридичні, фінансові тощо); – імідж і репутація організації тощо.	– права користування природними ресурсами (право користування надрами, іншими ресурсами природного середовища, геологічною та іншою інформацією про природне середовище тощо); – права користування майном (право користування земельною ділянкою або право оренди, право користування будівлею, право на оренду приміщень тощо); – права на знаки для товарів і послуг (товарні знаки, торгові марки, фірмові назви тощо); – права на об'єкти промислової власності (право на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорт рослин, породи тварин, ноу-хау, захист від недобросовісної конкуренції тощо); – авторські та суміжні з ними права (право на літературні та музичні твори, програмне забезпечення, наукові відкриття, комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки (знаки для товарів і послуг) тощо); – гудвіл; – інші нематеріальні активи (право на провадження діяльності, використання економічних та інших привілеїв тощо) .
Суб’єкти захисту	– підприємство, – клієнти, – прибуток, – персонал,	– партнери, – власники, – акціонери, – інвестори тощо
Можливі загрози	– розголошення, – перехват, – розкрадання, – прихована фото- та відеозйомка, – знищення, – витікання, – ознайомлення, – несанкціонований доступ тощо. – модифікація, – копіювання,	– втрата нематеріальних активів та іміджу, – знецінення, – знищення тощо.

Продовження табл. В.3

1	2	3
Джерела загроз	зовнішні: – конкуренти, – зловмисники, – корупціонери, – адміністративні органи тощо.	внутрішні: – персонал, – документи, – публікації, – технічні носії, – технічні засоби, – відходи тощо.
Канали доступу	– випитування, – підслуховування, – підглядання, – схилення до співпраці, – негласне ознайомлення, – промислове шпигунство тощо.	– комерційне шпигунство, – конкурентна розвідка, – економічна розвідка, – ділова бізнес розвідка тощо.
Мета захисту	збереження доступності, цілісності та конфіденційності інформації про інформаційні ресурси підприємства.	збереження від втрати та / або знецінення нематеріальних активів внаслідок зловмисних дій.
Можливі збитки	– прямі збитки (розкрадання коштів, втрата інформації, пошкодження ПО, поломка обладнання і т. п.), – збитки від перерви в комерційній діяльності, – відповідальність перед третіми особами (за завдану шкоду, розголошення інформації), – збиток внаслідок промислового шпигунства і розкрадання інтелектуальної власності, – втрата чи ушкодження репутації компанії, – додаткові витрати (антикризовий-PR, юридичні послуги тощо).	– руйнування організаційної структури інтегрованої системи, – знищення статусу інтегрованої системи, – припинення існування інтегрованої системи, – втрата доходів і прибутку, – втрата інвестиційної привабливості, – зниження стабільності і надійності, – витік інформації про клієнтів, тактичні та стратегічні наміри, – втрата конкурентної переваги на ринку через витіснення або знищення, тощо.
Напрями захисту	– правовий, – організаційний, – інженерно-технічний.	
Способи захисту	– попередження, – припинення, – запобігання, – передача – виявлення, – ліквідація, – протидія, ризику тощо	
Засоби захисту	– фізичні, – криптографічні, – електромагнітні, – економічні, – активні тощо.	– технічні, – інформаційні, – технологічні, – організаційні, – економічні, – соціально- – правові, психологічні тощо.

Джерело: сформовано автором.

Таблиця В.4

Бізнес-процесна карта «Прийом платежів для поповнення мобільного особового рахунку клієнта ПрАТ «Київстар»

№ зада-чі	Найменування бізнес-задачі	Вхідний документ	Вихідний документ	Підрозділ-виконавець	Посада виконавця	Час виконання (хвилин)
1	2	3	4	5	6	7
1	Прийом заявки клієнта	Заява	Запит «Запит на виконання валідації телефонного номера або о/рахунку клієнта у постачальника послуг»	Пристрій введення Easypay	Модуль системи	0.003
2	Звернення до сервера банку	Запит «Запит на виконання валідациії телефонного номера або о/рахунку клієнта у постачальника послуг»	Xml-запіт документ «Validatephone»	Сервер Easypay	Модуль системи	0.003
3	Валідація телефонного номера або о/рахунку клієнта у постачальника послуг	Xml-запіт документ «Validatephone»	Документ для «get-запиту Check_inv»	Процесингова система ПАТ «Банк Восток»	Сервіс звернення до сервера ПРАТ «Київстар»	0.003
4	Валідація телефонного номера або о/рахунку клієнта у білінговій системі ПрАТ «Київстар»	Документ для «get-запиту Check_inv»	Xml-відповідь «Check_inv»	Білінгова система ПРАТ «Київстар»	Автоматичний термінал	0.001
5	Формування відповіді на запит валідації телефонного номера або о/рахунку клієнта у постачальника послуг	Xml-відповідь «Check_inv»	Документ xml-відповідь «Validatephone»	Процесингова система ПАТ «Банк Восток»	Модуль звернення до сервера ПрАТ «Київстар»	0.001
6	Обробка відповіді сервера банку	Документ xml-відповідь «Validatephone»	Документ «Відповідь пристрою»	Пристрій Easypay	Модуль системи	0.03

Закінчення табл. В.4

1	2	3	4	5	6	7
7	Звернення до сервера банку	Запит «Запит для виконання операції поповнення рахунку абонента»	Xml-запіт документ «ProcessPayment»	Сервер Easypay	Модуль системи	0.003
8	Операція поповнення рахунку абонента у постачальника послуг	Xml-запит документ «ProcessPayment»	Xml-запит документ для «Invoke_pay»	Процесингова система ПАТ «Банк Восток»	Сервіс звернення до сервера ПРАТ «Київстар»	0.003
9	Операція формування трансакції для проведення платежу	Xml-запит документ для «Invoke_pay»	Документ для «get-запиту Invoke_pay»	Процесингова система ПАТ «Банк Восток»	Сервіс звернення до сервера ПРАТ «Київстар»	0.003
10	Створення трансакції для проведення платежу	Документ для «get-запиту Invoke_pay»	Xml-відповідь «Invoke_pay»	Білінгова система ПрАТ «Київстар»	Автоматичний термінал	0.001
11	Операція «Підтвердження платежу»	Xml-відповідь документ «Invoke_pay»	Документ для «get-запиту Commit_inv»	Процесингова система ПАТ «Банк Восток»	Сервіс звернення до сервера ПРАТ «Київстар»	0.003
12	Підтвердження платежу	Документ для «get-запиту Commit_inv»	Xml-відповідь «Commit_inv»	Білінгова система ПрАТ «Київстар»	Автоматичний термінал	0.001
13	Операція поповнення рахунку абонента клієнта у постачальника послуг	Xml-відповідь «Commit_inv»	Документ xml-відповідь «ProcessPayment»	Процесингова система ПАТ «Банк Восток»	Сервіс звернення до сервера ПРАТ «Київстар»	0.003
14	Обробка відповіді сервера банку	Документ xml-відповідь «ProcessPayment»	Документ «Квитанція про оплату»	Пристрій Easypay	Модуль системи	0.03

Джерело: сформовано автором.

Основні економічні результати діяльності

тис. грн

Показники	2007 рік	2006 рік	% зростання 2007 р. до 2006 р.
I. ДОХОДИ			
Загальні доходи, *у т. ч.*	3 014 866	2 507 814	120,2
— чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2 233 785	1 984 853	112,5
— інші операційні доходи	775 103	515 522	150,4
— інші фінансові доходи	5 319	5 757	92,4
— інші доходи	659	1 682	39,2
II. ВИТРАТИ			
Загальні витрати, *у т. ч.*	2 982 606	2 466 296	120,9
— Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2 038 854	1 810 202	112,6
— адміністративні витрати	89 858	74 797	120,1
— витрати на збут	87 310	62 509	139,7
— інші операційні витрати	764 061	516 852	147,8
— фінансові витрати	2 420	463	522,7
— інші витрати	103	1 473	7,0
III. ПРИБУТОК			
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування: прибуток	32 260	41 518	77,7
Податок на прибуток від звичайної діяльності	15 109	18 531	81,5
Надзвичайні: доходи	—	15	
витрати	12	30	
Чистий прибуток	17 139	22 972	74,6
IV. РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ			
Рентабельність від звичайної діяльності, %	0,6	0,9	61,7
V. ПРАЦЯ ТА ЗАРОБІТНА ПЛАТА			
Середньомісячна заробітна плата одного працівника в еквіваленті повної зайнятості, *грн.*	936,7	759,0	123,4
Середньоспискова чисельність персоналу в еквіваленті повної зайнятості, *осіб*	759,6	615,5	123,4

Затверджено наказом Мінфіну України за № 87 від 31.03.1999 р. Для квартальної та річної звітності

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	
за ЄДРПОУ	21560045
за КОАТУУ	3039100000
за КФВ	31
за СПОДУ	1944
за ЗКГНГ	
за КВЕД	64.11.0

УДППЗ "Укрпошта"
Територія м.Київ вул.Хрещатик, 22
Форма власності **Державна**
Орган державного управління **Міністерство транспорту та зв'язку України**
Галузь (вид діяльності) **послуги зв'язку**
Вид економічної діяльності
Кількість підприємств
Одиниця виміру: тис. грн

ДЕРЖКОМСТАТ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
СТАТИСТИКИ у м. Києві
20. 02 2009 р.

Баланс

станом на 31 грудня 2008 року

Форма № 1 за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звіт.періоду	На кінець звіт.періоду
А	Б	1	2
I. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	*010*	*13 712*	*14 566*
первісна вартість	011	27 787	32 840
накопичена амортизація	012	(14 075)	(18 274)
Незавершене будівництво	020	34 114	35 088
Основні засоби:			
залишкова вартість	*030*	*499 419*	*1 987 335*
первісна вартість	031	1 039 848	4 955 408
накопичена амортизація	032	(540 429)	(2 968 073)
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035	0	0
первісна вартість	036	1	1
накопичена амортизація	037	1	1
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	4 198	4 198
інші фінансові інвестиції	045	----	----
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	2 371	2 814
Інвестиційна нерухомість:			
справедлива (залишкова) вартість	055		30 233
первісна вартість	056		51 114
накопичена амортизація	057		24 569
Відстрочені податкові активи	060	20 412	20 595
Гудвіл	065	----	----
Інші необоротні активи	070	98	98
Усього за розділом I	*080*	***574 324***	***2 094 927***
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	23 819	26 648
Поточні біологічні активи	110	----	----
Незавершене виробництво	120	37	----
Готова продукція	130	1 399	1 855
Товари	140	62 311	64 541
Векселі одержані	150	----	----
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	*160*	*7 731*	*7 468*
первісна вартість	161	7 732	7 481
резерв сумнівних боргів	162	(1)	(13)
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	245	204
за виданими авансами	180	1 082	2 291
з нарахованих доходів	190	645	648
із внутрішніх розрахунків	200	----	----
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	20 614	25 687
Поточні фінансові інвестиції	220	100 909	78 509
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	2 874 258	2 215 404
у т.ч. в касі	231	940 789	799 641
в іноземній валюті	240	75 447	83 297
Інші оборотні активи	250	4 897	7 491
Усього за розділом II	*260*	***3 173 394***	***2 494 043***
III. Витрати майбутніх періодів	270	1 596	2 517
IV. Необоротні активи та групи вибуття	275	----	----
Баланс	***280***	***3 749 316***	***4 591 487***

Ок Ок

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
А	Б	1	2
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	359 472	359 472
Пайовий капітал	310	----	----
Додатковий вкладений капітал	320	----	----
Інший додатковий капітал	330	56 916	1 562 491
Резервний капітал	340	----	----
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	93 412	113 732
Неоплачений капітал	360	----	----
Вилучений капітал	370	(217)	(217)
Усього за розділом I	*380*	***509 583***	***2 035 478***
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	29 524	44 089
Інші забезпечення	410	1 227	----
Цільове фінансування	420	142	140
Усього за розділом II	*430*	***30 893***	***44 229***
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	35 512	13 847
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	----	----
Відстрочені податкові зобов'язання	460	----	----
Інші довгострокові зобов'язання	470	----	----
Усього за розділом III	*480*	***35 512***	***13 847***
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	13 829	20 000
Поточна заборгованість за короткостроковими зобов'язаннями	510	----	----
Векселі видані	520	----	----
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	530	94 338	143 305
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	15 386	16 387
з бюджетом	550	31 848	35 293
з позабюджетних платежів	560	57	----
зі страхування	570	24 687	32 064
з оплати праці	580	60 327	76 525
з учасниками	590	----	----
із внутрішніх розрахунків	600	----	----
Інші поточні зобов'язання	610	2 849 068	2 083 068
Усього за розділом IV	*620*	***3 089 540***	***2 406 642***
V. Доходи майбутніх періодів	630	83 788	91 291
БАЛАНС	***640***	***3 749 316***	***4 591 487***
		Ok	Ok

Керівник Т.Ф. Замкова

Головний бухгалтер О.В. Джафаров

20 лютого 2009р.

Сердюк Н.
207-35-10

Затверджено наказом Мінфіну України за № 87 від 31.03.1999 р. для квартальної та річної звітності

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	
за ЄДРПОУ	21560045
за КОАТУУ	3039100000
за СПОДУ	1944
за ЗКГНГ	
за КВЕД	64.11.0

УДППЗ "Укрпошта"
Територія м.Київ вул.Хрещатик, 22
Орган державного управління Міністерство транспорту та зв'язку України
Галузь послуги зв'язку
Вид економічної діяльності
Одиниця виміру тис.грн

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

за 2008 рік (січень-грудень)

Форма № 2 за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
А	Б	1	2
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	102 370 305	75 048 001
Податок на додану вартість	015	(245 638)	(193 879)
Акцизний збір	020	---	---
Податок на рекламу, збір до Пенсійного фонду	025	(4 804)	(43)
Інші вирахування з доходу	030	(99 231 576)	(72 620 294)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	2 888 287	2 233 785
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(2 654 312)	(2 038 854)
Валовий: *прибуток*	050	233 975	194 931
збиток	055	0	0
Інші операційні доходи	060	1 182 080	775 103
Адміністративні витрати	070	(116 354)	(89 858)
Витрати на збут	080	(109 088)	(87 310)
Інші операційні витрати	090	(1 139 089)	(764 061)
Фінансові результати від операційної діяльності: *прибуток*	100	51 524	28 805
збиток	105	0	0
Доходи від участі в капіталі	110	---	---
Інші фінансові доходи	120	7 336	5 319
Інші доходи	130	727	659
Фінансові витрати	140	(4 054)	(2 420)
Втрати від участі в капіталі	150	---	---
Інші витрати	160	(132)	(103)
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування: *прибуток*	170	55 403	32 260
збиток	175	0	0
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	(22 871)	(15 109)
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	185		
Фінансові результати від звичайної діяльності: *прибуток*	190	32 532	17 151
збиток	195	0	0
Надзвичайні: доходи	200	16	---
витрати	205	(363)	(12)
Податки з надзвичайного прибутку	210	---	---
Чистий: *прибуток*	220	32 185	17 139
збиток	225	0	0

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
А	Б	1	2
Матеріальні затрати	230	224 741	165 756
Витрати на оплату праці	240	1 375 735	1 017 133
Відрахування на соціальні заходи	250	493 920	367 865
Амортизація	260	86 509	63 017
Інші операційні витрати	270	352 560	276 277
Разом	280	2 533 465	1 890 048

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
А	Б	1	2
Середньорічна кількість простих акцій	300	----	----
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	----	----
Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	320	----	----
Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	330	----	----
Дивіденди на одну просту акцію	340	----	----

Керівник Т.Ф. Замкова

Головний бухгалтер О.В. Джафаров

Додаток до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2 "Баланс"

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	
за ЄДРПОУ	21560045
за КОАТУУ	8039100000
за КОПФГ	31
за СПОДУ	1944
за КВЕД	64.11.0
	—

УДППЗ "Укрпошта"

Територія м.Київ вул.Хрещатик, 22

Організаційно-правова форма господарювання Державна

Орган державного управління Міністерство транспорту та зв'язку Украї

Вид економічної діяльності

Одиниця виміру: тис. грн.

ДЕРЖКОМСТАТ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
СТАТИСТИКИ у м. Києві
20 10 1954

Баланс

станом на 31 грудня 2009 року

Форма № 1 за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітн. періоду	На кінець звітн. періоду
А	Б	1	2
I. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ			
Нематеріальні активи:	010	14 566	13 455
залишкова вартість	011	32 840	36 253
первісна вартість	012	(18 274)	(22 798)
накопичена амортизація	020	35 088	31 965
Незавершене будівництво			
Основні засоби:	030	1 987 335	2 081 829
залишкова вартість	031	5 064 069	5 436 489
первісна вартість	032	(3 076 734)	(3 354 660)
накопичена амортизація			
Довгострокові біологічні активи:	035	0	0
справедлива (залишкова) вартість	036	1	1
первісна вартість	037	1	1
накопичена амортизація			
Довгострокові фінансові інвестиції:	040	4 198	4 197
що обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	045	—	—
інші фінансові інвестиції	050	2 814	2 828
Довгострокова дебіторська заборгованість			
Інвестиційна нерухомість:	055	30 233	17 667
справедлива (залишкова) вартість	056	54 416	1 732
первісна вартість	057	29 263	3 553
накопичена амортизація	060	20 737	19 014
Відстрочені податкові активи	070	98	98
Інші необоротні активи	080	2 095 069	2 171 053
Усього за розділом I			
II. Оборотні активи	100	26 648	26 683
Виробничі запаси	110	—	—
Поточні біологічні активи	120	—	—
Незавершене виробництво	130	1 855	2 883
Готова продукція	140	64 541	53 858
Товари	150	—	—
Векселі одержані			
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	160	7 468	8 057
чиста реалізаційна вартість	161	7 481	8 058
первісна вартість	162	(13)	(1)
резерв сумнівних боргів			
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	170	204	275
з бюджетом	180	2 266	2 459
за виданими авансами	190	648	437
з нарахованих доходів	200	—	—
із внутрішніх розрахунків	210	30 421	34 196
Інша поточна дебіторська заборгованість	220	78 509	7 010
Поточні фінансові інвестиції			
Грошові кошти та їх еквіваленти:	230	2 215 404	2 121 164
в національній валюті	231	799 641	954 445
у т.ч. в касі	240	63 297	46 231
в іноземній валюті	250	7 492	6 989
Інші оборотні активи	260	2 498 753	2 310 242
Усього за розділом II	270	2 517	1 441
III. Витрати майбутніх періодів	280	4 596 339	4 482 736

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
А	Б	1	2
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	359 472	359 255
Пайовий капітал	310	----	----
Додатковий вкладений капітал	320	----	----
Інший додатковий капітал	330	1 562 491	1 635 348
Резервний капітал	340	----	----
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	113 701	141 372
Неоплачений капітал	360	----	----
Вилучений капітал	370	(217)	(157)
Усього за розділом I	***380***	***2 035 447***	***2 135 818***
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	44 089	41 691
Інші забезпечення	410	----	----
Цільове фінансування	420	140	33
Усього за розділом II	***430***	***44 229***	***41 724***
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	13 847	----
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	----	----
Відстрочені податкові зобов'язання	460	----	----
Інші довгострокові зобов'язання	470	----	----
Усього за розділом III	***480***	***13 847***	***0***
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	20 000	13 847
Поточна заборгованість за короткостроковими зобов'язаннями	510	----	----
Векселі видані	520	----	----
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	148 102	95 336
Поточні зобов'язання за розрахунками			
з одержаних авансів	540	16 387	12 419
з бюджетом	550	35 295	54 081
з позабюджетних платежів	560	----	----
зі страхування	570	32 064	34 353
з оплати праці	580	76 525	81 638
з учасниками	590	----	----
з внутрішніх розрахунків	600	----	----
Інші поточні зобов'язання	610	2 083 152	1 908 540
Усього за розділом IV	***620***	***2 411 525***	***2 200 214***
V. Доходи майбутніх періодів	630	91 291	104 980
БАЛАНС	***640***	***4 596 339***	***4 482 736***
		Ок	Ок

Керівник Т. Ф. Замкова

Головний бухгалтер О.В. Джафаров

19 лютого 2010р.

Сердюк Н.
207-35-10

Додаток до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 3 "Звіт про фінансові результати"

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	
за ЄДРПОУ	21560045
за КОАТУУ	8039100000
за СПОДУ	1944
за КОПФГ	
за КВЕД	64.11.0

УДППЗ "Укрпошта"
Територія **м.Київ вул.Хрещатик, 22**
Орган державного управління **Міністерство транспорту та зв'язку України**
Організаційно-правова форма господарювання **Державна**
Вид економічної діяльності
Одиниця виміру: **тис.грн.**

ДЕРЖКОМСТАТ УКРАЇНИ ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ у м. Києві 19.02.2010 р. №27

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

за 2009 рік (січень-грудень)

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
А	Б	1	2
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	111 870 167	102 370 305
Податок на додану вартість	015	(310 745)	(245 638)
Акцизний збір	020	----	----
Податок на рекламу, збір до Пенсійного фонду	025	(7 864)	(4 804)
Інші вирахування з доходу	030	(108 147 450)	(99 231 576)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	*3 404 108*	*2 888 287*
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(3 170 059)	(2 654 312)
Валовий: *прибуток*	050	*234 049*	*233 975*
збиток	055	*0*	*0*
Інші операційні доходи	060	1 302 585	1 182 080
Адміністративні витрати	070	(126 446)	(116 354)
Витрати на збут	080	(131 767)	(109 088)
Інші операційні витрати	090	(1 209 069)	(1 139 089)
Фінансові результати від операційної діяльності: *прибуток*	100	*69 352*	*51 524*
збиток	105	*0*	*0*
Доходи від участі в капіталі	110	----	----
Інші фінансові доходи	120	----	7 338
Інші доходи	130	587	727
Фінансові витрати	140	(2 958)	(4 054)
Втрати від участі в капіталі	150	----	----
Інші витрати	160	(200)	(132)
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування: *прибуток*	170	*66 783*	*55 403*
збиток	175	*0*	*0*
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	(34 868)	(22 871)
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	185		
Фінансові результати від звичайної діяльності: *прибуток*	190	*31 915*	*32 532*
збиток	195	*0*	*0*
Надзвичайні: *доходи*	200	3	16
витрати	205	(60)	(363)
Податки з надзвичайного прибутку	210	----	----
Чистий: *прибуток*	220	*31 858*	*32 185*
збиток	225	*0*	*0*

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
А	Б	1	2
Матеріальні затрати	230	249 132	224 741
Витрати на оплату праці	240	1 734 631	1 375 735
Відрахування на соціальні заходи	250	619 560	493 920
Амортизація	260	106 053	86 509
Інші операційні витрати	270	422 525	352 560
Разом	280	3 131 901	2 533 465

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
А	Б	1	2
Середньорічна кількість простих акцій	300	----	----
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	----	----
Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	320	----	----
Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	330	----	----
Дивіденди на одну просту акцію	340	----	----

Керівник Т. Ф. Замкова

Головний бухгалтер О.В. Джафаров

19 лютого 2010р.

Сердюк Н.
207-35-10

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	
за ЄДРПОУ	21560045
за КОАТУУ	8039100000
за КОПФГ	31
за СПОДУ	1944
за КВЕД	64.11.0

УДППЗ "Укрпошта"
Територія м.Київ вул.Хрещатик, 22
Організаційно-правова форма господарювання Державна
Орган державного управління Міністерство транспорту та зв'язку України
Вид економічної діяльності
Одиниця виміру: тис. грн.

Баланс

станом на 31 грудня 2010 року

Форма № 1 за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітн. періоду	На кінець звітн. періоду
А	Б	1	2
I. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	13 524	11 788
первісна вартість	011	36 322	38 049
накопичена амортизація	012	(22 798)	(26 261)
Незавершене будівництво	020	32 047	34 747
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	2 081 635	2 109 410
первісна вартість	031	5 436 319	5 598 851
накопичена амортизація	032	(3 354 684)	(3 489 441)
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035	0	0
первісна вартість	036	1	1
накопичена амортизація	037	1	1
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	4 197	4 197
інші фінансові інвестиції	045	----	----
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	2 828	2 395
Інвестиційна нерухомість:			
справедлива (залишкова) вартість	055	17 667	16 275
первісна вартість	056	7 732	7 006
накопичена амортизація	057	3 553	3 338
Відстрочені податкові активи	060	18 751	17 525
Інші необоротні активи	070	98	53
Усього за розділом I	080	**2 170 747**	**2 196 390**
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	26 683	34 676
Поточні біологічні активи	110	----	----
Незавершене виробництво	120	----	3
Готова продукція	130	2 883	2 115
Товари	140	53 858	88 968
Векселі одержані	150	----	----
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	8 015	8 682
первісна вартість	161	8 016	8 683
резерв сумнівних боргів	162	(1)	(1)
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	278	180
за виданими авансами	180	2 459	2 267
з нарахованих доходів	190	437	630
із внутрішніх розрахунків	200	----	----
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	34 244	36 430
Поточні фінансові інвестиції	220	7 010	8 062
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	2 121 164	2 207 272
у т.ч. в касі	231	954 445	1 005 946
в іноземній валюті	240	46 231	66 600
Інші оборотні активи	250	6 905	8 975
Усього за розділом II	260	**2 310 167**	**2 465 860**
III. Витрати майбутніх періодів	270	1 431	916
Баланс	280	**4 482 345**	**4 663 166**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
А	Б	1	2
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	359 255	359 255
Пайовий капітал	310	----	----
Додатковий вкладений капітал	320	----	----
Інший додатковий капітал	330	1 635 227	1 640 378
Резервний капітал	340	----	----
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	140 882	182 889
Неоплачений капітал	360	----	----
Вилучений капітал	370	(157)	(2 366)
Усього за розділом I	*380*	***2 135 207***	***2 160 156***
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	41 691	52 633
Інші забезпечення	410	----	----
Цільове фінансування	420	33	22
Усього за розділом II	*430*	***41 724***	***52 655***
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	----	----
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	----	----
Відстрочені податкові зобов'язання	460	----	----
Інші довгострокові зобов'язання	470	----	----
Усього за розділом III	*480*	*0*	*0*
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	13 847	----
Поточна заборгованість за короткостроковими зобов'язаннями	510	----	----
Векселі видані	520	----	----
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	95 370	169 582
Поточні зобов'язання за розрахунками			
з одержаних авансів	540	12 419	18 686
з бюджетом	550	54 231	38 913
з позабюджетних платежів	560	----	----
зі страхування	570	34 353	30 809
з оплати праці	580	81 638	73 150
з учасниками	590	----	----
із внутрішніх розрахунків	600	----	----
Інші поточні зобов'язання	610	1 908 576	1 999 233
Усього за розділом IV	*620*	***2 200 434***	***2 330 373***
V. Доходи майбутніх періодів	630	104 980	99 982
БАЛАНС	*640*	***4 482 345***	***4 663 166***
		Ok	Ok

Керівник Є І Заяць

Головний бухгалтер О В Джафаров

14 лютого 2011р

Сердюк М
323-21-10

Додаток до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 3 "Звіт про фінансові результати"

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	
за ЄДРПОУ	21560045
за КОАТУУ	8039100000
за СПОДУ	1944
за КОПФГ	
за КВЕД	64.11.0

УДППЗ "Укрпошта"
Територія **м.Київ вул.Хрещатик, 22**
Орган державного управління **Міністерство транспорту та зв'язку України**
Організаційно-правова форма господарювання **Державна**
Вид економічної діяльності
Одиниця виміру **тис.грн.**

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

за 2010 рік (січень-грудень)

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
А	Б	1	2
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	125 416 835	111 870 167
Податок на додану вартість	015	(337 881)	(310 745)
Акцизний збір	020	----	----
Податок на рекламу, збір до Пенсійного фонду	025	(8 089)	(7 864)
Інші вирахування з доходу	030	(121 430 104)	(108 147 450)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	*3 640 761*	*3 404 108*
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(3 329 888)	(3 170 059)
Валовий: *прибуток*	050	*310 873*	*234 049*
збиток	055	*0*	*0*
Інші операційні доходи	060	1 483 208	1 302 585
Адміністративні витрати	070	(122 941)	(126 446)
Витрати на збут	080	(138 293)	(131 767)
Інші операційні витрати	090	(1 467 887)	(1 209 069)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	100	*64 960*	*69 352*
збиток	105	*0*	*0*
Доходи від участі в капіталі	110	----	----
Інші фінансові доходи	120	----	----
Інші доходи	130	1 075	587
Фінансові витрати	140	(350)	(2 956)
Втрати від участі в капіталі	150	----	----
Інші витрати	160	(224)	(200)
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	170	*65 461*	*66 783*
збиток	175	*0*	*0*
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	(33 287)	(34 868)
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	185		
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	190	*32 174*	*31 915*
збиток	195	*0*	*0*
Надзвичайні: доходи	200	----	3
витрати	205	----	(60)
Податки з надзвичайного прибутку	210	----	----
Чистий: *прибуток*	220	*32 174*	*31 858*
збиток	225	*0*	*0*

Додаток до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 3 "Звіт про фінансові результати"

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	
за ЄДРПОУ	21560045
за КОАТУУ	8039100000
за СПОДУ	1944
за КОПФГ	
за КВЕД	64.11.0

УДППЗ "Укрпошта"
Територія **м.Київ вул.Хрещатик, 22**
Орган державного управління **Міністерство транспорту та зв'язку України**
Організаційно-правова форма господарювання **Державна**
Вид економічної діяльності
Одиниця виміру **тис.грн.**

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

за 2010 рік (січень-грудень)

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
А	Б	1	2
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	125 416 835	111 870 167
Податок на додану вартість	015	(337 881)	(310 745)
Акцизний збір	020	----	----
Податок на рекламу, збір до Пенсійного фонду	025	(8 089)	(7 864)
Інші вирахування з доходу	030	(121 430 104)	(108 147 450)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	*3 640 761*	*3 404 108*
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(3 329 888)	(3 170 059)
Валовий: *прибуток*	050	*310 873*	*234 049*
збиток	055	*0*	*0*
Інші операційні доходи	060	1 483 208	1 302 585
Адміністративні витрати	070	(122 941)	(126 446)
Витрати на збут	080	(138 293)	(131 757)
Інші операційні витрати	090	(1 467 887)	(1 209 069)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	100	*64 960*	*69 352*
збиток	105	*0*	*0*
Доходи від участі в капіталі	110	----	----
Інші фінансові доходи	120	----	----
Інші доходи	130	1 075	587
Фінансові витрати	140	(350)	(2 956)
Втрати від участі в капіталі	150	----	----
Інші витрати	160	(224)	(200)
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	170	*65 461*	*66 783*
збиток	175	*0*	*0*
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	(33 287)	(34 868)
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	185		
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	190	*32 174*	*31 915*
збиток	195	*0*	*0*
Надзвичайні: доходи	200	----	3
витрати	205	----	(60)
Податки з надзвичайного прибутку	210	----	----
Чистий: *прибуток*	220	*32 174*	*31 858*
збиток	225	*0*	*0*

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
А	Б	1	2
Матеріальні затрати	230	275 746	249 132
Витрати на оплату праці	240	1 865 339	1 734 631
Відрахування на соціальні заходи	250	673 327	619 560
Амортизація	260	108 027	106 053
Інші операційні витрати	270	433 249	422 525
Разом	*280*	3 355 688	3 131 901

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
А	Б	1	2
Середньорічна кількість простих акцій	300	----	----
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	----	----
Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	320	----	----
Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	330	----	----
Дивіденди на одну просту акцію	340	----	----

Керівник Є. І. Заяць

Головний бухгалтер О.В. Джафаров

11 лютого 2011р

Сердюк Н
323-21-10

Звіт лютий 09.02.15

Додаток до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2 "Баланс"

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	
за ЄДРПОУ	21560045
за КОАТУУ	8039100000
за КОПФГ	31
за СПОДУ	1944
за КВЕД	64.11.0

УДППЗ "Укрпошта"
Територія м.Київ вул.Хрещатик, 22
Організаційно-правова форма господарювання **Державна**
Орган державного управління **Міністерство інфраструктури України**
Вид економічної діяльності
Одиниця виміру: тис. грн.

Баланс (уточнений)

станом на 31 грудня 2011 року

Форма № 1 за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітн.періоду	На кінець звітн.періоду
А	Б	1	2
I. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	*010*	*11 788*	*12 923*
первісна вартість	011	38 049	42 036
накопичена амортизація	012	(26 261)	(29 113)
Незавершене будівництво	020	34 004	62 349
Основні засоби:			
залишкова вартість	*030*	*2 109 415*	*2 088 957*
первісна вартість	031	5 598 861	5 683 693
накопичена амортизація	032	(3 489 446)	(3 594 736)
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035	*0*	*0*
первісна вартість	036	1	1
накопичена амортизація	037	1	1
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	4 197	4 197
інші фінансові інвестиції	045	----	----
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	2 395	3 665
Інвестиційна нерухомість:			
справедлива (залишкова) вартість	055	16 275	16 069
первісна вартість	056	7 006	6 515
накопичена амортизація	057	3 338	3 192
Відстрочені податкові активи	060	17 402	----
Інші необоротні активи	070	53	53
Усього за розділом I	***080***	***2 195 529***	***2 188 213***
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	34 676	40 462
Поточні біологічні активи	110	----	----
Незавершене виробництво	*120*	3	----
Готова продукція	130	3 115	1 191
Товари	140	88 968	53 180
Векселі одержані	150	----	----
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	*8 682*	*18 596*
первісна вартість	161	8 683	18 618
резерв сумнівних боргів	*162*	(1)	(22)
Дебіторська заборгованість за розрахунками			
з бюджетом	170	187	284
за виданими авансами	180	2 949	5 116
з нарахованих доходів	190	630	385
із внутрішніх розрахунків	200	----	----
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	36 431	40 622
Поточні фінансові інвестиції	220	8 062	----
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	2 207 272	2 029 375
у т.ч. в касі	231	1 005 946	509 043
в іноземній валюті	240	66 600	46 683
Інші оборотні активи	250	8 980	7 044
Усього за розділом II	***260***	***2 466 555***	***2 242 938***
III. Витрати майбутніх періодів	270	916	3 097
Баланс	***280***	***4 663 000***	***4 434 249***

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
А	Б	1	2
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	359 255	359 255
Пайовий капітал	310	----	----
Додатковий вкладений капітал	320	----	----
Інший додатковий капітал	330	1 636 888	1 282 008
Резервний капітал	340	----	----
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	183 123	197 987
Неоплачений капітал	360	----	----
Вилучений капітал	370	----	----
Усього за розділом I	*380*	***2 179 266***	***1 839 250***
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	52 633	41 313
Інші забезпечення	410	----	----
Цільове фінансування	420	38	26
Усього за розділом II	*430*	***52 671***	***41 339***
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	----	----
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	----	----
Відстрочені податкові зобов'язання	460	----	329 271
Інші довгострокові зобов'язання	470	----	----
Усього за розділом III	*480*	***0***	***329 271***
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	----	----
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	----	----
Векселі видані	520	----	----
Кредиторська забогованість за товари, роботи, послуги:	530	169 844	131 234
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	18 686	22 755
з бюджетом	550	39 353	32 385
з позабюджетних платежів	560	----	----
зі страхування	570	30 809	35 357
з оплати праці	580	73 150	78 507
з учасниками	590	----	----
із внутрішніх розрахунків	600	----	----
Інші поточні зобов'язання	610	1 999 239	1 814 962
Усього за розділом IV	*620*	***2 331 081***	***2 115 200***
V. Доходи майбутніх періодів	630	99 982	109 188
БАЛАНС	*640*	***4 663 000***	***4 434 248***

В.о. генерального директора І.В. Ткачук

Головний бухгалтер О.В. Джафаров

25 лютого 2015р.

Романяк Н.
279-91-21

Відділ аудита 04.02.15

Додаток до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 3 "Звіт про фінансові результати"

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	
за ЄДРПОУ	21560045
за КОАТУУ	8039100000
за СПОДУ	1944
за КОПФГ	
за КВЕД	64.11.0

УДППЗ "Укрпошта"
Територія **м.Київ вул.Хрещатик, 22**
Орган державного управління: **Міністерство інфраструктури України**
Організаційно-правова форма господарювання **Державна**
Вид економічної діяльності
Одиниця виміру: **тис.грн.**

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (УТОЧНЕНИЙ)

за 2011 рік (січень - грудень)

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
А	Б	1	2
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	133 462 700	125 416 835
Податок на додану вартість	015	(337 258)	(337 881)
Акцизний збір	020	----	----
Збір до Пенсійного фонду	025	(3 647)	(8 089)
Інші вирахування з доходу	030	(129 432 748)	(121 430 104)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	3 589 047	3 640 761
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(3 435 099)	(3 329 903)
Валовий: прибуток	050	253 948	310 858
збиток	055	----	----
Інші операційні доходи	060	1 692 481	1 483 208
Адміністративні витрати	070	(126 776)	(122 941)
Витрати на збут	080	(131 287)	(138 293)
Інші операційні витрати	090	(1 664 029)	(1 467 880)
Фінансові результати від операційної діяльності: прибуток	100	24 337	64 952
збиток	105	----	----
Доходи від участі в капіталі	110		
Інші фінансові доходи	120		
Інші доходи	130	3 971	1 075
Фінансові витрати	140	----	(350)
Втрати від участі в капіталі	150		
Інші витрати	160	(21)	(224)
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування: прибуток	170	28 287	65 453
збиток	175	----	----
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	(16 086)	(33 287)
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	185		
Фінансові результати від звичайної діяльності: прибуток	190	12 201	32 166
збиток	195	----	----
Надзвичайні: доходи	200	----	----
витрати	205	----	----
Податки з надзвичайного прибутку	210	----	----
Чистий: прибуток	220	12 201	32 166
збиток	225	----	----

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
А	Б	1	2
Матеріальні затрати	230	323 167	275 746
Витрати на оплату праці	240	1 990 659	1 865 339
Відрахування на соціальні заходи	250	707 883	673 327
Амортизація	260	111 354	108 027
Інші операційні витрати	270	439 403	433 257
Разом	*280*	3 572 486	3 355 696

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
А	Б	1	2
Середньорічна кількість простих акцій	300	----	----
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	----	----
Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	320	----	----
Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	330	----	----
Дивіденди на одну просту акцію	340	----	----

В.о. генерального директора І.В. Ткачук

Головний бухгалтер О.В. Джафаров

09 лютого 2015р.

Романяк Н.
279-91-21

Додаток до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2 "Баланс"

Зміни мають-
ся

		КОДИ
	Дата (рік, місяць, число)	
УДППЗ "Укрпошта"	за ЄДРПОУ	21560045
Територія	за КОАТУУ	8039100000
Організаційно-правова форма господарювання **Державна**	за КОПФГ	140
Орган державного управління **Міністерство транспорту та зв'язку України**	за СПОДУ	1944
Вид економічної діяльності	за КВЕД	53.10
Середня кількість працівників **95 409 чол**		
Одиниця виміру: тис. грн.		
Адреса: м.Київ вул.Хрещатик, 22		
Складено:		
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку		V
за міжнародними стандартами фінансової звітності		

Баланс (уточнений)

станом на 31 грудня 2012 року

Форма № 1 за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітн.періоду	На кінець звітн.періоду
А	Б	1	2
I. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	*010*	*12 923*	*15 070*
первісна вартість	011	42 036	46 468
накопичена амортизація	012	(29 113)	(31 398)
Незавершені капітальні інвестиції	020	62 349	110 028
Основні засоби:			
залишкова вартість	*030*	*2 088 957*	*2 165 387*
первісна вартість	031	5 683 693	5 863 319
накопичена амортизація	032	(3 594 736)	(3 697 932)
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035	*0*	*0*
первісна вартість	036	1	1
накопичена амортизація	037	1	1
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	4 197	4 197
інші фінансові інвестиції	045	---	---
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	3 665	6 013
Інвестиційна нерухомість:			
справедлива (залишкова) вартість	055	16 069	16 845
первісна вартість	056	6 515	7 805
накопичена амортизація	057	3 162	4 208
Відстрочені податкові активи	060	---	---
Інші необоротні активи	070	53	53
Усього за розділом I	***080***	***2 188 213***	***2 317 593***
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	40 462	67 046
Поточні біологічні активи	110	---	---
Незавершене виробництво	120	---	---
Готова продукція	130	1 191	7 669
Товари	140	53 180	71 601
Векселі одержані	150	---	---
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	*18 596*	*95 669*
первісна вартість	161	18 618	95 676
резерв сумнівних боргів	162	(22)	(7)
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	170	284	3 603
за виданими авансами	180	5 116	5 651
з нарахованих доходів	190	385	3 544
із внутрішніх розрахунків	200	---	---
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	40 622	48 016
Поточні фінансові інвестиції	220	---	---
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	2 029 375	2 005 705
у т.ч. в касі	231	509 043	138 591
в іноземній валюті	240	46 683	28 322
Інші оборотні активи	250	7 044	5 873
Усього за розділом II	***260***	***2 242 938***	***2 342 699***
III. Витрати майбутніх періодів	270	3 097	3 652
Баланс	***280***	***4 434 248***	***4 663 944***

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
А	Б	1	2
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	359 255	359 255
Пайовий капітал	310	----	----
Додатковий вкладений капітал	320	----	----
Інший додатковий капітал	330	1 282 008	1 314 589
Резервний капітал	340	----	----
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	197 987	237 157
Неоплачений капітал	360	----	----
Вилучений капітал	370	----	----
Усього за розділом I	***380***	***1 839 250***	***1 911 001***
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	41 313	43 226
Інші забезпечення	410	----	----
Цільове фінансування	420	26	53
Усього за розділом II	***430***	***41 339***	***43 279***
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	----	----
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	----	----
Відстрочені податкові зобов'язання	460	329 271	295 795
Інші довгострокові зобов'язання	470	----	----
Усього за розділом III	***480***	***329 271***	***295 795***
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	----	----
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	----	----
Векселі видані	520	----	----
Кредиторська забогованість за товари, роботи, послуги:	530	131 234	254 307
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	22 755	20 078
з бюджетом	550	32 385	26 439
з позабюджетних платежів	560	----	----
зі страхування	570	35 357	36 338
з оплати праці	580	78 507	84 704
з учасниками	590	----	----
із внутрішніх розрахунків	600	----	----
Інші поточні зобов'язання	610	1 814 962	1 891 054
Усього за розділом IV	***620***	***2 115 200***	***2 312 920***
V. Доходи майбутніх періодів	630	109 188	100 949
БАЛАНС	***640***	***4 434 248***	***4 663 944***

В.о. генерального директора І.В. Ткачук

Головний бухгалтер О.В. Джафаров

09 лютого 2015 р.

Романяк Н.
279-81-21

Додаток до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 3 "Звіт про фінансові результати"

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	
за ЄДРПОУ	21560045
за КОАТУУ	8039100000
за СПОДУ	1944
за КОПФГ	140
за КВЕД	53.10
	V

УДППЗ "Укрпошта"
Територія **м.Київ вул.Хрещатик, 22**
Орган державного управління **Міністерство транспорту та зв'язку України**
Організаційно-правова форма господарювання **Державна**
Вид економічної діяльності
Складено:
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності
Одиниця виміру: **тис.грн.**

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (УТОЧНЕНИЙ)

за 2012 рік (січень - грудень)

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
А	Б	1	2
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	141 774 020	133 462 700
Податок на додану вартість	015	(302 085)	(337 258)
Акцизний збір	020	----	----
Збір до Пенсійного фонду	025	(2 084)	(3 647)
Інші вирахування з доходу	030	(137 557 983)	(129 432 748)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	3 911 868	3 689 047
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(3 581 549)	(3 435 099)
Валовий: *прибуток*	050	330 319	253 948
збиток	055	0	0
Інші операційні доходи	060	106 873	1 692 481
Адміністративні витрати	070	(135 220)	(126 776)
Витрати на збут	080	(140 789)	(131 287)
Інші операційні витрати	090	(93 686)	(1 664 029)
Фінансові результати від операційної діяльності: *прибуток*	100	67 497	24 337
збиток	105	0	0
Доходи від участі в капіталі	110	----	----
Інші фінансові доходи	120	----	----
Інші доходи	130	1 274	3 971
Фінансові витрати	140	----	----
Втрати від участі в капіталі	150	----	----
Інші витрати	160	(2 122)	(21)
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування: *прибуток*	170	66 649	28 287
збиток	175	0	0
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	(37 940)	(16 086)
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	185	----	0
Фінансові результати від звичайної діяльності: *прибуток*	190	28 709	12 201
збиток	195	0	0
Надзвичайні: доходи	200	----	----
витрати	205	----	----
Податки з надзвичайного прибутку	210	----	----
Чистий: *прибуток*	220	28 709	12 201
збиток	225	0	0

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
А	Б	1	2
Матеріальні затрати	230	352 463	323 187
Витрати на оплату праці	240	2 088 996	1 990 659
Відрахування на соціальні заходи	250	753 094	707 883
Амортизація	260	127 874	111 354
Інші операційні витрати	270	474 611	439 403
Разом	*280*	3 797 036	3 572 486

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
А	Б	1	2
Середньорічна кількість простих акцій	300	----	----
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	----	----
Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	320	----	----
Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	330	----	----
Дивіденди на одну просту акцію	340	----	----

В.о. генерального директора І.В. Ткачук

Головний бухгалтер О.В. Джафаров

09 лютого 2015 р.

Романяк Н.
279-91-21

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку
1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Звіт аудит. 09.02.15

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	
за ЄДРПОУ	21560045
за КОАТУУ	8039100000
за КОПФГ	140
за КВЕД	53.10

Підприємство **УДППЗ "Укрпошта"**
Територія
Організаційно-правова форма господарювання **Державна**
Вид економічної діяльності
Середня кількість працівників **91140 чол.**
Адреса, телефон: м.Київ вул.Хрещатик, 22, (044) 323-20-20
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового значення
Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

Баланс (Звіт про фінансовий стан) (уточнений)

на 31 грудня 2013 р.

Форма № 1 за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	15 065	56 998
первісна вартість	1001	46 417	93 344
накопичена амортизація	1002	(31 352)	(36 346)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	109 555	129 377
Основні засоби	1010	2 165 227	2 172 491
первісна вартість	1011	5 863 029	5 978 448
знос	1012	(3 697 802)	(3 805 967)
Інвестиційна нерухомість	1015	16 845	16 937
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	7 805	11 298
знос інвестиційної нерухомості	1017	(4 208)	(7 610)
Довгострокові біологічні активи	1020	----	----
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	1	1
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	(1)	(1)
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	----	----
інші фінансові інвестиції	1035	3 774	1 612
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	4 153	4 042
Відстрочені податкові активи	1045	----	----
Інші необоротні активи	1090	53	----
Усього за розділом I	**1095**	**2 314 672**	**2 384 447**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	140 699	167 905
Виробничі запаси	1101	61 429	93 571
Незавершене виробництво	1102	----	8
Готова продукція	1103	7 669	8 848
Товари	1104	71 601	65 478
Поточні біологічні активи	1110	----	----
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	95 617	124 779
первісна вартість		95 624	24 780
накопичена амортизація		(7)	(1)
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	6 016	38 675
з бюджетом	1135	5 830	8 427
у тому числі з податку на прибуток	1136	2 822	5 322
з нарахованих доходів	1140	3 544	1 061
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	48 349	50 150
первісна вартість		48 353	50 152
резерв сумнівних боргів		(4)	(2)
Поточні фінансові інвестиції	1160	----	----
Гроші та їх еквіваленти:	1165	2 034 027	2 837 362
готівка	1166	140 379	116 656
рахунки в банках	1167	1 893 648	2 720 706
Витрати майбутніх періодів	1170	----	----
Інші оборотні активи	1190	2 497	7 165
Усього за розділом II	**1195**	**2 336 579**	**3 235 524**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	----	----
Баланс	**1300**	**4 651 251**	**5 619 971**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
А	Б	1	2
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	359 255	359 255
Капітал у дооцінках	1405	1 478 035	1 447 488
Додатковий капітал	1410	22 503	25 272
Резервний капітал	1415	116 012	145 103
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	217 884	224 132
Неоплачений капітал	1425	----	----
Вилучений капітал	1430	----	----
Усього за розділом I	***1 495***	***2 193 689***	***2 201 250***
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	3 962	17 212
Довгострокові кредити банків	1510	----	----
Інші довгострокові зобов'язання	1515	----	----
Довгострокові забезпечення	1520	----	----
Цільове фінансування	1525	53	----
Усього за розділом II	***1 595***	***4 015***	***17 212***
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	----	----
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	----	----
товари, роботи, послуги	1615	254 809	121 883
розрахунки з бюджетом	1620	26 712	18 525
у тому числі з податку на прибуток	1621	----	----
розрахунками зі страхування	1625	36 333	34 078
розрахунками з оплати праці	1630	84 712	85 867
одержаними авансами	1635	117 655	155 660
Поточні забезпечення	1660	43 226	34 444
Доходи майбутніх періодів	1665	----	----
Інші поточні зобов'язання	1690	1 890 100	2 951 052
Усього за розділом III	***1 695***	**2 453 547**	***3 401 509***
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утриманими для продажу, та групами вибуття	1700	----	----
БАЛАНС	***1 900***	***4 651 251***	***5 619 971***

В.о. генерального директора І.В. Ткачук

Головний бухгалтер О.В. Джафаров

09 лютого 2015 р.

Романяк Н.
279-91-21

Звіт ліквід. 09.02.15

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	
за ЄДРПОУ	21560045

Підприємство **УДППЗ "Укрпошта"**

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (уточнений)

за 2013 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 971 014	3 911 816
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3 645 787)	(3 584 033)
Валовий: *прибуток*	2090	325 227	327 783
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	109 489	106 873
Адміністративні витрати	2130	(140 481)	(136 261)
Витрати на збут	2150	(148 237)	(140 790)
Інші операційні витрати	2180	(93 226)	(94 126)
Фінансовий результат від операційної діяльності: *прибуток*	2190	52 772	63 479
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200	----	----
Інші фінансові доходи	2220	389	470
Інші доходи	2240	3 839	1 276
Фінансові витрати	2250	----	(1 846)
Втрати від участі в капіталі	2255	----	----
Інші витрати	2270	(38)	(2 122)
Фінансовий результати до оподаткування: *прибуток*	2290	56 962	61 257
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(29 718)	(36 626)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	27 244	24 631
збиток	2355	----	----

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	----	----
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	----	----
Накопичені курсові різниці	2410	----	----
Частка іншого сукупного доходу від асоційованих та спільних підприємств	2415	----	----
Інший сукупний дохід	2445	----	----
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	----
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	----	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	----
Сукупний дохід (сума рядків 2350,2355 та 2460)	2465	27 244	24 631

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	405 811	354 988
Витрати на оплату праці	2505	2 121 302	2 088 996
Відрахування на соціальні заходи	2510	770 682	753 094
Амортизація	2515	137 957	127 874
Інші операційні витрати	2520	471 515	488 660
Разом	2550	3 907 267	3 813 612

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	----	----
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	----	----
Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	2610	----	----
Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	2615	----	----
Дивіденди на одну просту акцію	2650	----	----

В.о. генерального директора І.В. Ткачук

Головний бухгалтер О.В. Джафаров

19 лютого 2015 р.

Романяк Н.
279-91-21

02.05.15

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку
1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	
за ЄДРПОУ	21560045
за КОАТУУ	8039100000
за КОПФГ	140
за КВЕД	53.10

Підприємство **УДППЗ "Укрпошта"**
Територія
Організаційно-правова форма господарювання **Державна**
Вид економічної діяльності
Середня кількість працівників 85487 чол.
Адреса, телефон: м.Київ вул.Хрещатик, 22, (044) 323-20-20
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового значення
Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2014 р.

Форма № 1 за ДКУД: 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	56 998	49 349
первісна вартість	1001	93 344	89 842
накопичена амортизація	1002	(36 346)	(40 493)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	129 377	145 561
Основні засоби	1010	2 172 481	1 818 763
первісна вартість	1011	5 978 448	5 279 502
знос	1012	(3 805 967)	(3 460 739)
Інвестиційна нерухомість	1015	16 937	6 928
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	11 298	7 805
знос інвестиційної нерухомості	1017	(7 610)	(6 307)
Довгострокові біологічні активи	1020	----	----
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	1	1
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	(1)	(1)
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	----	----
інші фінансові інвестиції	1035	4 612	4 000
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	4 042	3 659
Відстрочені податкові активи	1045	----	----
Інші необоротні активи	1090	----	----
Необоротні активи, які знаходяться на тимчасово окупованій території та території проведення антитерористичної операції		----	383 068
Усього за розділом I	**1095**	**2 384 447**	**2 391 328**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	167 905	136 749
Виробничі запаси	1101	93 571	90 280
Незавершене виробництво	1102	8	----
Готова продукція	1103	8 848	8 880
Товари	1104	65 478	37 589
Поточні біологічні активи	1110	----	----
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	124 779	197 359
первісна вартість		124 780	197 364
накопичена амортизація		(1)	(5)
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	38 675	13 426
з бюджетом	1135	8 427	8 855
у тому числі з податку на прибуток	1136	5 322	6 044
з нарахованих доходів	1140	1 061	494
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	50 150	42 761
первісна вартість		50 152	42 767
резерв сумнівних боргів		(2)	(6)
Поточні фінансові інвестиції	1160	----	----
Гроші та їх еквіваленти:	1165	2 837 362	2 021 071
готівка	1166	116 656	1 212 630
рахунки в банках	1167	2 720 706	808 441
Витрати майбутніх періодів	1170	----	----
Інші оборотні активи	1190	7 165	1 646
Оборотні активи, які знаходяться на тимчасово окупованій території та території проведення антитерористичної операції		----	189 756
Усього за розділом II	**1195**	**3 235 524**	**2 612 117**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	----	----
Баланс	**1300**	**5 619 971**	**5 003 445**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	359 255	359 255
Капітал у дооцінках	1405	1 447 488	1 423 918
Додатковий капітал	1410	25 272	25 947
Резервний капітал	1415	145 103	145 103
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	224 132	236 093
Неоплачений капітал	1425	----	----
Вилучений капітал	1430	----	----
Усього за розділом I	***1 495***	***2 201 250***	***2 190 316***
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	17 212	18 231
Довгострокові кредити банків	1510	----	134 033
Інші довгострокові зобов'язання	1515	----	----
Довгострокові забезпечення	1520	----	----
Цільове фінансування	1525	----	----
Усього за розділом II	***1 595***	***17 212***	***152 264***
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	----	----
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	----	----
товари, роботи, послуги	1615	121 883	125 393
розрахунки з бюджетом	1620	18 525	24 327
у тому числі з податку на прибуток	1621	----	----
розрахунками зі страхування	1625	34 078	35 473
розрахунками з оплати праці	1630	85 867	80 352
одержаними авансами	1635	155 660	118 527
Поточні забезпечення	1660	34 444	53 673
Доходи майбутніх періодів	1665	----	----
Інші поточні зобов'язання	1690	2 951 052	2 223 120
Усього за розділом III	***1 695***	**3 401 509**	***2 660 865***
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утриманими для продажу, та групами вибуття	1700	----	----
БАЛАНС	***1 900***	***5 619 971***	***5 003 445***

В.о. генерального директора І.В. Ткачук

Головний бухгалтер О.В. Джафаров

12 березня 2015 р.

Романяк Н.
279-91-21

02.03.15

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	
за ЄДРПОУ	21560045

Підприємство **УДППЗ "Укрпошта"**

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2014 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 697 306	3 971 014
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3 433 868)	(3 645 787)
Валовий: *прибуток*	2090	263 438	325 227
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	237 060	109 489
Адміністративні витрати	2130	(129 834)	(140 481)
Витрати на збут	2150	(126 710)	(148 237)
Інші операційні витрати	2180	(224 315)	(93 226)
Фінансовий результат від операційної діяльності: *прибуток*	2190	19 639	52 772
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200	----	----
Інші фінансові доходи	2220	1 515	389
Інші доходи	2240	6 186	3 839
Фінансові витрати	2250	9 809	0
Втрати від участі в капіталі	2255	----	----
Інші витрати	2270	(2 328)	(38)
Фінансовий результати до оподаткування: *прибуток*	2290	15 203	56 962
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(19 353)	(29 718)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	----	27 244
збиток	2355	4 150	----

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	----	----
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	----	----
Накопичені курсові різниці	2410	----	----
Частка іншого сукупного доходу від асоційованих та спільних підприємств	2415	----	----
Інший сукупний дохід	2445	----	----
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	----
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	----	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	----
Сукупний дохід (сума рядків 2350,2355 та 2460)	2465	(4 150)	27 244

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	391 200	405 811
Витрати на оплату праці	2505	1 941 323	2 121 302
Відрахування на соціальні заходи	2510	706 456	770 682
Амортизація	2515	133 092	137 957
Інші операційні витрати	2520	641 511	471 515
Разом	2550	3 813 582	3 907 267

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	----	----
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	----	----
Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	2610	----	----
Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	2615	----	----
Дивіденди на одну просту акцію	2650	----	----

В.о. генерального директора І.В. Ткачук

Головний бухгалтер О.В. Джафаров

02 березня 2015 р.

Романяк Н.
279-91-21

ДЕРЖСТАТ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
СТАТИСТИКИ у м. Києві

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку
1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	
за ЄДРПОУ	21560045
за КОАТУУ	8039100000
за КОПФГ	140
за КВЕД	53.10

Підприємство **Укрпошта"**
Територія
Організаційно-правова форма господарювання **Державна**
Вид економічної діяльності
Середня кількість працівників **75762 чол.**
Адреса, телефон: м.Київ вул.Хрещатик, 22, (044) 323-20-20
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового значення
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2015 р.

Форма № 1 за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	49 350	97 417
первісна вартість	1001	89 921	141 992
накопичена амортизація	1002	(40 571)	(44 575)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	144 249	123 217
Основні засоби	1010	1 818 791	1 822 675
первісна вартість	1011	5 279 519	5 368 777
знос	1012	(3 460 728)	(3 546 102)
Інвестиційна нерухомість	1015	6 928	10 675
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	7 805	14 145
знос інвестиційної нерухомості	1017	(6 307)	(8 930)
Довгострокові біологічні активи	1020	—	—
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	1	—
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	(1)	—
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	—	—
інші фінансові інвестиції	1035	4 000	3 162
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	3 591	4 263
Відстрочені податкові активи	1045	—	—
Інші необоротні активи	1090	—	—
Необоротні активи, які знаходяться на тимчасово окупованій території		383 068	384 048
Усього за розділом I	**1095**	**2 389 977**	**2 425 457**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	135 974	130 624
Виробничі запаси	1101	89 505	83 605
Незавершене виробництво	1102	—	4
Готова продукція	1103	8 880	8 767
Товари	1104	37 589	38 248
Поточні біологічні активи	1110	—	—
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	197 575	227 226
первісна вартість		197 580	227 233
накопичена амортизація		(5)	(6)
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	12 751	18 707
з бюджетом	1135	9 729	9 436
у тому числі з податку на прибуток	1136	6 918	8 333
з нарахованих доходів	1140	582	3 986
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	42 648	146 570
первісна вартість		42 654	146 580
резерв сумнівних боргів		(6)	(10)
Поточні фінансові інвестиції	1160	—	—
Гроші та їх еквіваленти	1165	2 021 071	1 129 127
готівка	1166	1 212 630	216 187
рахунки в банках	1167	808 441	912 926
Витрати майбутніх періодів	1170	—	—
Інші оборотні активи	1190	1 615	6 145
Оборотні активи, які знаходяться на тимчасово окупованій території		190 471	189 456
Усього за розділом II	**1195**	**2 612 417**	**1 861 277**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	—	—
Баланс	**1300**	**5 002 394**	**4 286 734**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	359 255	359 255
Капітал у дооцінках	1405	1 423 899	1 400 168
Додатковий капітал	1410	25 949	53 998
Резервний капітал	1415	145 103	160 515
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	232 108	273 252
Неоплачений капітал	1425	----	----
Вилучений капітал	1430	----	----
Усього за розділом I	*1 495*	*2 186 314*	*2 247 188*
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	19 710	31 744
Довгострокові кредити банків	1510	134 033	192 198
Інші довгострокові зобов'язання	1515	----	----
Довгострокові забезпечення	1520	----	----
Цільове фінансування	1525	----	----
Усього за розділом II	*1 595*	*153 743*	*223 942*
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	----	----
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	----	11 808
товари, роботи, послуги	1615	126 335	130 452
розрахунки з бюджетом	1620	24 682	25 923
у тому числі з податку на прибуток	1621	----	----
розрахунками зі страхування	1625	34 683	42 343
розрахунками з оплати праці	1630	80 352	87 640
одержаними авансами	1635	118 237	182 025
Поточні забезпечення	1660	53 673	97 921
Доходи майбутніх періодів	1665	----	----
Інші поточні зобов'язання	1690	2 224 375	1 237 492
Усього за розділом III	*1 695*	**2 662 337**	*1 815 604*
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утриманими для продажу, та групами вибуття	1700	----	----
БАЛАНС	*1 900*	*5 002 394*	*4 286 734*

Керівник І.В. Ткачук

Головний бухгалтер О.В. Джафаров

24 лютого 2016 р.

Романюк Н.
279-91-21

ДЕРЖСТАТ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
СТАТИСТИКИ у м. Києві
25. 02 2016 р. №16

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	
за ЄДРПОУ	21560045

Підприємство УДППЗ "Укрпошта"

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2015 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 902 454	3 697 306
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3 619 626)	(3 433 868)
Валовий: *прибуток*	2090	282 828	263 438
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	448 352	237 060
Адміністративні витрати	2130	(138 948)	(129 834)
Витрати на збут	2150	(133 357)	(125 710)
Інші операційні витрати	2180	(414 796)	(224 315)
Фінансовий результат від операційної діяльності: *прибуток*	2190	44 079	19 639
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200	----	----
Інші фінансові доходи	2220	189	1 515
Інші доходи	2240	29 184	6 186
Фінансові витрати	2250	(19 452)	(9 809)
Втрати від участі в капіталі	2255	----	----
Інші витрати	2270	(960)	(2 328)
Фінансовий результати до оподаткування: *прибуток*	2290	53 040	15 203
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(12 214)	(19 353)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	----	----
Чистий фінансовий результат: **прибуток**	2350	40 826	----
збиток	2355		4 150

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	(1 535)	2 155
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	----	----
Накопичені курсові різниці	2410	----	----
Частка іншого сукупного доходу від асоційованих та спільних підприємств	2415	----	----
Інший сукупний дохід	2445	28 483	1 049
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	26 947	3 204
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	35	16
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	26 982	3 220
Сукупний дохід (сума рядків 2350,2355 та 2460)	2465	67 808	(930)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	432 290	391 200
Витрати на оплату праці	2505	1 991 110	1 941 323
Відрахування на соціальні заходи	2510	739 317	706 456
Амортизація	2515	123 548	133 092
Інші операційні витрати	2520	936 813	641 511
Разом	2550	4 223 078	3 813 582

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	----	----
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	----	----
Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	2610	----	----
Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	2615	----	----
Дивіденди на одну просту акцію	2650	----	----

Керівник І.В. Ткачук

Головний бухгалтер О.В. Джафаров

24 лютого 2016 р.

Романюк Н.
279-91-21

ДЕРЖСТАТ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
СТАТИСТИКИ у м. Києві
20 р. №8
28 ЛЮТ 2017

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку
1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	
за ЄДРПОУ	21560045
за КОАТУУ	8039100000
за КОПФГ	140
за КВЕД	53.10

Підприємство **УДППЗ "Укрпошта"**
Територія
Організаційно-правова форма господарювання **Державна**
Вид економічної діяльності
Середня кількість працівників **74623 чол.**
Адреса, телефон: м.Київ вул.Хрещатик, 22 (044) 323-20-20
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового значення
Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2016 р.

Форма № 1 за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	97 298	594 461
первісна вартість	1001	141 660	601 888
накопичена амортизація	1002	(44 362)	(7 427)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	123 304	221 832
Основні засоби	1010	1 822 498	7 150 567
первісна вартість	1011	5 367 350	7 399 860
знос	1012	(3 544 852)	(209 293)
Інвестиційна нерухомість	1015	10 675	28 841
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	14 145	----
знос інвестиційної нерухомості	1017	(8 930)	----
Довгострокові біологічні активи	1020	----	----
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	----	----
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	----	----
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	----	----
інші фінансові інвестиції	1035	3 162	5 497
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	4 196	1 347
Відстрочені податкові активи	1045	----	----
Інші необоротні активи	1090	----	----
Необоротні активи, які знаходяться на тимчасово окупованій території		364 190	352 314
Усього за розділом I	**1095**	***2 425 323***	***5 374 859***
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	130 419	136 093
Виробничі запаси	1101	83 626	92 116
Незавершене виробництво	1102	4	1
Готова продукція	1103	8 767	6 780
Товари	1104	38 022	39 193
Поточні біологічні активи	1110	----	----
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	227 295	296 555
первісна вартість		227 302	296 593
накопичена амортизація		(6)	(38)
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	16 693	18 709
з бюджетом	1135	23 556	15 402
у тому числі з податку на прибуток	1136	8 334	----
з нарахованих доходів	1140	3 966	4 456
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	145 439	69 547
первісна вартість		145 449	69 608
резерв сумнівних боргів		(10)	(61)
Поточні фінансові інвестиції	1160	----	----
Гроші та їх еквіваленти:	1165	1 114 884	1 659 414
готівка	1166	201 944	283 143
рахунки в банках	1167	912 926	1 276 258
Витрати майбутніх періодів	1170	----	----
Інші оборотні активи	1190	6 035	9 146
Оборотні активи, які знаходяться на тимчасово окупованій території		111 226	107 109
Усього за розділом II	**1195**	***1 781 534***	***2 218 431***
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	----	----
Баланс	**1300**	***4 206 857***	***10 593 290***

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	359 255	359 255
Капітал у дооцінках	1405	1 399 582	6 461 557
Додатковий капітал	1410	54 297	53 803
Резервний капітал	1415	160 515	160 515
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	274 016	130 282
Неоплачений капітал	1425	----	----
Вилучений капітал	1430	----	----
Усього за розділом I	***1 495***	***2 247 665***	***7 165 412***
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	31 744	1 054 353
Довгострокові кредити банків	1510	192 198	150 251
Інші довгострокові зобов'язання	1515	----	----
Довгострокові забезпечення	1520	----	----
Цільове фінансування	1525	----	----
Довгострокові зобов'язання і забезпечення філіалів, які знаходяться на тимчасово окупованій території		595	595
Усього за розділом II	***1 595***	***224 537***	***1 205 199***
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	----	----
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	11 808	80 872
товари, роботи, послуги	1615	128 444	155 320
розрахунки з бюджетом	1620	25 482	50 540
у тому числі з податку на прибуток	1621	----	10 081
розрахунками зі страхування	1625	39 424	29 518
розрахунками з оплати праці	1630	81 085	116 360
одержаними авансами	1635	174 562	177 675
Поточні забезпечення	1660	94 425	160 004
Доходи майбутніх періодів	1665	----	----
Інші поточні зобов'язання	1690	1 089 001	1 365 088
Поточні зобов'язання і забезпечення філіалів, які знаходяться на тимчасово окупованій території		90 424	87 302
Усього за розділом III	***1 695***	**1 734 655**	***2 222 679***
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утриманими для продажу, та групами вибуття	1700	----	----
БАЛАНС	***1 900***	***4 206 857***	***10 593 290***

Керівник О.Г. Чернявський

Головний бухгалтер Н.М. Сердюк

28 лютого 2017 р.

Тетеря
279-91-21

ДЕРЖСТАТ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
в м. Київ
20 р. №8

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	
за ЄДРПОУ	21560045

Підприємство **УДППЗ "Укрпошта"**

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2016 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4 483 659	3 902 454
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 190 939)	(3 619 626)
Валовий: *прибуток*	2090	292 720	282 828
збиток	2095	----	----
Інші операційні доходи	2120	272 243	448 352
Адміністративні витрати	2130	(207 794)	(138 948)
Витрати на збут	2150	(141 981)	(133 357)
Інші операційні витрати	2180	(269 768)	(414 796)
Фінансовий результат від операційної діяльності: *прибуток*	2190	0	44 079
збиток	2195	(54 580)	----
Дохід від участі в капіталі	2200	----	----
Інші фінансові доходи	2220	2 218	189
Інші доходи	2240	31 119	29 184
Фінансові витрати	2250	(24 958)	(19 452)
Втрати від участі в капіталі	2255	----	----
Інші витрати	2270	(141 805)	(960)
Фінансовий результати до оподаткування: *прибуток*	2290	----	53 040
збиток	2295	(188 006)	----
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	26 536	(12 214)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	----	----
Чистий фінансовий результат: **прибуток**	2350	----	40 826
збиток	2355	(161 470)	----

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	6 149 162	(1 536)
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	----	----
Накопичені курсові різниці	2410	----	----
Частка іншого сукупного доходу від асоційованих та спільних підприємств	2415	----	----
Інший сукупний дохід	2445	89	28 483
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	6 149 251	26 947
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	1 069 076	(35)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	5 080 175	26 982
Сукупний дохід (сума рядків 2350,2355 та 2460)	2465	4 918 705	67 808

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	482 598	432 290
Витрати на оплату праці	2505	2 487 682	1 991 110
Відрахування на соціальні заходи	2510	550 924	739 317
Амортизація	2515	336 932	123 548
Інші операційні витрати	2520	873 964	936 813
Разом	2550	4 732 100	4 223 078

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	----	----
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	----	----
Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	2610	----	----
Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	2615	----	----
Дивіденди на одну просту акцію	2650	----	----

Керівник О.Г. Чернявський

Головний бухгалтер Н.М. Сердюк

28 лютого 2017 р.

Тетеря
279-91-21

Публічне акціонерне товариство "Укрпошта"
Баланс (Звіт про фінансовий стан)
Усі суми наведені у тисячах гривень

Підприємство: **ПАТ "Укрпошта"**
Територія: **Україна, м. Київ, Шевченківський р-н**
Організаційно-правова форма господарювання: **Державна акціонерна компанія (товариство)**
Вид економічної діяльності: **Діяльність національної пошти**
Середня кількість працівників: **73 373**
Адреса, телефон: **вул. Хрещатик 22, Київ**
Одиниця виміру: тис. грн., без десяткового знаку
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за Міжнародними стандартами фінансової звітності	v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

АКТИВ	Прим.	Код рядка	31 грудня 2016 р.	31 грудня 2017 р.
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи		1000	27 658	45 240
первісна вартість		1001	112 519	132 118
амортизація		1002	(84 861)	(86 878)
Незавершені капітальні інвестиції	6	1005	154 469	307 680
Основні засоби	6	1010	3 160 759	3 163 663
первісна вартість		1011	4 210 579	4 425 264
знос		1012	(1 049 820)	(1 261 601)
Інвестиційна нерухомість		1015	11 685	14 514
первісна вартість		1016	-	-
знос		1017	-	-
Інші фінансові інвестиції		1035	5 497	12 399
Довгострокова дебіторська заборгованість		1040	1 347	522
Відстрочені податкові активи		1045	-	-
Необоротні активи на окупованих територіях	7	1091	812 789	812 789
Резерв під знецінення необоротних активів на окупованих територіях	7	1092	(812 789)	(812 789)
Усього за розділом I		**1095**	**3 361 415**	**3 544 018**
II. Оборотні активи				
Запаси	7	1100	138 093	235 736
виробничі запаси		1101	92 119	136 213
незавершене виробництво		1102	1	-
готова продукція		1103	6 780	7 724
товари		1104	39 193	91 799
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	8	1125	725 239	880 717
первісна вартість		1125.1	733 603	889 044
резерв під знецінення		1125.2	(8 364)	(8 327)
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	8	1130	18 709	24 900
з бюджетом		1135	15 402	15 791
у тому числі з податку на прибуток		1136	-	-
з нарахованих доходів		1140	4 457	3 732
Інша поточна дебіторська заборгованість	8	1155	65 026	120 357
первісна вартість		1155.1	65 087	120 357
резерв під знецінення		1155.2	(61)	-
Грошові кошти та їх еквіваленти		1165	1 559 413	2 982 647
Готівка		1166	283 143	374 635
Поточні рахунки у банку		1167	1 276 258	2 608 007
Грошові кошти в дорозі			12	5
Інші оборотні активи		1190	10 877	18 947
Оборотні активи на окупованих територіях		1191	110 240	110 240
Резерв під знецінення оборотних активів на окупованих територіях		1192	(110 240)	(110 240)
Усього за розділом II		**1195**	**2 537 216**	**4 282 827**
Баланс		**1300**	**5 898 631**	**7 826 845**

Баланс (Звіт про фінансовий стан) (продовження)

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

ПАСИВ	Прим.	Код рядка	31 грудня 2016 р.	31 грудня 2017 р.
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	11	1400	328 778	6 518 597
Нерозподілений прибуток		1420	2 547 670	(3 844 966)
Усього за розділом I		**1495**	**2 876 448**	**2 673 631**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання		1500	260 783	209 808
Довгострокові кредити банків		1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання		1515	-	27 250
Усього за розділом II		**1595**	**260 783**	**237 058**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків		1600	290 973	303 122
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	13	1610	-	38 189
товари, роботи, послуги		1615	238 145	514 497
розрахунками з бюджетом		1620	105 135	60 008
у тому числі з податку на прибуток		1621	10 081	35
розрахунками зі страхування		1625	29 518	38 906
розрахунками з оплати праці		1630	116 360	137 355
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами		1635	31 483	26 626
Нарахування та інші забезпечення	14	1660	160 004	222 557
Доходи майбутніх періодів		1665	212 514	255 681
Інші поточні зобов'язання	15	1690	1 341 615	3 083 562
Поточні зобов'язання на окупованих територіях		1691	235 653	235 653
Усього за розділом II		**1695**	**2 761 400**	**4 916 156**
БАЛАНС		**1900**	**5 898 631**	**7 826 845**

Затверджено до випуску та підписано

І. Смілянський
Генеральний директор

О. Чернявський
Перший заступник генерального директора з фінансових питань

Н. Сердюк
Головний бухгалтер

23 квітня 2018 року

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2017 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Прим.	Код рядка	За звітний період - 2017 рік	За попередній період попереднього року 2016 рік
1		2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	16	2000	5 484 044	4 606 593
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	17	2050	(5 243 970)	(4 114 781)
Валовий:				
Прибуток		2090	240 074	491 812
Збиток		2095	-	-
Інші операційні доходи	22	2120	179 919	122 384
Адміністративні витрати	19	2130	(364 374)	(203 684)
Витрати на збут	18	2150	(227 014)	(140 628)
Інші операційні витрати	20	2180	(92 537)	(90 549)
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
Прибуток		2190	-	179 335
Збиток		2195	(263 932)	-
Інші фінансові доходи		2220	36 902	26 332
Інші доходи		2240	8 097	5 383
Фінансові витрати	21	2250	(34 802)	(58 853)
Інші витрати		2270	(58)	(37 422)
Фінансовий результат до оподаткування:				
Прибуток		2290	-	114 775
Збиток		2295	(253 793)	-
(Витрати) дохід з податку на прибуток	23	2300	50 976	43 330
Чистий фінансовий результат:				
Прибуток		2350	-	158 105
Збиток		2355	(202 817)	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Прим.	Код рядка	За звітний період - 2017 рік	За попередній період попереднього року 2016 рік
1		2	3	4
Переоцінка необоротних активів		2400	-	-
Інший сукупний дохід		2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування		**2450**	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом		2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування		**2460**	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)		**2465**	(202 817)	158 105

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2017 рік
(продовження)

Форма № 2

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття	Прим.	Код рядка	За звітний період - 2017 рік	За попередній період попереднього року 2016 рік
1		2	3	4
Матеріальні витрати		2500	507 853	482 598
Витрати на оплату праці		2505	3 350 848	2 487 682
Відрахування на соціальні заходи		2510	808 216	550 924
Знос/амортизація		2515	197 164	143 438
Інші операційні витрати		2520	978 653	782 649
Разом		**2550**	**5 842 734**	**4 447 291**

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Стаття	Прим.	Код рядка	За звітний період - 2017 рік	За попередній період попереднього року 2016 рік
1		2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій		2600	4 696 958	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій		2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію		2610	(43)	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію		2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію		2650	-	-

Затверджено до випуску та підписано

І. Смілянський
Генеральний директор

О. Чернявський
Перший заступник генерального директора з фінансових питань

Н. Сердюк
Головний бухгалтер

23 квітня 2018 року

Додаток Д

Фінансова звітність ПАТ «Укртелеком»

		КОДИ
	Дата (рік, місяць, число)	2008.01.01
Підприємство **ВАТ "Укртелеком"**	за ЄДРПОУ	21560766
Територія **м. Київ**	за КОАТУУ	8039100000
Форма власності	за КФВ	20
Орган державного управління	за СПОДУ	06024
Галузь **електро- та радіозв'язок**	за ЗКГНГ	52300
Вид економічної діяльності **зв'язок**	за КВЕД	64.20.0
Одиниця виміру: **тис.грн.**	Контрольна сума	
Адреса **м.Київ, бул. Тараса Шевченка, б. 18**		

Б А Л А Н С

на 31 грудня 2007 року

Форма № 1 код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	112 615,2	247 324,6
первісна вартість	011	294 555,1	476 068,5
накопичена амортизація	012	(181 939,9)	(228 743,9)
Незавершене будівництво	020	569 102,6	513 825,3
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	8 447 342,7	8 989 340,1
первісна вартість	031	15 707 159,2	17 135 406,6
знос	032	(7 259 816,5)	(8 146 066,5)
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035	0,0	0,0
первісна вартість	036	0,0	0,0
накопичена амортизація	037	( )	( )
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	0,0	1 195,7
інші фінансові інвестиції	045	8 731,1	8 705,3
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	14 612,7	14 657,4
Відстрочені податкові активи	060	0,0	0,0
Залишкова вартість гудвілу	065	225 927,1	226 377,6
Інші необоротні активи	070	91,2	90,0
Усього за розділом I	**080**	**9 378 422,6**	**10 001 516,0**
II. Оборотні активи			
Запаси:			
Виробничі запаси	100	325 741,0	429 252,8
Поточні біологічні активи	110	0,8	0,8
Незавершене виробництво	120	0,0	0,0
Готова продукція	130	3 138,1	1 400,4
Товари	140	1 690,3	1 275,8
Векселі одержані	150	9,0	9,0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	760 466,5	786 929,4
первісна вартість	161	983 734,7	882 035,1
резерв сумнівних боргів	162	(223 268,2)	(95 105,7)
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	960,8	1 521,8
за виданими авансами	180	47 818,2	109 004,0
з нарахованих доходів	190	5 222,8	8 175,8
із внутрішніх розрахунків	200	0,0	0,0
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	78 029,6	64 376,0
Поточні фінансові інвестиції	220	0,0	0,0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	278 114,8	491 958,6
в іноземній валюті	240	679 467,8	724 602,8
Інші оборотні активи	250	52 206,8	67 539,7
Усього за розділом II	**260**	**2 232 866,5**	**2 686 046,9**
III. Витрати майбутніх періодів	**270**	**8 872,8**	**6 669,5**
Баланс	**280**	**11 620 161,9**	**12 694 232,4**

Продовження додатка

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	4 681 562,0	4 681 562,0
Пайовий капітал	310	0,0	0,0
Додатковий вкладений капітал	320	64 099,7	567 535,4
Інший додатковий капітал	330	2 653 516,1	2 866 572,6
Резервний капітал	340	183 781,8	209 452,1
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	657 093,2	455 394,2
Неоплачений капітал	360	( )	( )
Вилучений капітал	370	(184 466,2)	( )
Усього за розділом I	**380**	**8 055 586,6**	**8 780 516,3**
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	0,0	103 513,5
Інші забезпечення	410	27 710,4	21 848,3
Цільове фінансування	420	140 915,9	140 813,9
Усього за розділом II	**430**	**168 626,3**	**266 175,7**
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банку	440	2 696 766,5	2 652 056,2
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	30 694,3	484,3
Відстрочені податкові зобов'язання	460	5 029,1	13 186,5
Інші довгострокові зобов'язання	470	14 939,4	191 705,5
Усього за розділом III	**480**	**2 747 429,3**	**2 857 432,5**
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	6 414,9	28 728,3
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	1 480,1	271,1
Векселі видані	520	505,5	10,6
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	233 773,2	398 064,9
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	83 992,1	107 002,0
з бюджетом	550	133 269,8	53 253,2
з позабюджетних платежів	560	19 900,2	20 011,3
зі страхування	570	26 410,6	32 725,5
з оплати праці	580	75 830,1	74 821,5
з учасниками	590	1 672,4	1 894,9
із внутрішніх розрахунків	600	0,0	0,0
Інші поточні зобов'язання	610	41 624,4	56 373,4
Усього за розділом IV	**620**	**624 873,3**	**773 156,7**
V. Доходи майбутніх періодів	**630**	**23 646,4**	**16 951,2**
Баланс	**640**	**11 620 161,9**	**12 694 232,4**

Керівник _____ Г.Б.Дзекон
підпис прізвище

Головний бухгалтер _____ Л.В.Накалюжна
підпис прізвище

Додаток
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 3
(наказ Міністерства фінансів України
від 31.03.99 р. № 87)

		Коди
	Дата(рік,місяць,число)	2008.01.01
Підприємство **ВАТ "Укртелеком"**	за ЄДРПОУ	21560766
Територія	за КОАТУУ	8039100000
Форма власності	за КФВ	20
Орган державного управління	за СПОДУ	06024
Галузь **електро- та радіозв'язок**	за ЗКГНГ	52300
Вид економічної діяльності **зв'язок**	за КВЕД	64.20.0
Одиниця виміру: тис.грн.	Контрольна сума	

Звіт про фінансові результати
за 2007 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	8 039 225,7	7 894 430,2
Податок на додану вартість	015	(1 221 378,7)	(1 193 263,3)
Акцизний збір	020	( )	( )
	025	( )	( )
Інші вирахування з доходу	030	(8 927,9)	(10,1)
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт,послуг)	035	6 808 919,1	6 701 156,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(5 212 200,9)	(5 145 564,1)
Валовий:			
прибуток	**050**	**1 596 718,2**	**1 555 592,7**
збиток	055	( )	( )
Інші операційні доходи	060	468 310,8	1 014 564,1
Адміністративні витрати	070	(359 217,2)	(336 761,3)
Витрати на збут	080	(534 131,7)	(78 801,6)
Інші операційні витрати	090	(362 324,3)	(1 204 230,5)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	**100**	**809 355,8**	**950 363,4**
збиток	105	( )	( )
Доход від участі в капіталі	110	0,0	3 213,7
Інші фінансові доходи	120	115 852,2	154 551,9
Інші доходи	130	68 946,5	124 948,9
Фінансові витрати	140	(290 372,7)	(282 281,8)
Витрати від участі в капіталі	150	( )	( )
Інші витрати	160	(127 988,4)	(272 150,8)
Фінансові результати від звичайної діяльності до			
прибуток	**170**	**575 793,4**	**678 645,3**
збиток	175	( )	( )
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	(307 794,3)	(210 180,7)
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	**190**	**267 999,1**	**468 464,6**
збиток	195	( )	( )
			0,0
Надзвичайні:			
доходи	200	217,4	177,6
витрати	205	(1 023,1)	(818,7)
Податки з надзвичайного прибутку	210		( )
Чистий:			
прибуток	**220**	**267 193,4**	**467 823,5**
збиток	225	( )	( )
Забезпечення матеріального заохочення	226	0,0	45583,0

Продовження додатка

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні витрати	230	565 030,3	554 936,1
Витрати на оплату праці	240	1 896 146,6	1 751 149,2
Відрахування на соціальні заходи	250	672 465,2	611 581,6
Амортизація	260	1 147 279,3	1 024 719,7
Інші операційні витрати	270	2 004 207,8	1 955 053,3
Разом	**280**	**6 285 129,2**	**5 897 439,9**

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій, штук	300	18 726 248 000,0	17 988 383 289,0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій, штук	310	18 726 248 000,0	17 988 383 289,0
Чистий прибуток (збиток), що припадає на одну просту акцію, грн	320	0,0143	0,0260
Скоригований чистий прибуток (збиток), що припадає на одну просту акцію, грн	330	0,0143	0,0260
Дивіденди на одну просту акцію, грн	340		0,0

Керівник Г.Б.Дзекон

Головний бухгалтер Л.В.Накалюжна

		Коди
	Дата(рік,місяць,число)	2009.01.01
Підприємство **ВАТ "Укртелеком"**	за ЄДРПОУ	21560766
Територія	за КОАТУУ	8039100000
Форма власності	за КФВ	
Орган державного управління	за СПОДУ	
Галузь **електро- та радіозв'язок**	за ЗКГНГ	
Вид економічної діяльності **зв'язок**	за КВЕД	64.20.0
Одиниця виміру: тис.грн.	Контрольна сума	

Звіт про фінансові результати за 2008 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт,	010	7 890 164	8 039 226
Податок на додану вартість	015	(1 215 054)	(1 221 379)
Акцизний збір	020	( )	( )
Збір до ПФ з послуг стільникового рухомого зв'язку	025	(1 830)	( )
Інші вирахування з доходу	030	(27 023)	(8 928)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів,	**035**	**6 646 257**	**6 808 919**
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(5 697 558)	(5 212 201)
Валовий:			
прибуток	**050**	**948 699**	**1 596 718**
збиток	**055**	**( )**	**( )**
Інші операційні доходи	060	755 298	468 311
	061	( )	( )
Адміністративні витрати	070	(404 256)	(359 217)
Витрати на збут	080	(770 484)	(534 132)
Інші операційні витрати	090	(655 227)	(362 324)
	091	( )	( )
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	**100**	**0,0**	**809 356**
збиток	**105**	**(125 970)**	**( )**
Дохід від участі в капіталі	110	0,0	0
Інші фінансові доходи	120	90 809	115 852
Інші доходи	130	330 541	68 946
Фінансові витрати	140	(246 336)	(290 373)
Витрати від участі в капіталі	150	(77)	( )
Інші витрати	160	(1 578 427)	(127 988)
Фінансові результати від звичайної діяльності до			
прибуток	**170**	**0,0**	**575 793**
збиток	**175**	**(1 529 460)**	**( )**
У т.ч.прибуток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття унаслідок припинення діяльності	176	0	0
У т.ч.збиток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття унаслідок припинення діяльності	177	( )	( )
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	( )	(307 794)
Дохід з податку на прибуток	185	8 526	0
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	**190**	**0**	**267 999**
збиток	**195**	**(1 520 934)**	**( )**
Надзвичайні:			
доходи	200	205	217,0
витрати	205	(4 793)	(1 023)
Податки з надзвичайного прибутку	210	( )	( )
Чистий:			
прибуток	**220**	**0**	**267 193**
збиток	**225**	**(1 525 522)**	**( )**
Забезпечення матеріального заохочення	226	0	0

Продовження додатка

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні витрати	230	675 605	565 030
Витрати на оплату праці	240	2 272 388	1 896 147
Відрахування на соціальні заходи	250	810 118	672 465
Амортизація	260	1 287 594	1 147 279
Інші операційні витрати	270	2 127 941	2 004 208
Разом	**280**	**7 173 646**	**6 285 129**

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій, штук	300	18 726 248 000	18 726 248 000,0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій, штук	310	18 726 248 000	18 726 248 000,0
Чистий прибуток (збиток), що припадає на одну просту акцію, грн	320	-0,0815	0,0145
Скоригований чистий прибуток (збиток), що припадає на одну просту акцію, грн	330	-0,0815	0,0145
Дивіденди на одну просту акцію, грн	340	0	0,0

Керівник _____ Г.Б.Дзекон

Головний бухгалтер _____ Л.В.Накалюжна

		Коди
	Дата(рік,місяць,число)	2009.01.01
Підприємство **ВАТ "Укртелеком"**	за ЄДРПОУ	21560766
Територія	за КОАТУУ	8039100000
Форма власності	за КФВ	
Орган державного управління	за СПОДУ	
Галузь **електро- та радіозв'язок**	за ЗКГНГ	
Вид економічної діяльності **зв'язок**	за КВЕД	64.20.0
Одиниця виміру: тис.грн.	Контрольна сума	

Звіт про фінансові результати за 2008 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт,	010	7 890 164	8 039 226
Податок на додану вартість	015	(1 215 054)	(1 221 379)
Акцизний збір	020	( )	( )
Збір до ПФ з послуг стільникового рухомого зв'язку	025	(1 830)	( )
Інші вирахування з доходу	030	(27 023)	(8 928)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів,	**035**	**6 646 257**	**6 808 919**
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(5 697 558)	(5 212 201)
Валовий:			
прибуток	**050**	**948 699**	**1 596 718**
збиток	**055**	**( )**	**( )**
Інші операційні доходи	060	755 298	468 311
	061	( )	( )
Адміністративні витрати	070	(404 256)	(359 217)
Витрати на збут	080	(770 484)	(534 132)
Інші операційні витрати	090	(655 227)	(362 324)
	091	( )	( )
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	**100**	**0,0**	**809 356**
збиток	**105**	**(125 970)**	**( )**
Дохід від участі в капіталі	110	0,0	0
Інші фінансові доходи	120	90 809	115 852
Інші доходи	130	330 541	68 946
Фінансові витрати	140	(246 336)	(290 373)
Витрати від участі в капіталі	150	(77)	( )
Інші витрати	160	(1 578 427)	(127 988)
Фінансові результати від звичайної діяльності до			
прибуток	**170**	**0,0**	**575 793**
збиток	**175**	**(1 529 460)**	**( )**
У т.ч.прибуток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття унаслідок припинення діяльності	176	0	0
У т.ч.збиток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття унаслідок припинення діяльності	177	( )	( )
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	( )	(307 794)
Дохід з податку на прибуток	185	8 526	0
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	**190**	**0**	**267 999**
збиток	**195**	**(1 520 934)**	**( )**
Надзвичайні:			
доходи	200	205	217,0
витрати	205	(4 793)	(1 023)
Податки з надзвичайного прибутку	210	( )	( )
Чистий:			
прибуток	**220**	**0**	**267 193**
збиток	**225**	**(1 525 522)**	**( )**
Забезпечення матеріального заохочення	226	0	0

Продовження додатка

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні витрати	230	675 605	565 030
Витрати на оплату праці	240	2 272 388	1 896 147
Відрахування на соціальні заходи	250	810 118	672 465
Амортизація	260	1 287 594	1 147 279
Інші операційні витрати	270	2 127 941	2 004 208
Разом	**280**	**7 173 646**	**6 285 129**

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій, штук	300	18 726 248 000	18 726 248 000,0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій, штук	310	18 726 248 000	18 726 248 000,0
Чистий прибуток (збиток), що припадає на одну просту акцію, грн	320	-0,0815	0,0145
Скоригований чистий прибуток (збиток), що припадає на одну просту акцію, грн	330	-0,0815	0,0145
Дивіденди на одну просту акцію, грн	340	0	0,0

Керівник _____ Г.Б.Дзекон

Головний бухгалтер _____ Л.В.Накалюжна

		КОДИ
	Дата (рік, місяць, число)	2010.01.01
Підприємство **ВАТ "Укртелеком"**	за ЄДРПОУ	21560766
Територія	за КОАТУУ	8039100000
Організаційно-правова форма господарювання **Відкрите акціонерне товариство**	за КОПФГ	231
Орган державного управління	за СПОДУ	
Вид економічної діяльності **діяльність зв'язку**	за КВЕД	64.20.0
Одиниця виміру: **тис.грн.**	Контрольна сума	
Адреса **м.Київ, бул. Тараса Шевченка, б. 18**		

Б А Л А Н С

на 31 грудня 2009 року

Форма № 1 код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	227 933	201 521
первісна вартість	011	502 385	501 379
накопичена амортизація	012	(274 452)	(299 858)
Незавершене будівництво	020	469 145	332 627
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	9 318 454	8 942 836
первісна вартість	031	18 481 020	19 215 052
знос	032	(9 162 566)	(10 272 216)
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035	0	0
первісна вартість	036	0	0
накопичена амортизація	037	( )	( )
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	1 119	1 316
інші фінансові інвестиції	045	8 629	8 629
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	13 811	13 485
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	055	1 079	1 676
первісна вартість інвестиційної нерухомості	056	3 662	4 854
знос інвестиційної нерухомості	057	(2 583)	(3 178)
Відстрочені податкові активи	060	0	9 262
Залишкова вартість гудвілу	065	226 378	226 378
Інші необоротні активи	070	80	520
Усього за розділом I	**080**	**10 266 628**	**9 738 250**
II. Оборотні активи			
Запаси:			
Виробничі запаси	100	402 468	336 979
Поточні біологічні активи	110	1	1
Незавершене виробництво	120	65	0
Готова продукція	130	1 812	2 133
Товари	140	22 294	7 259
Векселі одержані	150	9	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	795 046	940 602
первісна вартість	161	914 080	1 057 399
резерв сумнівних боргів	162	(119 034)	(116 797)
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	2 010	2 743
за виданими авансами	180	72 119	43 855
з нарахованих доходів	190	9 076	14 147
із внутрішніх розрахунків	200	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	28 303	26 964
Поточні фінансові інвестиції	220	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	337 856	156 493
з рядка 230 у т.ч. в касі	231	1 484	1 381
в іноземній валюті	240	334 153	325 859
Інші оборотні активи	250	78 655	141 050
Усього за розділом II	**260**	**2 083 867**	**1 998 085**
III. Витрати майбутніх періодів	**270**	**17 718**	**12 208**
IV. Необоротні активи та групи вибуття	**275**	**151**	**410**
Баланс	**280**	**12 368 364**	**11 748 953**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	4 681 562	4 681 562
Пайовий капітал	310	0	0
Додатковий вкладений капітал	320	567 785	567 785
Інший додатковий капітал	330	3 124 158	3 124 470
Резервний капітал	340	222 812	222 812
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	(1 342 848)	(1 799 259)
Неоплачений капітал	360	( )	( )
Вилучений капітал	370	( )	( )
Усього за розділом I	**380**	**7 253 469**	**6 797 370**
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	113 811	108 657
Інші забезпечення	410	40 867	38 433
Цільове фінансування	420	0	0
Усього за розділом II	**430**	**154 678**	**147 090**
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банку	440	3 526 648	2 886 402
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	250 431	626 047
Відстрочені податкові зобов'язання	460	4 661	0
Інші довгострокові зобов'язання	470	188 522	59 051
Усього за розділом III	**480**	**3 970 262**	**3 571 500**
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	24 682	75 146
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	1 508	3 651
Векселі видані	520	64	114
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	465 331	675 676
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	90 222	84 998
з бюджетом	550	71 541	17 260
з позабюджетних платежів	560	20 034	19 634
зі страхування	570	42 836	33 228
з оплати праці	580	97 947	76 527
з учасниками	590	81 403	76 338
із внутрішніх розрахунків	600	0	0
з утримання необоротних активів та груп вибуття для продажу	605	0	96
Інші поточні зобов'язання	610	47 365	53 650
Усього за розділом IV	**620**	**942 933**	**1 116 318**
V. Доходи майбутніх періодів	**630**	**47 022**	**116 675**
Баланс	**640**	**12 368 364**	**11 748 953**

Керівник _____ Г.Б.Дзекон
підпис прізвище

Головний бухгалтер _____ Л.В.Накалюжна
підпис прізвище

			Коди
		Дата(рік,місяць,число)	2010.01.01
Підприємство	**ВАТ "Укртелеком"**	за ЄДРПОУ	21560766
Територія		за КОАТУУ	8039100000
Орган державного управління		за СПОДУ	
Організаційно-правова форма господарювання	**Відкрите акціонерне товариство**	за КОПФГ	231
Вид економічної діяльності	**зв'язок**	за КВЕД	64.20.0
Одиниця виміру: тис.грн.		Контрольна сума	

Звіт про фінансові результати
за 2009 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	8 138 112	7 889 528
Податок на додану вартість	015	(1 229 573)	(1 214 946)
Акцизний збір	020	( )	( )
Збір до ПФ з послуг стільникового рухомого зв'язку	025	(6 404)	(1 830)
Інші вирахування з доходу	030	(31 204)	(27 023)
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт,послуг)	035	6 870 931	6 645 729
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(5 651 440)	(5 697 736)
Валовий:			
прибуток	050	1 219 491	947 993
збиток	**055**	**( )**	**( )**
Інші операційні доходи	060	286 527	753 968
	061	0	0
Адміністративні витрати	070	(447 670)	(404 168)
Витрати на збут	080	(731 154)	(770 494)
Інші операційні витрати	090	(363 309)	(654 828)
	091	( )	( )
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	**100**	**0**	**0**
збиток	**105**	**(36 115)**	**(127 529)**
Доход від участі в капіталі	110	0	0
Інші фінансові доходи	120	58 191	90 809
Інші доходи	130	206 080	329 213
Фінансові витрати	140	(330 787)	(246 336)
Витрати від участі в капіталі	150	(89)	(77)
Інші витрати	160	(366 280)	(1 578 412)
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	**170**	**0**	**0**
збиток	**175**	**(469 000)**	**(1 532 332)**
У т.ч.прибуток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття унаслідок припинення діяльності	176	0	0
У т.ч.збиток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття унаслідок припинення діяльності	177	( )	( )
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	( )	( )
Дохід з податку на прибуток	185	13 923	8 526
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	**190**	**0**	**0**
збиток	**195**	**(455 077)**	**(1 523 806)**
Надзвичайні:			
доходи	200	34	205
витрати	205	(1 383)	(4 793)
Податки з надзвичайного прибутку	210	( )	( )
Чистий:			
прибуток	**220**	**0**	**0**
збиток	**225**	**(456 426)**	**(1 528 394)**
Забезпечення матеріального заохочення	226	0	0

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні витрати	230	707 795	675 631
Витрати на оплату праці	240	2 356 766	2 272 394
Відрахування на соціальні заходи	250	838 776	810 101
Амортизація	260	1 360 358	1 287 591
Інші операційні витрати	270	1 889 692	2 127 659
Разом	**280**	**7 153 387**	**7 173 376**

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій, штук	300	18 726 248 000	18 726 248 000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій, штук	310	18 726 248 000	18 726 248 000
Чистий прибуток (збиток), що припадає на одну просту акцію, грн	320	-0,0244	-0,0815
Скоригований чистий прибуток (збиток), що припадає на одну просту акцію, грн	330	-0,0244	-0,0815
Дивіденди на одну просту акцію, грн	340	0	0

Керівник _____ Г.Б.Дзекон

Головний бухгалтер _____ Л.В.Накалюжна

		КОДИ
	Дата (рік, місяць, число)	2011.01.01
Підприємство **ВАТ "Укртелеком"**	за ЄДРПОУ	21560766
Територія	за КОАТУУ	8039100000
Організаційно-правова форма господарювання **Відкрите акціонерне товариство**	за КОПФГ	231
Орган державного управління	за СПОДУ	
Вид економічної діяльності **діяльність зв'язку**	за КВЕД	64.20.0
Одиниця виміру: **тис.грн.**	Контрольна сума	
Адреса **м.Київ, бул. Тараса Шевченка, б. 18**		

Б А Л А Н С
на 31 грудня 2010 року

Форма № 1 код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	199 581	176 819
первісна вартість	011	498 383	491 418
накопичена амортизація	012	(298 802)	(314 599)
Незавершене будівництво	020	323 334	351 168
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	8 942 819	8 053 692
первісна вартість	031	19 215 044	19 459 602
знос	032	(10 272 225)	(11 405 910)
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035	0	0
первісна вартість	036	0	0
накопичена амортизація	037	( )	( )
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	1 316	1 221
інші фінансові інвестиції	045	8 629	8 628
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	13 485	13 293
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	055	1 676	1 424
первісна вартість інвестиційної нерухомості	056	4 854	4 709
знос інвестиційної нерухомості	057	(3 178)	(3 285)
Відстрочені податкові активи	060	9 262	35 544
Залишкова вартість гудвілу	065	229 437	219 747
Інші необоротні активи	070	520	78
Усього за розділом I	**080**	**9 730 059**	**8 861 614**
II. Оборотні активи			
Запаси:			
Виробничі запаси	100	346 251	391 481
Поточні біологічні активи	110	1	1
Незавершене виробництво	120	0	0
Готова продукція	130	2 133	691
Товари	140	7 259	6 857
Векселі одержані	150	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	933 291	696 981
первісна вартість	161	1 050 088	768 654
резерв сумнівних боргів	162	(116 797)	(71 673)
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	2 743	20 492
за виданими авансами	180	43 856	143 985
з нарахованих доходів	190	14 147	15 386
із внутрішніх розрахунків	200	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	26 945	21 337
Поточні фінансові інвестиції	220	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	156 493	77 821
з рядка 230 у т.ч. в касі	231	1 381	1 232
в іноземній валюті	240	325 859	138 361
Інші оборотні активи	250	141 049	86 673
Усього за розділом II	**260**	**2 000 027**	**1 600 066**
III. Витрати майбутніх періодів	**270**	**12 208**	**10 359**
IV. Необоротні активи та групи вибуття	**275**	**410**	**4 726**
Баланс	**280**	**11 742 704**	**10 476 765**

Продовження додатка

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	4 681 562	4 681 562
Пайовий капітал	310	0	0
Додатковий вкладений капітал	320	567 785	567 785
Інший додатковий капітал	330	3 123 520	3 117 876
Резервний капітал	340	222 812	222 812
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	(1 803 657)	(2 062 424)
Неоплачений капітал	360	( )	( )
Вилучений капітал	370	( )	( )
Усього за розділом I	**380**	**6 792 022**	**6 527 611**
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	108 657	140 792
Інші забезпечення	410	38 433	0
Цільове фінансування	420	0	0
Усього за розділом II	**430**	**147 090**	**140 792**
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банку	440	2 886 402	1 993 283
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	626 047	452 514
Відстрочені податкові зобов'язання	460	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	470	59 051	38 906
Усього за розділом III	**480**	**3 571 500**	**2 484 703**
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	75 146	116 241
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	3 651	456 161
Векселі видані	520	114	334
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	675 884	326 041
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	85 027	81 848
з бюджетом	550	16 118	68 573
з позабюджетних платежів	560	19 634	19 633
зі страхування	570	33 237	39 246
з оплати праці	580	76 534	84 517
з учасниками	590	76 338	1 942
із внутрішніх розрахунків	600	0	767
з утримання необоротних активів та груп вибуття для продажу	605	96	0
Інші поточні зобов'язання	610	53 638	61 627
Усього за розділом IV	**620**	**1 115 417**	**1 256 930**
V. Доходи майбутніх періодів	**630**	**116 675**	**66 729**
Баланс	**640**	**11 742 704**	**10 476 765**

Керівник _____ Г.Б.Дзекон

Головний бухгалтер _____ Л.В.Накалюжна

			Коди
		Дата(рік,місяць,число)	2011.01.01
Підприємство	**ВАТ "Укртелеком"**	за ЄДРПОУ	21560766
Територія		за КОАТУУ	8039100000
Орган державного управління		за СПОДУ	
Організаційно-правова форма господарювання	**Відкрите акціонерне товариство**	за КОПФГ	231
Вид економічної діяльності	**зв'язок**	за КВЕД	64.20.0
Одиниця виміру: тис.грн.		Контрольна сума	

Звіт про фінансові результати
за 2010 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	8 006 685	8 130 740
Податок на додану вартість	015	(1 225 981)	(1 228 376)
Акцизний збір	020	( )	( )
Збір до ПФ з послуг стільникового рухомого зв'язку	025	(11 314)	(6 404)
Інші вирахування з доходу	030	(20 086)	(31 204)
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт,послуг)	035	6 749 304	6 864 756
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(5 581 388)	(5 651 609)
Валовий:			
прибуток	050	**1 167 916**	**1 213 147**
збиток	**055**	**( )**	**( )**
Інші операційні доходи	060	286 162	286 675
	061	0	0
Адміністративні витрати	070	(511 735)	(447 545)
Витрати на збут	080	(747 816)	(731 163)
Інші операційні витрати	090	(262 252)	(362 597)
	091	( )	( )
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	**100**	**0**	
збиток	**105**	**(67 725)**	**(41 483)**
Доход від участі в капіталі	110	0	0
Інші фінансові доходи	120	42 076	58 191
Інші доходи	130	168 953	206 345
Фінансові витрати	140	(278 620)	(330 787)
Витрати від участі в капіталі	150	(73)	(89)
Інші витрати	160	(148 111)	(366 280)
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	**170**	**0**	**0**
збиток	**175**	**(283 500)**	**(474 103)**
У т.ч.прибуток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття унаслідок припинення діяльності	176	0	0
У т.ч.збиток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття унаслідок припинення діяльності	177	( )	( )
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	( )	( )
Дохід з податку на прибуток	185	26 282	13 923
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	**190**	**0**	**0**
збиток	**195**	**(257 218)**	**(460 180)**
Надзвичайні:			
доходи	200	22	34
витрати	205	(1 571)	(1 383)
Податки з надзвичайного прибутку	210	( )	( )
Чистий:			
прибуток	**220**	**0**	**0**
збиток	**225**	**(258 767)**	**(461 529)**
Забезпечення матеріального заохочення	226	0	0

Продовження додатка

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	**2**	**3**	**4**
Матеріальні витрати	230	765 273	707 772
Витрати на оплату праці	240	2 317 049	2 356 768
Відрахування на соціальні заходи	250	829 598	838 776
Амортизація	260	1 382 952	1 359 634
Інші операційні витрати	270	1 725 404	1 889 777
Разом	**280**	**7 020 276**	**7 152 727**

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	**2**	**3**	**4**
Середньорічна кількість простих акцій, штук	300	18 726 248 000	18 726 248 000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій, штук	310	18 726 248 000	18 726 248 000
Чистий прибуток (збиток), що припадає на одну просту акцію, грн	320	(0,0152)	(0,0244)
Скоригований чистий прибуток (збиток), що припадає на одну просту акцію, грн	330	(0,0152)	(0,0244)
Дивіденди на одну просту акцію, грн	340	0,0	0,0

Керівник _____ Г.Б.Дзекон

Головний бухгалтер _____ Л.В.Накалюжна

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	2012.01.01
за ЄДРПОУ	21560766
за КОАТУУ	8039100000
за КОПФГ	230
за СПОДУ	
за КВЕД	64.20.0
Контрольна сума	

Підприємство **ПАТ "Укртелеком"**
Територія
Організаційно-правова форма господарювання **Публічне акціонерне товариство**
Орган державного управління
Вид економічної діяльності **діяльність зв'язку**
Одиниця виміру: **тис.грн.**
Адреса **м.Київ, бул. Тараса Шевченка, б. 18**

Б А Л А Н С
на 31 грудня 2011 року

Форма № 1 код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	176 819	79 865
первісна вартість	011	491 418	376 905
накопичена амортизація	012	(314 599)	(297 040)
Незавершені капітальні інвестиції	020	351 168	431 512
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	8 053 761	7 212 984
первісна вартість	031	19 459 603	19 063 162
знос	032	(11 405 842)	(11 850 178)
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035	0	0
первісна вартість	036	0	0
накопичена амортизація	037	( )	( )
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	1 221	737 771
інші фінансові інвестиції	045	8 628	8 628
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	13 293	12 635
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	055	1 424	1 997
первісна вартість інвестиційної нерухомості	056	4 709	6 337
знос інвестиційної нерухомості	057	(3 285)	(4 340)
Відстрочені податкові активи	060	35 544	57 529
Залишкова вартість гудвілу	065	219 747	219 747
Інші необоротні активи	070	78	0
Усього за розділом I	**080**	**8 861 683**	**8 762 668**
II. Оборотні активи			
Запаси:			
Виробничі запаси	100	389 950	532 498
Поточні біологічні активи	110	1	1
Незавершене виробництво	120	0	0
Готова продукція	130	691	265
Товари	140	6 856	27 692
Векселі одержані	150	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	696 722	723 741
первісна вартість	161	768 395	795 334
резерв сумнівних боргів	162	(71 673)	(71 593)
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	20 492	21 462
за виданими авансами	180	143 972	145 913
з нарахованих доходів	190	15 386	15 994
із внутрішніх розрахунків	200	0	30 261
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	21 337	27 302
Поточні фінансові інвестиції	220	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	77 821	141 787
з рядка 230 у т.ч. в касі	231	1 232	1 461
в іноземній валюті	240	138 361	67 068
Інші оборотні активи	250	86 673	138 593
Усього за розділом II	**260**	**1 598 262**	**1 872 577**
III. Витрати майбутніх періодів	**270**	**10 359**	**58 546**
IV. Необоротні активи та групи вибуття	**275**	**4 726**	**4 341**
Баланс	**280**	**10 475 030**	**10 698 132**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	4 681 562	4 681 562
Пайовий капітал	310	0	0
Додатковий вкладений капітал	320	567 785	567 785
Інший додатковий капітал	330	3 117 876	1 049 145
Резервний капітал	340	222 812	222 812
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	(2 064 164)	(138 332)
Неоплачений капітал	360	( )	( )
Вилучений капітал	370	( )	(2)
Усього за розділом I	**380**	**6 525 871**	**6 382 970**
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	140 792	132 056
Інші забезпечення	410	0	0
Цільове фінансування	420	0	0
Усього за розділом II	**430**	**140 792**	**132 056**
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банку	440	1 993 283	2 287 421
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	452 514	363 843
Відстрочені податкові зобов'язання	460	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	470	38 906	169 631
Усього за розділом III	**480**	**2 484 703**	**2 820 895**
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	116 241	0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	456 161	191 866
Векселі видані	520	334	431
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	326 045	517 576
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	81 848	178 514
з бюджетом	550	68 563	177 193
з позабюджетних платежів	560	19 633	19 633
зі страхування	570	39 246	31 761
з оплати праці	580	84 517	70 892
з учасниками	590	1 942	1 912
із внутрішніх розрахунків	600	767	26 352
з утримання необоротних активів та груп вибуття для продажу	605	0	0
Інші поточні зобов'язання	610	61 638	42 230
Усього за розділом IV	**620**	**1 256 935**	**1 258 360**
V. Доходи майбутніх періодів	**630**	**66 729**	**103 851**
Баланс	**640**	**10 475 030**	**10 698 132**

			Коди
		Дата(рік,місяць,число)	2012.01.01
Підприємство	**ПАТ "Укртелеком"**	за ЄДРПОУ	21560766
Територія		за КОАТУУ	8039100000
Орган державного управління		за СПОДУ	
Організаційно-правова форма господарювання	**Публічне акціонерне товариство**	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	**зв'язок**	за КВЕД	64.20.0
Одиниця виміру: тис.грн.		Контрольна сума	

Звіт про фінансові результати за 2011 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	8 039 650	8 006 508
Податок на додану вартість	015	(1 226 033)	(1 225 963)
Акцизний збір	020	( )	( )
Збір до ПФ з послуг стільникового рухомого зв'язку	025	(21 024)	(11 314)
Інші вирахування з доходу	030	(25 122)	(20 086)
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт,послуг)	035	6 767 471	6 749 145
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(5 451 360)	(5 581 320)
Валовий:			
прибуток	**050**	**1 316 111**	**1 167 825**
збиток	**055**	**( )**	**( )**
Інші операційні доходи	060	1 489 018	285 199
	061	0	0
Адміністративні витрати	070	(504 973)	(511 734)
Витрати на збут	080	(813 103)	(747 816)
Інші операційні витрати	090	(1 170 782)	(262 287)
	091	( )	( )
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	**100**	**316 271**	**0**
збиток	**105**	**( )**	**(68 813)**
Доход від участі в капіталі	110	0	0
Інші фінансові доходи	120	19 581	42 076
Інші доходи	130	72 625	168 376
Фінансові витрати	140	(346 217)	(278 620)
Витрати від участі в капіталі	150	(68)	(73)
Інші витрати	160	(220 659)	(148 111)
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	**170**	**0**	**0**
збиток	**175**	**(158 467)**	**(285 165)**
У т.ч.прибуток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття унаслідок припинення діяльності	176	0	0
У т.ч.збиток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття унаслідок припинення діяльності	177	( )	( )
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	( )	( )
Дохід з податку на прибуток	185	21 985	26 282
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	**190**	**0**	**0**
збиток	**195**	**(136 482)**	**(258 883)**
Надзвичайні:			
доходи	200	157	22
витрати	205	(267)	(1 571)
Податки з надзвичайного прибутку	210	( )	( )
Чистий:			
прибуток	**220**	**0**	**0**
збиток	**225**	**(136 592)**	**(260 432)**
Забезпечення матеріального заохочення	226	0	0

Продовження додатка

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	**2**	**3**	**4**
Матеріальні витрати	230	818 051	765 287
Витрати на оплату праці	240	2 152 700	2 317 049
Відрахування на соціальні заходи	250	773 468	829 598
Амортизація	260	1 338 718	1 382 884
Інші операційні витрати	270	1 888 287	1 725 424
Разом	**280**	**6 971 224**	**7 020 242**

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	**2**	**3**	**4**
Середньорічна кількість простих акцій, штук	300	18 726 244 940	18 726 248 000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій, штук	310	18 726 244 940	18 726 248 000
Чистий прибуток (збиток), що припадає на одну просту акцію, грн	320	(0,0073)	(0,0152)
Скоригований чистий прибуток (збиток), що припадає на одну просту акцію, грн	330	(0,0073)	(0,0152)
Дивіденди на одну просту акцію, грн	340	0,0	0,0

Додаток
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2 "Баланс"

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	2013.01.01
за ЄДРПОУ	21560766
за КОАТУУ	8039100000
за КОПФГ	230
за СПОДУ	
за КВЕД	61.10

Підприємство ПАТ "Укртелеком"
Територія
Організаційно-правова форма господарювання Публічне акціонерне товариство
Орган державного управління
Вид економічної діяльності діяльність зв'язку
Середня кількість працівників 1 51072
Одиниця виміру: тис.грн.
Адреса м.Київ, бул. Тараса Шевченка, б. 18

Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

18 04 2013

БАЛАНС
на 31 грудня 2012 року

Форма № 1 код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	66 069	42 276
первісна вартість	011	490 966	498 770
накопичена амортизація	012	(424 897)	(456 494)
Незавершені капітальні інвестиції	020	755 955	359 040
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	7 141 023	7 060 632
первісна вартість	031	24 750 419	25 529 198
знос	032	(17 609 396)	(18 448 366)
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035	0	0
первісна вартість	036	0	0
накопичена амортизація	037	( )	( )
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	1 147	1 075
інші фінансові інвестиції	045	47 279	22 925
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	0	0
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	055	4 340	10 382
первісна вартість інвестиційної нерухомості	056	6 337	15 510
знос інвестиційної нерухомості	057	(1 997)	(5 128)
Відстрочені податкові активи	060	0	0
Залишкова вартість гудвілу	065	0	0
Інші необоротні активи	070	42 969	21 269
Усього за розділом I	**080**	**8 058 782**	**7 537 799**
II. Оборотні активи			
Запаси:			
Виробничі запаси	100	27 250	24 246
Поточні біологічні активи	110	1	1
Незавершене виробництво	120	0	0
Готова продукція	130	166	76
Товари	140	33 655	37 878
Векселі одержані	150	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	541 616	541 878
первісна вартість	161	774 058	745 792
резерв сумнівних боргів	162	(232 442)	(203 914)
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	1 422	1 173
за виданими авансами	180	41 755	49 868
з нарахованих доходів	190	2 293	2 216
із внутрішніх розрахунків	200	30 261	207 105
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	17 093	15 671
Поточні фінансові інвестиції	220	17 215	22 019
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	140 625	242 416
з рядка 230 у т.ч. в касі	231	1 461	1 417
в іноземній валюті	240	16 275	7 275
Інші оборотні активи	250	40 389	20 198
Усього за розділом II	**260**	**910 016**	**1 172 040**
III. Витрати майбутніх періодів	**270**	**40 540**	**69 822**
IV. Необоротні активи та групи вибуття	**275**	**305 959**	**317 057**
Баланс	**280**	**9 315 297**	**9 096 718**

Продовження додатка

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	7 693 454	7 693 454
Пайовий капітал	310	0	0
Додатковий вкладений капітал	320	411 370	411 370
Інший додатковий капітал	330	0	0
Резервний капітал	340	222 812	222 812
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	(3 359 514)	(3 025 351)
Неоплачений капітал	360	( )	( )
Вилучений капітал	370	( )	( )
Усього за розділом I	**380**	**4 968 122**	**5 302 285**
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	322 848	326 452
Інші забезпечення	410	0	0
Цільове фінансування	420	0	0
Усього за розділом II	**430**	**322 848**	**326 452**
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банку	440	1 915 284	0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	3 122	4 239
Відстрочені податкові зобов'язання	460	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	470	0	0
Усього за розділом III	**480**	**1 918 406**	**4 239**
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	250 000	423 949
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	737 619	2 388 778
Векселі видані	520	431	370
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	483 950	273 823
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	177 020	73 612
з бюджетом	550	177 168	74 879
з позабюджетних платежів	560	19 633	19 633
зі страхування	570	31 704	34 596
з оплати праці	580	70 726	76 428
з учасниками	590	1 912	1 900
із внутрішніх розрахунків	600	26 352	1 047
з утримання необоротних активів та груп вибуття для продажу	605	90 746	69 587
Інші поточні зобов'язання	610	38 660	35 140
Усього за розділом IV	**620**	**2 105 921**	**3 463 742**
V. Доходи майбутніх періодів	**630**	**0**	**0**
Баланс	**640**	**9 315 297**	**9 096 718**

[1] Визначається в порядку, встановленому спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі статистики.

Довідка: Рядок 420 графа 4 Сума благодійної допомоги (421) _____.

Керівник «Укртелеком» Ідентифікаційний код 21560766 І.В. Кравець

Головний бухгалтер Л.В. Накалюжна

Додаток "Додаток
до Пол до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 3 "

		Коди
	Дата(рік,місяць,число)	2013.01.01
Підприємство ПАТ "Укртелеком"	за ЄДРПОУ	21560766
Територія	за КОАТУУ	8039100000
Орган державного управління	за СПОДУ	
Організаційно-правова форма господарювання: Публічне акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності: діяльність зв'язку	за КВЕД	61.10

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	v

Одиниця виміру: тис.грн.

ДЕРЖСТАТ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
СТАТИСТИКИ У М. КИЄВІ
№15

Звіт про фінансові результати за 2012 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	8 246 270	-
Податок на додану вартість	015	(1 295 751)	(-)
Акцизний збір	020	(-)	(-)
Збір до ПФ з послуг стільникового рухомого зв'язку	025	(254)	(-)
Інші вирахування з доходу	030	(2 740)	(-)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт,послуг)	035	6 947 515	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(4 728 830)	(-)
Валовий:			
прибуток	**050**	**2 218 685**	-
збиток	**055**	(-)	(-)
Інші операційні доходи	060	62 626	-
	061	-	-
Адміністративні витрати	070	(591 665)	(-)
Витрати на збут	080	(732 375)	(-)
Інші операційні витрати	090	(168 393)	(-)
	091		
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	**100**	**788 878**	-
збиток	**105**	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	110	-	-
Інші фінансові доходи	120	13 078	-
Інші доходи 1	130	13 256	-
Фінансові витрати	140	(342 996)	(-)
Витрати від участі в капіталі	150	(78)	(-)
Інші витрати	160	(77 956)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	165	-	-
Фінансові результати від звичайної діяльності до			
прибуток	**170**	**394 162**	-
збиток	**175**	(-)	(-)
У т.ч.прибуток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття унаслідок припинення діяльності	176	-	-
У т.ч.збиток від припиненої діяльності та/або збиток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття унаслідок припинення діяльності	177	**22 576**	(-)
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	(27 380)	(-)
Дохід з податку на прибуток	185	-	-
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	**190**	**366 802**	-
збиток	**195**	(-)	(-)
Надзвичайні:			
доходи	200	-	-
витрати	205	(-)	(-)
Податки з надзвичайного прибутку	210	(-)	(-)
Чистий:			
прибуток	**220**	**366 802**	-
збиток	**225**	(-)	(-)
Забезпечення матеріального заохочення	226	-	-

"

1 З рядка 130 графа 3 Дохід, пов'язаний з благодійною допомогою (131) _____"

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні витрати	230	834 059	-
Витрати на оплату праці	240	2 090 559	-
Відрахування на соціальні заходи	250	759 293	-
Амортизація	260	949 291	-
Інші операційні витрати	270	1 523 615	-
Разом	**280**	**6 156 817**	-

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій, штук	300	18 726 248 000	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій, штук	310	18 726 248 000	-
Чистий прибуток (збиток), що припадає на одну просту акцію, грн	320	0,0196	-
Скоригований чистий прибуток (збиток), що припадає на одну просту акцію, грн	330	0,0196	-
Дивіденди на одну просту акцію, грн	340		

Україна * м. Київ * Публічне акціонерне товариство «Укртелеком» Ідентифікаційний код 21560766

Керівник І.В. Кравець

Головний бухгалтер Л.В. Накалюжна

ДЕРЖСТАТ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
СТАТИСТИКИ у м. Києві
"Згідно листа від 18.01.2016

Додаток
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

		КОДИ
	Дата (рік, місяць, число)	2013.12.31
Підприємство **ПАТ "Укртелеком"**	за ЄДРПОУ	21560766
Територія	за КОАТУУ	8039100000
Організаційно-правова форма господарювання **Публічне акціонерне товариство**	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності **діяльність зв'язку**	за КВЕД	61.10
Середня кількість працівників1 **56 088**		
Адреса, телефон **м.Київ, бул. Тараса Шевченка, б. 18**		
Одиниця виміру: **тис.грн.без десяткового знака**		

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):	
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2013 року

Форма № 1 код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	42 276	26 092
первісна вартість	1001	498 770	431 188
накопичена амортизація	1002	(456 494)	(405 096)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	359 040	190 278
Основні засоби	1010	7 080 832	6 492 642
первісна вартість	1011	25 529 198	25 744 680
знос	1012	(18 448 366)	(19 252 038)
Інвестиційна нерухомість	1015	10 382	10 745
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	15 510	16 546
знос інвестиційної нерухомості	1017	(5 128)	(5 801)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	1 075	981
інші фінансові інвестиції	1035	22 925	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	1 815
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	21 269	15 065
Усього за розділом I	**1095**	**7 537 799**	**6 737 618**
II. Оборотні активи			
Запаси, у тому числі:	1100	62 200	119 374
виробничі запаси	1101	24 246	89 856
готова продукція	1103	76	43
товари	1104	37 878	29 475
Поточні біологічні активи	1110	1	1
Дебіторська заборгованість за продукцію,товари, роботи, послуги	1125	541 878	463 833
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	49 888	53 290
з бюджетом	1135	1 173	6 693
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
з нарахованих доходів	1140	2 216	11 742
із внутрішніх розрахунків	1145	4 302	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	15 671	166 769
Поточні фінансові інвестиції	1160	22 019	62 917
Гроші та їх еквіваленти	1165	249 691	561 813
Витрати майбутніх періодів	1170	69 822	73 044
Інші оборотні активи	1190	20 198	19 958
Усього за розділом II	**1195**	**1 039 059**	**1 539 434**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	**519 860**	**560 071**
Баланс	**1300**	**9 096 718**	**8 837 123**

Продовження додатка

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	4 681 562	4 681 562
Капітал у дооцінках	1405	3 011 892	3 011 892
Додатковий капітал	1410	411 370	278 233
Резервний капітал	1415	222 812	222 812
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(3 025 351)	(2 968 696)
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	**1495**	**5 302 285**	**5 225 803**
II.Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банку	1510	-	39 323
Інші довгострокові зобов'язання	1515	4 239	2 218
Довгострокові забезпечення	1520	223 115	310 009
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	**1595**	**227 354**	**351 550**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	423 949	471 855
Векселі видані	1605	370	150
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 388 778	2 132 516
товари, роботи, послуги	1615	273 823	155 342
розрахунками з бюджетом	1620	74 879	87 639
у тому числі з податку на прибуток	1621	7 340	-
розрахунками зі страхування	1625	34 596	36 579
розрахунками з оплати праці	1630	76 428	76 741
одержаними авансами	1635	73 612	71 976
розрахунками з учасниками	1640	1 900	1 899
із внутрішніх розрахунків	1645	1 047	6 973
Поточні забезпечення	1660	103 337	157 516
Доходи майбутніх періодів	1665	-	1 328
Інші поточні зобов'язання	1690	54 773	59 256
Усього за розділом III	**1695**	**3 507 492**	**3 259 770**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	**59 587**	**-**
Баланс	**1900**	**9 096 718**	**8 837 123**

1 Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Керівник **Ю.П.Курмаз**

Головний бухгалтер **Л.В. Накалюжна**

Україна * Публічне акціонерне товариство * м. Київ * «Укртелеком» Ідентифікаційний код 21560766

ДЕРЖСТАТ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
СТАТИСТИКИ у м. Києві
Згідно листа
№16
від 18.04.2014

Коди
2013.12.31
21560766

Дата(рік,місяць,число)
за ЄДРПОУ

Підприємство **ПАТ "Укртелеком"**

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2013 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий доход від реалізації продукції (товарів, робіт,послуг)	2000	6 446 833	6 947 515
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 451 039)	(4 728 830)
Валовий:			
прибуток	**2090**	**1 995 794**	**2 218 685**
збиток	**2095**	**(-)**	**(-)**
Інші операційні доходи	2120	45 933	62 626
Адміністративні витрати	2130	(677 658)	(591 665)
Витрати на збут	2150	(594 418)	(732 375)
Інші операційні витрати	2180	(215 405)	(168 393)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	**2190**	**554 246**	**788 878**
збиток	**2195**	**(-)**	**(-)**
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	55 405	13 078
Інші доходи	2240	19 723	13 256
Фінансові витрати	2250	(418 180)	(342 996)
Витрати від участі в капіталі	2255	(107)	(78)
Інші витрати	2270	(57 604)	(55 380)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	**2290**	**153 483**	**416 758**
збиток	**2295**	**(-)**	**(-)**
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	(27 380)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	(14 623)	(22 576)
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	**2350**	**138 860**	**366 802**
збиток	**2355**	**(-)**	**(-)**

Продовження додатка

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(82 205)	(32 639)
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	**(82 205)**	**(32 639)**
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	**(82 205)**	**(32 639)**
Сукупний дохід (сума рядків 2350,2355 та 2460)	**2465**	**56 655**	**334 163**

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні витрати	2500	801 966	834 059
Витрати на оплату праці	2505	2 116 082	2 090 559
Відрахування на соціальні заходи	2510	765 969	759 293
Амортизація	2515	855 575	949 291
Інші операційні витрати	2520	1 261 078	1 523 615
Разом	**2550**	**5 800 670**	**6 156 817**

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	18 726 248 000	18 726 248 000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	18 726 248 000	18 726 248 000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,0074	0,0196
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,0074	0,0196
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник _____ **Ю.П. Курмаз**

Головний бухгалтер _____ **Л.В. Накалюжна**

ДЕРЖКОМСТАТ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
Згідно з оригіналом
21.04.2015

Додаток
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку і "Загальні вимоги до фінансової звітності"

			КОДИ
		Дата (рік, місяць, число)	2015.01.01
Підприємство	ПАТ "Укртелеком"	за ЄДРПОУ	21560766
Територія		за КОАТУУ	8039100000
Організаційно-правова форма господарювання	Публічне акціонерне товариство	за КОПФГ	234
Вид економічної діяльності	діяльність зв'язку	за КВЕД	61.10
Середня кількість працівників	68 063		
Адреса, телефон	м.Київ, бул. Тараса Шевченка, б. 18		
Одиниця виміру:	тис.грн.без десяткового знака		
Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2014 року

Форма № 1 код за ДКУД 1801004

Активи	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	26 092	83 012
первісна вартість	1001	431 188	482 495
накопичена амортизація	1002	(405 096)	(399 483)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	12 811	144 297
Основні засоби	1010	5 832 373	4 605 605
первісна вартість	1011	5 832 373	5 200 931
знос	1012	-	(595 326)
Інвестиційна нерухомість	1015	10 745	1 136
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	16 546	4 125
знос інвестиційної нерухомості	1017	(5 801)	(2 989)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:		0	0
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	981	889
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	1 815	733
Відстрочені податкові активи	1045	-	213 311
Інші необоротні активи	1090	15 065	13 480
Усього за розділом I	1095	5 899 882	5 062 483
II. Оборотні активи			
Запаси, у тому числі:	1100	119 374	115 473
виробничі запаси	1101	89 856	90 576
готова продукція	1103	43	64
товари	1104	29 475	24 833
Поточні біологічні активи	1110	1	-
Дебіторська заборгованість за продукцію,товари, роботи, послуги	1125	749 159	872 967
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	53 290	39 379
з бюджетом	1135	6 693	10 471
у тому числі з податку на прибуток	1136	6 119	6 637
з нарахованих доходів	1140	11 742	3 196
із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	166 769	362 409
Поточні фінансові інвестиції	1160	62 917	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	561 813	69 342
Витрати майбутніх періодів	1170	73 044	49 065
Інші оборотні активи	1190	6 026	5 624
Усього за розділом II	1195	1 810 828	1 527 928
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	305 371	1 330 041
Баланс	1300	8 016 081	7 920 452

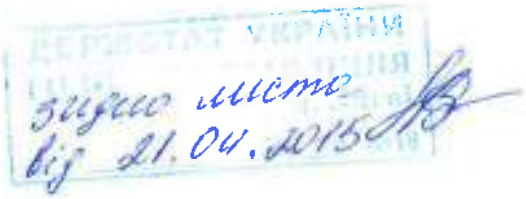
Продовження додатка

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	4 681 562	4 681 562
Капітал у дооцінках	1405	5 648 029	5 648 029
Додатковий капітал	1410	411 370	411 370
Резервний капітал	1415	222 812	222 812
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(6 576 418)	(6 378 724)
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	**1495**	**4 387 355**	**4 888 049**
II.Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Довгострокові кредити банку	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	41 541	22 320
Довгострокові забезпечення	1520	310 009	253 956
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	**1595**	**351 550**	**276 276**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	471 855	1 097 392
Векселі видані	1605	150	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 132 516	1 006 759
товари, роботи, послуги	1615	169 753	402 847
розрахунками з бюджетом	1620	106 696	177 008
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	38 579	25 566
розрахунками з оплати праці	1630	78 741	62 384
одержаними авансами	1635	58 044	58 576
розрахунками з учасниками	1640	1 699	1 699
із внутрішніх розрахунків	1645	5 973	1 067
Поточні забезпечення	1660	180 442	196 221
Доходи майбутніх періодів	1665	1 328	221
Інші поточні зобов'язання	1690	40 200	42 187
Усього за розділом III	**1695**	**3 277 176**	**3 059 127**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	-	-
Баланс	**1900**	**8 016 081**	**7 920 452**

¹ визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики

Керівник **Ю.П.Курмаз**

Головний бухгалтер **Л.В. Некалюкина**

	Коди
Дата(рік,місяць,число)	2015.01.01
за ЄДРПОУ	21560766

Підприємство ПАТ "Укртелеком"

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2014 рік, що закінчився 31 грудня 2014 року

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт,послуг)	2000	6 493 010	6 464 551
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 149 758)	(7 239 222)
Валовий:			
прибуток	2090	2 343 252	-
збиток	2095	(-)	(774 671)
Інші операційні доходи	2120	127 644	45 933
Адміністративні витрати	2130	(748 129)	(798 958)
Витрати на збут	2150	(558 091)	(668 802)
Інші операційні витрати	2180	(360 252)	(187 345)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	2190	774 424	-
збиток	2195	( )	(2 383 641)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	148 947	55 405
Інші доходи	2240	95 741	19 723
Фінансові витрати	2250	(921 469)	(418 180)
Витрати від участі в капіталі	2255	(91)	(107)
Інші витрати	2270	(32 404)	(55 704)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	65 168	-
збиток	2295	(-)	(2 762 504)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	221 040	609 800
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	( )	(14 623)
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	286 198	-
збиток	2355	(-)	(2 273 327)

Продовження додатка

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	3 138 258
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	36 603	10 495
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	**36 603**	**3 148 753**
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(6 589)	(503 800)
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	30 014	2 644 953
Сукупний дохід (сума рядків 2350,2355 та 2460)	**2465**	**316 212**	**371 629**

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні витрати	2500	867 665	888 949
Витрати на оплату праці	2505	2 161 646	2 214 283
Відрахування на соціальні заходи	2510	718 832	765 969
Амортизація	2515	561 017	739 668
Інші операційні витрати	2520	1 517 070	4 287 256
Разом	**2550**	**5 846 230**	**8 894 125**

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	18 726 248 000	18 726 248 000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	18 726 248 000	18 726 248 000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,0153	(0,1214)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,0153	(0,1214)
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник _____ **Ю.П. Курмаз**

Головний бухгалтер _____ **Л.В. Накапюжна**

№1911 Зайцев Д.Г.
ДЕРЖСТАТ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
СТАТИСТИКИ у м. Києві
20 р. №9

Додаток
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

		КОДИ
	Дата (рік, місяць, число)	2015.12.31
Підприємство ПАТ "Укртелеком"	за ЄДРПОУ	21560766
Територія	за КОАТУУ	8039100000
Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності Діяльність у сфері проводового електрозв'язку	за КВЕД	61.10
Середня кількість працівників	35 083	
Адреса, телефон м.Київ, бул. Тараса Шевченка, б. 18		
Одиниця виміру тис.грн.без десяткового знака		
Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):		
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку		
за міжнародними стандартами фінансової звітності		V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2015 року

Форма № 1 код за ДКУД 1801001

Активи	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	83 012	49 158
первісна вартість	1001	482 495	465 541
накопичена амортизація	1002	(399 483)	(416 383)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	144 297	115 930
Основні засоби	1010	4 605 606	8 983 451
первісна вартість	1011	5 200 931	8 983 451
знос	1012	(595 326)	-
Інвестиційна нерухомість	1015	1 136	1 790
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	4 125	2 291
знос інвестиційної нерухомості	1017	(2 989)	(501)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	889	818
інші фінансові інвестиції	1035	-	160 872
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	733	328
Відстрочені податкові активи	1045	309 485	-
Інші необоротні активи	1090	13 480	-
Усього за розділом I	**1095**	**5 168 637**	**9 312 347**
II. Оборотні активи			
Запаси, у тому числі:	1100	116 473	120 564
виробничі запаси	1101	90 576	97 707
готова продукція	1103	64	-
товари	1104	24 833	22 857
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	872 967	453 242
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	39 379	89 458
з бюджетом	1135	10 471	9 754
у тому числі з податку на прибуток	1136	6 837	6 016
з нарахованих доходів	1140	3 198	31 456
із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	382 409	753 468
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	89 342	143 966
Витрати майбутніх періодів	1170	49 065	34 580
Інші оборотні активи	1190	5 624	15 650
Усього за розділом II	**1195**	**1 627 928**	**1 632 136**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	**630 888**	**1 118 394**
Баланс	**1300**	**7 217 453**	**12 062 877**

Продовження додатка

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	4 681 562	4 681 562
Капітал у дооцінках	1405	5 006 390	8 699 417
Додатковий капітал	1410	411 370	411 370
Резервний капітал	1415	222 812	222 812
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(6 440 084)	(5 640 688)
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	3 882 050	8 374 473
II.Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	678 467
Довгострокові кредити банку	1510	-	487 100
Інші довгострокові зобов'язання	1515	22 320	-
Довгострокові забезпечення	1520	253 956	227 311
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	276 276	1 392 878
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	1 097 392	1 002 884
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			-
довгостроковими зобов'язаннями	1610	1 005 759	445 528
товари, роботи, послуги	1615	402 847	353 914
розрахунками з бюджетом	1620	177 008	88 153
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	25 566	18 611
розрахунками з оплати праці	1630	52 384	47 644
одержаними авансами	1635	56 576	56 359
розрахунками з учасниками	1640	1 899	1 898
із внутрішніх розрахунків	1645	1 067	1 409
Поточне забезпечення	1660	196 221	230 219
Доходи майбутніх періодів	1665	221	769
Інші поточні зобов'язання	1690	42 187	48 128
Усього за розділом III	1695	3 059 127	2 295 526
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	7 217 453	12 062 877

[1] Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Керівник Ю.П.Курмаз

Головний бухгалтер Л.В. Накалюжна

№1941 Зріло. тонс.

ДЕРЖСТАТ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
СТАТИСТИКИ у м. Києві
"27" КВІ 2016 20 р. №9

	Коди
Дата(рік,місяць,число)	2016.01.01
за ЄДРПОУ	21560766

Підприємство ПАТ "Укртелеком"

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 12 місяців, що закінчились 31 грудня 2015 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт,послуг)	2000	6 394 757	6 493 010
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3 620 700)	(4 149 758)
Валовий:			
прибуток	2090	2 774 057	2 343 252
збиток	2095	( )	( )
Інші операційні доходи	2120	45 396	127 644
Адміністративні витрати	2130	(777 815)	(748 129)
Витрати на збут	2150	(627 899)	(589 081)
Інші операційні витрати	2180	(355 583)	(380 252)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	2190	1 158 158	774 434
збиток	2195	( )	( )
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	137 795	148 947
Інші доходи	2240	147 733	95 741
Фінансові витрати	2250	(671 992)	(921 469)
Витрати від участі в капіталі	2255	(71)	(91)
Інші витрати	2270	(20 384)	(32 404)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	761 229	66 158
збиток	2295	( )	( )
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(151 059)	317 214
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	( )	( )
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	600 170	382 372
збиток	2355	( )	( )

Продовження додатка

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	4 779 690	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(9 919)	38 603
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	**4 770 771**	**38 603**
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(836 511)	(6 589)
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	**3 934 260**	**30 014**
Сукупний дохід (сума рядків 2350,2355 та 2460)	**2465**	**4 834 430**	**412 386**

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні витрати	2500	887 327	867 665
Витрати на оплату праці	2505	1 793 323	2 181 645
Відрахування на соціальні заходи	2510	592 412	716 832
Амортизація	2515	472 529	561 017
Інші операційні витрати	2520	1 536 406	1 517 070
Разом	**2550**	**5 281 997**	**5 848 230**

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	18 726 248 000	18 726 248 000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	18 726 248 000	18 726 248 000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,0320	0,0204
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,0320	0,0204
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник _____ Ю.П. Курмаз

Головний бухгалтер _____ Л.В. Макаренкова

Додаток
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

ДЕРЖСТАТ УКРАЇНИ
Головне управління
статистики у м. Києві
20 р.

		Коди
	Дата (рік, місяць, число)	2016.12.31
Підприємство	за ЄДРПОУ	21560766
Територія Україна	за КОАТУУ	8038100000
Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство	за КОПОГ	230
Вид економічної діяльності Діяльність у сфері проведення електронних ігор	за КВЕД	61.10
Середня кількість працівників		
Адреса, телефон м.Київ, бул. Тараса Шевченка, б. 18		
Одиниця виміру: тис.грн.без десяткового знака		
Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці)		
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку		
за міжнародними стандартами фінансової звітності		V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2016 року

Форма № 1 код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	49 159	57 444
первісна вартість	1001	465 541	480 576
накопичена амортизація	1002	(416 383)	(423 132)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	115 930	665 579
Основні засоби	1010	8 873 137	8 839 758
первісна вартість	1011	8 873 137	8 839 758
знос	1012	-	-
Інвестиційна нерухомість	1015	112 104	180 100
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	112 104	180 100
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	818	618
інші фінансові інвестиції	1035	150 872	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	328	555
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	**1095**	**9 312 347**	**9 744 054**
II. Оборотні активи			
Запаси, у тому числі:	1100	120 564	143 940
виробничі запаси	1101	97 707	113 741
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	22 857	30 199
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію,товари, роботи, послуги	1125	463 242	501 226
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	89 458	57 543
з бюджетом	1135	9 754	6 257
у тому числі з податку на прибуток	1136	8 016	801
з нарахованих доходів	1140	31 455	70 772
із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
інша поточна дебіторська заборгованість	1155	763 468	765 236
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	180 872
Гроші та їх еквіваленти	1165	143 965	129 838
Витрати майбутніх періодів	1170	34 580	13 232
Інші оборотні активи	1190	15 650	10 855
Усього за розділом II	**1195**	**1 632 136**	**1 869 780**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	**1 118 394**	**1 387 411**
Баланс	**1300**	**12 062 877**	**13 001 245**

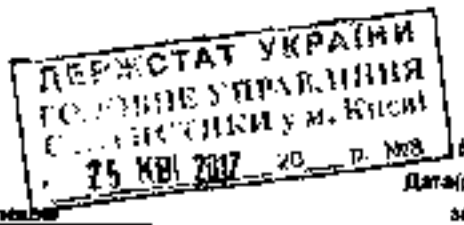
Продовження додатка

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	4 681 562	4 681 562
Капітал у дооцінках	1405	8 699 417	8 885 075
Додатковий капітал	1410	411 370	411 370
Резервний капітал	1415	222 612	222 612
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(5 640 688)	(4 923 612)
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	**1495**	**8 374 473**	**9 277 297**
II.Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	678 467	712 465
Довгострокові кредити банку	1510	487 100	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	227 311	282 026
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	**1595**	**1 392 878**	**994 491**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	1 002 864	1 072 611
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:		-	-
довгостроковими зобов'язаннями	1610	446 526	846 668
товари, роботи, послуги	1615	353 914	326 338
розрахунками з бюджетом	1620	88 183	84 162
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	5 444
розрахунками зі страхування	1625	18 611	11 310
розрахунками з оплати праці	1630	47 644	46 214
одержаними авансами	1635	56 359	68 050
розрахунками з учасниками	1640	1 898	1 898
із внутрішніх розрахунків	1645	1 409	868
Поточні забезпечення	1660	230 219	252 692
Доходи майбутніх періодів	1665	769	1 901
Інші поточні зобов'язання	1690	48 126	16 604
Усього за розділом III	**1695**	**2 296 526**	**2 729 647**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	**1900**	**12 062 877**	**13 001 245**

¹ Ідентифікується у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики

Керівник «Укртелеком» Ю.П.Курмаз

Головний бухгалтер Т.В. Куц

	Коди
Дата(рік,місяць,число)	2017.01.01
за ЄДРПОУ	21560766

Підприємство ПАТ "Укрнафта"

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 12 місяців, що закінчились 31 грудня 2016 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт,послуг)	2000	6 327 113	6 394 767
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3 830 125)	(3 620 700)
Валовий:			
прибуток	2090	2 496 988	2 774 067
збиток	2095	( )	( )
Інші операційні доходи	2120	264 823	193 131
Адміністративні витрати	2130	(670 142)	(777 615)
Витрати на збут	2150	(477 806)	(527 899)
Інші операційні витрати	2180	(321 115)	(375 977)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	2190	1 082 779	1 285 497
збиток	2195	( )	( )
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	57 982	137 796
Інші доходи	2240	0	0
Фінансові витрати	2250	(429 029)	(671 992)
Витрати від участі в капіталі	2255	(200)	(71)
Інші витрати	2270	( )	( )
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	711 412	751 229
збиток	2295	( )	( )
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(110 385)	(151 059)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	( )	( )
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	601 027	600 170
збиток	2355	( )	( )

Продовження додатка

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	416 601	4 779 690
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2416	-	-
Інший сукупний дохід	2445	(61 288)	(8 919)
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	**355 313**	**4 770 771**
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(70 136)	(836 511)
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	**286 177**	**3 934 260**
Сукупний дохід (сума рядків 2350,2355 та 2460)	**2465**	**886 204**	**4 934 430**

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні витрати	2500	954 305	887 327
Витрати на оплату праці	2505	(901 824	1 769 323
Відрахування на соціальні заходи	2510	362 969	592 412
Амортизація	2515	500 125	472 529
Інші операційні витрати	2520	1 779 634	1 556 800
Разом	**2550**	**6 496 867**	**6 302 391**

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	18 726 248 000	18 726 248 000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	18 726 248 000	18 726 248 000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,0321	0,0320
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,0321	0,0320
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник Ю.П. Курмаз

Головний бухгалтер І.В. Куц

ДЕРЖСТАТ УКРАЇНИ 2018
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
СТАТИСТИКИ у м. Києві

Додаток
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

			КОДИ
		Дата (рік, місяць, число)	2018.01.01
Підприємство	ПАТ "Укртелеком"	за ЄДРПОУ	21560766
Територія	Україна	за КОАТУУ	8039100000
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Діяльність у сфері проводового електрозв'язку	за КВЕД	61.10
Середня кількість працівників1	24 358		
Адреса, телефон	м.Київ, бул. Тараса Шевченка, б. 18		
Одиниця виміру:	тис.грн.без десяткового знака		

Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2017 року

Форма № 1 код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	57 444	178 201
первісна вартість	1001	480 576	637 481
накопичена амортизація	1002	(423 132)	(459 280)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	665 579	516 418
Основні засоби	1010	8 839 758	8 627 127
первісна вартість	1011	8 839 758	9 070 786
знос	1012	-	(443 659)
Інвестиційна нерухомість	1015	180 100	319 746
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	180 100	319 746
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	618	349
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	555	85
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	**1095**	**9 744 054**	**9 641 926**
II. Оборотні активи			
Запаси, у тому числі:	1100	143 940	124 993
виробничі запаси	1101	113 741	82 708
готова продукція	1103	-	-
товари	1104	30 199	42 285
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію,товари, роботи, послуги	1125	501 226	531 696
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	57 543	63 181
з бюджетом	1135	6 257	5 959
у тому числі з податку на прибуток	1136	801	493
з нарахованих доходів	1140	5 184	4 216
із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	830 823	993 167
Поточні фінансові інвестиції	1160	160 872	219 816
Гроші та їх еквіваленти	1165	129 838	272 289
Витрати майбутніх періодів	1170	13 232	19 444
Інші оборотні активи	1190	10 865	14 505
Усього за розділом II	**1195**	**1 859 780**	**2 249 266**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	**1 448 611**	**1 846 458**
Баланс	**1300**	**13 052 445**	**13 737 650**

Продовження додатка

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	4 681 562	4 681 562
Капітал у дооцінках	1405	8 885 075	8 291 743
Додатковий капітал	1410	411 370	411 370
Резервний капітал	1415	222 812	222 812
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(4 872 412)	(3 965 923)
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	**1495**	**9 328 407**	**9 641 564**
II.Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	712 465	595 278
Довгострокові кредити банку	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	282 026	329 848
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	**1595**	**994 491**	**925 126**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	1 072 611	2 048 009
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:		-	
довгостроковими зобов'язаннями	1610	846 858	2 550
товари, роботи, послуги	1615	326 338	490 688
розрахунками з бюджетом	1620	84 162	214 455
у тому числі з податку на прибуток	1621	5 444	54 044
розрахунками зі страхування	1625	11 310	8 185
розрахунками з оплати праці	1630	46 214	44 866
одержаними авансами	1635	68 050	87 617
розрахунками з учасниками	1640	1 898	1 898
із внутрішніх розрахунків	1645	869	1 128
Поточні забезпечення	1660	252 832	249 249
Доходи майбутніх періодів	1665	1 901	2 518
Інші поточні зобов'язання	1690	16 504	19 797
Усього за розділом III	**1695**	**2 729 547**	**3 170 960**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	-	-
Баланс	**1900**	**13 052 445**	**13 737 650**

[1] визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Керівник **Ю.П.Курмаз**

Головний бухгалтер **І.В. Куц**

	Коди
Дата(рік,місяць,число)	2018.01.01
за ЄДРПОУ	21560766

Підприємство ПАТ "Укртелеком"

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 12 місяців, що закінчились 31 грудня 2017 р

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт,послуг)	2000	6 117 115	6 327 113
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3 577 332)	(3 830 125)
Валовий:			
прибуток	**2090**	**2 539 783**	**2 496 988**
збиток	**2095**	( )	( )
Інші операційні доходи	2120	524 980	254 623
Адміністративні витрати	2130	(936 788)	(870 112)
Витрати на збут	2150	(430 099)	(477 605)
Інші операційні витрати	2180	(251 592)	(321 115)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	**2190**	**1 446 284**	**1 082 779**
збиток	**2195**	( )	( )
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	39 314	57 862
Інші доходи	2240	0	0
Фінансові витрати	2250	(443 603)	(429 029)
Витрати від участі в капіталі	2255	(269)	(200)
Інші витрати	2270	( )	( )
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	**2290**	**1 041 726**	**711 412**
збиток	**2295**	( )	( )
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(177 319)	(110 385)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	**2350**	**864 407**	**601 027**
збиток	**2355**	( )	( )

Продовження додатка

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	(602 524)	416 601
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	(50 188)	(61 288)
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	**(652 712)**	**355 313**
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	100 670	(70 136)
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	(552 042)	285 177
Сукупний дохід (сума рядків 2350,2355 та 2460)	**2465**	**312 365**	**886 204**

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні витрати	2500	846 096	954 305
Витрати на оплату праці	2505	1 860 217	1 901 924
Відрахування на соціальні заходи	2510	377 158	362 969
Амортизація	2515	518 996	500 125
Інші операційні витрати	2520	1 593 344	1 779 634
Разом	**2550**	**5 195 811**	**5 498 957**

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	18 726 248 000	18 726 248 000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	18 726 248 000	18 726 248 000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,0462	0,0321
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,0462	0,0321
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник Ю.П. Курмаз

Головний бухгалтер І.В. Куц

Додаток Е

Фінансова звітність ПрАТ «Київстар»

КОНСОЛІДОВАНІ ЗВІТИ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД

За роки, що закінчились 31 грудня 2009, 2008 і 2007 рр.
(у тисячах гривень)

	Примітки	*2009 р.*	*2008 р.*	*2007 р.*
Доходи	8	11 590 538	12 711 111	10 923 716
Вартість матеріалів і нарахування за користування трафіком	8	(2 091 274)	(2 142 745)	(1 820 424)
Заробітна плата і витрати на персонал	8	(935 249)	(786 954)	(644 000)
Інші операційні витрати	8	(2 136 650)	(2 267 021)	(2 034 040)
Інші доходи		25 850	59 616	2 233
Інші витрати	8	(82 467)	(52 834)	(53 632)
Знос і амортизація	8	(1 754 174)	(1 635 566)	(1 486 732)
Збиток від зменшення корисності	8	(118 069)	(83 636)	(79 182)
		4 498 505	5 801 971	4 807 939
Фінансові доходи	8	529 958	1 023 585	244 152
Фінансові витрати	8	(38 079)	(190 505)	(304 234)
Чистий (збиток)/прибуток від курсових різниць		(45 510)	298 447	22 704
Прибуток до оподаткування		4 944 874	6 933 498	4 770 561
Витрати з податку на прибуток	9	(1 259 477)	(1 860 045)	(1 248 662)
Прибуток за рік		3 685 397	5 073 453	3 521 899
Усього сукупний дохід після оподаткування за звітний рік		3 685 397	5 073 453	3 521 899
Чистий прибуток на акцію, у гривнях	31	344,84	474,71	329,54

Підписано і затверджено до випуску від імені Закритого акціонерного товариства «Київстар Дж.Ес.Ем.» 1 березня 2010 р.:

Президент — Ігор Литовченко

Фінансовий директор — Ендрю Сіммонс

Заступник фінансового директора/
Головний бухгалтер — Леся Самойлович

Примітки є невід'ємною частиною консолідованої фінансової звітності

КОНСОЛІДОВАНІ ЗВІТИ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН

На 31 грудня 2009, 2008 і 2007 рр.

(у тисячах гривень)

	Примітки	*2009 р.*	*2008 р.*	*2007 р.*
АКТИВИ				
Необоротні активи				
Основні засоби	10	6 349 031	6 883 797	6 603 393
Нематеріальні активи	11	1 080 566	1 205 023	1 390 421
Похідний фінансовий інструмент	22	-	-	969
Інші необоротні активи	12	56 858	88 599	147 654
Відстрочений податковий актив	9	307 140	110 934	241 424
		7 793 595	8 288 353	8 383 861
Оборотні активи				
Запаси		64 489	58 330	52 290
Торгова та інша дебіторська заборгованість	13	595 702	628 244	292 640
Похідний фінансовий інструмент	22	-	37 014	-
Авансові платежі з податку на прибуток		899 492	5 776	-
Авансові платежі з податків, крім податку на прибуток	14	587	38 305	8 970
Передоплати	15	78 362	57 070	110 015
Відстрочені витрати	17	77 912	93 227	107 606
Короткострокові депозити	18	-	3 063 312	764 338
Грошові кошти та їх еквіваленти	19	1 210 394	5 068 369	4 611 689
		2 926 938	9 049 647	5 947 548
Активи групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу	30	-	90 267	170 268
		2 926 938	9 139 914	6 117 816
УСЬОГО АКТИВИ		10 720 533	17 428 267	14 501 677
КАПІТАЛ І ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Капітал, що припадає на акціонерів материнської компанії				
Статутний капітал	20	656 499	656 499	656 499
Нерозподілений прибуток		8 322 298	11 136 901	9 523 448
		8 978 797	11 793 400	10 179 947
Довгострокові зобов'язання				
Процентні кредити та позики	21	51 192	-	-
Зобов'язання з виплат працівникам	23	42 231	19 798	17 561
		93 423	19 798	17 561

КОНСОЛІДОВАНІ ЗВІТИ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН (продовження)

На 31 грудня 2009, 2008 і 2007 рр.

(у тисячах гривень)

	Примітки	*2009 р.*	*2008 р.*	*2007 р.*
Короткострокові зобов'язання				
Процентні кредити та позики	21	694	985 055	2 280 436
Похідний фінансовий інструмент	22	-	-	7 513
Зобов'язання з виплат працівникам	23	3 896	4 453	1 469
Відстрочені доходи	24	614 519	730 331	848 532
Резерви	25	14 666	4 891	3 325
Податок на прибуток до сплати		-	34 848	103 853
Податки до сплати, крім податку на прибуток	26	134 546	92 300	90 963
Дивіденди до сплати акціонерам материнської компанії	20	-	2 905 653	-
Торгова та інша кредиторська заборгованість	27	568 486	530 997	671 560
Аванси отримані	28	136 198	121 453	133 030
Інші поточні зобов'язання	29	175 308	205 088	163 488
		1 648 313	5 615 069	4 304 169
УСЬОГО КАПІТАЛ І ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		10 720 533	17 428 267	14 501 677

КОНСОЛІДОВАНІ ЗВІТИ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ

За роки, що закінчились 31 грудня 2009, 2008 і 2007 рр.

(у тисячах гривень)

	Примітки	*2009 р.*	*2008 р.*	*2007 р.*
Операційна діяльність				
Прибуток до оподаткування		4 944 874	6 933 498	4 770 561
Негрошові коригування для узгодження прибутку до оподаткування і чистих грошових потоків:				
Знос основних засобів	8	1 337 770	1 232 665	1 144 943
Зменшення корисності основних засобів і нематеріальних активів	8	118 069	83 636	79 182
Амортизація нематеріальних активів	8	416 404	402 901	341 789
Збиток від вибуття основних засобів, нематеріальних активів і активів, класифікованих як утримувані для продажу		68 622	3 719	48 507
Процентні доходи	8	(528 065)	(992 763)	(231 042)
Процентні витрати за банківськими кредитами	8	34 381	172 012	285 636
Інші фінансові витрати	8	3 698	18 493	18 598
Дохід від похідного фінансового інструменту	8	(1 893)	(30 822)	(13 110)
Зміни в резервах і зобов'язаннях із виплат працівникам		31 651	6 787	11 488
Нереалізований збиток від курсових різниць		40 789	205 253	19 343
Коригування оборотного капіталу				
(Збільшення)/зменшення запасів		(6 159)	(6 040)	10 537
Збільшення торгової та іншої дебіторської заборгованості, а також авансових платежів		(82 134)	(123 995)	(9 685)
Зменшення/(збільшення) короткострокових депозитів		3 063 312	(2 298 974)	(764 338)
Зменшення відстрочених витрат		15 315	14 379	29 447
Зменшення торгової та іншої кредиторської заборгованості та податків до сплати, крім податку на прибуток		132 610	(24 597)	(84 342)
(Зменшення)/збільшення відстрочених доходів		(115 812)	(118 201)	33 685
Збільшення/(зменшення) авансів отриманих		14 745	(11 577)	39 865
(Зменшення)/збільшення інших зобов'язань		(29 780)	42 935	78 382
		9 458 397	5 509 309	5 809 446
Проценти отримані		675 546	866 534	216 736
Проценти сплачені		(70 648)	(232 111)	(215 959)
Сплачений податок на прибуток		(2 384 247)	(1 804 335)	(1 289 957)
Чисті грошові потоки від операційної діяльності		7 679 048	4 339 397	4 520 266

КОНСОЛІДОВАНІ ЗВІТИ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ
(продовження)
За роки, що закінчилися 31 грудня 2009, 2008 і 2007 рр.
(у тисячах гривень)

	Примітки	*2009 р.*	*2008 р.*	*2007 р.*
Інвестиційна діяльність				
Придбання основних засобів		(1 212 587)	(1 631 654)	(1 609 496)
Придбання нематеріальних активів		(234 501)	(294 016)	(449 804)
Надходження від продажу основних засобів і активів групи вибуття, класифікованих як утримувані для продажу		215 681	88 400	3 602
Чисті грошові потоки, використані в інвестиційній діяльності		(1 231 407)	(1 837 270)	(2 055 698)
Фінансова діяльність				
Дивіденди, сплачені акціонерам материнської компанії		(9 134 787)	(543 996)	-
Податок на дивіденди		(260 214)	(10 351)	-
Погашення кредитів та позик		(973 130)	(1 777 464)	(393 900)
Сплата фінансових послуг		(3 698)	(16 331)	(18 035)
Надходження від похідного фінансового інструменту		32 664	6 546	-
Платежі, пов'язані з похідним фінансовим інструментом		-	(10 568)	(20 550)
Чисті грошові потоки, використані у фінансовій діяльності		(10 339 165)	(2 352 164)	(432 485)
Чисте (зменшення)/збільшення грошових коштів та їх еквівалентів		(3 891 524)	149 963	2 032 083
Чиста курсова різниця		33 549	306 717	(19 343)
Грошові кошти та їх еквіваленти на 1 січня	19	5 068 369	4 611 689	2 598 949
Грошові кошти та їх еквіваленти на 31 грудня	19	1 210 394	5 068 369	4 611 689

Консолідований звіт про сукупний дохід

За рік, що закінчився 31 грудня 2010 р.
(у тисячах гривень, крім чистого прибутку на акцію)

	Примітки	2010 р.	2009 р.
Доходи	8	11 443 025	11 590 538
Вартість матеріалів і нарахування за користування трафіком	8	(1 939 528)	(2 091 274)
Заробітна плата і витрати на персонал	8	(866 243)	(935 249)
Інші операційні витрати	8	(2 078 358)	(2 136 650)
Інші доходи		28 552	25 850
Інші витрати	8	(64 373)	(82 467)
Знос і амортизація	8	(1 781 469)	(1 754 174)
Збиток від зменшення корисності	8	(3 414)	(118 069)
		4 738 192	4 498 505
Фінансові доходи	8	227 431	529 958
Фінансові витрати	8	(7 217)	(38 079)
Чистий збиток від курсових різниць		(36 196)	(45 510)
Прибуток до оподаткування		4 922 210	4 944 874
Витрати з податку на прибуток	9	(1 244 330)	(1 259 477)
Прибуток за рік		3 677 880	3 685 397
Усього сукупний дохід після оподаткування за звітний рік		3 677 880	3 685 397
Чистий прибуток на акцію, у гривнях	31	344,13	344,84

Підписано і затверджено до випуску від імені Закритого акціонерного товариства «Київстар Дж.Ес.Ем.» 11 березня 2011 р.:

Президент
Ігор Литовченко

Фінансовий директор
Ендрю Сіммонс

Заступник фінансового директора/Головний бухгалтер
Леся Самойлович

Консолідований звіт про фінансовий стан

На 31 грудня 2010 р. (у тисячах гривень)

	Примітки	2010 р.	2009 р.
АКТИВИ			
Необоротні активи			
Основні засоби	10	6 274 153	6 349 031
Нематеріальні активи	11	970 861	1 080 566
Інші необоротні активи	12	44 493	56 858
Відстрочений податковий актив	9	635 940	307 140
		7 925 447	7 793 595
Оборотні активи			
Запаси		68 990	64 489
Торгова та інша дебіторська заборгованість	13	320 553	595 702
Авансові платежі з податку на прибуток		-	899 492
Авансові платежі з податків, крім податку на прибуток		401	587
Передоплати	14	74 902	78 362
Відстрочені витрати	16	92 583	77 912
Інші оборотні фінансові активи	27	3 349 309	-
Грошові кошти та їх еквіваленти	17	1 595 056	1 210 394
		5 501 794	2 926 938
УСЬОГО АКТИВИ		13 427 241	10 720 533

	Примітки	2010 р.	2009 р.
КАПІТАЛ І ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Капітал, що припадає на акціонерів материнської компанії			
Статутний капітал	18	656 499	656 499
Нерозподілений прибуток		10 679 975	8 322 298
		11 336 474	8 978 797
Довгострокові зобов'язання			
Процентні кредити та позики	19	-	51 192
Зобов'язання з виплат працівникам	20	37 262	42 231
Резерви	22	52 727	-
		89 989	93 423
Короткострокові зобов'язання			
Процентні кредити та позики	19	51 735	694
Зобов'язання з виплат працівникам	20	7 566	3 896
Відстрочені доходи	21	736 659	614 519
Резерви	22	12 986	14 666
Податок на прибуток до сплати		266 911	-
Податки до сплати, крім податку на прибуток	23	146 961	134 546
Торгова та інша кредиторська заборгованість	24	480 288	568 486
Аванси отримані	25	136 207	136 198
Інші поточні зобов'язання	26	161 465	175 308
		2 000 778	1 648 313
УСЬОГО КАПІТАЛ І ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		13 427 241	10 720 533

Консолідований звіт про рух грошових коштів

За рік, що закінчився 31 грудня 2010 р.
(у тисячах гривень)

	Примітки	2010 р.	2009 р.
Операційна діяльність			
Прибуток до оподаткування		4 922 210	4 944 874
Коригування на негрошові статті для узгодження прибутку до оподаткування і чистих грошових потоків:			
Знос основних засобів	8	1 346 803	1 337 770
Зменшення корисності основних засобів і нематеріальних активів	8	3 414	118 069
Амортизація нематеріальних активів	8	434 666	416 404
Збиток від вибуття основних засобів і нематеріальних активів	8	61 477	68 622
Процентні доходи	8	(150 641)	(528 065)
Зміна умов дисконту за іншими оборотними фінансовими активами	8	(76 790)	-
Процентні витрати за банківськими кредитами		3 942	34 381
Інші фінансові витрати	8	3 275	3 698
Чистий прибуток від похідного фінансового інструменту	8	-	(1 893)
Зміни в резервах і зобов'язаннях із виплат працівникам		(6 254)	31 651
Нереалізований збиток від курсових різниць		7 392	40 789
Коригування оборотного капіталу			
Збільшення запасів		(4 501)	(6 159)
Зменшення/(збільшення) торгової та іншої дебіторської заборгованості, а також передоплат		201 327	(82 134)
Зменшення короткострокових депозитів		-	3 063 312
(Збільшення)/зменшення відстрочених витрат		(14 671)	15 315
Збільшення торгової та іншої кредиторської заборгованості та податків до сплати, крім податку на прибуток		132 890	132 610
Збільшення /(зменшення) відстрочених доходів		122 140	(115 812)
Збільшення авансів отриманих		9	14 745
Зменшення інших зобов'язань		(13 843)	(29 780)
		6 972 845	9 458 397
Проценти отримані		144 821	675 546
Проценти сплачені		(3 944)	(70 648)
Сплачений податок на прибуток		(234 233)	(2 384 247)
Чисті грошові потоки від операційної діяльності		6 879 489	7 679 048

За рік, що закінчився 31 грудня 2010 р.
(у тисячах гривень)

	Примітки	2010 р.	2009 р.
Інвестиційна діяльність			
Придбання основних засобів		(1 356 578)	(1 212 587)
Придбання нематеріальних активів		(480 388)	(234 501)
Поворотна безпроцентна фінансова допомога, надана пов'язаній стороні		(4 000 000)	-
Надходження від продажу основних засобів та вибуття і активів за угодою зворотного викупу		114 897	215 681
Чисті грошові потоки, використані в інвестиційній діяльності		(5 722 069)	(1 231 407)
Фінансова діяльність			
Дивіденди, сплачені акціонерам материнської компанії		(743 591)	(9 134 787)
Податок на дивіденди		(21 625)	(260 214)
Погашення кредитів та позик		-	(973 130)
Оплата фінансових послуг		-	(3 698)
Надходження від похідного фінансового інструменту		-	32 664
Чисті грошові потоки, використані у фінансовій діяльності		(765 216)	(10 339 165)
Чисте збільшення/(зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		392 204	(3 891 524)
Чиста курсова різниця		(7 542)	33 549
Грошові кошти та їх еквіваленти на 1 січня	17	1 210 394	5 068 369
Грошові кошти та їх еквіваленти на 31 грудня	17	1 595 056	1 210 394

КИЇВСТАР
Єднає усюди

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД

За рік, що закінчився 31 грудня 2013 р.
(у тисячах гривень, крім чистого прибутку на акцію)

	Примітки	2013 р.	2012 р.
			(перераховано)
Доходи	9	13 091 150	13 132 296
Вартість матеріалів, послуг користування трафіком та інші прямі витрати	9	(2 735 931)	(2 663 526)
Заробітна плата та витрати на персонал	9	(906 615)	(973 538)
Інші операційні витрати	9	(3 102 557)	(2 797 266)
Інші доходи		12 266	23 702
Інші витрати	9	(164 361)	(203 773)
Знос та амортизація	9	(1 637 194)	(1 530 541)
Збиток від зменшення корисності	9	(77 218)	(28 556)
		4 479 540	4 958 798
Фінансові доходи	9	140 577	604 147
Фінансові витрати	9	(5 095)	(4 485)
Чистий прибуток від курсових різниць		6 530	371
Прибуток до оподаткування		4 621 552	5 558 831
Витрати з податку на прибуток	10	(778 513)	(1 242 476)
Прибуток за рік		3 843 039	4 316 355
Інший сукупний дохід, який не буде рекласифікований у прибутки та збитки в наступних періодах:			
Прибуток від переоцінки пенсійних зобов'язань з визначеною виплатою, за вирахуванням податку на прибуток		11 596	-
Інший сукупний дохід за період, за вирахуванням податку на прибуток		11 596	-
Усього сукупний дохід після оподаткування за звітний рік, за вирахуванням податку на прибуток		3 854 635	4 316 355
Чистий прибуток на акцію, у гривнях	30	293,47	329.71

Підписано і затверджено до випуску від імені Приватного акціонерного товариства «Київстар» 23 квітня 2014 р.:

Президент	Ігор Литовченко
Фінансовий директор	Ібрагім Карам
Заступник фінансового директора/ Головний бухгалтер	Леся Самойлович

КИЇВСТАР
Єднає усюди

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
На 31 грудня 2013 р.
(у тисячах гривень)

	Примітки	2013 р.	2012 р.
			(перераховано)
АКТИВИ			
Необоротні активи			
Основні засоби	11	7 032 518	7 213 795
Нематеріальні активи	12	1 127 311	1 166 258
Інші необоротні активи	13	39 946	65 849
Авансові платежі з податку на прибуток	10	421 326	-
Відстрочені податкові активи	10	201 512	177 330
		8 822 613	8 623 232
Оборотні активи			
Запаси		35 356	69 270
Торгова та інша дебіторська заборгованість	14	389 149	415 832
Авансові платежі з податку на прибуток	10	855 813	432 624
Авансові платежі з податків, крім податку на прибуток		26 534	16 374
Передоплати		45 521	88 132
Витрати майбутніх періодів	16	98 918	108 548
Грошові кошти та їхні еквіваленти	17	640 960	1 483 464
Інші оборотні фінансові активи		29 196	23 543
Інші оборотні активи		-	18 711
		2 121 447	2 656 498
Активи групи вибуття, класифіковані як призначені для продажу	29	689	24 378
		2 122 136	2 680 876
УСЬОГО АКТИВИ		10 944 749	11 304 108

КИЇВСТАР
Єднає усюди

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН (продовження)
На 31 грудня 2013 р.
(у тисячах гривень)

	Примітки	2013 р.	2012 р.
			(перераховано)
КАПІТАЛ І ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Капітал			
Статутний капітал	18	1 009 249	1 009 249
Емісійний дохід	18	102 338	102 338
Додатковий капітал	18	132 682	132 682
Нерозподілений прибуток		7 824 466	8 078 637
Вилучений капітал	18	(370 398)	(370 398)
		8 698 337	8 952 508
Довгострокові зобов'язання			
Зобов'язання з виплат працівникам		19 165	42 729
Резерви	20	50 035	58 216
Інші довгострокові фінансові зобов’язання		-	26 356
		69 200	127 301
Короткострокові зобов'язання			
Зобов'язання з виплат працівникам		4 028	8 804
Доходи майбутніх періодів	19	750 617	696 979
Резерви	20	40 543	287
Податки до сплати, крім податку на прибуток	21	199 723	174 303
Торгова та інша кредиторська заборгованість	22	839 436	1 002 720
Аванси отримані	23	172 601	151 805
Інші поточні зобов'язання	24	170 264	189 401
		2 177 212	2 224 299
УСЬОГО КАПІТАЛ І ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		10 944 749	11 304 108

КИЇВСТАР
Єднає усюди

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ

За рік, що закінчився 31 грудня 2013 р.
(у тисячах гривень)

	Примітки	2013 р.	2012 р.
			(перераховано)
Операційна діяльність			
Прибуток до оподаткування		4 621 552	5 558 831
Коригування на негрошові статті для узгодження прибутку до оподаткування і чистих грошових потоків:			
Знос основних засобів	9	1 440 087	1 370 511
Зменшення корисності основних засобів і нематеріальних активів	9	77 218	28 556
Амортизація нематеріальних активів	9	197 107	160 030
Збиток від вибуття основних засобів, нематеріальних активів та активів групи вибуття, класифікованих як призначених для продажу	9	158 575	198 799
Процентні доходи	9	(140 577)	(162 956)
Амортизація дисконту за іншими поточними фінансовими активами	9	-	(441 191)
Процентні витрати	9	-	1 787
Інші фінансові витрати	9	5 095	2 698
Витрати, що виникли в результаті операцій, платіж за якими здійснюється на основі акцій		-	(1 167)
Зміни в резервах і зобов'язаннях із виплат працівникам		9 620	(56)
Нереалізований збиток від курсових різниць		2 780	(3 343)
Коригування оборотного капіталу:			
Зменшення запасів		33 914	53 681
Зменшення торгової та іншої дебіторської заборгованості, передоплат та інших активів		67 127	95 023
Зменшення/(збільшення) витрат майбутніх періодів		9 630	(2 337)
(Зменшення)/збільшення торгової та іншої кредиторської заборгованості і інших оборотних активів та податків до сплати, крім податку на прибуток		(45 883)	92 449
Збільшення/(зменшення) доходів майбутніх періодів		53 638	(45 092)
Збільшення авансів отриманих		20 796	2 995
(Зменшення)/збільшення інших поточних зобов'язань		(19 137)	11 440
		6 491 542	6 920 658
Проценти отримані		145 826	160 113
Проценти сплачені		(31 972)	(1 984)
Сплачений податок на прибуток		(1 636 268)	(836 786)
Чисті грошові потоки від операційної діяльності		4 969 128	6 242 001

КИЇВСТАР
Єднає усюди

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ (продовження)

За рік, що закінчився 31 грудня 2013 р.
(у тисячах гривень)

	Примітки	2013 р.	2012 р.
			(перераховано)
Інвестиційна діяльність			
Придбання основних засобів		(1 582 005)	(1 763 353)
Придбання нематеріальних активів		(149 386)	(290 008)
Поворотна безпроцентна фінансова допомога, повернена пов'язаною стороною		-	222 000
Грошові кошти, отримані в результаті придбання активів ПрАТ «Українські радіосистеми»		-	89 245
Надходження від продажу основних засобів		32 199	10 806
Відтік грошових коштів з обмеженим правом використання		(5 653)	-
Чисті грошові потоки, використані в інвестиційній діяльності		(1 704 845)	(1 731 130)
Фінансова діяльність			
Дивіденди, сплачені акціонерам материнської компанії		(4 099 832)	(3 977 392)
Податок на репатріацію, сплачений у зв'язку з виплатою дивідендів		(33)	(32)
Погашення кредитів		-	(51 223)
Надходження від випуску акцій		-	105 088
Чисті грошові потоки, використані у фінансовій діяльності		(4 099 865)	(3 923 559)
Чисте (зменшення)/збільшення грошових коштів та їхні еквіваленти		(835 582)	587 312
Чиста курсова різниця		(6 922)	3 346
Грошові кошти та їхні еквіваленти станом на 1 січня	17	1 483 464	892 806
Грошові кошти та їхні еквіваленти станом на 31 грудня	17	640 960	1 483 464

Консолідований звіт про сукупний дохід

За рік, що закінчився 31 грудня 2014 р. (у тисячах гривень, крім чистого прибутку на акцію)

01		Примітки	2014 р.	2013 р.
02	Доходи	9	12,986,795	13,091,150
03	Вартість матеріалів, послуг користування трафіком та інші прямі витрати	9	(3,706,888)	(2,735,931)
04	Заробітна плата та виплати на персонал	9	(1,014,979)	(906,615)
05	Інші операційні витрати	9	(3,518,914)	(3,102,557)
06	Інші доходи		21,477	12,266
07	Інші витрати	9	(130,316)	(164,361)
08	Знос та амортизація	9	(1,765,668)	(1,637,194)
09	Збиток від зменшення корисності	9	(178,819)	(77,218)
10			2,692,688	4,479,540
11	Фінансові доходи	9	148,244	140,577
12	Фінансові витрати	9	(22,743)	(5,095)
13	Чистий прибуток від курсових різниць		(134,211)	6,530
14	**Прибуток до оподаткування**		2,683,978	4,621,552
15	Витрати з податку на прибуток	10	(515,603)	(778,513)
16	**Прибуток за рік**		2,168,375	3,843,039
17	**Інший сукупний дохід, який не буде рекласифікований у прибутки та збитки в наступних періодах:**			
18	Прибуток від переоцінки пенсійних зобов'язань з визначеною виплатою, за вирахуванням податку на прибуток		—	11,596
19	Інший сукупний дохід за період, за вирахуванням податку на прибуток		—	11,596
20	**Усього сукупний дохід після оподаткування за звітний рік, за вирахуванням податку на прибуток**		2,168,375	3,854,635
21	Чистий прибуток на акцію, у гривнях	30	165.58	293.47

Підписано і затверджено до випуску від імені Приватного акціонерного товариства «Київстар» 1 квітня 2015 р.:

Президент	**Петро Чернишов**
Фінансовий директор	**Ібрагім Карам**
Головний бухгалтер	**Олена Ксеніч**

Консолідований звіт про фінансовий стан

На 31 грудня 2014 р. (у тисячах гривень)

01	Активи	Примітки	2014 р.	2013 р.
02	**Необоротні активи**			
03	Основні засоби	11	6,885,017	7,032,518
04	Нематеріальні активи	12	1,236,919	1,127,311
05	Інші необоротні активи	13	11,173	39,946
06	Авансові платежі з податку на прибуток		1,314,086	421,326
07	Відстрочені необоротні витрати		36,484	24,236
08	Відстрочені податкові активи	10	254,782	201,512
09			9,738,461	8,846,849
10	**Оборотні активи**			
11	Запаси		37,257	35,356
12	Торгова та інша дебіторська заборгованість	14	995,943	389,149
13	Авансові платежі з податку на прибуток	10	314,832	855,813
14	Авансові платежі з податків, крім податку на прибуток		69,685	26,534
15	Передоплати		54,339	45,521
16	Витрати майбутніх періодів	16	78,644	74,682
17	Грошові кошти та їхні еквіваленти	17	1,827,399	640,960
18	Інші оборотні фінансові активи		75,273	29,196
19			3,453,372	2,097,211
20	Активи групи вибуття, класифіковані як призначені для продажу		487	689
21			3,453,859	2,097,900
22	**Усього активи**		13,192,320	10,944,749

01	Капітал і зобов'язання	Примітки	2014 р.	2013 р.
02	**Капітал**			
03	Статутний капітал	18	1,009,249	1,009,249
04	Емісійний дохід	18	102,338	102,338
05	Додатковий капітал	18	155,956	132,682
06	Нерозподілений прибуток		7,160,446	7,824,466
07	Вилучений капітал		(370,398)	(370,398)
08			8,057,591	8,698,337
09	**Довгострокові зобов'язання**			
10	Зобов'язання з виплат працівникам		20,173	19,165
11	Резерви	21	24,872	50,035
12	Кредиторська заборгованість	19	394,269	—
13	Необоротні довгострокові доходи	20	119,927	80,904
14			559,241	150,104
15	**Короткострокові зобов'язання**			
16	Зобов'язання з виплат працівникам		3,596	4,028
17	Доходи майбутніх періодів	20	666,908	669,713
18	Резерви	21	29,823	40,543
19	Податки до сплати, крім податку на прибуток	22	285,151	199,723
20	Торгова та інша кредиторська заборгованість	23	2,213,285	839,436
21	Кредиторська заборгованість по дивідендах	18	549,966	—
22	Кредиторська заборгованість	19	288,722	—
23	Відсотки нараховані	19	106,993	—
24	Аванси отримані	24	201,126	172,601
25	Інші поточні зобов'язання	25	229,918	170,264
26			4,575,488	2,096,308
27	**Усього капітал і зобов'язання**		13,192,320	10,944,749

Консолідований звіт про рух грошових коштів

За рік, що закінчився 31 грудня 2014 р. (у тисячах гривень)

		Примітки	2014 р.	2013 р.
01	**Операційна діяльність**			
02	**Інвестиційна діяльність**			
03	Придбання основних засобів		(1,241,546)	(1,582,005)
04	Придбання нематеріальних активів		(210,856)	(149,386)
05	Надходження від продажу основних засобів та активів групи вибуття, класифікованих як призначені для продажу		19,135	32,199
06	Грошові кошти, отримані в результаті придбання активів ТОВ «Голден Телеком»		84,252	—
07	Інші витрати		(46,077)	(5,653)
08	**Чисті грошові потоки, використані в інвестиційній діяльності**		(1,395,092)	(1,704,845)
09	**Фінансова діяльність**			
10	Дивіденди, сплачені акціонерам материнської компанії		(1,939,947)	(4,099,832)
11	Інші витрати		(20)	(33)
12	**Чисті грошові потоки, використані у фінансовій діяльності**		(1,939,967)	(4,099,865)
13	Чисте зменшення/збільшення грошових коштів та їх еквівалентів		1,180,051	(835,582)
14	Чиста курсова різниця		6,388	(6,922)
15	Грошові кошти та їхні еквіваленти станом на 1 січня	17	640,960	1,483,464
16	**Грошові кошти та їхні еквіваленти станом на 31 грудня**	17	1,827,399	640,960

Консолідований звіт про рух грошових коштів

За рік, що закінчився 31 грудня 2014 р. (у тисячах гривень)

	01 Операційна діяльність	Примітки	2014 р.	2013 р.
02	Прибуток до оподаткування		2,683,978	4,621,552
03	**Коригування на негрошові статті для узгодження прибутку до оподаткування і чистих грошових потоків:**			
04	Знос основних засобів	9	1,530,327	1,440,087
05	Зменшення корисності основних засобів і нематеріальних активів	9	178,819	77,218
06	Амортизація нематеріальних активів	9	235,342	197,107
07	Збиток від вибуття основних засобів, нематеріальних активів та активів групи вибуття, класифікованих як призначених для продажу	9	115,891	158,575
08	Процентні доходи	9	(148,244)	(140,577)
09	Процентні витрати	9	11,882	—
10	Інші фінансові витрати	9	10,861	5,095
11	Зміни в резервах і зобов'язаннях із виплат працівникам		(5,061)	9,620
12	Нереалізований збиток від курсових різниць		135,691	2,780
13	**Коригування оборотного капіталу:**			
14	Зменшення/збільшення запасів		(1,839)	33,914
15	Зменшення/збільшення торгової та іншої дебіторської заборгованості, передоплат та інших активів		(343,992)	67,127
16	Збільшення витрат майбутніх періодів		9,025	9,630
17	(Зменшення)/збільшення торгової та іншої кредиторської заборгованості і інших оборотних активів та податків до сплати, крім податку на прибуток		900,155	(45,883)
18	Збільшення доходів майбутніх періодів		6,677	53,638
19	Збільшення отриманих авансів		26,341	20,796
20	Зменшення інших короткострокових зобов'язань		(37,076)	(19,137)
21			5,308,777	6,491,542
22	Фінансові доходи		144,137	145,826
23	Фінансові витрати		(4,257)	(31,972)
24	Витрати з податку на прибуток		(933,547)	(1,636,268)
25	**Чисті грошові потоки, використані в операційній діяльності**		4,515,110	4,969,128

CONSOLIDATED STATEMENT OF COMPREHENSIVE INCOME

For the year ended 31 December 2015

(in thousands of Ukrainian Hryvnia, except for earnings per share)

	Notes	2015	2014
Revenues	8	14,925,358	12,986,795
Cost of materials, traffic charges and other direct costs	8	(3,347,186)	(3,706,888)
Salaries and personnel costs	8	(1,048,332)	(1,014,979)
Other operating expenses	8	(4,301,381)	(3,518,914)
Other income		12,864	21,477
Other expenses	8	(103,519)	(130,316)
Depreciation and amortisation	8	(1,736,461)	(1,765,668)
Impairment losses	8	(454,470)	(178,819)
		3,946,873	2,692,688
Finance income	8	206,591	148,244
Finance costs	8	(162,896)	(22,743)
Foreign exchange gain/loss, net		(536,112)	(134,211)
Profit before tax		3,454,456	2,683,978
Income tax expense	9	(881,777)	(515,603)
Profit for the year		2,572,679	2,168,375
Other comprehensive income not to be reclassified to profit and loss in subsequent periods:			
Re-measurement gains on defined benefit plans, net of tax		-	-
Other comprehensive income for the period, net of tax		-	-
Total comprehensive income for the year, net of tax		2,572,679	2,168,375
Earnings per share, UAH	29	196.46	165.58

Signed and authorised for release on behalf of management of Joint Stock Company Kyivstar on 20 April 2016:

Original signed by President, Peter Chernyshov
Original signed by Chief Financial Officer, Gabor Kocsis
Original signed by Chief Accountant, Olena Ksenich

CONSOLIDATED STATEMENT OF FINANCIAL POSITION

As at 31 December 2015

(in thousands of Ukrainian Hryvnia)

	Notes	2015	2014
ASSETS			
Non-current assets			
Property, plant and equipment	10	7,900,146	6,885,017
Intangible assets	11	4,369,077	1,236,919
Other non-current assets	12	372,850	11,173
Prepaid income tax	9	404,795	1,314,086
Deferred expenses non-current	15	53,113	36,484
Deferred tax asset	9	-	254,782
		13,099,981	9,738,461
Current assets			
Inventories		48,952	37,257
Trade and other receivables	13	1,119,708	995,943
Prepaid income tax	9	799,974	314,832
Prepaid taxes, other than income tax		1,695	69,685
Prepayments		64,590	54,339
Deferred expenses	15	70,047	78,644
Cash and cash equivalents	16	1,672,125	1,827,399
Other current financial assets		1,201	75,273
		3,778,292	3,453,372
Assets of disposal group classified as held for sale		997	487
		3,779,289	3,453,859
TOTAL ASSETS		16,879,270	13,192,320

The accompanying notes form an integral part of the consolidated financial statements

CONSOLIDATED STATEMENT OF FINANCIAL POSITION (continued)

As at 31 December 2015

(in thousands of Ukrainian Hryvnia)

	Notes	2015	2014
EQUITY AND LIABILITIES			
Equity			
Share capital	17	1,009,249	1,009,249
Share premium	17	102,338	102,338
Additional capital	17	155,956	155,956
Retained earnings		9,732,663	7,160,446
Treasury shares		(370,398)	(370,398)
		10,629,808	**8,057,591**
Non-current liabilities			
Employee benefit liability		7,373	20,173
Provisions	20	18,366	24,872
Loans payables	18	-	394,269
Deferred revenue non-current	19	140,688	119,927
Deferred tax liabilities	9	21,550	
		187,977	559,241
Current liabilities			
Employee benefit liability		1,566	3,596
Deferred revenue	19	690,793	666,908
Provisions	20	83,760	29,823
Taxes payable, other than income tax	21	244,354	285,151
Trade and other payables	22	1,702,290	2,213,285
Dividends payable	17	549,966	549,966
Loans payables	18	2,277,663	288,722
Interest accrued	18	36,675	106,993
Advances received	23	229,358	201,126
Other current liabilities	24	245,060	229,918
		6,061,485	4,575,488
TOTAL EQUITY AND LIABILITIES		16,879,270	13,192,320

CONSOLIDATED STATEMENT OF CASH FLOWS

For the year ended 31 December 2015

(in thousands of Ukrainian Hryvnia)

	Notes	2015	2014
Operating activities			
Profit before tax		3,454,456	2,683,978
Non-cash adjustments to reconcile profit before tax to net cash flows:			
Depreciation of property, plant and equipment	8	1,342,587	1,530,327
Impairment of property, plant and equipment and intangible assets	8	454,470	178,819
Amortisation of intangible assets	8	393,875	235,342
Loss on disposal of property, plant and equipment, intangible assets and assets of disposal group classified as held for sale	8	24,920	115,891
Interest income	8	(206,591)	(148,244)
Interest expense	8	130,219	11,882
Other finance costs	8	32,676	10,861
Impairment loss from other financial assets		18,730	
Movements in provisions and employee benefit liability		20,205	(5,061)
Unrealised foreign exchange loss		536,112	135,691
Share-based payment transaction expense		(50)	
Working capital adjustments:			
Decrease/(increase) in inventories		(11,695)	(1,839)
Decrease /(increase) in trade and other receivables, prepayments and other assets		286,019	(343,992)
Decrease/(increase) in deferred expenses		(8,032)	9,025
Increase / (decrease) in trade and other payables, other current assets and taxes payable, other than income tax		(1,418,850)	900,155
Increase in deferred revenue		44,646	6,677
Increase in advances received		28,225	26,341
Increase / (decrease) in other current liabilities		14,681	(37,076)
		5,136,603	5,308,777
Interest received		205,560	144,137
Interest paid		(243,500)	(4,257)
Income tax paid		(164,065)	(933,547)
Net cash flows from operating activities		4,934,598	4,515,110

CONSOLIDATED STATEMENT OF CASH FLOWS (continued)

For the year ended 31 December 2015

(in thousands of Ukrainian Hryvnia)

	Notes	2015	2014
Investing activities			
Purchase of property, plant and equipment		(2,585,396)	(1,241,546)
Purchase of intangible assets		(3,776,141)	(210,856)
Proceeds from sale of property, plant and equipment and assets of disposal group classified as held for sale		26,687	19,135
Cash received as a result of LLC "Golden Telecom" acquisition		-	84,252
Other outflows		55,472	(46,077)
Net cash flows used in investing activities		(6,279,378)	(1,395,092)
Financing activities			
Dividends paid to equity holders of the parent		-	(1,939,947)
Other outflows		-	(20)
Proceeds from loans and borrowings		2,139,368	-
Repayment of loans and borrowings		(984,523)	-
Net cash inflow/(outflow) from financing activities		1,154,845	(1,939,967)
Net (decrease)/increase in cash and cash equivalents		(189,935)	1,180,051
Net foreign exchange difference		34,661	6,388
Cash and cash equivalents as at 1 January	16	1,827,399	640,960
Cash and cash equivalents as at 31 December	16	1,672,125	1,827,399

The accompanying notes form an integral part of the consolidated financial statements

Appendix 1
to National Regulation (Standard) of Accounting 1,
General Requirements for Financial Reporting

		Codes		
Date (year, month, date)		2017	01	01
Company Private Joint Stock Company "Kyivstar"	EDRPOU	21673832		
Territory Kyiv, Shevchenkivskyi district	KOATUU	8038900000		
Organisational and legal form of economic activity Joint Stock Company	KOPFG	230		
Type of economic activity Activities in the field of wireless telecommunications	KVED	61.20		

Average number of employees[1] 2,623
Address, telephone 03113, Kyiv, Degtyarivska street, 53, tel.: 247-39-49
Measurement unit: thousands of Hryvnia, no decimal point (except for Section IV of the Consolidate Statement of Financial Results (Ther Consolidated Statement of Comprehensive Income) (Form 2) where amounts are stated in Ukrainian hryvnias with kopecks)
Prepared (tick the necessary box):

according to National Regulations (Standards) of Accounting in Ukraine	
according to International Financial Reporting Standards	X

Consolidated Balance Sheet (Consolidated Statement of Financial Position)

as at 31 December 2016
Form 1 DKUD code 1801001

ASSETS	Line code	Notes	At the beginning of the reporting period	At the end of the reporting period
1	2	3	4	5
I. Non-current assets				
Intangible assets	1000	9	4,346,889	4,043,012
historical cost	1001		7,446,270	8,080,902
amortisation	1002		(3,099,371)	(4,037,890)
Construction-in-progress	1005	10	931,322	1,015,330
Property, plant and equipment	1010	8	6,993,237	8,135 705
historical cost	1011		18,585,869	19,501,069
depreciation	1012		(11,592,632)	(13,365,364)
Investment property	1015		-	-
Long-term biological assets	1020		-	-
Long-term financial investments: accounted for according to the equity method	1030		-	-
other financial investments	1035		-	-
Long-term accounts receivable	1040	12	404,795	-
Deferred tax assets	1045	26	-	302,310
Other non-current assets	1090	11	420,006	684,930
Total Section I	**1095**		**13,096,261**	**12,181,287**

Private Joint Stock Company Kyivstar
Consolidated Statement of Financial Position
(in thousands of Hryvnia)

ASSETS	Line code	Notes	At the beginning of the reporting period	At the end of the reporting period
1	2	3	4	5
II. Current assets				
Inventories	1100		48,986	60,858
production stock	1102		29,931	41,682
goods for resale	1104		19,055	9,176
Current biological assets	1110		-	-
Accounts receivable for goods, works and services	1125	12	1,111,292	1,367,747
Accounts receivable on settlements: on advances issued	1130	12	40,493	90,479
with the budget	1135	12	901,190	383,819
including corporate profit tax prepaid	1136	12, 28	799,997	361,466
Accounts receivable for settlements on accrued income	1140	12	8,353	26,163
Other current accounts receivable	1155	12	206	71
Current financial investments	1160		-	-
Cash and cash equivalents	1165	13	1,672,125	3,419,008
Deferred expenses	1170	14	100,007	93,876
Other current assets	1180		1,376	14,037
Total Section II	**1195**		**3,784,828**	**5,416,858**
III. Non-current assets held for sale and disposal groups	**1200**		**230**	**10,825**
BALANCE	**1300**		**16,880,519**	**17,607,970**

LIABILITIES	Line code	Notes	At the beginning of the reporting period	At the end of the reporting period
1	2	3	4	5
I. Equity				
Registered (share) capital	1400	15	1,009,249	1,009,249
Revaluation reserve	1405		-	-
Additional capital	1410		258,294	258,294
Share premium	1411		102,338	102,338
Reserve capital	1415		132,933	132,933
Retained earnings (accumulated deficit)	1420		9,599,730	11,427,145
Unpaid capital	1425		-	-
Withdrawn capital	1430		(370,398)	(370,398)
Total Section I	**1495**		**10,629,808**	**12,457,223**
II. Long-term liabilities and provisions				
Deferred tax liabilities	1500	28	21,524	-
Retirement benefit liabilities	1505		6,846	6,231
Long-term bank borrowings	1510		-	-
Other long-term liabilities	1515	22	140,688	152,159
Long-term provisions	1520	20	18,366	57,089
including employee benefits	1521		-	23,190
Special-purpose financing	1525		-	-
Total Section II	**1595**		**189,424**	**215,479**

The accompanying notes form an integral part of the consolidated financial statements

Private Joint Stock Company Kyivstar
Consolidated Statement of Financial Position
(in thousands of Hryvnia)

LIABILITIES	Line code	Notes	At the beginning of the reporting period	At the end of the reporting period
1	2	3	4	5
III. Current liabilities and provisions				
Short-term bank borrowings	1600		-	-
Current accounts payable on settlements:				
for long-term liabilities	1610	16	991,228	-
for goods, works, services	1615	17	1,701,847	1,628,380
with the budget	1620	18	237,261	161,447
including liability on corporate profit tax	1621		52	1,507
for insurance	1625		-	-
on payroll	1630		321	372
on advances received	1635	19	522,915	544,440
with shareholders	1640	16	549,966	1,531,736
Current provisions	1660	20	86,108	352,777
Deferred income	1665	22	354,744	417,648
Other current liabilities	1690	16, 21	1,616,897	298,469
Total Section III	1695		6,061,287	4,936,268
IV. Liabilities associated with non-current assets held for sale and disposal groups	1700		-	-
BALANCE	1900		16,698,519	17,607,970

Signed and authorised for release on behalf of management of Private Joint Stock Company Kyivstar on 10 April 2017:
Originally signed by President, Peter Chernyshov
Originally signed by Chief Accountant, Olena Kaenich

Private Joint Stock Company Kyivstar
Consolidated Statement of Comprehensive Income
(in thousands of Hryvnia)

		Codes		
Company Private Joint Stock Company "Kyivstar"	Date (year, month, date)	2017	01	01
(name)	EDRPOU			21673832

Consolidated Statement of Financial Results (Consolidated Statement of Comprehensive Income)

for the year ended 31 December 2018

Form 2 DKUD code 1801003

I. Financial results

Item	Line code	Notes	For the reporting period	For the similar period of the prior year
1	2	3	4	5
Net revenue from sales of goods, works and services	2000	23	15,753,027	14,925,358
Cost of sales of goods, works and services	2050	24	(8,658,447)	(7,927,329)
Gross:				
Profit	2090		7,094,580	6,998,029
Loss	2095		-	-
Other operating income	2120		97,730	3,312
Administrative expenses	2130	24	(1,271,998)	(1,077,082)
Selling expenses	2150	24	(1,316,755)	(1,327,902)
Other operating expenses	2180	24	(374,209)	(162,366)
Financial results from operating activities:				
Profit	2190		4,229,348	4,433,991
Loss	2195		-	-
Income from participation in equity	2200		-	-
Other financial income	2220	25	325,360	206,591
Other income	2240		26,302	6,390
Financial expenses	2250	26	(18,454)	(162,896)
Losses from participation in equity	2255		-	-
Other expenses	2270	27	(337,454)	(1,029,620)
Financial results before taxation:				
Profit	2290		4,225,102	3,454,456
Loss	2295		-	-
Income tax expense	2300	28	(815,589)	(881,777)
Profit (loss) from discontinued operations after tax	2305		-	-
Net financial result:				
Profit	2350		3,409,513	2,572,679
Loss	2355		-	-

II. Comprehensive income

Item	Line code	Notes	For the reporting period	For the similar period of the prior year
1	2	3	4	5
Upward (downward) revaluation of non-current assets	2400		-	-
Upward (downward) revaluation of financial instruments	2405		-	-
Accumulated exchange differences	2410		-	-
Share of other comprehensive income of associates and joint ventures	2415		-	-
Other comprehensive income	2445		-	-
Other comprehensive income before tax	**2450**		-	-
Income tax arising on other comprehensive income	2455		-	-
Other comprehensive income after tax	**2460**		-	-
Comprehensive income (total of lines 2350, 2355 and 2460)	**2465**		**3,409,513**	**2,572,679**

III. Elements of operating expenses

Item	Line code	Notes	For the reporting period	For the similar period of the prior year
1	2	3	4	5
Material expenses	2500	24	2,276,894	3,347,186
Payroll	2505	24	944,462	837,710
Social payments	2510	24	127,569	208,299
Depreciation/amortisation	2515	24	3,675,708	1,737,248
Other operating expenses	2520	24	4,697,776	4,364,238
Total	**2550**		**11,921,409**	**10,494,679**

IV. Calculation of shares profitability

Item	Line code	Notes	For the reporting period	For the similar period of the prior year
1	2	3	4	5
Average annual number of ordinary shares	2600		-	-
Average annual number of ordinary shares, adjusted	2605		-	-
Net profit (loss) per share	2610		-	-
Net profit (loss) per share, adjusted	2615		-	-
Dividends per share	2650		-	-

Note: Section IV. Calculation of shares profitability is not completed, as shares of the Group are not sold or purchased on stock exchanges. Detailed information is presented in notes 16 and 33.

Signed and authorised for release on behalf of management of Private Joint Stock Company Kyivstar on 10 April 2017:

Originally signed by President, Peter Charnyshov

Originally signed by Chief Accountant, Olena Ksenich

Company Private Joint Stock Company "Kyivstar" (name)

Date (year, month, date) EDRPOU

Codes		
2017	01	01
21673832		

Consolidated Statement of Cash Flows (indirect method)

for the year ended 31 December 2016

Form 3 DKUD code 1801004

Item	Line code	Notes	For the reporting period	For the similar period of the prior year
1	2	3	4	5
I. Cash flows from operating activities				
Profit (loss) from ordinary activities before taxation	3000		4,225,102	3,454,456
Adjustments for:				
depreciation of non-current assets	3505	24	3,675,708	1,737,246
increase (decrease) in provisions	3510	20	305,392	49,779
non-realised foreign exchange differences	3515		(26,947)	536,112
loss (income) from other non-operating and non-cash transactions	3520		246,803	37,293
Profit (loss) from participation in equity	3521		-	-
Changes in assets measured at fair value and gain (loss) on initial recognition	3522		-	-
Gain (loss) from disposal of non-current assets held for sale and disposal groups	3523		-	-
Gain (loss) from disposal of financial investments	3524		-	-
Impairment (reversal of impairment) of non-current assets	3526	27	42,237	454,470
Financial expenses	3540	28	16,454	182,896
Decrease (increase) in current assets	3550		(43,752)	57,721
Decrease (increase) in inventories	3551		(1,872)	(12,467)
Decrease (increase) in accounts receivable for goods, works and services	3553		(128,920)	225,813
Decrease (increase) in other current accounts receivable	3554		126	-
Decrease (increase) in deferred expenses	3556		(23,629)	(8,032)
Decrease (increase) in other current assets	3557		(13,835)	-
Increase (decrease) in current liabilities	3560		357,582	(171,856)
Increase (decrease) in current accounts payable for goods, works and services	3561		(194,388)	(1,170,792)
Increase (decrease) in current accounts payable for settlements with the budget	3562		(98,672)	(48,471)
Increase (decrease) in current accounts payable for settlements on insurance	3563		-	-
Increase (decrease) in current accounts payable for settlements on payroll	3564		57	-
Increase (decrease) in deferred income	3566		(273,115)	44,642
Increase (decrease) in other current liabilities	3567		25,300	(5,024)
Cash flows from operating activities	3570		8,091,851	6,343,788
Income tax paid	3580		(303,896)	(164,046)
Interest paid	3585		-	(243,499)
Cash flows from operating activities, net	3195		7,787,955	4,936,242

Private Joint Stock Company Kyivstar
Consolidated Statement of Cash Flows
(in thousands of Hryvnia)

Item	Line code	Notes	For the reporting period	For the similar period of the prior year
1	2	3	4	5
III. Cash flows from investing activities				
Receipts from sale of:				
financial investments	3200		-	-
non-current assets	3205		23,674	26,887
Receipts from:				
interest received	3215		-	-
dividends received	3220		-	-
Receipts from derivatives	3225		-	-
Other receipts	3250		-	55,472
Purchases of:				
financial investments	3255		-	-
non-current assets	3260		(2,779,928)	(6,361,537)
Payments on derivatives	3270		-	-
Expenditure for loan issue	3275		(317,500)	-
Other payments	3290		-	-
Cash flows from investing activities, net	3295		(3,073,754)	(6,279,378)
III. Cash flows from financing activities				
Receipts from:				
Equity	3300		-	-
Loans received	3305		-	2,139,368
Other receipts	3340		-	-
Expenditure for:				
Repurchase of own shares	3345		-	-
Loans repayment	3350		(2,449,156)	(984,523)
Payment of dividends	3355		(518,162)	-
Interest paid			-	-
Other payments	3390		-	-
Cash flows from financing activities, net	3395		(2,967,318)	1,154,845
Cash flows for the reporting period, net	3400		1,746,863	(188,291)
Cash at the beginning of the year	3405		1,672,125	1,827,399
Effect of exchange rates on cash balances	3410		-	33,017
Cash at the end of the year	3415		3,419,008	1,672,125

Signed and authorised for release on behalf of management of Private Joint Stock Company Kyivstar on 10 April 2017:
Originally signed by President, Peter Chernyshov
Originally signed by Chief Accountant, Olena Ksenich

The accompanying notes form an integral part of the consolidated financial statements

Приватне акціонерне товариство «Київстар»
Звіт про фінансовий стан
(у тисячах гривень)

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку
1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

		Коди		
	Дата (рік, місяць, число)	2018	01	01
Підприємство Приватне акціонерне товариство «Київстар»	За ЄДРПОУ	21673832		
Територія м. Київ, Шевченківський р-н	за КОАТУУ	8038900000		
Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство	за КОПФГ	230		
Вид економічної діяльності Діяльність у сфері безпровідного електрозв'язку	за КВЕД	61.20		

Середня кількість працівників[1] 2486
Адреса, телефон 03113, м. Київ, вулиця Дегтярівська, будинок 53 247-39-49
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма N 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	X

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2017 р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

АКТИВ	Код рядка	Примітки	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	9	4 039 746	4 090 031
первісна вартість	1001		8 077 619	8 767 064
накопичена амортизація	1002		(4 037 873)	(4 677 033)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	10	1 015 330	725 705
Основні засоби	1010	8	6 128 482	7 148 400
первісна вартість	1011		19 436 451	19 738 899
знос	1012		(13 307 969)	(12 590 499)
Інвестиційна нерухомість	1015		-	-
Довгострокові біологічні активи	1020		-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		-	-
інші фінансові інвестиції	1035	11	122 167	156 167
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		-	-
Відстрочені податкові активи	1045	29	302 310	286 183
Інші необоротні активи	1090	12	684 930	413 248
Усього за розділом I	**1095**		**12 292 965**	**12 819 734**

Приватне акціонерне товариство «Київстар»
Звіт про фінансовий стан
(у тисячах гривень)

АКТИВ	Код рядка	Примітки	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	5
II. Оборотні активи				
Запаси	1100		50 666	49 778
виробничі запаси	1101		41 490	37 423
товари	1104		9 176	12 355
Поточні біологічні активи	1110		-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	13	1 357 765	1 183 076
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	13	90 451	81 707
з бюджетом	1135	13	363 799	1 898
у тому числі з податку на прибуток	1136	13, 29	361 466	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	13	25 217	89 244
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160		-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	14	3 319 783	5 348 387
Витрати майбутніх періодів	1170	15	93 676	85 172
Інші оборотні активи	1190	16	13 835	2 089 594
Усього за розділом II	**1195**		**5 315 192**	**8 928 856**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**		**10 461**	**3 223**
Баланс	**1300**		**17 618 618**	**21 751 813**

ПАСИВ	Код рядка	Примітки	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	17	887 119	887 119
Капітал у дооцінках	1405		-	-
Додатковий капітал	1410		258 294	258 294
Емісійний дохід	1411		102 338	102 338
Резервний капітал	1415		132 933	132 933
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		11 561 223	16 217 083
Неоплачений капітал	1425		-	-
Вилучений капітал	1430		(370 398)	(370 398)
Усього за розділом I	**1495**		**12 469 171**	**17 125 031**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		-	-
Пенсійні зобов'язання	1505		6 060	9 907
Довгострокові кредити банків	1510		-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	23	152 159	173 298
Довгострокові забезпечення	1520	21	57 089	127 650
у тому числі з виплат персоналу	1521		23 190	73 149
Цільове фінансування	1525		-	-
Усього за розділом II	**1595**		**215 308**	**310 855**

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності.

Приватне акціонерне товариство «Київстар»
Звіт про фінансовий стан
(у тисячах гривень)

ПАСИВ	Код рядка	Примітки	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	5
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600		-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610		-	-
товари, роботи, послуги	1615	18	1 630 107	1 718 027
розрахунками з бюджетом	1620	19	159 015	526 604
у тому числі з податку на прибуток	1621	29	-	300 312
розрахунками зі страхування	1625		-	-
розрахунками з оплати праці	1630		370	3 203
одержаними авансами	1635	20	544 440	600 319
розрахунками з учасниками	1640	17	1 531 735	459 389
Поточні забезпечення	1660	21	352 355	155 501
Доходи майбутніх періодів	1665	23	417 648	445 215
Інші поточні зобов'язання	1690	18, 22	298 469	407 668
Усього за розділом III	**1695**		**4 934 139**	**4 315 927**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**		**-**	**-**
Баланс	**1900**		**17 618 618**	**21 751 813**

Підписано і затверджено до випуску від імені керівництва Приватного акціонерного товариства «Київстар» 1 березня 2018 року:

Підписано президентом Петром Анатолійовичем Чернишовим

Підписано головним бухгалтером Оленою Михайлівною Ксеніч

Керівництво Компанії не має повноважень на внесення змін до фінансової звітності чи перевипуск фінансової звітності після її затвердження до випуску.

Приватне акціонерне товариство «Київстар»
Звіт про сукупний дохід
(у тисячах гривень)

		Коди		
Підприємство Приватне акціонерне товариство «Київстар»	Дата (рік, місяць, число)	2018	01	01
(найменування)	За ЄДРПОУ	21673832		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2017 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	Примітки	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	24	17 078 988	15 753 027
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	26	(7 372 418)	(8 699 457)
Валовий: прибуток	2090		9 706 570	7 053 570
збиток	2095		-	-
Інші операційні доходи	2120	25	458 107	98 584
Адміністративні витрати	2130	26	(1 922 854)	(1 269 207)
Витрати на збут	2150	26	(1 514 947)	(1 316 755)
Інші операційні витрати	2180	26	(91 627)	(376 785)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		6 635 249	4 189 407
збиток	2195		-	-
Дохід від участі в капіталі	2200		-	-
Інші фінансові доходи	2220	27	718 944	322 404
Інші доходи	2240	28	139 823	26 302
Фінансові витрати	2250		(4 010)	(18 429)
Втрати від участі в капіталі	2255		-	-
Інші витрати	2270	28	(48 552)	(324 708)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		7 441 454	4 194 976
збиток	2295		-	-
Витрати з податку на прибуток	2300	29	(1 272 516)	(807 909)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		6 168 938	3 387 067
збиток	2355		-	-

Примітки, що додаються, є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності.

Приватне акціонерне товариство «Київстар»
Звіт про сукупний дохід
(у тисячах гривень)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	Примітки	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		-	-
Накопичені курсові різниці	2410		-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		-	-
Інший сукупний дохід	2445		-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**		**-**	**-**
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**		**-**	**-**
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**		**6 168 938**	**3 387 067**

III. Елементи операційних витрат

Стаття	Код рядка	Примітки	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Матеріальні затрати	2500	26	2 139 190	2 275 894
Витрати на оплату праці	2505	26	990 737	841 395
Відрахування на соціальні заходи	2510	26	152 485	126 932
Амортизація	2515	26	2 255 480	3 671 345
Інші операційні витрати	2520	26	5 363 954	4 746 638
Разом	**2550**		**10 901 846**	**11 662 204**

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Стаття	Код рядка	Примітки	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Середньорічна кількість простих акцій	2600		-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650		-	-

Коментар: Частина IV. Розрахунок показників прибутковості акцій не заповнюється тому, що акції Компанії не продаються та не купуються на фондових біржах. Детальна інформація подана в Примітках 17 та 33.

Підписано і затверджено до випуску від імені керівництва Приватного акціонерного товариства «Київстар» 1 березня 2018 року:

Підписано президентом Петром Анатолійовичем Чернишовим

Підписано головним бухгалтером Оленою Михайлівною Ксеніч

Керівництво Компанії не має повноважень на внесення змін до фінансової звітності чи перевипуск фінансової звітності після її затвердження до випуску.

Приватне акціонерне товариство «Київстар»
Звіт про рух грошових коштів
(у тисячах гривень)

Підприємство Приватне акціонерне товариство «Київстар» (найменування)	Дата (рік, місяць, число)	Коди: 2018 | 01 | 01
	За ЄДРПОУ	21673832

Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом)

за 2017 рік

Форма № 3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	Примітки	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності				
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	3000		7 441 454	4 194 976
Коригування на:				
амортизацію необоротних активів	3505	26	2 255 480	3 671 345
збільшення (зменшення) забезпечень	3510	21	(126 293)	307 319
збиток від нереалізованих курсових різниць	3515		(116 312)	(26 947)
збиток (прибуток) від неопераційної діяльності та інших негрошових операцій	3520		(95 674)	249 604
Прибуток (збиток) від участі в капіталі	3521		-	-
Зміна вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю, та дохід (витрати) від первісного визнання	3522		-	-
Збиток (прибуток) від реалізації необоротних активів, утримуваних для продажу, та груп вибуття	3523		-	-
Збиток (прибуток) від реалізації фінансових інвестицій	3524		-	-
Зменшення (відновлення) корисності необоротних активів	3526		(20 839)	42 237
Фінансові витрати	3540		4 010	18 429
Зменшення (збільшення) оборотних активів	3550		(196 860)	(43 752)
Зменшення (збільшення) запасів	3551		888	(2 315)
Зменшення (збільшення) дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги	3553		296 530	(125 638)
Зменшення (збільшення) іншої поточної дебіторської заборгованості	3554		(45 819)	127
Зменшення (збільшення) витрат майбутніх періодів	3556		8 504	(23 629)
Зменшення (збільшення) інших оборотних активів	3557		(1 655 859)	(13 835)
Збільшення (зменшення) поточних зобов'язань	3560		55 579	357 546
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги	3561		(22 713)	(194 057)
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунки з бюджетом	3562		67 277	(99 941)
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунки зі страхування	3563		-	-
Збільшення (зменшення) поточної кредиторської заборгованості за розрахунки з оплати праці	3564		27 820	57
Збільшення (зменшення) доходів майбутніх періодів	3566		27 567	(273 115)
Збільшення (зменшення) інших поточних зобов'язань	3567		4 792	12 875
Грошові кошти від операційної діяльності	3570		7 909 532	8 051 286
Сплачений податок на прибуток	3580		(593 187)	(296 880)
Сплачені відсотки	3585		(4 010)	-
Чистий рух коштів від операційної діяльності	**3195**		**7 312 335**	**7 754 406**

Приватне акціонерне товариство «Київстар»
Звіт про рух грошових коштів
(у тисячах гривень)

Стаття	Код рядка	Примітки	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності				
Надходження від реалізації:				
фінансових інвестицій	3200		-	-
необоротних активів	3205		115 254	21 772
Надходження від отриманих:				
відсотків	3215		141 576	-
дивідендів	3220		-	-
Надходження від деривативів	3225		-	-
Інші надходження	3250		390	-
Витрачання на придбання:				
фінансових інвестицій	3255		-	(54 000)
необоротних активів	3260		(2 866 273)	(2 779 858)
Виплати за деривативами	3270		-	
Витрачання на надання позик	3275		(102 400)	(317 500)
Інші платежі	3290		-	-
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	**3295**		**(2 711 453)**	**(3 129 586)**
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності				
Надходження від:				
Власного капіталу	3300		-	-
Отримання позик	3305		-	-
Інші надходження	3340		-	-
Витрачання на:				
Викуп власних акцій	3345		-	-
Погашення позик	3350		-	(2 449 156)
Сплату дивідендів	3355		(2 572 278)	(518 162)
Витрачання на сплату відсотків			-	-
Інші платежі	3390		-	-
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	**3395**		**(2 572 278)**	**(2 967 318)**
Чистий рух грошових коштів за звітний період	**3400**		**2 028 604**	**1 657 502**
Залишок коштів на початок року	3405		3 319 783	1 662 281
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410			-
Залишок коштів на кінець року	3415		5 348 387	3 319 783

Підписано і затверджено до випуску від імені керівництва Приватного акціонерного товариства «Київстар» 1 березня 2018 року:

Підписано президентом Петром Анатолійовичем Чернишовим

Підписано головним бухгалтером Оленою Михайлівною Ксеніч

Керівництво Компанії не має повноважень на внесення змін до фінансової звітності чи перевипуск фінансової звітності після її затвердження до випуску.

Додаток Ж

Фінансова звітність ПрАТ «ВФ Україна»

УЗАГАЛЬНЕНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ
БАЛАНС
НА 31 ГРУДНЯ 2008 РОКУ
(в тисячах українських гривень)

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	1,774,827	1,852,583
первісна вартість	011	2,214,747	2,585,536
накопичена амортизація	012	(439,920)	(732,953)
Незавершене будівництво	020	1,781,394	1,741,113
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	6,782,864	7,926,824
первісна вартість	031	9,984,234	12,742,895
знос	032	(3,201,370)	(4,816,071)
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035	-	-
первісна вартість	036	-	-
накопичена амортизація	037	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	-	-
інші фінансові інвестиції	045	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	14	14
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	055	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	056	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	057	-	-
Відстрочені податкові активи	060	162,904	625,715
Гудвіл	065	-	-
Інші необоротні активи	070	-	-
Гудвіл при консолідації	075	-	-
Усього за розділом I	**080**	**10,502,003**	**12,146,249**
II. Оборотні активи			
Запаси:			
виробничі запаси	100	47,563	50,230
поточні біологічні активи	110	-	-
незавершене виробництво	120	-	-
готова продукція	130	-	-
товари	140	5,878	50,464
Векселі одержані	150	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	358,371	370,627
первісна вартість	161	441,596	478,842
резерв сумнівних боргів	162	(83,225)	(108,215)
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	-	-
за виданими авансами	180	25,863	22,075
з нарахованих доходів	190	-	-
із внутрішніх розрахунків	200	7,092	9,167
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	2,642	1,845
Поточні фінансові інвестиції	220	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	52,873	30,112
у т.ч. в касі	231	-	-
в іноземній валюті	240	66,535	84,232
Інші оборотні активи	250	114,899	106,577
Усього за розділом II	**260**	**681,716**	**725,329**
III. Витрати майбутніх періодів	**270**	**2,551**	**2,121**
IV. Необоротні активи та групи вибуття	**275**	-	-
Баланс	**280**	**11,186,270**	**12,873,699**

ЗАТ “УКРАЇНСЬКИЙ МОБІЛЬНИЙ ЗВ’ЯЗОК”

УЗАГАЛЬНЕНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ
БАЛАНС
НА 31 ГРУДНЯ 2008 РОКУ (ПРОДОВЖЕННЯ)

(в тисячах українських гривень)

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	7,817	7,817
Пайовий капітал	310	-	-
Додатковий вкладений капітал	320	-	-
Інший додатковий капітал	330	14,301	14,118
Резервний капітал	340	1,954	1,954
Нерозподілений прибуток	350	8,661,317	10,175,434
Неоплачений капітал	360	-	-
Вилучений капітал	370	-	-
Накопичена курсова різниця	375	-	-
Усього за розділом I	**380**	**8,685,389**	**10,199,323**
Частка меншості	385	-	-
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	61,110	62,909
Інші забезпечення	410	93,049	114,054
Цільове фінансування	420	-	-
Усього за розділом II	**430**	**154,159**	**176,963**
III. Довгострокові зобов’язання			
Довгострокові кредити банків	440	38,694	-
Інші довгострокові фінансові зобов’язання	450	-	-
Відстрочені податкові зобов’язання	460	-	-
Інші довгострокові зобов’язання	470	-	-
Усього за розділом III	**480**	**38,694**	-
IV. Поточні зобов’язання			
Короткострокові кредити банків	500	77,387	56,613
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов’язаннями	510	404,000	123,200
Векселі видані	520	-	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	1,140,357	1,706,034
Поточні зобов’язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	78,798	69,989
з бюджетом	550	62,894	26,240
з позабюджетних платежів	560	-	-
зі страхування	570	4,501	4,423
з оплати праці	580	-	531
з учасниками	590	-	-
із внутрішніх розрахунків	600	117,244	52,351
із необоротними активами та групами вибуття	605	-	-
Інші поточні зобов’язання	610	1,255	20
Усього за розділом IV	**620**	**1,886,436**	**2,039,401**
V. Доходи майбутніх періодів	**630**	**421,592**	**458,012**
Баланс	**640**	**11,186,270**	**12,873,699**

Фінансовий директор — Марк Бурден

Заступник фінансового директора — А. Р. Корольова

Головний бухгалтер — О. М. Соловйова

ЗАТ “УКРАЇНСЬКИЙ МОБІЛЬНИЙ ЗВ’ЯЗОК”

УЗАГАЛЬНЕНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ
ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ
ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2008 РОКУ
(в тисячах українських гривень)

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	10,236,786	9,667,474
Податок на додану вартість	015	(1,600,745)	(1,571,077)
Акцизний збір	020	-	-
Інші вирахування з доходу	030	(19,516)	(40,327)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	**8,616,525**	**8,056,070**
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(5,168,389)	(3,987,239)
Валовий:			
Прибуток	050	**3,448,136**	**4,068,831**
Збиток	055	-	-
Інші операційні доходи	060	175,886	33,887
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	061	-	-
Адміністративні витрати	070	(299,857)	(309,345)
Витрати на збут	080	(1,167,249)	(1,212,107)
Інші операційні витрати	090	(450,704)	(87,037)
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	091	-	-
Фінансові результати від операційної діяльності:			
Прибуток	100	**1,706,212**	**2,494,229**
Збиток	105	-	-
Дохід від участі в капіталі	110	-	-
Інші фінансові доходи	120	11,001	11,921
Інші доходи	130	40,521	29,670
Фінансові витрати	140	(17,627)	(81,783)
Втрати від участі в капіталі	150	-	-
Інші витрати	160	(187,549)	(93,337)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	165	-	-
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
Прибуток	170	**1,552,558**	**2,360,700**
Збиток	175	-	-
Від вибуття активів і погашення зобов’язань у наслідок припинення діяльності:			
Прибуток	176	-	-
Збиток	177	-	-
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	(38,450)	(636,122)
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	185	-	-
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
Прибуток	190	**1,514,108**	**1,724,578**
Збиток	195	-	-
Надзвичайні:			
Доходи	200	-	-
Витрати	205	-	-
Податки з надзвичайного прибутку	210	-	-
Частки меншості	215	-	-
Чистий:			
Прибуток	220	**1,514,108**	**1,724,578**
Збиток	225	-	-
Забезпечення матеріального заохочення	226	-	-

ЗАТ “УКРАЇНСЬКИЙ МОБІЛЬНИЙ ЗВ’ЯЗОК”

УЗАГАЛЬНЕНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ
ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ
ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2008 РОКУ (ПРОДОВЖЕННЯ)
(в тисячах українських гривень)

ІІ. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Матеріальні витрати	230	2,742,772	2,332,450
Витрати на оплату праці	240	273,595	238,420
Відрахування на соціальні заходи	250	74,988	64,581
Амортизація	260	1,983,677	1,393,988
Інші операційні витрати	270	1,865,004	1,516,936
Разом	**280**	**6,940,036**	**5,546,375**

Фінансовий директор Марк Бурден

Заступник фінансового директора А. Р. Корольова

Головний бухгалтер О. М. Соловйова

ЗАТ “УКРАЇНСЬКИЙ МОБІЛЬНИЙ ЗВ’ЯЗОК”

УЗАГАЛЬНЕНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ
ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ
ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2008 РОКУ

(в тисячах українських гривень)

Стаття	Код рядка	За звітний період		За попередній період	
		Надходження	Видаток	Надходження	Видаток
1	2	3	4	5	6
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності					
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	010	1,552,558	-	2,360,700	-
Коригування на:					
амортизацію необоротних активів	020	1,983,677	X	1,393,988	X
збільшення (зменшення) забезпечень	030	11,188	-	19,623	-
збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць	040	-	14,423	-	2,305
збиток (прибуток) від неопераційної діяльності	050	136,027	-	51,746	-
Витрати на сплату відсотків	060	17,627	X	81,783	X
Прибуток (збиток) від операційної діяльності до зміни в чистих оборотних активах	070	3,686,654	-	3,905,535	-
Зменшення (збільшення):					
оборотних активів	080	-	49,244	-	43,190
витрат майбутніх періодів	090	430	-	215	-
Збільшення (зменшення):					
поточних зобов’язань	100	139,857		25,759	-
доходів майбутніх періодів	110	36,420		-	18,657
Грошові кошти від операційної діяльності	**120**	**3,814,117**		**3,869,662**	**-**
Сплачені:					
відсотки	130	X	112,596	X	6,770
податки на прибуток	140	X	524,020	X	662,156
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	**150**	**3,177,501**	**-**	**3,200,736**	**-**
Рух коштів від надзвичайних подій	160	-	-	-	-
Чистий рух коштів від операційної діяльності	**170**	**3,177,501**	**-**	**3,200,736**	**-**
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності					
Реалізація:					
фінансових інвестицій	180	-	X	-	X
необоротних активів	190	19,939	X	31,686	X
майнових комплексів	200	-	X	-	X
Отримані:					
відсотки	210	-	X	-	X
дивіденди	220	-	X	-	X
Інші надходження	230	-	X	-	X
Придбання:					
фінансових інвестицій	240	X		X	-
необоротних активів	250	X	2,877,102	X	2,692,507
майнових комплексів	260	X		X	-
Інші платежі	270	X		X	-
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	**280**	**-**	**2,857,163**	**-**	**2,660,821**
Рух коштів від надзвичайних подій	290	-	-	-	-
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	**300**	**-**	**2,857,163**	**-**	**2,660,821**

ЗАТ “УКРАЇНСЬКИЙ МОБІЛЬНИЙ ЗВ’ЯЗОК”

УЗАГАЛЬНЕНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ
ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ
ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2008 РОКУ (ПРОДОВЖЕННЯ)

(в тисячах українських гривень)

Стаття	Код рядка	За звітний період		За попередній період	
		Надходження	Видаток	Надходження	Видаток
1	2	3	4	5	6
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності					
Надходження власного капіталу	310	-	X	-	X
Отримані позики	320	124,746	X	-	X
Інші надходження	330	11,001	X	11,921	X
Погашення позик	340	X	475,572	X	549,866
Сплачені дивіденди	350	X	-	X	-
Інші платежі	360	X	-	X	-
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	**370**	**-**	**339,825**	**-**	**537,945**
Рух коштів від надзвичайних подій	380	-	-	-	-
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	**390**	**-**	**339,825**	**-**	**537,945**
Чистий рух коштів за звітний період	**400**	**-**	**19,487**	**1,970**	**-**
Залишок коштів на початок року	**410**	**119,408**	**X**	**115,133**	**X**
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	**420**	**14,423**	**-**	**2,305**	**-**
Залишок коштів на кінець року	**430**	**114,344**		**119,408**	**X**

Фінансовий директор — Марк Бурден

Заступник фінансового директора — А. Р. Корольова

Головний бухгалтер — О. М. Соловйова

			КОДИ
		Дата	01.01.2013
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МТС УКРАЇНА"	**за ЄДРПОУ**	14333937
Територія	м.Київ, Печерський р-н	**за КОАТУУ**	8038200000
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	**за КОПФГ**	230
Орган державного управління		**за СПОДУ**	
Вид економічної діяльності	Діяльність холдингових компаній	**за КВЕД**	64.20

Середня кількість працівників (1): 3
Одиниця виміру: тис.грн.
Адреса: 01601, Україна, м.Київ, вул.Лейпцизька, 15
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	**v**
за міжнародними стандартами фінансової звітності	

Баланс
на 31.12.2012 р.
Форма №1

Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	958 278	870 227
первісна вартість	011	3 247 971	3 281 659
накопичена амортизація	012	(2 289 693)	(2 411 432)
Незавершені капітальні інвестиції	020	509 072	472 959
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	4 931 823	4 023 668
первісна вартість	031	16 465 435	16 954 506
знос	032	(11 533 612)	(12 930 838)
Довгострокові біологічні активи:			
справедлива (залишкова) вартість	035	0	0
первісна вартість	036	0	0
накопичена амортизація	037	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	0	18 267
інші фінансові інвестиції	045	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	14	14
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	055	0	0
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	056	0	0
Знос інвестиційної нерухомості	057	(0)	(0)
Відстрочені податкові активи	060	881 050	674 065
Гудвіл	065	0	0

Інші необоротні активи	070	0	0
Гудвіл при консолідації	075	0	0
Усього за розділом I	**080**	**7 280 237**	**6 059 200**
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	24 334	24 561
Поточні біологічні активи	110	0	0
Незавершене виробництво	120	0	0
Готова продукція	130	0	0
Товари	140	34 681	6 373
Векселі одержані	150	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	844 009	1 076 539
первісна вартість	161	999 625	1 188 076
резерв сумнівних боргів	162	(155 616)	(111 537)
Дебіторська заборгованість за рахунками:			
за бюджетом	170	450 549	460 534
за виданими авансами	180	28 256	32 345
з нарахованих доходів	190	0	0
із внутрішніх розрахунків	200	28 272	38 920
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	1 424	62 966
Поточні фінансові інвестиції	220	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	63 618	663 376
у тому числі в касі	231	0	0
в іноземній валюті	240	414 892	946 969
Інші оборотні активи	250	31 420	38 306
Усього за розділом II	**260**	**1 921 455**	**3 350 889**
III. Витрати майбутніх періодів	**270**	**991**	**503**
IV. Необоротні активи та групи вибуття	**275**	**594**	**5**
Баланс	**280**	**9 203 277**	**9 410 597**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	7 817	7 817
Пайовий капітал	310	0	0
Додатковий вкладений капітал	320	0	0
Інший додатковий капітал	330	14 084	14 083
Резервний капітал	340	1 954	1 954
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	7 191 975	7 230 363
Неоплачений капітал	360	(0)	(0)
Вилучений капітал	370	(0)	(0)
Накопичена курсова різниця	375	0	0
Усього за розділом I	**380**	**7 215 830**	**7 254 217**
Частка меншості	**385**	**0**	**0**
II. Забезпечення таких витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400	46 511	100 877
Інші забезпечення	410	145 723	205 377
Сума страхових резервів	415	0	0
Сума часток перестраховиків у страхових резервах	416	0	0

Цільове фінансування (2)	420	3	69
Усього за розділом II	**430**	**192 237**	**306 323**
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	0	0
Інші довгострокові фінансові зобов’язання	450	0	0
Відстрочені податкові зобов’язання	460	0	0
Інші довгострокові зобов’язання	470	0	0
Усього за розділом III	**480**	**0**	**0**
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	0	0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов’язаннями	510	0	0
Векселі видані	520	0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	935 617	1 028 985
Поточні зобов’язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	66 589	64 422
з бюджетом	550	50 491	57 973
з позабюджетних платежів	560	0	0
зі страхування	570	5 970	10 947
з оплати праці	580	12 174	13 914
з учасниками	590	6 956	0
із внутрішніх розрахунків	600	79 657	56 086
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	605	0	0
Інші поточні зобов'язання	610	1 282	34 117
Усього за розділом IV	**620**	**1 158 736**	**1 266 444**
V. Доходи майбутніх періодів	**630**	**636 474**	**583 613**
Баланс	**640**	**9 203 277**	**9 410 597**

			КОДИ
		Дата	01.01.2013
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МТС УКРАЇНА"	**за ЄДРПОУ**	14333937
Територія	м.Київ, Печерський р-н	**за КОАТУУ**	8038200000
Орган державного управління		**за СПОДУ**	
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	**за КОПФГ**	230
Вид економічної діяльності	Діяльність холдингових компаній	**за КВЕД**	64.20

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	**v**
за міжнародними стандартами фінансової звітності	

Одиниця виміру: тис.грн.

Звіт про фінансові результати

за 2012 рік

Форма №2

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	11 359 237	10 740 649
Податок на додану вартість	015	(1 707 912)	(1 617 075)
Акцизний збір	020	(0)	(0)
	025	(0)	(0)
Інші вирахування з доходу	030	(0)	(0)
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	9 651 325	9 123 574
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(5 264 120)	(5 948 240)
Валовий прибуток: прибуток	050	4 387 205	3 175 334
збиток	055	(0)	(0)
Інші операційні доходи	060	175 015	127 612
У т.ч. дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	061	0	0
Адміністративні витрати	070	(754 570)	(735 171)
Витрати на збут	080	(879 637)	(847 603)
Інші операційні витрати	090	(92 829)	(205 361)
У т.ч. витрати від первісного визнання біологічних активів сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності	091	(0)	(0)
Фінансові результати від операційної діяльності: прибуток	100	2 835 184	1 514 811
збиток	105	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	110	0	0
Інші фінансові доходи	120	142 811	82 716
Інші доходи (1)	130	2 929	796

Фінансові витрати	140	(0)	(0)
Втрати від участі в капіталі	150	(8 595)	(0)
Інші витрати	160	(36 745)	(43 433)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	165	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування: прибуток	170	2 935 584	1 554 890
збиток	175	(0)	(0)
у т.ч. прибуток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності	176	0	0
у т.ч. збиток від припиненої діяльності та/або збиток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності	177	(0)	(0)
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	(667 196)	(502 065)
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	185	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності: прибуток	190	2 268 388	1 052 825
збиток	195	(0)	(0)
Надзвичайні: доходи	200	0	0
витрати	205	(0)	(0)
Податки з надзвичайного прибутку	210	(0)	(0)
Частка меншості	215	0	0
Чистий: прибуток	**220**	**2 268 388**	**1 052 825**
збиток	**225**	**(0)**	**(0)**
Забезпечення матеріального заохочення	226	0	0
(1) З рядка 130 графа 3 Дохід, пов'язаний з благодійною допомогою	(131)	0	

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні затрати	230	2 772 332	2 802 558
Витрати на оплату праці	240	419 480	347 291
Відрахування на соціальні заходи	250	104 397	112 891
Амортизація	260	2 174 890	2 864 017
Інші операційні витрати	270	1 408 661	1 456 344
Разом	280	6 879 760	7 583 101

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	300	781662116	781662116
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	781662116	781662116
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	320	2,90201	1,34691
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	330	2,90201	1,34691
Дивіденди на одну просту акцію	340	2,8529	3,80936

			КОДИ
		Дата	01.01.2013
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МТС УКРАЇНА"	**за ЄДРПОУ**	14333937
Територія	м.Київ, Печерський р-н	**за КОАТУУ**	8038200000
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	**за КОПФГ**	230
Вид економічної діяльності	Діяльність холдингових компаній	**за КВЕД**	64.20

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	**v**
за міжнародними стандартами фінансової звітності	

Одиниця виміру: тис.грн.

Звіт про рух грошових коштів

За 2012 рік

Форма №3

Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	9 748 236	9 257 717
Погашення векселів одержаних	015	0	0
Покупців і замовників авансів	020	64 422	66 589
Повернення авансів	030	0	0
Установ банків відсотків за поточними рахунками	035	142 811	82 607
Бюджету податку на додану вартість	040	0	0
Повернення інших податків і зборів (обов'язкових платежів)	045	0	0
Отримання субсидій, дотацій	050	0	0
Цільового фінансування	060	85	103
Боржників неустойки (штрафів, пені)	070	9 106	11 332
Інші надходження	080	92 851	157 921
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	090	(2 641 343)	(2 677 075)
Авансів	095	(47 669)	(33 012)
Повернення авансів	100	(0)	(0)
Працівникам	105	(316 966)	(327 415)
Витрат на відрядження	110	(6 638)	(6 454)
Зобов'язань з податку на додану вартість	115	(988 426)	(870 509)
Зобов'язань з податку на прибуток	120	(469 603)	(727 456)
Відрахувань на соціальні заходи	125	(130 921)	(123 994)
Зобов'язань з інших податків і зборів (обов'язкових платежів)	130	(825 054)	(768 000)
Цільових внесків	140	(0)	(0)
Інші витрачання	145	(52 206)	(137 963)
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	150	4 578 685	3 904 391
Рух коштів від надзвичайних подій	160	0	0

Чистий рух коштів від операційної діяльності	170	4 578 685	3 904 391
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Реалізація:			
фінансових інвестицій	180	0	0
необоротних активів	190	3 885	1 399
майнових комплексів	200	0	0
Отримані:			
відсотки	210	0	0
дивіденди	220	0	0
Інші надходження	230	0	0
Придбання:			
фінансових інвестицій	240	(26 862)	(0)
необоротних активів	250	(1 192 923)	(1 323 284)
майнових комплексів	260	(0)	(0)
Інші платежі	270	(0)	(0)
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	280	-1 215 900	-1 321 885
Рух коштів від надзвичайних подій	290	0	0
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	300	-1 215 900	-1 321 885
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження власного капіталу	310	0	0
Отримані позики	320	0	0
Інші надходження	330	0	0
Погашення позик	340	(0)	(0)
Сплачені дивіденди	350	(2 236 955)	(2 980 353)
Інші платежі	360	(0)	(0)
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	370	-2 236 955	-2 980 353
Рух коштів від надзвичайних подій	380	0	0
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	390	-2 236 955	-2 980 353
Чистий рух коштів за звітний період	400	1 125 830	-397 847
Залишок коштів на початок року	410	478 510	886 388
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	420	6 005	-10 031
Залишок коштів на кінець року	430	1 610 345	478 510

Керівник Золочевський Іван Олександрович

Головний бухгалтер Соловйова Олена Миколаївна

			КОДИ
		Дата	01.01.2014
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МТС УКРАЇНА"	**за ЄДРПОУ**	14333937
Територія	м.Київ, Печерський р-н	**за КОАТУУ**	8038200000
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	**за КОПФГ**	230
Вид економічної діяльності	Діяльність у сфері безпроводового електрозв'язку	**за КВЕД**	61.20

Середня кількість працівників: 3286
Адреса, телефон: 01601 м.Київ, вул.Лейпцизька, 15, +380 44 220 42 37
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	**v**

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2013 р.
Форма №1

Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	870 227	841 230
первісна вартість	1001	3 281 659	3 407 291
накопичена амортизація	1002	(2 411 432)	(2 566 061)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	415 321	660 393
Основні засоби	1010	4 023 668	4 021 785
первісна вартість	1011	16 954 506	18 268 107
знос	1012	(12 930 838)	(14 246 322)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	18 267	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	14	331 706
Відстрочені податкові активи	1045	674 065	393 961
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	57 638	39 534
Усього за розділом I	1095	6 059 200	6 288 609

II. Оборотні активи			
Запаси	1100	30 934	22 418
Виробничі запаси	1101	24 561	21 188
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	6 373	1 230
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 076 539	509 743
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	32 345	43 517
з бюджетом	1135	460 534	632 338
у тому числі з податку на прибуток	1136	459 938	630 566
з нарахованих доходів	1140	0	14 304
із внутрішніх розрахунків	1145	52 439	152 477
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	49 447	42 560
Поточні фінансові інвестиції	1160	919 960	1 300 006
Гроші та їх еквіваленти	1165	690 385	152 084
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	689 199	151 230
Витрати майбутніх періодів	1170	503	991
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов’язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	38 306	85 293
Усього за розділом II	1195	3 351 392	2 955 731
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	5	0
Баланс	1300	9 410 597	9 244 340

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	7 817	7 817
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	13 031	0
Додатковий капітал	1410	1 052	1 384
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	1 954	1 954
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	7 230 363	7 465 221
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	7 254 217	7 476 376

ІІ. Довгострокові зобов’язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов’язання	1500	0	0
Пенсійні зобов’язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов’язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	101 578	64 533
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов’язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом ІІ	1595	101 578	64 533
ІІІ. Поточні зобов’язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов’язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	988 334	597 106
розрахунками з бюджетом	1620	57 973	59 364
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	10 947	6 000
розрахунками з оплати праці	1630	13 914	0
одержаними авансами	1635	64 422	57 907
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	96 737	162 306
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	204 676	201 543
Доходи майбутніх періодів	1665	583 613	570 027
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов’язання	1690	34 186	49 178
Усього за розділом ІІІ	1695	2 054 802	1 703 431
ІV. Зобов’язання, пов’язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	9 410 597	9 244 340

			КОДИ
		Дата	01.01.2014
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МТС УКРАЇНА"	**за ЄДРПОУ**	14333937

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2013 рік
Форма №2
І. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	9 953 682	9 651 325
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 992 226)	(5 264 120)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	4 961 456	4 387 205
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	234 518	179 984
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(859 848)	(754 570)
Витрати на збут	2150	(943 348)	(877 365)
Інші операційні витрати	2180	(124 606)	(94 244)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	3 268 172	2 841 010
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	153 061	140 607
Інші доходи	2240	6 206	163
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0

Фінансові витрати	2250	(0)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(34 787)	(8 595)
Інші витрати	2270	(25 286)	(37 601)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	3 367 366	2 935 584
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-659 095	-667 196
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	2 708 271	2 268 388
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-13 031	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	1 494	-1
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-11 537	-1
Податок на прибуток, пов’язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-11 537	-1
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2 696 734	2 268 388

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2 830 760	2 772 746
Витрати на оплату праці	2505	453 313	419 480
Відрахування на соціальні заходи	2510	134 780	104 397
Амортизація	2515	1 974 176	2 174 890
Інші операційні витрати	2520	1 447 801	1 433 990
Разом	2550	6 840 830	6 905 503

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	781 662 116	781 662 116
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	781 662 116	781 662 116
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	3,464760	2,902010
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	3,464760	2,902010

	КОДИ
Дата	01.01.2014
Підприємство **за ЄДРПОУ**	14333937

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
За 2013 рік
Форма №3

Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
І. Рух коштів у результаті операційної діяльності Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	9 515 539	9 748 236
Повернення податків і зборів	3005	0	0
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	187	85
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	57 907	64 422
Надходження від повернення авансів	3020	0	0
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	2 052	2 204
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	2 843	9 106
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	81 158	51 840
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(1 363 945)	(2 641 343)
Праці	3105	(404 181)	(316 966)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(166 118)	(130 921)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(2 724 691)	(2 283 083)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(881 311)	(469 603)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(871 366)	(988 426)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(972 014)	(825 054)
Витрачання на оплату авансів	3135	(407 234)	(47 669)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(0)	(0)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(22 911)	(17 833)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	4 570 606	4 438 078
ІІ. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	0	0

необоротних активів	3205	6 986	3 885
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	138 746	140 607
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	2 822 585	1 630 756
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(361 100)	(26 862)
необоротних активів	3260	(2 306 401)	(1 192 923)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(0)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(3 202 631)	(2 180 734)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-2 901 815	-1 625 271
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	0	0
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	(0)	(0)
Сплату дивідендів	3355	(2 227 900)	(2 236 955)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(0)	(0)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(0)	(0)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-2 227 900	-2 236 955
Чистий рух коштів за звітний період	3400	-559 109	575 852
Залишок коштів на початок року	3405	690 385	108 528
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	20 808	6 005
Залишок коштів на кінець року	3415	152 084	690 385

			КОДИ
		Дата	01.01.2016
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МТС УКРАЇНА"	**за ЄДРПОУ**	14333937
Територія	м.Київ, Печерський р-н	**за КОАТУУ**	8038200000
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	**за КОПФГ**	230
Вид економічної діяльності	Діяльність у сфері безпроводового електрозв'язку	**за КВЕД**	61.20

Середня кількість працівників: 2851
Адреса, телефон: 01601 м.Київ, вул.Лейпцизька, 15, +380 44 220 42 37
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	**v**
за міжнародними стандартами фінансової звітності	

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2015 р.
Форма №1

Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	746 554	3 998 513
первісна вартість	1001	3 496 458	7 052 024
накопичена амортизація	1002	(2 749 904)	(3 053 511)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	509 564	1 099 587
Основні засоби	1010	3 731 399	5 367 511
первісна вартість	1011	17 030 155	18 854 023
знос	1012	(13 298 756)	(13 486 512)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	887 038	936 758
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	33 371	10 496
Усього за розділом I	1095	5 907 926	11 412 865

II. Оборотні активи			
Запаси	1100	26 613	35 561
Виробничі запаси	1101	20 555	31 729
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	6 058	3 832
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	663 310	533 287
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	33 274	56 399
з бюджетом	1135	307 359	332 266
у тому числі з податку на прибуток	1136	307 142	254 823
з нарахованих доходів	1140	19 462	13 144
із внутрішніх розрахунків	1145	123 592	282 953
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	362 020	24 409
Поточні фінансові інвестиції	1160	268 080	5
Гроші та їх еквіваленти	1165	4 251 277	2 177 405
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	4 248 382	2 156 389
Витрати майбутніх періодів	1170	3 449	7 640
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов’язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	38 853	43 811
Усього за розділом II	1195	6 097 289	3 506 880
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	12 005 215	14 919 745

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	7 817	7 817
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	1 499	1 355
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	1 954	1 954
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	6 965 592	9 388 255
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	6 976 862	9 399 381

ІІ. Довгострокові зобов’язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов’язання	1500	0	0
Пенсійні зобов’язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов’язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	68 967	18 402
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов’язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом ІІ	1595	68 967	18 402
ІІІ. Поточні зобов’язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов’язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	995 026	1 474 074
розрахунками з бюджетом	1620	64 245	0
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	2 117	1 693
розрахунками з оплати праці	1630	4	6
одержаними авансами	1635	60 317	65 612
розрахунками з учасниками	1640	2 297 220	2 297 220
із внутрішніх розрахунків	1645	729 273	848 426
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	204 961	223 303
Доходи майбутніх періодів	1665	559 058	543 791
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов’язання	1690	47 165	47 837
Усього за розділом ІІІ	1695	4 959 386	5 501 962
IV. Зобов’язання, пов’язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	12 005 215	14 919 745

			КОДИ
		Дата	01.01.2016
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МТС УКРАЇНА"	**за ЄДРПОУ**	14333937

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2015 рік
Форма №2
І. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	10 087 908	10 062 474
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(5 285 331)	(5 390 607)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	4 802 577	4 671 867
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	2 774 468	2 191 525
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(1 373 201)	(1 060 907)
Витрати на збут	2150	(1 048 886)	(883 799)
Інші операційні витрати	2180	(2 310 971)	(2 184 248)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	2 843 987	2 734 438
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	264 762	322 973

Інші доходи	2240	18 235	3 241
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(0)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(178 288)	(83 547)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	2 948 696	2 977 105
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-526 033	-398 734
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	2 422 663	2 578 371
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	264
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	264
Податок на прибуток, пов’язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	264
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2 422 663	2 578 635

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 547 174	3 227 404
Витрати на оплату праці	2505	542 689	502 569
Відрахування на соціальні заходи	2510	165 272	148 303
Амортизація	2515	1 791 681	1 917 457
Інші операційні витрати	2520	3 914 072	3 501 335
Разом	2550	9 960 888	9 297 068

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	781 662 116	781 662 116
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	781 662 116	781 662 116
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	3,099370	3,298570

			КОДИ
		Дата	01.01.2016
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МТС УКРАЇНА"	**за ЄДРПОУ**	14333937

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

За 2015 рік

Форма №3

Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
І. Рух коштів у результаті операційної діяльності Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	11 065 839	10 079 028
Повернення податків і зборів	3005	0	0
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	271	241
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	65 612	60 317
Надходження від повернення авансів	3020	0	0
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	69 310	19 549
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	742	1 662
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	889 209	66 071
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(4 019 099)	(1 934 592)
Праці	3105	(433 738)	(413 562)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(176 151)	(171 158)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(2 526 059)	(2 196 079)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(522 877)	(236 696)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(546 473)	(1 015 288)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(1 456 709)	(944 095)
Витрачання на оплату авансів	3135	(526 859)	(431 078)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(0)	(0)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(1 555 449)	(1 443 313)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	2 853 628	3 637 086
ІІ. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	0	0

необоротних активів	3205	340 363	14 174
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	293 038	307 412
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	268 075	2 609 978
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(0)	(0)
необоротних активів	3260	(7 051 823)	(1 439 642)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(0)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(1 578 052)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-6 150 347	-86 130
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	0	0
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	(0)	(0)
Сплату дивідендів	3355	(0)	(780 780)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(0)	(0)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(0)	(0)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	0	-780 780
Чистий рух коштів за звітний період	3400	-3 296 719	2 770 176
Залишок коштів на початок року	3405	4 251 277	152 084
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	1 222 847	1 329 017
Залишок коштів на кінець року	3415	2 177 405	4 251 277

			КОДИ
		Дата	01.01.2017
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МТС УКРАЇНА"	**за ЄДРПОУ**	14333937
Територія	м.Київ, Печерський р-н	**за КОАТУУ**	8038200000
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	**за КОПФГ**	230
Вид економічної діяльності	Діяльність у сфері безпроводового електрозв'язку	**за КВЕД**	61.20

Середня кількість працівників: 3209
Адреса, телефон: 01601 м.Київ, вул.Лейпцизька, 15, +380 44 220 42 37
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	**v**
за міжнародними стандартами фінансової звітності	

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2016 р.
Форма №1

Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	3 998 513	4 049 867
первісна вартість	1001	7 052 024	7 746 592
накопичена амортизація	1002	(3 053 511)	(3 696 725)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 099 587	483 976
Основні засоби	1010	5 367 511	6 501 670
первісна вартість	1011	18 854 023	20 634 608
знос	1012	(13 486 512)	(14 132 938)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	936 758	900 239
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0

Інші необоротні активи	1090	10 496	38 777
Усього за розділом I	1095	11 412 865	11 974 529
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	35 561	31 621
Виробничі запаси	1101	31 729	25 844
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	3 832	5 777
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	533 287	1 410 509
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	56 399	54 842
з бюджетом	1135	332 266	7 695
у тому числі з податку на прибуток	1136	254 823	7 643
з нарахованих доходів	1140	13 144	6 679
із внутрішніх розрахунків	1145	282 953	487 257
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	24 409	40 199
Поточні фінансові інвестиції	1160	5	6
Гроші та їх еквіваленти	1165	2 177 405	1 408 606
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	2 156 389	1 407 783
Витрати майбутніх періодів	1170	7 640	4 161
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов’язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	43 811	68 138
Усього за розділом II	1195	3 506 880	3 519 713
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	14 919 745	15 494 242

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	7 817	7 817
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	1 355	1 214
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	1 954	1 954
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	9 388 255	10 176 058
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)

Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	9 399 381	10 187 043
II. Довгострокові зобов’язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов’язання	1500	0	0
Пенсійні зобов’язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов’язання	1515	0	62 769
Довгострокові забезпечення	1520	18 402	46 435
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов’язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	18 402	109 204
III. Поточні зобов’язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов’язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	1 474 074	1 173 356
розрахунками з бюджетом	1620	0	185 941
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	1 693	9 922
розрахунками з оплати праці	1630	6	17 176
одержаними авансами	1635	65 612	54 238
розрахунками з учасниками	1640	2 297 220	2 648 890
із внутрішніх розрахунків	1645	848 426	222 109
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	223 303	214 334
Доходи майбутніх періодів	1665	543 791	605 317
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов’язання	1690	47 837	66 712
Усього за розділом III	1695	5 501 962	5 197 995
IV. Зобов’язання, пов’язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	14 919 745	15 494 242

			КОДИ
		Дата	01.01.2017
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МТС УКРАЇНА"	**за ЄДРПОУ**	14333937

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2016 рік
Форма №2
I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	11 175 861	10 087 908
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(6 767 731)	(5 285 331)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	4 408 130	4 802 577
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов’язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	757 807	2 774 468
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(1 694 598)	(1 373 201)
Витрати на збут	2150	(1 350 276)	(1 048 886)
Інші операційні витрати	2180	(597 221)	(2 310 971)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	1 523 842	2 843 987
збиток	2195	(0)	(0)

Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	99 450	264 762
Інші доходи	2240	57 107	18 235
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(15 050)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(92 969)	(178 288)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1 572 380	2 948 696
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-284 577	-526 033
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1 287 803	2 422 663
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов’язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 287 803	2 422 663

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 537 584	3 547 174
Витрати на оплату праці	2505	619 726	542 689
Відрахування на соціальні заходи	2510	113 044	165 272
Амортизація	2515	2 379 718	1 791 681
Інші операційні витрати	2520	2 740 672	3 914 072
Разом	2550	10 390 744	9 960 888

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	781 662 116	781 662 116

			КОДИ
		Дата	01.01.2017
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "МТС УКРАЇНА"	**за ЄДРПОУ**	14333937

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

За 2016 рік

Форма №3

Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	12 489 955	11 065 839
Повернення податків і зборів	3005	0	0
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	143	271
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	54 238	65 612
Надходження від повернення авансів	3020	0	0
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	99 098	69 310
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	168	742
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	79 060	889 209
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(6 791 605)	(4 019 099)
Праці	3105	(476 750)	(433 738)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(113 990)	(176 151)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(2 162 290)	(2 526 059)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(0)	(522 877)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(738 711)	(546 473)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(1 423 579)	(1 456 709)
Витрачання на оплату авансів	3135	(657 934)	(526 859)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(0)	(0)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(29 494)	(1 555 449)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	2 490 599	2 853 628
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності Надходження від реалізації:			

фінансових інвестицій	3200	0	0
необоротних активів	3205	25 857	340 363
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	102 381	293 038
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	0	268 075
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(0)	(0)
необоротних активів	3260	(3 288 069)	(7 051 823)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(0)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-3 159 831	-6 150 347
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	0	0
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	(0)	(0)
Сплату дивідендів	3355	(148 330)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(0)	(0)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(0)	(0)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-148 330	0
Чистий рух коштів за звітний період	3400	-817 562	-3 296 719
Залишок коштів на початок року	3405	2 177 405	4 251 277
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	48 763	1 222 847
Залишок коштів на кінець року	3415	1 408 606	2 177 405

			КОДИ
		Дата	01.01.2018
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ВФ УКРАЇНА"	**за ЄДРПОУ**	14333937
Територія	м.Київ, Печерський р-н	**за КОАТУУ**	8038200000
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	**за КОПФГ**	230
Вид економічної діяльності	Діяльність у сфері безпроводового електрозв'язку	**за КВЕД**	61.20

Середня кількість працівників: 2995
Адреса, телефон: 01601 м.Київ, вул.Лейпцизька, 15, +380 44 389 58 00
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	**v**
за міжнародними стандартами фінансової звітності	

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2017 р.
Форма №1

Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	4 049 867	4 627 404
первісна вартість	1001	7 746 592	9 262 803
накопичена амортизація	1002	(3 696 725)	(4 635 399)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	483 976	1 033 272
Основні засоби	1010	6 501 670	7 602 685
первісна вартість	1011	20 634 608	22 745 855
знос	1012	(14 132 938)	(15 143 170)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	108
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	900 239	792 525
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	38 777	18 524
Усього за розділом I	1095	11 974 529	14 074 518

II. Оборотні активи			
Запаси	1100	31 621	24 506
Виробничі запаси	1101	25 844	22 797
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	5 777	1 709
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 410 509	1 695 404
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	54 842	61 900
з бюджетом	1135	7 695	58 819
у тому числі з податку на прибуток	1136	7 643	0
з нарахованих доходів	1140	6 679	1 188
із внутрішніх розрахунків	1145	487 257	539 791
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	40 199	63 829
Поточні фінансові інвестиції	1160	6	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 408 606	648 093
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	1 407 783	646 095
Витрати майбутніх періодів	1170	4 161	7 880
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов’язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	68 138	143 221
Усього за розділом II	1195	3 519 713	3 244 631
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	15 494 242	17 319 149

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	7 817	7 817
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	1 214	1 086
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	1 954	1 954
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	10 176 058	10 982 521
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	10 187 043	10 993 378

ІІ. Довгострокові зобов’язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов’язання	1500	0	0
Пенсійні зобов’язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов’язання	1515	62 769	31 284
Довгострокові забезпечення	1520	46 435	61 210
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов’язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом ІІ	1595	109 204	92 494
ІІІ. Поточні зобов’язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов’язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	1 173 356	1 681 620
розрахунками з бюджетом	1620	185 941	172 832
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	113 420
розрахунками зі страхування	1625	9 922	7 665
розрахунками з оплати праці	1630	17 176	19 027
одержаними авансами	1635	54 238	77 827
розрахунками з учасниками	1640	2 648 890	3 027 258
із внутрішніх розрахунків	1645	222 109	266 682
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	214 334	279 014
Доходи майбутніх періодів	1665	605 317	668 010
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов’язання	1690	66 712	33 342
Усього за розділом ІІІ	1695	5 197 995	6 233 277
ІV. Зобов’язання, пов’язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	15 494 242	17 319 149

			КОДИ
		Дата	01.01.2018
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ВФ УКРАЇНА"	**за ЄДРПОУ**	14333937

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2017 рік
Форма №2
І. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	11 745 324	11 175 861
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(6 345 629)	(6 767 731)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	5 399 695	4 408 130
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	742 056	757 807
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(1 834 306)	(1 694 598)
Витрати на збут	2150	(1 345 073)	(1 350 276)
Інші операційні витрати	2180	(307 249)	(597 221)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	2 655 123	1 523 842
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	82 252	99 450

Інші доходи	2240	54 081	57 107
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(15 050)	(15 050)
Втрати від участі в капіталі	2255	(32)	(0)
Інші витрати	2270	(82 571)	(92 969)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	2 693 803	1 572 380
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-487 340	-284 577
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	2 206 463	1 287 803
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов’язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	2 206 463	1 287 803

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 847 369	4 537 584
Витрати на оплату праці	2505	682 692	619 726
Відрахування на соціальні заходи	2510	125 879	113 044
Амортизація	2515	2 755 761	2 379 718
Інші операційні витрати	2520	2 377 369	2 740 672
Разом	2550	9 789 070	10 390 744

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	781 662 116	781 662 116
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	781 662 116	781 662 116
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	2,822780	1,647520

			КОДИ
		Дата	01.01.2018
Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ВФ УКРАЇНА"	**за ЄДРПОУ**	14333937

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
За 2017 рік
Форма №3

Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	14 068 449	12 489 955
Повернення податків і зборів	3005	0	0
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	624	143
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	77 827	54 238
Надходження від повернення авансів	3020	0	0
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	33 892	99 098
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	567	168
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	107 426	79 060
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(4 237 068)	(6 791 605)
Праці	3105	(540 391)	(476 750)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(130 094)	(113 990)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(3 267 334)	(2 162 290)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(260 039)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(1 181 541)	(738 711)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(1 825 754)	(1 423 579)
Витрачання на оплату авансів	3135	(1 139 572)	(657 934)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(0)	(0)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(0)	(0)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(34 904)	(29 494)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	4 939 422	2 490 599
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	0	0

необоротних активів	3205	32 058	25 857
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	103 918	102 381
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	0	0
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(0)	(0)
необоротних активів	3260	(4 876 338)	(3 288 069)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(0)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(140)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-4 740 502	-3 159 831
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	0	0
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	0
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	(0)	(0)
Сплату дивідендів	3355	(1 021 632)	(148 330)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(0)	(0)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(0)	(0)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-1 021 632	-148 330
Чистий рух коштів за звітний період	3400	-822 712	-817 562
Залишок коштів на початок року	3405	1 408 606	2 177 405
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	62 199	48 763
Залишок коштів на кінець року	3415	648 093	1 408 606

Додаток 3

Державне підприємство «Український державний центр радіочастот»

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2014	01	01
Підприємство ДП "Український державний центр радіочастот"	за ЄДРПОУ	01181765		
Територія М.КИЇВ	за КОАТУУ	8038600000		
Організаційно-правова форма господарювання Державне підприємство	за КОПФГ	140		
Вид економічної діяльності інша діяльність у сфері електрозв'язку	за КВЕД	61.90		

Середня кількість працівників 1256

Адреса, телефон проспект Перемоги, 15 км, М.КИЇВ обл., 03179 4228137

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	V
за міжнародними стандартами фінансової звітності	-

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2013 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	49836	53245
первісна вартість	1001	82664	97798
накопичена амортизація	1002	32828	44553
Незавершені капітальні інвестиції	1005	29355	43318
Основні засоби	1010	228260	250175
первісна вартість	1011	452706	509493
знос	1012	224446	259318
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	1800	1800
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	18982	19123
Відстрочені податкові активи	1045	10	2
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	**1095**	**328243**	**367663**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	4276	4578
Виробничі запаси	1101	4276	4578
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	29855	34552
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	11633	16997
з бюджетом	1135	133	18738
у тому числі з податку на прибуток	1136	1	16376
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	66305	67178
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	317586	348547
Готівка	1166	1	-
Рахунки в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	315	289
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервів	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	1808	1402
Усього за розділом II	**1195**	**431911**	**492281**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та група вибуття	**1200**	**2**	-
Баланс	**1300**	**760156**	**859944**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10725	10725
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	636016	738418
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	86974	91463
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	**1495**	**733715**	**840606**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	39	29
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	**1595**	**39**	**29**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	2188	12147
розрахунками з бюджетом	1620	18073	2277
у тому числі з податку на прибуток	1621	6438	-
розрахунками зі страхування	1625	1574	746
розрахунками з оплати праці	1630	3039	1706
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	139	30
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1389	2403
Усього за розділом III	**1695**	**26402**	**19309**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	**1800**	-	-
Баланс	**1900**	**760156**	**859944**

Керівник Слободянюк Павло Васильович

Головний бухгалтер Красносільська Олена Павлівна

[1] Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2014	01	01
за ЄДРПОУ	01181765		

Підприємство ДП "Український державний центр радіочастот"
(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2013 р.

Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	466186	430985
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
Премії підписані, валова сума	2011	-	-
Премії, передані у перестрахування	2012	-	-
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	(190863)	(167022)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий: прибуток	2090	275323	263963
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	2336	2107
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
Адміністративні витрати	2130	(48794)	(47590)
Витрати на збут	2150	(-)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(39295)	(33413)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	189570	185067
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	4998	1820
Інші доходи	2240	124	119
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(98)	(191)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	194594	186815
збиток	2295	(-)	(-)

Продовження додатка 2

Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(40463)	(43230)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	154131	143585
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	154131	143585

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	12291	11971
Витрати на оплату праці	2505	104245	95642
Відрахування на соціальні заходи	2510	38027	34530
Амортизація	2515	49621	44369
Інші операційні витрати	2520	74768	61513
Разом	**2550**	278952	248025

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник _____ Слободянюк Павло Васильович

Головний бухгалтер _____ Красносільська Олена Павлівна

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2014	01	01
за ЄДРПОУ	01181765		

Підприємство ДП "Український державний центр радіочастот"
(найменування)

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2013 р.

Форма N3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	359106	348772
Повернення податків і зборів	3005	1	3
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	1555	236
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	1418	236
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	202437	171543
Надходження від повернення авансів	3020	396	1387
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	5041	1951
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	32	6
Надходження від операційної оренди	3040	19	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	51	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	1380	5569
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(57951)	(22545)
Праці	3105	(85383)	(76263)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(43395)	(37675)
Зобов`язань з податків і зборів	3115	(203356)	(150943)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(63377)	(28891)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(64417)	(63117)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(75562)	(58935)
Витрачання на оплату авансів	3135	(102580)	(101220)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(4975)	(148)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(80)	(118)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(13)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(210)	(-)
Інші витрачання	3190	(10329)	(34746)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	**3195**	61746	105809
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	19	74
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(27)	(-)
необоротних активів	3260	(29444)	(52580)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(40)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(30)	(73)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	**3295**	-29522	-52579
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	977	-
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	723	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(634)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	**3395**	-380	-
Чистий рух грошових коштів за звітний період	**3400**	31844	53230
Залишок коштів на початок року	3405	317586	263350
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(883)	1006
Залишок коштів на кінець року	3415	348547	317586

Керівник _____ **Слободянюк Павло Васильович**

Головний бухгалтер _____ **Красносільська Олена Павлівна**

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2014	01	01
за ЄДРПОУ	01181765		

Підприємство ДП "Український державний центр радіочастот"

(найменування)

Звіт про власний капітал

за Рік 2013 р.

Форма №4 Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	**4000**	10725	-	636016	-	86974	-	-	733715
Коригування: Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	1	-	-	1
Інші зміни	4090	-	-	-	-	-	-	-	-
Скоригований залишок на початок року	**4095**	10725	-	636016	-	86975	-	-	733716
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	**4100**	-	-	-	-	154131	-	-	154131
Інший сукупний дохід за звітний період	**4110**	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	-	-	-	-	-	-	-	-
Накопичені курсові різниці	4113	-	-	-	-	-	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку: Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	(46239)	-	-	(46239)
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	-	-	102411	-	(102535)	-	-	(124)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників: Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу: Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	-	(9)	-	(869)	-	-	(878)
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	**4295**	-	-	102402	-	4488	-	-	106890
Залишок на кінець року	**4300**	10725	-	738418	-	91463	-	-	840606

Керівник _____ **Слободянюк Павло Васильович**

Головний бухгалтер _____ **Красносільська Олена Павлівна**

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2015	01	01
Підприємство	Державне підприємство "Український державний центр радіочастот"	за ЄДРПОУ	01181765	
Територія	М.КИЇВ	за КОАТУУ	8038660000	
Організаційно-правова форма господарювання	Державне підприємство	за КОПФГ	140	
Вид економічної діяльності	інша діяльність у сфері електрозв'язку	за КВЕД	61.90	
Середня кількість працівників	1202			
Адреса, телефон	проспект Перемоги, 15 км, М.КИЇВ обл., 03179	4228137		

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	V
за міжнародними стандартами фінансової звітності	-

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2014 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	55245	51513
первісна вартість	1001	97798	107555
накопичена амортизація	1002	44553	56042
Незавершені капітальні інвестиції	1005	43318	46032
[illegible]ні засоби	1010	250175	234604
первісна вартість	1011	509493	527694
знос	1012	259318	293090
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	1800	1800
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	19123	15714
Відстрочені податкові активи	1045	2	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	**1095**	**367663**	**349663**
II. Оборотні активи			
[illegible]ни	1100	4578	6418
[illegible]обочі запаси	1101	4578	6418
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	34552	41723
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	16997	46092
з бюджетом	1135	18738	31522
у тому числі з податку на прибуток	1136	16376	23094
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	67178	283657
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	348547	18371
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	289	185
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	1402	1586
Усього за розділом II	**1195**	**492281**	**429354**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	-	-
Баланс	**1300**	**859944**	**779017**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10725	10725
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	738418	756582
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	91463	-
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	**1495**	**840606**	**767307**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	29	40
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	**1595**	**29**	**40**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	12147	6452
розрахунками з бюджетом	1620	2277	51
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	746	75
розрахунками з оплати праці	1630	1706	318
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	4
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	30	8
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	2403	4782
Усього за розділом III	**1695**	**19309**	**11670**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	**1800**	-	-
Баланс	**1900**	**859944**	**779017**

Керівник **Кишинський Андрій Володимирович**

Головний бухгалтер **Юр'єва Олена Альбертівна**

[1] Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2015	01	01
за ЄДРПОУ	01181765		

Підприємство Державне підприємство "Український державний центр радіочастот"

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2014 р.

Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	398448	466186
Чисті зароблені страхові премії	*2010*	-	-
премії підписані, валова сума	*2011*	-	-
премії, передані у перестрахування	*2012*	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	*2013*	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	*2014*	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	(172046)	(190863)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	*2070*	-	-
Валовий: прибуток	2090	226402	275323
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	*2105*	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	*2110*	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	*2111*	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	*2112*	-	-
Інші операційні доходи	2120	21088	2336
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2121*	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2122*	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	*2123*	-	-
Адміністративні витрати	2130	(49024)	(48794)
Витрати на збут	2150	(-)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(37994)	(39295)
у тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2181*	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2182*	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	160472	189570
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	4998
Інші доходи	2240	67	124
у тому числі: дохід від благодійної допомоги	*2241*	-	-
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(106)	(98)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	*2275*	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	160433	194594
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(32122)	(40463)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	128311	154131
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	128311	154131

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	12883	12291
Витрати на оплату праці	2505	104144	104245
Відрахування на соціальні заходи	2510	37269	38027
Амортизація	2515	48756	49621
Інші операційні витрати	2520	56012	74768
Разом	**2550**	259064	278952

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник Кишинський Андрій Володимирович

Головний бухгалтер Юр'єва Олена Альбертівна

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2015	01	01
за ЄДРПОУ	01181765		

Підприємство Державне підприємство "Український державний центр радіочастот"
(найменування)

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2014 р.

Форма N3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	338566	359106
Повернення податків і зборів	3005	-	1
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	1078	1555
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	845	1418
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	139080	202437
Надходження від повернення авансів	3020	117	396
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	6511	5041
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	96	32
Надходження від операційної оренди	3040	65	19
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	2	51
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	2480	1380
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(53458)	(57951)
Праці	3105	(84824)	(85383)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(41950)	(43395)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(186045)	(203356)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(56849)	(63377)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(69048)	(64417)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(56430)	(75562)
Витрачання на оплату авансів	3135	(58705)	(102580)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(3558)	(4975)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(137)	(80)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(4)	(13)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(210)
Інші витрачання	3190	(8802)	(10329)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	**3195**	50512	61746
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	4	19
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(27)
необоротних активів	3260	(5863)	(29444)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(70)	(40)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(20)	(30)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	**3295**	-5949	-29522
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	37342	977
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	486	723
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(417528)	(634)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	**3395**	-380672	-380
Чистий рух грошових коштів за звітний період	**3400**	-336109	31844
Залишок коштів на початок року	3405	348547	317586
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	5933	(883)
Залишок коштів на кінець року	3415	18371	348547

Керівник **Кишинський Андрій Володимирович**

Головний бухгалтер **Юр'єва Олена Альбертівна**

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

		КОДИ
	Дата (рік, місяць, число)	2016 01 01
Підприємство	Державне підприємство "Український державний центр радіочастот"	за ЄДРПОУ 01181563
Територія	М.КИЇВ	за КОАТУУ 8038600000
Організаційно-правова форма господарювання	Державне підприємство	за КОПФГ 240
Вид економічної діяльності	інша діяльність у сфері електрозв'язку	за КВЕД 61.90
Середня кількість працівників	1 090	
Адреса, телефон	проспект Перемоги, 15, м. КИЇВ, 03056	4259135

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), де вказано повністю, можливе округлення до цілих значень)

Складено (зробити позначку "V" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	V
за міжнародними стандартами фінансової звітності	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2015 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	31 513	46 243
первісна вартість	1001	107 535	113 259
накопичена амортизація	1002	76 022	66 016
Незавершені капітальні інвестиції	1005	46 032	53 159
Основні засоби	1010	234 604	238 992
первісна вартість	1011	529 698	565 681
знос	1012	295 090	326 689
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	1 800	1 800
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	13 714	13 017
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл	1050		-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів в централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	348 663	364 403
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	6 458	4 653
Виробничі запаси	1101	6 458	4 653
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	41 720	37 247
Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами	1130	46 093	44 554
з бюджетом	1135	33 522	21 628
у тому числі з податку на прибуток	1136	25 094	14 528
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	283 657	300 196
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	88 591	138 327
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	185	186
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	

Інша стрічкова резерва	1184	-	
Інші оборотні активи	1190	1 516	1 877
Усього за розділом II	**1195**	**439 384**	**667 766**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	-	-
Баланс	**1300**	**779 017**	**922 171**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10 725	10 725
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	756 582	760 592
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-	15 022
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	**1495**	**767 307**	**786 339**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	40	242
Пенсійні зобов'язання	1501	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	2 597
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	2 597
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі: резерви довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерви збитків або резерви належних виплат	1532	-	-
резерви по робочим премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерви на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	**1595**	**40**	**2 839**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	5 432	4 630
розрахунки з бюджетом	1620	50	289
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунки із страхування	1625	75	248
розрахунки з оплати праці	1630	315	740
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за внутрішніми розрахунками	1645	4	10
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	8	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	4 782	3 816
Усього за розділом III	**1695**	**11 670**	**9 693**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	**1800**	-	-
Баланс	**1900**	**779 017**	**922 171**

Керівник Кишинський Андрій Володимирович

Головний бухгалтер Ставнюк Олена Анатоліївна

1 Визначається в порядку, встановленому відповідним органом управління, що реалізує державну політику у сфері статистики

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2015	01	01
Підприємство Державне підприємство "Український державний центр радіочастот"	за ЄДРПОУ	01081765		
(найменування)				

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2015 р.

Форма N2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	451 956	398 448
Чисті зароблені страхові премії	*2010*	-	-
премії підписані, валова сума	*2011*	-	-
премії передані у перестрахування	*2012*	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	*2013*	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	*2014*	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	(189 606)	(172 046)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	*2070*	-	-
Валовий: прибуток	2090	262 350	226 402
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	*2105*	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	*2110*	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	*2111*	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	*2112*	-	-
Інші операційні доходи	2120	4 165	21 088
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2121*	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2122*	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	*2123*	-	-
Адміністративні витрати	2130	(40 731)	(49 024)
Витрати на збут	2150	(-)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(140 218)	(37 904)
у тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2181*	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2182*	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	85 566	160 472
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	765	67
у тому числі: дохід від благодійної допомоги	*2241*	-	-
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(101)	(106)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	*2275*	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	86 247	160 433
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(36 617)	(32 122)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	49 630	128 311
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	49 630	128 311

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	15 308	12 883
Витрати на оплату праці	2505	104 929	104 144
Відрахування на соціальні заходи	2510	37 032	37 269
Амортизація	2515	47 443	48 756
Інші операційні витрати	2520	165 843	56 012
Разом	2550	370 555	259 064

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник Київський Андрій Володимирович

Головний бухгалтер Сташпок Оксана Анатоліївна

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2016	01	01
за ЄДРПОУ	01181965		

Підприємство Державне підприємство "Український державний центр радіочастот"
(найменування)

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2015 р.

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	385 881	338 566
Повернення податків і зборів	3005	4 490	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	1 634	1 078
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	845
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	154 651	139 080
Надходження від повернення авансів	3020	1 513	117
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	1 672	6 511
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	5 493	96
Надходження від операційної оренди	3040	537	65
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	2
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	15 578	2 480
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(38 574)	(53 458)
Праці	3105	(83 636)	(84 824)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(40 556)	(41 950)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(110 247)	(186 045)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(13 107)	(56 849)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(77 146)	(69 048)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(14 195)	(56 430)
Витрачання на оплату авансів	3135	(50 983)	(58 705)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(335)	(3 598)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(137)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(4)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(18 866)	(8 802)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	**3195**	228 252	50 512
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	4
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(52 716)	(5 863)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(70)
Витрачанок на придбання дочірнього підприємство та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(43)	(20)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	**3295**	-52 759	-5 949
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	28 231	37 342
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	191	486
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на викуп неконтрольованої частки у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(63 890)	(417 528)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	**3395**	-35 879	-380 672
Чистий рух грошових коштів за звітний період	**3400**	139 614	-336 109
Залишок коштів на початок року	3405	18 371	348 547
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	342	5 933
Залишок коштів на кінець року	3415	158 327	18 371

Керівник _____ **Жидецький Андрій Володимирович**

Головний бухгалтер _____ **Ставнюк Олена Анатоліївна**

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

		КОДИ		
	Дата (рік, місяць, число)	2017	01	01
Підприємство	Державне підприємство "Український державний центр радіочастот"	за ЄДРПОУ	01181765	
Територія	М.КИЇВ	за КОАТУУ	8038600000	
Організаційно-правова форма господарювання	Державне підприємство	за КОПФГ	140	
Вид економічної діяльності	інша діяльність у сфері електрозв'язку	за КВЕД	61.90	
Середня кількість працівників	1 000			
Адреса, телефон	проспект Перемоги, 15 км, М.КИЇВ обл., 03179	4228137		

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	V
за міжнародними стандартами фінансової звітності	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2016 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	46 443	48 544
первісна вартість	1001	113 054	125 242
накопичена амортизація	1002	66 611	76 698
Незавершені капітальні інвестиції	1005	54 151	64 033
Основні засоби	1010	238 992	303 968
первісна вартість	1011	565 481	668 249
знос	1012	326 489	364 281
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	1 800	1 800
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	13 017	13 076
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	**1095**	**354 403**	**431 421**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	4 653	12 693
Виробничі запаси	1101	4 653	12 693
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	37 347	40 120
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	44 554	44 400
з бюджетом	1135	20 628	14 866
у тому числі з податку на прибуток	1136	14 528	7 648
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	200 196	118 352
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	158 327	176 696
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	186	230
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	1 877	2 202
Усього за розділом II	**1195**	**467 768**	**409 559**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	-	-
Баланс	**1300**	**822 171**	**840 980**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10 725	10 725
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	783 592	810 486
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	15 322	-
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	**1495**	**809 639**	**821 211**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	242	154
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	2 597	2 629
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	2 597	2 629
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	**1595**	**2 839**	**2 783**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	4 620	4 437
розрахунками з бюджетом	1620	259	878
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	248	471
розрахунками з оплати праці	1630	740	1 404
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	10	-
Поточна кредиторська заборгованість за страхову діяльність	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	3 816	9 796
Усього за розділом III	**1695**	**9 693**	**16 986**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	**1800**	-	-
Баланс	**1900**	**822 171**	**840 980**

Керівник **Кишинський Андрій Володимирович**

Головний бухгалтер **Станюк Олена Анатоліївна**

[1] Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2017	01	01
за ЄДРПОУ	01181765		

Підприємство Державне підприємство "Український державний центр радіочастот"

(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2016 р.

Форма N2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	482 136	451 956
Чисті зароблені страхові премії	*2010*	-	-
премії підписані, валова сума	*2011*	-	-
премії, передані у перестрахування	*2012*	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	*2013*	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	*2014*	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	(208 480)	(189 606)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	*2070*	-	-
Валовий: прибуток	2090	273 656	262 350
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	*2105*	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	*2110*	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	*2111*	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	*2112*	-	-
Інші операційні доходи	2120	5 744	4 165
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2121*	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2122*	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	*2123*	-	-
Адміністративні витрати	2130	(42 411)	(40 731)
Витрати на збут	2150	(-)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(154 677)	(140 218)
у тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2181*	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2182*	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	82 312	85 566
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	446	785
у тому числі: дохід від благодійної допомоги	*2241*	-	-
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(171)	(104)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	*2275*	-	-

Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	82 587	86 247
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(35 864)	(36 617)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	46 723	49 630
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	46 723	49 630

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	16 269	15 308
Витрати на оплату праці	2505	130 592	104 929
Відрахування на соціальні заходи	2510	28 371	37 032
Амортизація	2515	52 076	47 443
Інші операційні витрати	2520	178 260	165 843
Разом	**2550**	405 568	370 555

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник Кишинський Андрій Володимирович

Головний бухгалтер Ставнюк Олена Анатоліївна

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2017	01	01
за ЄДРПОУ	01181765		

Підприємство **Державне підприємство "Український державний центр радіочастот"**
(найменування)

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2016 р.

Форма N3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	436 397	385 881
Повернення податків і зборів	3005	-	4 490
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	1 240	1 634
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	138 376	154 651
Надходження від повернення авансів	3020	3 329	1 513
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	4 019	1 672
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	387	5 493
Надходження від операційної оренди	3040	652	537
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	7 943	15 578
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(35 843)	(38 574)
Праці	3105	(102 949)	(83 636)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(27 912)	(40 556)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(111 237)	(110 247)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(29 713)	(13 107)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(53 230)	(77 146)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(28 294)	(14 195)
Витрачання на оплату авансів	3135	(51 487)	(50 983)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(282)	(335)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(13 369)	(18 866)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	**3195**	249 264	228 252
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(171 148)	(52 716)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(43)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	**3295**	-171 148	-52 759
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	36 194	28 211
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	269	191
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(95 710)	(63 899)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	**3395**	-59 785	-35 879
Чистий рух грошових коштів за звітний період	**3400**	18 331	139 614
Залишок коштів на початок року	3405	158 327	18 371
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	38	342
Залишок коштів на кінець року	3415	176 696	158 327

Керівник **Кишинський Андрій Володимирович**

Головний бухгалтер **Ставнюк Олена Анатоліївна**

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство **Державне підприємство "Український державний центр радіочастот"**	2018	01 01
Територія М.КИЇВ	за ЄДРПОУ	01181765
Організаційно-правова форма господарювання Державне підприємство	за КОАТУУ	8038600000
Вид економічної діяльності інша діяльність у сфері електрозв'язку	за КОПФГ	140
Середня кількість працівників [1] 1 010	за КВЕД	61.90
Адреса, телефон проспект Перемоги 151, М.КИЇВ обл., 03179	4228137	

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	V
за міжнародними стандартами фінансової звітності	

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2017 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	48 544	45 703
первісна вартість	1001	125 242	133 107
накопичена амортизація	1002	76 698	87 404
Незавершені капітальні інвестиції	1005	64 033	113 159
Основні засоби	1010	303 968	344 860
первісна вартість	1011	668 249	761 308
знос	1012	364 281	416 448
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	1 800	1 800
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	13 076	14 069
Відстрочені податкові активи	1045	-	188
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	**1095**	**431 421**	**519 779**
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	12 693	17 650
Виробничі запаси	1101	12 693	17 650
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	40 120	43 216
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	44 400	24 797
з бюджетом	1135	14 866	28 630
у тому числі з податку на прибуток	1136	7 648	7 562
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	118 352	33 496
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	176 696	186 239
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	-	-
Витрати майбутніх періодів	1170	230	78
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	2 202	2 984
Усього за розділом II	**1195**	**409 559**	**337 090**
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	**1200**	**-**	**-**
Баланс	**1300**	**840 980**	**856 869**

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10 725	10 725
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	810 486	816 586
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-	3 518
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	**1495**	**821 211**	**830 829**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	154	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	2 629	3 539
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	2 629	3 539
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	**1595**	**2 783**	**3 539**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	4 437	13 475
розрахунками з бюджетом	1620	878	718
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	471	371
розрахунками з оплати праці	1630	1 404	1 368
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	2
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	9 796	6 567
Усього за розділом III	**1695**	**16 986**	**22 501**
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	**1700**	**-**	**-**
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	**1800**	**-**	**-**
Баланс	**1900**	**840 980**	**856 869**

ЕЦП Кишинський А.В.

Керівник **Кишинський Андрій Володимирович**

ЕЦП Ставнюк О.А.

Головний бухгалтер **Ставнюк Олена Анатоліївна**

[1] Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

	КОДИ		
Дата (рік, місяць, число)	2018	01	01
за ЄДРПОУ	01181503		

Підприємство **Державне підприємство "Український державний центр радіочастот"**

(найменування)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2017 р.

Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	514 878	482 136
Чисті зароблені страхові премії	*2010*	-	-
премії підписані, валова сума	*2011*	-	-
премії, передані у перестрахування	*2012*	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	*2013*	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	*2014*	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів,робіт, послуг)	2050	(266 858)	(208 480)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	*2070*	-	-
Валовий: прибуток	2090	248 020	273 656
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	*2105*	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	*2110*	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	*2111*	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	*2112*	-	-
Інші операційні доходи	2120	5 773	5 744
у тому числі: дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2121*	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2122*	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	*2123*	-	-
Адміністративні витрати	2130	(54 496)	(42 411)
Витрати на збут	2150	(-)	(-)
Інші операційні витрати	2180	(129 342)	(154 677)
у тому числі: витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	*2181*	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	*2182*	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	69 955	82 312
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	152	446
у тому числі: дохід від благодійної допомоги	*2241*	-	-
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(1)	(171)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	*2275*	-	-

Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	70 106	82 587
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(28 158)	(35 864)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	41 948	46 723
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	**2**	**3**	**4**
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	**2450**	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	**2460**	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	**2465**	41 948	46 723

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	**2**	**3**	**4**
Матеріальні затрати	2500	14 721	16 269
Витрати на оплату праці	2505	161 760	130 592
Відрахування на соціальні заходи	2510	34 399	28 371
Амортизація	2515	69 172	52 076
Інші операційні витрати	2520	170 644	178 260
Разом	**2550**	450 696	405 568

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	**2**	**3**	**4**
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник ЕЦП Кишинський А.В. Кишинський Андрій Володимирович

Головний бухгалтер ЕЦП Ставнюк О.А. Ставнюк Олена Анатоліївна

	КОДИ
Дата (рік, місяць, число)	2018 01 01
за ЄДРПОУ	01181705

Підприємство **Державне підприємство "Український державний центр радіочастот"**

(найменування)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2017 р.

Форма N3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	502 623	436 397
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	1 612	1 240
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	111 625	138 376
Надходження від повернення авансів	3020	637	3 329
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	3 912	4 019
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	318	387
Надходження від операційної оренди	3040	757	652
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	17 680	7 943
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(56 034)	(35 843)
Праці	3105	(129 306)	(102 949)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(34 893)	(27 912)
Зобов’язань з податків і зборів	3115	(134 110)	(111 237)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(28 414)	(29 713)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(67 950)	(53 230)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(35 568)	(28 294)
Витрачання на оплату авансів	3135	(49 957)	(51 487)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(163)	(282)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(16 047)	(13 369)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	**3195**	218 654	249 264
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(152 044)	(171 148)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	**3295**	-152 044	-171 148
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	42 874	36 194
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	247	269
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(99 845)	(95 710)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	**3395**	-57 218	-59 785
Чистий рух грошових коштів за звітний період	**3400**	9 392	18 331
Залишок коштів на початок року	3405	176 696	158 327
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	151	38
Залишок коштів на кінець року	3415	186 239	176 696

ЕЦП Кишинський А.В.

Керівник **Кишинський Андрій Володимирович**

ЕЦП Ставнюк О.А.

Головний бухгалтер **Ставнюк Олена Анатоліївна**

Додаток И

Акти впровадження

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

«СПЕЦЄВРОТЕХНІКА»

ЄДРПОУ: 40461794; ІПН: 404617915539; Платник Податку на прибуток назагальних підставах, платник ПДВ.
р/р : 26006611783300 у АТ «УкрСиббанк»; МФО: 351005
Адреса: 67663, Одеська обл., Біляївський район, село Усатове, вулиця Вернидуба, будинок 23

м. Одеса **«____» _____ 20___ року**

АКТ

впровадження результатів

дисертаційної роботи Маслій Н.Д.

Дисертаційна робота Маслій Н.Д. присвячена важливим дослідженням діагностики розвитку інтеграційних підприємств. Запропоновані механізми та форми інтеграції впроваджені в діяльність ТОВ «СПЕЦЄВРОТЕХНІКА».

Проведені автором дослідження механізму впровадження акредитивної форми розрахунків між підприємствами для поліпшення платіжного клімату та зниження ризиків використані ТОВ «СПЕЦЄВРОТЕХНІКА». Запропонований в роботі механізм спрощеного розрахунку акредитивом дозволив вийти підприємству на нові ринки із забезпеченням своїх інтересів.

В процесі роботи над дисертацією Маслій Н.Д. надавала консультативну допомогу з питань організації інтеграційних процесів та бізнес-взаємодії підприємства ТОВ «СПЕЦЄВРОТЕХНІКА» з потенційними партнерами.

Директор ТОВ "СПЕЦЄВРОТЕХНІКА" **_____О.А. Семенов**

УКРАЇНА
ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ
проспект Шевченка, 4, м.Одеса, 65032, тел./факс: (048) 718-94-66, тел.718-95-27
E-mail: eko@odessa.gov.ua веб-сайт: http://oda.odessa.gov.ua/ Код ЄДРПОУ 39917856

_____№_____

Довідка
про впровадження результатів дисертаційної роботи
Маслій Наталі Дмитрівни

Департаментом економічної політики та стратегічного планування прийнято до впровадження основні положення та рекомендації дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук Маслій Наталі Дмитрівни щодо впровадження інтеграційних форм розвитку підприємств. Обґрунтовані автором мотиви інтеграції та досягнення сталого розвитку підприємств на різних рівнях національної економіки, сприятимуть досягненню сталого розвитку за рахунок спільного раціонального використання ресурсів з метою підвищення основних економічних показників і конкурентоспроможності підприємств.

Вважаємо за можливе використання науково-практичних результатів дослідження Н.Д. Маслій щодо впливу геополітичного фактору на розвиток інтеграційних процесів та механізму інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації на різних рівнях національної економіки, під час розробки програм у сфері зв'язку та інформатизації та планів до них.

Директор Департаменту Д.Д. Радулов

ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
Департамент економічної політики та стратегічного планування
01.1-26/2731 від 13.12.2018

TeleTec

Вих. № 39/1312

«16» 11 2017р.

АКТ

про впровадження результатів
дисертаційної роботи Маслій Н.Д.

ТОВ «Телекомунікаційні технології» прийнято до практичного впровадження основні положення і рекомендації дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук Маслій Наталі Дмитрівни у частині структурно-функціонального моделюванні процесу інтеграційних національних підприємств сфери зв'язку та інформатизації.

Запропонований системно-синергетичний підхід щодо оцінки ефективності інтеграції підприємств застосовано при співпраці ТОВ «Телекомунікаційні технології» з ПАТ «Укртелеком», ПрАТ «ВФ Україна», ТОВ «НОВІТРЕЙД», ТОВ «Енергометсистем» та іншими підприємствами сфери зв'язку та інформатизації.

Головний бухгалтер
ТОВ «Телекомунікаційні технології» А.М.Ребенко

УКРАЇНА ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ" 31506682 МІСТО ОДЕСА ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ

ДЕРЖАВНА АУДИТОРСЬКА СЛУЖБА УКРАЇНИ

ПІВДЕННИЙ ОФІС ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ

вул. Канатна, 83, м. Одеса, 65107 тел. 728-36-42, факс 724-34-26
E-mail: odesa@dkrs.gov.ua Код ЄДРПОУ № 40477150 http://www.odoblkru.gov.ua

18.01.2019 № 15-09-23-14/332 На № _____ від _____

ДОВІДКА
про впровадження результатів дисертаційної роботи
Маслій Наталі Дмитрівни

У Південному офісі Державної аудиторської служби України, що здійснює державний фінансовий контроль від імені Уряду суб'єктів господарської діяльності державної форми власності, прийнято в роботу основні положення і рекомендації дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук Маслій Наталі Дмитрівни щодо особливостей обліку та формування фінансової звітності інтегрованих підприємств сфери зв'язку та інформатизації.

Проведені автором дослідження особливостей обліку та формування фінансової звітності інтегрованих підприємств використані з метою адаптації форми бухгалтерського обліку та розробки механізму ведення спрощеного обліку в інтегрованих підприємствах, які проявляються при формуванні статутного фонду та змінах у його величині і структурі; при розрахунку фінансових результатів та використанні прибутку, складанні і наданні фінансової звітності інтегрованих підприємств та визначено, що в інтегрованих підприємствах необхідно проводити аналіз результатів обліку з метою складання звітності та прийняття управлінських рішень щодо їх своєчасного фінансування та розвитку

В. о. начальника В. КОРОЛЬ

Затверджую:
проректор з науково-педагогічної роботи
ОНУ імені І.І. Мечникова
_____ проф. Запорожченко О.В.
"___" _____ 2019р.

ДОВІДКА ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ

Результатів дисертаційної роботи «Інтеграційні форми розвитку підприємств сфери зв'язку та інформатизації: теорія, методологія, практика» на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю: 08.00.04 – «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)»

Маслій Наталі Дмитрівни

Комісія в складі: голови - завідуючого кафедри фінансів, банківської справи та страхування – к.е.н., доц. Журавльової Т.О., членів комісії: д.е.н., проф.. Осипова В.І., к.е.н., доц. Захарченко Н.В. розглянувши результати дисертаційної роботи «Інтеграційні форми розвитку підприємств сфери зв'язку та інформатизації: теорія, методологія, практика», підтверджує:

1. Розглянуті в дисертації теоретичні та практичні питання стосовно моделювання маркетингової стратегії розвитку інтегрованих підприємств були використані для розробки та упорядкування навчально-методичного посібника «Маркетинг». (Маслій Н.Д. Маркетинг: навчально-методичний посібник для студентів економічних спеціальностей: навчально-методичний посібник. Одеса, 2017. (10,7 д.а.).
2. Положення дисертаційної роботи щодо теоретико-прикладних засад діагностики розвитку інтеграційних підприємств були застосовані при написанні навчально-методичного посібника «Бухгалтерський облік» (Маслій Н. Д. Бухгалтерський облік: навч.-метод. посібник для студ. економічних спеціальностей: навч.-метод. посібник. Одеса, 2017. (6,8 д.а.). Розроблені в посібнику задачі носять практичний характер, що забезпечує можливість їхнього використання в дослідженні та аналізі діяльності підприємств.
3. Основні теоретичні та практичні положення дисертації використано для розробки та упорядкування навчальних та робочих програм, складання завдань для домашніх контрольних робіт, а також для викладання дисциплін «Бухгалтерський облік»; «Менеджмент»; «Маркетинг»; «Фінанси, гроші та кредит», «Фінансовий менеджмент» а також при дипломному проектуванні.
4. Застосування у навчальному процесі провідних теоретичних, методологічних та практичних засад щодо інтеграційних форм розвитку підприємств дозволяє поліпшити якість навчання та засвоєння студентами основних учбових питань, надає можливість ознайомлення студентів з сучасними тенденціями та закономірностями розвитку суспільства, економіки та підприємства зв'язку, а також розширює загальноекономічну освіченість студентів.

Голова Комісії: _____ Т.О.Журавльова
Члени комісії: _____ В.І. Осипов
_____ Н.В. Захарченко

Euro-Trucks.PL

sp. z o. o. (GmbH auf polnisch), 37-700 Przemysl, ul. Stefana Zeromskiego 4/1, eurotrucks.ua@gmail.com
N/P PL7952528278 REGON 181039958
Nummer EORI: PL795252827800000 Nummer KRS: 0000485287

REFERENCE

about implementation of dissertation research results byNatalia Maslii on the topic "Integration forms of development of enterprises in the field of communication and information: theory, methodology, practice."

The joint Polish-German enterprise Euro-trucks accepted the results of the Natalia Maslii research for practical use, especially the mechanism for constructing business processes of business that integrate and use joint information systems. Research assessing the effectiveness of the use of telecommunications funds contribute to the material, financial and information flows of the company Euro-trucks. By optimizing the processes of integrating enterprises and using modern means of communication, it is possible to manage the business from a distance.

Also, a methodology for calculating synergy, transaction costs and the impact on the value of business of system cooperation has been introduced into the activities of the enterprise. As shown by the calculations, the synergy effect increases revenues, increases the cash flows that are generated during integration, which indicates the practical value of the results of research Natalia Maslii

Implementation of results of researches will also promote integration of Ukraine and the European countries in the sphere of business activity. To promote companies of Ukraine to conform to the European standards of business.

Chaikovskii Andrii

EURO-TRUCKS.PL
SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ
ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ
STEFANA ŻEROMSKIEGO 4/1
37/700 PRZEMYŚL N/P 7952528278
REGON 181039958

Додаток К

Наукові програми, плани, теми

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ, ЕНЕРГЕТИКИ ТА АВТОМАТИЗАЦІЇ

NATIONAL METALLURGICAL ACADEMY OF UKRAINE

si concordia, ibi victoria

НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

FACULTY OF COMPUTER SYSTEMS, POWER INDUSTRY AND AUTOMATION
Україна, 49600, Дніпропетровськ, пр. Гагаріна, 4
Телефон (0562) 47-46-31, (056) 374-81-27. e-mail: dialod-aktiv@rambler.ru

№ 264 від 05.11.2018 р.

ДОВІДКА

Видана **Маслій Наталі Дмитрівні** – к.е.н., доценту Одеського національного університету імені І.І. Мечникова про те, що вона дійсно в 2018 році брала участь у розробці держбюджетної теми «Моделювання економічної поведінки та стратегії розвитку суб'єктів господарювання» (державний реєстраційний номер 0116U008360) та ініційованої теми «Методологія соціально-економічного, інформаційного та науково-технічного розвитку регіонів, галузей виробництва, підприємств та їх об'єднань» (державний реєстраційний номер 0116U006782).

Підсумки науково-дослідної роботи в межах зазначених тем дослідження оприлюднені в колективній монографії з міжнародною участю «Бізнес-моделі розвитку транспортних, агропромислових і інших підприємницьких структур: сучасні реалії та перспективи: монографія з міжнародною участю / за ред. Л.М. Савчук, Л.М. Бандоріної. – Дніпро: Журфонд, 2018. – 416 с.» ISBN 978-966-934-168-6.

Результати дослідження Маслій Наталі Дмитрівни «Організаційно-методичні основи інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації» оприлюднені на с. 303-320 зазначеної монографії.

Довідка дана для подання за місцем затребування.

Головний редактор монографії
к.е.н., професор Національної
металургійної академії України Савчук Л.М.

Підпис к.е.н., професора Савчук Л.М. засвідчую:
Начальник відділу кадрів НМетАУ Шифрін В.С.

Міністерство освіти і науки України * Національна металургійна академія України * 02070766

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ, ЕНЕРГЕТИКИ ТА АВТОМАТИЗАЦІЇ

NATIONAL METALLURGICAL ACADEMY OF UKRAINE

НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

FACULTY OF COMPUTER SYSTEMS, POWER INDUSTRY AND AUTOMATION
Україна, 49600, Дніпропетровськ, пр. Гагаріна, 4
Телефон (0562) 47-46-31, (056) 374-81-27, e-mail: dialod-aktiv@rambler.ru

01/№ 8-579/2 від « 2 » 12 2014 р.

ДОВІДКА
ПРО ЗВ'ЯЗОК З НАУКОВИМИ ПРОГРАМАМИ, ПЛАНАМИ, ТЕМАМИ

Видана **Маслій Наталі Дмитрівні,** к.е.н., доценту кафедри економіки та моделювання ринкових відносин Інституту інноваційної післядипломної освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова про те, що результати дослідження за темою «Практичні рішення служби банківського нагляду Національного банку України щодо виявлення та попередження порушень в банках» є складовою частиною комплексної теми дослідження «Методологія управління підприємствами різних організаційно-правових форм та форм власності» (державний реєстраційний номер 0107U001146), де Маслій Н.Д. у співавторстві з к.е.н., професором Журавльовою Т.О. запропоновано практичні рішення щодо виявлення та попередження порушень в банках службою банківського нагляду Національного банку України.

.Результати дослідження оприлюднені в колективній монографії: «Системи прийняття рішень в економіці, техніці та організаційних сферах: від теорії до практики: колективна монографія. у 2т.Т.1./за заг. ред. Савчук Л.М./ Павлоград: АРТ Синтез-Т, 2014.— 436с.» ISBN 978-617-7232-00-0 (повне вид.), ISBN 978-966-97393- 8-4 (том 1) на с. 298-302.

Отримані результати виконаних Маслій Н.Д. досліджень мають наукову і практичну значимість в процесі прийняття рішень щодо виявлення та попередження порушень в банках службою банківського нагляду Національного банку України.

Примірники колективної монографії розіслані в бібліотеки за встановленим переліком.

Головний редактор колективної монографії,
декан факультету комп'ютерних систем,
енергетики та автоматизації
Національної металургійної академії України,
к.е.н., професор Савчук Л.М.

Підпис к.е.н., професора Савчук Л.М. засвідчую:
Начальник відділу кадрів НМетАУ Шифрін В.С.

Міністерство освіти і науки України * Національна металургійна академія України * 02070766

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І.І.МЕЧНИКОВА
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Україна, Одеса, 65058
Французький бульвар, 24/26
тел: 8 (048) 7761325, 7762488
електронна пошта: epfonu@mail.ru

Вих. №3202 від "30" 10 2018 р.

ДОВІДКА

ПРО ЗВ'ЯЗОК З НАУКОВИМИ ПРОГРАМАМИ, ПЛАНАМИ, ТЕМАМИ

Видана к.е.н., доценту, доценту кафедри фінансів, банківської справи та страхування Економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І.І.Мечникова **Маслій Наталі Дмитрівні** про те, що результати дослідження за темою «Інтеграційні форми розвитку підприємств сфери зв'язку та інформатизації: теорія, методологія, практика» є складовою частиною Державної бюджетної теми «Дослідження фінансово-економічних напрямів забезпечення сталого розвитку держави, регіонів, суб'єктів господарювання» (ДР № 0115U003910, наказ ОНУ №1563-18 від 18.06. 2015р.) в межах якої розроблені науково-прикладні підходи щодо діагностики фінансово-економічної доцільності інтеграції суб'єктів господарювання.

Отримані результати виконаних Маслій Н.Д. досліджень мають наукову та практичну цінність в частині інтеграції малих, середніх та великих підприємств, визначені найефективнішої форми інтеграції та отриманні синергетичного ефекту від співпраці.

Декан Економіко-правового факультету
ОНУ імені І.І. Мечникова
к.ю.н., професор Труба В.І.

Науковий керівник Держбюджетної теми
ДР № 0115U003910 завідувач кафедри
фінансів, банківської справи та страхування
ЕПФ ОНУ імені І.І.Мечникова
к.е.н., доцент Журавльова Т.О.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ, НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ

NATIONAL METALLURGICAL ACADEMY OF UKRAINE

НМетАУ

НАЦИОНАЛЬНАЯ МЕТАЛЛУРГИЧЕСКАЯ АКАДЕМИЯ УКРАИНЫ

ECONOMIC FACULTY ЭКОНОМИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Україна, 49600, Дніпропетровськ, пр. Гагаріна, 4
Телефон (0562) 41-03-84, Телекс 143412 TUBUS, Телетайп 143268 АЛМАЗ, Факс (0562) 47-14-98
E-mail: KOVALCHUK @ web.dp.ua

№ 801 від «10» 06 2013 р.

ДОВІДКА

Видана Маслій Наталі Дмитрівні, к.е.н., старшому викладачу кафедри економіки та моделювання ринкових відносин Одеського національного університету ім. І.І.Мечникова про те, що вона дійсно в 2013 році брала участь у розробці комплексної теми дослідження «Методологія управління підприємствами різних організаційно-правових форм та форм власності» (державний реєстраційний номер 0107U001146, 2006-2015рр.). Підсумки науково-дослідної роботи за перше півріччя 2013 року в межах зазначеної комплексної теми дослідження оприлюднені в колективній монографії «Сучасні тенденції в оцінці ефективності управління, плануванні та обліку діяльності суб'єктів господарювання».

Результати дослідження Маслій Наталі Дмитрівни на тему «Особливості обліку та формування фінансової звітності підприємствами різних організаційно-правових форм власності» включено до колективної монографії Сучасні тенденції в оцінці ефективності управління, плануванні та обліку діяльності суб'єктів господарювання: міжнародна колективна монографія/ під заг. ред. К.Ф.Ковальчука — Донецьк : ЛАНДОН-ХХІ, 2013. — 235с.

Примірники колективної монографії відповідно до Вимог до опублікованої монографії (наказ МОН МС України від 17.10.2012р. №1112, зареєстрований Міністерством юстиції України 2.11.2012р. за №1852/22164) розіслані в бібліотеки за встановленим переліком: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського НАН України, Національна парламентська бібліотека України, Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова», Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника, Державний заклад «Одеська національна ордена Дружби народів наукова бібліотека імені М. Горького», Державний заклад «Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка».

Декан факультету економіки та менеджменту
Національної металургійної академії України,
Головний редактор колективної монографії,
д.е.н., професор Ковальчук К.Ф.

ВІДДІЛ КАДРІВ

Підпис д.е.н., професора Ковальчука К.Ф. засвідчую:
Начальник відділу кадрів НМетАУ Шифрін В.С.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ, ЕНЕРГЕТИКИ ТА АВТОМАТИЗАЦІЇ

NATIONAL METALLURGICAL ACADEMY OF UKRAINE

НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

FACULTY OF COMPUTER SYSTEMS, POWER INDUSTRY AND AUTOMATION
Україна, 49600, Дніпропетровськ, пр. Гагаріна, 4
Телефон (0562) 47-46-31, (056) 374-81-27, e-mail: dialod-aktiv@rambler.ru

№ 242 від « 02 » 12 2013 р.

ДОВІДКА

Видана **Маслій Наталі Дмитрівні**, к.е.н., старшому викладачу кафедри економіки та моделювання ринкових відносин Одеського національного університету імені І.І. Мечникова про те, що вона дійсно в 2013 році брала участь у розробці комплексної теми дослідження «Методологія управління підприємствами різних організаційно-правових форм та форм власності» (державний реєстраційний номер 0107U001146, 2006-2015рр.).

Підсумки науково-дослідної роботи за друге півріччя 2013 року в межах зазначеної комплексної теми дослідження оприлюднені в колективній монографії: «Інформаційне забезпечення систем прийняття рішень в економіці, техніці та організаційних сферах: колективна монографія/ під заг. ред. Л.М.Савчук. — Донецьк: ЛАНДОН-ХХІ, 2013.—592 с. ISBN 978-617-7049-71-4».

Результати дослідження Маслій Наталі Дмитрівни на тему «Політика розвитку бізнес-взаємодії підприємств галузі зв'язку з партнерами ринку інформаційного бізнесу України в умовах е-економіки» (п.2.5, стор. 110-118) включено до означеної колективної монографії.

Примірники колективної монографії відповідно до наказу МОН МС України від 17.10.2012р. №1112 розіслані в бібліотеки за встановленим переліком: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського НАН України, Національна парламентська бібліотека України, Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова», Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника, Державний заклад «Одеська національна ордена Дружби народів наукова бібліотека імені М. Горького», Державний заклад «Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка».

Декан факультету комп'ютерних систем, енергетики та автоматизації
Національної металургійної академії України,
Головний редактор колективної монографії,
к.е.н., професор Савчук Л.М.

Підпис к.е.н., професора Савчук Л.М. засвідчую:
Начальник відділу кадрів НМетАУ Шифрін В.С.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ ВІДДІЛ КАДРІВ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І.І.МЕЧНИКОВА
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Україна, Одеса, 65058
Французький бульвар, 24/26
тел: 8 (048) 7761325, 7762488
електронна пошта: epfonu@mail.ru

Вих. №1902/2 від "26" квітня 2017 р.

ДОВІДКА

ПРО ЗВ'ЯЗОК З НАУКОВИМИ ПРОГРАМАМИ, ПЛАНАМИ, ТЕМАМИ

Видана к.е.н., доценту кафедри економіки та моделювання ринкових відносин Одеського національного університету імені І.І.Мечникова **Маслій Наталі Дмитрівні** про те, що результати дослідження «Активізація трудової діяльності управлінського персоналу в контексті забезпечення зростання економічної ефективності діяльності підприємства є складовою частиною Державної бюджетної теми «Стратегічні орієнтири модернізації економіки України та її регіонів» (номер державної реєстрації 0114U001554, 2014-2018 рр.).

Результати дослідження оприлюднені в 6 Розділі колективної монографії «Актуальні проблеми економіки і менеджменту: теорія, інновації та сучасна практика Монографія, книга п'ята / [за ред. д.е.н., проф.. Кузнєцова Е.А.],- Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2017.-364 с.

Отримані результати виконаних Маслій Н.Д. досліджень мають наукову та практичну цінність в процесі прийняття рішення щодо активізації трудової діяльності управлінського персоналу в контексті забезпечення зростання економічної ефективності діяльності підприємств.

Декан Економіко-правового факультету
ОНУ імені І.І. Мечникова
к.ю.н., професор Труба В.І.

Науковий керівник
Держбюджетної теми ДР № 0114U001554
завідувач кафедри економіки та управління
ЕПФ ОНУ імені І.І.Мечникова
д.е.н., професор Кузнєцов Е.А.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ТА ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Україна, 65001, Одеса, Французький бульвар 24/26, к.8
Телефон (0482) 68-78-53, Факс (048) 711-65-33
E-mail: iipo@onu.edu.ua

№ 66 від «27» жовтня 2014 р.

АКТ

про участь та використання результатів основних наукових положень дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук

Маслій Наталі Дмитрівни

в розробці Державної бюджетної теми «Дослідження пріоритетних напрямів регіональної політики в економічній сфері» (ДР № 0110U007602 наказ від 16.03.2010 №637-18)

Кафедра економіки та моделювання ринкових відносин Інституту інноваційної та післядипломної освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова цим актом засвідчує, що окремі положення наукового дослідження Маслій Наталі Дмитрівни представлені в колективній монографії

«Пріоритетні напрями регіональної політики в економічній сфері (розвиток галузей та регіонального виробництва, бюджетне регулювання та фінансування): колективна монографія. Т.1. / за заг. ред. Т.О.Журавльової. — Павлоград: АРТ СИНТЕЗ-Т, 2014.—363с.», виконаної в межах Державної бюджетної теми «Дослідження пріоритетних напрямів регіональної політики в економічній сфері» (ДР № 0110U007602 наказ від 16.03.2010 №637-18).

Результати дослідження Маслій Н.Д. «Вплив геополітичного фактору на стратегію розвитку Одеського регіону» оприлюднені в п..2.2 на с.85-93 зазначеної колективної монографії.

Отримані результати виконаних Маслій Н.Д. досліджень мають наукову і практичну значимість в процесі визначення впливу геополітичного фактору на стратегію розвитку регіону.

Примірники колективних монографії відповідно до вимог МОН МС України розіслані в бібліотеки за встановленим переліком.

Директор Інституту інноваційної та післядипломної освіти
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова,
д.п.н., професор Дунаєва Л.М.

Головний редактор колективної монографії,
науковий керівник Держбюджетної теми ДР № 0110У007602,
завідувач кафедри економіки та моделювання ринкових відносин
Інституту інноваційної та післядипломної освіти
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова,
к.е.н., професор Журавльова Т.О.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ТА ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Україна, 65001, Одеса, Французький бульвар 24/26, к.8
Телефон (0482) 68-78-53, Факс (048) 711-65-33
E-mail: iipo@onu.edu.ua

№ 67 від «27» січня 2014 р.

ДОВІДКА

ПРО ЗВ'ЯЗОК З НАУКОВИМИ ПРОГРАМАМИ, ПЛАНАМИ, ТЕМАМИ

Видана к.е.н., доценту кафедри економіки та моделювання ринкових відносин Інституту інноваційної післядипломної освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова **Маслій Наталі Дмитрівні** про те, що результати дослідження «Вплив геополітичного фактору на стратегію розвитку Одеського регіону» є складовою частиною Державної бюджетної теми «Дослідження пріоритетних напрямів регіональної політики в економічній сфері» (ДР № 0110U007602 наказ від 16.03.2010 №637-18).

Результати дослідження оприлюднені в п.2.2 колективної монографії «Пріоритетні напрями регіональної політики в економічній сфері (розвиток галузей та регіонального виробництва, бюджетне регулювання та фінансування): колективна монографія. Т.1. / за заг. ред. Т.О.Журавльової. — Павлоград: АРТ СИНТЕЗ-Т, 2014.— 363с. »

Отримані результати виконаних **Маслій Н.Д.** досліджень мають наукову і практичну значимість в частині визначення впливу геополітичного фактору на стратегію розвитку Одеського регіону.

Директор Інституту інноваційної та післядипломної освіти
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова,
д.п.н., професор Дунаєва Л.М.

Головний редактор колективної монографії,
науковий керівник Держбюджетної теми ДР № 0110У007602,
завідувач кафедри економіки та моделювання ринкових відносин
Інституту інноваційної та післядипломної освіти
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова,
к.е.н., професор Журавльова Т.О.

Приватний вищий навчальний заклад
«Західнодонбаський інститут економіки і управління»
Україна, 51400, м. Павлоград, вул. Дніпровська 400/1
Тел./Факс: (05632) 4-36-80

E-mail: zpieu-1994@ukr.net
www.zpieu.net

Вих. №38/4
«02»02. 2012р.

ДОВІДКА

дана про те, що результати дослідження Махновської Наталі Дмитрівни «Проблеми та перспективи формування кластерної моделі економічного розвитку регіонів України» включено до колективної монографії «Стійкий розвиток регіонів України на базі кластеризації (теоретико-методологічний аспект)», яка виконана в межах комплексної теми дослідження «Методологія регіонального економічного розвитку» (державний реєстраційний номер 0102U000369).

Примірники колективної монографії розіслані в бібліотеки за встановленим переліком:

Бібліотека Адміністрації Президента України
Верховна Рада України
Кабінет Міністрів України
Держкомінформ
Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
Національна парламентська бібліотека України
Книжкова Палата України
Харківська державна наукова бібліотека ім. Короленка
Одеська державна наукова бібліотека
Дніпропетровська обласна наукова бібліотека
Львівська наукова бібліотека ім.. В. Стефаника
Державна науково–технічна бібліотека України
Державна науково-педагогічна бібліотека АПН України

Проректор з НДР
ПВНЗ «Західнодонбаський інститут
економіки і управління» І.В.Вишнякова

Додаток Л

Список публікацій здобувача за темою дисертації і відомості про апробацію результатів дисертації

Монографії

1. Маслій Н. Д. Інтеграційні форми розвитку підприємств: теоретичні аспекти та практичні підходи. 2-ге вид., перероб. и доп. Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2018. 306 с. (*Рецензія директора Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій, д.е.н., проф. Шапошнікова К. С., Причорноморські економічні студії, 2018. № 35. С. 148*). (17,79 д.а.)

2. Маслій Н. Д., Демянчук М. А. Організаційно-методичні основи інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації. *Бізнес-моделі розвитку національної економіки та підприємницьких структур: сучасні реалії та перспективи* : монографія з міжнародною участю / за ред. Л. М. Савчук, Л. М. Бандоріна. Дніпро, 2018. С. 303–320. *Особистий внесок (0,46 д.а.): досліджено управління інтегрованими підприємствами при застосуванні нових форм зайнятості та праці: аутсорсинг, аутстафінг при впровадженні нових, нестандартних форм зайнятості.* (0,91 д.а.)

3. Маслій Н. Д. Активізація трудової діяльності управлінського персоналу в контексті забезпечення зростання економічної ефективності діяльності підприємства. *Актуальні проблеми економіки та менеджменту: теорія, інновації та сучасна практика* : монографія, книга п'ята (Розділ 6) / за ред. д.е.н., проф. Кузнєцова Е. А. Херсон, 2017. С. 106–144. (2,44 д.а.)

4. Natalia Maslii. Analysis of the structure of the population of Ukraine in 2015-2016 and intensification of the internal and external migration. *Mechanisms of interaction between competitiveness and innovation in modern international economic relations: collective monograph* / edited by M. Bezpartochnyi, in 4 Vol. / ISMA University. Riga, 2017. Vol. 2. P. 121–134. (0,88 д.а.)

5. Маслій Н. Д., Задорожнюк Н. О. Впровадження інновацій в галузь поштового зв'язку України на основі міжнародного досвіду. *Sustainable Development: Social and Economic Changes. Monograph.* Opole, 2016. P. 78–85. *Особистий внесок* (0,25 д.а.)*: проаналізовано діяльність національного оператора поштового зв'язку України та запропонована схема впровадження інновацій в розвиток підприємств поштового зв'язку України на прикладі міжнародного досвіду.* (0,50 д.а.)

6. Маслій Н. Д., Журавльова Т. О. Вплив геополітичного фактору на стратегію розвитку Одеського регіону. *Пріоритетні напрями регіональної політики в економічній сфері (Розвиток галузей та регіонального виробництва, бюджетне регулювання та фінансування): колект. монографія.* У 2 т. Т. 1. / під заг.ред. Т. О. Журальової. Павлоград, 2014. С. 85–94. *Особистий внесок* (0,32 д.а.)*: досліджено вплив геополітичного фактору на розвиток окремих галузей Одеського регіону та запропоновано використання інтелектуального потенціалу, залучення інвестиційних ресурсів та формування соціально-орієнтованої ринкової економіки* (0,64 д.а.)

7. Маслій Н. Д. Політика розвитку бізнес-взаємодії підприємств галузі зв'язку з партнерами ринку інформаційного бізнесу України в умовах е-економіки. *Інформаційне забезпечення систем прийняття рішень в економіці, техніці та організаційних сферах : колективна монографія* / під заг. ред. Л. М. Савчук. Донецьк, 2013. С. 110–119. (0,63 д.а.)

8. Маслій Н. Д. Особливості обліку та формування фінансової звітності підприємствами різних організаційно-правових форм власності. *Сучасні тенденції в оцінці ефективності управління, плануванні та обліку діяльності суб'єктів господарювання: міжнародна колективна монографія*/ під заг. ред. К. Ф. Ковальчука. Донецьк, 2013. С. 179–186. (0,50 д.а.)

9. Махновська Н. Д. Проблеми та перспективи формування кластерної моделі економічного розвитку регіонів України. *Стійкий розвиток регіонів України на базі кластеризації (теоретико-методологічний аспект* : колективна монографія / під заг. ред. К. Ф. Ковальчука. Дніпропетровськ, 2012. С. 62–76. (0,94 д.а.)

Статті у наукових фахових виданнях України

10. Демянчук М. А., Маслій Н. Д. Механизм стимулирования развития рынка ИКТ. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво.* Запоріжжя, 2018. Вип. № 4 (103). С. 42–55. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: ICI / Index Copernicus International (Польща).*** *Особистий внесок* (0,54 д.а.)*: запропонований механізм стимулювання розвитку ринку ІКТ, який сприятиме посиленню позиції країни на світовому ринку, сприятиме підвищенню якості життя громадян і ефективності державного управління та інше.* (1,08 д.а.)

11. Maslii N., Zakharchenko N., Butenko V., Savastieieva O. Modern technologies of detection and prevention of corruption in emerging information society. *Problems and Perspectives in Management (openaccess).* Sumi, 2018. №16 (1). P. 58–67. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Scopus (Нідерланди), РІНЦ (Росія).*** *Особистий внесок* (0,17 д.а.)*: запропоновано модель впровадження сучасних технологій задля запобігання корупції на підприємствах України.* (0,97 д.а.)

12. Маслий Н. Д., Вакутина М. А. Нейромаркетинг финансовых услуг. *Економічний форум.* Луцьк, 2018. Вип. 2. С. 297–304. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Ulrich's Periodicals Directory (США), РІНЦ (Росія), Index Copernicus (Польща).*** *Особистий внесок* (0,28 д.а.)*: значення категорії «нейромаркетинг», його методи та технології застосування.* (0,56 д.а.)

13. Маслій Н. Д., Осіпова М. С., Захарченко Н. В. Перспективи фінансування ЕС розробки та впровадження технологічних інновацій. *Інноваційна економіка.* Тернопіль, 2017. № 11–12'2017 (72) / С. 18–23. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: РІНЦ (Росія), Index Copernicus (Польща).*** *Особистий внесок* (0,21 д.а.)*: визначено шляхи фінансування проектів в різних сферах економіки України за допомогою Європейских програм.* (0,62 д.а.).

14. Маслій Н. Д. Технологія взаємозв'язку білінгової системи банку з

клієнтами-партнерами. *Львівська політехніка, Серія: менеджмент та підприємництво в Україні : етапи становлення і проблеми розвитку.* Львів, 2017. № 875. С. 56–63. (0,64 д.а.)

15. Маслій Н. Д., Лисенко К. А. Напрями формування та розвитку банківського сектора України. *Бізнес-навігатор.* Херсон, 2017. Випуск 4–2 (43). С. 103–108. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Index Copernicus (Польща).*** *Особистий внесок* (0,29 д.а.)*: проведено аналіз передумов інтеграції в банківський сектор України.* (0,58 д.а.).

16. Maslii N., Zakharchenko N., Kostolonova L. Sequence of formation of the portfolio of high-tech projects. *Technology audit and production reserves.* Poltava, 2017. № 2/ 4 (34). P. 29–35. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Ulrich's Periodicals Directory (США), Index Copernicus (Польща), РІНЦ (Росія), ResearchBib (США), WorldCat (США), EBSCO (США), Directory Indexing of International Research Journals, Directory of Research Joiunals Indexing (Індія), Open Academic Journals Index (США).*** *Особистий внесок* (0,28 д.а.)*: досліджено застосування інноваційних технологій в розвитку підприємства.* (0,84 д.а.)

17. Дем'янчук М. А., Маслій Н. Д. Дослідження зв'язку між макроекономічними показниками розвитку країни та податковими надходженнями. *Економічний форум.* Луцьк, 2017. № 1. С. 19–25. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Ulrich's Periodicals Directory (США), РІНЦ (Росія), Index Copernicus (Польща).*** *Особистий внесок* (0,24 д.а.)*: розроблена модель парної регресії залежності податкових надходжень від макроекономічних показників* (0,48 д.а.)

18. Маслій Н. Д. Передумови максимізації цінностей під час створення ланцюжка вартості інтегрованої групи підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету*. Хмельницький, 2016. № 6. С. 92–96. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: РІНЦ (Росія), Index Copernicus (Польща), Google Scholar (США), Polish Scholarly Bibliography (Польща).*** (0,47 д.а.)

19. Маслий Н. Д., Мальченко А. В. Исследование современного состояния банковского сектора. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії.* Запоріжжя, 2016. Вип. 6. С. 122–126. *Особистий внесок* (0,24 д.а.)*: проведено аналіз активів та зобов'язань окремих банків України.* (0,47 д.а.)

20. Маслій Н. Д. Конвергенція послуг поштового зв'язку України. *Збірник наукових праць учених та аспірантів. — Економічний вісник університету.* Переяслав-Хмельницький, 2015. Вип. 26/2. С. 159–163. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Ulrich's Periodicals Directory (США), Google Scholar (США), Index Copernicus (Польща), Open Academic Journals Index (США), Central and Eastern European Online Library (Німеччина), РІНЦ (Росія), Directory Indexing of International Research Journals***. (0,38 д.а.)

21. Князєва О. А., Маслій Н. Д. Мотиви та цілі інтеграційних процесів на різних економічних рівнях. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. *Серія «Економічні науки»*. Херсон, 2015. Вип. 10, Ч. 2. С. 48–53. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Index Copernicus (Польща), Google Scholar (США).*** *Особистий внесок* (0,28 д.а.)*: розроблена інтеграційна модель розвитку національної економіки*. (0,56 д.а.)

22. Маслій Н. Д. Теоретичні основи та понятійний апарат інтеграційних процесів. *Прометей: рег. зб. наук. праць з економіки.* Донецьк, 2014. Вип. 3 (45). С. 52–56. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Index Copernicus (Польща), РІНЦ (Росія).*** (0,47 д.а.)

23. Маслій Н. Д. Розвиток акредитивної форми розрахунків в умовах глобалізації світової економіки. *Економіка і управління*. Київ, 2013. № 4. С. 49–53. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Index Copernicus (Польща).*** (0,38 д.а.)

24. Маслій Н. Д., Зборщик Д. П. Аналіз характеру і впливу ринкових факторів на стан конкурентоздатного середовища сільськогосподарських підприємств. *Економіка харчової промисловості.* Одеса, 2013. 2 (18). С. 31–34.

Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Scilit (Швейцарія), Index Copernicus (Польща), WorldCat (США), FSTA (Велика Британія), Google Scholar (США), CrossRef (США, Велика Британія). *Особистий внесок* (0,16 д.а.)*: Досліджено та виокремлено фактори впливу на стан конкурентного середовища підприємств* (0,32 д.а.).

25. Маслій Н. Д., Агеєва І. М., Зборщик Д. П. Шляхи підвищення рівня інноваційного розвитку виробництва на підприємствах харчової промисловості з урахуванням регіональної стратегії. *Економіка харчової промисловості*. Одеса, 2013. № 4 (20). С. 46–51. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Scilit (Швейцарія), Index Copernicus (Польща), WorldCat (США), FSTA (Велика Британія), Google Scholar (США), CrossRef (США, Велика Британія)***. *Особистий внесок* (0,14 д.а.)*: розроблено алгоритм комплексного прийняття рішення щодо фінансування інноваційних проектів із наданням державою гарантій потенційним інвесторам* (0,42 д.а.).

26. Маслій Н. Д. Методологічні основи створення кластерів в галузі зв'язку. *Інноваційна економіка.* Тернопіль, 2013. № 4 (42). С. 67–70. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: РІНЦ (Росія), Index Copernicus (Польща).*** (0,35 д.а.)

27. Маслій Н. Д., Задорожнюк Н. О. Маркетингова стратегія розвитку національних кластерів. *Сталий розвиток економіки*. Хмельницький, 2013. № 1 (18). С. 62–66 ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Index Copernicus (Польща).*** *Особистий внесок* (0,17 д.а.)*: конструктивна модель формування маркетингової стратегії розвитку національних кластерів* (0,33 д.а.)

28. Махновська Н. Д., Журавльова Т. О., Жаданова Ю. О., Петрашевська А. Д. Стратегічний альянс як передумова створення національних кластерів. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну.* Київ, 2012. № 6 (68). С. 196–202. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Crossref (США, Велика Британія) DOI prefix : 10.30857, Ulrich's Periodicals Directory (США),***

EBSCOhost Electronic Jornals Service (США), WorldCat (США), РІНЦ (Росія), Index Copernicus (Польща), Polish Scholarly Bibliography (Польща), Open Academic Journals Index (США), InfoBase Index (Індія), International Scientific Indexing (США), Directory Indexing of International Research Journals. *Особистий внесок* (0,11 д.а.)*: організаційно-економічні основи створення та застосування стратегічних альянсів та кластерів в Україні*. (0,43 д.а.)

29. Махновська Н. Д., Спільна Н. П. Методологічний підхід до оцінки економічної ефективності захисту інформації. *Экономика Крыма : научно-практический журнал*. Симферополь, 2012 г. № 3 (40). С. 121–125. *Особистий внесок* (0,19 д.а.)*: алгоритм аналізу ефективності захисту інформації* (0,37 д.а.)

30. Махновська Н. Д. Концептуальні основи управління партнерських відносин в інтегрованих корпоративних структурах. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит : проблеми теорії, методології, організації.* Київ, 2012. № 1. С. 122–127. (0,31 д.а.)

31. Маслій Н. Д. Біфуркаційна модель розвитку сфери зв'язку та інформатизації під впливом кризових явищ. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України.* Львів, 2018. № 6 (134). С. 132–138. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: ICI / Index Copernicus International (Польща).*** (0,78 д.а.)

32. Дем'янчук М. А., Маслій Н. Д., Станкова В. В. Кіберстрахування як інструмент мінімізації інформаційних ризиків підприємств в умовах глобального економічного розвитку та інформатизації суспільства. *Економіка: реалії часу*. Одеса, 2018. № 5(39). С. 41–51. DOI: 10.5281/zenodo.2570060 ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: ICI / Index Copernicus International (Польща), OAJI / Open Academic Journals Index (США), РІНЦ (Росія), Google Scholar (США), EBSCOhost (США), Ulrich's Periodicals Directory (США), International Scientific Indexing (OAE), Journal Factor, Eurasian Scientific Journal Index (Казахстан), SOI / Scientific Object Identifier***. *Особистий внесок* (0,50 д.а.)*: охрактеризовано види кіберризиків та основних нормативно-законодавчих актів, що регулюють питання*

кібербезпеки в Україні. (1,41 д.а.)

33. Маслій Н. Д., Ніценко В. С. Науково-методичний підхід щодо формування партнерських відносин при інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації. *Український журнал прикладної економіки.* Тернопіль, 2018. Т. 3. № 3. С. 264–277. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Index Copernicus, WorldCat, Google Scholar, Windows Live Academic, ResearchBible, Open Academic Journals Index, CiteFactor, InfoBase.*** *Особистий внесок* (0,75 д.а.)*: сформовано процес формування потенціалу партнерської взаємодії (інтеграції інтересів), розроблено критерії вибору бізнес-партнера*. (1,02 д.а.)

34. Маслій Н. Д., Ніценко В. С. Системно-синергетичний підхід щодо оцінки ефективності інтеграції підприємств сфери зв'язку та інформатизації *Український журнал прикладної економіки.* Тернопіль, 2018. Т. 3. № 4. С. 85–96. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: Index Copernicus, WorldCat, Google Scholar, Windows Live Academic, ResearchBible, Open Academic Journals Index, CiteFactor, InfoBase.*** *Особистий внесок* (0,25 д.а.)*: розроблено методику розрахунків показників ефективності інтеграції підприємств*. (0,39 д.а.)

35. Маслій Н. Д. Механізм інтеграції підприємств та послуг сфери зв'язку та інформатизації. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*., Суми, 2018. Вип. 12 (78). С. 91–98. ***Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: ICI / Index Copernicus International (Польща), РІНЦ (Росія).*** (0,73 д.а.)

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав

36. Maslii N., Zakharchenko N., Kostolonova L. Peculiarities of the international outsourcing services: Ukrainian perspectives. *Baltic Journal of Economic Studies*. Riga, 2017. Vol. 3 (2017) No. 2. P. 86–92 / ***Index Copernicus (Польща), Directory of Open Access Journals (Швеція), ESCI by Web of Science (США).*** *Особистий внесок* (0,27 д.а.)*: визначені критерії оцінки ефективності*

передачі бізнес-функцій підприємств на аутсорсинг. (0,79 д.а.)

37. Maslii N., Zhuravlova T., Zakharchenko N. Justification of innovation development and changes of organizational forms of enterprises in crisis conditions. *European journal of economics and management.* Vienna, 2017. Vol. 3 Issue 3. P. 32–39. *Особистий внесок* (0,21 д.а.)*: оцінка відповідності основних інтеграційних об'єднань інвестиційному ринку та механізм розвитку підприємств в умовах кризи.* (0,61 д.а.)

38. Маслій Н. Д., Захарченко Н. В., Мамуненко М. С. Вплив електронного документообігу на ефективність діяльності підприємства. *Молодий вчений.* Херсон, 2017. № 5. С. 582–587. **Видання індексується та реформується в зарубіжних базах даних: *РІНЦ (Росія), Google Scholar (США), Directory Indexing of International Research Journals, Research Bible (США), Index Copernicus (Польща).** *Особистий внесок* (0,30 д.а.)*: розроблено алгоритм впровадження електронного документообігу на підприємстві.* (0,59 д.а.)

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

Матеріали наукових конференцій

39. Маслій Н. Д., Дідик А. О. Особливості організації управління вертикально інтегрованих підприємств сфери зв'язку та інформатизації. *Розвиток інноваційно-інтегрованих структур у вимірі формування інноваційно-орієнтованої моделі економіки*: збірник тез доповідей міжн. наук.-практ. інтернет-конф., м. Кропивницький, 21–22 берез. 2018 р. м. Кропивницький: Ексклюзив-Систем ǁ, 2018. С. 22–23. *Особистий внесок* (0,10 д.а.)*: запропоновано рекомендації щодо підвищення ефективності управління вертикально інтегрованих підприємств сфери зв'язку та інформатизації.* (0,16 д.а.)

40. Маслій Н. Д., Лисенко К. А. Методичні засади підвищення ефективності діяльності управлінського персоналу в інтегрованих горизонтальних системах. *Розвиток інноваційно-інтегрованих структур у вимірі формування інноваційно-орієнтованої моделі економіки*: збірник тез

доповідей міжн. наук.-практ. інтернет-конф., м. Кропивницький, 21–22 берез. 2018 р. м. Кропивницький: Ексклюзив-Систем ‖, 2018. С. 126–128. *Особистий внесок* (0,10 д.а.)*: розроблені основні напрямки оцінки ефективності функціонування горизонтально-інтегрованих систем.* (0,16 д.а.)

41. Маслій Н. Д., Дащенко С. В. Аналіз міжнародних програм сприяння розвитку високотехнологічних підприємств. *Розвиток інноваційно-інтегрованих структур у вимірі формування інноваційно-орієнтованої моделі економіки*: збірник тез доповідей міжн. наук.-практ. інтернет-конф., м. Кропивницький, 21–22 берез. 2018 р. м. Кропивницький: Ексклюзив-Систем ‖, 2018. С. 166–168. *Особистий внесок* (0,16 д.а.)*: аналіз європейського досвіду впровадження міжнародних програм сприяння розвитку підприємств.* (0,22 д.а.)

42. Захарченко Н. В., Маслій Н. Д., Осипова М. С. Податок на виведений капітал як перспективний засіб стимулювання інвестиційної діяльності підприємств. *Фінансування, інвестування та кредитування в Україні: проблеми та перспективи розвитку в кризовій економіці :* Збірн. наук. праць за матеріалами міжн. наук.-практ. інтернет-конф., присвяч. 15-річчю каф. фінансів та банківської справи Дніпровського держ. аграрно-екон. ун-ту, м. Дніпро, 20 трав. 2018 р. Дніпро : ДДАЕУ, 2018. С. 81–83. *Особистий внесок* (0,08 д.а.)*: порівняльний аналіз діючого ППП та ПВК в Україні* (0,23 д.а.)

43. Маслій Н. Д., Кіосак Н. В. Дослідження взаємодії держави та бізнесу щодо розвитку людського потенціалу. *Перспективні напрямки розвитку економіки, обліку, управління та права: теорія і практика:* зб. тез доповідей міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 20 жовтня 2018 р.: у 5 ч. м. Полтава: ЦФЕНД, 2018 С. 53–53. *Особистий внесок* (0,10 д.а.)*: ефективність інтеграції держави та бізнесу.* (0,14 д.а.)

44. Маслий Н. Д. Механизм фискального выравнивания межбюджетных отношений в Украине. *Право, економіка та управління: генезис, сучасний стан та перспективи розвитку:* матер. міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 20-річчю економіко-правового ф-ту ОНУ імені І. І. Мечникова, м. Одеса, 14–15

верес. 2018 р. Одеса, 2018. С. 276–280. (0,17 д.а.)

45. Дем’янчук М. А., Маслій Н. Д., Мітєва М. В. Дослідження розвитку, використання та регулювання віртуальних активів в умовах дигітального середовища. *Сучасні напрями розвитку економіки в контексті євроінтеграційних процесів:* матеріали доповідей міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 2 листопада 2018 р. Запоріжжя, 2018. С. 75–80. *Особистий внесок* (0,12 д.а.)*: рекомендації щодо оподаткування віртуальних активів* (0,25 д.а.)

46. Дем’янчук М. А., Маслій Н. Д. Нормативно-правове регулювання питань кібербезпеки в Україні. *Модернізація економіки у контексті інноваційного розвитку: напрями та пріоритети*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Дніпро, 17 листопада 2018 р. Дніпро, 2018. С. 15–19. *Особистий внесок* (0,14 д.а.)*: аналіз нормативно-правових актів, що регулюють питання кібербезпеки в Україні* (0,29 д.а.)

47. Дем’янчук М. А., Маслій Н. Д. Кіберризики: види, особливості та можливі збитки. *Сучасні тенденції розвитку менеджменту та фінансово-економічної безпеки:* міжнар. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 26 листопада 2018 р., м. Черкаси, 2018. С. 110–114. *Особистий внесок* (0,17 д.а.)*: напрямки усунення кіберризиків: технологічні рішення безпеки, просвітницька робота в сфері протидії та профілактики кіберзлочинів, а також кіберстрахування.* (0,35 д.а.)

48. Маслій Н. Д., Дащенко С. В. Теоретичні аспекти впровадження інноваційно-інвестиційного менеджменту-маркетингу на підприємстві. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку економіки в умовах глобальної нестабільності:* матер. V міжн. наук. конф., м. Кременчук, 6–7 груд. 2017 р. Кременчук, 2017. С. 188–189. *Особистий внесок* (0,08 д.а.)*: система принципів процесу забезпечення прибутковості підприємства.* (0,12 д.а.)

49. Маслій Н. Д., Мельник А. С. Дослідження взаємозв’язку електронних фінансових послуг та електронного бізнесу в Україні. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб’єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матер. V міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 20–21 лист. 2017

р. Одесса, 2017. С. 184–186. *Особистий внесок* (0,1 д.а.)*: класифікація е-послуг* (0,14 д.а.)

50. Маслій Н. Д., Мельник А. С. Вплив інформаційних технологій на формування електронної економіки в різних сферах. *Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: виклики постіндустріальної економіки:* матер. IV міжн. наук.-практ. конф., м. Львів, 18–19 трав. 2017 р. Львів, 2017. С. 283–285. *Особистий внесок* (0,1 д.а.)*: аналіз сфери зв'язку та інформатизації.* (0,13 д.а.)

51. Маслій Н. Д., Дідик А. О. Інструменти стимулювання персоналу в процесі підвищення ефективності діяльності підприємств та банків. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та перспективи :* зб. матер. IV міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 16–17 трав. 2017 р. Одесса, 2017. С. 142–144. *Особистий внесок* (0,1 д.а.)*: основні форми мотивації персоналу підприємств.* (0,16 д.а.)

52. Маслій Н. Д., Фі Т. Х. Трансформація валютної політики України в умовах економічної інтеграції. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матер. III міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 23–24 груд. 2016 р. Одеса, 2016. С. 135–139. *Особистий внесок* (0,07)*: аналіз передумов економічної інтеграції.* (0,13 д.а.)

53. Маслій Н. Д., Афієнко А. Ю. Вплив внутрішньої міграції на показники економічного розвитку України. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матер. III міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 23–24 груд. 2016 р. Одеса, 2016. С. 166–168. *Особистий внесок* (0,10 д.а.)*: взаємозалежність міграційних процесів та розвитку виробничої діяльності національних підприємств* (0,15 д.а.)

54. Маслій Н. Д., Костолонова Л. В., Варченко А. Є. Вплив інформаційних технологій на розвиток економіки Південного регіону. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матер. III міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 23–24 груд. 2016 р. Одесса, 2016. *С. 139–141. Особистий внесок* (0,08

д.а.)*: аналіз обсягу наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами організацій (підприємств), у Південному регіоні*. (0,13 д.а.)

55. Дем'янчук М. А., Маслій Н. Д. Дослідження впливу сукупності потенціалів на сталий розвиток телекомунікаційного підприємства. *Стратегічно-інноваційний розвиток суб'єктів економічної системи в умовах глобалізації :* зб. тез міжн. наук.-практ. інтернет-конф., м. Кременчук, 16–18 лист. 2016 р. Кременчук, 2016. С. 209–212. *Особистий внесок* (0,05 д.а.)*: моделювання потенціалу сталого розвитку телекомунікаційного підприємства крізь сукупність його потенціалів*. (0,11 д.а.)

56. Маслій Н. Д. Індикатори впливу на фінансову безпеку України в умовах глобальних інтеграційних процесів. *Формування нової парадигми управління фінансами та бізнесом в умовах посилення євроінтеграційних процесів в Україні :* зб. тез наук. доповідей І міжн. наук.-прак. конф., м. Львів, 27 жовт. 2016 р. Львів, 2016. С. 356–359. (0,16 д.а.)

57. Маслій Н. Д. Стартапи як напрямок розвитку сучасної економіки. *Механізми, стратегії, моделі та технології управління економічними системами за умов інтеграційних процесів : теорія, методологія, практика :* матер. ІІІ міжн. наук.-практ. конф., м. Хмельницький – Кам'янець-Подільський, 6–8 жовт. 2016 р. Хмельницький, 2016. С. 151–153. (0,27 д.а.)

58. Natalia Maslii. Approach to forecasting of financial results of an enterprise under conditions of uncertainty. *International Scientific Conference Economy without borders: Integration, Innovation, Cross-border cooperation.* August 26th, 2016, Kaunas, Lithuania, p. 78–82. (0,32 д.а.)

59. Маслій Н. Д., Дем'янчук М. А., Гуцул О. Г. Концептуальна модель дослідження впливу сукупності потенціалів підприємства зв'язку на його сталий розвиток. *Управління інноваційним розвитком на макро-, мезо- та мікрорівнях:* матер. ІІ Міжн. наук.-практ. Інтернет-конф., м. Одесса, 7 черв. 2016 р. Одеса, 2016. С. 65–67. *Особистий внесок* (0,08 д.а.)*: класифікація потенціалів підвищення ефективності діяльності підприємств сфери зв'язку та інформатизації.* (0,24 д.а.)

60. Маслій Н. Д., Руснак І. С. Управління ресурсною базою банків в умовах інтеграції. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та перспективи :* зб. матер. ІІ Міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 27–28 трав. 2016 р. Одеса, 2016. С. 187–190. *Особистий внесок* (0,15 д.а.)*: визначення шляхів фінансування підприємств банками в умовах посилення інтеграційних процесів.* (0,23 д.а.)

61. Маслій Н. Д., Перевознюк Є. Р. Особливості обліку фінансових інвестицій. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матер. ІІ Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 27–28 трав. 2016 р. Одеса, 2016. С. 121–123. *Особистий внесок* (0,10 д.а.)*: напрямки додаткового фінансування розвитку підприємств.* (0,15 д.а.)

62. Маслій Н. Д., Буюклі В. В. Оптимізація управління трансакційними витратами підприємства. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та перспективи:* зб. матер. ІІ Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 27–28 трав. 2016 р. Одеса, 2016. С. 118–121. *Особистий внесок* (0,10 д.а.)*: аналіз трансакційних витрат підприємства та розробка шляхів їхньої мінімізації* (0,17 д.а.)

63. Маслій Н. Д., Афієнко А. Ю. Вплив інтеграційних форм діяльності суб'єктів господарювання на розвиток економіки. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання: сучасний стан та перспективи :* зб. матер. ІІ Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 27–28 трав. 2016 р. Одеса, 2016. С. 104–107. *Особистий внесок* (0,16 д.а.)*: класифікація інтеграційних форм розвитку підприємств та їхня характеристика.* (0,26 д.а.)

64. Маслий Н. Д., Сургай Е. В. Анализ факторов, влияющих на конкурентоспособность товаров мирового рынка. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матер. ІІ Міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 27–28 трав. 2016 р. Одесса, 2016. С. 33–37. *Особистий внесок* (0,16 д.а.)*: міжнародний досвід просування товарів та послуг та напрямки підвищення їхньої*

конкурентоспроможності. (0,26 д.а.)

65. Маслій Н. Д. Біфуркаційний характер розвитку фінансової системи. *Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання : сучасний стан та перспективи :* зб. матер. І Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 25–26 груд. 2015 р. Одесса, 2015. С. 491–495. (0,31 д.а.)

66. Маслий Н. Д. Стратегические цели развития отрасли почтовой связи. *Проблемы развития современной экономики и права:* материалы VI Межд. науч.-практ. конф., г. Каменск-Шахтинский, 17 нояб. 2015 г. В 2-х томах. Т. 1. Каменск-Шахтинский, 2015. С. 62–64. (0,26 д.а.)

67. Маслий Н. Д., Задорожнюк Н. А. Развитие национальной экономики на основе внедрения инноваций (на примере Украины*). Актуальные проблемы взаимодействия экономики, государства и общества :* сбор. матер. І Межд. науч.-практ. конф., г. Дербент, 30 мая 2015 г. Вип. І. Дербент, 2015. С. 153–155. *Особистий внесок* (0,14 д.а.)*: впровадження інновації на національних підприємствах.* (0,28 д.а.)

68. Маслій Н. Д., Дем'янчук М. А. Інтеграція підприємств як фактор сталого розвитку в умовах глобалізації. *Глобалізаційні та євроінтеграційні процеси в розвитку національних економік:* матер. ІІ Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Львів, 29 квіт. 2015 р. Тернопіль, 2015. С. 23–26. *Особистий внесок* (0,09 д.а.)*: дослідження переваг та недоліків інтеграції підприємств.* (0,18 д.а.)

69. Маслій Н. Д., Кіскаркіна Ю. В. Аналіз функціональної спрямованості сучасних інтеграційних форм розвитку національних підприємств. *Актуальні проблеми економіки : теорія і практика :* зб. матер. 71-ї студ. наук. конф., м. Одеса, 23–24 квіт. 2015 р. Одесса, 2015. С. 68–72. *Особистий внесок* (0,17 д.а.)*: оцінка сучасних інтеграційних форм розвитку підприємств.* (0,27 д.а.)

70. Маслій Н. Д., Країло М. І. Директ-маркетинг в Україні: тенденції, проблеми та перспективи. *Актуальні проблеми економіки : теорія і практика :* зб. матер.71-ї студ. наук. конф., м. Одеса, 23–24 квіт. 2015 р. Одесса, 2015. С. 72–76. *Особистий внесок* (0,16 д.а.)*: маркетингові стратегії розвитку підприємств та механізм впровадження директ-маркетингу.* (0,26 д.а.)

71. Маслій Н. Д., Кіскаркіна Ю. В. Основні передумови створення інтеграційних форм розвитку підприємств в Україні. *Механізми та технології управління економічними системами за умов інтеграційних процесів :* зб. тез наук. робіт учасників Міжн. наук.-практ. конф., м. Одеса, 17–18 квіт. 2015 р. Одеса, 2015. С. 45–50. *Особистий внесок* (0,25 д.а.)*: технології створення інтеграційних форм розвитку підприємств.* (0,32 д.а.)

72. Маслій Н. Д. Вплив елементів контролінгу на ефективність управління підприємством. *Механізми, стратегії, моделі та технології управління економічними системами за умов інтеграційних процесів: теорія, методологія, практика :* матер. Міжн. наук.-практ. конф., м. Хмельницький, 2–4 жовт. 2014 р. Хмельницький, 2014. С. 169–171. *Особистий внесок: механізм впровадження контролінгу на сучасних підприємствах*. (0,24 д.а.)

73. Маслій Н. Д., Бурова Н. І. Обґрунтування необхідності застосування акредитиву у сфері зовнішньоекономічної діяльності України. *Инновации регионального развития: менеджмент, маркетинг, внешнеэкономическая деятельность:* матер.II Науч.-практ. конф. молодых исследователей, г. Одесса, 26 апр. 2013 г. Одесса, 2013. С. 26–28. *Особистий внесок* (0,10 д.а.)*: запропоновано модель використання розрахунків акредитивом при співпраці підприємств.* (0,15 д.а.)

74. Маслій Н. Д., Алєргуш І. О. Кластерна політика транскордонного співробітництва. *Инновации регионального развития: менеджмент, маркетинг, внешнеэкономическая деятельность :* матер.II Науч.-практ. конф. молодых исследователей, г. Одесса, 26 апр. 2013 г. Одесса, 2013. С. 28–30. *Особистий внесок* (0,10 д.а.)*: визначені напрямки та сфери кластеризації економіки.* (0,13 д.а.)

Патенти, авторські свідоцтва

75. Маслій Н. Д. Методичний інструментарій визначення показників ефективності при інтеграції підприємств: св-во. авт. права на твір 68721 Україна. № 69304; заявл. 22.09.2016; реєстр. 22.11.2016. 22 с. (0,83 д.а.)

Відомості про апробацію результатів дисертації:

“Інновації регіонального розвитку: менеджмент, маркетинг, зовнішньоекономічна діяльність” (2013 р., м. Одеса); “Механізми, стратегії, моделі та технології управління економічними системами за умов інтеграційних процесів: теорія, методологія, практика” (2014 р., м. Хмельницький); “Механізми та технології управління економічними системами за умов інтеграційних процесів” (2015 р., м. Одеса); “Актуальні проблеми економіки: теорія і практика” (2015 р., м. Одеса); “Глобалізаційні та євроінтеграційні процеси в розвитку національних економік” (2015 р., м. Львів); “Актуальні проблеми взаємодії економіки, держави і суспільства” (2015 р., м. Дербент); “Проблеми розвитку сучасної економіки і права” (2015 р., м. Каменськ-Шахтинський); “Управління інноваційним розвитком на макро-, мезо- та мікрорівнях” (2016 р., м. Одесса); “Економіка без кордонів: інтеграція, інновації, транскордонне співробітництво” (2016, м. Каунас); “Механізми, стратегії, моделі та технології управління економічними системами за умов інтеграційних процесів: теорія, методологія, практика” (2016 р., м. Хмельницький); “Формування нової парадигми управління фінансами та бізнесом в умовах посилення євроінтеграційних процесів в Україні” (2016 р., м. Львів); “Стратегічно-інноваційний розвиток суб’єктів економічної системи в умовах глобалізації” (2016 р., м. Кременчук); “Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: виклики постіндустріальної економіки” (2017 р., м. Львів); “Фінансові аспекти розвитку держави, регіонів та суб’єктів господарювання: сучасний стан та перспективи” (2015, 2016, 2017 р., м. Одеса); “Актуальні проблеми та перспективи розвитку економіки в умовах глобальної нестабільності”(2017 р., м. Кременчук);“Сучасні тенденції розвитку менеджменту та фінансово-економічної безпеки” (2018 р., м. Черкаси); “Модернізація економіки у контексті інноваційного розвитку: напрями та пріоритети” (2018 р., м. Дніпро); “Сучасні напрями розвитку економіки в контексті євроінтеграційних процесів” (2018 р., м. Запоріжжя); “Право, економіка та управління: генезис, сучасний стан та перспективи розвитку” (2018

р., м. Одеса); “Перспективні напрямки розвитку економіки, обліку, управління та права: теорія і практика” (2018 р., м. Черкаси); “Фінансування, інвестування та кредитування в Україні: проблеми та перспективи розвитку в кризовій економіці” (2018 р., м. Дніпро); “Розвиток інноваційно-інтегрованих структур у вимірі формування інноваційно-орієнтованої моделі економіки” (2018 р., м. Кропивницький).